Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Clarissa, of de historie van eene jonge juffer, waarin de gewigtigste belangen des gemeenen leevens vervat zijn, in agt deelen

https://hdl.handle.net/1874/203450

CLARISSA.

OF DE

HISTORIE

VAN EENE

JONGE JUFFER;

WAARIN DE

GEWIGTIGSTE BELANGEN

DES

GEMEENEN LEEVENS

Vervat zijn.

Uit het Engelſch naar den Der-
den Druk vertaald.

V. DEEL.

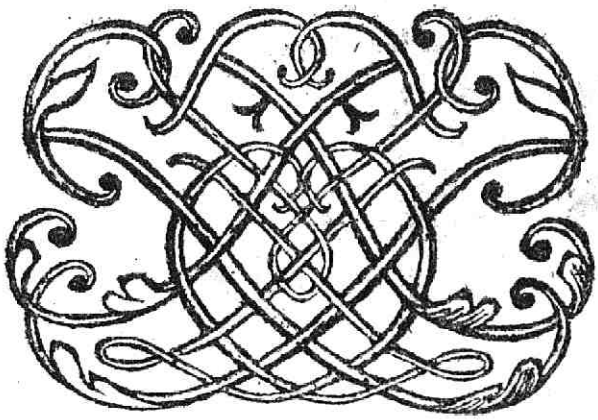

Te HARLINGEN,

Bij FOLKERT VAN DER PLAATS, Boek-
verkooper aan de Voorſtraat 1754.

VOORREDEN

VAN DEN

VERTAALER

VOOR HET

VIJFDE EN ZESDE DEEL.

IN gevolge van mijne belofte, gedaen in mijne Voorreden voor het Vierde en Vijfde Deel deezer Hiſtorie, en om de gelijkheid bij ieder uitgave van twee Deelen derzelver in agt te neemen, zal ik hier voor deeze eene korte Verhandelinge voegen over het nut van dusdanige Schriften, waarin Vernuft en Vindinge het meeſte aandeel hebben, waarin voornaamlijk de Verbeeldinge leevendig getroffen, en op de Hartſlogten ſterk gewerkt wordt; ter bevorderinge van zuivere Deugdsbetragtinge en ongeveinsde Godzaligheid. Hoe zeer Clariſſa daartoe aanleidelijk was, had ik ter verdeedeginge van mijn oogmerk in het vertaalen van dezelve, in mijne eerſte Voorreden in het algemeen reeds aangeweezen. Dog ik vond goed om in mijne tweede Voorreden te verklaaren, dat men hieromtrent nog eene bijzonderder en naaukeuriger overweeginge van mij te wagten had; dewijl ik ze-

dert over dat onderwerp eenige bedenkingen vergaderd had, welke ik dagt voor het gemeen, en bijzonderlijk voor de liefhebbers van Clariſſa, niet onaangenaam te zullen zijn; en op dat ik tevens dus zou kunnen beantwoorden aan eene aanmerkinge, welke ik wel eens hebbe hooren maaken over mijne zo vuuriglijk uitgeboezemde zugt voor dusdanige Schriften. Deeze was in mij een voorwerp van verwonderinge bij zommigen, nademaal ik bij verſcheidene gelegenheden mijne hooge agtinge voor de zuivere en gezonde Reden *had te kennen gegeven, en allezins beweerd dat dezelve de eenige grondſlag is van alle Deugd en regtſchapen Godsdienſt, welke met des menſchen Redelijk verſtand eigenlijk behooren geoeffend en werkſtellig gemaakt te worden; ja zulke ſterke waarſchuwingen gegeven tegen het nadeel van zig aan zijne Verbeeldinge en Hartstogten in zaaken van Godsdienſt te veel over te geeven. Het is vreemd, zeide men, dat die zelve man nu zo zeer ijvert voor een werk, hetwelk zo hartſtogtlijk is, en waarin de Verbeeldinge door het konſtig ſchilderen van allerleije gemoedsbeweegingen, gevallen, en ontmoetingen, voornaamlijk wordt aangedaen.*

Mijne hooge agtinge voor zuivere en gezonde Reden is in het allerminſt nog niet gedaald: Ik erkenne van den anderen kant, dat de voornaame kragt, waardoor dit werk de oeffeninge van Deugd en Godzaligheid zal bevorderen, der menſchen Verbeeldinge en Hartstogten tot haar voorwerp heeft. Maar egter ben ik van gedagten, dat de Reden zelve leert, dat haar uitneemendſt

einde, de Deugdsbetragtinge, van den kant der Verbeeldinge en Hartstogten ook inzonderheid gelukkiglijk kan en moet bereikt worden; en dat derhalven dusdanige Schriften, waarin eene welgeregelde Verbeeldinge den teugel voert, ten gemelden einde zeer aanleidelijk zijn te agten. Nooit hebbe ik iets ten nadeele van Verbeeldinge en hartstogten geſteld, hetwelk hiermede ſtrijdig is. En mijn tegenwoordig voorſtel zal, zo ik meene, door de volgende bedenkingen genoegzaam gebillijkt, en met mijne voormaals gedaene betuigingen volkoomelijk kunnen overeengebragt worden.

De Deugdsbetragtinge en zuivere Godsdienſtoeffeninge is van zo veel belang voor de menſchlijke zamenleevinge, voor elk menſch in 't bijzonder tot zijn tijdlijk en eeuwig welweezen, dat dezelve van alle kanten behoort gevoed en bekragtigd, en geen middelen verwaarloosd te worden, welke ter bevorderinge en aankweekinge van dezelve dienen kunnen. Veele voorſtanders van dezelve, het is waar, houden zig alleen op met deeze of geene bijzondere middelen daartoe aan te wenden, en alle de andere zelf als onnut en onwaardig te verwaarloozen en te veragten, naar dat hun ſmaak op deeze of geene gevallen, en van andere afkeerig is, of welke andere reden hunne bijzondere verkiezinge mag veroorzaaken. Deeze, de uitneemende voortreffelijkheid der gezonde Reden alleen gadeſlaende, bemoeijen zig niet of weinig met de H. Schriftuure; fijn en bondig redeneeren is bij hen de zaak, en zij agten het te laag den zin van eenige ſpreekwijzen na te vorſchen; en der menſchen verbeeldinge en

togten te roeren, laaten zij voor geeſtdrijvers over. Geene, den Bibel te regte als Gods Woord aanmerkende, werken alleen met deszelfs onfeilbaar gezag, en agten het gevaarlijk buiten deszelfs eenvoudigheid te gaen, de Reden miſtrouwende, zo ze die al niet als bedorven uitmaaken. Andere, merkende dat veele Vrijgeeſten op ſpitsvindig redeneeren zig beroemen, en dat het meeſte gros der menſchen voor naauwkeurige en drooge redekavelingen niet zeer vatbaar is, zijn daarvoor eenigzins bedugt, en drijven dat de eenige weg om den Godsdienſt den menſchen kragtdaadig in te boezemen, is hun het hart en gemoed te treffen; hetwelk het zelve is als hunne Verbeeldinge leevendig aan te doen, en hunne hartstogten gaende te maaken. Dog zulk eene bijzondere verkiezinge agte ik dat meer het werk is van eene eenzijdige en onbedagte Verbeeldinge, dan van eene bedaarde en gezonde redenkavelinge, aan welken kant dezelve ook mag overhellen. Reden en Schriftuure beide moeten van ons in waardij gehouden worden; en het verſtand door bondige bewijzen te verligten is geenzins onbeſtaenbaar met eene kragtige en aandoenlijke beweeginge des harten. Een wijs en verſtandig minnaar van Deugd en Godsdienſt behoort zorg te draagen, dat hij niet vervalle in de zwakheid van zulke bekrompene geeſten, die zig ſlegts in eene enkele zoort van weetenſchap geoefſend hebbende, deeze als het een noodige verheffen, terwijl zij alle andere, van welke zij niets weeten, en die onder hun beſtek niet vallen, als hunner aandagt en betragtinge onwaardig, waanwijſlijk veragten. De Reden is zekerlijk

de

de grondſlag van allen Godsdienſt, van alle Verpligtinge, en zo wij deeze verwaarloozen, zijn alle middelen om den Godsdienſt voort te planten zeer onwis en wankel. Voor dezelve hebbe ik bij meer dan eene gelegenheid gepleit, tegen dezulke welke derzelver waardij in twijffel trekken; en diezelve ſtellingen daaromtrent voormaals gelegd, houde ik nog onwrikbaar ſtaende. ſchoon ik nu met andere te doen hebbende het regtmaatig gebruik van Verbeeldinge en hartstogten inzonderheid zal voorſtaen. Door redeneeringe en bewijzen moet ons verſtand overtuigd worden, en de grondſlag gelegd voor een ſtandvaſtig geloof in onze zielen. Het gebruik der H. Schriftuure te verwaarloozen, zig niet te bemoeijen met derzelver zin en meeninge naauwkeurig na te ſpooren, met derzelver ernſtige en kragtige vermaaningen en beſtraffingen bij alle gepaſte gelegenheden aan te dringen; kan niet worden goedgemaakt van ons, die dezelve als de egte gedenkſtukken van eene Godlijke Openbaaringe omhelzen. Derzelver kragt is ſcherpſnijdender dan eenig tweeſnijdende zwaard, en gaet door tot de verdeelinge der ziele en des geeſts, en der zamenvoegzelen en des mergs. *Waarvan men ook in deeze Deelen zelf van* Clariſſa *de aanmerkelijke proeven vinden zal. En ſchoon der menſchen Verbeeldinge en hartstogten de toets-ſteen van Waarheid en Valsheid niet zijn kunnen, en ten deezen aanzien voor Reden moeten wijken; is het egter wel wijs en verſtandig, die geheel onaangeroerd te laaten? Kunnen dezelve dan niet zo wel met het goede, als met het kwaade worden ingenomen? Kunnen wij met dezelve de Deugd zo wel niet behartigen, dan de ondeugd?*

deugd? Of moeten wij deeze aan de bewerkinge overlaaten van die geenen, welke door eene ijdele ſpotternij en geile vertellingen de dertelheid en welluſt tragten aan te kweeken? Dit zou naar mijne gedagten even onvoorzigtig zijn, als fijne en wel aaneengeſchakelde redeneeringen af te ſtaen aan die vermetelen, welke onder ſchijn van diepzinnige Wijsgeeren den Godsdienſt en de Deugd onderneemen te bevegten. Van geen kant moet men het den ongeloovigen en ongebondenen gewonnen geeven; en gelijk wij door de bondigſte redeneeringe de Waarheid klaar maaken, zo ook door fraaije verbeeldingen, en zielroerende geſprekken de Deugd lieflijk en aanminnig doen voorkoomen, en onze Verbeeldinge en hartſtogten daaraan verbinden. Welſpreekendheid, geeſtigheid, vernuft, boert, kunnen ruim zo wel ten voordeele van goede, als van kwaade zeden gebezigd worden: Ja in het eerſt geval zijn ze alleen van de regte waarde, daar zij in het laatſt een valſchen ſtempel draagen, en naauwer ten toets gebragt, ijdel, laf, en ongezouten bevonden worden. Waarom zouden dan deeze wapens der Ondeugd niet uit de hand gewrongen, en daarmede voor Deugd geſtreeden worden?

Dit bekenne ik, waare niet noodig, indien de menſchen enkel redelijke weezens waaren, die met Verbeeldinge en hartstogten niets te doen hadden. Dog zodanig zijn wij niet uit de hand des wijzen Scheppers voortgekoomen; tot zulk een volmaakt geeſtlijken ſtaat kunnen wij althans in deeze wereld nooit bevorderd worden, hoe het ook met den regtvaardigen gaen moge in hunne verheerlijkinge hiernamaals. Ja zij zelf, die ge-

getragt hebben om zig in dit leeven te ontdoen van alle aandoeninge en hartstogten, hebben eer in de verhevelingen eener hoogvliegende Verbeeldinge zigzelven verlooren, dan dat zij de paden der zuivere Reden zouden bewandeld hebben. De Menſch moet als een Menſch allezins behandeld worden; en door menſchlijke koorden ter Deugd en Godsvrugt ook getrokken; dat is, door alle zodanige middelen daartoe bewoogen, welke met zijne menſchlijke natuure, met zijne verſcheidene eigenſchappen en hoedanigheden overeenkoomen, het zij die van een edeler of min verheven aart zijn. Onder deeze nu, heeft het den Almagtigen ook behaagd, ons met Verbeeldinge en Hartſtogten te beſchenken, die wij in haare oorſpronglijke natuure geenzins als den menſch onwaardig, maar in tegendeel voor volmaaktheden hebben aan te zien in zijnen laagen en brooſchen ſtaat, voor hoedanigheden regt geſchikt om hem zo veel geluk te doen genieten als daarin vallen kan. Door Verbeeldinge, *of zo men wil* Verbeeldings-kragt, *verſtae ik die eigenſchap van onze Ziele, waardoor wij niet na voorafgaende redeneringe iets goed of kwaad, regt of onregt keuren; (want dit is het werk van onze Reden) maar waardoor ons op het eerſt gezigt of gewaarwordinge iets behaagt of mishaagt, aangenaam of onaangenaam is. Zij ontvangt haare denkbeelden niet alleen van uitwendige voorwerpen, maar maaktze ook op uit woordlijke beſchrijvingen, ja vormt ze van dingen die haar nooit voorgekoomen of opgegeven zijn: De ontvangen denkbeelden bewaarize in het Geheugen, en weetze op eene oneindig ver-*

ſcheidene wijze te verwiſſelen, te ſcheiden, en zamen te voegen, waarin de Geeſtigheid van een Vindingrijk Vernuft gelegen is. Zij is de Moeder der Hartstogten, om zo te ſpreeken, of liever daarmede ten allernaauwſten verknogt; zij voedt dezelve, en ontvangt weder van dezelve haare diepe indrukzels. In haar huisveſt de Verwondering; en dewijl zij het behaagelijke en mishaagelijke, het aangenaame en onaangenaame, in een opſlag onderſcheidt, verwekt zij ook aanſtonds in onze ziele genegenheid voor het een, en afkeer voor het ander. Ik zal dit niet verder uitbreiden, om geen Philoſophiſche Verhandelinge te maaken van deeze Voorreden, die hier bij Clariſſa *niet te pas zou koomen. Het weinige dat hier voorgaet, moeſt ik zeggen, om den Leezer mijne denkbeelden wel te doen bezeffen, en zien dat ik niet zonder reden Verbeeldinge en Hartſtogten geſtadig bij elkanderen voege; welke uit mijne volgende aanmerkingen miſſchien ook nog wel nader zal kunnen blijken. Dog hetgeen ik hier niet ongemeld moet laaten voorbijgaen, is, dat deeze onze Verbeeldinge, wanneer zij haare oorſpronglijke en aangeborene kragt bezit, niet alleen bekwaam is, om het aangenaame en onaangenaame te onderſcheiden in de uiterlijke voorwerpen, maar ook in het zedelijke ten aanzien van der menſchen daaden, woorden, overleggingen en geſteltenisſen. Deeze is die inwendige Zedelijke ſmaak, om het zo uit te drukken, die ons het betaamelijke van het onbetaamelijke doet onderkennen, die ons op de eerſte gewaarwordinge terſtond de ſchoonheid der Deugd, de lelijkheid der Zonde doet bezeffen; waarin zom-*

mige

nige verſtandige Zede-ſchrijvers (a) *zelf den voornaamen grondſlag van Deugd en zedelijke Verpligtinge geſteld hebben. En ten deezen aanzien heeft zij ook onze hartſtogten van natuure tot haaren wil en dienſt: Zij doet ons op het betaamelijke en eerelijke terſtond verlieven, en tegen het ſtrijdige een onmiddelijken afkeer opvatten; zij doet ons, als wij iemand in nood beſchouwen, zonder omzien, zonder over onzen pligt te ſtaen redekavelen, ter zijner hulpe vliegen; en als wij ons iets onwaardigs bewuſt zijn, verwekt zij die beroerelijke ſchaamte in onzen geeſt, welke het bloed in het aangezigt rijzen doet. Hieruit blijkt nu duidelijk, dat de Alwijze Schepper ons met deeze begaafdheid niet alleen beſchonken heeft tot gebruik en voordeel van ons dierlijk leeven, maar ook om met onze Reden mede te werken, ter voortbrenginge en beveſtiginge van eene regt Zedelijke en Deugdzaame Gemoeds-geſteldheid; om onze Reden door haare denkbeelden behulpzaam te zijn in al wat eerelijk, rein, lieflijk en welluidende is, te bedenken en te beminnen. En bijgevolge neemen wij het oogmerk van het Opperweezen zelve waardiglijk in agt, wanneer wij door middelen, die voornaamlijk op Verbeeldinge en Hartſtogten werken, de Deugdsbetragtinge en waaren Godsdienſt tragten te bevorderen. Al hoe ſterke voorſtanders van Reden wij ook zijn mogen, ſchoon wij de Reden nooit te veel gebruiken kunnen; onredelijk zoude het egter zijn, de hoogſte Wijsheid daarin te willen voorbijloopen, en andere beweegmiddelen, voor welke dezelve ons vat-*

(a) Hutcheſon, Fordyce.

vatbaar gemaakt heeft, en die ten voorgemelden einde met nut gebezigd kunnen worden, met veragtinge te verwaarloozen. Het is waar, ons redelijk Verſtand heeft ook zijn invloed op onze Verbeeldinge en Hartſtogten; en wanneer wij derhalven hetzelve verligten en verſterken, zal dit ook ſtrekken om deeze in orde te houden of te regt te brengen. Ik erkenne zelf, dat dit de voornaame zorg en vlijt moet zijn van eenen verſtandigen Deugd-minnaar, zonder welke hij dikwijls voor begochelingen bloot ſtaet. Maar wie kan mij ook betwiſten, dat door andere wegen, buiten ſtrikte redeneeringe, door zonderlinge gevallen, door merkwaardige voorbeelden, door natuurelijke vertooningen, door fraaije gelijkeniſſen, door gepaſte welſpreekendheid en indrukbaare taal, door gezouten boert, en wat dies meer is, onze Verbeeldinge leevendig, en wel ruim zo leevendig getroffen, en onze Hartstogten béroerd kunnen worden? Het is ook waar, dat men zorg te draagen heeft, dat het gebruik van dusdanige middelen en derzelver werkinge het ſpoor der Reden niet te buiten loopen. Dog daarvan loopen de bedagtzaame Leezers van eene Clariſſa geen gevaar, gelijk ik reeds voormaals hebbe aangeweezen: Voor het gebruik van zodanige geſchriften pleite ik thans alleen, en dit wil ik in alle deeze mijne aanmerkingen onderſteld hebben, zonder dat ik het meer behoeve te herhaalen.

De Godlijke Openbaaringe zelve, maakt ook een heilzaam gebruik van dusdanige middelen. Gods Propheeten en Apoſtelen, ja onze gezegende

de

de Heiland zelve, hebben het zig niet onwaardig geagt, om zig te ſchikken naar den natuurelijken ſtaat der menſchen, om te werken op onze Verbeeldinge en Hartstogten, ter bereikinge van het groot en nooit volpreezen oogmerk waartoe zij gezonden wierden, de verbeteringe van der menſchen hart en zeden, en om hen langs dien weg een eindeloos geluk te doen beërven. Treft ons dat puikſtaal van verhevene Welſpreekendheid, hetwelk de verwonderinge en roem van eenen Heidenſchen Longinus zelf kon wegdraagen, —— God zeide, Daar zij Ligt. —— En daar was Ligt! —— *niet veel leevendiger, dan of 'er eenvoudig geſchreeven ſtond,* „ *Godſchiep het ligt in een oogen-*„ *blik?* „ *Hoe aandoenlijk en zielroerend hebben veele oude Heiligen in Gedigt hunne innerlijke gemoedsbeweegingen uitgeboezemd, bekwaam om ons nog in liefde tot God en godsvrugt te verrukken, en eene onverzoenbaare haat tegen zonde en godloosheid in te boezemen? Hiertoe kan men ook brengen, die weergalooze kragt van taal, die hoogdraavende uitdrukkingen, die ſterke trekken, gelijkeniſſen en zinnebeelden, met welke de Propheeten hunne boodſchappen verrigteden, tegen de ongeregtigheid des volks uitdonderden, en hetzelve ter betragtinge van Godsdienſt lokten, welke allezins der deftigheid en Majeſteit betaamen van den Geeſt die hen bezielde. De onredelijkheid van onze vijanden niet te willen vergeeven, daar wij alle de vergiffenis van God zo noodig hebben, is volſtrektlijk betoogbaar; maar hoe veel gereeder zal iemand, daartoe ongenegen, die onredelijkheid bezeffen, hoe veel leevendiger in-*

indruk daarvan krijgen, als hem dezelve door het voorbeeld van eenen dienſtknegt, die door zijnen Heere van eene ſchuld van tien duizend talenten ontheft zijnde, zijnen mededienſtknegt geen honderd penningen wilde kwijtſchelden, onder het oog gebragt wordt? De eeuwige Gelukzaligheid, waartoe wij geroepen zijn, wordt ons afgebeeld als een maaltijd en bruiloft, als eene heerlijke en onverderſlijke kroon, als ſchatten die niet vergaen nog door mot of roeſt bedorven worden, ten dien einde dat onze luſt tot geneugte en vermaak, onze zugt tot eere, en begeerte tot voordeel, van al het aardſche en verganglijke afgetrokken, en tot waardiger goederen overgebragt zouden worden. Dit zoude ik met meer bijzonderheden kunnen opbelderen, in welke men dit gemeenlijk niet genoeg in aanmerkinge genomen heeft, en aan welke het egter eenig ligt zou kunnen bijzetten, vreesde ik niet dus in eene ſtoffe te zullen vervallen te veel onderſcheiden van het oogmerk, hetwelk ik thans bedoele. Alleen zal ik hier nog bijvoegen, dat de uiterlijke Plegtigheden door de hoogſte Wijsheid in den Godsdienſt ingeſteld voornaamlijk op onze Verbeeldinge werken, en daarvan haare bijzondere kragt ontleenen ter bevorderinge van onze Deugdsbetragtinge. Is de Doop niet een afbeeldzel van onze verpligtinge om ons te zuiveren van de hebbelijkheden der Zonde, en van de verzekeringe die wij kunnen hebben, dat God ons dan van derzelver ſchuld zal reinigen? En vereiſcht het H. Avondmaal niet in ons eene leevendige verbeeldinge van het lijden onzes Heilands, om in ons geloof beveſtigd, en aan-

aangeſpoord te worden om zelve alzo te wandelen, gelijk hij gewandeld heeft? En wie kan twijffelen of het is onze Verbeeldinge, die inzonderheid werkzaam is, wanneer wij door heilig maatgezang en geeſtlijke liederen Gods naam verheerlijken, en onze gemoederen vervrolijken en verheffen?

Wijders, om den menſch regt Deugdzaam en godvrugtig te doen worden, is het noodig dat alle zijne vermogens en hoe lanigheden in de regte orde gebragt worden, en dat dezelve ten dien einde gelijkerhand te zamen ſpannen; zo als men ligtlijk van zelve moet bekennen. En de Openbaaringe geeft ons duidelijk aan de hand, dat, zal de menſch geheelenal geheiligd *zijn, dan niet alleen zijn* volkoomen geeſt, *maar ook* zijne ziel en lighaam onberispelijk *behooren bewaard te worden. Het is niet genoeg dat ons Verſtand de gronden en verpligtingen van den Redelijken Godsdienſt klaar bevroede en ten ſterkſten daarvan overtuigd zij, als onze Verbeeldinge en Hartstogten ongeregeld en onbedwongen eenen anderen kant heen draaven: dewijl ons Wil niet alleen van ons Redelijk Verſtand beheerſcht wordt, maar ook de laatſtgemelde daarop wel degelijk haaren invloed hebben, en met denzelven wegloopen. En indien men dit meent met de ſtellinge, dat onze Godsdienſt niet ſlegts in ons* hoofd *moet huisveſten, maar ook ons* hart *bezielen; dan heeft men inderdaad gelijk. Ja, ſchoon onze Reden op onzen Wil zo veel vermoge, dat onze uiterlijke daaden en geſprekken naar derzelver voor-*

ſchrift

ſchrift wel geregeld zijn; Men kan egter in eenen zedelijken en Godsdienſtigen zin niet behoorelijk heilig en deugdzaam gerekend worden, zo lang men inwendig zwanger gaet met de overlegginge van ſnoode denkbeelden, dezelve met welgevallen koeſtert, en door ondeugende begeerlijkheden verhit of geknaagd wordt. Het is derhalven dan ook noodzaakelijk dat wij werken op onze Verbeeldinge; dat wij die natuurelijke Deugd-ſmaak, waarvan ik gemeld hebbe, in dezelve zuiver en leevendig bewaaren; dat wij op allerhande wijze haar de Deugd aangenaam en beminnelijk, de Ondeugd haatelijk en verfoeijelijk doen voorkoomen; en haar vervullen met zodanige denkbeelden, die tot geſtadige drangmiddelen kunnen ſtrekken, om ons de Reden te doen opvolgen: Op dat dus ook de loop onzer Hartstogten zelve derwaards ſtrekkende, de Reden met een onbelemmerd gebied alle onze gedagten en overleggingen, woorden, en werken beſtiere. Zo wij dit verwaarloozen, loopt onze Reden het grootſt gevaar om het te kwaad te krijgen tegen onze luſten, en wel eens uit den zadel geligt te worden; en het zal tien tegen een zijn, zo zij den teugel van onze uiterlijke handelingen altijd kan vaſthouden: Wij zullen dan, (hoe kan het anders weezen?) dubbelhartige *menſchen zijn, en* ongeſtadig in alle *onze* wegen. *Wij zullen dan geduuriglijk dien ſtrijd moeten bezuuren tuſſchen* vleeſch *en* geeſt, *waarvan de Schriftuure ſpreekt; dikwijls* doen, hetgeen wij haaten, *en* niet doen hetgeen wij willen; *en* in onze leden eene wet *vinden*, welke ſtrijdt tegen de wet

van

van ons Gemoed. *Want onze Verbeeldinge niet met goede denkbeelden ingenomen en daar mede geduurig bezig zijnde, aast natuurelijk op kwaade, dewijl zij van eenen werkzaamen aart is en niet ledig blijven kan, en de uiterlijke voorwerpen in het algemeen haar daartoe veel meer aanleidinge geeven, en eene menigte van verlokzelen haar bekooren: Hetgeen de ondervindinge leert dat zo verre gaen kan, dat de hartstogten ook in felle driften en vleeschlijke begeerlijkheden veranderd zijnde, die natuurelijke Deugd-smaak zelf geheellijk als verlooren, en de stille stem der Reden niet meer gehoord wordt. Dog hiervan zo aanstonds nog wat nader.*

Blijkt naamelijk door de reeds bijgebragte redenen in het algemeen *genoegzaam, dat wij om de liefde der Deugd den menschen in te boezemen, onder andere middelen, niet verzuimen moeten van hunne Verbeeldinge en Hartstogten te hulpe te neemen: Het zal wel der moeite waardig zijn, hier nog eenige bedenkingen bij te voegen, welke ons overtuigen kunnen dat wij daarop* bijzonderlijk *ten voorgemelden einde te werken hebben.*

Ik hebbe elders al eens te kennen gegeven, dat ik de Verbeeldinge en Hartstogten hield voor den eigenlijken oorsprong van der Menschen Dwaalingen en Zonden, waardoor wij van de voorschriften der zuivere Reden worden afgesleept, en tot onredelijke begrippen en handelingen overslaen. Hoewel naamelijk de geheele mensch van zijne geboorte geen schoon papier *is, zo als men zegt, waarin allerleije begrippen en beginzels onverschillig geprent kunnen worden, gelijk de Twijf-*

felaars en Vrijgeesten het gaarn zouden hebben; want de beginzels der Reden zijn geheel onbuigbaar en onveranderlijk, schoon de opvoedinge den mensch ongelijk bekwaam maakt of onbekwaam, om dezelve duidelijk gewaar te worden: Wanneer dat egter alleen van onze Verbeeldinge in het bijzonder gezegd wordt, moet men de Waarheid daarvan eenigermaate erkennen. Deeze schoon van natuure niet ongeregeld, en zelf met eene smaak van zedelijke Deugd voorzien kan egter door de gewoonte die smaak geheel bijna verliezen, en zig vermaaken met regt strijdige voorwerpen. De Gewoonte is hier inderdaad de tweede Natuure, inzonderheid indien zij van jongs op aan geplant en geworteld is. Dan is onze Verbeeldinge zeer teder en indrukbaar, en zij kan allerleije denkbeelden ligtlijk in zig ontvangen, (terwijl de Reden nog te zwak is om dezelve behoorelijk te toetzen) en wel zo diep, dat dezelve naderhand bezwaarelijk geheel zijn uit te wisschen. Hoe dus het beginzel der Dwaalinge schuilt in onze Verbeeldinge, is thans mijn werk niet om nader aan te toonen: Dog hoe de Zonde en Ondeugd daaruit voortspruiten, zal hier nog wel te pas koomen, dat ik door eenige bijzonderheden gae ophelderen en bevestigen. Dat onze Hartstogten, lusten, en begeerlijkheden, de werktuigen zijn der Zonde en Ongeregtigheid, wordt van iedereen erkend, en de voornaame oeffeninge van een deugdzaam mensch bestaet buiten tegenspraak in het wel bestieren en bedwingen van dezelve. Zo wij dan derzelver werkinge tot in haare beginzels nagaen, zullen wij klaar bespeuren, dat dezelve

van de Verbeeldinge haare kragt ontleenen, en door dezelve geſtadig gevoed en aangezet worden. Is de grond van onzen Hoogmoed niet gelegen in eene al te groote verbeeldinge, welke wij maaken van onszelven, of in een verkeerd denkbeeld aangaende den aart van onze waardigheid en grootheid? Beſchouwt een Leeraar zig op zijnen ſtoel verheven boven de Gemeente, daar hij alleen het woord voert, en alle andere met graage ooren naar hem luiſteren; eene verbeeldinge van uitſteekendheid bekruipt hem ligtlijk, een waan van Gods dienaar bijzonderlijk te zijn, en de overige ſlegts voor zijn volk te agten, tot welke hij in Gods naam, en de woorden van God zelven ſpreekt: Dit maakt, dat hem de begroetingen van Rabbi, van Domine, zo aangenaam in de ooren klinken: En dit boezemt hem eindelijk eene luſt in om heerſchappij te voeren over des Heeren erfdeel. De uiterlijke luiſter van een Vorſt of Staatsperſoon, de peſtige vleijerijen van ſlaaffche hovelingen, de bevindinge van zijne magt die zelden weerſtand vindt, ja de verhevene eertitels zelf waarmede hij wordt opgepronkt, doen zijne Verbeeldinge eerſt duizelen, en hem vergeeten dat hij weezenlijk een Dienaar van 't Gemeen is, zo hij dit ooit bedagt heeft; hij koomt allengskens in het denkbeeld dat hij een verhevener ſchepzel is dan zijne onderdaanen, en dat dezelve ſlegts om zijnentwille zijn geſchapen, even als de kudde om den herder; hij maatigt zig uit dien hoofde een onwederſpreekelijk gezag aan, kan geen bedwang van Wetten veelen, en ſtelt zijne grootheid in te heerſchen naar enkel welgevallen; wel-

je dan de oorſprong wordt van allerleije onderdrukkinge, dwingelandij en ongeregtigheid. En waaruit koomt de ſterke luſt tot aardſche grootheid en aanzien in de wereld, bij diegeenen welke van laager rang zijn, anders voort; dan om dat deeze met eenen diergelijken waan zijn ingenomen, en aan uiterlijken zwier, pragt, en praal zig ijdellijk vergaapen? Onze verbeeldinge is het aangenaam, dat wij onzen zin en begeerte krijgen; heeft men ons daarin altijd ingevolgd, of hebben wij, zo men ons al tegenſprak, het met eene feller drift gewonnen; geen wonder, dat wij dan onverdraagzaam worden, en aan toornige oploopendheid, wrok, en wrevel onderhevig. Een kind zelf in de wieg, moet wel baldaadig ſtout worden, wanneer het ondervindt dat het meer met luidkeels ſchreeuwen, dan met vriendlijke lachjes op zijne Moeder winnen kan. De Verbeeldinge is het inzonderheid, die ons in de woedende driften van Toorn en Wraakzugt doet uitſpatten, onzen geeſt doorkankert met ſnoode Haat en boosheid: Zij doet ons aanzien voor beleedigingen hetgeen niets te beduiden heeft, en ſchildert de weezenlijke beleedigingen gemeenlijk zwarter dan ze zijn, en dus van haare eigene herſenſchimmen veel dieper getroffen dan het behoorde, kan ze zig daarvan niet ontſlaen, maar draagt die ſteeds leevendig bij zig om. De dierlijke geneugten maaken natuurelijk eene ſterke aandoeninge op onze Verbeeldinge; en deeze daaraan blijvende hangen, en dezelve koeſterende, ſtookt onze begeerte tot dezelve hoe langer hoe meer aan, en maakt den menſch tot eenen ſlaaf van vleeſch-

vleeſchlijke wellusten en begeerlijkheden. Dat de verleidingen tot dezelve haare voornaame kragt krijgen uit onze Verbeeldinge, kan men door de ondervindinge duidelijk gewaar worden, dewijl het daadlijk genot van alle deeze vermaakelijkheden en weelden ons op verre na zo geneuglijk niet voorkoomt, dan het denkbeeld waarmede wij diesaangaende voorheen waaren ingenomen. Is het niet de Verbeelding, die weidende in de overleggingen van onreine bedrijven en dierlijke genietingen, en dezelve op allerleije wijzen, menigmaal en geduuriglijk voor den geest vertoonende, den Ligtmis doet branden in een vuur van geile begeerlijkheden? Dat ook nog gestookt wordt door het beschouwen, hooren, en leezen van vuile afbeeldingen, vertellingen, en schriften. De Luijaart heeft zijn hoofd vol zwaarigheden en muiseneſten, die hem doen schrikken voor arbeid en vermoeijinge, en hem in zijne rust en ijdelheid geketend houden. Hij zegt, daar is een leeuw buiten; ik mogt op het midden der straate gedood worden. *Beschouwen wij verder den aart der gierigheid, hier zullen wij het net op dezelve wijze gesteld vinden. De aardsche goederen zijn ons weezenlijk van dienst; de lust om iets eigens te hebben bespeurt men al in jonge kinderen; die met die goederen voorzien is, heeft doorgaens meer te zeggen, kan meer uitvoeren, en ruimer genot hebben. Dit alles maakt onze verbeeldinge gaende; men zoekt zijne goederen te vermeerderen, met inzigt om dezelve te gebruiken; maar onze verbeeldinge op de vermeerderinge staarende, verliest dat inzigt allengskens*

uit het oog: De algemeene waan van geluk en voorſpoed kittelt haar met de behaalde winſten; en daardoor wint ook de begeerte van tijd tot tijd aan. Is het niet de Verbeeldinge, die den zuffenden vrek opbeurt, en pleizier doet ſcheppen in het hooren klappen van zijne ſchijven, in het beſchouwen van zijne duizenden en honderd duizenden op papier getekend, en op hoogen woeker aan anderen uitgezet, die daarvan onbekrompen hun gebruik maaken, terwijl hij 'er zelve naauwlijks het noodige van neemen durft? Of raapt en ſchraapt hij, om figuur te maaken in de wereld, een grooten zwier te houden, en daardoor in uiterlijk aanzien uit te munten: O ijdelheid der ijdelheden! waarmede zijne ledige Ziel zig voedt; een wind en waan die geen verzadiginge kan geeven! Het is net diezelve Verbeeldinge, waarmede de kinders, als zij in hunnen pronk zijn, zig vermaaken, welke dezulken zo ruſtloos woelen doet. Daar dit is voorafgegaen, behoeve ik niet aan te wijzen, waaraan onregtvaardigheid, en onderdrukkinge, bedrog en ſchelmerij, ook onder het gemeen, haaren oorſprong zijn verſchuldigd, als die ſlegts uitwerkzels zijn van de voorheen gemelde luſten en begeerlijkheden: En worden de laatſte ook nog bevorderd en gevoed, doordien men zig verbeeldt, en kittelt met dat denkbeeld, dat dezelve voor blijken van ongemeene ſchranderheid, gaauwe herſenen, en ſlimme vindingen zijn te agten. En hoe veel verwaarloozingen van onzen pligt, hoe veel daadlijke wanbedrijven zelf, brengt zene valſche ſchaamte voort, die zekerlijk ook in

in 's menschen Verbeeldinge voornaamlijk huisvest en werkzaam is!

Dit nu, denke ik, dat genoeg zal zijn om ieder van de billijkheid mijner aanmerkinge te overtuigingen, dat de Zonde haare voornaame kragt ontleent uit onze Verbeeldinge, dat deeze ons inzonderheid voor verzoekinge en verleidinge blootstelt, de hartstogten aanstookt, en met behulp derzelver ons vervoert, in weerwil van onze Reden. Moet dan elk verstandig voorstander van Deugd en Godsvrugt het niet goed en dienstig, het niet nut en noodig agten, dat men ook bijzonderlijk zijn werk maake om de Verbeeldinge zelve, te onderhouden met waardige, met gezonde, met edele denkbeelden; om dus haar voor het indringen van de andere te beveiligen, of zo ze reeds ingedrongen zijn, dezelve daaruit te verdrijven; om dus de Ondeugd op haaren eigenen grond, in haar eigen zetel aan te tasten? Haar kunnen immers, zo ze niet ten eenenmaal bedorven is, zo wel goede als kwaade denkbeelden worden ingeprent: Ja in het eerste zal men haare natuurlijke Deugd-smaak te baate hebben, waarmede de Ondeugd doorgaens nog meer of min te worstelen heeft. Hoe veel voordeel moet het geeven in onze Liefde tot Deugd en derzelver betragtinge, dat men zig niet vergaape aan wereldsche grootheid, aan uiterlijken zwier, pragt en praal; maar vervuld zij met denkbeelden van de edele waardigheid van een redelijk gedrag, van de uitneemende voortreffelijkheid van een deugdzaam mensch, en van de onschatbaare waardij der Godlijke eere en goedkeuringe; dat

men met de grootſche zugt om anderen dienſt en voordeel toe te brengen zij ingenomen, in plaatze van zig te kittelen met over hem te heerſchen? In plaatze van zig te verſlingeren aan aardſche welluſten, houde men zig bezig met de verbeeldinge der lieflijkheden van een geruſt geweeten, van eene weldaadige en onbekrompene ziel, en van een regt dankbaar hart; die ons in dusdanige ſchriften op eene zielroerende wijze worden aangebooden. Waarom kunnen wij de voorbeelden van Kuisheid en uitmuntende eerbaarheid in eenen Joſeph, in eenen P. Scipio, en andere niet zo wel beſpiegelen, als de onkuiſche hunne luſten voeden door te ſtaaren op dertele en welluſtige, waardoor hunne Verbeeldinge verrukt wordt? Kan het voor ons niet alzo verrukkelijk zijn ten goede, eene Pamela, *eene* Clariſſa, *eenen* Charles Grandiſon *te beſchouwen, en ons eene zuivere en zielverkwikkelijke geneugte inboezemen; als het voor den geilen en ontugtigen is, te aazen op ſchandelijke en ſchaamtelooze vertellingen, waardig dat zij in eenen eeuwigen nagt bedolven wierden? Hoe kan eenige luſt tot zulke ongeregeldheden in ons duuren, als onze Verbeeldinge leevendig is aangedaen van de ijzelijke geweldenaarij, waarmede een Ligtmis zijn eigen Geweeten verkragt, van zijn elendig zelf-bedrog, van de zelf-veroordeelingen en naare wroegingen, die zijn hart van een rijten; welker denkbeelden ons hier zo natuurelijk naar het leeven geſchilderd worden? De afkeer voor armoede en eenen laagen ſtaat, die den wereldling zo afſchuwelijk voorkoomt, kan ons niet drijven tot geldzugt, als onze Verbeeldin-*

ge zig geſtadig bezig houdt in de beſchouwinge van het genoegen van eenen vergenoegden geeſt, die de beſte voordeelen met den allerrijkſten gemeen heeft, zig verheugt met zijn beſcheiden deel, en over de geringſte gaaven God blijmoedig dankt, die niets aan hem verſchuldigd was. Is deeze beſchouwinge niet al zo aangenaam en geneuglijk voor eene regtgeaarte ziel, als voor eenen aardsgezinden te ſtaen gaapen naar het klatergoud van zwier, praal, en weelde? Waar koomt het dan van daan, dat de Herders-zangen, de beſchrijvingen van een gering en eenvoudig landleeven, doorgaens zo veel bekoorelijkheden voor onzen Geeſt uitleveren? Schrikken wij natuurelijk voor den Dood, en voor de ongemakken deezes leevens; wanneer wij ons verbeelden kunnen, hoe een Chriſten dezelve bedaardlijk onder de oogen ziet, zijne ziele bezit in lijdzaamheid, en op zijn ſterfbed zelf kan betrouwen, en in zijne welgegronde hoope blijmoedig zig verheugen; dan zal die ſchrik haar grootſte kragt verliezen, zo niet ten eenenmaal verdwijnen. En ſtellen zommige, dat men de eene hartstogt beſt kan overwinnen door eene andere: Schoon ik dit niet geheel wil afkeuren, agte ik het egter nog alzo raadzaam, om de kwaale in den grond te geneezen, dat men, welke hartstogt ook, zelve haaren natuurelijken loop doe neemen, door zijne Verbeeldinge den regten kant heen te wenden. Om kort te gaen; Indien wij dus onze Verbeeldinge en Hartstogten zelve in de belangen der Deugd en Godsvrugt kunnen overhaalen, zullen wij zekerlijk zeer veel gewonnen hebben; wij

zullen dan, om zo te ſpreeken der Zonde de hart-ader afſteeken, en ons het kragtdaadigſt beveiligen tegen alle verzoekingen en verlokzelen van buiten, van de wereld, en ons eigen vleeſch, die ons anders zo ligtlijk bekruipen, en waaraan onze verbeeldinge ons dikwijls zo jammerlijk verraadt, niettegenſtaende ons verſtand nog zo klaare bezeffinge heeft van onzen pligt.

Hiertoe moeten wij immers ook nog bijzonderlijk worden aangeſpoord door deeze bedenkinge, dat in ons zwakke menſchen, zo niet alle, ten minſten verre weg het grootſte getal, de Verbeeldinge meer kragt heeft dan het Redelijk verſtand, en doorgaens haare indrukzels veel dieper en leevendiger in onzen geeſt inprent, dan de beginzels der gezonde Reden, enkel op zigzelve aangemerkt, daarin zig vertoonen. Dit mag men denken, dat de menſchlijke natuure dus mede brengt zo wel, als dat het door opvoedinge en gewoonte veel bevorderd wordt. De Verbeeldinge oeffent alreeds haar vermogen in den menſch, wanneer de Reden zig nog in 't geheel niet, of niet dan flaauwlijk vertoont; en een donker gezigt van Vader of Meeſter zal meer winnen op een kind, dan de allerklaarſte en bondigſte redenen, zelf dan nog als hij reeds in ſtaat wordt om dezelve te begrijpen. Dog men moet ook bekennen, dat deeze veelal in de opvoedinge veel meer verwaarloosd worden, wanneer derzelver gebruik wel te pas koomt, en met vrugt kan aangewend worden, en dat de meeſte Ouders veel liever alles met hun gezag kort afdoen, en hunne kinders door iets mooijs of zoets bekooren, of voor de roede

dug-

dugten doen; dan dat zij dezelve tevens door bedaarde redeneeringe van de regtmaatigheid hunner bevelen zouden tragten te overtuigen, en als redelijke ſchepzels te behandelen. Hierdoor, en door oneindig veel uiterlijke voorwerpen, wordt van jongs op onze Verbeeldinge opgewekt, gevoed, en verſterkt, en onze Hartstogten in geſtadige beweeginge gehouden, die dus bij alle gelegenheid vaardig aan den gang koomen en onbelemmerd werken; terwijl de beginzels der Reden weinig aangekweekt, zo niet geſmoord onder onredelijke begrippen, veeltijds ſlaauw en zwak, en op verre na zo gereed niet bij der hand zijn om van ons gebezigd te worden. Deeze is ook onder andere de oorzaak, waardoor het koomt, dat wij door Voorbeelden zo ſterk getrokken worden, meer dan wij door leſſen en vermaaningen worden aangeſpoord: Deeze werken naamlijk inzonderheid op onze Verbeeldinge, die daarin ſmaak vindende onze zugt ter navolginge gaende maakt. Hierom beſpeurt men ook derzelver werkinge voornaamlijk in kinderen en jonge luiden, in welke de Verbeeldinge nog meer kragt heeft, dan in hooger jaaren: En dewijl deeze wankel is, zo als wij gezien hebben, en aan den kwaaden kant kan worden overgehaald, hierdoor is het dat de gewoonte ons zo wel kwaade als goede voorbeelden doet navolgen. Door deeze grootere kragt van Verbeeldinge en Hartſtogten is het ook dat de Geeſtdrijverij gemeenlijk zo veel meer veld wint, en gelukkiger ſlaagt onder het gros der menſchen, dan eene bezadigde en zobere, ſchoon nog zo bondige en ſcherpe redeneeringe. Moet dan

de

de Wijsheid en Voorzigtigheid ons niet raaden, om in derzelver navolginge ook alles onder het geleide der gezonde Reden aan te wenden ter bewerkinge van Verbeeldinge en hartstogten, en om dus onze poogingen ter bevorderinge van Deugd en redelijken Godsdienst de regte kragt en voorspoed te verleenen? Daardoor immers zullen wij te wege brengen, dat onze pligten niet alleen als redelijk van ons erkend, maar ook als behaagelijk, schoon, en lieflijk van ons bemind worden; en de Zonde daarentegen niet slegts als onredelijk afgekeurd, maar ook als schandelijk en afschuwelijk gehaat en verfoeid. Die hulpmiddelen zullen ons de beginzels der Reden zelve veel klaarder doen gewaar worden, en veel leevendiger in onzen geest, en veel dieper, inprenten. Al hoe wel men overtuigd is door Reden en Gods Woord, dat het Opperweezen altijd en overal bij ons tegenwoordig is; om kragtdaadig bewoogen te worden egter, dat men met vreeze en ingetogenheid voor zijne alziende oogen wandele, is het noodig dat men met zulk een denkbeeld steeds bezwangerd gae, en zig verbeelde dat dezelve inderdaad op elk oogenblik en elke plaatze bij ons is, en ziet en hoort wat wij, of daar of dan, bedrijven: Ja eene zodanige verbeeldinge met nadruk ingeprent, met sterke trekken afgemaald, zal ons meer en gevoeliger treffen, dan de onbetwistbaarste betooginge diesaangaende in koelen moede overwoogen. Die natuurelijke Deugdsmaak dus in ons opgewekt en regt leevendig zijnde, en gestadig versterkt door eerelijke, reine, en lieflijke denkbeelden, zal ons de bezeffinge van on-

onzen pligt in allen gevalle aanſtonds bij der hand doen zijn, zonder dat wij daartoe veel overlegs noodig hebben, en ons dus veel gereeder, vaardiger, en onbelemmerder denzelven doen betragten. Onze Verbeeldinge zelve zal dan vrugtbaar worden in vindinge, om allerleije redenen uit te denken, die in deeze of geene gevallen te pas koomen, die van deeze of geene omſtandigheden ontleend zijn, welke ons de billijkheid van die betragtinge ſteeds klaarder blijken doen, en ons daartoe ſterker aandrang geeven. Of waant men dat onze Verbeeldinge en hartstogten van zo veel kragt niet zijn, als zij ten goede, dan wanneer zij ten kwaade gebezigd worden? Ik bekenne, hier mag derzelver werkinge niet hooger loopen dan de Reden vordert. Maar kan men ook een te verheven denkbeeld hebben van God en zijnen dienſt? Kan onze Liefde tot Hem en de Deugd ook te vuurig zijn? Kan de Ondeugd ook te ſnood en gruwelijk worden afgeſchilderd? Zal de leevendige erinneringe, „ Ik ſtae in de gedugte tegen- „ woordigheid van het Allerheiligſt Opperweezen, „ voor wien mijne ziel bloot legt; hoe zal die over „ mijne daaden en gedagten oordeelen? „—— minder aandoeninge op ons hebben, dan —— „ Wat „ zal'er de wereld van zeggen? „ ——— minder ons met ſchaamte en ontzag vervullen, dan de beſchouwinge van een gezelſchap, welker voorbeelden ons noopen om met hen mede te loopen tot dezelve uitgietinge der boosheid? Zullen wij minder vreugde ſcheppen in ons brood edelmoediglijk den armen uit te deelen, dan in het ſmaaken van de lekkernijen van eenen koſtelijken en overdaadi-

gen

gen tafel? Hieraan te twijffelen kan niet vallen, dan in hen, die ongelukkig genoeg zijn om 'er nooit de proef van genomen te hebben. En daar in de Jeugd de Verbeeldinge gemeenlijk het leevendigſt is, en de Hartstogten vaardigſt en ſterkſt; van hoe veel voordeel moet het dan gerekend worden, dezelve dusdanige Geſchriften in de hand te geeven, waarin Deugd en goede Zeden voor de eerſte ten keurelijkſten en ſchoonſten worden afgemaald, en de laatſte met gruwel voor de zonde en ongeregtigheid beroerd worden?

Bij dit alles voege ik nu nog eindelijk, dat wij in onze Deugdsbetragtinge en godzaligheid, het behulp van Verbeeldinge en Hartstogten noodig hebben om ons dezelve met den regten Ijver te doen behartigen, en ons de zwaarigheden, welke ons daarin ontmoeten, met kloekmoedigheid te boven te doen koomen, en met luſt dien arbeid te verrigten. Dit blijkt uit het reeds aangemerkte, dat deeze veelal zo veel kragtiger en werkzaamer zijn in den menſch, dan de beginzels van zuivere en gezonde Reden op zigzelve genomen. De Reden moet wel in allen opzigte, den teugel van onzen Ijver houden, zal die niet buiten het ſpoor hollen: Zij is inzonderheid noodig en van kragt om ons ſtandvaſtig te maaken in het goede, als die ons alles wat wij denken en verrigten leert bouwen op onwankelbaare gronden: Maar egter werkt zij meeſtal langzaam, koel, en bedaard: De Verbeeldinge daar bijkoomende is het, welke ons vuurig van geeſt maakt, die ons branden doet van luſt naar geregtigheid en waarheid; die onze hartſtogten moet gaende maaken

om God boven al te beminnen, en onzen naaſten als ons zelven, en de zonde met geheel ons hart te haaten; welke hartſtogten dan van haaren kant door haare werkinge, van die denkbeelden, door welke zij bewoogen worden, der ziele ſteeds een leevendiger indruk geeven. Deeze mag men denken dat eene reden is, waarom men doorgaens meer Ijver beſpeurt bij Geeſtdrijverij en Bijgeloof, dan bij de aanhangers van eenen gezuiverden en hervormden Godsdienſt; dat men zig onvermoeider arbeid getrooſt om de voordeelen van dit leeven te behaalen, en om deszelfs nadeelen te mijden, dan om zijn eeuwig belang te verzekeren. In het eerſt geval wordt aan den eenen kant ſterkſt gewerkt op de Verbeeldinge en hartſtogten; en in het laatſt, treffen de denkbeelden van aardſche voorſpoed en tegenſpoed veel ſterker gemeenlijk, dan die van een toekoomend geluk en rampzaligheid. Zullen wij dan regt ijveren in het goede, en daartoe met luſt en vlijt onze kragten inſpannen, dan moeten wij niet alleen ons verſtand verligten, maar ook met kragtige en indrukbaare middelen onze Verbeeldinge zo bewerken, en onze hartſtogten zo roeren en ontſteeken, dat zij in haare werkinge daarheen medeloopen werwaards ons de Reden leidt. De Ziel vereenigd met het logge lighaam is veelal bezet met eene vadzigheid, waaruit de Reden op zigzelve te zwak is om haar op te wekken; eene grootere kragt wordt 'er vereiſcht om haar met eene nijvere wakkerheid te doen werken. Eene leevendige Verbeeldinge is daartoe van natuure zelf zeer geſchikt, en die daarmede meeſt begaafd zijn, ziet men allenthalven in hunne bedrijf

drijven met de grootſte vlugheid en Ijver werken: En hoe kragtiger men derhalven werke om haar ten goede te verleevendigen, om haar diepe indrukzels van Deugd en godsvrugt te verſchaffen; hoe meer vuur en wakkerheid onze geeſt in zig zal voelen ontvonken ter betragtinge van dezelve. En men verbeelde zig niet dat de Reden in zulken gevalle aan onze Verbeeldinge en hartſtogten haare ſterkſte kragt ontſteelt. Konden de voorbeelden van eenen Miltiades en Alexander op eenen Themiſtocles en Cæſar zo veel te wege brengen, dat de traanen hun van ſpijt uitberſteden, en zij niet ſlaapen nog ruſten konden, op het beſchouwen van derzelver gedenktekens, en het herdenken van hunne daaden. Hoe moeten dan ook uitmuntende Voorbeelden van Deugd en Godsvrugt, als wij ons behoorelijk gewennen, om dezelve met onze Verbeeldinge te beſpiegelen, een heiligen gloed in onze boezems doen ontbranden, om dezelve na te ſtreeven, om te ſtaen naar de uiterſte volmaaktheid waarvoor onze natuure vatbaar is, en om met onvermoeide poogingen te arbeiden, te waaken, en ons af te ſlooven in het heil en waare voordeel van onze medemenſchen te bevorderen? Zal de luiſter van eene aardſche kroon den menſch zo veel bekooren, dat hij zig daarom allerleije moeite en ongemak getrooſte; men zal zig ook wel, zo men wil, beweegen laaten om zijn ligbaam te bedwingen en tot dienſtbaarheid te brengen, als men het denkbeeld van eene oneindig heerelijker Kroon geſtadig in het oog heeft. Hoe noodig nu is deeze Ijver ons om hier in deeze wereld een regt vroom en

deugd-

deugdzaam leeven te leiden? Hoe onwaardig onzer roepinge, indien wij denzelven miſſen? Hoe nut dan, door dusdanige Geſchriften de ſchoonheid der Deugd, de afſchuwelijkheid der Ondeugd op het leevendigſt af te maalen? Men zal dog niet beweeren willen, dat dusdanige opwekkingen thans niet noodig zijn, en dat het hedendaagſche Chriſtendom, waaronder wij leeven, van Ijver geen gebrek heeft. De ondervindinge, helaas! leert ieder duidelijk hoe flaauw de Deugd en Godsdienſt veelal wordt behandeld van diegeenen, welke daarvan nog al eenig werk maaken. Dog hierover te klaagen is tegenwoordig mijn werk niet. Het is mij genoeg, mijne onderneeminge dus kortlijk in deezen opzigte verdeedigd te hebben.

Ik kan deeze Voorreden niet ſluiten, zonder den Leezer te kennen te geeven, dat de Hiſtorie van Charles Grandiſon, *van welke ik in het voorbijgaen gewag gemaakt hebbe, een nieuw werk is van den Hr.* Richardſon *onlangs in het ligt gegeven, waarin hij volgens zijne eigene taal in deszelfs Voorreden, „ het Gemeen een Voorbeeld aan-*
„ *biedt van eenen Man, die zig eenpaariglijk wel*
„ *gedraagt in veele verſcheidene Gevallen, waar-*
„ *in zijne Deugd op de proef gebragt wordt, de-*
„ *wijl hij alle zijne Daaden regelt naar een*
„ *ſtandvaſtig Beginzel: Een Man van Godsdienſt*
„ *en Deugd; van eenen Leevendigen en Moedigen*
„ *Geeſt, welleevende en aangenaam in de verkee-*
„ *ringe; gelukkig in zigzelven, en een Zegen*
„ *voor anderen.* „ *Eene bekoorelijke ſchilderij waarlijk, die elk eerelijk hart moet naar zig trek-*

trekken! Tot derzelver lof zal ik, kan ik niets meer zeggen, dan dat zij in allen deele het keurelijk pinceel vertoont van den Uitgeever der Clariſſa. *Die Heer heeft mij de eere gedaen, en het betrouwen in mij geſteld, om de zorg van eene Nederduitſche Vertaalinge en Uitgaave dier Hiſtorie mij aan te beveelen, en aan mij gelaaten om dezelve op te draagen aan zodanige, welke ik daartoe verkiezen zoude. Schoon mijne uitſteekende hoogagtinge voor den Hr.* Richardſon, *gevoegd bij de voortreffelijkheid des werks, waarin geeſtigheid, oordeel, en deugdlievendheid met elkanderen ſtrijden, mij ligtlijk zouden kunnen beweegen, om mijzelve weder den arbeid van vertaalen te getrooſten; hebbe ik egter om andere gewigtige redenen mij verpligt gevonden mijzelven hiervan te verſchoonen: Dog zal alle mogelijke zorg en naaukeurigheid aanwenden om mijnen landgenooten eene Vertaalinge te leveren van eene bekwaame hand, welke met de waardij des werks overeenkoome, en het betrouwen, hetwelk deszelfs hoogloflijke Schrijver in mij zo gunſtiglijk geſteld heeft, behoorelijk moge beantwoorden: En heeft de Boekverkoop:r F. v. d. Plaats de Uitgaave reeds voor zijne rekeninge genomen.*

DE

DE

HISTORIE

van Juffer

CLARISSA HARLOWE.

VIJFDE DEEL.

I. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Donderdag-ogtend, te Agt uuren.

HAare kamerdeur is nog niet geopend. Ik moet niet verwagten, dat zij met mij ontbijten zal. Nog ook met mij het middagmaal houden, vermoede ik. Dat onnozel Hartje, wat moeijelijkheden verwekt zij zigzelve dog al door haare al te groote kiesheid! ——— Alles wat ik haar gedaen hebbe, zouden wel Negen onder de Tien van de Sexe slegts voor eene *Klugt*, voor eene *Stoeijerij* hebben aangezien, en diesvolgens daarmede gelachen hebben. Hoe meer zij daarin stelt, hoe smertelijker het voor haar zelve is, zo wel als voor mij.

Wel hoe, Jan, waare het niet beter volgens haare *eigene denkbeelden*, dat zij niet zo zeer

ſcheen te *merken* wat 'er in ſtak, dan zij toonen zal, indien zij *zeer* vergramd is?

Maar miſſchien vreeze ik meer dan het noodig is. Dat geloove ik waarlijk. Uit haare *al te groote* Kiesheid ontſtaet mijne Vreeze; meer dan dat zij ongemeene reden zou hebben om gebelgd te zijn. De volgende reize mag zij zig wel zeer gelukkig rekenen, indien zij 'er niet erger af koome.

Het lief ſchepzel was te nagt zo verſchrikt en zo vermoeid, dat het geen wonder is dat zij deezen ogtend wat lang blijft leggen.

Ik hoope dat zij meer ruſt gehad heeft dan ik. Zagt en verkwikkelijk, hoope ik, dat haar ſlaap zal geweeſt zijn, op dat zij in taamelijk bedaarden geeſt moge bij mij koomen. Over en over lieflijk bloozende en geheel beteuterd ——— Ik *weete* wel hoe zij zien zal! ——— Maar waarom moet zij, die het ongelijk *geleeden* heeft, beſchaamd zijn, daar ik, die het *gepleegd* hebbe, het niet ben?

Maar de gewoonte is een wonderbaar ding. De vrouwen vertelt men, hoe zeer haar bloozen haare bevalligheden vermeerdert: Zij leggen zig derhalven daarop uit: Het bloozen koomt al zo gereedlijk als zij het willen hebben, als haare Traanen: Waarlijk, zo is het! Terwijl wij mannen, het bloozen voor een teken van ſchuld of blôheid neemende, even zeer poogen om hetzelve te onderdrukken.

* * *

* * * *
* *

Op mijne eere, Jan, ik ben wel half zo veel beſchaamd om de vrouwluij beneden te zien, als mijne Schoone kan zijn om mij te zien. Ik hebbe mijne deur nog niet geopend, op dat zij niet tot mij koomen indringen.

Welke duivels kan men, evenwel, niet maaken van de Sexe! Tot welk eene hoogte van —— Hoe zal ik het noemen? ——— moeten die geene geſteigerd zijn, welke voormaals eenen man zo onderſcheidenlijk beminden, als Marijtje en Saartje beide mij bemind hebben; en egter de kwellingen der minnenijd zo zeer kunnen zijn te boven gekoomen, en de verdrietlijke bedenkingen overwonnen hebben, welke ontſtaen uit het deelen met nieuwe voorwerpen aan de verdeelde genegenheden van hem dien zij boven alle andere waardeeren, dat zij wenſchen, en daartoe medewerken dat hij het genot mag hebben van eene Mede-minnaares, en haar hoogſte vermaak ſtellen in andere met haar op gelijken voet te brengen! ——— Want gij kunt u niet verbeelden, hoe zelf Saartje Martin giſteren-avond zig vermaakte met de gedagte dat de tijd der Lady vaſt naderde.

Na Tien uuren.

Nooit van mijn leeven verlangde ik naar eenige zaak met zo veel ongeduld, dan om mijne Bekoorſter te zien. Zij is deeze twee uuren, naar het ſchijnt, in beweeginge geweeſt.

Dorcas tikte nu zo even aan haare deur, om haare ogtend-bevelen te ontvangen.

Zij had haar niets te zeggen, was het antwoord.

Zij verzogt te weeten, Of zij niet zoude ontbijten?

Een nors en binnen 's monds *neen* kreeg Dorcas ten antwoord.

Ik zal zelve eens heen gaen.

* * * *
 * *

Drie verſcheidene maalen klopte ik aan de deur; maar kreeg geen antwoord.

Laat mij toe, allerlieflt ſchepzel, om te verneemen naar uwe gezondheid. Alzo men u heden niet gezien heeft, ben ik ongeduldig om te weeten hoe gij vaart.

Geen woord daarop ten antwoord; maar eene diepe zugt, zelf tot ſnikkens toe.

Mag ik u bidden, Madam, om met mij eene verdiepinge hooger te gaen —— en gij zult u verblijden te zien, hoe gelukkig wij alle het ontkoomen zijn.

Gelukkig inderdaad ontkoomen, Jan! —— Want de vlam had den venſter-bank al geſchroeid, het behangzel gezengd, en het dun geſneeden beſchot van de ſtijlen des venſters doorgebrand.

Geen antwoord, Madam! —— Ben ik niet een woord waardig? —— Houdt gij dus uwe belofte jegens mij? —— Mag ik de gunſt niet genieten van uw gezelſchap voor twee minuu-

ten

ten [Maar alleen voor twee minuuten] in de Eetzaal?

Hem! —— En eene diepe zugt! —— was al het antwoord.

Antwoord mij maar, hoe gij vaart! Antwoord mij maar dat gij wel zijt! Is dit de vergiffenis, welke de voorwaarde was van mijne gehoorzaaminge?

Daarop met eene flaauwe, dog toornige ſtem? Ga weg van mijne deur! —— Deugniet! ontmenſchte, barbaar, en al wat ſnood en ſchelmſch is! —— ga weg van mijne deur! En plaag dus niet een arm Schepzel, hetwelk met regt uwe beſcherminge, en geen mishandelinge verdiend had.

Ik zie, Madam, hoe gij uw woord omtrent mij houdt! —— *Indien* eene ſchielijke drift, de uitwerkinge van een onvoorbedagt toeval, niet kan vergeven worden ——

O verſchrikkelijk gewigt van eens Vaders vloek, dus naar den Letter deszelfs ——

En daarop haare ſtem in een onverſtaenbaar gemompel bezwijkende, keek ik door het ſlot-gat, en zag haar op haare knieën leggen, met haar aangezigt, ſchoon niet naar mij, opgeheven, midsgaders haare handen, en deeze te zamen gevouwen, om den vloek van dien norſen dwingeland, zo ik onderſtelle, af te bidden.

Ik kon mij niet weerhouden van aangedaen te zijn.

Mijn waardſte Leeven! laat mij, maar voor twee minuuten, toe tot uwe tegenwoordigheid, en beveſtig uwe beloofde vergiffenis; en de bliksem mag mij op de plaatze doodſlaen, zo ik iets dan boetvaardigheid, voor een zo geheiligd outer,

opdraage! ——— Ik zal u naderhand den geheelen dag alleen laaten; en tot morgen-ogtend; en dan bij u koomen met Geſchriften, geheel gereed om te tekenen, met een Verlof-brief dien ik dan zal gekreegen hebben, of met een Kerkelijken zonder een, zo ik dien niet kan krijgen. Geloof mij deeze eene reize nog! Wanneer gij ziet hoe weezenlijk het gevaar geweeſt zij, hetwelk gelegenheid gaf tot dit uw ongelukkig misnoegen, zult gij minder ſlegte gedagten van mij hebben. En mag ik u bidden om eene belofte na te koomen, op welke ik mij niet ten eenemaale onedelmoedig verlaaten hebbe.

Ik kan u niet zien! Behaagde het den Hemel dat ik u nooit gezien had! Indien ik ſchrijve, dat is alles wat ik kan doen.

Laat dan uw ſchrijven, mijn waardſte Leeven, uwe belofte beveſtigen. En ik zal in verwagtinge hierop heen gaen.

Na Elf uuren.

Zij ſchelde om Dorcas, en met de deur, ſlegts half geopend, in haare hand, gaf zij haar een briefje aan mij.

Hoe zag het lief ſchepzel 'er uit, Dorcas?

Zij was gekleed. Zij draaide haar aangezigt geheel van mij af; en zugtede, als of haar hart zou berſten.

Zoete lief! ——— Ik kuſte het nat ouweltje, en trok het met mijnen adem van het papier.

Deeze is de inhoud. ——— Geen mijn Heer ſer boven geſchreeven! Geen Hr. Lovelace!

Ik

Ik kan u niet zien: Nog wil ik, zo ik het helpen kan. Woorden zijn niet in ſtaat om de angſten mijner ziele over uwe ſnoodheid en ondankbaarheid uit te drukken.

Indien de omſtandigheden der zaaken zodanig zijn, dat ik geen anderen weg ter Verzoeninge met dengeenen, welke mijne natuurelijke beſchermers moeſten geweeſt zijn voor zodanige mishandelingen, dan door *u*, [De eenige beweegreden, die ik kan hebben, om een oogenblik langer te blijven daar gij weet dat ik ben] zo moet pen en inkt, voor tegenwoordig, het eenig middel zijn, waardoor wij gemeenſchap houden.

Snoodſte aller mannen! en afſchuwelijkſte bedrieger! hoe hebbe ik van u verdiend die ergerlijke onwaardigheden —— Maar niet meer hiervan —— Om uwentwille alleen zelf, moet gij niet wenſchen om, ten minſten voor eene week in toekoomende, te zien

De onverdiend verongelijkte en gehoonde

CLARISSA HARLOWE.

Dus ziet gij, dat niets anders mij zou hebben kunnen baaten, dan dit bedrog van Tomlinſon en haaren Oom! In welke mooije omſtandigheden hebbe ik mijzelven, niettemin, gebragt! —— Waare Cæſar zulk een zot geweeſt, hij zou nooit de Rubicon zijn overgetrokken. Maar waare hij, na dat hij die *was* overgetrokken, *re infecta* te rug geweeken, zig door een Senatoriaal Edict hebbende laaten afſchrikken, eene aartige figuur zou-

de hij in de hiſtorie gemaakt hebben! ——— Ik kon immers wel weeten, dat eene ſtruikrooverij te onderneemen, en een perſoon voor lijf en leeven te doen vreezen, even ſtrafbaar is, als of de ſtruikrooverij metterdaad gepleegd waare.

Maar haar in eene week niet te zien! ——— Lieve ſchoone ziel! hoe loopt zij mij in alles voor uit! De Advocaat zal de Geſchriften heden of morgen, ten langſten, hebben afgedaen: De Verlof-brief met den Paſtoor, of de Paſtoor zonder den Verlof-brief, moet ook gereed zijn binnen de naaſtvolgende vierentwintig uuren; Pritchard is zo goed als vaardig met de *Donatie*- en *Acceptatie*-brief: Tomlinſon ſtaet zo te koomen, met een gunſtig antwoord van haaren Oom ——— *Nogthans mij in eene week niet te zien!* ——— Lieve zoete ziel! ——— Haar goede engel is van huis: ten minſten loopt hij te ſpeelen. Dog niettemin, in uwen tijd van eene week of veel minder, mijne Bekoorſter, twijffele ik niet mijne zege te voltooijen!

Dog hetgeen mij het meeſt van allen ſmert, is, dat zulk een uitmuntend Schepzel haar woord gae breeken: ——— Foeij, foeij haar! ——— Maar niemand is ten eenenmaale volmaakt! *Het is menſchlijk te dwaalen*, maar *niet te volharden* ——— Ik hoope dat mijne Bekoorſter niet onmenſchlijk kan zijn!

II. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

In 's Konings-Wapen, aan de Palmagie baan, Donderdag Twee uuren.

Verſcheidene briefjes wierden tuſſchen ons gewiſſeld, voor dat ik uitging, door de *Internunciature* van Dorcas: Om welke reden het opſchrift der mijne was in haaren behuw-naam. ——— Zij wilde haare deur niet openen om dezelve te ontvangen; uit vreeze dat ik 'er digt bij mogt zijn, onderſtelle ik: Dus was Dorcas genoodzaakt die onder de deur te ſteeken (na dezelve voor u te hebben afgeſchreeven); en de antwoorden daarvandaan te krijgen. Lees dezelve, zo gij wilt, ter deezer plaatze.

Aan Mevr. LOVELACE.

Inderdaad, mijn waardſte Leeven, gij trekt deeze zaak te verre. Wat zullen de luiden beneden, die onderſtellen dat wij een zijn ten aanzien van de Plegtigheid, denken van eene zo groote Kiesheid? Zulke onnozele Vrijheden! de Gelegenheid daartoe zo toevallig! ——— Gij zult *uzelve* zo wel als mij ten toon ſtellen. ——— Tot nog toe weeten zij niets van hetgeen gebeurd is.

En wat *is* 'er inderdaad gebeurd om al dit misnoegen te veroorzaaken? —— Ik ben verzekerd, dat gij, door uw woord van eere te breeken, mij geen reden zult geeven om te beſluiten, dat, hadde ik u niet gehoorzaamd, het niet erger met mij kon zijn afgeloopen.

Ik hebbe het opregtſt berouw van de ergernis, welke ik uwer kiesheid gegeven hebbe —— Maar moet ik om eene zo toevallige gebeurtenis met zulke aanſtootelijke naamen gebrandmerkt worden? —— *Snoodſte aller mannen*, en *afſchuwelijkſte bedrieger*, zijn waarlijk harde woorden! —— En dat wel uit de pen van zulk eene Lady.

Zo gij eene verdiepinge hooger klimt, zult gij overtuigd worden, dat, hoe *afſchuwelijk* ik voor u ook zijn mag, ik in dit ſtuk geen *bedrieger* ben.

Ik moet aanhouden om u te zien, op dat ik uwe bevelen mag ontvangen omtrent eenige der onderwerpen, waarover wij giſteren-avond ſpraken.

Al dat *meer dan noodig* is, *is te veel.* Ik eiſche uwe beloofde vergiffenis, en wenſche mijnen eiſch te bepleiten op mijne knieën.

Ik ſmeeke, om uwe tegenwoordigheid in de Eetzaal voor een quartier uurs, en dan zal ik u den geheelen dag alleen laaten. Ik ben,

Mijn waardſte Leeven,

Uw altoos-aanbiddende, en waarlijk berouw hebbende,

LOVELACE.

Aan

Aan den Hr. LOVELACE.

Ik wil u niet zien. Ik kan u niet zien. Ik hebbe u geen bevelen te geeven. De Voorzienigheid beſluite over mij wat haar behaagt.

Hoe meer ik mijne gedagten gaen laate over uwe ſnoodheid, uwe ondankbaare, uwe barbaarſche ſnoodheid, hoe meer ik tegen u verbitterd worde.

Gij zijt de *laatſte* perſoon, wiens oordeel ik wil inneemen over hetgeen in ſtukken van betaamelijkheid te verre getrokken wordt of niet.

Het valt mij ſmertelijk te ſchrijven, of zelf tegenwoordig aan u te *denken*. Dring mij dan niet meer. Nog eens, ik wil u *niet* zien. Nog bekreune ik mij, nu gij mij veragtelijk gemaakt hebt voor mijzelve, wat andere luiden van mij denken.

Aan Mevr. LOVELACE.

Wederom, Madam, koome ik u uwe belofte erinneren: En ſneeke u verlof om te zeggen, dat ik ſtae op derzelver volbrenginge.

Gedenk, allerlieſſt ſchepzel, dat de fout van eenen ſchuldigen niet eene fout kan wettigen van iemand die volmaakter is. *Al te groote kiesheid* kan wel *al te weinig kiesheid* worden!

Ik kan mijzelven niet beſchuldigen met iets, hetwelk deeze groote verſtoordheid verdient.

Ik bekenne dat de geweldigheid mijner hartstogt voor u, mij wel buiten de paalen van betaame-

melijkheid kon vervoerd hebben —— Maar dat uwe bevelen en bezweeringen in *zulk* een tijdſtip eenig vermogen op mij hadden, durve ik nederig zeggen, dat eenige aanmerkinge verdient.

Gij belaſt mij om u in eene week niet te zien. Zo ik geen vergiffenis van u krijge voor dat Capitein Tomlinſon in de Stad koomt, wat zal ik aan *hem* zeggen?

Ik ſmeeke nogmaal om uwe tegenwoordigheid in de Eetzaal. Bij mijne ziel, Madam, ik *moet* u zien.

Het is noodig dat ik u raadpleege omtrent den Verlof-brief, en andere bijzonderheden van groot belang. De luiden beneden denken dat wij getrouwd zijn; en ik kan tot u niet ſpreeken over zulke onderwerpen met de deur tuſſchen beide.

Om 's Hemels wil, begunſtig mij met uwe tegenwoordigheid voor eenige minuuten: En ik zal u den geheelen dag alleen laaten.

Indien ik vergiffenis, volgens uwe beloſte, ſtae te erlangen, zal de vroegſte vergiffenis de verpligtendſte zijn, en veel moeijelijkheid beſpaaren voor uzelve zo wel, als voor

Uwen waarlijk mismoedigen en bedrukten

LOVELACE.

Aan den Hr. LOVELACE.

Hoe meer gij mij plaagt met uw talmen, hoe erger het voor u zijn zal.

Daar

Daar wordt *Tijd* vereiſcht om te overleggen, of ik ooit wel in 't geheel om u behoore te denken.

Tegenwoordig is het mijn opregte wenſch, dat ik uw aangezigt nooit weder zien mag.

Alles wat u de minſte ſchaduw van gunſt van mij kan aanbrengen, koomt voort uit de gehoopte Verzoeninge met mijne *weezenlijke* vrienden, niet met mijnen *Judas*-beſchermer.

Ik bekreune mij thans der gevolgen niet. Ik haate mij zelve: En wie is het, op welken ik reden hebbe om eenige agt te ſlaen? —— Niet op den man zeker, die een bedrog kon ſmeeden om zijne eigene hoope te ſchande te maaken, zo wel als een arm vriendloos ſchepzel (*door hemzelven vriendloos geworden*) door baldaadigen hoon, waaraan met geen geduld te denken is.

Aan Mevr. LOVELACE.

Madam,

Ik zal naar de Commons gaen, en met alle ſtukken voortvaaren, als of ik het ongeluk niet had van onder uw misnoegen te leggen.

Ik moet 'er op ſtaen, dat hoe ſchuldig mijne hartſtogt, bij een zo onverwagt toeval, mij ook deed ſchijnen voor eene Lady van uwe kiesheid, mijne inwilliginge egter van uwe verzoeken in *zulk* een tijdſtip [Gelijk die u eene blijk gaf van uw vermogen over mij, welke weinige mannen konden getoond hebben] wel aangemerkt zijnde, mij geregtigd behoort te maaken tot de uitwerk-

zels

zels van die plegtige belofte, welke de voorwaarde was van mijne gehoorzaaminge.

Ik hoope dat ik u in eene milder, en mag ik zeggen, *regtvaardiger* geſteldheid zal vinden bij mijne wederkoomſt. Het zij ik den Verlof-brief krijge, of niet, mag ik u bidden, laat het *Wel haaſt*, waarop het u behaagde om mij te doen hoopen, morgen-ogtend zijn. Dit zal alles weder te regt brengen, en mij tot den gelukkigſten man maaken.

De Huwelijks-voorwaarden zijn ter tekeninge gereed, of zullen het zijn tegen den avond.

Om 's Hemels wil, Madam, laat uwe gramſchap niet loopen tot een misnoegen, hetwelk ongelijkmaatig is met de misdaad. Want dat zoude ons beide ten toon ſtellen voor de luiden beneden; en hetgeen van oneindig meer gevolg voor ons is, voor Capitein Tomlinſon. Laaten wij dog in ſtaat zijn, ſmeeke ik u, Madam, om hem bij zijn naaſtvolgend bezoek te verzekeren, dat wij een zijn.

Alzo ik geen hoope hebbe van toegelaaten te worden om te middag met u te eeten, zal ik niet voor t'avond te rug keeren: En dan, vermeete ik mij te zeggen, *verwagte* ik [uwe *belofte* geeft mij regt om dit woord te gebruiken] u in zulk eene geſteldheid te vinden, dat gij, door uwe toeſtemminge tot morgen, wilt zegenen

Uwen aanbiddenden

LOVELACE.

Welk

Welk een vermaak ſtelde ik mij voor te neemen, hoe mij te *verheugen* in de lieve bedremmelinge, waarin ik haar verwagtede te vinden, terwijl alles nog zo verſch was! ——— Dog zij *moet*, zij *zal* mij zien bij mijne wederkoomſt. Het waare beter voor *haar zelve*, zowel als voor *mij*, dat zij zo *veel leeven* niet gemaakt had *over een niet met al.* Ik moet mijn Toorn leevendig houden, op dat die niet tot Medelijden daale. *Liefde*, en *Medelijden*, al is de terginge nog zo groot, zijn bezwaarelijk van een te ſcheiden: Terwijl *Toorn* datgeen, hetwelk zonder denzelven *Deernis* zijn zoude, in *Verbolgenheid* verandert. Niets kan in iemands oog beminnelijk zijn, op hetwelk hij door en door misnoegd is.

Ik beval Dorcas, wanneer zij het laatſte brieſje onder de deur ſtak, en merkte dat het opgekreegen wierd om aan haar te zeggen, dat ik op een antwoord daarop hoopte, voor dat ik uitging.

Zij gaf met woorden daarop te houden, *Zeg hem, dat ik mij niet bekreune waar hij gaet, nog wat hij doet.* ——— *En dit*, van Dorcas weder aangeſtaen, *was alles wat zij mij te zeggen had.*

Ik keek door het ſleutelgat, toen ik haare deur voorbij ging, en zag haar op haare knieën leggen, aan het voeten-einde van haar bed, met haar hoofd en boezem op het bed, haare armen uitgeſtrekt [*Lief Schepzel, hoe aanbidde ik haar!*] en in eene doodlijke benaauwdheid ſcheen zij te zijn, ſnikkende, gelijk ik hoorde op dien afſtand, als of haar hart zou berſten. ——— Bij mijne ziel,

ziel, Jan, ik ben een deernis-vaardige vent! Overdenkinge is mijne vijandin! Godlijke Voortreffelijkheid! ——— Zo veele dagen aan een met haar gelukkig! Nu zo ongelukkig! ——— En waarom? ——— Dog zij is de Kuisheid zelve. ——— Edog waarom zoude ik haar dus pijnigen ——— Maar ik moet mij aan mijzelven niet betrouwen in den luim, waarin ik thans ben.

* * * *
* *

Terwijl ik hier wagtede naar Mowbray en Mallory, met welker behulp ik den Verlof-brief ſtae te krijgen, haalde ik, tot tijdverdrijf, eenige papieren uit mijn zak; en uw laatſte ſchoot mij met voorbaarige gedienſtigheid eerſt in handen. Ik gaf het de eere van het eens weder door te leezen; en dit maakte het onderwerp weder bij mij leevendig, waaraan ik beſlooten had mijzelven niet te betrouwen.

Mij heugt, dat het lief ſchepzel in haar geſcheurd antwoord op mijne voorſlagen, zegt, *dat Toegeevendheid geen Laagheid is.* Zij weet beter hoe dit betoond kan worden, dan eenig ſterveling die 'er leeft. Toegeevendheid *heeft* inderdaad deftigheid *in zig:* En deftigheid *was* 'er altoos in haare toegeevendheid. Nogthans zulk eene deftigheid, welke der toegeevendheid bevalligheid bijzettede; want geen hoogmoed, geen hoon, geen blijkbaare verhevenheid wierd daardoor te kennen gegeven. —— Dit beveſtigt Juffer Howe dat een gedeelte is van haar algemeen character (a).

Ik kan haar wel zeggen, door hoedanigen ge-

(a) Zie D. IV. bl. 94.

gedrag zij mij voor altoos haar eigen zou kunnen maaken. Zij weet, dat zij mij niet ontvlugten kan. Zij weet, dat zij mij vroeger of laater zien moet; hoe eer hoe aangenaamer en gevalliger. —— Ik wil haar wel toeſtaen dat zij gebelgd zij [Niet om dat de vrijheden, welke ik omtrent haar gebruikte, zulks vorderen, waare zij niet eene CLARISSA; maar voor zo verre het haare bijzondere kiesheid betaamt gebelgd te zijn]: Maar wilde zij meer *Liefde* dan *Afgrijzen* toonen jegens mij in haare verſtoordheid; wilde zij *ſchijnen*, al waare het *maar ſchijnen*, te gelooven dat de brand geen verzonne liſt, en alles hetgeen 'er volgde enkel toevallig was; en daarop afkoomen tot tedere klagten, beſchuldigingen, en verwijtingen dat ik dus mijn voordeel had willen doen met haare ontſteltenis; en wilde zij, eindelijk, wel vergenoegd zijn (gelijk zij zeker *wel* mag) dat 'er geen verdere gevolgen van kwamen; en eenig edelmoedig vertrouwen ſtellen op mijne eere [*Magt wil gaarn betrouwen hebben, Jan*]; zo denke ik dat ik een einde zoude maaken van alle haare beproevingen, en mijne geloften aan haar opdraagen voor het Altaar.

Nogthans daar ik zulke ſtoute ſtappen gedaen hebbe, als met Tomlinſon, en haaren Oom —— Daar ik zo verre gekoomen ben —— O Belford, Belford, in welke belemmeringen hebbe ik mijzelven gebragt, zo wel als haar! —— Die vervloekte afkeer tegen den Egt, in welke ſtrikken heeft die mij verward! —— Aan welke tegenſtrijdigheden heeft dezelve mij ſchuldig gemaakt!

Hoe geneuglijk is het voor mijzelven, te rug te zien op de gelukkige dagen welke ik haar verleend hebbe; ſchoon de mijne buiten twijffel zuiverder geluk gehad zouden hebben, hadde ik kunnen beſluiten om mijne vonden aan een kant te leggen, en den geheelen tijd zo opregt te zijn, als zij verdiende dat ik waare!

Indien ik vinde, dat deeze luim mij maar tot morgen-ogtend bijblijft [En die heeft nu twee volle uuren geduurd, en ik ſchijne vermaak te hebben, dunkt mij, in denzelven aan te kweeken] zal ik u een bezoek geeven, denke ik, of u bij mij doen koomen; en dan zal ik —— *u daarover raadpleegen.*

Maar zij wil mij niet betrouwen. Zij wil geen vertrouwen ſtellen in mijne eere. Twijffelen is, in dit geval, zo veel als Tarten. Zij bemint mij niet genoeg om het mij edelmoediglijk te vergeeven. *Zij is zo verre boven mij verheven!* Hoe kan ik haar eene verdienſte vergeeven, die mijn hoogmoed zo zeer pijnigt en vernedert! Zij *denkt*, zij *weet*, zij heeft mij *gezegd*, dat zij boven mij verheven is. Deeze woorden zijn nog wel in mijne ooren, „ Ga weg, Lovelace! ——— „ Mijne ziel is boven u verheven, man! ——— „ Gij hebt een hoogmoedig hart om mede te „ kampen! —— Mijne ziel is boven u verheven „ man (a). „ Juffer Howe denkt ook dat zij mij overtreft. Gij, gij zelf, mijn vriend, mijn *boezem-vriend* en metgezel, zijt van hetzelve gevoelen. Daarbij vreeze ik haar zo veel, als ik haar beminne. —— Hoe zal mijn hoogmoed deeze be-

(a) Zie D. IV. Br. xxxv.

bedenkingen verdraagen? Mijn Wijf (gelijk ik zo dikwijls gezegd hebbe, om dat het mij zo dikwijls weder in de gedagten koomt) zo *veel* boven mij uit te ſteeken! —— Ik zelve ſlegts te worden aangemerkt als de *tweede perſoon* in mijne eigene familie! —— Kunt gij mij leeren zulk eene bedenkinge als deeze te verdraagen! —— Mij voor te praaten van de winſt, welke ik in haar zal behaalen, en dat zij, met alle haare voortreffelijkheden, in volkoomen eigendom de *mijne* zijn zal, is een miſſlag —— Dat kan niet weezen —— Want zal ik niet de *haare* zijn, en niet *mijn eigen?* — Zal niet elke daad van haaren pligt (alzo ik dezelve niet verdienen kan) eene toegeevendheid, en eene zegepraal zijn over mij? —— En moet ik het enkel aan haare *goedheid* te danken hebben, dat zij mij niet veragt? —— Dat zij zig wel wil *vernederen* om mijne zotheden te verdraagen! —— Dat zij mij kwetze met een *Oog van Ontfermínge!* —— Dat eene Dogter der Harlowes dus uitmunte boven den laatſten, en gelijk ik al te voorren gezegd hebbe, niet den laagſten der Lovelaces (a) —— Dat zij verre! —

Nogthans, dat zij niet verre —— Want zie ik haar nu —— zie ik haar ieder oogenblik niet voor mij geheel overſpreid met bekoorelijkheden, en netheid en ſchoonheid, gelijk in de worſtelingen van den voorgaenden middernagt? En in die worſtelingen, haar hart, ſtem, oogen, handen, en gedagten, zo volkoomelijk, zo heerlijk overeenſtemmende met het character, hetwelk zij van haare wieg af tot op het tegenwoordig uur heeft opgehouden.

(a) Zie D. III. bl. 123.

Maar welke voordeelen geeve ik *u* tegen mij? — Nogthans hebbe ik haar niet *altoos* regt gedaen? Waartoe dan uw talmend onbeſcheid?

Evenwel, vergeeve ik het u, Jan — Nademaal (tot zulk eene edelmoedige Liefde ben ik bekwaam) ik liever had dat de geheele wereld *mij* veroordeelde, dan dat *haar* character de allerminſte betigtinge ondergaen zoude.

Het lief ſchepzel zelve gaf mij eens te kennen, dat 'er eene vreemde mengelinge in mijnen geeſt was. (a)

Ik hebbe den naam van *Duivel*, en *Beelzebub* gedragen tuſſchen de twee trotſe Schoonheden: Ik moeſt inderdaad een Beelzebub zijn, indien ik niet eenige taamelijk goede hoedanigheden had.

Dog gelijk Juffer Howe zegt, de *tijd van lijden* is voor dit voortreffelijk ſchepzel *de tijd waarin zij uitblinkt* (b). Tot hieraantoe heeft zij niets gedaen dan uitblinken.

Zij noemde mij een *ſchurk*, Belford, voor deeze weinige uuren nog. En welk is het beſluit der tegenwoordige redeneeringe; dan dat, waare ik *geen* ſchurk geweeſt, in den zin waarin zij het woord neemt, zij niet zo zeer eene *Engel* zou geweeſt zijn?

O Jan, Jan! Deeze middernagtſche onderneeminge heeft mij gek gemaakt; heeft mij ten eenenmaale over hoop geſlagen! Hoe kan het lief ſchepzel zeggen, dat ik haar verſoeijelijk gemaakt hebbe in haare *eigene* oogen, daar haar gedrag onder zulk eene overrompelinge, en haare verſtoord-

(a) D. III. Br. xxix. (b) Zie D. IV. bl. 96.

ſtoordheid onder zulke omſtandigheden, haar zo grootlijks heeft verheven in de *mijne?*

Waarvandaan, evenwel, koomt dit wonderbaar mengelmoes? — Is het, om dat ik *hier* ben? Niet ten huize van Sinclair? Dog indien dat huis beſmettelijk is, hoe is mijne Beminde de beſmettinge dan ontkoomen?

Dog niet meer van deezen trant! — Ik wil eens zien, welk haar gedrag *zal* zijn bij mijne te rug koomſt. — Nogthans beginne ik reeds te vreezen voor eenige kleine verflaauwingen, voor eenige kleine aarzelingen: Want nu zo even kwam 'er een twijffel in mij oprijzen, of ik om *haarentwille* zelf, behoore te wenſchen, dat zij 'er *ligtlijk*, of *bezwaarelijk* toe koomt om het mij te vergeeven?

* * * *
* *

Ik ben nu op het ſpoor om aan den gewenſchten Verlof brief te koomen.

Ik hebbe nu alles tuſſchen mijne Beminde en mij ten vollen overwoogen; en mijne bedrem-melinge is over. Hetwelk mij tot een ſpoediger beſluit gebragt heeft, is dat ik denke te hebben uitgevonden, wat zij meent met mij eene *week* lang van zig af te houden, gelijk zij voorheeft. Het is, op dat zij tijd mag hebben van aan Juffer Howe te ſchrijven, om dat haar vervloekt ontwerp in 't werk te ſtellen, en daarop maatregels te neemen, waardoor zij in ſtaat zal zijn om mij voor altoos te verlaaten en den ſchop te geeven. Nu, Jan, *indien ik bij mijne te rug koomſt geen toe-laa-*

laatinge verwerve tot haare tegenwoordigheid; maar met trotsheid worde afgeslagen; indien zij staen blijft op haare *week* (met zulke uitzigten in haar oog); Dan zal ik in mijne giffinge beveſtigd worden; en het zal duidelijk voor mij zijn, dat het op zijn beſt eene flaauwe Liefde was, welke voor *pointille* wijken konde op eenen tijd, dat de alverzoenende Plegtigheid, zo als zij denken moet, naar haar bevel maar wagt: ——— Dan zal ik alle haare bitsheden mij weder in geheugen brengen; dan zal ik Juffer Howes Brieven, en de afſchriften uit andere derzelver weder overleezen; mijn afkeer tegen het Gekluiſterd Leeven den ruimen teugel vieren: En dan zal zij de mijne zijn, zo als ik haar hebben wil.

Dog niettemin hoope ik nog al, dat zij alles tegen den avond beter zal overdagt hebben; dat haare bedreiginge van eene *week* van haar te moeten afblijven, in de hitte der drift wierd uitgeſlagen; en dat zij zal toeſtaen, dat ik al zo veel reden hebbe om op *haar* te kijven over het breeken van haar woord, als zij op *mij* over het verſtooren van de ruſt.

Deeze regels van Rowe zijn mij te binnen geſchooten; en ik zal dezelve zeer devootlijk den gantſchen weg langs opzeggen, terwijl de draagers mij zo ſtraks in hunnen ſtoel naar haar toe houſen.

Leert mij, o Goôn, de kunſt om wel te ſpreeken,
Mijn oogwit in 't gewaad van lieve woorden ſteeken;

Die

Die haare ziel met zagt vermogen ſchaaken,
En nooit het fel gedruiſch der driften doen ontwaaken.

III. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Donderdag-avond, den 8 Junij.

O wat doodlijke vloek! ——— Bedorven! Verlooren! Verſchalkt! Bedrogen! —— Seldrement, karel, de Lady is voort! ——— Wel ter deege voortgegaen! Ontvlugt! ———

Gij weet niet, gij kunt niet begrijpen, welke doodlijke angſten mijn hart nijpen en wringen! ——— Wat kan ik doen! —— O Heere, O Heere, O Heere!

En gij ook, die getragt hebt mij den moed te beneemen, zult op deeze tijdinge nog wel klappen met uwe draaken-vleugels.

Nogthans moet ik ſchrijven, of ik zal uitzinnig worden. Weinig minder dan dat ben ik deeze twee uuren geweeſt; booden afzendende naar ieder Poſthuis, naar ieder Herberg, naar ieder Wagen of Koets, het zij die vloog of kroop, en naar ieder huis, daar maar een kamer te huur hing, vijf mijlen in het rond.

Die kleine geveinsde, die geen leevendige ziel in deeze Stad kent [*Ik dagt dat ik ten allen tij-*

tijde van haar verzekerd was] zulk eene onbedreevene verraaderes; mij ook nog hoope geevende in haar eerſte briefje, dat haare verwagtinge op de familie-verzoeninge haar weerhouden zoude van het doen van zulken ſtap als deezen ——— Vervloekte vonden van haar! ——— Ik dagt dat het aan haare beſchaamdheid, aan haare zedigheid was toe te ſchrijven, dat zij, na eenige onnozele vrijheden, mij niet onder de oogen konde zien; terwijl zij den geheelen tijd onbeſchaamdlijk [Ja, ik zegge, *onbeſchaamdlijk*, ſchoon ze Clariſſa Harlowe zij] een toeleg ſmeedde om mij te berooven van den dierbaarſten eigendom, dien ik ooit verkreegen had —— Verkreegen door eene moeijelijke dienſtbaarheid van veele maanden; om haar vegtende en ſlaende door de Wilde beeſten haarer familie, en kampende met eenen Windmolen van Deugd, welken te beſpringen alleen mij millioenen van valſche eeden gekoſt heeft; en die nu met zijne verdoemde Lugt-waaijers, mij wel anderhalf mijl buiten hoope geſlagen heeft! —— En dit, juiſt als ik in het gezigt kwam van de vervullinge van alle mijne wenſchen!

O Duivel der Liefde; God der Liefde zijt gij niet meer! ——— Hoe hebbe ik dit dog van u verdiend! —— Nooit te vooren waart gij immers een vriend van bevroorene Deugd! ——— *Magtlooze* geeſt, want magtloos moet gij zijn, zo gij niet *bedoeldet* mijne hoope te verijdelen; wie zal voortaan voor uwe outers knielen! —— Dat elk onvertzaagd hart u verfoeije, veragte, vervloeke, verzaake, gelijk ik doe —— Maar O Belford, Belford, wat kan nu vloeken baaten!

* * * * *

Hoe zij deeze haare ondeugende vlugt kon werkſtellig maaken, daar ſtae ik verbaasd over; daar der geheele Zuſterſchap was aanbevolen, op haar te paſſen: —— Want tot nog toe hebbe ik geen geduld genoeg gehad, om naar de bijzonderheden te verneemen, nog om eene leevende ziel derzelver tot mij te laaten naderen.

Hiervan ben ik wel verzekerd, *anders zoude ik haar hier niet gebragt hebben*; dat 'er geen Schepzel is, die tot dit huis behoort, welke of door *Deugd* of door *Wroeginge* kon worden *omgezet:* De hoogſte vreugde, welke ieder helſche Nymph van deeze meer dan helſche wooninge, *kon* gevoeld hebben, zou geweeſt zijn deeze trotſe Schoonheid met haar op gelijken voet te brengen. —— En wat mijn Schurk belangt, aan welken ik haar ook had aanbevolen, die is een zo in de wol geverſde Schobbejak, dat hij in kwaad doen vermaak heeft enkel om dat het kwaad is: Geen omkoopinge kon hem verleiden om hem ontrouw in zijnen dienſt te maaken, indien daarin maar ondeugendheid ſtak! — Het was, evenwel, goed dat hij van mij af was toen het vervloekte nieuws mij wierd medegedeeld! Op den loop, de ſchurk! om naar haar te zoeken: Om niet te rug te keeren, nog mijn aangezigt te zien [zo ſchijnt het dat hij verklaarde] voor dat hij eenige kundſchap van haar gekreegen heeft; en alle de buiten-huur-zijnde knegts van zijne talrijke kenniſſe heeft hij op den been gebragt, en tot datzelve werk uitgezonden.

Waartoe bragt ik deeze engel (engel moet ik

ik haar nog noemen) in dit helſche huis? — En was ik niet in overleg om haar de verdiende eere te doen? Bij mijne ziel, Belford, ik had beſlooten — Dog gij weet wel, wat ik *onder voorwaarde* beſlooten had —— En nu, wie kan zeggen in welke handen zij mag gevallen zijn!

Ik worde dol, puur dol, bij Jupiter, als ik hierom denke! —— Onvoorzien, hulpeloos, zonder kennis —— deeze of geene ſchurk, nog erger dan ik zelve, die haar niet aanbidt gelijk ik haar aanbidde, mag haar opgevangen hebben, en met haare verlegenheid zijn voordeel gedaen! —— Ik mag verlooren gaen, Belford, indien eene geheele *hecatombe* van *onnozele*, gelijk deeze kleine peſtilenties genoemd worden, de gebrokene belofte en ondeugende konſtenaarijen van dit *wreedaartig ſchepzel* boeten zal!

*** ***

Daar ik met een gunſtig beſluit omtrent haar naar huis ging, gelijk ik deed, oordeel gij eens hoe ik mijne zinnen moeſt verliezen, wanneer haare vlugt mij eerſt wierd te kennen gegeven, ſchoon maar met half afgebroken redenen. Ik wiſt niet wat ik zeide, nog wat ik deed. Ik zou wel gaarn iemand den hals gebroken hebben. Ik vloog uit het een vertrek in het ander, terwijl zij mij alle uit den weg liepen, behalven de uitgediende oude Lijs Carberry, die mij de eerſte openinge van de zaak gaf. Ik betigtede haar alle, in mijne eerſte woede; van trouwloosheid en omkoopinge; en dreigde oud en jong van kant te brengen, die mij maar zouden voor de handen koomen.

Dor-

Dorcas houdt zig nog voor mij *opgeſlooten*; Sara en Mary hebben nog niet durven te voorſchijn koomen: De ſnoode Sinclair ———

Maar daar koomt de haatelijke duivel aan. Zij klopt aan de deur, ſchoon die maar alleen aanſtaet, ſnot en kwijl huilende, om te zien, onderſtelle ik, of ze mij niet door liflaffen tot bedaaren brengen kan.

*** ***

Welk een hulpelooze ſtaat, waarin iemand ſlegts zigzelven en anderen kan verwenſchen; terwijl de oorzaak zijner woede blijft duuren; het kwaad door overdenkinge ſteeds aanwaſt; de tijd zelve zamenſpant om het verdiepen! — O hoe vloekte ik op haar!

Ik hebbe haar nu voor mijne oogen, dunkt mij, te huilebalken — Hoe haatelijk maakt droefheid eene lelijke tronij! —— De uwe, Jan, en die van deeze oude totebel, de treurliederen zingende, moet altoos, in plaatze van medelijden te verwekken, haat beveſtigen; terwijl ſchoonheid in traanen, ſchooner Schoonheid is, en in welke te beſchouwen mijn hart altoos vermaak ſchepte.

„ Wat excuus! —— Bruij aan de galg, gij
„ en uwe vervloekte Dogters, wat excuus kunt
„ gij maaken? —— Is zij niet weg! ———
„ Is ze niet ontvlugt! ——— Maar voor dat ik
„ geheel krankzinnig worde, voor dat ik een
„ half-honderd moorden begae, laat mij hooren
„ hoe het gegaen is. „

***

* * * * *

Ik hebbe, haare vertellinge gehoord! —— Liſt, verdoemde, verbruide, ondeugende, onvergeevelijke Liſt, in eene vrouw van haar character ——— Maar toon mij eene vrouw, en ik zal u een bedriegelijken geeſt toonen! ——— Deeze peſtige Sexe is *Liſt* zelve; Elk derzelver is van natuure op looze ſtreeken afgeregt.

Dit is het zaakelijke van het berigt der oude heks.

Zij vertelde mij, „ Dat ik niet zo dra uit „ het ſnood huis gegaen was, of Dorcas gaf daar„ van aan de Syreene „ [*Laat mij haar ſchelden, Jan, — Laat mij toe, bidde ik u, Jan, dat ik haar ſcheldnaamen geeve!* „ of Dor„ cas gaf daarvan aan haare Lady] kennis; en dat „ ik gezegd had, dat ik naar de Doctors-Com„ mons gegaen was, en daar eenige uuren te „ ſpreeken zou zijn in den Hoorn, indien 'er „ door den Advocaat, of iemand anders naar „ mij gevraagd wierd: Dat ik naderhand zou zijn „ of in de Cacao-boom, of in 's Konings-Wapen, „ en niet dan laat weder ſtond t'huis te koomen. „ Waarop zij bij haar aanhield om eenige verkwik„ kinge te gebruiken.

„ Zij was in traanen toen Dorcas bij haar „ kwam; haare ſtoute oogen van weenen gezwollen „ zijnde: Zij weigerde te eeten of te drinken; „ zugtede als; of haar hart zou berſten. „ ——— Valſche, duivelſche droefheid! *niet de dêmoedige, ſtille droefheid, welke alleen ontfermingen ver-*

verdient! ——— Toeleggende, in het midden derzelver, om mij te bederven, om mij te berooven van al wat ik te waardeeren agtede.

„ Niettemin, beſlooten hebbende om mij in „ eene week ten minſten niet te zien, gebood zij „ haar om haar drie of vier Franſche brooden bo„ ven te brengen, met een weinig boter, en eene „ vles water; haar zeggende, dat zij geen gebruik „ zou maaken van haaren dienſt; en dat zou alles „ zijn, hetwelk zij in dien tuſſchentijd nuttigen „ zoude. Dus voorgeevende, loos ſchepzel! zig „ van voorraad te voorzien tegen een beleg van „ eene week. „ Want wat vaſte ſpijze belangt, die heeft zij niet meer dan andere engels ——— Engels, zeide ik! ——— De duivel haal mij, zo zij langer nog een engel zijn zal! ——— Want zij is haatelijk in mijne oogen; en ik haate haar doodlijk! ———

Maar och! Lovelace, gij liegt! —— Zij is al wat beminnelijk is! Al wat voortreffelijk is!

Maar *is* zij, *kan* zij wel zijn voortgegaen! —— O hoe zal Juffer Howe zegepraalen! —— Maar zo die kleine Furie haar in huis neemt, zal het Noodlot mij rijklijk vergoedinge geeven; want dan zal ik het zo beſteeken, dat ik haar beide krijge.

Ik ging te rug zien naar den zamenhang — maar de duivel haal den zamenhang; Ik hebbe daarmede niet te maaken! Het tegendeel paſt beſt bij krankzinnigheid, en deeze zal wel haaſt mijn lot zijn!

„ Dorcas raadpleegde de oude heks of zij „ haar moeſt gehoorzaamen: O ja, buiten allen „ twijf-

„ twijffel; want de Hr. Lovelace zou ten allen tij-
„ de wel weeten bij haar te koomen; en gaf haar
„ bevel om 'er eene bouteille Spaanſche Sek bij
„ te doen.

„ Deeze bereidwillige gedienſtigheid gaf haar
„ zo veel genoegen, dat zij zig liet beweegen
„ om naar boven te gaen, en de ſchaade door
„ den brand gedaen te bezigtigen; en ſcheen
„ daarvan niet alleen aangedaen te zijn, maar, zo
„ als zij dagten, ook ten vollen overtuigd dat het
„ geen bedrog was; gelijk zij bekende dat zij
„ in 't eerſt gevreesd had. Dit alles ſtelde haar
„ lieden geruſt; en zij lachten in haare vuiſten,
„ als zij dagten, welk eene kinderagtige wijze van
„ haare verſtoordheid te toonen zij verzonnen
„ had; Saartje haare ſpotternijen uitſlaende, dat
„ Mevr. Lovelace het wel begreepen had, even-
„ wel, *om niet over hoop te leggen met haar*
„ *brood en boter.* „

Deeze kinderagtigheid zelve nu, zo als *zij* het zig verbeeldden, in zulk een uitmuntend verſtand, zou mij agterdogt hebben doen opvatten of op haare herſens, wegens hetgeen 'er 's nagts gebeurd was; of op haar voorneemen, daar het huwelijk (voor zo veel zij wiſt) binnen die week ſtond voltrokken te worden, waarin zij beſlooten had zig voor mij in hetzelve huis te verbergen.

„ Zij zond Willem met een Brief naar Wil-
„ ſon's, gerigt aan Juffer Howe, hem beveelen-
„ de om te vraagen of daar niet een voor haar
„ waare. „

„ Hij hield zig alleen of hij daar naar toe
„ ging,

„ ging, en boodſchapte weerom dat 'er geen was,
„ en ſtak haaren Brief in zijn zak voor mij.

„ Zij beval hem toen eenen anderen (dien
„ zij hem gaf) aan mij te brengen in het Wijnhuis
„ den Hoorn —— Dit alles doende zonder ee-
„ nige ſchijnbaare ontſteltenis; nogthans ſcheen
„ zij zeer droefgeeſtig te zijn; en hield haaren
„ neusdoek menigmaal aan haare oogen.

„ Willem hield zig of hij naar mij toe zou
„ gaen, met deezen Brief! Maar ſchoon die hond
„ ſlim genoeg was om eenig miſtrouwen te hebben,
„ om dat zij hem ten tweeden maale uitzond (en
„ dat aan *mij*, welken zij geweigerd had te zien);
„ hetwelk hem zeldzaam voorkwam; en hij zijn
„ miſtrouwen te kennen gaf aan Saartje, Marijt-
„ je, en Dorcas; nogthans ſloegen zij zijne ver-
„ denkingen in den wind; terwijl Dorcas haar
„ alle verzekerde, dat haare Lady door haare
„ droefheid eer ſtomp en dofgeeſtig, dan werk-
„ zaam ſcheen te zijn; en dat zij weezenlijk ge-
„ loofde, dat het haar een weinig in het hoofd
„ leuterde, en zij dus niet wiſt wat ze deed. Dog
„ alle verlieten zij zig op haare onbedrevenheid,
„ op haare openhartigheid, en hierop dat zij niet
„ den minſten toeſtel maakte om uit te gaen, of
„ om eene koets of draagſtoel te laaten koomen,
„ gelijk zij zomtijds gedaen had, en nog meer op
„ de toebereidzels die ze gemaakt had om het be-
„ leg van eene week uit te ſtaen, gelijk ik het
„ noemen mag.

„ Willem ging uit, zig verſtoutende om mij
„ den Brief te brengen: maar hij kwam ſchielijk
„ weer te rug; alzo zijn hart hem nog al ongeruſt

„ maak-

„ maakte, als hij zig mijne veelvuldige waarſchu-
„ wingen te binnen bragt, dat hij zijn eigen oor-
„ deel niet moeſt volgen, wanneer hij *bepaalde*
„ ordres had; maar zo 'er iets twijffelagtigs voor-
„ kwam, wegens omſtandigheden die ik niet
„ voorzien konde, dezelve letterlijk gehoorzaa-
„ men, als de eenige weg om beſchuldiginge te
„ ontgaen.

„ Dog in deezen korten tuſſchentijd moet
„ het geweeſt zijn, dat zij ontſnapte; want kort
„ na zijne wederkoomſt ſlooten zij de deur en het
„ hek aan de ſtraat, terwijl Mama, en de twee
„ nymphen eene kleine wandelinge in den tuin
„ deeden; Dorcas naar boven ging, en Willem
„ (op dat hij van zijne Lady niet gezien, nog zij-
„ ne ſtem gehoord mogt worden) naar beneden
„ in de keuken.

„ Omtrent een half uur daarna had Dorcas,
„ die zig geplant had daar zij de deur van haare
„ Lady kon zien opengaen, de nieuwsgierigheid
„ om eens te gaen kijken door het ſleutelgat, zig
„ ongeruſt maakende, zo als zij zeide, dat haare
„ Lady zig op de eene of andere wijze mogt te
„ kort doen in dien tuim, waarin zij den geheelen
„ dag geweeſt was; en den ſleutel in de deur vin-
„ dende, 't welk niet zeer gewoon was, klopte
„ zij drie of viermaalen aan dezelve, en geen
„ antwoord krijgende, opende ze die, met Ma-
„ dam, riept gij, Madam? —— Onderſtellende
„ dat zij in haar kabinetje was.

„ Geen antwoord krijgende trad zij voort,
„ ſtond verbaasd dat zij haar daar niet vond. Zij
„ liep ſchielijk naar de Eetzaal, toen naar mijne

„ ka-

„ kamers, ieder kabinetje doorzoekende; terwijl
„ zij den geheelen tijd vreesde eenigen droevigen
„ uitgang te zullen beſchouwen.

„ Haar nergens vindende, liep zij beneden
„ naar het oud ſchepzel, en haare nymphen, met
„ Hebt gij mijne Lady ook gezien? —— Dan is
„ ze weg! ——— Boven is ze nergens!

„ Zij waaren wel verzekerd, dat zij niet kon
„ zijn uitgekoomen.

„ Het geheel huis was in een oogenblik in
„ oproer; zommige de trappen op, zommige af-
„ loopende, uit de hooger vertrekken naar de laa-
„ ger; en alle ſchreeuwende, Hoe zouden zij on-
„ der *mijn* gezigt durven koomen!

„ Willem riep uit, hij was een man des
„ doods; *Hij* beſchuldigde *haar*; *Zij hem*; en
„ elk een was een *beſchuldiger*, en *ontſchuldiger*
„ tevens.

„ Wanneer zij het geheel huis, en elk kamer-
„ tje in hetzelve, wel tienmaalen, te vergeefs,
„ hadden doorgezogt, kreegen zij het in haar
„ hoofd om te zenden aan alle laſtdraagers *,
„ draagſtoel-luiden, en huurkoetſiers, welke in
„ de twee voorleedene uuren omtrent het huis ge-
„ weeſt waaren, en te verneemen of iemand van
„ dezelve Zulk eene jonge Lady ook gezien had;
„ haar beſchrijvende.

„ Dit bragt haar eenig ligt aan: De eenige
„ aanblik ter hoope, die ik hebben kan, en die
„ mij bewaart voor volſtrekte wanhoop. Een
„ der draagſtoelluiden gaf haar dit berigt: Dat hij

* Die in London het werk van *Kruijers* bij ons, doen.

„ zulk eene uit het huis zag koomen een weinigje
„ voor Vieren (met eene groote haaſt en ontſtel-
„ tenis, als of zij verſchrikt was) met een klein
„ pakje in haaren neusdoek opgeknoopt, in haa-
„ re hand: Dat hij tegen zijn maat, die haar zijn
„ dienſt bood zonder dat zij antwoordde, zeide,
„ dat zij eene mooije jonge Lady was: Dat hij
„ wel wedden wilde, dat zij of een kwaad man
„ had, of norſe ouders; want dat haare oogen
„ ſcheenen gezwollen te zijn van ſchreijen. Waar-
„ op een derde vent te houden gaf, dat het mo-
„ gelijk eene Hinde was, die uit de diergaarde
„ van Mama *Verdoemde-beeſt* ontvlooden was.
„ Dit vertelde Juffr. Sinclair mij met een vloek 'er
„ bij, en een wenſch dat zij den onbeſchoften
„ ſchurk kende: —— Zij dagt waarlijk, dat zij
„ *een beter naam had; daar zij zo fatzoenlijk*
„ *leefde, en iedereen naaukeurig betaalde voor*
„ *hetgeen zij kogt; daar haar huis bezogt wierd*
„ *van de beſte en ordentlijkſte heeren, en men*
„ *in hetzelve van gerugt of gekijf nooit wiſt,*
„ *nog hoorde.*

„ Wegens deeze waarſchijnelijkheid, had de
„ knaap, welke deeze onderrigtinge gaf, de
„ nieuwsgierigheid van haar te volgen, zonder dat
„ zij het merkte. Zij keek dikwijls om. Ieder-
„ een die haar voorbij ging, keerde zig om, om
„ haar na te zien; hun vonnis ſpreekende over
„ haare traanen, haare haaſt en haare bekoorelij-
„ ke perſoon; tot dat zij aan eene ſtand-plaatze
„ van koetſen gekoomen zijnde, een koetſier haar
„ zijn dienſt bood; 't welk zij aannam; waarop
„ hij afkwam; de koetsdeur met alle haaſt open-

„ de,

„ de, ziende haare haaſt; en in het intreeden
„ ſtruikelde zij door ſchielijkheid; en bezeerde,
„ zo als de vent geloofde, haare ſcheenen door
„ het ſtruikelen.„

De duivel haal mij, Belford, indien mijn edelmoedig hart niet met haar bewoogen is, niettegenſtaende haar ondeugend bedrog, als ik overweege welke haare bedenkingen en vreeze op dien tijd moeſten zijn: —— Een zo kieſch gemoed, geen berispingen in agt te neemen; nogthans, waarſchijnelijk bedugt te worden aangepakt van eenen Lovelace in ieder dien zij zag! Te gelijk, niet weetende aan welke gevaaren zij zigzelve ging blootſtellen; nog bij welken zij eene ſchuilplaatze kon verwerven; eene vreemdling in de Stad, en derzelver leevenswijze in 't geheel; de namiddag reeds verre verſtreeken zijnde; maar weinig geld bij zig hebbende; en geen kleederen dan die ze aanhad!

Het is onmogelijk, in zulken korten tuſſchentijd zedert den voorgaenden nagt, dat Juffer Howe's Townſend 'er de hand in kon hebben.

Maar welk een afgrijzen moet zij hebben van mij, om alle deeze gevaaren te loopen; hoe moet ze mij van harten verfoeijen, wegens mijne vrijheden van voorleeden nagt! O dat ik haar meer reden tot zulk eene geweldige verbolgenheid gegeven had! Wat haare Deugd aangaet, ik ben te veel verwoed om haar den lof te geeven, welken die verdient. Aan Deugd kan het niet zijn toe te ſchrijven, dat zij wegloope van de bekoorelijke uitzigten, die zij voor zig had; maar aan Kwaadaartigheid, Haat, Veragtinge, Harlowe-Trotsheid

(de ergſte Trotsheid) en aan alle de doodlijke harts-togten, welke ooit den baas ſpeelden in een vrouwen-boezem. —— En indien ik haar maar kan weder krijgen — Maar zijt ſtil, zijt bezadigd, gaet leggen mijne ſtormende driften; want is het niet Clariſſa [*Harlowe* moet ik zeggen?] tegen welke ik dus raaskalle?

„ De vent hoorde haar zeggen, Jaag hard! „ Zeer hard voort! Waarnaartoe, Madam? Naar „ den Holborn*- Sluitboom," antwoordde zij; „ herhaalende, Jaag zeer hard! —— En zij trok „ de beide glazen op: En hij verloor binnen een „ minuut de koets uit zijn gezigt.

„ Willem, zo dra hij deeze kundſchap had, „ ſpoedde zig voort op hoope van haar op te „ ſpooren; verklaarende, dat hij nooit weder zou „ denken om mij te zien, voor dat hij eenige tij-„ dinge van zijne Lady gehoord had. „

En nu, Belford, is alle mijne hoope, dat deeze knaap (die ons vergezelde op onze Uitreed naar Hamſtead, naar Highgate, naar Muswell-hill, naar Kentiſh-town) van haar iets zal te hooren koomen op de eene of andere van die plaatzen. En hier bouwe ik dies te meer op, om dat ik mij erinnere dat zij eens, na dat wij te rug gekoomen waaren, zeer naaukeurig vraagde naar de Poſthuizen, en de prijzen, die men bij elk betaalen moeſt; prijzende de gerijflijkheid voor de paſſagiers om alle uuren te kunnen weg koomen; en dit dat Willem het hoorde, welke ons toen bediende. Wee den Schobbejak, zo hij zig dit niet te binnen brengt!

* * *

* Eene der Voorſteden van London.

* * * * *

Ik hebbe over haare kamer heen en weer geloopen, peinzende, of elk ſtuk opneemende hetwelk zij maar aangeraakt of gebezigd heeft: Den ſpiegel, waarvoor zij zig kleedde, zoude ik bijna in ſtukken gegooid hebben, om dat hij mij de perſoonlijke beeldtenis, welke hij gewoon was weerom te kaatzen, niet vertoonde van *haar*, welker denkbeeld altoos bij mij tegenwoordig is. Ik roep haar, nu met de tederſte, dan met de ſmaadlijkſte bewoordingen, als of zij het hooren kon: *Haar* miſſende, miſſe ik mijne eigene ziel, ten minſten alles wat dezelve dierbaar is. Welk een ijdel in mijn hart! Welke eene verkoudinge in mijn bloed, als of deszelfs omloop geſtremd waare! Uit haare kamer loope ik naar mijne eigene; in de Eetzaal; en in en uit elke plaatze haaſte ik, daar ik mijne Harts-Beminde gezien hebbe; in geen derzelver kan ik vertoeven; haar beminnelijk beeld in ieder vertrek, in de eene of andere beminnelijke gedaante, naar dat ik verſcheidene verkeeringen herdenke, wreedlijk op mij indringende.

Maar toen ik in mijne eerſte woede, bij mijne t'huiskoomſt, naar de tweede verdiepinge liep, met beſluit om de opgeſlootene Dorcas te gaen zoeken, en beſchouwde den te vergeefs gebranden venſterbank, en mijne mislukte vonden mij te binnen bragt, mislukt door mijne eigene zotte dwaasheid, dagt ik dat mijne uitzinnigheid volkoomen wierd; en ik liep naar beneden als iemand, die

van een ſpook verſchrikt is, bijna huilende van verdriet; met ſchietingen in mijn hoofd en ſlaapen zo geweldig, als ik nooit voorheen gevoeld had; met eene pijn in mijn rug als of de wervelbeenen uit hun gewrigt gerukt wierden, en in ſtukken vielen.

Maar nu ik het verhaal van Mama gehoord hebbe, en de aanbreekende hoope beſchouwd, welke de onderrigtinge van den draagſtoelman verleent, ben ik vrij wat geruſter, en in ſtaat tot bedaarder overdenkingen. Uit den grond mijns harten bidde ik, elke vier of vijf minuuten, dat Willem wel mag ſlaagen. Indien ik haar verlieze, zal alle mijne razernij met verdubbelde woede weerom koomen. De ſchande van dus bedot te zijn van eene nieuweling, een kind in liſten en ſtreeken, gevoegd bij de geweldigheid van mijne hartſtogt voor haar, zal of mijn hart doen berſten, of (hetgeen menig hart behoudt onder ondraagelijke onheilen) mijn hoofd doen draaijen. Wat had ik uit te gaen op de jagt van een Verlof-brief, ten minſten voor dat ik haar gezien had, en de zaak met haar had bijgelegd? En inderdaad, waare het niet het voorregt van een heerſchap alle zijne eigene fouten op zijne onderhoorigen te ſchuiven, ik zou wel ligt beginnen te bedenken, dat ik meer ſchuld hebbe dan iemand. En daar de angel deezer bedenkinge mij ſteeds ſcherper ſteeken zal, zo ik haar niet weder krijge, hoe zal ik magtig zijn om zulks te draagen?

Indien ik ooit ———

Hier bindt de Hr. Lovelace zigzelven met een

een vloek, te ijzelijk om hier gemeld te worden, zo hij zig niet wreeke op de Lady, indien hij haar nog eens weder in zijne handen krijge.

* * * * *

Ik hebbe nu zo even de ſnotterende karonje Dorcas van mij laaten gaen, welke van de krijtende Mama om pardon te verwerven bij mij gebragt wierd. Ik gaf haar eene zoort van weigerende en onwillige vergiffenis. Nogthans zal ik, zo daadlijk, al zo geweldig gaen vloeken op de twee nymphen, wegens de gevolgen van mijne eigene zotheid: En dit zal ook nog een goed middel zijn, om te beletten dat ik van haar worde uitgelachen, over het verwaarloozen van eene zo heerlijke gelegenheid als ik voorleeden nagt, of liever deezen morgen had.

Ik hebbe, uit hetgeen men door vraagen kon gewaar worden van den draager, en uit Dorcas waarneemingen voor dat het wreed ſchepzel ontvlugtede, eene beſchrijvinge opgemaakt van haare kleedinge; en hebbe beſlooten, zo ik anders niets van haar kan te weeten koomen, om haar in de Courant te laaten zetten, als eene weggeloopene vrouw, met haaren maagdlijken en aangenomen naam beide; want haar wegloopen zal wel haaſt bij elken *Vijand* bekend zijn: Waarom zouden mijne *Vrienden* dan daarvan ook niet verwittigd worden, uit welker verneemingen en onderrigtingen ik verwagten mag eenige tijdinge van haar te krijgen?

„ Zij had aan eene bruine glanſige japon, die „ weinig gedragen is, en 'er uitziet als nieuw, „ gelijk ieder ſtuk doet dat zij draagt, het zij „ nieuw of niet, wegens eene haar natuurelijke „ netheid. Een bever-hoed, een zwart lint om „ haaren hals, en blaauwe ſtrikken voor haare „ borſt. Een geſtikte rok van incarnaat-gekleur- „ de ſatijn; een ring met een diamant-roos, zo „ men onderſtelt, aan haaren vinger; en in „ haare geheele perſoon en voorkoomen, gelijk „ ik het zal uitdrukken, eene deftigheid zo wel „ als ſchoonheid, die de herhaalde opmerkinge „ vordert van ieder die haar ziet. „

Aan de beſchrijvinge van haare perſoon zal ik een weinig meer moeite beſteeden. Mijn geeſt moet meer in ruſt zijn, voor dat ik dit kan onderneemen. En ik zal dreigen, „ dat zo men, na „ eenen zekeren tijd geſteld tot haare vrijwillige „ wederkeeringe, niets van haar verneemt, ik al- „ len en een iegelijk die beſtaet haar te onderhou- „ den, te herbergen, bij te ſtaen, of op te ſtoo- „ ken, zal vervolgen met alle de wraak, welke „ een verongelijkt heere en man, volgens de Wet, „ of anders, regt moge hebben om te neemen. „

* *

Nieuwe oorzaak al weer van verzwaaringe! —— Had ik deezen ſchrijfluſt niet, ik zou nog wel dol worden.

Weder in haare kamer gaende, om dat ze de *haare* was, en zugtende over het bed, en elk ſtuk huisraads dat daarin is, wierp ik mijn oog op de

de laaden onder den ſpiegel, en zag in eene van de half toegeſchoovene laaden, een hoek van een brief, als 't waare eventjes uitkijken. Ik greep dien daaruit, en vond het opſchrift, van haar, *Aan den Hr. Lovelace.* Het gezigt daarvan deed mijn hart ſpringen, en ik beefde zo, dat ik het zegel naauwlijks kon openen.

Hoe ontmant mij deeze verdoemde Liefde! —— Dog niemand minde ooit zo als ik beminde! —— Dezelve vermeerdert zelf door haare onbetaamelijke vlugt, en mijne te loor ſtellinge. Ondankbaar ſchepſel, dus te vlieden van eene hartstogt zo vuuriglijk brandende! welke, gelijk de palmboom, rijſt hoe meer ze onderdrukt en verſmaad wordt.

Ik wil u geen Copij geeven van deezen Brief. Ik ben niet ſchuldig haar zo veel dienſt te doen.

Maar zoudt gij wel denken, dat deeze *hoogmoedige belofte-breekſter* beſluiten konde, gelijk zij doet, om mij volſtrektlijk en voor altoos te verſtooten, om hetgeen laaſtleeden nagt gebeurd is? Dat zij beſluiten konde om alle haare opdagende uitzigten van Verzoeninge te laaten vaaren; van die Verzoeninge met eene nietwaardige familie, waarop zij haar gantſche hart geſteld had? Ja dog, dat doet zij! —— Zij ontſlaet mij van alle verpligtinge aan haar, en zigzelve van alle verwagtingen op mij ——— En waarom? ——— O. dat ik haar inderdaad daartoe weezenlijke reden gegeven had! Verdoemde, verbruide Viesheid, Fijnigheid, Gemaaktheid, of vrij groote Onkunde, zo al geen Gemaaktheid! ——— Bij mijne ziel, Belford, ik hebbe het u alles verteld ——— Ik

was meer verſchuldigd aan haare wonſtelingen, dan aan mijne eigene vrijpoſtigheid. Ik kan 't niet verdraagen als ik bedenke eene zedigheid, die mij zo ſlegt vergolden wordt. —— Zij kon zig niet, zij zou zig niet zo zeer eene Harlowe betoond hebben in haare gramſchap, hadde ik haare gramſchap verdiend, gelijk ik *behoorde* gedaen te hebben. Alles wat zij vreesde, waare dan voorbij geweeſt; en haar eigen goed verſtand, en zedigheid zelf, zou haar geleerd hebben, om het op de beſte wijze, zo als zij konde, te ſtellen.

Dog indien ik haar ooit weder in mijne handen krijge, zal zij *Liſt* en nog al meer *Liſt*, en ook *Dwang*, zo zij dien noodzaakelijk maake [*en het is duidelijk dat niets anders baaten zal*] ondervinden van den man, wiens vreeze *voor* haar zelf zijne hartſtogt *jegens* haar te boven ging; en over wiens zagtzinnigheid en toegeevendheid zij dus *trouwlooſlijk* heeft gezegepraald. Met regt zegt de Digter,

't Is eedler met een Leeuwenmoed
Ten leger uit te ſpatten,
Wanneer de graage honger woedt,
En mijnen roof te vatten:
Dan als een hond, die beedlend wagt,
En hunkert, met verlangen,
Om liefderesjes, uitgebragt
Van 't loom verlof, te ontvangen.

Gij weet, wat ik zo kortlings gezwooren hebbe —— En nogthans, kan ik zomtijds [Wreed ſchepzel, en niet min ondankbaar dan wreed!] maar

maar met al te veel waarheid die regels van eenen anderen Digter onderſchrijven:

Nooit hadtze in mijne ziel volſtrekter heerſchappij;
Haar veſting is mijn hart. Zij wapent tegen mij
Al mijn gevoelens zelfs en weifelende zinnen,
Met duizend gaaven, duizend ſchoonheên, waard te minnen,
Tien duizend cierlijkheên; geduurig nieuw gezien,
Verbonden en verſterkt, die mij het voorhoofd biên.

IV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Een Brief is mij door Wilſon zelven ter hand geſteld —— Zulk een Brief!

Een Brief van Juffer Howe aan haare wreede vriendin! ——

Ik maakte geen zwaarigheid om dien te openen.

Het is een mirakel, dat ik niet in flaauwte viel op het leezen van denzelven; en op de gedagte welk het gevolg mogt zijn geweeſt, waare die in handen gekoomen van *deeze Clariſſa Harlowe.*

Laat

Laat mijne billijk ontſtekene woede mijne oneerbiedigheid verſchoonen.

Collins, ſchoon het zijn dag niet waare, bragt denzelven deezen namiddag aan het huis van Wilſon, met een bijzonder verzoek, dat die met allen ſpoed gezonden mogt worden aan het logement van Juffer Beaumont, en zo het mogelijk waare, haar zelve in handen gegeven. Hij was te vooren hier geweeſt (ten huize van Juffr. Sinclair) met oogmerk om dien met zijne eigene hand der Lady over te leveren; maar hem wierd gezegd [maar al te waar gezegd!] dat ze niet 't huis was, dog dat zij, zo hij daar iets voor haar laaten wilde, het haar geeven zouden op het oogenblik, dat zij weer t' huis kwam. Dog hij had geen zin om haar zijn laſt te betrouwen, en ging heen naar Wilſons (zo als ik merke uit de beſchrijvinge van hem ter beider plaatzen) en liet daar den Brief; maar niet voor dat hij ten tweedenmaale hier had aangevraagd en haar nog niet in vond.

De Brief [welken ik hier zal inſluiten; want hij is te lang om uit te ſchrijven] zal u de reden toonen, waarom Collins hier kwam.

O die duivelſche Juffer Howe! —— Daar moet het een of ander beſluit genomen en uitgevoerd worden tegen die kleine Furie!

* * * *
* *

Gij zult den kant van deezen vervloekten Brief zien opgepropt met aanwijzingen [☞]. Ik ſtelde 'er die om de plaatzen te merken, welke mij tot wraake noopen tegen de ſcheldende ſchrijfſter,

ſter, of die mijne aanmerkinge vereiſchen. Zend gij hem mij te rug, zo dra gij dien hebt doorgelezen.

Lees hem hier; en onthoud u van beeven voor mij, zo gij kunt.

Aan Juffer LÆTITIA BEAUMONT.

Woensdag, den 7 van Junij.

Mijne waardſte Vriendin,

Gij zult miſſchien denken, dat ik al te lang hebbe ſtil gezweegen. Dog ik had, zedert mijnen laatſten, twee Brieven begonnen op verſchillende tijden, en t'elkenmaale al vrij veel geſchreeven; en ſcherp genoeg, verzekere ik u, zo ontſteken zijnde tegen den verfoeijelijken deugniet, bij welken gij zijt; inzonderheid op het leezen van den uwen van den 21*ſten* der voorleedene maand (a).

Den *eerſten* had ik voor open te houden, tot dat ik u eenig berigt kon geeven van mijne handelingen met Juffr. Townſend. Het hield eenige dagen aan voor dat ik haar zag: En deeze tuſſchenkoomende dagen mij tijd geevende, om hetgeen ik geſchreeven had weder over te leezen, dagt ik het gevoegelijk dien aan een kant te leggen, en te ſchrijven in een ſtijl, die een weinig minder vuurig was; want gij zoudt mij beſchuldigd hebben, weete ik, over de vrijheid van eenige mijner uitdrukkin-

(a) Zie D. IV. Br. XXXIV.

kingen [*Vervloekingen*, zo gij wilt]. En wanneer ik al vrij verre met den *tweeden* was gevorderd, en de veranderinge van uwe uitzigten, toen hij u Juffer Montague's Brief mededeelde, en zig beter aanſtelde, eene veranderinge in uw voorneemen te wege bragt, leide ik dien ook aan een kant. En in deeze onzekerheid, dagt ik dat ik zoude wagten, om de uitkoomſt der zaaken tuſſchen u te zien, voor dat ik weder ſchreef, geloovende dat alles wel haaſt aan den eenen of anderen kant beſliſt zoude worden.

Ik zou nog al, miſſchien, bij dit beſluit gebleeven zijn [Alzo 'er ſteeds, volgens uwe Brieven, verſchijnzels kwamen, die meer en meer beloofden] hadden de twee voorgaende dagen mij niet eene kundſchap geleverd, welke 'er u ten hoogſten aan gelegen is te weeten.

Dog ik moet hier eens uitſcheiden, en eene kleine wandelinge doen, op dat ik die regtmaatige verontwaardiginge tragte t'onder te houden, welke in mijne pen oprijſt, als ik gereed ſtae om u te verhaalen hetgeen ik u moet mededeelen.

* * * * *

Ik ben niet genoeg mijne eigene meeſteres —— Daarbij mijne Moeder —— Geſtadig naar boven en beneden —— En oppaſſende als of ik aan een Vent ſchreef ——

Dog

Dog ik zal mijn beſt doen of ik mij niet binnen taamelijke paalen bedwingen kan ——

De vrouwluij van het huis daar gij zijt —— O mijne waarde —— De vrouwluij van dat huis —— Dog gij hadt nooit hooge gedagten van haar —— Dus kan het u niet zeer ontzetten ——— Nog zoudt gij *zo lang bij haar gebleeven zijn, had niet het denkbeeld van te vertrekken naar een eigen* ☞ *huis*, u minder ongeruſt gemaakt, en min nieuwsgierig naar de characters, en het ge- ☞ drag derzelver. Nogthans zoude ik *nu* wel wenſchen, dat gij u zo weinig met haar niet bemoeid hadt —— Dog ik plaage uw geduld —— Kortom, mijne waarde, gij zijt zeker- ☞ lijk in een duivelſch huis! —— Wees verzekerd, dat het vrouwmenſch eene der allerſnoodſte is ——— Nog gaet zij bij u onder haaren regten naam ——— Het is zeker waar! ——— Haar naam is *niet* Sinclair ——— Nog de ſtraat, waarin zij woont, de Doverſtraat ——— Gingt gij nooit alleen uit, zo dat gij uwe koets of draagſtoel heen zondt, en met een andere koets of ☞ draagſtoel weder t'huis kwamt? Zo gij dat gedaen hadt [Egter heugt mij niet, dat gij mij ooit ſchreeft, zulks gedaen te hebben] zoudt gij nooit het ſnood huis hebben kunnen wedervinden, nog bij den naam der Vrouw *Sinclair*, nog bij den naam der ſtraat, zo als die gemeld wierd van dien Doleman in zijnen Brief aangaende de logementen (a).

De

(a) D. III. Br. XXXIV. XXXV.

De deugniet konde u inderdaad een weinig verſchoonelijker met deeze valſche ligten om den tuin geleid hebben, waare het huis een eerelijk huis geweeſt; en waare zijn oogmerk alleen geweeſt om dus ongelukken voor te koomen van den kant uws Broeders. —— Maar deeze vond ſtelde hij reeds in 't werk, naar ik denke, voor het ontwerp van uwen Broeder: Zo dat 'er geen verſchooninge kan gemaakt worden voor zijne voorneemens op *dien* tijd ——— De man, wat hij ook *nu* ☞ mag voor hebben, was toen zekerlijk, zelf *toen*, een ſchurk in zijn hart!

*** ***

☞ Het is mij bij uitſtek leed, dat ik mij, wegens uwe al te groote kiesheid van den eenen kant, en de onverzettelijkheid mijner Moeder van den anderen, hebbe laaten beweegen om mij te vreede te houden zonder te weeten, hoe ik u regtſtreeks moeſt beſchrijven aan uw logement. Ik denke ook dat de voorſlag, dat ik met eene kundigheid *over de derde hand* zou worden afgezouten, of liever met eene onkunde *van de eerſte hand* geblinddoekt, eerſt van hem kwam ——— en dat gij daarin alleen beruſtedet, gelijk ik ook deed (a), om noodlooze redenen en be-

(a) Zie D. III. Br. LII bl 417. en Br. LIV. bl. 418 Alwaar de Leezer zal bemerken, dat de voorſlag van haar zelve kwam; hetwelk men, alzo die ook gemeld wierd van den Hr. Lovelace (tegen het einde van den

bedenkingen die weinig om het lijf hadden — Op dat ik, zeker, zou kunnen te zeggen maaken, bijaldien het mij wierd voor de ſcheenen geworpen, *dat ik niet wiſt, waar ik een Brief aan u moeſt zenden!* —— Ik ſchaame mij over mijzelve! —— Waare dit al in het *eerſt* verſchoonelijk geweeſt, het kon geen goede reden zijn om in die zotheid voort te gaen, wanneer gij geen zin hadt in het huis, wanneer hij poetſen begon te ſpeelen, en het werk met u op de lange baan te ſchuiven. — Wat! ik moeſt mijzelve miſtrouwen, moeſt ik niet? ——— Moeſt ik toeſtaen dat men van mij dagt, als of ik mijn eigen geheim niet bewaaren kon? —— Dog het huis dat *nu op deezen, dan op geenen tijd zou betrokken worden*, leidde ons beide voort ——— als gekken, als makke gekken, bij de neus. ——— Zo waar als ik leeve, mijne waarde, deeze karel is een ſnoode, een veragtelijke ſchurk —— Ik moet ronduit ſpreeken! —— Hoe heeft hij in zijne vuiſt gelachen over ons beide, wedde ik, ik kan niet zeggen hoe lang wel!

En wie kon egter gedagt hebben, dat een man van middelen, en eenige *agtinge* [Dien Doleman, meene ik; niet uwen deugniet;

den LIX. Brief des III. Deels) men onderſtellen mag dat zij vergeeten heeft. Zo dat Clariſſa eene dubbele beweegreden had om te beruſten in het voorgeſlagen middel van de Briefwiſſelinge voort te zetten tuſſchen Juffer Howe en haar zelve door beſtellinge van Wilſon, en onder den naam van Lætitia Beaumont.

voorzeker!] —— hoewel voormaals een Guit —— [Ik hebbe naar hem vernomen —— al over lang; en dus liet ik mij te ligter geruſt ſtellen] —— maar getrouwd aan eene vrouw van goeden huize — een overval van beroerte gehad — en gelijk men nu denken mogt, berouw hebbende ——— zulk een huis zou aanprijzen [Hij konde 'er immers, niet naar *verneemen*, mijne waarde, of hij moeſt vinden dat het ſlegt was] aan zodanigen man als Lovelace, om daar zijne Bruid, of *toen* reeds, zo hij onderſtelde, jonge Vrouw te brengen?

* *

Ik ſchrijve, miſſchien, met al te veel heftigheid, om klaar te zijn. Dog ik kan 't niet helpen. Nogthans legge ik mijne pen neer, en neeme die weder op, wel ieder tien minuuten, op dat ik eenigzins bezadigd moge ſchrijven ——— Mijne Moeder daarbij in en uitloopende ——— Waartoe (vraagt ze mij) behoeve ik mijzelve op te ſluiten, indien ik de voorheen gewiſſelde brieven ſlegts doorleeze? ——— want dat is mijn voorwendzel, als zij hier koomt ſnuffelen met een ſcherp-aangezet aangezigt, gelijk ik wel zeggen mag, uit eene nieuwsgierigheid waarvan zij meer laſt dan vermaak heeft ——— Onze lieven Heere vergeef het mij; dog ik geloove dat ik haar, als zij weder binnen koomt, in de baard zal vliegen.

* *

* *

Vergeef gij het mij ook, mijne waarde. Mijne Moeder *moet wel*; om dat zij zegt, dat ik mijns Vaders dogter ben; en om dat ik wel verzekerd ben de *haare* te zijn. Ik weete niet hoe ik het maaken — Ik weete niet wat ik vervolgens ſchrijven moet ——— Ik hebbe zo veel te ſchrijven, en hebbe egter zo weinig geduld, en zo weinig gelegenheid.

Dog ik zal u vertellen, hoe ik aan mijne kundſchap kwam.

☞ Dewijl *dat* eene *gebeurde* zaak is, en dus te minder aandagt vereiſcht; zal ik u *daarvan* poogen berigt te geeven.

Dus kwam het dan toe —— „ Juffer „ Lardner (welke gij gezien hebt ten huize „ van haare Nigt Biddulph) zag u Zondag „ voor veertien dagen in St. James Kerk. Zij „ hield u den geheelen tijd in haar oog; „ maar kon niet maaken dat gij haar in het „ gezigt kreegt, ſchoon ze tweemaalen voor „ u nijgde. Zij dagt u haar compliment te „ maaken wanneer de Godsdienſt over was; „ want zij twijffelde niet of gij waart ge- „ trouwd —— en wel om eene miſſelijke ☞ „ reden ——— *Dewijl gij alleen te kerk* „ *waart.* Aller oogen (gelijk gemeenlijk o- „ veral, waar gij zijt, zeide zij) waaren op „ u; en alzo gij dieswegens ſcheent haaſt te „ maaken, en nader bij de deur waart dan zij, „ ſloopt gij uit, voor dat zij bij u konde koo-

„ men. Dog zij gebood haaren knegt om u
„ te volgen tot de deur daar gij in huis
„ zoudt gaen. Deeze knegt zag u in een
„ drangſtoel treeden, welke op u wagtede;
„ en gij geboodt de karels om u te brengen
„ ter plaatze daar ze u ingenomen hadden.

„ Des volgenden dags zond Juffer Lard-
„ ner, uit enkele nieuwsgierigheid, denzel-
„ ven knegt, om eens ſtil te verneemen, of
„ de Hr. Lovelace daar bij u waare, of niet.
☞ „ En dit onderzoek, bij *verſcheidene* luiden
„ geſchied zijnde, bragt aan den dag, dat
„ het huis onder verdenkinge lag van een
„ dier ſchikkelijke ondeugende huizen te zijn,
„ waarin *luiden van fatzoen* van beide Sexen
„ ontvangen en gereeven worden.

„ Juffer Lardner, onthutſt van deeze
„ zeldzaame kundſchap, deed 'er verder on-
„ derzoek naar; den knegt, welken zij gezon-
„ den had, belaſtende het geheim te houden,
„ zo wel als den heer dien zij daartoe ge-
☞ „ bruikte; Aan welken het beveſtigd wierd
„ van eenen vriend, die mede wat guitagtig
„ zijnde het huis kende; en hem vertelde,
„ dat 'er twee huizen waaren; het een *waar-*
„ *in alle tekens van ordentlijkheid wierden*
„ *in agt genomen en zelden gaſten toege-*
„ *laaten*; het ander, de verblijfplaatze van
„ zulke die vaſte neeringe deeden, en aan
„ het ſnoode juk volſtrektlijk verſlaafd waa-
„ ren.

☞ Zeg — mijn waard ſchepzel — zeg —
Zal ik den deugniet niet vervloeken? ——

Maar

Maar woorden zijn kragtloos —— Wat kan ik zeggen, het welk mijn afgrijzen van zulk een ſchurk behoorelijk uitdrukke, als hij geweeſt moet zijn, toen hij in overleg nam om eene Clariſſa naar zulk eene plaatze te voeren!

Juffer Lardner hield dit eenige dagen bij „ zig, niet weetende wat zij doen zou; want „ zij heeft u lief, en de grootſte agtinge voor „ u onder alle vrouwen. Eindelijk open- „ baarde zij het, dog in vertrouwen, aan „ Juffer Biddulph, door een Brief. Juffer „ Biddulph deelde het, insgelijks in vertrou- „ wen, mede aan Juffer Lloyd, vreezende „ dat het *mij* zinneloos zou maaken als ik het „ te weeten kwam; en dus ging het, gelijk „ een voortgeluiſterde laſter, door verſchei- „ dene canaalen; en toen kwam het tot mij. „ Hetwelk niet was voor laatſtleeden Maan- „ dag. „

Ik dagt dat ik op het mededeelen van het verbaazend nieuws van mijzelve zou gevallen zijn. Maar de Gramſchap plaatze grijpende, blies de ongeſteldheid weg. Ik verzogt Juffer Lloyd, dat zij aan elk weder-belaſten zou om het geheim te houden. Ik zeide haar, dat ik om de geheele wereld niet wilde, dat mijne Moeder, of iemand van uwe familie h t wiſt. En ik bezorgde van ſtonden aan, dat een vertrouwd vriend naar Tomlinſon ging verneemen zo veel hij konde.

Ik had al gedagten gehad om zulks te laaten doen, voor dat ik deeze kundſchap kreeg:

Maar mij niet verbeeldende dat het noodig was, en weinig denkende dat gij in zulk een huis kondt zijn, en alzo gij toen met uwe uitzigten wel vergenoegd waart, liet ik het na.

☞ En ik liet het te meer na, dewijl de zaak zo belegd is, dat Juffr. Hodges onderſteld wordt van de ontworpene vreedehandelinge niets te weeten; maar dat men het, integendeel, bedoelde voor haar geheim te houden, en voor iedereen, dan die 'er onmiddelijk de hand in hebben; en het was Juffr. Hodges, welke ik voorhad door eene *tweede* hand te onderſtaen.

☞ Nu, mijne waarde, is het zeker, zonder dat die al te veel begunſtigde huishoudſter gemoeid is, dat 'er binnen de tien mijlen rondom het huis van uwen Oom zulk een man niet te vinden is. Het is waaragtig zo! Een *Tomkins* is 'er omtrent vier mijlen daarvandaan; dog die is een gemeen arbeidsman: En een *Thompſon*, omtrent vijf mijlen den anderen kant uit; dog deeze is een boere-ſchoolmeeſter, arm, en bijna zeventig jaaren oud.

☞ Een man, ſchoon maar 800 *l.* 's jaars inkoomſten hebbende, kan zig niet uit het een graaſſchap in het ander ter neder zetten, of elkeen in beide moet zulks weeten, en daarvan praaten.

☞ Juffr. Hodges kan nog van verre wel eens onderſtaen worden, zo gij het hebben wilt. Uw Oom is een oud man. Oude mannen verbeelden zig verpligtinge te hebben aan hunne gelieven, indien die jonger zijn dan zij

☞ zelve, en onthouden zelden iets aan haar me-

de;

deweeten. Dog indien wij al onderſtellen, dat hij een geheim maakt van de voorgenomene onderhandelinge, zo is het dog onmogelijk, of *voor* dat om die onderhandelinge gedagt wierd, moet zij hem wel gezien hebben, ten minſten uwen Oom met lof *hooren* ſpreeken van eenen man, met welken men zegt dat hij zo gemeenzaam omgaet, al is zijn verblijf in dien ſtreek nog zo kort geweeſt.

☞ Nogthans, dunkt mij, is het Vertelzel zo waarſchijnelijk: Tomlinſon, zo gij hem beſchrijft, is een zo braaf man, en zulk een fatzoenlijk heer; het einde, hetwelk, zo hij een bedrieger waare, daarmede te bereiken ☞ was, zo veel *meer dan noodig* zijnde, indien Lovelace ſchurkerij in 't hooſd had; en daar gij in zulk een huis zijt —— Het gedrag van ☞ uwen deugniet jegens hem was zo bars en ongeſchikt; en Tomlinſons antwoord zo vol moed en zo omſtandig; en daarbij hetgeen hij u mededeelde van des Hren. Hickmans aan- ☞ zoek bij uwen Oom, en van Juffr. Nortons bij uwe Moeder [zommige van welke bijzonderheden, ik wel verzekerd ben, dat zijn ☞ ſnoode dienaar Joſeph Leman, aan deszelfs nog ſnooder gebruiker niet kon openbaaren]; zijn drijven op den trouw-dag, in den naam van uwen Oom, met het doen van welk hij ☞ niet eenig *ondeugend* oogmerk van hem kon begunſtigen; en hetgeen hij ſchrijft van uws Ooms voorſlag, om anderen te doen denken dat gij getrouwd waart, van den tijd af dat

gij te zamen in een huis gewoond hebt; en dat men dien zou doen overeenkoomen met den tijd van des Hren. Hickmans bezoek bij uwen Oom: Het vorderen dat 'er een vertrouwd perſoon bij de Plegtigheid tegenwoordig zij, welken uw Oom daartoe zou benoemen ——— *Deeze dingen maaken, dat ik nog al gaarn alles in eene taamelijk goede plooij tragte te duiden;* ſchoon ik zo zeer bedremmeld ben met hetgeen mij voorkoomt, de zaak van beide kanten beſchouwd zijnde, dat ik niet kan nalaaten een afgrijzen te hebben van den duivelſchen deugniet, wiens vonden en liſten een doorzoekend brein gelijk het mijne, eeuwig werk geeven, zonder middelen te verſchaffen om hem volkoomelijk te ontdekken.

Dog dit zoude ik egter zonder draalen giſſen, dat Tomlinſon, al hoe mooij hij voordoet, een werktuig is van Lovelace, en dat hij gebruikt wordt tot het een of ander einde, 't welk nog niet bereikt is. Dit is zeker, dat niet alleen Tomlinſon, maar ook Mennell, welke, zo als mij dunkt, u meer dan eens in dit ſnood huis kwam zien, wel weeten moeten dat het een ſnood huis *is*.

Wat kunt gij dan denken van Tomlinſons verklaaringe *ten voordeele* van hetzelve, na dat hij 'er onderzoek op gedaen had?

Lovelace moeſt wel weeten, dat het zodanig is; zo al niet voor dat hij u daar bragt, wel haaſt daarna.

Miſſchien zou *het Gezelſchap*, *'t welk*

bij

hij daar vond, de waarſchijnelijkſte reden kunnen geeven van zijne verdraagzaamheid omtrent het huis, en van zijne vreemde vertraagingen omtrent het trouwen, daar het in zijne magt was om zulk eene engel van eene vrouw de zijne te maaken. ——

☞ O mijne waarde, de karel is een ſchurk! de grootſte aller ſchurken, in wat ligt men hem beſchouwt! —— Ik ben overtuigd dat hij het is. En die Doleman moet ook een van zijne werktuigen zijn!

☞ Daar zijn zo veele deugnieten, welke *dat* voor geen zonde agten, hetwelk eene van de grootſte en ondankbaarſte zonden is, jonge ſchepzels van onze Sexe te bederven, welke haar vertrouwen in hen ſtellen; dat het minder te verwonderen dan ſchandelijk zij, dat 'er luiden van fatzoen, ten minſten die zo ſchijnen, gevonden worden, welke de ijzelijke oogmerken helpen bevorderen van ſchelmen die magt en geld hebben.

☞ Maar kan ik denken [zult gij vraagen met eene verontwaardigende verbaasdheid] dat Lovelace een toeleg kan hebben tegen uwe eere?

☞ Dat hij zulk een toeleg *gehad heeft*, zo hij dien *nog* niet heeft, daaraan kan ik niet twijffelen, nu ik weete, dat het huis, waarin hij u gebragt heeft, een ſnood huis is. Dit is een draad, welke mij het geheel kluwen van zijn gedrag jegens u ontwindt, den gantſchen tijd zedert dat gij in zijne handen geweeſt zijt.

Gun mij dat ik op dat alles mijne oogen ter loops eens te rug ſlae.

Wij weeten beide, dat Hoogmoed, Wraakzugt, en luſt om onbetreeden paden te bewandelen, de voornaame inmengzels zijn in het character van deezen doorwrogten Ligtmis.

☞ Hij haat uwe geheele familie, uitgenomen uzelve; en ik hebbe verſcheidene maalen gedagt, hem pijnelijk en verdrietig gezien te hebben, dat de Liefde hem genoodzaakt heeft voor uwen voetbank te knielen, om dat ☞ gij eene *Harlowe* zijt —— Nogthans is deeze deugniet een wreedaart in zijne Liefde — De Liefde, welke de felſte geeſten betemt en lenigt, is niet in ſtaat geweeſt om den zijnen te onder te brengen. Zijn *Hoogmoed*, en de ☞ agtinge welke eenige weinige *loflijke hoedanigheden*, onder zijne *haatelijke* verſpreid, ☞ hem hebben bijgezet, hebben hem verzekerd van maar al te goeden ingang bij onze naar het oog oordeelende, onze niet onderſcheidende, onze zigzelve altijd vleijende, en al te veel betrouwende Sexe, dan dat hij zig der gedienſtigheid en onderdaanigheid, en op het overmeeſteren van zijne ongeregelde driften, eenigzins bevlijtigen zoude.

Hij heeft eenige reden voor zijnen wrevel tegen *alle* de mannen, en tegen *eene* ☞ vrouw uit uwe familie. Hij heeft u, en zijne eigene familie ook, altoos getoond, dat hij ☞ zijn Hoogmoed ſtelt boven zijn Belang. Hij is een openbaar Huwelijks-haater: Een bekend Minne-handelaar: Vol van zijne vindingen,

gen, en zig daarop beroemende. —— Hij konde u nooit krijgen tot Liefdes-verklaaringen: Nog, voor dat uwe *wijze* bloedverwanten u vervolgden, gelijk zij deeden, beweegen om zijn aanzoek als van eenen Minnaar te ontvangen. ——— Hij wiſt, dat gij 'er voor uit kwamt geen behaagen in hem te hebben van wegens zijne zedeloosheid; hij konde u derhalven niet met regt beſchuldigen over de koelheid en onverſchilligheid van uwe behandelinge jegens hem.

☞ Het voorkoomen van ongelukken, was uwe eerſte voornaame bedoelinge met de briefwiſſelinge, waartoe hij u ſleepte. Hij moeſt zig derhalven niet verwonderd hebben, dat gij verklaardet het *Ongehuwd leeven* te ſtellen boven *alle* huwelijks-verbintenis. Hij wiſt dat dit *altoos* u .e keuze geweeſt was; en *dat* voor dat hij u zo liſtiglijk wiſt weg te ☞ troonen. Welk was naderhand zijn gedrag jegens u, dat gij dezelve zo heel ſchielijk veranderen zoudt?

Dus was uw geheel gedrag regelmaatig, met zig zelf beſtaenbaar, en onderdaanig jegens diegeenen, welken gij door geboorte onderdaanigheid ſchuldig waart; en nog preutſch, nog grillig, nog dwingelandſch jegens hem.

☞ Hij was met u *overeengekoomen* om op dusdanigen voet door uzelve voorgeſchreeven omtrent u te verkeeren, en geen verder ſtaat te maaken op uwe gunſt dan *zijne eigene verdienſten*, en *aanſtaende hervorminge* zouden medebrengen.

Het

☞ Het was, trouwens, voor mij duidelijk, aan welke gij alles hadt medegedeeld wat *gij wiſt* van uw eigen hart, hoewel niet alles wat *ik daarin ontdekt had*, dat de Lieſde al vrij vroeg daarin had poſt gevat. En dit zoudt gijzelve wel eer bemerkt hebben, dan gij deedt, hadde zijn ontroerend, zijn onbe-
☞ ſchaafd, zijn ruw gedrag dezelve niet te onder gehouden.

☞ Ik wiſt, bij ondervindinge, dat de Lieſde een vuur is waarmede men niet kan ſpeelen, zonder zijne vingers te branden; Ik wiſt dat het een gevaarlijk ding was voor twee ongehuwde perſoonen van verſchillende Sexen, in gemeenzaamheid en briefwiſſelinge met elkanderen te treeden; nademaal, wat belangt de laatſte, moet niet een perſoon tot opzetlijke Liſt bekwaam zijn, die kan gaen zitten ſchrijven, en niet ſchrijven uit 's harten gronde? ——— En dat eene Vrouw uit 's harten gronde ſchrijft aan een man op bedrog afgeregt, of zelf aan een man van eenig character, wat voordeel geeft hem zulks niet op
☞ haar?

Alzo de Trotsheid van deezen man hem in verbeeldinge gebragt had, dat geen vrouw der Lieſde weerſtand bieden konde, als zijn aanzoek eerelijk was; geen wonder dan dat hij, als een Leeuw in netten gevangen, worſtelde tegen eene hartſtogt, welke hij niet wel beantwoord agtede? En hoe kondt gij, *in het eerſt*, Wederlieſde betoonen iegens eenen zo ſellen geeſt, en die u door ſnoode

liſten

liſten verleid en weggevoerd had, zonder die liſten eenigzins goed te keuren?

☞ Hiervandaan, miſſchien, is het niet moeijelijk te gelooven, dat het voor zulken deugniet als deezen mogelijk wierd, zijne oude vooroordeelen tegen het Huwelijk weder in te volgen; benevens die Wraakzugt, welke altoos eene eerſte hartſtogt bij hem geweeſt is.

Dit is de eenige weg, denke ik, om een begrip te maaken van zijne gruwelijke oogmerken met u in een ſnood huis te brengen.

En kan men nu van al het overige niet natuurelijk reden geeven? —— Zijn uitſtellen —— Zijne kwellende handelingen —— Dat hij u zo verre gebragt heeft om te verdraagen dat hij in het zelve huis zijn verblijf had ——— Dat hij u bij het volk deszelfs deed doorgaen voor zijne Vrouw; *ſchoon onder bepaalinge zodanig*, met hoope egter, buiten ☞ twijffel (die ſnoodſte ſchurk die hij is!) om zijnen ſlag met u waar te neemen —— Dat hij u in het gezelſchap gebragt heeft van zijne ☞ Loſſe Metgezellen: De onderneeminge om u die Juffer Partington tot eene bedgenoot op te dringen, zeer waarſchijnelijk eene uitvindinge van hem zelven ter uitvoeringe van het ondeugendſt voorneemen: Dat hij u op veele verſcheidene tijden ſchrik heeft aangejaagd: Dat hij zig in uw bijzijn drong, wanneer gij uit gingt ter kerke; buiten twijffel om te beletten dat gij zoudt gewaar worden hoedanig het volk

volk des huizes waare: het voordeel 't welk hij deed met uws Broeders zot ontwerp met Singleton.

Zie, mijne waarde, hoe natuurelijk dit alles volgt uit de ontdekkinge door Juffer Lardner gedaen. Zie hoe het monſter, welken ☞ ik voor een *zot* hield, en zo dikwijls noemde, blijkt den geheelen tijd door een van de groot- ☞ ſte ſchurken ter wereld geweeſt te zijn!

Dog indien dit zo zij, wat [Dus zou een perſoon vraagen die van de zaak niet weet] heeft u dan tot hieraantoe behouden? Roemwaardig ſchepzel! ——— Wat anders zedelijker wijze geſproken, dan uwe Waakzaamheid! Wat anders dog dan die, en de Majeſteit van uwe Deugd; *de Aangeboorene Deftigheid*, welke u, in zo zeer moeijelijke omſtandigheden (vriendloos, geldloos, voor eene getrouwde Vrouw gaende, vervallen onder het gezelſchap van ſchepzelen gewend om onnozele harten te verſtrikken en te bederven) tot nog toe heeft in ſtaat geſteld om zulk eenen gevaarlijken Ligtmis, als deezen, te verbluffen, in ontzag te houden, en bedeeft te maaken; eenen die door de gewoonte van kwaad doen alle wroeginge zo verlooren had, als gij van hem hebt aangemerkt; eenen zo zeer wispeltuurig van aart; zo vindingrijk; zo onderſteund, zo geholpen, zo aangezet, als hij maar al te waarſchijnelijk geworden is! ——— Die *Aangeboorene Deftigheid*, die *Heldhaftigheid* zal ik het noemen, welke zig bij alle gepaſte gelegenheden in haaren *vollen* glans

glans vertoond heeft, zonder vermengd te zijn met die bekoorelijke vriendlijkheid en inſchikkelijke lieftaligheid, welke altoos de *verzagtſter* is van die deftigheid, wanneer uw geeſt vrij en zonder ſchroom is!

Laate ik hier ſtil ſtaen om mij te verwonderen over mijne beminde vriendin, en haar te zegenen, die tot haar eigen ongeluk, in zo tedere jaaren, zo weinig kennis hebbende van de wereld, en van de ſnoode konſtenaarijen der Ligtmiſſen, tot haar lot gekreegen hebbende om de hardſte en ergerlijkſte beproevingen uit te ſtaen, van vervolgende Bloedverwanten aan den eenen, en aan den anderen kant van eenen ſchurkagtigen Minnaar, in ſtaat geweeſt is om zulk een doorlugtig voorbeeld te geeven van kloekmoedigheid en voorzigtigheid, als geen vrouw voor haar ooit gaf; en die, gelijk ik te vooren hebbe aangemerkt (a), veel heerlijker heeft uitgeblonken in tegenſpoed dan het mogelijk was dat zij had kunnen doen, al hadden alle haare luiſterrijke hoedanigheden zig vertoond in haare volle kragt en klaarheid, bij dien aanhoudenden loop van geluk en voorſpoed, welke haar geduurende Agttien jaaren van de Negentien haars leevens was bijgebleeven.

* *

Maar nu, mijne waarde, vreeze ik, dat gij

(a) Zie D. IV. bl. 96.

gij in grooter gevaar zijt; dan gij nog ooit zijt geweeſt; indien gij binnen eene week niet trouwt; en nog blijft in dit afſchuwelijk huis. Want waart gij daar uit van daan, ik bekenne, dan zoude ik niet veel over u bedugt zijn.

Deeze zijn mijne gedagten, na het ſtuk ten rijpſten overwoogen te hebben: „ Dat „ hij nu overtuigd is, niet in ſtaat geweeſt te „ zijn om u van uwe naauwe wagt af te trek- „ ken. Dat hij derhalven, indien hij vervol- „ gens geen nieuw voordeel op u behaalen „ kan, beſlooten heeft om u al dat *zober regt* „ te doen, het welk zulk een deugniet als hij „ in zijne magt heeft u te doen. Hij wordt „ te eer hiertoe bewoogen, doordien hij ziet „ dat zijne eigene geheele familie ijverig za- „ menſpant ten uwen voordeele; en dat het „ zijn *hoogſt belang* is, jegens u regtvaardig „ te zijn. Daarbij bemint u de afſchuwelijke „ deugniet (gelijk hij reden heeft) boven alle „ vrouwen. Hieraan twijffele ik niet; met „ *zulk* eene Liefde als in zodanigen deugniet „ vallen kan: *zulk* eene Liefde als waarme- „ de Herodes zijne Mariamne beminde. Wes- „ halven het hem nu, zeer waarſchijnelijk, „ ten laatſten eens ernſt is.

Ik nam tijd tot het doen van verſcheider- leij onderzoek, alzo ik uit de geſteltenis waar- in gij thans zijt wel kon weeten, dat welke zijne raadſlagen ook zijn mogen, dezelve niet kunnen rijpen ten goede of ten kwaade, voor dat 'er iets zal gebooren worden uit deeze zij-

ne

ne nieuwe vond met Tomlinſon en uwen Oom.

Dat het eene *Vond* is, twijffele ik niet, wat zijn duiſtere, zijn ondoorpeilbaare geeſt daarmede ook mag voorhebben.

☞ En nogthans vinde ik dat het waar is, dat de Advocaat Williams (welke de Hr. Hickman weet een uitſteekend man te zijn in zijne zaaken) de Huwelijksvoorwaarden metterdaad zo ☞ goed als afgedaen heeft: Dat 'er twee gelijkluidende Opſtellen van dezelve gemaakt zijn; het een met voordagt om gezonden te worden aan eenen Capitein Tomlinſon, zo als de Klerk zegt: —— En ik vinde ook, dat hij metterdaad meer dan eens een Verlof-brief heeft getragt te krijgen; en dat 'er tot nog toe zwaarigheden tegen gemaakt zijn, zo wel tot mis- ☞ noegen als te loorſtellinge van Lovelace. De Procureur van mijne Moeder, die zeer gemeenzaam is met den Procureur, welken de deugniet gebruikt, is in vertrouwen aan deeze kundſchap gekoomen; en geeft te kennen, dat dewijl de Hr. Lovelace een man van groote middelen is, deeze zwaarigheden waarſchijnelijk wel zullen te boven gekoomen worden.

Dog hier volgen de redenen van mijne vreeze voor uw gevaar; van welke ik geen ☞ gedagte zou gehad hebben (nademaal 'er nog nieţs *heel* ſnoods ondernomen is) waare ik niet gewaar geworden in welk een huis gij zijt, en hadde ik, op die ontdekkinge, de

voorgaende gebeurteniſſen niet met elkanderen vergeleeken en herkaauwd.

„ Gij zijt verpligt, van wegens de tegen-
„ woordige gunſtige verſchijnzelen, om hem
☞ „ uw gezelſchap te gunnen, zo dikwijls hij het
„ verzoekt. —— Gij zijt genoodzaakt de
„ voorgaende ergerniſſen te vergeeten, of te
„ ſchijnen die te vergeeten; en hem met u te
„ laaten omgaen als een ondertrouwd Min-
„ naar. —— Gij zult de beſchuldiginge
„ van viesheid en gemaaktheid ondergaen,
„ miſſchien zelf naar uw eigen begrip, indien
„ gij hem met die afweerigheid behandelt,
„ welke tot nog toe uwe veiligheid geweeſt
☞ „ is. —— Zijne ſchielijke (en al zo ſchielijk
„ herſtelde) onpaſſelijkheid heeft hem gele-
„ genheid gegeven om te ontdekken, dat gij
„ hem lief hebt. [*Helaas, mijne waarde,*
☞ „ *ik wiſt wel dat gij hem lief hadt!*] Hij
„ dringt, gelijk gij verhaalt, zig daarop van
„ uur tot uur al verder in. Hij ſchijnt zijne
„ natuure veranderd te hebben, en is geheel-
„ enal liefde en zagtzinnigheid. De Wolf
„ heeft de ſchaapen-vagt aangetrokken; en
☞ „ nogthans heeft hij meer dan eens zijne tanden
„ getoond en zijne bezwaarelijk ingetrokken
„ klaauwen. Het ſtaaltje, 't welk gij opgeeft,
„ van zijne vrijpoſtigheid omtrent uwe per-
„ ſoon (a), waarover gij niet anders dan ge-
„ belgd

(a) Zij meent de vrijpoſtigheid, welke de Hr. Lovelace omtrent haar gebruikte voor het Brand-verraad. Zie D. IV. Br. LIV. Toen Juffer Howe deezen Brief ſchreef, konde zij hiervan nog niet weeten.

„ belgd kondt zijn; en het welk gij egter,
„ zo als de zaaken nu tuſſchen u ſtaen, wel
„ moeſt over het hoofd zien, wanneer Tom-
„ linſons Brief vereiſchte dat gij weder bij
„ hem kwamt (a), toont genoeg wat voor-
„ deel hij nu op u heeft; als mede dat, zo
„ hij nog grooter krijgen kan, hij het wel
„ doen zal. —— En om deeze reden zelf
„ (zo als ik dagte) is het, dat Tomlinſon in
„ het ſpel gebragt is, dat is te zeggen, om
„ u in dies te grooter geruſtheid te wiegen,
„ en om voor zoensman te dienen, indien u
„ doodlijke ergernis gegeven worde; door
„ eenige ſchurkagtige onderneeminge. ——
„ De trouwdag ſchijnt nu niet zo zeer aan u-
„ we keur te ſtaen als het wel behoort, na-
„ demaal Die nu ten deele afhangt van uwen
„ Oom, wiens tegenwoordigheid hij, op uw
„ voorſtel, ter dier gelegenheid verzogt heeft
„ —— Eene begeerte, denke ik, al waa-
„ re alles weezenlijk waar, welke het zeer
„ onwaarſchijnelijk is dat zal worden inge-
„ willigd. „

En daar de omſtandigheden dus ſtaen, moet gij, zo hij al grooter vrijheden beſtond te neemen, het hem niet vergeeven?

Ik vreeze niets (gelijk ik wel weete wie dit gezegd heeft) dat gevleeſchte of ongevleeſchte duivel voor de vuiſt kan doen tegen eene zo wel beveſtigde Deugd (b). —— Maar voor Verraſſingen, mijne waarde, vree-

(a) Zie D. IV. Br. Lv.
(b) Zie Juffr. Nortons Brief, D. IV. bl. 107.

ze ik grootlijks in zulk een huis als waarin gij
☞ zijt, en in zulke omſtandigheden als ik gemeld hebbe! —— De karel zulk een zijnde, welke alreeds over andere perſoonen heeft gezegepraald, die zijner verbinteniſſe waardig waaren.

☞ Wat hebt gij dan te doen, dan te vlieden uit dit huis, dit helſche huis! —— O dat uw hart u toeliet om ook den karel te vlieden!

Indien gij gezind mogt zijn om dit te
☞ doen, zal Juffr. Townſend op uw bevel gereed ſtaen. —— Dog indien u geen beletzels, geen nieuwe redenen van vermoeden ontmoeten, denke ik dat uwe Agtinge in het oog der wereld, ſchoon niet uw Geluk, vereiſcht
☞ dat gij de zijne wordt. —— En nogthans kan ik niet verdraagen, dat deeze Ligtmiſſen voor hunne ſchurkerij beloond worden met de beſte der Sexe, daar de ſlegſte derzelve te goed voor hen zijn.

Dog indien gij den minſten grond van verdenkinge ontmoet; indien hij u zou willen houden in het haatelijk huis, of wenſchen daar te blijven, nu gij weet wat volk het is;
☞ vlied *hem* dan, welke ook uwe uitzigten zijn mogen, zo wel als *haar*.

Als gij de volgende reize eens weder uit rijden gaet, zo 'er geen ander weg voor u o-
☞ pen is, weiger dan om met hem weerom te keeren. Noem mij maar als die u verwittigd hebbe, dat gij in een ſlegt huis zijt; en indien gij nu niet geheel van hem kunt ſcheiden, zo geef eer den ſchijn van te gelooven, dat hij mo-

mogelijk niet weet dat het zodanig is; en dat ik niet geloove dat hij het weet: En egter moet dit geloof in ons beide al heel plomp ſchijnen.

Dog onderſtel, dat gij eens begeert uit de ſtad te gaen, om verſche lugt te ſcheppen in deeze heete dagen, en daarop ſtaet? Gij kunt inbrengen, dat uwe gezondheid dat vereiſcht te doen. Hij durft immers tegen zulk ☞ eene reden zig niet aankanten. Uws Broeders zot ontwerp, vertelt men mij, is zekerlijk aan een kant; dus behoeft gij uit dien hoofde niet bevreesd te zijn.

Indien gij op het leezen van deezen het huis niet vliedt, of op de eene of andere wijze daaruit tragt te geraaken, zal ik zijn vermogen, dat hij over u heeft, afmeeten naar de weinige magt, welke gi over hem of u zelve hebt.

☞ Een van mijne berigters heeft eenige geringe moeite gedaen om te verneemen naar Mevr. Fretchville. Noemde hij u ooit de ſtraat of het Plein daar zij woonde? —— Mij heugt niet, dat gij in eenige der uwe mij meldt van de plaatze haarer wooninge. ☞ Vreemd, zeer vreemd is Dit, dunkt mij! Geen zodanige perſoon nog huis is 'er te vinden, nabij eenige der nieuwe ſtraaten of Pleinen, alwaar het ligt, dat ik uit uwe Brieven trekken kon, mij aanleidinge gaf om mij te verbeelden dat haar huis ſtaen mogt. —— ☞ Vraag hem, in welke ſtraat het huis is, zo hij het u niet gezegd heeft? En laat het mij

dan weeten. Indien hij aarzelt omtrent die omſtandigheid, dat zal zo veel zijn als eene ontdekkinge. ——— En egter denke ik, dat gij zonder dit reeds genoeg hebt.

Ik zal deezen langen Brief door Collins zenden, die den dag van zijne reize verandert om mij te believen; en op dat hij zijn beſt mag doen (nu ik weete waar gij zijt) om den zelven in uwe eigene handen te krijgen. Indien hij dat niet doen kan, zal hij dien ten huize van Wilſon laaten. Alzo geen van onze Brieven langs dien weg beſteld zijn weg geraakt, wanneer gij voor het *uiterlijke* in ongevalliger omſtandigheden waart, dan gij tegenwoordig zijt, hoope ik dat deeze ook veilig zal overkoomen, zo Collins al mogt genoodzaakt zijn dien daar te laaten.

In mijne eerſte ontroeringen ſchreef ik een korten Brief aan u. Dezelve behelsde niet boven twintig regels, alle vol van ſchrik, ontſteltenis, en vervloekinge. Maar vreezende, dat gij van mijne heftigheid zoudt zijn aangedaen, dagt ik het beter een weinig te wagten, zo wel om de reeds aangeroerde reden, als op dat ik in ſtaat mogt zijn om u zo veele bijzonderheden mede te deelen als ik konde; en mijne gedagten over alles. En nu denke ik, dat gij andere omſtandigheden, naar dat die zig hebben aangebooden, of nog *mogen* aanbieden te hulpe neemende, genoeg gewaapend zijn zult om alle zijne aanſlagen te wederſtaen, zij mogen zijn welke zij willen..

Nog

Nog een woord meer. Spreek maar om bij u te koomen, indien ik u den minſten dienſt of pleizier kan doen. Ik rekene het *gerugt* niet; ik rekene de Beriſpinge niet; nog het Leeven zelf, denke ik waarlijk, zo waardig, als ik uwe Eere, en uwe Vriendſchap ſchatte ——— Want is niet uwe Eere mijne Eere? En is niet uwe Vriendſchap de Glorij van mijn Leeven.

Dat de Hemel u bewaare, mijn allerdierbaarſt Schepzel, in Eere en Veiligheid, is de bede, de ter aller uure herhaalde bede, van

Uwe altoos getrouwe en toegenegene

ANNA HOWE.

Donderdag morgen 5 uuren. Ik hebbe den gantſchen nagt geſchreeven.

Aan Juffer HOWE.

Mijn allerdierbaarſt Schepzel,

Welk een ſchok, beroeringe, ontſteltenis en verbaasdheid hebt gij mij toegebragt, door uwe vreezelijke bekendmaakinge! ——— Mijn *hart is te zwak*, om het tegen zulken ſlag als deezen te kunnen uithouden! ——— Daar alle hoope mij omringde! Daar mijne uitzigten zo veel beter waaren! ——— Dog kan 'er zulk eene ſchurkerij in menſchen huisveſten, als in deezen ſnooden werkbaas, en even ſnooden dienaar!

Ik ben weezenlijk ziek —— Zeer ziek —— Droefheid en Ontroeringe, en, mag ik *nu* wel zeggen, Wanhoop, hebben mij overmeesterd! — Alles, alles, wat gij slegts als gissinge ter neer stelt, blijkt *mij nu meer* dan gissinge te zijn!

O dat uwe Moeder de goedheid wilde hebben, van mij het bijzijn te gunnen van de eenige troosterse, door welke mijn verslagen, en half-leevenloos hart zou kunnen opgebeurd worden! Dog ik belaste u niet te denken om herwaards te koomen zonder haare gunstige toelaatinge. Ik ben tegenwoordig al te ongesteld, mijne waarde, dan dat ik zou denken om met deezen vreezelijken man te strijden; en om uit dit gruwelijk huis te vlieden! —— *Mijn slegt schrijven zal u dit wel toonen.* —— Dog mijne ongesteldheid zal voor tegenwoordig mijne veiligheid zijn, zo hij inderdaad schurkerij in den zin mogt gehad hebben. —— Vergeef mij, O vergeef mij, mijne allerwaardste vriendin, de moeijelijkheid welke ik u hebbe aangedaen! —— Alles moet wel haast — Maar waarom nog smerte bij smerte gedaen, en moeijelijkheid bij moeijelijkheid? —— Dog ik belaste u, mijn bemind schepzel, dat gij niet denkt om zonder uws Moeders verlof herwaards te koomen, tot de waarlijk raadelooze en mistroostige

CLARISSA HARLOWE.

Wel nu, Jan! —— Wat dunkt u van deezen laatsten Brief? Juffer Howe rekent nog *Gezugt* nog *Berispinge*; en denkt gij, dat deeze Brief

Brief de kleine Furie niet herwaards voeren zal, ſchoon ze al zig van geen ander rijtuig wiſt te voorzien, dan de korven van haaren opkooper, de eene voor haar zelve, en de andere voor haare meid? Zij weet nu waar zij koomen moet. Menig een ſchelmtje hebbe ik geſtraft, om dat zij meer wiſt dan ik haar wilde hebben te weeten; en dat wel door het vermeerderen van haare weetenſchap en ondervindinge. Wat dunkt u, Belford, indien ik door deeze heldin hier te doen koomen, en *oorzaak* te geeven tot eenen beklaagelijken Brief van haar aan de ſchoone Vlugteling, in ſtaat waare, om *dezelve* weder te krijgen? Zou zij die vriendin in *haare* wederwaardigheid niet bezoeken, dunkt u, welker oogmerk om haar in de *haare* te bezoeken dezelve bragt in den toeſtand, waaruit zij zelve zo trouwlooſlijk ontvlugt is.

Laate ik mij eens met die gedagte vermaaken!

Zal ik deezen Brief zenden? —— Gij ziet dat ik zorg gedragen hebbe, zo ik mogt feilen in de naaukeurige nabootzinge van eene zo bekoorelijke hand, dat 'er gelegenheid waare om eene al te ſtrikte toetze te ontgaen. Verdienen zij het beide wel niet van mij? Ziet gij niet, hoe de raazende kleuter haare Moeder dreigt? Behoort zij niet geſtraft te worden? En kan ik wel een erger duivel, of ſchurk, of monſter zijn, dan zij mij noemt in den langen Brief, welken ik hier inſluite (en ze mij in haare voorige Brieven genoemd heeft) al gae ik haar beide ſtraffen zo als mijne wraakzugt mij dringt om haar te ſtraffen? En wanneer ik deeze mijne wraak hebbe uitgevoerd, hoe be-

bekoorelijk wel voldaen mogen zij dan naar het land gaen, daar te zamen huishouden, en eene veel beter reden hebben, dan haar Hoogmoed haar kon verleenen, om Ongehuwd te leeven, waarop zij beide zo zeer geſteld ſcheenen!

Ik zal zo aanſtonds gaen aan het uitſchrijven van denzelven, denke ik. Naderhand kan ik wel een beſluit neemen. Wat heeft egter de arme Hickman gedaen om dit van mij te verdienen? — Dog heerlijk zou het de Moeder (zo wel als de Dogter) ſtraffen voor alle haare vuige gierigheid; en voor haare onpligtmaatigheid jegens den eerelijken Hr. Howe, welken zij inderdaad heeft in 't graf gebragt. Ik ſtae zo op den ſprong, Jan, om in dit ontwerp te treeden. Is het een land niet zo goed voor mij als het ander, indien ik daarop al mogt genoodzaakt zijn om nog eens weder te reizen?

*** ***

Dog ik wil het niet waagen. Hickman is een vroom man, zeggen zij mij. Ik houde veel van een vroom man. Ik hoope ten eenigen dage nog zelve een vroom man te worden. Daarenboven hebbe ik, in deeze week, iets van deezen eerelijken gezel gehoord, hetwelk toont dat hij eene Ziel heeft; daar ik dagt, dat, zo hij eene had, dezelve al een weinigje heel diep zat om kenbaar voor den dag te koomen, ten zij bij zeer ongemeene gelegenheden; en dat zij dan van ſtonden aan weder zonk in haare *Cellula adipoſa*. ——— De karel is een *dikke vette vent*. ——— Hebt gij hem ooit wel gezien, Jan?

Dog

Dog de voornaame reden, die mij wederhoudt [Want het is dog een aanlokkelijk ontwerp!] is, uit vreeze dat ik ten eenenmaale in de lugt zou vliegen, indien ik niet ſchielijk genoeg waare met mijnen Brief, of indien Juffer Howe haare reize in overleg mogt neemen, of eerſt haars Moeders toeſtemminge poogen te krijgen; in welken tijd een Brief van mijne vervaarde Schoonheid tot haar zou kunnen koomen; want ik twijffele niet, werwaards zij ook mag gevlooden zijn, of haar eerſte werk zal zijn te ſchrijven aan haare bitze vriendin. Ik zal derhalven met geduld voortgaen; en mijne wraak op mijn gemak gaen neemen van deeze kleine Furie.

Dog in weerwil van mijn medelijden met Hickman, wiens beter character ik zomtijds wel benijde, en die een van die ſtervelingen is, welke lompheid in agtinge brengen bij de *Moeders*, tot wanagtinge van ons rappe gaſten, en tot het mislukken dikwijls van onze onderneemingen, bij de *Dogters*; en die zig ook heel veel bemoeid heeft met deeze dubbel-gewapende Schoonheden bij te ſtaen tegen mij; Zweere ik bij alle de *Dii Majores*, zowel als *Minores*, dat ik Juffer Howe zal hebben, indien ik haare verhevener vriendin niet krijgen kan! En dan, indien 'er zulk eene brandende Liefde tuſſchen deeze kleuters is als zij voorgeeven, wat zal mijne Bekoorſter met haare vlugt dan winnen?

En nu, dat ik Juffer Howe zal toelaaten nog een weinig langer te regeeren, moet ik u vraagen, Of gij, in den ingeſlootenen Brief, geen verſche blijk vindt, dat zeer veele van mijne zwaarigheden

den met haare Zuſter-Schoonheid aan deeze opvliegende kleuter te wijten zijn? ——— Het is waar, dat hier van natuure eene verbruid ſcherpe winterſche lugt was; en indien 'er maar een weinig koud water op het pad geſmeeten wierd, was het geen wonder dat het aanſtonds bevroor: en dat een arme eerelijke reiziger het ten naaſten bij onmogelijk vond om het op de beenen te houden, de eene voet agteruit glijdende zo dra hij den anderen vooruit zettede, met gevaar van zijne leden of den hals te breeken. Dog egter agte ik het onmogelijk, dat zij mij verbluft kon hebben gelijk ze gedaen heeft (daar zij zulk eene nieuweling, en nooit te vooren van onder haarer Ouderen vleugels weg geweeſt was) waare zij niet gewapend geweeſt van eene heldin, die voormaals 'er zeer na bij geweeſt was om te toonen, dat zij beter raad kon geeven dan werkſtellig maaken. Dog dit, geloove ik, hebbe ik voorheen al meer dan eens gezegd.

Ik beſchuldige *mijzelven* niet gaarn, nu het wreed ſchepzel mij ontvlugt is; want wat zou dat helpen, dan om mijne pijniginge te verzwaaren? Nademaal het kwaad, dat wij zelve veroorzaakt, en vermijd konden hebben, geen verſchooninge nog vertrooſtinge dulden kan. En nogthans, zo *gij* mij te verſtaen geeft, dat alle *haare* kragt ontſtond uit *mijne* zwakheid, en dat ik in deeze geheele zaak een vervloekte bloodaart geweeſt ben; wel, Jan, dan mag ik bloozen, en verdrietig zijn; maar bij mijne Ziel, ik kan u niet tegenſpreeken.

Dog dit hoope ik, Belford —— dat indien

ik

ik het vergif van den ingeſlooten Brief in heilzaam voedzel kan veranderen; dat is te zeggen, indien ik daarvan gebruik kan maaken ten mijnen voordeele; ik *uwe* gulhartige toeſtemminge zal hebben om zulks te doen.

Ik ben altoos bedagt om de Couverts zorgvuldig te openen, en de Zegels geheel te houden. Ik wil uit deezen vervloekten Brief een alphabet gaen trekken. En nooit was Klaas Rowe zo vlijtig in zijn Spaanſch te leeren, op de Don-Quichotſche aanprijzinge van een zekeren Pair, dan ik zal zijn om de hand van deeze helleveeg meeſter te worden.

V. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Donderdag-avond, den 8 van Junij.

Na dat mijn laatſte zo vol was van andere hoope, zal de inhoud van deezen u ontzetten. O mijne waardſte vriendin, deeze man heeft ten laatſten betoond, dat hij een ſchurk is!

Met de uiterſte bezwaarelijkheid was het, dat ik mij den voorleeden nagt behoedde voor de ſnoodſte onteeringe. Hij perſte mij eene belofte van vergiffenis af; en dat ik hem den volgenden dag zou zien, als of 'er niets gebeurd waare: Dog in-

indien het mogelijk waare eenen deugniet te ontkoomen, die, gelijk ik maar al te veel reden hebbe om te gelooven, een aanslag smeedde van het huis in brand te steeken, om mij door schrik, genoegzaam naakt in zijne armen te jaagen, hoe zoude ik hem dan des volgenden dags kunnen zien?

Ik ben ontvlugt —— De hemel zij geloofd dat ik het ben! ——— En ik hebbe nu geen andere bekommeringe, dan dat ik vliede van de eenige hoope, welke zulk een egtgenoot als deezen draagelijk voor mij had kunnen maaken; De Verzoeninge met mijne vrienden, zo welbehaagelijk van mijnen Oom ondernomen.

Alle mijne tegenwoordige hoope is, Eenige fatzoenlijke familie, of persoon van mijne eigene Sexe te vinden, die verpligt is om over zee te gaen, of buiten 's lands woont; Het scheelt mij niet waar; dog zo ik kiezen mogt, in de eene of andere van onze Americaansche colonien ——— Op dat mijne nabestaenden, welke ik zo jammerlijk vertoornd hebbe, nooit iets meer van mij mogen hooren.

En laat uw edelmoedig hart niet ontroerd worden door hetgeen ik schrijve. Indien ik het verschrikkelijkst gedeelte van mijns Vaders vervloekinge maar ontgaen kan (want het tijdlijk gedeelte is reeds eenigerwijze vervuld, hetwelk mij uit vreeze voor het ander beeven doet) zal ik agten, dat ik 'er met de Schipbreuk van mijne fortuin in deeze wereld gelukkig af koome.

En het is ook niet noodig dat gij uwe zo dikwijls aangeboodene goedheid jegens mij vernieuwt:

Want

Want ik hebbe Ringen en andere koſtbaare dingen bij mij, welke mij met mijne kleederen gezonden wierden, die ten gelde gemaakt zijnde mij alles wel verleenen kunnen wat ik kan behoeven, tot dat het de Voorzienigheid behaagen zal mij de eene of andere gelegenheid te geeven om mijzelve te helpen, indien tot mijne verdere ſtraffe, mijn leeven langer zal duuren dan ik wenſche.

Schrijf dit ontwerp, mijne beminde vriendin, niet toe, nog aan mismoedigheid van den eenen kant, nog aan dien romanesken aart van den anderen, welken wij gemeenlijk onderſteld hebben dat bij onze Sexe plaatze heeft, van de Vijftien tot de Twee-en-twintig jaaren: Want, gelief mijn ongelukkigen toeſtand te bedenken in het ligt, waarin dezelve weezenlijk moet voorkoomen aan elk bedagtzaam perſoon, die denzelven kent. In de eerſte plaatze, zal de man, die de vrijpoſtigheid gehad heeft om mij als zijn *eigendom* te agten, en mij zodanig getragt te maaken, mij jaagen van de eene plaatze naar de andere, en mij naſpooren als eene Weggeloopene: En hij weet, dat hij zulks, ongeſtraft kan doen; want wien hebbe ik om mij voor hem te beſchermen?

Wat daarbij mijn Goed belangt, het benijd Goed, het welk de oorſpronglijke oorzaak van alle mijne ongelukken geweeſt is, dat zal nooit het mijne worden door middel van proces. Wat ſteekt 'er dog in dat ik zou kunnen roemen, meer te bezitten dan *ik kan gebruiken*, of *wenſche te gebruiken*? En indien mijn vermogen binnen enge paalen beſlooten is, zal ik dat geen niet hebben te verantwoorden, 't welk ik hebben zoude, indien ik

ik het niet gebruikte zo als ik behoorde: Hetwelk zeer weinige doen. Ik zal geen man hebben, wiens belang ik zodanig behoore in agt te neemen, dat ik belet worde *meer* dan regtvaardigheid vordert te doen aan anderen, op dat ik hem niet *te kort* moge doen. Indien het derhalven mijn Vader believen zal (gelijk ik de vrijheid zal neemen van, ter zijner tijd, aan hem voor te ſtellen) twee Lijfrenten daaruit te betaalen, de eene aan mijne waarde Juffr. Norton, welke haar het overige van haar leeven onbekommerd mag doen ſlijten, als die nu op haare jaaren begint te worden; de andere van 50. *l.* 's jaars, aan dezelve braave vrouw ten gebruike van *Mijne Armen*, gelijk ik de grootsheid gehad hebbe van een zeker getal luiden te noemen, omtrent welke zij mijn wil en meeninge volkoomen weet; op dat zo weinige als mogelijk is door de gevolgen van mijnen misſlag mogen benadeeld worden; God zegene hen dan, en geeve hun harts-vreede en vergenoeginge, met het overige!

De andere redenen, waarom ik den ſtap zou doen, van welken ik gewag maakte, zijn deeze:

Deeze booze man weet, dat ik geen vriend in de wereld hebbe buiten u: In uwe nabuurſchap zoude het derhalven eerſt zijn dat hij mij zou zoeken, zo gij mogt denken dat het mogelijk voor mij waare mij daarin te verbergen: En in deezen gevalle mogt Gij aan grooter ongemakken nog zelf onderworpen worden, dan gij reeds mijnenthalven hebt uitgeſtaen.

Van mijnen Neef Morden, zo hij al overkoome,

me, kan ik geen beſcherminge hoopen; nademaal het uit zijnen Brief aan mij baarblijkelijk is, dat mijn Broeder hem in zijne partij heeft overgehaald: En ook zoude ik, op geenerleije wijze, een zo braaven man aan gevaar willen bloot ſtellen; gelijk het zou kunnen gebeuren, wegens de geweldaadigheid van deezen onbetembaaren geeſt.

Deeze dingen in aanmerkinge genomen zijnde, welken weg kan ik dan beter inſlaen, dan buiten 's lands te gaen naar de eene of andere van de Engelſche Colonien; daar niemand iets van mij zal weeten buiten u; nog Gij ook aanſtonds, moet ik u zeggen, en voor dat ik een vaſt verblijf hebbe, en (indien het God belieft) op den weg ben om taamelijk tot mijn genoegen te kunnen leeven? Want het is geen gering gedeelte van mijn leedweezen, dat mijne onvoorzigtigheden zo zwaaren laſt op U, mijne waarde vriendin, gelegd hebben, aan welke ik voormaals hoopte meer vermaak dan ſmerte toe te brengen.

Ik ben tegenwoordig ten huize van eene Juffr. Moore te Hamſtead. Mijn hart voorſpelde mij niets goeds toen ik in dit vlek kwam, dewijl ik hier meer dan eens met hem geweeſt was: Dog het was zo gereed en gerijflijk met de koets hiernaartoe te gaen, dat ik niets beters wiſt te doen. Daarbij zal ik hier niet langer vertoeven, dan tot ik uw antwoord op deezen kan ontvangen: In welk het u believe mij te laten weeten, of ik mij niet kan verſchuilen, volgens uwen voorigen aanſlag [gelukkig waare ik, hadde ik toen denzelven ingevolgd!] met behulp van Juffr. Townſend, tot dat het heeft van zijne naſpooringe over is.

De reede van Deptford, verbeelde ik mij, zal de regte gelegenheid geeven om te hooren van eene overtogt, en om veilig aan boord te koomen.

O waarom wierd de grootſte duivel van allen ontketend, en toegelaaten zulk eene ſchoonſchijnende gedaante aan te neemen, en hem egter gegund zijne voeten en zijne klaauwen te verbergen, tot dat hij met de eene gereed ſtond mijne eere te vertrappen, en de andere in mijn hart te ſlaen! —— En wat had ik gedaen, dat hij dus bijzonderlijk tegen mij wierd los gelaaten!

Vergeef mij deeze murmureerende vraag, het uitwerkzel van mijn ongeduld, mijn *zondig* ongeduld, vermoede ik: Want daar ik het ontkoomen ben met mijne Eere, en niets dan mijne wereldſche uitzigten, mijn hoogmoed, eerzugt, en grootsheid, bij deeze Schipbreuk van mijne meer beloovende hoope en fortuin iets geleeden hebben, kan ik nog wel niet gelukkiger worden dan ik verdiene te zijn? En ſtaet het nog niet door de Godlijke gunſt, in mijne eigene magt, om het grootſt belang van allen te beveiligen? En wie weet, of dit pad zelf, waarop mijne onbedagtzaamheid mij geſtooten heeft, al hoe bezaaid het is met diſtelen en doornen, welke mijne weidſcher cieraaden in ſtukken ſcheuren, mogelijk het regte pad niet zij om mij te leiden op den weg tot mijne toekoomende gelukzaligheid; welke door kwaade verkeeringe in gevaar had kunnen geraaken.

En mij wel bedenkende, Zijn 'er wel niet perſoonen van nog meer verdienſte dan ik, welke zig nooit in eenig voornaam ſtuk van hunnen pligt vergreepen hebben, die meer vernederd zijn dan

ik

ik zelve; en zommige ook wel, door de misslagen van Ouderen en Nabestaenden, door de bedriegerijen en snoodheid van Opzienderen en Voogden, zonder dat hunne eigene roekeloosheid of dwaasheid daaraan eenig deel had?

Ik zal dan tragten het zo goed te stellen als ik kan met mijn tegenwoordig lot. En voeg gij, mijne beste, mijne eenige vriendin, uwe gebeden bij de mijne, Dat mijne straffe hier mag eindigen; en dat mijne tegenwoordige verdrukkingen voor mij geheiligd mogen zijn.

Deeze Brief zal u de reden kunnen doen bezeffen van een regel of twee, welke ik aan het huis van Wilson zond, om aan u besteld te worden, alleen tot een loopje, om zijn knegt uit den weg te krijgen. Hij scheen t' huis gelaaten te zijn, naar mij dagt, tot een Verspieder tegen mij. Maar dewijl hij te schielijk weerom kwam, was ik gedrongen een weinig regels voor hem te schrijven om aan zijnen Heer te brengen, in een Wijnhuis digt bij Doctors-Commons, met dezelve bedoelinge: En hiermede bereikte ik gelukkiglijk mijn oogmerk.

Ik schreef vroeg in den morgen-stond een bitteren Brief aan den deugniet, welken ik daar gelaaten hebbe zo dat hij dien gemaklijk kan aantreffen; en ik onderstelle dat hij denzelven nu al heeft. Ik hield 'er geen copij van. Ik zal mij den inhoud wel erinneren, en u de bijzonderheden van alles opgeeven, als ik meer tijd hebbe.

Ik ben verzekerd, dat gij mijne Vlugt zult goedkeuren ——— Te meer, alzo het volk des huizes zeer ondeugend moet zijn: Want zij, en

die Dorcas ook, hoorden mij (Ik weete wel dat zij mij hoorden) om hulpe roepen: Indien de brand iets anders dan eene opgeſtemde ſchurkerij geweeſt was (ſchoon ik deezen morgen, om haar te blinddoeken, voorgaf van andere gedagten te zijn) zouden zij alzo zeer ontſteld zijn geweeſt als ik; en mij hoorende ſchreeuwen, hebben koomen inloopen, om mij te *ſtillen*, zo ze onderſtelden dat mijn ſchrik van den brand kwam; of om mij te *ontzetten*, op de onderſtellinge dat het iets anders waare. Dog de ſnoode Dorcas ging weg, zo dra zij zag dat de deugniet zijne armen om mij heen ſloeg! ——— Zegen mij, mijne waarde, ik had ſlegts mijne muilen en een onderrokje aan. De ſchrik joeg mij ten bedde uit, door haar geſchreeuw van brand! en dat ik in een oogenblik tot aſch verbranden zoude ——— En zij dan weg te gaen, en niet weder bij mij te koomen, nog iemand anders! En egter hoorde ik vrouwen-ſtemmen in het naaſt vertrek; dat hoorde ik zeker. —— Baarblijkelijk een aanſlag met haar alle opgeſtemd ——— God zij geloofd, dat ik uit haar huis ben!

Mijn ſchrik is nog niet over: Ik kan naauwlijks denken dat ik veilig ben: Elk welgekleed mansperſoon, welken ik uit mijne venſters zie, het zij te paard of te voet, denke ik dat hij is.

Ik weete, dat gij wel haaſt een antwoord zult vervaardigen. Een man te paard zal men mij morgen vroeg bezorgen, om deezen te beſtellen. Gewiſlijk kunt gij met dien zelven man geen antwoord weerom zenden, dewijl gij eerſt Juffr. Townſend ſpreeken moet: Niettemin zal ik met on-

ongeduld wagten, tot dat gij *kunt*; als hebbende geen vriend, tot welken ik mijne toevlugt neemen kan, buiten u; en zulk eene vreemdling zijnde in dit gedeelte der wereld, dat ik niet weete naar welken kant ik mij te wenden, werwaards te gaen, of wat ik te doen hebbe ——— Hoe vreezelijk hebbe ik mij zelve in 't parket gebragt!

Juffr. Moore, bij welke ik 't huis legge, is eene weduw, en van een goed character: En hiervan wierd ik onderrigt door eene van haare buuren, van welke ik een neusdoek kogt, met voordagt om daarnaar te verneemen voor dat ik het waagen wilde.

Ik zal mijne voeten niet buiten deur zetten, voor dat ik uw raad en berigt hebbe: En ik ben dies te geruster, om dat ik mij bij het volk des huizes, alwaar de koets mij afzettede hebbe laaten verluiden, als of ik verwagtede dat mij een koets zou te gemoet koomen op den weg naar Hendon; een dorp een weinig hiervandaan gelegen. En toen ik hun huis verliet, wandelde ik heen en weer op den heuvel; in 't eerst, niet weetende wat mij te doen stond; en naderhand, om verzekerd te zijn, dat 'er niet op mij gepast wierd, voor dat ik het waagde om naar een logement te verneemen.

Gij zult het opschrift van uwen Brief aan mij gelieven te maaken, mijne waarde, onder den naam van Henriette Lucas.

Hadde ik mijne ontvlugtinge toen niet werkstellig kunnen maaken, zo had ik beslooten het al weder en weder te onderleggen. Hij was naar de Commons gegaen om een Verlof-brief, zo als hij mij schreef; want ik weigerde hem te zien,

niettegenſtaende de belofte, welke hij mij had afgeperſt.

Hoe bezwaarelijk, hoe naaſt-aan-het-onmogelijke is het, mijne waarde, veele *kleiner* overtreedingen te vermijden, wanneer wij tot eene *groote* verleid zijn!

Uit vreeze dat ik met mijne eerſte pooginge niet zou weggeraaken, had ik hem te verſtaen gegeven, dat ik binnen eene week mijn oog niet op hem ſlaen wilde, op dat ik dus tijd voor mij mogt winnen om het op verſcheidene wijzen te beproeven ——— En waare 'er zo naauw op mij gepaſt dat het noodzaakelijk geweeſt was, zoude ik, na zulk eene blijk van oogluikinge in de vrouwen des huizes, maar op ſtraat zijn uitgeloopen, en mij geworpen hebben in het naaſte huis daar ik kon inkoomen, of de beſcherminge verzogt van den eerſten perſoon dien ik ontmoet had —— *Vrouwen, een arm Schepzel van haare eigene Sexe in zulk eene omſtandigheid hulpeloos te laaten, hoedanige moeten die zijn!* ——— Daarenboven maakten zij zulk eene armhartige en ſchuldige vertooninge van den ogtend, na dat hij was uitgegaen —— waaren zo begeerig om mij boven te krijgen, en om mij, door de geſchroeide venſterbanken, en de gebrande gordijnen en valletjes, te overtuigen dat 'er weezenlijk brand geweeſt was —— dat ik (ſchoon ik alles ſcheen te gelooven, wat zij mij wilden doen gelooven) meer en meer in mijn beſluit beveſtigd wierd, om het ging zo het wilde uit haar huis te koomen.

Toen ik begon, dagt ik maar een weinig regels te ſchrijven. Dog, mijn onderwerp mag zijn wat

wat het wil, als ik aan *u* ſchrijve, weete ik van geen einde te maaken. Zo was het *altoos:* Het is derhalven niet bijzonderlijk toe te ſchrijven aan dien zorglijken en ongelukkigen Toeſtand, met welken, evenwel, gij wel zult dulden, dat tegenwoordig de geheele geeſt is ingenomen van

Uwe ongelukkige, dog altoos-toegenegene

CLARISSA HARLOWE.

VI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Vrijdag-morgen, na Twee uuren.

Io Triumph! Io Clariſſa, zing nu! ——— Welk een gelukkig man is, nog eens weer, uw vriend! ——— Eene onnozele lieve nieuwling, te laaten hooren dat zij den koetſier zegt, waar hij haar brengen moet! —— En nog te gaen naar *Hamſtead*, onder alle de vlekken omtrent London! —— De plaatze, daar wij meer dan eens te zamen geweeſt waaren!

Mij dunkt het is mij leed, dat zij het niet beter belegd heeft! ——— Ik zal het weerom krijgen van haar eene al te ligte taak voor mij vinden, vreeze ik! Hadde zij maar geweeten, hoe zeer moeijelijkheid de waardij van eenige zaak bij mij doet

doet rijzen, en hadde zij maar het minſte denkbeeld gehad om mij daardoor te verpligten, zij zoude nooit, gewislijk, zo digt bij als te *Hamſtead* hebben ſtil gehouden.

Wel, maar na alle deeze uitgelatene blijdſchap, zult gij vraagen, „ Of ik mijne Bekoorſter „ reeds weer te rug gekreegen hebbe? „ —— Dat hebbe ik nog niet: Maar te weeten waar ze is, is genoegzaam hetzelve als haar in mijne magt te hebben. En het vermaakt mij als ik bedenke, hoe zij zal ſchrikken en beeven, als ik haar eerſt overrompele! Hoe zij zal kijken met bewuſtheid van haare eigene ſchuld, welke mijne ſchuld van Woensdag nagt meer dan afwiſſchen zal, wanneer zij haaren verongelijkten Minnaar, en erkenden Egtgenoot ziet, welken zij, de grootſte hoofdmisdaad, zigzelve had willen ontſteelen.

Dog gij zult met ongeduld verlangen om te weeten, hoe ik aan mijne kundſchap kwam. Lees hier dan den ingeſlootenen, en gedenk der bevelen en onderrigtingen welke ik van tijd tot tijd, gelijk ik u berigt hebbe, aan mijnen knaap, uit vreeze voor zulk eene wegloopinge, hebbe gegeven; en dat zal u alles berigten, en wat ik met reden mag verwagten van des ſchobbejaks vlijt en beleid, indien hij ooit weder wenſcht onder mijn gezigt te koomen.

Ik ontving denzelven omtrent een half uur geleeden, juiſt zo als ik wat zou gaen leggen in mijne kleederen: En dit heeft mij zo leevendig gemaakt, dat niettegenſtaende het middernagt is, ik om een *caros coupè* van Blunt gezonden hebbe, om hier met het aanbreeken van den dag bij

mij

mij te zijn, met *mijnen gewoonen koetſier*, indien het mogelijk is; en niet weetende wat ik anders met mijzelven doen zou, ging ik zitten, en hebbe, in mijns harten blijdſchap, niet alleen dus verre geſchreeven, maar ook een beſluit gemaakt over de maatregels, welke ik neemen zal, als ik tot haare tegenwoordigheid worde toegelaaten: Want ik bevroede heel wel de zwaarigheden, met welke ik van wegens haare ſtijfhoofdigheid zal hebben te ſtrijden.

Weleedle Heer,

Deuze dint om je Weleedle bekent te make, as dat ik hier ben te Hemſted, dar ik Mileddy gefonde heb har loosjement te hebbe bij ien Joffr. Moor dichte bij de Hemſtedſeheij. En ik heb ſukken order op de ſaken geſtelt, dat har Leddyſchap har niet roure ken, of ick mot kennis hebbe fan har gaan en kome. Geleik ik wel wiſt, dat ik je Weleedle niet in je geſicht dorſt ziene, ſoo ick Mileddy niet geſonden had, hoewelſein ien kartier uur uitten huis foort was gégaan, geleik men ſou meuge ſegge; ſoo wiſt ik oock wel dat je in je hert blij ſou ſeine as je wiſt dat ik har gefonden hadt: En darom ſend ick deus Piter Partrick die 5 Schellegen hebbe ſal, dar het nouw ontrent 12 uur in de nacht is; want hij wouwer niet op uit ſonder oock noch en hartigen dronk dar te bove: En ick had oock garen dat alles eerſt in het loosjement te kooij was foor dat ik hem ſond.

Ick heb noch wel geldt van je Weleedle; mar ick dogt dat as de man geldt van mij op de

hant kreeg, hij me en poeſt mocht ſpeule; dus liet ik dit foor je Weleedle oover.

Mileddy weetter niemendal van dat ick hier-omtrent ben. Mar ik docht het beſt de plaats niet te verlate, om datſe het loosjement mar foor wij-nig daage beſprooke heeft.

Soo je Weleedle komt in de bovenſte Kor-fles, ſal ick me den heelen dach in het geſicht houde ontrent het Bierhuis of op de Heij. Ick heb en ander rock geleend, in plaats van je Weleedle Liefreij, en ien ſwarte pruijk; dus ken ick van Mileddy niet gekent worde, al was het datſe mij mocht ſiene: En ik heb me gehouwe as of ik tant-pein had; dus met mein neusdoek an mein mont, ken men niet ſiene dat ik het ben, an mein tand die het je Weleedle beliefde met je Weleedle fuijſt uit te ſlane en an men verdomde weide bek, ge-leik je Weleedle mein onderricht datſe is.

De twee binnenſte Brieven had ik van Miled-dy, foor datſe uitten huis ging. De iene moſt ick laten bij mijn Hr. Wilſon foor Joffer How. De folgende ſou foor je Weleedle ſein. Doch ick wiſt wel dat je niet was op de plaas die 'er op ſtaat; en freeſende foor dat gebeurt is, ſoo hild ick ſe foor je Weleedle, en ſoo koſt ickſe je niet geve, foor dat ick je ſag. Joffer Hows maakt ick har Leddyſchap mar weis dat ick dar gebrocht had, en ſeij datter niemendal foor har lach, geleick ſe begerde te wete: Dus heb je ſe hier beide

Ik ben, met je Weleedles premiſſie,
Je Weleedles onderdanigſte,
en, nouw weer geluckige Dinaar,
WM. SUMMERS.

De

De twee *binnenſte* Brieven, gelijk Willem die noemt, blijkt duidelijk, dat ten geenen anderen einde geſchreeven wierden, dan om hem met dezelve uit den weg te zenden, en een derzelver om mij een rad voor de oogen te draaijen. Die gerigt is aan Juffer Howe, is ſlegts dusdanig:

Donderdag den 8 Junij.

Ik ſchrijve deezen, mijne waarde Juffer Howe, ſlegts tot een loopje, en om te zien of het gaen wil. Ik zal wel haaſt in 't breede ſchrijven, zo ik niet elendiglijk belet worde!!!

CL. H.

Nu, Jan, zullen *haare loopjes* de *mijne* niet billijken? Dringt zij zig niet in mijn poſt, dunkt u? En is het nu niet ronduit zo verre gekoomen, *Wie van ons den ander meeſt zal bedriegen en begochelen?* Dus, ik danke mijne ſterren, ſtaen wij in dit ſtuk eindelijk met elkaer gelijk ——— Hetwelk eene groote verligtinge is voor mijne Conſcientie, moogt gij wel gelooven. En indien het waar is dat Hudibras ons vertelt, ſtaet de lieve Vlugteling mede overvloedig vermaak te wagten.

't Is zeker, die bedroogen wordt
Is alzo blijde als die bedriegt:
De domſte kijker, aangeport
Tot kijken, als een gauwert liegt
Bij 't futſlen met zijn handgebaar,

Ziet

Ziet met zijn ziel en oogen ſtijf
Naar Gocheltas en Gochelaar.
Wie 't minſt bevroedt van dit bedrijf,
Vermaakt zich 't meeſt, is 't meeſt verzet,
Terwijl hij op den handgreep let.

Deeze is de Brief van mijne lieve Gochelſter aan mij; de andere *binnenſte* Brief door Willem gezonden.

Hr. Lovelace, *Donderdag*, *den 8 Junij.*

Geef mij geen oorzaak om te vreezen voor uwe te rug koomſt. Indien gij niet wilt dat ik u voor altoos haate, zo zend mij een halven regel met den brenger deezes, om mij te verzekeren, dat gij niet poogen zult om mij binnen eene week in toekoomende te zien. Ik kan u niet in het aangezigt zien, zonder even groote beſchaamdheid als verontwaardiginge. Mij hierin te wille te zijn, zal maar eene geringe vergoedinge zijn voor uw ſnood bedrijf van den voorleeden nagt.

Gij mogt uwen tijd onderwijlen beſteeden aan eene reize naar Lord M. 's; en ik kan niet twijffelen, indien de Ladys uwer Familie mij zo gunſtig zijn als gij mij verzekerd hebt, of gij zult genoeg vermogen hebben om eene derzelver te beweegen om mij met haar gezelſchap te verpligten. Na uwe ondeugendheid van voorleeden nagt, zult gij u niet verwonderen, dat ik ſtae op deeze proef van uwe eere in toekoomende.

Indien Capitein Tomlinſon ondertuſſchen koomt,

koomt, kan ik hooren wat hij te zeggen heeft, en u daarvan berigt zenden.

Dog indien gij mij in min dan eene week tijds koomt te zien, zal het aan eene verſche daad van geweldenaarij moeten te wijten zijn, waarvan gij niet weet welk het gevolg moge zijn.

Zend mij den verzogten regel, indien gij ooit verwagt de vergiffenis beveſtigd te krijgen, welker belofte gij afperſte van

De ongelukkige

CL. H.

Nu, Belford, wat kunt gij nu zeggen ten voordeele van dit lief ſchelmtje van eene Lady? Wat kunt gij dog voor haar zeggen? Het is blijkbaar, dat zij een volkoomen vaſt beſluit genomen had om weg te loopen, toen zij deezen ſchreef: En dus wilde ze mij doen medewerken tegen mijzelven, door mij liſtig over te haalen om haar tot het volvoeren daarvan eene week tijds te geeven: En, nog boozer, mij als een gek weg te zenden om eene van mijne Nigten te gaen haalen: —— Om als wij hier kwamen, het genoegen te hebben van te vinden dat zij voortgegaen was, en mij voor eeuwig had ten toon geſteld! —— Welke ſtraffe kan zwaar genoeg zijn voor zulk een ſchurkje van eene Lady!

Maar let eens, daarenboven, welke aanneemelijke reden zij geeft door dit briefje (onderſteld zijnde, dat zij geen gelegenheid zou vinden om weg te loopen, voor dat ik weerom kwam)

ſchuldigd te zijn, dan waarop hij zig tot nog toe beroemen kan.

Zij praat van haars *Vaders vloek* ——— Maar hebbe ik hem wel niet honderd-vouwig met dezelve munt betaald? Dog waarom moet ik de fouten van andere luiden op mijn kap krijgen? Hebbe ik niet genoeg van mij zelven?

Dog de graauwgeoogde dageraad begint even voor den dag te kijken ——— Laat ik alles in een trekken.

Kortom, dan, de Brief van het lief ſchepzel is eene verzamelinge van verwijtingen, die voor mij niet heel nieuw zijn, ſchoon de gelegenheid tot dezelve, ongetwijffeld, nieuw is voor *haar*. Een weinig van het romaneske en tegenzeggelijke looopt 'er doorſprenkeld. Zij mint, en zij haat: Zij moedigt mij aan om haar te agtervolgen door mij te zeggen, dat ik het veilig doen kan; en egter ſmeektze mij om het niet te doen: Zij vreeſt voor armoede en gebrek, en heeft egter voor om haar Goed weg te geeven: Ter begunſtiginge van welken? ——— Wel, om kort te gaen, van diegeenen, welke de oorzaak van haare rampen geweeſt zijn. En eindelijk, ſchoon zij beſlooten heeft om nooit de mijne te zijn, ſmert het haar eenigzins dat ze mij verlaaten moet, van wegens de aanblikkende uitzigten op eene Verzoeninge met haare vrienden.

Maar nooit brak eenige dageraad zo traaglijk aan, dan deeze! —— En de caros is ook nog niet gekoomen.

* *
*

* * * * *

Een Heer om mij te ſpreeken, Dorcas? —— Wie kan dog zo vroeg iets met mij te doen hebben?

Capitein Tomlinſon, zegt gij? Gewiſſlijk moet hij den geheelen nagt gereisd hebben! —— Alhoewel ik gewoon ben vroeg op te ſtaen, hoe kon hij dog denken mij dus vroeg op te zullen vinden?

Laat de caros maar koomen, en hij zal mij vergezellen tot aan den voet van den heuvel (ſchoon hij weder te voet naar de ſtad moet keeren; want de Capitein is gantſch verpligtend goed) op dat ik moge hooren al wat hij te zeggen heeft, en hem mijne geheele meeninge zeggen, zonder tijd te verliezen.

Wel nu ben ik ten vollen geruſt, dat deeze weerſpannige vlugt tot mijn voordeel zal uitdraaijen, gelijk alle onderdrukte Weerſpannigheid tot voordeel van een Souverain die in 't bezit is.

* * * * *

Waarde Capitein, ik verheuge mij, u te zien —— Juiſt op het regte tijdpunt —— Zie! Zie!

Daar komt Auroor met roozen vingers,
En ſchudt de traantjes van haar kleed,
De Zon, ter dagreis toegereed,

ſchuldigd te zijn, dan waarop hij zig tot nog toe beroemen kan.

Zij praat van haars *Vaders vloek* ——— Maar hebbe ik hem wel niet honderd-vouwig met dezelve munt betaald? Dog waarom moet ik de fouten van andere luiden op mijn kap krijgen? Hebbe ik niet genoeg van mij zelven?

Dog de graauwgeoogde dageraad begint even voor den dag te kijken ——— Laat ik alles in een trekken.

Kortom, dan, de Brief van het lief ſchepzel is eene verzamelinge van verwijtingen, die voor mij niet heel nieuw zijn, ſchoon de gelegenheid tot dezelve, ongetwijffeld, nieuw is voor *haar*. Een weinig van het romaneske en tegenzeggelijke looopt 'er doorſprenkeld. Zij mint, en zij haat: Zij moedigt mij aan om haar te agtervolgen door mij te zeggen, dat ik het veilig doen kan; en egter ſmeektze mij om het niet te doen: Zij vreeſt voor armoede en gebrek, en heeft egter voor om haar Goed weg te geeven: Ter begunſtiginge van welken? ——— Wel, om kort te gaen, van diegeenen, welke de oorzaak van haare rampen geweeſt zijn. En eindelijk, ſchoon zij beſlooten heeft om nooit de mijne te zijn, ſmert het haar eenigzins dat ze mij verlaaten moet, van wegens de aanblikkende uitzigten op eene Verzoeninge met haare vrienden.

Maar nooit brak eenige dageraad zo traaglijk aan, dan deeze! —— En de caros is ook nog niet gekoomen.

* *
*

* * * * *

Een Heer om mij te ſpreeken, Dorcas? ——— Wie kan dog zo vroeg iets met mij te doen hebben?

Capitein Tomlinſon, zegt gij? Gewiſſlijk moet hij den geheelen nagt gereisd hebben! ——— Alhoewel ik gewoon ben vroeg op te ſtaen, hoe kon hij dog denken mij dus vroeg op te zullen vinden?

Laat de caros maar koomen, en hij zal mij vergezellen tot aan den voet van den heuvel (ſchoon hij weder te voet naar de ſtad moet keeren; want de Capitein is gantſch verpligtend goed) op dat ik moge hooren al wat hij te zeggen heeft, en hem mijne geheele meeninge zeggen, zonder tijd te verliezen.

Wel nu ben ik ten vollen geruſt, dat deeze weerſpannige vlugt tot mijn voordeel zal uitdraaijen, gelijk alle onderdrukte Weerſpannigheid tot voordeel van een Souverain die in 't bezit is.

* * * * *

Waarde Capitein, ik verheuge mij, u te zien ——— Juiſt op het regte tijdpunt ——— Zie! Zie!

Daar komt Auroor met roozen vingers,
En ſchudt de traantjes van haar kleed,
De Zon, ter dagreis toegereed,

Verrijſt, en wekt de blijde zingers;
Zij ſchiet in 't menſchlijk hart een Vreugd,
Die met haar komſt uit de oogen blikkert:
De damp verdwijnt, de hemel flikkert,
En ſpelt een dag die 't al verheugt.

Excuſeer mij, mijn Heer, dat ik u begroete met de woorden van mijn geliefden Digter. Die met de Leeuwrik opſtaet, zal zingen met de Leeuwrik. Vreemd nieuws zedert ik u zag, Capitein! —— Eene verkeerde opvattinge van de arme Lady! —— Dog gij bezit te veel goedheid, weete ik wel, om de mifflagen van deeze eigenzinnige Schoonheid aan haaren Oom Harlowe te openbaaren. Het zal zig alles wel ten beſte wenden. Gij moet mij een gedeelte van den weg vergezellen. Ik weete hoe veel vermaak gij ſchept in geſchillen bij te leggen. Dog het is het werk der Voorzigtigen de breuken te heelen, welke door de roekeloosheid en dwaasheid der Onvoorzigtigen gemaakt zijn.

* * * * *

En nu (terwijl alles rondom mij in ruſt en ſtilte is) kan ik het geratel van de caros-wielen wel eene geheele ſtraat verre hooren! —— En daarmede vliege ik naar deeze engelin van eene vrouw!

Beloon, O God der Min [Het is immers uwe eigene zaak], beloon gij, naar verdienſte, mijne lijdende volſtandigheid! —— Maak mijne poogin-

gingen voorſpoedig, om deeze bekoorelijke Vlugteling onder uwe gehoorzaamheid te rug te brengen! ——— Doe haar haare onbedagtheid erkennen; berouw hebben van haare ſmaadheden; mij om vergiffenis ſmeeken; en bidden om in mijne gunſt herſteld te worden, en dat ik de geheugenis van haare gruwelijke misdaad tegen u, en tegen mij, uwen getrouwen dienaar, in vergetelheid begraaven wil.

*** ***

De caros is aan de deur! —— Ik koome! Ik koome ———

Ik zal u volgen, braave Capitein ——

Zeker niet, mijn Heer ———

Ik bidde u, mijn Heer —— Beleefdheid is geen Ceremonie.

En nu, gekleed gelijk een Bruidegom, mijn hart rijzende boven dat van den begeerlijkſten, (een knegt bij mij hebbende, welken mijne Beminde nooit gezien heeft), ben ik reeds te Hamſtead!

VII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

In de Bovenſte Korf-ſles, te Hamſtead, Vrijd morg. 7 uuren (den 9 Junij.)

Hier ben ik nu, en hier ben ik nu al anderhalf uur geweeſt. Welken nijveren geeſt hebbe ik! —— Niemand kan van mij zeggen, dat ik het Brood der luijheid eete. Ik doe waarlijk al heel veel moeite voor al het pleizier, dat ik geniete. Ik kan niet nalaaten mij bijſter te verwonderen over mijzelven; want, zekerlijk zoude ik met deeze werkzaame ziel eene zeer groote vertooninge gemaakt hebben, welke ſtandplaatze ik ook bekleed hadde. Dog waare ik een Vorſt geweeſt! Gewislijk zoude ik een *alleredelſt* Vorſt geweeſt zijn. Ik zoude eene wapenreij ten dans geleid hebben, welke die van den grooten Macedonier wel kon evenaaren. Ik zou koningrijk bij koningrijk gewonnen, en alle mijne nabuurige Souverainen uitgeplonderd hebben, op dat ik den naam hadde mogen verkrijgen van *Robert den Grooten.* En ik zou ten oorlog getogen zijn tegen den Grooten Turk, en den Perſiaan, en den Mogol, om hunne Serrails; want niet een van die Ooſterſche Monarchen zoude een mooij vrouwmenſch tot zijn

zijn pleizier gehad hebben, voor dat ik met haar gedaen had.

En nu hebbe ik zo veel ledigen tijd, dat ik, na mij van alle noodige bijzonderheden te hebben laaten onderrigten, aan het ſchrijven gegaen ben met verkortingen, om den tijd zo wel te beſteeden als ik kan: Want nu is het onderwerp mijns waardig geworden; en het is nog te vroeg, geloove ik, om mijn Compliment bij mijne Bekoorſter af te leggen, na alle haare afmattende moeijelijkheden van de twee of drie voorleedene dagen: En daarenboven hebbe ik een overvloed van ſtoffe ter voorbereidinge van mijne aanſtaende handelingen te vertellen, om alles te zamen te hegten en verſtaenbaar te maken.

Ik ſcheidde van den Capitein aan den voet des heuvels, na dat ik hem drie-dubbele onderrigtinge gegeven had; dat is te zeggen ten aanzien van het *Gebeurde*, van het *Waarſchijnelijke*, en van het *Mogelijke*. Indien mijne beminde en ik kunnen bij een koomen en het eens worden zonder de bemiddelinge van deezen braaven heer, zal het zo veel te beter zijn. Zo weinig vreemde hulp als mogelijk is in mijne minnekrijgen, is altoos een regel bij mij geweeſt; ſchoon ik hier genoodzaakt geweeſt ben om zo veel in te haalen. En wie weet of het voor de Lady niet wel te beter moge zijn, hoe minder zij die noodzaakelijk maakt? Ik kan het niet verdraagen, dat zij zo onverſchillig omtrent mij zitte, dat zij met ernſt zou begeeren om voor altoos van mij te ſcheiden om eene zo *geringe*, of zelf om *eenige* oorzaak. *Indien ik bevinde dat zij het doet* ——— Maar

geen meer dreigementen, voor dat zij in mijne magt is ——— Gij weet wel, wat ik gezworen hebbe.

Al het verhaal van Willem, van de vlugt der Lady, tot dat hij haar wedervond, alle de verhaalen van het volk des huizes, des koetſiers berigt aan Willem, en zo voort, bijeen gezameld zijnde, koomen hierop uit.

„ De Hamſteader Koets had, toen de lieve „ Vlugteling daarbij kwam, nog maar twee paſſa- „ giers in. Dog zij deed den knaap aanſtonds af- „ rijden, met voor de opene plaatzen te betaa- „ len. „

„ De twee paſſagiers den koetſier belaſtende „ om hen uit te zetten aan de Bovenſte Korf-fles, „ beval zij hem om haar daar ook 'er maar uit te „ zetten. „

„ Dezelve namen hun affcheid van haar [On- „ getwijffeld zeer eerbiediglijk]; en zij ging daar „ in huis, en vraagde, of zij niet een kopje Thee „ kon krijgen, en een vertrek voor zig alleen voor „ een half uur.

„ Zij weezen haar naar boven op hetzelve „ vertrek, daar ik nu ben. Zij zat aan denzelven „ tafel, waarop ik nu ſchrijve; en de ſtoel, ge- „ loove ik, waarop ik zitte, was ook de haare. „ O Belford, indien gij weet wat Liefde is, zult gij wel reden kunnen vinden voor deeze *minutiæ*.

„ Zij ſcheen geeſtloos en vermoeid. De „ juffrouw verkoos zelve eene zo fraaije en bemin- „ nelijke gaſt op te paſſen. Zij vraagde haar of „ zij ook brood en boter bij haare thee beliefde te „ hebben?

„ Neen!

„ Neen! Zij kon niet eeten

„ Zij hadden zeer goede biſcuiten.

„ Als het haar beliefde.

„ De juffrouw ging heen om eenige; en „ ſchielijk wederkoomende merkte zij, dat de lie- „ ve Vlugteling eene heftige buij van droefheid „ poogde te bedwingen, welke zij in dien kor- „ ten tuſſchentijd had laaten uitberſten.

„ Evenwel, toen de Thee gebragt wierd, „ deed zij de hospita bij zig gaen zitten, en „ vraagde haar een menigte van vraagen, aan- „ gaende de dorpen en wegen in die nabuur- „ ſchap.

„ De juffrouw maakte eene aanmerkinge tot „ haar, *dat zij ontſteld van gemoed ſcheen te* „ *zijn.*

„ Tedere gemoederen, antwoordde zij, kon- „ den niet zonder aandoeninge van *waarde* vrien- „ den ſcheiden. „

Zij meende *mij* ongetwijffeld.

„ Zij vernam niet naar een logement, ſchoon „ gij uit het gevolg zult merken, dat zij niet voor- „ neemens ſcheen te zijn om dien avond verder „ te gaen dan Hamſtead. Maar na dat zij twee „ kopjes gedronken, en een Biscuit had in haar „ zak geſtoken —— [Lieve ziel! om miſſchien „ tot haar avondmaal te dienen] leide zij een hal- „ ve-kroon ter neer; en die niet willende laaten „ wiſſelen, nam zij zugtende haar afſcheid, zeg- „ gende dat zij naar Hendon zou wandelen; heb- „ bende zij onder anderen ook gevraagd, hoe ver- „ re dat hiervandaan was.

„ Zij booden aan om eens te laaten hooren,

„ of 'er dien avond ook nog eene Koets van Ham-
„ ſtead naar Hendon ſtond te gaen.

„ Dat kwam 'er niet op aan, zeide zij ——
„ Miſſchien zoude zij wel een caros-coupè ont-
„ moeten. „

Dit is al mede een *loopje* van haar, onderſtelle ik; want hoe, of met wien kon iets van deezen aart zijn opgeſtemd zedert giſteren ogtend?

„ Zij had, gelijk de luiden tegen malkande-
„ ren aanmerkten, iets zo ongemeen edels in
„ haar weezen, en in haare perſoon, en gedrag,
„ dat zij zig verzekerd hielden dat zij van aanzien-
„ lijken rang moeſt zijn. En alzo zij geen bedien-
„ de van de eene nog andere Sexe bij zig had,
„ en haare oogen [Haare Schoone oogen, noem-
„ de de juffrouw dezelve, ſchoon ze bij haar on-
„ bekend, en eene vrouw was !] rood en ge-
„ zwollen waaren, hielden zij zig verzekerd, dat
„ 'er eene Wegloopinge agter lag, het zij van
„ ouderen of opzienderen; want zij zagen haar
„ te jong en te maagdlijk aan om eene getrouw-
„ de Lady te zijn; En waare zij getrouwd, geen
„ man zou zulk een ſchoon jong menſch alleen en
„ zonder bedienden laaten; nog haar oorzaak gee-
„ ven tot zo groote droefheid, als in haar gelaat
„ ſcheen ingedrukt te zijn. Daarbij ſcheen zij
„ zomtijds zo verbijſterd van gedagten te zijn, zei-
„ den ze, dat zij vreesden, of zij wel niet in
„ haar hoofd mogt hebben om zigzelve van kant
„ te brengen.

„ Alle deeze dingen bijeen gevoegd zijnde,
„ wekten hunne nieuwsgierigheid op; en zij be-
„ woogen een dienaar van een *Pair*, zo als zij

„ ee-

„ eenen knegt noemden, die met Stoffel den
„ waard in de bierkroeg zat te drinken, om op al-
„ le haare beweegingen te paſſen. Deeze knaap
„ bragt de volgende bijzonderheden over, zo als
„ die weder-overgebragt wierden aan mij.

„ Zij ging inderdaad op naar Hendon, voor-
„ bij de Herberg het Kaſteel op de Heide; daar-
„ op ſtilſtaende keek zij rondom zig, en naar be-
„ neden in de valleij die voor haar was. Daarna
„ haar aangezigt naar London keerende, ſcheen
„ het uit het houden van haaren zakdoek aan haa-
„ re oogen, dat ze weende; berouw hebbende
„ [Wie weet het?] van den onbedagten ſtap dien
„ zij gedaen had, en wenſchende dat zij 'er weer
„ was. „

Dies te beter voor haar, Jan, zo zij dit doet, zegge ik nogmaal! —— Wee der kleuter, die kon denken om mij te trouwen, en egter in ſtaat zijn om van mij af te loopen, en mij voor altoos te verſtooten?

„ Daarop eenige weinige treden voortgaen-
„ de, bleef zij weder ſtaen; en, als of haar weg
„ haar niet behaagde, weder ſchijnende te wee-
„ nen, rigtede zij haaren gang te rug naar Ham-
„ ſtead. „

Ik ben blijde, dat zij zo veel weende, dewijl geen hart berſt (de oorzaak der droefheid zij dan welke zij wil) hetgeen deeze behulpzaame verligtinge krijgt. Hierom worde ik naauwlijks ooit bewoogen op het gezigt van deeze doorſchijnende uitbreekelingen in eene Schoone vrouw. Hoe dikwijls hebbe ik in de voorleedene twaalf uuren,

wel gewenſcht dat ik eens zeer verbruid kon ſchreijen!

„ Zij zag toen eene Koets met vier paarden le-
„ dig naar zig toe koomen rijden. Zij ſtak dwers
„ af van het pad, waarop zij was, als om dezelve
„ te gemoet te gaen; en ſcheen een voorneemen
„ te hebben om den koetſier aan te ſpreeken, had-
„ de hij ſtil gehouden of eerſt geſproken. Hij keek
„ *haar* al zo ſterk aan. Zo deed iedereen, die
„ haar voorbij ging (dus was de karel die haar
„ agter na ging te minder verdagt) „ —— Ge-
lukkige ſchurk van een koetſier, hadt gij geweeten welker oog gij naar u trokt, en welke gij hadt kunnen dienſt doen! —— Het was de godlijke Clariſſa Harlowe, op welke gij ſtaardet! —— Mijne eigene Clariſſa Harlowe! —— Dog het was heel goed voor mij, dat gij even onvernuftig waart als de beeſten die gij dreeft; anders, wat een wild zoeken zou het voor mij geweeſt zijn?

„ De Lady zo wel als den koetſier, kortom,
„ ſcheen het aan moed te ontbreeken; de paar-
„ den liepen voort [De knaap zijn hoofd en oo-
„ gen, ongetwijffeld, nog al naar agteren wen-
„ dende]; en hij raakte wel haaſt te verre af om
„ te rug te roepen. Zij keek hem nog al ſterk
„ agter na; zugtede en weende weder; zo als de
„ Knegt, die haar toen ſtilletjes voorbij ging,
„ merkte.

„ Ter deezer tijd was zij aan de huizen ge-
„ koomen. Zij keek bij ieder op, dat zij voorbij
„ ging; nu en dan ademende op haare bloote
„ hand, en dezelve houdende aan haare gezwol-
„ lene oogen, om derzelver roodheid te vermin-

„ de-

„ deren en de traanen op te droogen. Eindelijk
„ een billet van een logement te huur ziende han-
„ gen, wandelde zij wel een douzijn maalen heen
„ en weer, als niet kunnende beſluiten wat haar
„ te doen ſtond. En toen ging zij verder in het
„ vlek op; en daar verloor de knaap, van eenen
„ zijner bekenden zijnde aangeſproken, haar
„ voor eenige minuuten: Dog hij zag haar wel
„ haaſt weer uit eenen linnen-winkel koomen,
„ vergezeld van eene dienſtmaagd, hebbende, zo
„ hij geloofde, daar eenige kleinigheden gekogt,
„ en zo als het bleek, die dienſtmaagd medegeno-
„ men om haar te brengen aan het huis daar ze
„ nu is. (a).

„ Na een uur gewagt te hebben, en haar
„ daar niet ziende uitkoomen, kwam de knaap
„ weder te rug, en beſloot dat zij daar haar loge-
„ ment genomen had. „

En hier, onderſtellende dat mijn verhaal een zoort van Tooneelſtuk is, eindigt het eerſt Bedrijf. En nu begint het

II. BEDRIJF.

Het TOONEEL, nog al op de Hamſteader-Heide.

Waar op mijn Schobbejak nu verſchijnt.

Willem, agter alle deeze bijzonderheden gekoomen zijnde, door andere al zo gulhartig tegen de-

(a) Zie bl. 85.

dezelve te verwiſſelen, met welke ik hem al voorheen, zo door woorden als in geſchrift, had toebereid; zo vond ik de luiden reeds op mijne zijde, en vol gôe wenſchen dat ik wel mogt ſlaagen, bij mij alles herhaalende wat zij hem verteld hadden.

Dog hij had mij van te vooren verwittigd, welke berigten hij hun van zijne Lady en mij gegeven had. Het is noodig, dat ik u de bijzonderheden van zijne vertellinge opgeeve ——— En ik hebbe een weinig tijd over; want de meid des huizes, die om eene boodſchap geweeſt was, zegt ons dat zij Juffr. Moore [met welke ik eerſt mijn werk beginnen moet] zag ingaen bij een jong heer, eenige deuren van haar huis af, die eene ongetrouwde Zuſter heeft, met naame Juffer Rawlins, zo *befaamd* wegens voorzigtigheid, dat geen van haare kenniſſen iets van belang onderneemen, zonder haar te raadpleegen.

Ondertuſſchen wandelt mijn eerzaame koetſier omtrent de deur van Juffer Rawlins, om mij kundſchap te brengen, wanneer Juffr. Moore weer naar haar eigen huis gaet. Ik hoope dat haar geklappeij zo ras zal uitgepraat zijn als het mijne. Hetwelk dan luidt als volgt.

Willem vertelde hun, voor dat ik kwam,
„ Dat zijne Lady maar onlangs getrouwd was aan
„ een van de mooijſte heeren van de wereld.
„ Dog dat hij zeer leevendig en vrolijk zijnde,
„ zij *doodlijk* jaloers over hem was; en in zulk ee-
„ ne buij, van hem was weggeloopen. Want
„ ſchoon zij hem dier beminde, en hij op haar ver-
„ zot was (gelijk hij wel mogt zijn, nademaal zij,
„ zo als ze gezien hadden, het ſchoonſte menſch

„ was

„ was, *hetwelk de zon ooit beſcheen*); nogthans
„ wierd zij al ligt eens zeer ſtijfhooſdig en ge-
„ melijk, indien hij de vrijheid mogt neemen van
„ dat te zeggen —— maar waarheid was waar-
„ heid; —— en indien zij in alles haar zin niet
„ kon krijgen, was zij gereed om hem te verlaa-
„ ten. Dat zij zijnen heer zulke poetſen twee
„ of driemaalen geſpeeld had; dog in alle deugd
„ en onnozelheid, die 'er ter wereld zijn kan;
„ wegloopende naar eene boezem-vriendin van
„ haar, welke ſchoon eene jonge Lady van eere,
„ haar in deeze haare *eenige* fout maar al te veel
„ toegaf; om welke reden zijn heer haar in een
„ logement te London gebragt had; hun gewoon
„ verblijf anders op het land zijnde: En dat als
„ hij ongenegen was haar voldoeninge te geeven
„ aangaende eene Lady met welke hij in St. Ja-
„ mes Park gezien was, zij zijnen meeſter, voor
„ de eerſtemaal zedert dat zij in ſtad kwam, dee-
„ ze kool gebakken had: Welken hij dies we-
„ gens half zinneloos had gelaaten. „

En dat mogt hij waarlijk wel zijn, arme heer! riepen de eerzaame luidjes uit; al deernis met mij hebbende eer zij mij zagen.

„ Hij vertelde hun, hoe hij kundſchap van
„ haar kwam te krijgen; en haalde hen zo verre
„ in zijne belangen over, dat zij hem hielpen
„ aan eene verwiſſelinge van kleedinge voor hem
„ zelven; en de hoſpes ging, op zijn verzoek, ſtil-
„ letjes verneemen, of de Lady metterdaad ten
„ huize van Juffr. Moore gebleeven was; en voor
„ hoe lang zij het logement gehuurd had: Het-
„ welk hij bevond ſlegts te zijn voor eene week

„ ze-

„ zeker: Dog zij had gezegd, dat zij naauwlijks
„ geloofde zo lang te zullen blijven. En daar op
„ was het dat hij zijnen Brief ſchreef, en dien
„ zond met den eerzaamen Pieter Partrick, zo als
„ gij gehoord hebt. „

Wanneer ik nu kwam, mijn perſoon en gewaad aan Willems beſchrijvinge wel beantwoordende, zouden de luiden mij wel haaſt aangebeden hebben. Ik zugtede nu en dan, nu en dan nam ik een lugtiger weezen aan; waarin, evenwel, mijn oogmerk was, dat zig meer een kwaalijkontveinsd verdriet dan weezenlijke blijmoedigheid vertoonen zoude: en zij zeiden aan Willem, Dat het duiſend jammers was, dat zulk eene mooije Lady zulke *grillige kuuren* had; 'er bij voegende dat zij zig door dezelve aan groote gevaaren zou kunnen bloot ſtellen, want dat 'er overal Guiten waaren [*Lovelace's aan alle boeken, Jan!*] en wel veele omtrent dit vlek, welke niets onbezogt zouden laaten om in haar gezelſchap te koomen: En ſchoon zij haar niet tot hun zin konden krijgen, egter zouden zij niet te min haaren goeden naam kunnen ſchenden; en met den tijd, de genegenheden van eenen zo fraaijen heer van haar vervreemden.

Dat is goed verſtandig volk, dit volk! —— Hee, Jan!

Hoor eens hier, Hoſpes; een woordje. —— Mijn knegt, vinde ik, heeft u de reden van mijne koomſt herwaards te kennen gegeven. Het is een ongelukkig geval, Hoſpes! Een zeer ongelukkig geval! Dog nooit was 'er deugdzaamer Vrouw.

Zo

Zo ſchijnt ze te zijn, mijn Heer. Het is duizend jammer dat de Lady zo te werk gaet —— En dat tegen zulken goedaartigen Heer, als gij ſchijnt te zijn, mijn Heer.

Van haare moeder bedorven, Hospes! —— Van haare moeder bedorven! dat is de zaak! —— Maar, zugtende, ik moet het zo goed ſtellen als ik kan. Het geen ik gaarn wilde dat gij voor mij doet, is mij eenen grooten rok te leenen. Het kan mij niet ſcheelen wat het is. Indien mijne egtgenoot mij van verre zien mogt, zoude zij het mij zeer moeijelijk maaken om haar te ſpreeken te koomen. Een groote rok met eene bef, indien gij 'er een hebt. Ik moet haar onverhoeds over 't mat koomen.

Ik vreeze, mijn Heer, dat ik 'er geen hebbe die bekwaam is voor zulken heer als u.

O, als gij maar een hebt, dat zal wel gaen! —— Hoe ſlegter hoe beter.

De hospes binnen. Koomt weer voor den dag met twee groote rokken.

Zo, Hoſpes, Deeze zal beſt zijn; Want ik kan de bef over het benedenſt gedeelte van mijn aangezigt toeknoopen. Zie ik 'er niet duivelſch naar en bekommerd uit, Hoſpes?

Ik zag nooit een heer met een goedaartiger gezigt. Het is jammer dat gij zulke beproevingen hebt, mijn Heer.

Ik moet wel zeer ongelukkig zijn, daar is geen twijffel aan, Hoſpes. En egter moet gij wel denken dat het mij eenig vermaak geeft, dat

ik

ik haar hebbe opgeſpoord voor dat haar eenig groot ongemak is overgekoomen. Evenwel, indien ik haar deeze grillen niet kan afleeren, zal ze mij in 't graf brengen van hartzeer; want ik beminne haar met alle haare gebreken.

De goede vrouw, welke dit alles hooren konde, had veel medelijden met mij.

Eij lieve, je Weledelheid, zeide zij, indien ik zo ſtout mag vraagen; was Madam ooit wel eene mama?

Neen! ——— en ik zugtede ——— Wij zijn maar een korten tijd getrouwd geweeſt; en gelijk ik wel tegen u mag zeggen, het is haare eigene ſchuld dat zij niet in zulken ſtaat is [Niet een woord hierin geloogen, Jan]. Maar om u de waarheid te zeggen, Madam, zij mag wel vergeleeken worden met de hond in de kribbe ——

Ik verſtae u wel, mijn Heer [glimlachende] —— Zij is nog jong, mijn Heer. Ik hebbe van eene of twee zulke grillige jonge Ladys in mijnen tijd gehoord, mijn Heer —— Maar als Madam in dien ſtaat is, durve ik zeggen, voor zo verre zij u bemint (en het zou vreemd zijn, zo ze het niet deed?) dat dit alles wel zal overgaen, en dat ze mogelijk eene allerbeſte vrouw zal worden.

Dat is alle mijne hoope.

Zij is eene zo ſchoone Lady als ik ooit aanſchouwde: Ik hoope, mijn Heer, dat gij niet al te geſtreng zult zijn. Zij zal alle deeze kuuren te boven koomen, zo ze maar eens eene mama worde, daar durve ik voor inſtaen.

Ik

Ik kan niet geſtreng tegen haar zijn; dat weet zij wel. Zo dra ik haar zie, is alle gramſchap bij mij over, indien zij mij maar een vriendlijk gezigt geeve.

Ik was deezen geheelen tijd bezig met mijn ruiters-rok te paſſen en te vlijen, en Willem ſtak de knoopen van mijn peruik (a) 'er onder, en knoopte de bef over mijne kin toe.

Ik vraagde de juffrouw om een weinig poejer. Zij bragt mij eene poejerdoos, en ik ſchudde de kwaſt ligtjes over mijn hoed uit, en ſloeg den eenen kant daarvan neer, ſchoon de boord 'er een weinig te weidſch uitzag voor mijn overrok; en denzelven over mijne oogen neertrekkende, Zal ik wel te kennen zijn, Madam?

Je Weledelheid is zo afgeregt, mijn Heer! ——— Ik wenſche, indien ik het zo ſtout mag zeggen, dat uwe Lady niet eenige reden heeft om jaloers te zijn. Dog het zal onmogelijk zijn, indien gij uwe gegalonneerde kleederen bedekt houdt, dat iemand u in dit gewaad zal kennen voor denzelven heer ——— Ten zij ze u ontdekken aan de gouden klinken van uwe kouſen.

Wel aangemerkt —— Kunt gij mij niet een paar kouſen leenen of verkoopen, Hoſpes, die ik over deeze heen kan trekken? Ik kan 'er de voetlingen wel afknippen, zo ze niet in mijne ſchoenen kunnen.

Hij kon mij een paar grove, dog ſchoone, ſtromp-kouſen bijzetten, zo het mij beliefde.

De beſte van de wereld tot mijn oogmerk.

(a) De peruiken van de mode in dien tijd.

Hij haalde ze. Willem trok ze mij aan; en toen maakten mijne beenen eene goede podagreuſe vertooninge.

De goede vrouw, lachende, wenſchte dat ik wel mogt ſlaagen; en zo deed ook de Hoſpes: En gelijk gij weet dat ik geen kwaad nabootſer ben, nam ik een rotting, welken ik van den hospes leende, en kromde mijne ſchouders een quartier voets laager, en ging zo heen ſtompvoeten dwers naar de Klosbaan, om mij in den hompelenden gang van een podagreus man een weinig te oeffenen. De hospita luiſterde haaren man in 't oor, zo als Willem mij zegt. Hij is 'er goed voor, verzekere ik hem ——— Ik durve wel zeggen, dat de ſchuld niet geheel aan een kant legt. Terwijl mijn waard antwoordde, dat ik zulk een leevendig en goedaartig heer was, dat hij niet wiſt wie dog toornig op mij zijn kon, ik mogt doen wat ik wilde. Een verſtandige vent! ——— Ik wenſchte wel dat mijne Bekoorſter van het zelve gevoelen waare.

En nu gae ik eens de proef neemen, of ik met moedertje Moore niet kan accordeeren over een logement en andere gerijflijkheden voor mijne zieke vrouw.

„ Vrouw, Lovelace! „ dunkt mij dat gij vraagt.

Ja, *Vrouw*; want wie weet, welke voorbehoedzaamheid de lieve Vlugteling uit ſchroom voor mij mag gebruikt hebben?

„ Maar heeft moedertje Moore nog wel meer „ logementen te huur?

Ja, ja, daar hebbe ik al voor gezorgd; en vin-

vinde dat zij juiſt zulke gemakken heeft, als ik van nooden hebbe. En ik weete dat die mijne vrouw wel zullen aanſtaen. Want ſchoon ik getrouwd ben, ik kan alles doen wat mij belieft; en dat is al ſtout geſproken, weet gij wel. Dog al had ze maar ſlegts een vliering-zolder te huur, zo zou die mij wel aanſtaen; en ik zou een arm boekjes-ſchrijver geweeſt zijn, welke vreesde in gijzeling gezet te worden, en die tot mijne ſchuilplaatze genomen hebben; ik zou egter kans gezien hebben om geld op de hand te geeven voor hetgeen ik nam. Ik kan mij naar alle ſtaaten en omſtandigheden ſchikken, daar trooſte ik mij mede.

* * * *
* *

De Weduw Moore weer t' huis gekoomen! zegt gij —— Ter neer, ter neer, onruſt! —— Dit onbeſcheiden hart valt mij laſtiger dan mijne conſcientie, dunkt mij. —— Ik zal genoodzaakt zijn eene heeſche ſtem, en een plomper character aan te neemen, zal ik het met deszelfs zotte ſprongen kunnen goed maaken.

Maar laate ik eens zien, Zal ik toornig of goeds moeds zijn, als ik tot de tegenwoordigheid mijner Beminde worde toegelaaten?

Toornig, voorzeker. —— Heeft zij haar woord jegens mij niet gebroken! — En dat wel in een tijd, dat ik in overweeginge nam om haar dankbaarlijk regt te doen? —— En is het breeken van een gegeven woord niet eene ſchrikkelijke misdaad bij de vroome luidjes? Ik ben 'er altoos voor geweeſt om mijn oordeel over de natuu-

re van zaaken en daaden te vormen, niet zo zeer naar hetgeen zij in zigzelve zijn, als wel naar het character van de daaders. Dus zoude het in zodanigen als wij zijn, al zo misselijk staen ons woord omtrent eene vrouw te *houden*, als het ondeugend in haar zou zijn, haar woord jegens ons te *breeken*.

Ziet gij niet, dat ik deezen ontijdigen ernst bot viere, om de kloppingen van dit onhandelbaar hart te onderdrukken? Maar het wil nog al voortgaen met zijne stootingen. Ik zal hetzelve onder het rijden in mijne caros tragten *ter neer te zetten*.

„ Rijden, Bob! zo korten weg? „

Ja, rijden, Jan; want ben ik niet kreupel? En zal het geen goed aanzien hebben eenen in 't logement te krijgen, die zijne caros houdt? Welke weduw, welke dienstboode, zal een man met rijd-tuig en paarden eenige verdenkelijke vraagen bestaen te doen?

Mijn koetsier, zo wel als mijn andere knegt, staen onder de voogdij van Willem.

Nooit was 'er zulk een afschuwelijke Schobbejak, dan hij zigzelven gemaakt heeft. De duivel en zijn *andere* meester kunnen hem alleen kennen. Die beide hebben hun merk op hem gezet. Wat mijn Weledelheids merk belangt, dat zal nooit uit zijnen vervloekten wijden bek geraaken, zo als hij dien noemt. Want de hond zal wel opgehangen zijn, voor dat hij de rest van zijne tanden door ouderdom verliezen kan.

Daar gae ik heen.

VIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD; *Schildkn.*

Hamſtead, Vrijdag-avond, den 9 Junij.

Nu, Belford, tot het Verhaal der Verhaalen. Ik zal daarmede voortgaen, naar dat ik gelegenheid hebbe; en dat wel zo behendiglijk, dat al breeke ik twintigmaalen af, gij niet zult kunnen onderſcheiden, waar ik mijn draad te zamen knoope.

Schoon bijſter met de podagra gekweld, trad ik uit mijne caros (zeer ſtijf met de eene hand leunende op mijn rotting; en met de andere op de ſchouder van mijnen nieuwen knegt) genoegzaam op hetzelve oogenblik dat hij aan de deur klopte, op dat ik mogt verzekerd zijn van in huis te koomen.

Ik droeg zorg om mijn grooten rok rondom mij toe te knoopen, en daarmede zelf den knop van mijn degen te bedekken; alzo die wat te koſtelijk was voor mijne jaaren. Ik wiſt niet of ik mijn degen wel niet zou kunnen van nooden hebben. Ik kromde mij voor over; hield mijne oogen half toe, om derzelver glans te verbergen [In dit zeggen ſteekt geen grootsheid, Jan!]; mijne kin wegens tandpijn diep in de bef zittende; mijn neerhan-

gende, gegalonneerde hoed, en zo veel van mijne peruik als zigtbaar was, mij alle te zamen de vertooninge doende maaken van eenen verouderden Saletjonker.

Mijne vrouw, had ik vooraf beſlooten, zoude eene zamenknoopinge van ongeſteldheden hebben.

De meid kwam aan de deur. Ik vraagde naar haare juffrouw. Zij wees mij in eene van de kamers; en ik ging zitten met een podagreus Och! ———

Moedertje Moore *verſchijnt.*

Uw dienaar, Madam ——— Gij moet mij excuſeeren; ik kan niet wel ſtaen. ——— Ik zie uit het briefje aan de deur, dat gij kamers te huur hebt [Mijne woorden mompelende als of ik, gelijk mijn knegt Willem, eenige van mijne voorſte tanden verlooren had]: Gelief mij te onderrigten hoedanig die zijn; want de gelegenheid van uw huis ſtaet mij wel aan —— En ik zal u mijne familie opgeeven —— Ik hebbe eene vrouw, eene goede oude vrouw ——— Al vrij wat ouder, om dit in 't voorbijgaen te zeggen, dan ik zelve. Zij is in een ſlegten ſtaat van gezondheid, en is geraaden aan de lugt van Hamſtead. Zij zal twee dienſtmaagden en een knegt bij zig hebben. De koets of caros coupè (beide zal ik ze te zamen hier niet brengen) kunnen wij wel ergens anders plaatzen, en de koetſier zal bij zijne paarden zijn.

Wanneer, mijn Heer, begeert gij het logement te betrekken?

Ik

Ik zal het van deezen dag af zelf neemen; en in den namiddag, zo het gevoegelijk koomen kan, mijne vrouw hier brengen.

Miſſchien, mijn Heer, zoudt gij hier zo wel willen in de koſt zijn, als logeeren?

Zo als u dat belieft. Het zal mij de moeite beſpaaren van mijn kok mede te brengen, zo wij dat doen. En ik onderſtelle dat gij wel bedienden hebt, die weeten hoe ze een paar geregten moeten klaar maaken. Mijne vrouw moet eenvoudige ſpijze gebruiken, en ik houde ook niet van die Franſche kiekis-kakis.

Wij hebben eene ongehuwde Lady, welke in twee of drie dagen wel zal heen gaen. Zij heeft een van de beſte vertrekken: Dat zal dan vrij zijn.

Gij hebt ondertuſſchen wel een of twee goede, denke ik, Madam, om maar mijne vrouw op te ontvangen; want het is ons hooge tijd —— Die vervloekte doctoren —— Excuſeer mij, Madam, ik ben niet gewoon te vloeken; dog het koomt uit liefde, die ik voor mijne vrouw hebbe —— Zij hebben haar aan het lijntje gehouden, tot dat zij zig ſchaamen om meer viſite-geld te neemen, en nu raaden zij haar aan de veranderinge van lugt. Ik wenſchte wel, dat wij haar hier ten eerſten gezonden hadden. Dog wij moeten het nu zo goed ſtellen als wij kunnen.

Excuſeer mij, Madam [want zij keek mij ſterk aan] dat ik in dit warm weer dus digt gedekt ben. Ik bemerke maar al te wel, dat ik mijne kamer eer verlaaten hebbe dan ik behoorde, en miſſchien zal ik daardoor wel eene herhaalinge van mijne podagra krijgen. Ik kwam dus toegedekt

voor den dag, met eene vreezelijke pijn in mijne kaaken; ik geloove dat 'er de koorts in zit. Maar mijn arm hartje wil zig niet met iemands voorzorg gerust stellen buiten de mijne. En gelijk ik u zeide, het is hoog tijd voor ons.

Gij kunt eens zien met welke kamers ik u gerijven kan, zo het u belieft, mijn Heer. Dog ik vermoede, dat gij te zwak ter been zijt om den trap op te gaen.

Ik zal nog wel kans zien om naar boven te hompelen, nu ik een weinigje gerust hebbe. Ik zal maar even eens kijken op het vertrek, dat mijne vrouw staet te krijgen. Voor de bedienden zal het haast goed genoeg zijn: En alzo gij een goed slag van eene juffrouw schijnt te zijn, zal ik op den prijs niet staen, en zal u daarenboven wel betaalen voor de moeite die ik u zal aandoen.

Zij ging mij voor; en ik, mij ophaalende bij de tralien van de leuning, maakte nog met minder vermoeijinge boven te koomen, dan ik verwagtede van zulke zwakke enkelen. Maar och! Jan, Wat was Sixtus de V*des* listige onderdrukkinge van zijne natuurelijke kragten bij de mijne, wanneer hij, als de halfdoode Montalto, gaapte naar het in schijn niet gezogte Pausschap, en op het oogenblik dat hij 'er toe verkooren was op het huppelend beest sprong, hetwelk het verbaasd conclavé dagt dat hij niet in staat zou geweest zijn, om zonder behulp van stoelen en menschen te beklimmen? Nooit was 'er blijder hart en ligter hielen, dan de mijne, bijeen gepaard; egter weigerden zij beide hun werk te doen; het een heimelijk kloppende, gereed om zijne banden te breeken, en tot zijne ver-

verligtinge voor den dag te koomen; de andere genoodzaakt wordende tot eene hompſtompende beweeginge; daar zo zij onbedwongen geweeſt waaren, zij, naar huns meeſters verbeeldinge, hem wel den kring der maane zouden hebben doen beklimmen zonder behulp van eene ladder.

Daar waaren drie kamers op eene verdiepinge; twee van dezelve fraaij; en de derde, zeide zij, nog fraaijer; dog daarop was de Lady.

Ik zag, ik zag, dat zij 'er was! Want terwijl ik naar boven hompelde, krijtende over mijne zwakke enkelen, met de ſchorre mompelende ſtem die ik had aangenomen, beſchouwde ik een klein gedeelte van haar, juiſt zo als zij eens uitkeek (met de deur effentjes op het kier, zo als zij zeggen) om te zien wie 'er boven kwam; en merkende dat het zulk een oude lompe vent was, in zulk warm weer in een grooten rok berold, met den hoed in de oogen en het aangezigt half bedekt, ging zij te rug, haare deur zonder eenige onthutſinge toeſluitende. Dog zo was het niet bij mij; want gij kunt u niet verbeelden, hoe mijn hart ſprong tegen mijne keel, op het minſte ſchijnzel van haar zelf; zo dat ik vreesde, dat de bons, bons, bonſende ſchurk, welke nog onlangs zo veel te vergeefs gebonsd had, mij zou hebben doen ſmooren.

Het logement ſtond mij wel aan; en te meer, dewijl zij zeide, dat de derde kamer nog fraaijer was. Ik moet wat gaen zitten, Madam [en koos het donkerſte gedeelte van de kamer]: Wilt gij ook geen plaatze neemen? ——— Wij zullen om den prijs niet van malkaer loopen ——— Dog ik zal de voorwaarden aan u en aan mijne vrouw over-

laaten, indien het u belieft: Als mede of wij bij u in de koſt zullen zijn of niet. Gelief alleen Dit tot een pand te neemen, haar eene guinie in de hand ſteekende. —— En een ding zal ik u zeggen; Mijne arme vrouw houdt veel van 't geld; dog is van geen kwaad inborſt. Zij bragt mij groote goederen ten huwelijk: Dog, dewijl het weezenlijk Capitaal bij haar dood aan anderen moet keeren, zo wilde ik haar gaarn behouden, om die reden zo wel als uit liefde, welke ik haar als een eerelijk man toedraage. Dog indien zij u te naauw bedingt, zeg het *mij*; en buiten *haar* weeten, zal ik het goed maaken. Op deeze wijze gae ik altijd te werk: Zij heeft gaarn alles op den naaſten prijs; en ik wil niet dat zij om eenige reden eenige kwellinge of onruſt hebbe.

Zij zeide, Ik was een zeer bedagtzaam heer; en op de voorwaarde, die ik gemeld had, was zij te vreeden om alles aan mijne Lady over te laaten.

Maar, Madam, kan men niet eens even in het ander vertrek inkijken, op dat ik mijne vrouw wat omſtandiger berigt kan geeven van deszelfs meubelen?

De Lady begeert alleen te zijn, mijn Heer — Maar — En zij ſtond heen te gaen om haar verlof te vraagen.

Ik greep haare hand ——— Blijf evenwel, Madam, blijf: Het zou mogelijk niet wel paſſen, indien de Lady gaarn alleen wil zijn. Laate ik de Lady geen ſtoorenis toebrengen ———

Het zal haar juiſt niet ſtooren, mijn Heer, durve ik zeggen: De Lady is goedaartig. Zij zal wel zo goed willen zijn om beneden in eene van

de

de kamers te gaen, durve ik zeggen. Dewijl ze maar zo weinig tijd hier blijft, ben ik verzekerd dat zij niet begeeren zal om mij in den weg te zijn.

Neen, Madam, dat 's waar, indien ze goedaartig is, gelijk gij zegt —— Is ze lang bij u in huis geweeſt, Madam?

Zij kwam giſteren eerſt hier, mijn Heer —— Ik geloove dat ik nu zo even een blik van haar zag. Zij ſchijnt al eene oudagtige Lady te zijn.

Neen, mijn Heer; gij hebt mis. Zij is eene jonge Lady; en eene van de Schoonſte die ik oort zag.

Is het waar? ik verzoeke haar pardon! Hoewel ik meer gevallen in haar gehad zou hebben, ſtond ze hier langer te blijven, indien zij wat oudagtig waare. Ik hebbe een vreemden ſmaak, Madam, zult gij zeggen; maar ik beminne weezenlijk, om den wil van mijne vrouw, alle oudagtige vrouwen. Ik was trouwens altijd van gedagte, dat de Ouderdom te eerbieden was, hetwelk maakte dat ik (de middelen daarbij in aanmerkinge neemende, *dat* bekenne ik) om mijn tegenwoordig lief ging vrijen.

Het is zeer goed in u, mijn Heer, den Ouderdom te eerbieden: Wij hoopen alle zo lang te leeven dat wij oud worden.

Regt, Madam. —— Dog gij zegt, dat de Lady ſchoon is. Nu moet gij weeten, dat ſchoon ik met de oudagtiger liefſt verkeere, ik egter wel gaarn eene ſchoone jonge vrouw mag zien, even gelijk ik gaarn mooije bloemen in een tuin zie.

Men

Men kan haar niet te zien krijgen, kan men wel? Zonder dat zij het merke? Want in dit gewaad, en dus tot de ooren toe in mijn rok ſteekende, zoude ik al zo weinig 'er opgeſteld zijn om gezien te worden als zij, zij mag de eenzaamheid zo zeer beminnen als zij wil.

Ik zal eens gaen vraagen, mijn Heer; of ik het vertrek wel aan een heer mag toonen; en alzo gij een getrouwd heer zijt, en niet *over*-jong, zal zij 'er miſſchien dies te minder zwaarigheid in maaken.

Dan houdt ze miſſchien, gelijk ik, ook meeſt van oudagtige luiden. Dog het kan mogelijk zijn, dat zij nadeel heeft geleeden van jonge?

Dat verbeelde ik mij, mijn Heer, of dat ze daarvoor vreeſt. Zij begeerde dat haar verblijf zeer geheim zou gehouden worden; en als 'er naar haar vernomen, en haare perſoon beſchreeven wierd, dat men haar zou verzaaken.

Gij zijt eene regte vrouw, moedertje Moore, dagt ik!

Wel heden! ——— Wel heden! ——— Wat mag dog haare hiſtorie dan zijn, bidde ik?

Zij is zeer agterhoudende met haare hiſtorie; dog om u mijne gedagten te zeggen, ik geloove dat 'er *Minne-handel* agter legt: Zij is geſtadig in traanen, en is niet zeer geſteld op gezelſchap.

Zeker, Madam, het betaamt mij niet de geheimen van Ladys na te vorſchen; Ik begeere ook anderer luiden zaaken niet te doorſnuffelen. Maar eijlieve, waarmede houdt zij zig bezig? ———

Nog-

Nogthans is zij gisteren maar gekomen; dus kunt gij dat niet zeggen.

Gestadig aan het schrijven, mijn Heer.

Deeze Vrouwluij, Jan, als gij haar vraagen doet bij manier van kennis-neeminge, willen niet gaarn van eenig ding onkundig zijn.

Zeker, excuseer mij, Madam, ik ben wel verre van een nieuwsgierig man te zijn. Dog indien haar geval moeijelijk is, en niet enkel *Minnehandel*, voor zo verre zij eene vriendin van u is, zoude ik haar mijnen raad wel willen geeven.

Dan zijt gij een Regtsgeleerde, mijn Heer, ———

Ja dog, Madam, ik hebbe eenigen tijd gepleit; dog ik hebbe nu de praktijk al lang laaten vaaren; egter worde ik veel geraadpleegd van mijne vrienden in moeijelijke stukken. In een *pauper*-geval *geeve* ik menigmaal geld; maar *neeme* nooit iets van de rijksten.

Gij zijt een zeer goed heer, dan, mijn Heer.

Eij, Madam, wij kunnen hier immers altijd niet leeven, en wij behooren zo veel goed te doen als wij kunnen ——— Dog ik haate den schijn van mij met eens anders zaaken te bemoeijen. Indien de Lady hier eenigen tijd blijft, en zij goed vindt, na dat wij meer in kennis geraakt zijn, om mij openinge van haar geval te geeven, kon het wel een gelukkige dag voor haar zijn, zo ik haare zaak regtmaatig vinde; want gij moet weeten, dat toen ik mijn werk van pleiten maake, ik nooit zulk een slordige vent was, dat ik, om een zober

Sa-

Salaris, ondernam wit zwart, en zwart wit te maaken; want wat zou dat anders geweeſt zijn, dan mijn beſt te doen om de ongeregtigheid te ſtaaven door ſlinkſche ſtreeken, terwijl ik de onnozelen beroofde?

Gij zijt een uitmuntend heer, mijn Heer: Ik wenſchte wel [en zij zugtede toen] dat ik het geluk hadde gehad van te weeten, dat 'er zulk een Regtsgeleerde in de wereld was; en met hem bekend geweeſt waare.

Koom, koom, Juffr. Moore, zo dunkt mij dat uw naam is, mogelijk is het nog niet te laat —— Als gij en ik beter met malkaer bekend zijn, zo zal ik *u* miſſchien wel kunnen helpen. —— Maar meld hiervan niets aan de Lady; want, gelijk ik zeide, ik haate den ſchijn te hebben van mij met eens anders zaaken te bemoeijen.

Dit verbod wiſt ik wel, indien moedertje Moore het ſtaaltje, 't welk zij van haaren vrouwlijken aart gegeven had, maar wel beantwoordde, dat haar de eerſte gelegenheid zou doen waarneemen om het te vertellen, zo het tot mijn oogmerk noodig mogt zijn dat zulks geſchiedde.

Ik ſcheen, over het geheel, zo onverſchillig omtrent het zien van de Kamer, of van de Lady, dat de goede vrouw dies te begeeriger wierd dat ik beide zien moeſt. En te meer, dewijl ik, om haar aan te ſtooken, verklaarde, dat 'er in mijn oog meer vereiſcht wierd om den naam van eene ſchoone vrouw te verdienen, dan de meeſte luiden noodig dagten; en dat ik nooit van mijn leeven zes regt beminnelijke vrouwen gezien had.

Om kort te gaen, zij trad naar binnen; en

na

na eene korte wijl kwam zij weder uit. De Lady, mijn Heer, heeft zig in haar ſchrijfkamertje begeven. Dus mogt gij binnen gaen en het vertrek bezigtigen.

Hoe begon toen mijn hart weder zijne aapefratſen te ſpeelen!

Ik hompelde naar binnen, en ſtompvoetede in 't rond, en had 'er zeer veel behaagen in; en was verzekerd, dat mijne vrouw het ook zou hebben. Ik verzogt excuus dat ik zitten ging, en vraagde, Wie de Predikant van de plaatze was? Of hij een goed prediker was? Wie 'er preekte in de Kapel? En of *hij* wel predikte, en ook een goed *leeven* leidde, Madam ——— *Daar* moeſt ik vooral naar vraagen: Want ik houde 'er van, moet ik zeggen, dat de Kerkelijken zelve betragten hetgeen zij prediken.

Dat is wel zeer regt, mijn Heer; maar het is 'er dus dikwijls zo niet mede gelegen, als het wel te wenſchen waare.

Te meer jammer is het, Madam. Dog ik hebbe een grooten eerbied voor de Kerkelijken in 't algemeen. Het is meer eene ſchimpſcheut tegen de Menſchlijke Natuure, dan tegen de Geeſtlijke Orde, indien wij onderſtellen dat diegeenen, welke de *beſte* gelegenheid hebben om vroom te worden, minder volmaakt zijn dan andere luiden. Voor mijn part, ik houde al zo weinig van te ſmaalen op geheele *ordens* als op geheele *natien*. ——— Dog ik houde de Lady ook in haar ſchrijfkamertje. Mijne podagra maakt mij onheuſch.

Toen ſtonde ik ſtijf en ſtram van mijnen ſtoel op

op ——— Hoe noemt gij deeze glas-gordijnen Madam?

Wollen-damaſt, mijn Heer.

Het ſtaet bijzonder wel, waarlijk. Het behaagt mij béter dan zijde. Het is zekerlijk warmer, en veel gevoegelijker voor een logement op het land; inzonderheid voor luiden van jaaren. Het bed is in een aartigen ſmaak.

Het is net en zuiver, mijn Heer: Dat is 't al waarop wij ons toeleggen.

Ja dog, bijzonder wel —— Zeer wel —— Een zijden grein, dunkt mij ——— Zeer wel, waarlijk ——— Ik ben verzekerd dat het mijne vrouw behaagen zal. Dog wij zouden de Lady om geen ding ter wereld uit haar logement willen drijven. De andere twee vertrekken zullen het ons voor tegenwoordig wel doen.

Daarop naar het ſchrijfkamertje ſtompende, boven welks deur een ſchilderijtje hing —— Wat ſchilderij is dat —— Och! Ik zie het wel: Eene St. Cæcilia!

Een gemeene prent, mijn Heer! ——

Het is vrij wel, vrij wel! Het is naar de ſchilderij van een Italiaanſch meeſter. ——— Ik zou om geen ding ter wereld de Lady uit haar vertrek willen drijven. Wij kunnen 't ondertuſſchen met de andere wel klaaren, herhaalde ik nog luider: Maar nogthans ſchor en mompelende: Want ik gaf zo wel agt op eenpaarigheid van toon, als op mijne woorden.

O Belford! zo nabij mijne engelin te zijn, denk eens onder welk een pijnelijk bedwang ik gehouden wierd!

Ik

Ik had beſlooten haar voor den dag te krijgen, indien het mogelijk waare: En mij houdende als of ik heen ging —— Gij kunt geen vaſten tijd belooven, Juffr. Moore, wanneer wij deeze derde kamer kunnen krijgen, kunt gij wel? ——— Niet dat ik [luiſterde ik, luid genoeg om in het naaſt vertrek gehoord te worden; Niet dat ik] de Lady eenig ongemak wilde aandoen: Maar het was alleen om mijne Vrouw te kunnen zeggen, wanneer omtrent ——— En de vrouwen, weet gij wel, Juffr. Moore, hebben gaarn dat alles van deeze natuure voor haar opengelegd wordt.

Juffr. Moore, zeide mijne Bekoorſter [En nooit klonk haare ſtem mij zo welluidende in de ooren: O hoe ſtuitte mijn hart weder op en neer; Het ſprak zelf eenigzins tot mij; want mij dagt ik hoorde zo wel deszelfs ongeregelde ſtootingen, als ik ze gevoelde; en elk ader aan mijn lijf ſcheen een pols te zijn: Juffr. Moore] gij moogt den Heer wel te kennen geeven, dat ik ſlegts twee of drie dagen ten langſten blijven zal, tot dat ik een Antwoord kan krijgen op eenen Brief, welken ik naar het land geſchreeven hebbe; en liever dan dat ik u zou hinderen, wil ik mij behelpen met eenig vertrek, 't welk eene verdiepinge hooger is.

Om de gantſche wereld niet! —— Om de gantſche wereld niet, jonge Lady, riep ik! —— Mijne vrouw, hoe lief ik haar hebbe, zou eer op eene vliering ſlaapen, dan zulk eene beſcheidene Lady, als gij ſchijnt te zijn, het minſt ongemak aandoen.

Zij opende nog al de deur niet; en ik zeide, Dog nademaal gij zo veel goedheid gehad hebt,

Madam, indien ik maar even eens, zo als ik hier ſtae, in het ſchrijfkamertje mogt kijken, dan konde ik mijne Vrouw zeggen, of het ruim genoeg is om een kabinetje te bergen, waarvoor zij veel agtinge heeft, en hetwelk ze bij zig wil hebben over al waar zij is.

Daarop opende mijne Bekoorſter de deur, en beſcheen mij als met een ſtroom van ligt, gelijk men zig verbeelden mag, dat een menſch zou treffen, die blind gebooren zijnde, door eenig gunſtrijk vermogen eensklaps met zijn gezigt gezegend wierd, onder het ſchijnen van eene heldere middag-Zon.

Bij mijne ziel, ik was nooit te vooren zo wonderlijk aangedaen. Ik had veel werk om na te laaten van mijzelven op dat oogenblik te ontdekken: Maar ſtamelende, en met groote ontſteltenis, zeide ik, in het kamertje in, en rond kijkende, Daar is ruimte genoeg, zie ik, voor het kabinetje van mijne Vrouw; en het bevat veele juweelen van hoogen prijs; maar bij mijne ziel [want ik kon mij niet van zweeren onthouden, als een zotskap: ——— Gewoonte is een vervloekt ding, Jan ———] Niets van zo hooge waarde, als de Lady die ik beſchouwe, kan daarin gebragt worden.

Zij ſprong op, en keek mij aan met ſchrik. De opregtheid van het compliment, zo veel ik mij kan erinneren, had mijn toon de gemaakte ontveinzinge benomen.

Ik zag dat het onmogelijk was mij zelven langer voor haar te verbergen, niet meer mogelijk (wegens de heftige aanporringen van mijne hartstogt) dan dat ik naliet mijzelven te openbaaren.

Ik

Ik ontknoopte derhalven mijne bef, ik wierp mijn neerhangenden ſlordigen hoed af; ik haalde mijn grooten rok voor open, en gelijk de duivel bij Milton [eene malle vergelijkinge dog!]

Ontdekte ik onverhoeds mijn eigen lijfsgeſtalt;
Getroffen door de ſtraal van haare hemelſche oogen,
Die meer dan Ithuriels ſcherpe ſpeer vermoogen!

Nu Belford, eene gelijkenis ——— Nu eene beeldtenis ter opheldering van deeze verbaazende vertooninge, en van de uitwerkinge die dezelve had op mijne bekoorſter, en op de juffrouw! —— Dog niets dat daarnaar geleek, of het zelve evenaarde. De eenvoudige gebeurtenis kan het alleen beſchrijven, en afmaalen ——— Ontvang het dan in deezer voege.

Zij zag niet zo dra wie het was, of zij gaf drie geweldige gillen; en voor dat ik haar in mijne armen kon vangen (gelijk ik gereed ſtond te doen, op het oogenblik dat ik mij ontdekte) zonk zij aan mijne voeten neder in eene bezwijminge; hetwelk mij mijne onbedagtzaamheid deed verwenſchen, dat ik mij zo ſchielijk, en met zo veel verbaasdheid, geopenbaard had.

De juffrouw zulk eene wonderbaare veranderinge ziende in mijn perſoon, en trekken, en ſtem, en kleedinge, ſchreeuwde, Moord, help! Moord, help! bij beurten, wel een half douzijn maalen aan malkanderen. Dit bragt het huis in oproer, en twee

dienſtmeiden kwamen boven loopen, en mijn knegt haar agter na. Ik riep om water en hartshoorn, en elk vloog eenen verſchillenden weg heen, eene der meiden al zo ſchielijk naar beneden als zij boven kwam; terwijl de juffrouw van de eene kamer in de andere liep, en beurtlings het vertrek op en neer waarin wij waaren, zonder meeninge of oogmerk, haare zotte handen wringende, en niet weetende wat zij deed.

Daarop kwam een heer met zijne zuſter boven loopen; gehaald zijnde, en ingebragt van de meid, welke naar beneden was gelopen; en een vervloekten knorrigen ouden vent hebbende ingelaaten, die hompte aan zijne podagra, met eene ſchorre en door afgebroken tanden mompelende ſtem, nu eensklaps was herſchapen in een leevendigen vrolijken jongen knaap, met een helderen toon, en zijn mond vol tanden, zo ſtelde zij vaſt, dat ik meer nog min was dan de duivel zelve, en kon haare oogen niet van mijne voeten afhouden; verwagtende ongetwijffeld elk oogenblik, dat ze die zig gekloofd zou zien vertoonen.

Wat mij belangt, ik was zo ingenomen met de herſtellinge van mijne engelin, dat ik op niemand anders eenige agt gaf. En ten laatſten, als zij langzaamerhand weder begon zig te beweegen, met bittere zugten en ſnikken (het wit van haare oogen evenwel zig alleen voor eenige oogenblikken vertoonende) ſprak ik haar aan met den tederſten toon, terwijl ik bij haar knielde, en haar hoofd met mijnen arm onderſteunde; Mijne Engelin! Mijne Bekoorſter! Mijne Clariſſa! zie mij eens aan, mijn waardſte Leeven! —— Ik ben niet toornig

op

op u! —— Ik wil het u wel vergeeven, mijne Allerliefſte! ———

De Heer en zijne Zuſter wiſten niet, wat zij van dit alles maaken zouden: En te minder, wanneer mijne Schoone, haar gezigt weder krijgende, eene blik op mij liet vallen; en daarop weder ſnorkte; en bezwijmde.

Ik ſchoof de raam op van het kamertje; en liet haar toen over aan de zorge van de jonge juffrouw, die zelve ſchrandere Juffer Rawlins, van welke ik in de Korf-fles gehoord had; en aan die van Juffr. Moore; welke ter deezer tijd weer tot bedaaren gekoomen was; en daarop wijkende naar eenen hoek van de kamer, liet ik mijn knegt mij mijne podagra's-kouſen uit trekken, mijn hoed afborſtelen, en optoomen in zijnen gewoonen barſen vorm.

Daarop ſtapte ik naar het kamertje tot den Hr. Rawlins, op welken ik, in de algemeene verwarringe, van te vooren weinig agt geſlagen had. ——— Mijn Heer, zeide ik, gij ziet eene zeldzaame vertooninge voor u. De Lady is mijne Vrouw, en het is niet noodig, dat hier eenig heer tegenwoordig zij buiten mijzelven.

Ik verzoeke vergiffenis, mijn Heer; *Indien* de Lady uwe vrouw is, dan hebbe ik hier niets te maaken. *Maar*, mijn Heer, haare aandoeninge op het gezigt van u ———

Eijlieve, mijn Heer, ſpaar hier uwe *Indien's*, en *maar's*, verzoeke ik u: Als ook *uwe* aandoeninge over de aandoeninge der *Lady*. Gij zijt een zeer onbevoegd regter in deeze zaak, en ik verzoeke u, mijn Heer, om ten mijnen gevalle hier-

vandaan te gaen. De Juffrouwen zijn alleen geſchikt om ter deezer gelegenheid hier tegenwoordig te zijn, voegde ik 'er bij; en ik agte mij aan haar verpligt, voor haare zorg en genegenen bijſtand.

Het was wel, dat hij 'er geen woord meer tegen ſprak: Want ik voelde mijn bloed rijzen. Ik kon niet verdraagen, dat de ſchoonſte hals, en armen, en voeten, die 'er ter wereld zijn, voor de oogen van eenig leevend man waaren blootgeſteld, behalven de mijne.

Ik week nog eens weder uit het kamertje, merkende dat zij begon bij te koomen, op dat ze door mij te ſchielijk te zien, niet weder agteruit gezet mogt worden.

De eerſte woorden, die zij ſprak, met groote ontroeringe rondom zig ziende, waaren, O verberg mij, verberg mij! Is hij weggegaen! —— O verberg mij *dog*! —— Is hij weg!

Mijn Heer, zeide Juffer Rawlins, met een bemoeijzugtig zo wel als vrijmoedig weezen naar mij toekoomende, Dit is dog een wonderlijk geval. De Lady kan het gezigt van u niet verdraagen. Wat gij gedaen hebt, is uzelven beſt bekend. Dog zo zij zulk eene vlaag meer krijgt, zal het waarſchijnelijk haare laatſte zijn. Het zou derhalven niet meer dan goedertieren voor u zijn, dat gij weg gingt.

Het paſte mij beſt, eene zo ſchrandere perſoon in mijne partij te krijgen; en te meer, alzo ik haar onbeſcheidenen Broeder misnoegd gemaakt had.

Het lief Schepzel, zeide ik, mag *wel* aangedaen

daen zijn van mij te zien. Indien *gij*, Madam, een Man hadt, die u zo beminde als ik haar beminne, gij zoudt niet, vertrouwe ik vaſtlijk, van hem wegvlieden, en u zelve aan gevaaren bloot ſtellen, gelijk zij doet, zo dikwijls zij in alles haar zin niet heeft —— En nogthans met een gemoed, 't welk voorbedagtlijk tot geen kwaad oogmerk bekwaam is —— Maar van haare Moeder bedorven! Dit is haar gebrek, en haar Eenig gebrek: En te onverſchoonelijker is het, alzo ik de man van haare eigene verkiezinge ben, en reden hebbe om te denken, dat zij mij bemint boven alle mannen ter wereld.

Dat was eene Vertellinge, Jan, die ik bij de Lady moeſt ſtaende houden; van aangezigt tot aangezigt [a]!

[a] En hier, Belford, moet ik u, op dat gij wegens oplettendheid niet verzet moogt ſtaen over mijne vrijpoſtigheid, erinneren (en dat wel dus bij wijze van aanmerkinge op den kant, op dat ik geen inbreuk moge maaken op mijn Verhaal) dat deeze mijne Onvertzaagdheid maar een gevolg was van de maatregelen, welke ik vooraf beraamd had (zo als ik u van tijd tot tijd verwittigd hebbe) uit ſchroom voor zulk eene gebeurtenis als 'er nu gekoomen is. Want had het lief Schepzel niet reeds voor mijne Vrouw gegaen, in 't bijzijn van niet min dan vier braave heeren van geboorte en middelen *? en in 't bijzijn van Juffr. Sinclair, en haar huisgezin, en Juffer Partington? - - - - En had zij haare toeſtemminge niet gegeven aan haars Ooms uitvindinge en voorſlag, dat zij voor zodanig gaen *zou* van den tijd af van des Hren. Hickmans aanzoek bij dien Oom †; en dat de braave Capitein Tomlinſon vrijheid zou hebben, om de luiden in dat geloof te brengen; gelijk hij het reeds metterdaad verhaald

* Zie D. III. Br. Lxii. tegen het einde.
† Zie D. IV. Br. Lv.

Gij *ſpreekt* gelijk een fatzoenlijk heer; gij ziet 'er uit als een fatzoenlijk heer, zeide Juffer Rawlins —— Maar, mijn Heer, dit is dog een zeld-

haald had aan twee familien (*en die mogelijk aan meer*); met voordagt op dat het Jakob Harlowe mogt ter ooren koomen; en aan Oom Joannes tot een grondſlag dienen, om zijne ontworpene Verzoeninge op te bouwen *? En kunt gij denken, dat 'er niets met allen deezen toeſtel en overleg bedoeld wierd? En dat ik niet nog al *verder* toebereid ben, om mijne Vertellinge ſtaende te houden?

Ik had, inderdaad, weinig gedagten, toen ik deeze Ontwerpen van voorzorge ſmeedde, dat zij ooit in ſtaat zou geweeſt zijn, zo zij al *wilde*, om uit mijne handen te ontkoomen. Alles waartoe ik hoopte van nooden te zullen hebben, om tot dezelve mijne toevlugt te neemen, was alleen, in geval ik moeds genoeg mogt hebben tot het beſtaen van de groote onderneeminge, en daarin ſlaagen mogt, om het lief ſchepzel zo verre te brengen [en *dit wel uit tederheid jegens haar*; want wat agt ſloeg ik nog ooit op de droefheid, de vervloekingen, de traanen van eene vrouw, welke ik had overwonnen?] dat ze mij onder haar gezigt verdroeg; mij beſchuldigde; zig liet te vreede ſtellen, door mijne verontſchuldigingen, en door haare eigene hoope in toekoomende, gegrond op het Verzoeningsontwerp, op mijne herhaalde geloften, en op des Capiteins verzekeringen —— Nademaal in dat geval, mij te vergeeven, en op dien voet met mij aan te houden, *voor eene week lang*, zo veel zou geweeſt zijn als *voor altoos* het mij te vergeeven, en met mij aan te houden. En dan zou mijn wenſchelijk Leeven van Honneur hebben ſtand gegreepen; alle haare beproevingen zouden dan over geweeſt zijn, en zij zou niets ondervonden hebben dan dankbaarheid, liefde, en vreugde, tot aan het einde van een van ons beider leeven. Want nooit zoude ik, nooit konde ik zulk een verwonderenswaardig Schepzel als dit den zak gegeven hebben. Gij weet, dat ik mij nooit als een gierige ſchurk gedroeg omtrent eene eenige van haare minderen —— Haare *minderen*, mag ik wel zeggen —— Want wie kan bij haar haalen?

* Ibid.

zeldzaam geval; de Lady ſchijnt uw gezigt te vreezen.

Geen wonder, Madam; haar een weinig aan een kant en nader tot Juffr. Moore trekkende. Ik hebbe het lief Schepzel reeds al driemaalen het vergeven — Maar die *jalouzij!* —— *Daarvan* loopt 'er een ſtreep onder —— en van *ijlhoofdigheid* ook [luiſterde ik, op dat het den ſchijn van een geheim mogt hebben, en gevolglijk te meer haare aandagt tot mij trekken] —— Maar onze Hiſtorie is te lang ———

Ik maakte toen beweeginge om naar mijne Beminde te treeden. Maar zij verzogten dat ik in het naaſt vertrek wilde gaen; en zij zouden haar beſt doen om haar te overreeden, dat zij een weinig leggen ging.

Ik bad, dat zij haar dog niet veel zouden praaten laaten, want dat zij wel meer aan Vlaagen gewend was, en als zij in dien ſtaat zig bevond, gaarn praatede van alles wat haar maar in den mond kwam: En hoe meer men haar daarin den teugel vierde, hoe erger zij wierd; en zo zij niet in ruſt gehouden wierd, ligt tot revelen verviel; het welk haar mogelijk wel eene week zou kunnen bijblijven.

Zij beloofden haar ſtil te houden; en ik week naar het naaſt vertrek; gebiedende iedereen naar beneden te gaen, behalven Juffr. Moore en Juffer Rawlins.

Zij was vol van uitroepingen. Ongelukkig ſchepzel! elendig! bedorven! en verlooren! noemde zij zigzelve; wrong in haare handen, en bad haar dat zij haar wilden bijſtaen om de ſchrikkelijk-

ſte onheilen te ontvlieden, welke zij anders zou moeten lijden.

Zij preekten haar geduld en ſtilte voor; en wilden hebben dat ze wat leggen ging: Dog dit weigerde zij; op eenen gemaklijken ſtoel, evenwel, nederzijgende; want zij beefde zo, dat ze niet ſtaen konde.

Ter deezer tijd, hoopte ik, dat zij genoeg herſteld zou zijn, om een bijzijn te verdraagen, het welk mij paſte haar te doen verdraagen; en vreezende dat zij in haare uitroepingen iets zou uitſlaen, het welk mijne ſpillen nog meer in de war mogt gooijen, kwam ik weder in de kamer.

O daar is hij! zeide zij, en wierp haar voorſchoot over haar aangezigt ——— Ik kan hem niet zien! ——— Ik kan mijn gezigt niet op hem ſlaen! ——— Ga weg, ga weg! roer mij niet aan! ——

Want ik vattede haare tegenſtreevende hand, ſmeekende haar om zig dog geruſt te houden, en haar verzekerende, dat ik alles met haar wilde bijleggen op zulke voorwaarden, als zij zelve maar begeerde en wenſchte.

Snood karel! zeide de heftige Lady, ik wenſche niets, dan dat ik u nooit meer mag aanſchouwen! Waarom moet ik dus agtervolgd en beſtookt worden? Hebt gij mij reeds al niet elendig genoeg gemaakt? ——— Beroofd van alle toevlugt en hulpe, en van alle vrienden, ben ik te vreede om arm, laag en elendig te worden, zo ik van uwe vervolgingen maar bevrijd mag zijn.

Juffer Rawlins keek mij ſterk aan [eene vrijpoſtige ſlons is deeze Juffer Rawlins, dagt ik];

Zo

Zo deed ook Juffr. Moore. Ik hebbe het u al gezegd! zeide ik ſtilletjes, mij tot die juffrouwen wendende; mijn hoofd ſchuddende met een ſchijn van groote bekommeringe en medelijden; en toen tot mijne Bekoorſter, Mijn waard ſchepzel, hoe raaskalt gij! Gij zult niet ligt weer te regt koomen van de uitwerkzelen deezer heftigheid. Heb geduld, mijne Liefde. Stel u geruſt; en wij zullen bedaardlijk deeze zaak verpraaten: Want gij ſtelt u zelve ten toon, zo wel als mij: Deeze Ladys zullen zekerlijk denken, dat gij onder roovers vervallen geweeſt zijt, en dat ik het hoofd derzelver ben.

Dat zijt gij! dat zijt gij! Stampvoetende, met haar aangezigt nog al bedekt [*Zij dagt aan Woensdag-nagt, buiten twijffel*]; en zugtende als of haar hart ging berſten, hield zij haare hand aan haar voorhoofd —— Ik zal geheel zinneloos worden!

Ik wil, mijne waardſte Liefde, uw aangezigt niet ontdekken. Gij zult mij niet aanzien, nademaal ik zo haatelijk voor u ben. Dog dit is eene heftigheid, waartoe ik u nooit bekwaam geagt had.

En ik wilde haare hand, die ik vaſthield, met mijne lippen gedrukt hebben, maar zij onttrok mij die met verontwaardiginge.

Laat los mijne hand, mijn heer, zeide zij. Ik wil van u niet aangeraakt zijn. Laat mij aan mijn noodlot over. Wat regt, wat grond hebt gij om mij dus te vervolgen?

Wat regt, wat grond, mijn lief! ——— Dog het is thans de tijd niet ——— Ik hebbe

een

een Brief van Capitein Tomlinſon —— Hier is hij —— haar denzelven aanbiedende ——

Ik wil niets van uwe handen ontvangen ——— Spreek mij niet van Capitein Tomlinſon ——— Spreek mij niet van eenig menſch —— Gij hebt geen *regt* om mij dus te beſpringen —— Nog eens, laat mij aan mijn noodlot over —— Hebt gij mij niet al elendig genoeg gemaakt?

Ik roerde eene tedere ſnaar, met voordagt om haar in 't bijzijn van de vrouwen tot zulk eene drift op te voeren, dat mijn voorgeeven van eene ijlhoofdige ongeſteldheid daardoor mogt beveſtigd worden.

Hoe zijn de zaaken hier verkeerd! ——— Zo onlangs nog zo gelukkig! —— 'Er niets ontbreekende dan eene Verzoeninge tuſſchen u en uwe vrienden! ——— Daar die Verzoeninge op zulken goeden voet ſtaet —— Zal men eene zo *geringe*, zo *toevallige* oorzaak al ons geluk laaten over hoop werpen?

Zij ſprong op met een beevend ongeduld, haare voorſchoot van haar verontwaardigend aangezigt afvallende —— Nu, zeide zij, dat gij de oorzaak *gering* en *toevallig* noemen durft, en nu ik gelukkiglijk uit uwe ſnoode handen ben ontkoomen, en uit een huis, hetwelk ik met reden geloove al zo ſnood te zijn, verraader en deugniet die gij zijt, zal ik beſtaen mijn oog op u te ſlaen —— En O dat het in mijne magt waare, ter behoedinge van mijne Sexe, u door mijn gezigt eerſt ſchaamte, en wroeginge, en dan den dood aan te jaagen!

Deeze heftige Tragedie-rol, en de geweldige wij-

wijze, op welke zij die uitſprak, had haare gewenſchte uitwerkinge. Ik keek de Vrouwen, en haar, bij beurten aan met een mededogend oog; en zij ſchuddeden haare wijze bollen, en verzogten mij om weg te gaen, en haar dat ze wat ging leggen om zig te bedaaren.

Deeze ſtorm, gelijk andere ſtormen, buijde terſtond af met een regen. Zij viel weder neer op haar leuning-ſtoel, en verzogt de vrouwen om vergiffenis van haare driftige uitſpoorigheid; maar mij niet: Hoewel ik hoopte, dat toen de complimenten op den been kwamen, ik 'er mede mijn deel van zou gekreegen hebben.

Inderdaad, Ladys, zeide ik [onbeſchaamd genoeg, zult gij zeggen] deeze heftigheid is niet natuurelijk aan den inborſt mijner Beminde —— Misverſtand ——

Misverſtand, deugniet! —— En moet ik nog verſchooningen aan u verſchuldigd zijn!

Met welk eene verſmaadinge wierd elk minnelijke trek geroerd!

Daarop haar aangezigt van mij afdraaijende, Ik hebbe geen geduld, O gij valſche bedrieger, om u aan te zien! — Ga weg! Ga weg! Met een gelaat dat van geen bloozen weet, hoe durft gij in mijne tegenwoordigheid koomen!

Ik dagt toen dat het character van Man mij verpligtede om toornig te worden.

Gij zoudt u mogelijk, Madam, ten eenigen dage deezer behandelinge wel beklaagen kunnen: Bij mijne ziel, dat zoudt gij. Gij weet wel, dat ik dit niet van u verdiend hebbe —— Dat *weet* gij wel.

Wee-

Weete ik, dat gij dit niet verdiend hebt —— Deugniet! Weete ik ——

Dat weet gij, Madam —— En nooit bejegende eenen man van mijn fatzoen en aanzien [Mij dagt het vlijde wel, 'er dit tuſſchen in te gooijen] zulk eene ontmoetinge ——

Zij ſloeg haare handen om hoog: Verontwaardiginge deed haar ſtilzwijgen.

Dog alles is gelijkzoortig met de beſchuldiginge, welke gij tegen mij inbrengt, van u te *berooven van alle toevlugt en hulpe*, van u *arm* en *laag* te maaken, en met uwe andere taale die waarlijk geen voorbeeld heeft. Ik zal, in 't bijzijn van deeze twee juffrouwen, alleen zeggen, dat nademaal uwe voorige agtinge voor mij in zulk een ingenagelden afkeer verkeerd is, ik u ſpoedig, *zeer* ſpoedig, wel geheel geruſt zal ſtellen. Ik *zal* heen gaen: —— Ik *zal* u aan *uw eigen noodlot* overlaaten, zo als gij het noemt; en Dat moge gelukkig zijn! —— Alleen, op dat ik inderdaad niet mag ſchijnen een roover, of dief te zijn, geef mij maar te kennen waar ik uwe kleederen zal zenden, en alles wat u toebehoort, en ik zal hetzelve zenden.

Zend het hier ter plaatze; en verzeker mij, dat gij mij nooit meer zult laſtig vallen; nooit meer tot mij naderen; en dat is alles wat ik van u verge.

Ik *zal* zo doen, Madam, zeide ik, met een neerſlagtig weezen. Maar dagte ik ooit, dat ik u zo onverſchillig zijn zoude? —— Evenwel moet gij mij toelaaten u te dringen om deezen Brief te leezen, en om Capitein Tomlinſon te zien, en te

hoo-

hooren wat hij u van wegens uwen Oom te zeggen heeft. Hij zal hier binnen korten zijn.

Gij moet geen wisje-wasjes met mij hebben, zeide zij, met eenen gebiedenden toon ——— Doe maar hetgeen gij aanbiedt. Ik wil geen Brief van uwe handen ontvangen. Indien ik Capitein Tomlinſon zie, zal het om *zijnent*halven zelven zijn; niet om uwenthalven. Gij zegt mij, dat gij mij mijne kleederen wilt zenden: Indien gij hebben wilt, dat ik iets van 't geen gij zegt geloove, zo laat dit de Proef van uwe Opregtheid zijn —— Verlaat mij *nu*, en zend mij mijn goed.

De vrouwen ſtonden te kijken. Zij deeden anders niets dan kijken; en ſcheenen hoe langer hoe meer verlegen te zijn, wat zij van de zaak tuſſchen ons zouden maaken.

Ik hield mij als of ik in drift van haar wilde wegloopen. Maar toen ik aan de deur kwam, keerde ik te rug; en als of ik mij bedagt had, Nog een woord, mijn allerlieſſt Schepzel! ——— Bekoorelijk zelf in uwe gramſchap! —— O mijne verliefde ziel! zeide ik, mij half omkeerende, en mijn zakdoek uithaalende.

Ik geloove, Jan, dat mijne oogen een weinig wateragtig ſtonden. Ik twijffele daar niet aan. De Vrouwen hadden deernis met mij. Vroome zielen! Zij toonden, dat zij elk zo wel een zakdoek hadden als ik. Hebt gij dus wel niet gemerkt (om het met een gemeenzaam voorbeeld op te helderen) dat ieder man in een gezelſchap van een douzijn, of meer, gedienſtiglijk zijn horologie uithaalt, als 'er een van allen vraagt, Hoe laat is 't? ——— Gelijk ook iedereen onder zulk eene me-

nig-

nigte, indien 'er een praat van zijn Baard, zal vallen aan zijne kin met zijne vier vingeren en duim te ſtrijken.

Nog een woord, ſlegts, Madam, herhaalde ik (zo dra als mijne ſtem zijn toon had wedergekreegen): Ik hebbe aan Capitein Tomlinſon de oorzaak van ons tegenwoordig misverſtand in het gunſtigſt ligt voorgeſteld. Gij weet waarop uw Oom geſteld is; en waarin gij hebt toegeſtemd. De Brief, dien ik in handen hebbe [en ik bood haar denzelven weder aan] zal u te kennen geeven, wat gij van uws Broeders ruſtlooze kwaadaartigheid te vreezen hebt.

Zij ſtond gereed om in een hoogen toon te ſpreeken, den Brief, met eene opene hand, van zig afweerende —— Ja dog, hoor mij uit, Madam —— De Capitein, weet gij, heeft ons *huwelijk* verhaald aan twee verſchillende perſoonen. Het is uwen Broeder ter ooren gekoomen. Mijne eigene nabeſtaenden hebben ook daarvan gehoord. Daar zijn mij deezen ogtend Brieven uit de Stad gebragt, van Lady Eliſabet Lawrance en Juffer Montague. Hier zijn ze [Ik haalde die uit mijn zak, en bood ze haar aan met Dien van den Capitein; maar zij hield haare nog al geopende hand te rug, op dat zij ze niet ontvangen mogt]. Bedenk, Madam, ik bidde u, bedenk de heillooze gevolgen, welke uit deeze uwe hooggaende gramſchap mogen voortkoomen.

Den geheelen tijd, zedert ik u gekend hebbe, ben ik in eene wildernis van twijffel en doolinge geweeſt. Ik danke God, dat ik uit uwe handen ben. Ik zal zelve wel beredden hetgeen mij-

zel-

zelve aangaet. Ik ontſlae u van alle uwe bekommeringe voor mij. Ben ik niet mijne eigene meesteres! —— Hebt gij wel eenig regt ———

De vrouwen keeken [Voor den drommel met jeluij kijken, dagt ik! Kunt gij niets anders doen dan kijken?] Het was hoog tijd haar hier den mond te ſtoppen.

Ik verhefte mijne ſtem om de haare te ſmooren —— Gij plegt, mijn allerlieſſt ſchepzel, een teder en ſchroomagtig hart te hebben. —— Nooit hadt gij daartoe zo veel reden dan nu.

Laat mijzelve voor mij oordeelen, over hetgeen ik *zien* zal, niet over hetgeen ik zal *hooren* ——— Denkt gij dat ik ooit zal ———

Ik vreesde dat zij zou voortgaen ——— Gij *moet* mij hooren, Madam, mijne ſtem nog hooger verheffende. Gij *moet* mij eene reden of twee van deezen Brief u laaten voorleezen, zo gij dien zelve niet wilt leezen ——

Ga weg van mij, Karel! —— Ga weg van mij met uwe Brieven! Wat reden hebt gij om mij dus te pijnigen —— Wat regt — Wat grond —

Allerlieſſt, Schepzel, welke vraagen doet gij dog! Vraagen die gijzelve alzo wel kunt beantwoorden ——

Dat *kan* ik, dat *zal* ik —— En *dus* beantwoorde ik ze ——

Ik verhefte mijne ſtem nog luider. Zij gaf het gewonnen. Lieve ziel! Het zou jammer zijn, dagt ik [en egter was ik al heel toornig op haar] dat men niet zou kunnen maaken, dat zulk een moed als de uwe voor den mijnen bukte!

Ik liet mijne ſtem weer daalen toen zij ſtil-

zweeg. Geheel zagt, geheel *ſmeekende*, was mijn toon: Mijn hoofd geboogen; de eene hand uitgeſtrekt; de andere op mijn eerelijk hart houdende: —— Om 's Hemels wil, mijn allerlieſſt ſchepzel, beſluit dog om Capitein Tomlinſon met bedaardheid te zien. Hij zou hier te gelijk met mij gekoomen zijn: Maar ik wilde lieſſt uw gemoed eerſt poogen te verzagten, ter gelegenheid van dit heilloos misverſtand; en dit wel om aan uwe eigene wenſchen te voldoen: Want wat ſcheelt het anders mij, of uwe vrienden met ons verzoend worden of niet? *Hebbe ik eenige gunſt van hen noodig?* —— Weshalven om de ruſt van uw eigen gemoed, wil dog de handelinge van Capitein Tomlinſon niet verijdelen. Die braave Heer zal hier in den namiddag koomen —— Lady Eliſabet zal met mijne Nigt Montague binnen een dag of twee in de Stad zijn. Zij zullen u een bezoek geeven. Ik bidde u, drijf dog dit misverſtand zo verre niet, dat Lord M. en Lady Eliſabet en Lady Sara het te weeten koomen. [*Hoe veel aanzien gaf mij dit in de oogen van de vrouwen!*] Lady Eliſabet zal u niet in ruſt laaten, voor dat gij uwe toeſtemminge geeft om haar te vergezellen naar haar eigen Huis —— En aan die Lady moogt gij uwe zaak geruſtlijk toebetrouwen.

Wanneer ik voor een oogenblik ſtil hield, ſtond zij weder uit te berſten. Het weezen van haar gelaat behaagde mij niet, nog de toon van haare ſtem ——— „ En denkt gij, ſnoode deug- „ niet „ —— waaren de woorden, die zij voortbragt. Ik verhefte mijne ſtem weder, en ſmoorde de haare ——— *Snoode deugniet*, Madam! —

Gij

——— Gij weet dat ik de heftige ſcheldnaamen niet verdiend hebbe, welke gij mij hebt gegeven. Zulke ſchandelijke woorden, van een zo zagtaartig gemoed! ——— Dog deeze behandelinge geſchiedt mij van *u*, Madam! —— Van *u*, welke ik meer beminne dan mijne eigene Ziel —— Bij die Ziel, zwcere ik dat het zo is ——— [De vrouwen keeken elkanderen aan. Zij ſcheenen behaagen te hebben in mijne Vuurigheid. Vrouwen, het zij Getrouwde, Maagden, of Weduwen, houden veel van Vuurigheden. Zelf Juffer Howe, weet gij, verklaart zig ronduit voor Vuurigheden (a)]. Niettemin moet ik zeggen, dat gij deeze zaak buiten reden te verre gedreeven hebt. Ik zie gij haat mij ———

Zij ſtond zo gereed om te ſpreeken ———— Indien wij *voor altoos* ſtaen te *ſcheiden*, vervolgde ik, met eene ſterke en ernſtige ſtem, zal die Eiland niet lang overlaſt van mij hebben. Ondertuſſchen, gelieve het u deeze Brieven alleen eens door te leezen, en te overweegen wat aan uws Ooms vriend gezegd moet worden, en wat bij aan uwen Oom te zeggen heeft. — Ik zal mij tot alles laaten vinden (verſtoot mij zo gij wilt) hetwelk zal dienen tot *uwe* ruſt, en tot de Verzoeninge, *waarop uw hart zo onlangs nog geſteld was*. Dog ik ben nederig van begrip, dat het noodig is, dat gij bezadigder jegens mij wordt, al waare het maar om een gunſtiger voorkoomen te geeven aan hetgeen *geſchied is*, en gewigt te verleenen aan eenig *toekoomend aanzoek* bij uwe

(a) Zie D. IV. bl. 119. 172, 173.

Vrienden, op hoedanige wijze gij ook moogt goedvinden zulks te doen.

Ik leide toen de Brieven op haaren ſchoot, en ging weg naar het naaſte vertrek met eene laage buiginge, en een zeer ernſtig weezen.

Ik wierd wel haaſt gevolgd van de twee vrouwen. Juffr. Moore ging heen om aan de ſtijfhoofdige Schoone tijd te geeven om dezelve te leezen: Juffer Rawlins, om dezelve reden; en om dat ze t'huis ontbooden wierd.

De Weduw verzogt, dat zij ſpoedig zou weerom koomen. Ik deed nevens haar hetzelve verzoek; en zij was gereed genoeg om het ten onzen gevalle te belooven.

Ik verſchoonde mij bij Juffr. Moore wegens het vermomd toeſtel, waarmede ik in het eerſt was voor den dag gekoomen, en wegens de Vertellinge die ik verzierd had. Ik zeide haar, dat ik mij verpligt hield om haar te voldoen voor de geheele verdiepinge, waarop wij waaren; en voor eene knegts-kamer eene verdiepinge hooger, en dat wel voor eene maand vaſt.

Zij maakte veel zwaarigheden, en verzogt dat ik haar op dit ſtuk niet wilde dringen, voor dat zij met Juffer Rawlins geraadpleegd had.

Dat ſtond ik toe; maar zeide haar, dat zij mijn pand had aangenomen; en ik hoopte, dat 'er geen gelegenheid tot geſchil koomen zoude.

Juiſt toen kwam Juffer Rawlins weder, met een weezen van gretige nieuwsgierigheid; en als haar gezegd was, wat tuſſchen Juffr. Moore en mij geſproken was, nam zij terſtond eene albeſchikkende deftigheid aan: Welke ik troetelde, als

als die duidelijk begreep, dat indien ik haar op mijne zijde hadde, ik de andere ook had.

Zij wenſchte wel, indien de tijd het toeliet, en het niet geheel onbeſcheiden voor haar was dit te begeeren, dat ik aan Juffr. Moore en haar eene korte Hiſtorie wilde opgeeven van eene zaak, welke, gelijk zij zeide, iets Vreemds, iets Verborgens, iets Wonderlijks vertoonde: Want zomtijds kwam het haar voor als of wij getrouwd waaren; op andere tijden ſcheen dat ſtuk twijffelagtig; en egter ontkende de Lady het niet volſtrektlijk; maar, in 't algemeen, agtede zij zig grootlijks verongelijkt.

Ik zeide, Dat het onze een zeer bijzonder geval was: Dat zo ik haar daarvan onderrigtede, een gedeelte deszelfs naauwlijks geloofbaar ſchijnen zoude. Maar evenwel, voor zo verre zij perſoonen van bedagtzaamheid ſcheenen te zijn, wilde ik haar wel een kort berigt van alles geeven, en dit op eene zo duidelijke en rondborſtige wijze, dat het alles tot haar genoegen zoude opklaaren, wat 'er tuſſchen ons was voorgevallen, of nog naderhand mogt voorvallen.

Zij gingen bij mij zitten, en plooiden elken trek van haar gelaat tot aandagt. Ik had beſlooten om zo nabij de waarheid te blijven als mogelijk was, op dat mijne Beminde niet iets mogt ontvallen, hetwelk mijne opregtheid kon verdagt maaken; en egter in het oog te houden, hetwelk in de Korf-fles was omgegaen.

Het is noodig, ſchoon gij mijne geheele Hiſtorie, en mijne oogmerken ten grooten deele weet,

dat gij kennis hebt van het zaakelijke van 't geen ik haar vertelde.

„ Ik gaf haar, op eene zo beknopte wijze „ als mij doenlijk was, een verhaal van onze fa„ milien, goederen, nabeſtaenden, partijſchap„ pen; die van haar Broeder en mij bijzonderlijk. „ Ik kwam voor de waarheid uit van ons heime„ lijk Trouwen. „ Des Capiteins Brief, welken ik hier in zal ſluiten, zal u mijne redenen daartoe aan de hand geeven. En daarenboven mogten de vrouwen hebben voorgeſlagen, bij wijze van verdrag, om een Paſtoor te haalen. „ Ik vertelde „ haar de voorwaarde, welke mijne Bruid mij „ had doen bezweeren; en aan welke zij mij hield, „ zeide ik, om mij te eer te brengen, dat ik mij „ met haare Nabeſtaenden liet verzoenen.

„ Ik bekende, dat deeze naauwe band mij „ zomtijds bijna deed uitberſten. „ En Juffr. Moore was zo goed om te verklaaren, dat *zij zig daarover niet zeer verwonderde.*

Gij zijt een heel goed ſlag van een vrouw, Juffr. Moore, dagt ik.

Dewijl Juffer Howe onze mama reeds metterdaad ontdekt had; en mogelijk nog wel eenig middel zou kunnen vinden, om haare vriendin van haare ontdekkingen te verwittigen; dagt ik het oorbaar, haar voorin te neemen ten voordeele van Juffr. Sinclair en haare twee Nigten.

Ik zeide, „ Zij waaren van geboorte fat„ zoenlijke Juffrouwen; dat zij geen kwaaden in„ borſt hadden: dat mijne jonge Vrouw inderdaad „ niet van haar hield; alzo zij eens te zamen de „ vrijheid genomen hadden van haar over haare

„ al-

„ alte-nauwgezetheid ten mijnen opzigte te mis-
„ prijzen. Luiden, zeide ik, zelf *vroome* luiden,
„ welke zig aan eene fout ſchuldig kenden, die
„ zij niet gezind waaren te verbeteren, konden
„ maar al te dikwijls het minſt veelen, dat hun daar-
„ van geſproken wierd; als die minder dan ande-
„ re verdraagen konden, dat men geringe gedag-
„ ten van hen had. „

Zo was het maar al te vaak gelegen, bekenden zij.

„ Het huis van Juffr. Sinclair was een zeer
„ fraaij huis, en geſchikt om luiden van het eerſt
„ fatzoen te ontvangen (Dat is waaragtig genoeg,
„ Jan!]. Juffr. Sinclair was eene Vrouw die
„ heel wel beſtaen kon: Eene fatzoenlijke weduw-
„ vrouw ——— gelijk gij zijt, Juffr. Moore.
„ Verhuurt kamers ——— gelijk gij doet, Juffr.
„ Moore. Was voormaals in beter omſtandighe-
„ den —— gelijk gij, Juffr. Moore, mogelijk
„ geweeſt zijt: De weduw van Colonel Sinclair.
„ Mogelijk, Juffr. Moore, hebt gij Colonel Sin-
„ clair wel gekend —— Hij had een logement te
„ Hamſtead. „

Zij had den naam wel gehoord.

„ O hij was vermaagſchapt met de beſte fa-
„ milien in Schotland: En op zijne Weduw be-
„ hoort niet geſmaald te worden, om dat zij lo-
„ gementen verhuurt, gelijk gij weet, Juffr. Moo-
„ re; —— Gelijk gij weet, Juffer Rawlins. „

Dat is zeker, en, Dat is zeker: En zij moeſten zeggen, dat het zo heel mooij niet ſtond voor zulk eene Lady als mijne jonge Vrouw, zo bedilagtig te zijn.

Hier hebbe ik een grondſlag, dagt ik, om mij de hulp deezer vrouwen te bezorgen om mijne Vlugteling te rug te krijgen, of haare oogluikinge ten minſten om zulks te doen, zo wel als om voor te koomen, dat vervolgens eenige kundſchap van Juffer Howe tot haar geraake.

Ik beſchreef haar het character van die Heldin: En gaf te kennen „ dat zij in bekwaamheid „ van kwaad te rokkenen, en moed om het uit te „ voeren, naauwlijks haare weergae had onder de „ Sexe. „

Aan *deeze* Juffer Howe was het, zeide Juffr. Moore, onderſtelde zij, dat mijne Egtgenoot zo begeerig was om een man te paard, met den dageraad, af te vaardigen met een Brief, welken zij giſteren avond nog ſchreef voor dat zij te bed ging; voorneemens zijnde om niet langer te blijven, dan tot dat zij daarop een Antwoord zou gekreegen hebben.

Diezelve juiſt, zeide ik. Ik wiſt wel, dat zij onmiddelijk haare toevlugt tot dezelve neemen zoude. Ik zou maar al te gelukkig geweeſt zijn, konde ik het afgaen van zulk een Brief verhinderd hebben, of het zo beſtoken, dat dezelve Juffr. Howe in handen waare gegeven, in plaatze van haare Dogter. Vrouwen, die eenigen tijd in de wereld geleefd hadden, wiſten beter, dan dat zij jonggetrouwde in zulke grillige kuuren zouden ſtijven.

Laate ik hier even ſtil houden om u te zeggen, terwijl ik het in mijne gedagten hebbe, dat ik zedert Willem belaſt hebbe, om op te ſpooren, waar de karel woont, welke met den Brief der Schoone Vlugteling is op weg gegaen; en indien

het

het mogelijk is, hem bij zijne weeromkoomst te zien, voor dat hij haar ziet.

Ik zeide aan de vrouwen, „ Dat ik wanhoop-
„ te, dat het ooit beter met ons worden zoude,
„ terwijl Juffer Howe zulk een wonderlijken in-
„ vloed had op mijne Egtgenoot, en zelve *onge-*
„ *trouwd* bleef; en voor dat de Verzoeninge
„ met haare vrienden konde worden te wege ge-
„ bragt; of eene *nog* gelukkiger gebeurtenis —
„ gelijk ik die agten zoude, die het laatste man-
„ lijk oir van mijne familie ben; en welke mijne
„ dwaaze gelofte, en haare onverzettelijkheid,
„ tot nog toe had ——— „

Hier hield ik ſtil, en keek zedig, mijn diamant-ring om mijnen vinger rond draaijende: Terwijl moedertje Moore magtig prat keek, en het een zeer particulier geval noemde; en de Maagd haaren waaijer braaf roerde, een vies gezigt zettede, en haaren mond te zamen reeg, om te toonen, dat mijn zeggen geen verder uitlegginge noodig had.

„ Ik vertelde haar, wat gelegenheid tot ons
„ tegenwoordig geſchil gegeven had; ik hield
„ ſtaende, dat 'er weezenlijk Brand geweeſt was:
„ Dog bekende, dat ik geen zwaarigheid gemaakt
„ zou hebben van den onnatuurelijken eed te ver-
„ breeken, waaraan zij mij verbonden had (daar
„ ik het regt van een getrouwd man aan mijne zij-
„ de had) wanneer zij zo toevallig door ſchrik in
„ mijne armen gejaagd wierd: En ik beſchuldigde
„ mijzelven geweldig, dat ik het niet gedaen had;
„ nademaal zij kon goedvinden haare gramſchap
„ zo hoog te doen ſteigeren, en de onbillijkheid

„ had van te onderſtellen, dat de Brand maar een
„ opgeſtemd werk van mij was. „

Ja, wat dat belangt, zeide Juffr. Moore — als wij *getrouwd* waaren, en *Madam* zo *misſelijk* was — Elk Heer *zou niet* — En daar zweeg Juffr. Moore.

„ Te onderſtellen dat ik tot zulk eene *arm-*
„ *hartige* vond mijne toevlugt zoude neemen,
„ zeide ik, daar ik het lief Schepzel *ter aller*
„ *uure* zag — „ Was dit niet eene Stoute zet, Jan?

Een zeer buitengewoon geval, waarlijk! riep de Deern; al waaijende, en egter 'er tuſſchen invallende, met haare *Welmaar's*; en haare uitvorſchende *Eij lieve mijn Heer's!* en haare beteugelende *Genoeg mijn Heer's!* — van de *eene* vraag op de *andere* ſpringende; en nu en dan ongemaklijk op haar ſtoel zittende, uit vreeze dat mijn *gebrek van kiesheid* haare overvloedige *zedigheid* zou kwetſen; en egter was het bezwaarelijk, haare *over*-overvloedige *nieuwsgierigheid* te voldoen.

„ De jaloersheid mijner Beminde [en jaloers-
„ heid kan van zelve, voor vrouwlijke Zielen,
„ duizend dingen doen begrijpen, waarvan geen
„ begrip te maaken is] en de nageevinge van
„ half-uitzinnig te zijn geworden door haars Va-
„ ders ondeugenden vloek, en door de voorafgegaene vervolgingen, welke zij van haare geheele familie had uitgeſtaen; deeze waaren het waarop ik inzonderheid ſtaen bleef, om dus voorzorg te gebruiken tegen hetgeen zou kunnen gebeuren. „

Kort-

Kortom, „ ik deed tegen mijzelven bekentenissen van de meeſte misdaaden, met welke ik „ niet twijffelde dat zij mij in haar bijzijn zou betigten: En gelijk ieder zaak een zwarten en witten kant heeft, gaf ik aan de ergſte deelen onzer Hiſtorie den zagtſten draaij. En toen ik gedaen had, deelde ik haar eenigermaate den inhoud mede van dien Brief van Capitein Tomlinſon, welken ik bij de Lady gelaaten had. Ik beſloot met haar te waarſchuwen om op haare hoede te zijn tegen de naſpooringen van Jakob Harlowe; en van Capitein Singleton, of van eenig volk welke 'er als boots gezellen uitzagen. „

Dit zult gij uit den Brief zelven zien dat noodzaakelijk geſchieden moeſt. Hier moogt gij dien derhalven wel leezen. En een keurlijken Brief zult gij denzelven vinden te zijn tot mijn oogmerk, indien gij maar de minſte aandagt verleent aan desſelfs inhoud.

Aan ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Geagte Heer, *Woensd. den 7 Junij.*

Schoon ik verpligt ben om morgen zelve in Stad te zijn, of overmorgen ten langſten, nogthans konde ik niet nalaaten aan u te ſchrijven, met *eenen van mijne knegten* (welken ik vooruit zende tot eene bijzondere boodſchap) om u te verwittigen, *dat gij waarſchijnelijk iets zult verneemen van uwe eigene nabeſtaenden wegens u-*

we

we [*gewaande* *] *trouwverbintenis.* Een der perſoonen [Mr. Lilburne met naam] aan welken ik had te kennen gegeven hoe ik geloofde dat gij getrouwd waart, is bij geval bekend met Mr. Spurrier, den Rentmeeſter van Lady Eliſabet Lawrance; en (alzo hij niet tot zwijgen verbonden was) maakte daarvan meldinge *aan* Mr. Spurrier, en die aan Lady Eliſabet, als van eene zekere zaak: En dit (ſchoon ik de eere niet hebbe *van in perſoon bij haare Ladyſchap bekend te zijn*) bragt te wege, dat dezelve door haaren dienaar bij mij 'er naar verneemen liet; welke te zamen met Mr. Lilburne bij mij koomende, konde ik niet anders doen dan het verhaal beveſtigen. En ik verſtae, dat Lady Eliſabet het kwaalijk neemt, dat een zo wenſchelijk nieuws haar van uzelven niet wierd bekend gemaakt.

Haare Ladyſchap, ſchijnt het, heeft *eenige zaaken waarom zij in de Stad moet zijn* [en gij zult dan mogelijk verkiezen haar het regt denkbeeld van de zaak te geeven. *Zo* gij dat doet, zal het *in vertrouwen zijn*, onderſtelle ik; op dat 'er niets uit uwe *eigene* familie mag uitlekken, ter wederſpreekinge van hetgeen ik hebbe uitgeſtrooid.]

[Ik ben altoos van gevoelen geweeſt, *Dat men de waarheid in alle gelegenheden ſtriktlijk behoort aan te kleeven:* En ik ben 'er niet wel over in mijn ſchik, dat ik (ſchoon met zo goed een oogmerk) van mijn ouden zetregel ben afgegaen.

* Hetgeen tuſſchen twee haakjes [ ] ſtaet, moet gij onderſtellen, Jan, dat ik bij de vrouwen 'er uitliet, in het berigt 't welk ik haar gaf van den inhoud deezes Brieſs.

gaen. Maar mijn waarde vriend Joannes Harlowe wilde het zo hebben. Egter zag ik nooit, dat eene overtreedinge van deezen aart bij eene *enkele* overtreedinge bleef. Maar om het nu zo goed te maaken als wij kunnen, gun mij nogmaal de vrijheid, mijn Heer, van de Lady te ſmeeken, om het uitgeſtrooid gerugt, zo dra als mogelijk is, zijne egtheid bij te zetten.] Wanneer gij en uwe Lady beide te zamenſtemmen in de erkentenis van uw huwelijk, zal het onbeſcheiden zijn, voor wien het ook weezen mag, om onderzoek naar den netten *dag of week* te doen: [En indien de verbintenis zo heimelijk verrigt worde, als uw oogmerk is (terwijl de juffrouwen, bij welke gij huisveſt, behoorelijke onderrigtinge ontvangen, gelijk gij zegt dat ze hebben, en die metterdaad gelooven dat gij al overlang getrouwd waart) wie zal dan in ſtaat zijn om mijn verhaal te wederſpreeken?]

En egter is het zeer waarſchijnelijk, dat 'er naaukeurig onderzoek op zal gedaen worden; en dit maakt het noodig, dat 'er omzigtigheid gebruikt worde. Want de Hr. Jakob Harlowe wil niet gelooven, dat gij getrouwd zijt; en hij is verzekerd, zegt hij, dat gij beide al te zamen in een huis woondet, toen des Hren. Hickmans aanzoek bij den Hr. Joannes Harlowe gedaen wierd: En indien gij eenigen tijd ongetrouwd te zamen leefdet, beſluit hij uit uw character, mijn Hr. Lovelace, dat het niet waarſchijnelijk is, dat gij ooit zoudt willen trouwen. En hij laat het aan zijne twee Oomen over te beſliſſen, indien gij al *getrouwd moogt zijn*, of 'er geen reden is om te

ge-

gelooven dat zijne Zuſter *eerſt onteerd* is; en dat zo zijnde, te oordeelen wat regt zij kan hebben op hunne gunſt, of op de vergiffenis van eenige haarer familie. Ik geloove, mijn Heer, dat het beſt zou zijn, dit gedeelte van mijnen Brief voor de Lady te ſchuil te houden.

De jonge Hr. Harlowe heeft *beſlooten dit uit te vorſchen, en om ook zijne Zuſter te ſpreeken te koomen*; en te dien einde trekt hij morgen op weg, zo als ik wel onderrigt ben, *met een groot gevolg gewapend*; en de *Hr. Solmes ſtaet ook van de partij te zijn*. Hetgeen hem te ijveriger maakt om dit uit te vorſchen, is dit: De Hr. Joannes Harlowe heeft de geheele familie gezegd, dat hij zijn teſtament wil veranderen, en een nieuw maaken. De Hr. Antonij Harlowe heeft beſlooten hetzelve te doen met het zijne; want hij heeft nu, ſchijnt het, alle gedagten opgegeven van zijnen ſtaat te veranderen; *zedert dat hem onlangs een oogmerk van dien aart miſlukt is, 't welk hij had op Juffr. Harlowe.* Deeze twee Broeders gaen gemeenlijk *met gemeen overleg te werk*; en de Hr. Jakob Harlowe vreeſt (en ik moet u zeggen, dat hij daartoe wel reden heeft, ten aanzien van mijnen Hr. Harlowe) dat zijne jongſte Zuſter, ten minſten meer zal begunſtigd worden, dan hij wel wenſcht, bij de voorgenomene veranderinge. Hij heeft alreeds zijn beſt gedaen om zijnen Oom Harlowe over dit onderwerp te polſen; en wilde gaarn weeten, of 'er ook eenig *nieuw aanzoek* bij hem van den kant zijner Zuſter geſchied waare. De Hr. Harlowe mijdde daarop regtſtreeks te antwoorden, doch gaf uitdruk-

ke-

kelijk zijnen wenſch te kennen tot eene algemeene verzoeninge, en zijne hoope, dat zijne Nigt getrouwd waare. Dit verſtoorde den verwoeden jongman, en hij erinnerde zijnen Oom de Verbinteniſſen, welke zij alle bij het wegloopen van zijne Zuſter hadden aangegaan, *om in geen Verzoeninge te treeden dan met algemeene toeſteminge.*

De Hr. Joannes Harlowe klaagt mij dikwijls, over de balſtuurigheid van zijnen Neef, en zegt dat de jongman, nu dat 'er niemand is voor welker uitſteekender verſtand hij ontzag heeft, de beſcheidenheid in zijn gedrag jegens geene van hem in agt neemt. En dit maakt mijnen Hr. Harlowe nog meer begeerig dan ooit, om zijne jongſte Nigt weder in gunſt te brengen. Ik wil alles niet zeggen, wat ik wel konde, van de ongemeene ſchraapzugt deezes jongmans: —— Maar men zou haaſt denken, *dat deeze gierige menſchen verwagten hier eeuwig te zullen leeven!*

„ Ik nam, maar twee uuren geleeden, de vrij„ heid van voor te ſlaen om eene briefwiſſelinge „ (waartoe ik mijn couvert aanbood) aan den gang „ te helpen tuſſchen *mijnen vriend*, *en zijne dog„ ter-nigt*, gelijk hij haar zomtijds uit gulle gene„ genheid, nog noemt. Zij bezat zo veel voor„ zigtigheid, zeide ik, dat ik mij verzekerd hield, „ dat zij alles beter tot zijn gewenſcht einde zou„ de kunnen ſtieren, dan iemand anders. Dog „ hij zeide, dat hij geen volkoomene vrijheid dagt „ te hebben, om zulken ſtap *voor tegenwoordig* „ nog te doen; en dat het beſt waare, dat hij „ bij gelegenheid zou kunnen zeggen, dat hij

„ niet

„ niet eenige briefwiſſelinge met haar hield, noch
„ Brief van haar ontvangen had.

„ Uit dit alles zult gij zien, mijn Heer, hoe
„ noodzaakelijk het zij onze handelinge *volſtrekt*
„ *Geheim* te houden; en indien de Lady daarvan
„ gewag gemaakt heeft aan haare *waardige vrien-*
„ *din* Juffer Howe, hoope ik dat het in vertrou-
„ wen is.

[En nu nog een weinig regels, mijn Heer, ten antwoord op den uwen van voorleeden Maandag.]

[De Hr. Harlowe is zeer wel genoegd over uwe gereedheid van in zijnen voorſlag te bewilligen. Dog aangaende uwer beider begeerte, dat hij bij de Plegtigheid moge tegenwoordig zijn, zeide hij, dat zijn Neef zo naauw agt gaf op alle zijne treden, dat hij het ondoenlijk agtede (zo hij 'er al toe genegen waare) om u daarmede te believen: Dog dat hij van gantſcher harte zijne toeſtemminge gaf, dat ik de perſoon zou zijn, welke hij bedongen had dat van zijnen kant heimelijk bij de plegtigheid zou tegenwoordig zijn.]

[Evenwel, dunkt mij, weete ik hier een *middel* op te vinden, indien uwe Lady zo zeer begeerig blijft, dat haar Oom 'er bij tegenwoordig zij (ten zij hij een vaſter beſluit hieromtrent hebbe, dan zijn antwoord aan mij ſcheen te kennen te geeven); waarvan ik u zal onderrigten, en misſchien van hetgeen hij daarop zegt, *wanneer ik het pleizier hebbe van u in de ſtad te zien.* Dog inderdaad, ik denke dat gij *geen tijd te verzuimen* hebt. De Hr. Harlowe verlangt met ongeduld te hooren, dat gij metterdaad een zijt; en ik hoo-

hoope, dat als ik de volgende reize van u gae, ik hem de tijdinge zal mogen brengen, dat ik de Plegtigheid voltrekken zag.]

[Zo 'er van den kant der Lady eenige verhinderingen koomen (van *U* kan het niet weezen) zal ik bijkans een *weinig ongunſtig* beginnen te *oordeelen over haare naauwgezetheid.*]

De Hr. Harlowe hoopt, mijn Heer, dat gij u eer zult bevlijtigen om deezen heftigen jongman te mijden, dan te ontmoeten. Hij heeft te beter gevoelen van u, moet ik u zeggen, mijn Heer, uit het berigt 't welk ik hem gaf van uwe gemaatigdheid en beſchaafdheid; welke beide hoedanigheden bij zijnen Neef niet te vinden zijn. *Dog geen van ons is 'er, of hij heeft wel iets te verbeteren.*

Gij kunt u niet verbeelden, hoe teder mijn vriend deeze zijne voortreffelijke Nigt nog bemint ——— Ik zal u daarvan een ſtaaltje geeven, 't welk mij niet weinig aandeed ———„ Indien ik, „ zeide hij, (op eene na de laatſte maal dat wij „ bij malkanderen waaren) nog maar eens weer „ het lief kind mag zien het boven einde van mij„ nen tafel vercieren, als de meeſteres van mijn „ huis, in *mijne ten deel gevallene maand;* ter„ wijl alle de overige van de familie 'er ſlegts als „ haare gaſten tegenwoordig zijn; want zo wilde „ ik het voormaals hebben; en had *daartoe de* „ *toeſtemminge van haare Moeder* ———„ Daar zweeg hij ſtil; want hij was genoodzaakt zijn eerwaardig aangezigt van mij af te keeren. De traanen liepen over zijne wangen. Hij wilde dezelve gaarn verborgen hebben: Maar hij konde

niet — „ Maar — maar, zeide hij — hoe — hoe „ — [Arme heer, hij ſnikte volkoomelijk] —— „ hoe zal ik in ſtaat zijn om de eerſte ontmoetin„ ge te verdraagen! „

Ik danke God, dat ik *niet hard van harten* ben, mijn Hr. Lovelace: Mijne oogen toonden mijnen waardigen Vriend, dat hij geen reden had om over zijne tederheid, voor mij beſchaamd te zijn.

Ik zal een einde maaken aan deezen langen brief. Gelief mijn minzaamſt compliment te maaken aan de voortreffelijkſte aller vrouwen; en te gelooven dat ik ben,

Geagte Heer,

Uw opregte Vriend, en onderdaanige Dienaar,

ANTONIJ TOMLINSON.

Geduurende het geſprek tuſſchen mij en de vrouwen, had ik mij geplant aan het verſte einde van het vertrek, waarin wij waaren, tegen over de deur, die open was; en vlak overſtond tegen de kamerdeur der Lady, die geſlooten was. Ik ſprak zo zagt, dat het haar, op dien afſtand, onmogelijk was om te hooren wat ik zeide; en dus geplaatſt kon ik zien of haare deur ook openging.

Ik zeide aan de vrouwen, dat hetgeen ik aan mijne Egtgenoot gemeld had van de koomſt van Lady Eliſabet in de Stad met haare Nigt Montague, en van derzelver voorneemen om mijne Bemin-

minde te bezoeken, welke zij nooit gezien hadden, nog deeze haar, weezenlijk waar was; en dat ik de tijdinge van haare aankoomſt elk uur verwagtede. Ik toonde daarop aan dezelve copijen van de twee andere Brieven, welke ik bij *haar* gelaaten had; den eenen van Lady Eliſabet, den anderen van mijne Nigt Montague. —— En hier moogt gij dezelve ook leezen, zo gij wilt.

Eeuwige beſchuldigingen, eeuwige verwijtingen, krijge ik van mijne onbeſcheidene bloedverwanten. Dog zij zijn zelf blijde met gelegenheden om mij te berispen. Haare Liefde, haare Liefde, Jan, en dat zij zig verlaaten op mijne bekende goedaartigheid, zijn haare beweegredenen.

Aan ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Woensd. morgen, den 7 Junij.

Waarde Neef,

Ik verneeme, dat alle onze wenſchen eindelijk beantwoord zijn met uwe gelukkige Trouwverbintenis. Maar mij dunkt, dat wij dit al zo wel regtſtreeks van uzelven hadden mogen hooren, als door dien omweg, door welken wij daarvan kennis gekreegen hebben. Mij dunkt, mijn Heer, dat het *vermogen* en de *wil*, die wij hebben om u dienſt te doen, ons niet te meer behoore bloot te ſtellen voor uwe kleinagtinge en verwaarloozinge. Mijn Broeder had 'er zijn hart op geſteld om u de vrouw te geeven, welke wij alle zo lang

gewenſcht hebben dat gij krijgen mogt. Dog indien gij reeds metterdaad getrouwd waart op dien tijd, toen gij hem dat verzoek deedt (*onderſtellende, miſſchien, dat zijne podagra hem niet zou toelaaten om tot u te koomen*) zo zijt gij daarin *uzelven* maar gelijk geweeſt *. —— Indien uwe Lady *haare* redenen had om te begeeren, dat het geheim gehouden wierd, terwijl de geſchillen tuſſchen haar en haare familie blijven duuren, hadt gij het nogthans ons onder *die* bepaalinge kunnen mededeelen; en wij zouden de openbaare blijken van onze vreugde wel ter zijde geſteld hebben, ſchoon over eene gebeurtenis, naar welke wij zo lang verlangd hebben.

De weg, waardoor wij het van verre zijn te weeten gekoomen, is door mijn Rentmeeſter; die bekend is met eenen vriend van Capitein Tomlinſon, aan welken die heer het geopenbaard had: En hij, ſchijnt het, had het van uzelven en de Lady, met zulke omſtandigheden welke daaromtrent geen twijffel overlaaten.

Ik ben inderdaad zeer misnoegd op u: Zo is ook Lady Sara. Dog ik zal heel ras gelegenheid hebben, om u dat in perſoon te zeggen; alzo ik verpligt ben om wegens mijn oud proces voor de Kanſelaarij in de Stad te koomen. Mijne Nigt Leeſon, die, zo het ſchijnt, verhuisd is naai de Albemarle-ſtraat, heeft daar kennis van. Ik zal ten *haaren* huize weezen, alwaar ik begeere dat gij Zondag avond bij mij koomt. Ik hebbe aan mij-

* Ik gaf Juffr. Moore en Juffer Rawlins reden om te denken, Jan, dat dit verwijt *regtmaatig* was.

mijne Nigt Charlotte geſchreeven dat of zij, of haare Zuſter, mij zal ontmoeten te Reading, en mij naar Stad vergezellen. Ik zal 'er maar weinige dagen blijven; alzo het maar eene formaliteit is, die ik 'er te verrigten hebbe. Op mijne weeromreize zal ik eens even aankijken bij Lord M. op M. Burg, om te zien in welken ſtaat zijn laatſte Toeval hem gelaaten heeft.

Ondertuſſchen, nu ik u mijne meeninge over uwe verwaarloozinge gezegd hebbe, kan ik niet nalaaten van u beide ter deezer gelegenheid geluk te wenſchen ——— Uwe Schoone Lady bijzonderlijk, met haare intreede in eene familie, die bereid is om haar de hoogſte agtinge en liefde toe te draagen.

Mijn voornaam oogmerk waarom ik aan u ſchrijve (zonder de noodwendige pointille in agt te neemen) is, op dat gij mijne lieve nieuwe Nigt moogt te weeten doen, dat ik niet zal dulden, dat mij de eere geweigerd worde van haar gezelſchap te mogen genieten te rug naar Oxfordshire. Ik verneeme, dat uw huis en equipagies, welke gij voorhebt te gebruiken, niet ſpoedig gereed kunnen zijn. Zo lang zal ze dan bij mij blijven. Daar ſtae ik op. Dit zal alles weder goed maaken. Mijn huis zal als haar eigen zijn. Mijne knegten en equipagies als haare eigene.

Lady Sara, die in geen vier maanden buiten haar eigen huis geweeſt is, zal mij eene week lang met haar gezelſchap verpligten, ter eere van eene zo dier beminde Nigt als ik verzekerd ben dat zij ons allen zijn zal.

Dewijl gij maar in een logement in de Stad

zijt, kunt nog Gij nog uwe Lady veel voorbereidinge noodig hebben.

Maandag op den een of anderen tijd hoope ik zelve te koomen bij de waarde jonge Lady, om haar mijn compliment te maaken; en om *haare* verontſchuldiginge voor *uwe* verwaarloozinge te ontvangen: Welke, nevens dat zij met mij naar buiten gae, gelijk ik zeide, eene volkoomene voldoeninge zijn zullen. Ondertuſſchen, God zegene *haar* wegens haare kloekmoedigheid [Zeg haar dat ik dus ſpreeke]: En zegene u *beide* met elkanderen, en dat zal een geluk zijn voor ons allen, —— bijzonderlijk, voor

Uwe waarlijk toegenegene Moeij,

ELIS. LAWRANCE.

Aan ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Waarde Neef,

Eindelijk, zo als wij verſtaen, is 'er eenige hoope van u. Nu, zegt de goede Milord zijn pater-noſter van ſpreekwoorden van vooren tot agteren op; van *Snuitſlagen*, *Wilde hairen*, *Lange Laanen*, en zo voorts.

Nu, Neefje, zegge ik, is uw tijd gekoomen, en gij zult nu niet langer, hoope ik, een ongeloovige zijn, ten aanzien van het vermogen en de uitmuntendheid der Sexe, welke gij tot nog toe beſtaen hebt zo zeer te veragten; nog een belacher of beſpotter van eene Inſtellinge, voor wel-

welke alle Zedige luiden eerbied hebben, en tot welker eerbiedinge alle Guiten nog vroeger of laater gebragt worden, of wenſchen dat zij die daarvoor gehad hadden.

Ik verlange om eens te zien hoe uwe zijden koorden u ſtaen: Of het bekoorelijk juk uwe ſchouderen ligt valt. Indien het, met zulk eene lieve Juk-genoot, zo niet doet, zijn Milord, en mijne Zuſter, zo wel als ik, van gedagten, dat gij verdient een naauwer band om uw hals te hebben.

Zijn Lordſchap is zeer misnoegd, dat gij hem geen woord geſchreeven hebt van den Dag, het Uur, de Wijze, nog iets. Dog ik vraage hem, Hoe hij *alreeds* eenige blijk van eerbiedigheid of beleefdheid van u verwagten kan? Hij moet verbeiden, zegge ik hem, tot dat dit teken van Hervorminge, onder andere, voor den dag koome door den invloed en het voorbeeld van uwe Lady: Maar dat, zo gij ooit ergens toe zult deugen, men het wel haaſt zien zal. En, O Neef, welk eene groote, bijſter groote reize hebt gij niet te doen uit de akelige Wildernis der Ligtmiſſerije, door den fraaijen Landſtreek der Hervorminge, tot het lieflijk Koningrijk der Gelukzaligheid! —— Gij moeſt noodwendig geen tijd verzuimen. Gij hebt menig een moeden ſtap te treeden, voor dat gij die reizigers kunt inhaalen, die zo verre niet van daan koomen. Dog gij hebt eene keurelijke Noord-ſtar om u te leiden; dat is in uw voordeel. Ik wenſche u daar geluk mede: En alzo ik nooit nog iets bij uitſtek beleefds en vriendelijks van uw verwagt hebbe, *zo maake ik geen*

zwaarigheid van eerſt te beginnen; dog het is enkel, moet ik u zeggen, uit agtinge voor mijne nieuwe Nigt; welke wij met de hartlijkſte heilwenſchingen en blijdſchap in onze familie ontvangen.

Ik hebbe een Brief gekreegen van Lady Eliſaber. Zij begeert dat ik of mijne Zuſter bij haar koome te Reading, om met haar verder naar ſtad te gaen, ten huize van Nigt Leeſon. Zij brengt Lord M. in de hoope, dat zij zekerlijk onze beminnelijke nieuwe Nabeſtaende met zig te rug zal brengen; want zij zegt, zij zal geen weigeringe lijden. Zijne Lordſchap is dies te gewilliger om *mij* hiertoe te ſchikken, om dat ik eenigzins dol ben om haar te zien; en mijne Zuſter twee jaar geleeden die eere gehad heeft aan het huis van den Heer Robert Biddulph. Dus maak u gereed om ons op onze weeromtogt te vergezellen; ten zij uwe Lady tegenwerpingen heeft, die kragtig genoeg zijn om ons alle te voldoen. Lady Sara verlangt haar te zien; en zegt, Dat deeze vermeerderinge van de familie het verlies van haare beminde Dogter aan dezelve vergoeden zal.

Ik zal wel haaſt, hoope ik mijn compliment aan de waarde Lady in perſoon afleggen: Dus hebbe ik 'er niets meer bij te doen, dan dat ik ben

Uwe oude gekke Speelmeid en Nigt,

CHARLOTTE MONTAGUE.

De juffrouwen de copijen van deeze twee Brieven gelezen hebbende, dagt ik dat ik toen wel

wel mogt dreigen en blaazen ——— „ Maar zeer „ weinig moeds hebbe ik, zeide ik, om zulk „ een bezoek van Lady Eliſabet en Juffer Monta„ gue bij mijne Egtgenoot aan te moedigen. „ Want om kort te gaen, ik ben haarer wonder„ lijke handelingen al moede. Zij is niet hetgeen „ zij plegt te zijn, en (gelijk ik haar zeide in uw „ bijzijn, Ladys) ik zal dit hagelſch eiland verlaa„ ten, ſchoon de plaatze van mijne geboorte, en „ ſchoon het belang dat ik daarin hebbe zeer aan„ zienlijk is; en mijn verblijf gaen neemen in „ Vrankrijk of Italie, en nooit meer denken dat ik „ een getrouwd man ben, *nog als zulk een lee„ ven.* „

Och heden! zeide de eene.

Dat zou droevig zijn! zeide de andere.

Ja, Madam [mij keerende tot Juffr. Moore] ——— Inderdaad, Madam [tot Juffer Rawlins] ——— Ik ben geheel mismoedig. Ik kan zulk eene behandelinge niet langer verdraagen. Ik hebbe het geluk gehad van begunſtigd te zijn met de lonken van zeer ſchoone Ladys, hoewel ik het zelve zegge [en ik keek zedig] zo wel buiten als binnen 's lands ——— [*Gij weet wel dat dit waar is is, Jan*]: Ten aanzien van deeze mijne Egtgenoot, had ik nog maar eene hoope overig (want wat de Verzoeninge met haare vrienden aangaet, ik veragte die alle te veel om daarin eenige waardij te ſtellen, waare het niet om haarenthalven); en dat was, dat indien het God beliefde ons met kinderen te zegen en, zij volkoomelijk haare gewoone Blijgeeſtigheid mogt wederkrijgen; en wij dan mogten gelukkig zijn. Maar de Verzoeninge

waarop haar hart zo zeer geſteld was, is nu, gelijk ik voorheen aanroerde, geheel en al hoopeloos —— Zo geworden door deezen haaren onbedagtzaamen ſtap, en den nog onbedagtzaamer luim waarin ze thans is; nademaal [gelijk gij ligt gelooven zult) haar Broeder en Zuſter, als zij het te weeten koomen, wel fijntjes haar gebruik daarvan zullen maaken tegen ons beide; ——— zig houdende, gelijk zij tegenwoordig al doen, als of zij niet gelooven dat wij getrouwd zijn ——— en het lief ſchepzel zelve maar al te gereed zijnde om zulk een ongeloof te ſtijven ——— alzo 'er niets *meer dan de Plegtigheid* ——— *alzo 'er niets meer* —— *hem!* —— *alzo 'er niets meer dan de Plegtigheid* ———

Hier, gelijk gij wel merken zult, was ik beſchaamd; want Juffer Rawlins bragt mij, met haar voorbereidend neus-optrekken, in gedagten, dat het *welvoegelijk was zodanig te zijn* ———

Ik keerde mij half om; en daarop de Waaijer-wenkſter, en de Bejaarde Vrouw in het aangezigt ziende ——— Gij zelve Ladys wiſt niet wat gij 'er van gelooven moeſt, tot Nu toe dat ik u onze Hiſtorie verteld hebbe: En ik verzekere u, dat ik mij die zelve moeite niet zal geeven om een volk te overtuigen dat ik haate: Een volk, van het welk ik niet eenige gunſt verwagte nog begeere; en die vaſtgeſteld hebben om zig niet te laaten overtuigen. En welke, bidde ik u, moet de uitſlag zijn, als haars Ooms vriend koomt; ſchoon hij een *waarlijk braaf man* ſchijne te zijn? Is het niet natuurelijk voor hem te zeggen, „ Tot wat

„ wat einde, mijn Hr. Lovelace, zoude ik eene „ Verzoeninge poogen te wege te brengen, tus„ ſchen Mevr. Lovelace en haare vrienden, door „ middel van haaren oudſten Oom, daar het goed „ verſtand ontbreekt tuſſchen u zelve? —— Een regtmaatig beſluit, Juffr. Moore! —— Een regtmaatig beſluit, Juffer Rawlins! —— En dit is het ongelukkigſt —— Tot dat zij met hen verzoend is, is die vervloekte eed, volgens haar denkbeeld, van eene verbindende kragt.

De vrouwen ſcheenen bewoogen te zijn; want ik ſprak met grooten ernſt, ſchoon zagt —— En daarenboven, hebben zij gaarn, dat haare Sexe, en derzelver gunſten, ons van belang toeſchijnen. Zij ſchuddeden haare diepzinnige hoofden tegen malkanderen, en keeken bedrukt: En dit bewoog mijn teder hart ook.

Het is een ongehoord geval, Ladys —— Had zij haare keuze niet op mij geſteld boven alle mannen —— Daar zweeg ik ſtil —— En dat, hervattede ik, naar mijn neusdoek voelende, is het dat den Capitein Tomlinſon verſteld deed ſtaen, toen hij haare vlugt te hooren kwam; welke, de laatſte maal dat hij ons te zamen zag, het liefhebbendſte paar op aarde beſchouwde! —— *Het liefhebbendſte paar op aarde!* —— herhaalde ik, in den treur-toon.

Daarop haalde ik mijn neusdoek uit, en dien aan mijne oogen houdende, ſtond ik op, en ging naar het venſter —— Het maakt mij weeker dan eene vrouw! —— Beminde ik haar niet meer, dan ooit man *zijne vrouw* beminde [Ik twijffele niet, of dat doe ik, Jan] ——

Daar

Daar zweeg ik weder ſtil; en weer beginnende ——— Hoe bekoorelijk een ſchepzel, gelijk gij ziet dat ze is, ik wenſchte wel dat ik haar aangezigt nooit gezien had! ——— Excuſeer mij, Ladys; de kamer over wandelende. En mijne oogen hebbende gewreeven tot dat ik onderſtelde dat zij rood waaren, keerde ik mij weder tot de Vrouwen, en mijn Brieven-tas uithaalende, Ik zal u een Brief toonen ——— Hier is hij —— Lees dien, Juffer Rawlins, zo het u belieft ——— Het zal u beveſtigen, hoe zeer mijne geheele familie bereid is om de hoogſte agtinge voor haar te hebben. Ik worde op eenen vrijen trant daarin behandeld; ——— zo worde ik ook in de twee andere. Maar na het voorgaende verteld te hebben, behoeve ik niets voor u twee geheim te houden.

Zij nam denzelven aan, met een weezen vol van gretige nieuwsgierigheid, en keek naar het zegel, hetwelk zwierig met een kroontje pronkte; en op het opſchrift overluid leezende, *Aan Robert Lovelace, Schildkn.* —— Ja Madam —— Ja, Juffer ——— dat is mijn naam [mij bars houdende, ſchoon ik haar dat voorheen al gezegd had] Ik ſchaame mij denzelven niet. De naam van mijne Vrouw toen ze nog maagd ——— toen ze nog ongetrouwd was, moeſt ik liever zeggen —— gek die ik ben! ——— en ik wreef mijne kaaken van misnoegen [Gek genoeg op mijne conſcientie, Jan!] was Harlowe ——— Clariſſa Harlowe ——— Gij hoorde mij haar *Mijne Clariſſa* noemen ——

Dat is zo —— maar ik dagt dat het eene ver-

verzierde of Minne-naam was, zeide Juffer Rawlins.

Ik zou wel gaarn weeten, welke Juffer Rawlins 's Minne-naam is, Jan. De meeſte van de ſchoone Roman-ſpeelſters hebben in haare vroege jeugd zig Minne-naamen verkoozen. Geen paſtoor gaf ooit meer *weezenlijke* naamen, dan ik *verdigte* gegeven hebbe. En dat wel tot een heel goed einde: Menig eene zoete lief heeft mij op een Brief geantwoord om zig een naam toe te eigenen, welken haare gemoeder haar nooit gegeven had.

Neen —— Het was weezenlijk haar naam, zeide ik.

Ik verzogt haar den geheelen Brief uit te leezen. Indien de ſpellinge niet naaukeurig zij, Juffer Rawlins, zeide ik, dat zult gij wel verſchoonen; de ſchrijver is een Lord. Maar, miſſchien, toone ik dien mogelijk niet aan mijne Egtgenoot; want zo die, welke ik haar hebbe laaten houden, van geen uitwerkinge op haar zijn, zal deeze het ook niet zijn: En het luſt mij niet, Milord M. aan haare verſmaadinge bloot te ſtellen. Ik beginne inderdaad mij der gevolgen geheel niet te bekreunen.

Juffer Rawlins, die niet anders dan wel in haar ſchik kon zijn met deeze blijk van mijn vertrouwen, keek als of zij deernis met mij had.

En lees gij hier dan ook den Brief, No. III.

Aan

Aan ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

M. Burg, Woensd. den 7 Junij.

Couſijn Lovelace,

Ik denke dat gij wel tijdt kont gevonden hebben om ons te laaten weeten dat de ſolemnitijt van uw trouwen voltrokken is. Ik mogt deeze beleefdheid wel van u verwagt hebben. Maar miſſchien was de Ceremonij al verrigt op den tijdt dat gij mij verzogt om uws Ladys Vader te zijn —— Dog ik zal toornig worden, zo ik met mijn giſſingen verder ga —— En *hoe minder gezegd hoe minder de mondt misgepraat.*

Dog ik kan u wel zeggen, dat Lady Eliſabet Lawrance, wat ook Lady Sara doen mag, het u niet zo ras zal vergeeven, als ik gedaan heb. *Vrouwen blijven langer geſtoord over kleinagtinge dan mannen.* Gij die de Sex zo wel kent (ik zeg dit evenwel niet tot u lof) had *dat* wel kunnen weeten. Maar nooit te vooren had gij kennis aan een Lady van zo een beminnelijk character. Ik hoop dat gij te zaam maar een Ziel zult hebben. Ik heb voordeezen al gezeid, dat ik u wil onterven, en alles maken aan haar, indien gij niet een goed Man voor haar bevonden wordt.

Dat dit Huwelijk bekroond moge worden met eene groot meenigte van ſchoone Jonges (Meijsjes begeer ik niet) om een zo ouwe familij weer op te bouwen! Op de eerſte Jonge zal mijn naam wor-

worden overgedraagen bij Akte van het Parlament. Dat ſtaat in mijn Teſtament.

Lady Eliſabet en Nigt Charlotte zullen in de ſtad zijn om affeeres *eer een hondt zijn oor ſchudt*. Zij verlangen om haar compliment af te leggen bij uw ſchoone Bruidt. Ik onderſtel dat gij bezwaarlijk op het Jachtveldt zult kunnen zijn, als zij in ſtad koomen, om dat Greme mij weeten laat dat gij daar geen orders gezonden hebt om uw Lady te ontfangen.

Pritchard heeft alles in gereedheid om te tekenen. Ik zal geen gebruik maaken van uw Veragtelijke behandelinge. Ik ben 'er inderdaad al te veel aangewendt ——— Meer tot lof van mijn patientie, als van uw beleeftheid, evenwel.

Een reden waarom Lady Eliſabet na ſtad gaet, zo als ik uw *onder de roos* kan vertellen, is om eenige behoorelijke Preſenten te koopen voor Lady Sara en voor ons alle om te ſchenken bij deze angename gelegentheid.

Wij zouden opentlijk vreugd bedreeven hebben, hadden wij tijdig kennis kunnen hebben, en gedagt dat het voor allen in het algemeen aangenaam zijn zoude. *Diergelijke geleegentheden vallen niet alle dagen voor.*

Met mijn minzaamſt Compliment en congratelatie aan mijn nieuwe Nicht, ſluit ik tegenwoordig, met heftige pijn, welk u met al uw dapperheid dol zou maaken,

Uw waarlijk toegeneegen Oom,

M.

Dee-

Deeze Brief deed de deur toe. Niettegenſtaende dat, zeide Juffer Rawlins; zij wel zag dat ik een wild Heer geweeſt was; en dat dagt zij, trouwens, wel zo dra zij mij beſchouwde.

Zij begonnen haare voorſpraak aan te wenden voor mijne Egtgenoot (zo behendiglijk had ik de hekken verhangen); en dat ik dog niet buiten 's lands wilde gaen, en eene Verzoeninge doen mislukken naar welke van den eenen kant zo zeer verlangd wierd, en zulke wenſchelijke verwagtingen van den anderen kant in mijne eigene familie.

Wie weet, dagt ik bij mijzelven, of 'er van deezen aanſlag zelf niet meer mag koomen, dan ik mijzelven beloofd had? Wat een gelukkig man zal ik zijn, indien deeze vrouwen 'er toe gebragt kunnen worden, om mij de hand te leenen in mijn Huwelijk zijn vol beſlag te geeven!

Ladys, gij zijt uitſteekend goed jegens ons beide. Ik zou eenige hoop hebben, indien mijne zo ongelukkiglijk kieſche Egtgenoot kon bewoogen worden om mij te ontheffen van den onnatuurelijken eed, waaraan zij mij verbonden heeft. Gij ziet hoedanig mijn geval is. Dunkt u niet, dat ik haar wel niet mag aanſtaen om mij te ontſlaen van deezen verfoeijelijken eed? Wilt gij wel zo goed zijn, om uw advijs te geeven, dat éene kamer wel geſchikt is voor een Man en zijne Vrouw, wanneer zij zig ter ruſt begeeven? ——— Zeliglijk voorgeſteld, Belford! ——— En ik mag hier wel aanmerken dat weinige Guiten eene zo ordentlijke taal zouden vinden, dat zij zedige vrou-

wen

wen 'er toe krijgen konden om in dezelve met hen te praaten over zodanige onderwerpen.

Zij meesmuilden beide, en keeken elkanderen aan.

Deeze onderwerpen doen de vrouwen altoos meesmuilen, ten minſten. Men *behoeft* niet meer dan de fijnſte beduideniſſen bij *haar*. Een man die plomp is in het gezelſchap van eene Vrouw, verdient dat hem met eene knods de kop ingeſlagen worde! Want, even als zo veel muſicale inſtrumenten, roer maar eene enkele ſnaar, en de lieve Zielen zijn over en over aan alle kanten gevoelig.

Voorzeker, zeide Juffer Rawlins geleerdlijk, met haaren waaijer ſpeelende, zoude een Caſuiſt vonniſſen, dat de huwelijks-gelofte alle andere verbintenis behoorde te doen ophouden.

Juffr. Moore was, voor haar part, van gevoelen, dat indien de Lady bekende. dat zij eene getrouwde Vrouw was, zij zig ook als zodanig behoorde te gedraagen.

Wat geluk ik ook mag hebben, dagt ik, met deeze *vol-oogige* Schoone, alle andere vrouw ter wereld, van de vijftien, tot de vijf en twintig jaaren, zoude voor morgen-ogtend de mijne zijn naar mijn eigen welgevallen.

En nu, op dat ik in allen gevalle bij der hand mag zijn, zal ik tragten, zeide ik bij mijzelven, om mij van goede quartieren te verzekeren.

Ik hebbe mijn Logement bij u, Juffr. Moore uit kragte van het Handgeld, dat ik u voor deeze kamers gegeven hebbe, en voor eene die gij boven miſſen kunt voor mijne bedienden: Trou-

wens voor *alle* die gij miſſen kunt ——— want wie weet, wat mijns Vrouws Broeder onderneemen mag? Ik zal 'er u voor betaalen wat gij zelve eiſcht; en dat wel voor eene maand of twee vaſt (de Koſt 'er onder begreepen) naar dat gij meer of min overlaſt van mij zult hebben. Neem *dat* tot een pand; of als een gedeelte van uwe betaalinge ——| Haar een Bankbriefje van dertig pond aanbiedende.

Zij wees het zelve van de hand; verzoekende dat zij de Lady eerſt mogt raadpleegen; met bijvoeginge, dat zij aan mijne Eere niet twijffelde; en dat zij haare kamers aan geen ander perſoon verhuuren zoude, aan welken zij niet eenige kennis had, terwijl ik en de Lady hier waaren.

De Lady! De Lady! al geſtadig uit den mond van beide Vrouwen [hetwelk te kennen gaf dat 'er nog eenige twijffel in haar hart ſchool]: En niet *Uwe Vrouw*, en *uwe Lady*, *mijn Heer*.

Nooit ontmoette ik zulke vrouwen, dagt ik: ——— Voor een oogenblik nog zo door en door overtuigd, nogthans alreeds weer wankelende —— Ik vreeze, dat ik met een koppel Twijffel-geeſten te doen hebbe.

Ik wiſt geen reden, zeide ik, waarom mijne Vrouw 'er iets kon tegen hebben, dat ik hier met haar in het zelve huis logeerde, meer dan in de ſtad, ten huize van Juffr. Sinclair. Maar zo zij 'er al iets mogt tegen hebben, zou ik van mijn regt van bezittinge niet willen afſtaen, nademaal het niet onwaarſchijnelijk was, dat die zelve grillige beroeringe, welke haar te Hamſtead gebragt had,

haar

haar zou kunnen vervoeren daar ik haar volſtrektlijk niet wiſt te vinden.

Zij ſcheenen beide met de zaak belemmerd te zijn; en keeken malkanderen aan; met zulk een weezen egter, als of zij dagten dat mijn zeggen niet buiten reden was. En ik verklaarde, dat ik bij haar de Koſt zo wel, als mijn Logement zou neemen; en de tijd des middagmaals op handen zijnde, wierd het eerſt mij niet geweigerd.

IX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD; *Schildkn.*

Ik dagt dat het nu hoog tijd was, om alle mijne zinnen te wenden tot mijne Beminde; die nu volkoomen ruime gelegenheid gehad had om den inhoud der Brieven te overweegen, welke ik bij haar had laaten blijven.

Ik verzogt derhalven Juffr. Moore om binnen te treeden, en haar te verzoeken om te mogen weeten, of het haar believen waare mij toe te laaten dat ik haar in haare kamer kwam ſpreeken over de Brieven, welke ik bij haar gelaaten had; dan of zij mij met haar bijzijn wilde begunſtigen in de Eetzaal?

Juffr. Moore verzogt Juffer Rawlins om met haar binnen te gaen naar de Lady. Zij klopten

aan haare deur, en wierden beide binnen gelaaten.

Ik kan niet nalaaten hier voor een minuut ſtil te ſtaen, om ſchoon tot mijn eigen nadeel, mijne aanmerkinge te laaten gaen over die Geruſtheid, welke de Onnozelheid verleent, die niettemin ruim zo wel een grooter inmengzel van de Slang bij de Duif mogt hebben. Want zij, onbezorgd voor alles wat ik agter haaren rug kon zeggen, om dat zij ten vollen bewuſt was van haare eigene waardigheid, liet mij hier zo ongeſtoord mijne eigene Vertellinge voortpraaten bij perſoonen, welke haar zo vreemd waaren als mij, en die geen van *beide* kennende, onderſteld mogten worden aan den meeſt verongelijkten kant over te hellen: En dat, zo als ik het ſtuk beleide, was aan mijnen kant. Eene lieve onnozele Ziel, dagt ik, op dat pas, die ſteunt op de vroomheid van haar eigen hart, daar het hart niet kan beſchouwd worden dan uit deszelfs werken; en zij naar den uiterlijken ſchijn, eene Manverlaatſter, eene Wegloopſter is van eenen tederen, van den toegeevendſten Egtgenoot! —— Die verwaarloost het goed gevoelen van bijzondere perſoonen jegens zig aan te kweeken, daar de geheele wereld door ſchijn geregeerd wordt!

Nogthans, wat kan 'er verwagt worden van eene engel onder de Twintig jaaren? —— Zij bezit eene wereld vol kennis; *beſpiegelende* kennis, om zo te ſpreeken; maar geen *Ondervindinge*! Hoe kon zij deeze hebben! —— Kennis bij beſpiegelinge is ſlegts een onzeker zwervend ligt: Een Wilde Lantaarn, die het twijffelend gemoed al

al zo dikwijls mifleidt als op den regten weg brengt.

Daar zijn veele zaaken in de wereld, konde een zedelijk redeneerder zeggen, die aan eenen denkenden geeft een onuitſpreekelijk vermaak verſchaffen zouden, waare het niet wegens de vermenginge waarmede zij ons bejegenen. Om nog ernſtiger te zijn; Ik hebbe wel Ouders genoeg gezien [Miſſchien deeden mijne eigene zo wel] welke zig verheugden in die zelve hoedanigheden van hunne kinderen, terwijl zij nog jong waaren, welker natuurelijke gevolgen (te veel ingevolgd en aangemoedigd zijnde) dezelve, als zij groot wierden, hun tot kwellinge en hartzeer deeden ſtrekken —— Om dit op mijn tegenwoordig oogmerk t' huis te brengen, ik moet u zeggen, dat ik dit bekoorelijk ſchepzel aanbidde wegens haare waakzaame voorzigtigheid; maar egter zoude ik, dunkt mij, niet gaarn wenſchen, dat zij uit kragt van die voorzigtigheid, welke evenwel noodig is om haar de *liſten* van alle de overige wereld te boven te doen koomen, te wijs waare voor de *mijne*.

Mijne Wraak, mijne *gezwoorene* Wraak, heeft niettemin (ik mag haar aanbidden zo ik wil) in mijn hart de overhand. —— Juffer Howe zegt, dat mijne Liefde eene Herodiaanſche Liefde is (a): Bij mijne Ziel, de Meid is eene Toverheks! —— Het is mij half-leed te moeten zeggen, *dat ik pleizier vinde in den Dwingeland te ſpeelen over hetgeen ik lief hebbe.* Noem het een onedelmoe-

(a) Zie bl. 64.

dig pleizier, zo gij wilt: Tederder harten dan het mijne kennen dat wel. De vrouwen kennen het jegens eene vrouw, en *toonen* het ook, wanneer haar maar de magt in handen wordt gegeven. En waarom zou men het vreemd vinden, dat ik, die haar zo dier beminne en mij zo veel op haar uitlegge, de beſmettinge van haar inzuige?

X. BRIEF.

De Hr LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Ik zal u nu het zaakelijke geeven van de zamenſpraak, welke tuſſchen de twee vrouwen en de Lady gehouden wierd.

Verwonder u niet, dat een ſtijfhoofdig Wijf een luiſterenden man maakt. De uitkoomſt, evenwel, zo als gij het zult vinden, billijkte de oude aanmerkinge, *Dat de luiſteraars zelden iets goeds hooren van zigzelven.* Hunner eigener wanverdienſten bewuſt, indien ik de giſſinge naar mijzelven mag opmaaken [Dat is nog opregtheid, Jan!] en voor beſchuldiginge vreezende, worden zij zelden in hunne meeninge bedroogen. Daar is dog evenwel eenig verſtand in deeze Spreuken, in deeze Spreekwoorden, in deeze *Wijsheid der natien.*

Juffr. Moore moeſt de boodſchap doen; maar Juffer Rawlins begon de zamenſpraak.

Uw

UW EGTGENOOT, Madam ——— [Die Duivel! —— Enkel om 'er eene ontkennende of beveſtigende verklaaringe uit te krijgen].

Cl. Mijn *Egtgenoot*, Madam ———

Juffer R. De Hr. Lovelace, Madam, betuigt dat gij met hem getrouwd zijt; en verzoekt bij u toegelaaten te worden, of uw gezelſchap te mogen hebben in de Eetzaal, om te ſpreeken over het onderwerp der Brieven, welke hij bij u gelaaten heeft.

Cl. Hij is een elendige booze deugniet. Mag ik u ſmeeken, Madam, om mij met uw gezelſchap zo dikwijls als mogelijk is te begunſtigen, terwijl hij hieromtrent is, en ik hier blijve?

Juffer R. Ik zal u met pleizier gezelſchap houden, Madam. Maar, mij dunkt, ik zou wel wenſchen, dat gij den heer belieft te *zien*, en te hooren wat hij te zeggen heeft over het onderwerp der Brieven.

Cl. Mijn geval is hard, een zeer hard geval. —— Ik ben geheel verward! —— Ik weete niet wat ik doen moet! —— Ik hebbe geen vriend in de wereld, die mij kan of wil helpen! —— Nogthans had ik geen andere *dan* vrienden voor dat ik *dien man* kende!

Juffer R. De Heer ziet 'er niet uit, nog praat hij ook als een kwaad man; —— Niet als een *heel* kwaad man; zo als de mannen doorgaens zijn.

Zo als de mannen doorgaens zijn! ——— Arme Juffer Rawlins, dagt ik! ——— Weet gij ook al, *hoe de mannen doorgaens zijn?*

Cl. O Madam, gij kent hem niet! —— Hij

kan wel de gedaante van een engel des ligts aanneemen; maar heeft een ſnood, een zeer ſnood hart! ———

Ik arme ziel! ———

Juffer R. Dat konde ik niet gedagt hebben, waarlijk! —— Maar de mannen zijn hedendaags zeer bedriegelijk!

Hedendaags! ——— Eene zottin! —— Hebben haare hiſtorie-boeken haar niet geleerd, dat zij altijd zo waaren?

Juffr. Moore, zugtende. Dat hebbe ik, gewislijk, wel tot mijne ſchaade bevonden! ——

Wie weet, of arme moedertje Moore ook, in haaren tijd, niet een Lovelace, of een Belford, of een diergelijken ſlegten vent mag ontmoet hebben? —— Mijne baloorige-ſchrikkige Schoonheid weet niet welke wonderlijke hiſtorien elke vrouw, die 'er leeft en maar het minſt onafhangelijk in haaren wil geweeſt is, haar zou kunnen vertellen, waaren dezelve zo mededeelzaam als zij ſs. —— Maar dit is de zaak; —— Ik hebbe haar reden genoeg tot ſtoorenis gegeven; maar niet genoeg om haar den mond te doen houden.

Cl. Wat de Brieven belangt, welke hij bij mij gelaaten heeft, ik weete niet wat ik op *dezelve* zeggen moet: —— Maar ik bebbe beſlooten om aan *hem* nooit meer iets te zeggen te hebben.

Juffer R. Indien ik, Madam, de vrijheid mag neemen van dit te zeggen, ik denke dat gij de zaak te verre trekt.

Cl. Heeft hij van eene kwaade zaak ook al eene goede gemaakt bij u, Madam? ——— *Dat* kan hij wel doen bij diegeenen, welke hem niet ken-

kennen. Ik hoorde hem inderdaad wel praaten, ſchoon niet wat hij zeide, en ik ben daaromtrent onverſchillig. Dog wat berigt geeft hij van zigzelven?

Ik was verheugd dit te hooren. Haare drift te ſtuijten, te bedwingen, dagt ik, in het felſt van haaren loop, is een keurlijk goed voorteken.

Daarop ging de nieuwsgierige Juffer Rawlins aan het viſſchen, om of eene *beveſtiginge* of *lochening* van mijn Vertelzel uit haar te krijgen. Was Lord M. mijn Oom? Vrijde ik haar in het eerſt met de toeſtemminge van haare vrienden, uitgenomen haaren Broeder? Had ik eene *rencontre* met dien Broeder? Wierd zij zo vervolgd ter begunſtiginge van eenen zeer mishaagelijken man, eenen Solmes, dat zij bewoogen wierd om zig onder mijne beſcherminge te begeeven?

Niet een van deeze dingen wierd ontkend. Alles wat zij 'er tegen *konde* inbrengen; wierd geſmoord of binnen gehouden, uit aanmerkinge (gelijk zij te kennen gaf) dat zij hier maar eene korte wijl ſtond te vertoeven; en dat haare Geſchiedenis te lang was. Maar Juffer Rawlins liet zig dus gemaklijk niet beantwoorden.

Juffer R. Hij zegt, Madam, dat hij u tot Trouwen niet kon overreeden, voor dat hij zijne toeſtemminge gegeven had, onder eenen plegtigen eed, om afgezonderde Bedden te houden, terwijl uwe familie onverzoend bleef.

Cl. O die deugniet! —— Wat kan hij nog in zijne herſens hebben, om deeze vertelzels bij vreemden te doen doorgaen?

Zo, dat is geen regtſtreeks ontkennen, dagt

ik! ——— Admirabel! —— Alles zal ſtraks wel gaen!

Juffer. R. Hij heeft bekend dat een toeval van Brand u voorleeden Woensdag-nagt zeer verſchrikt had ——— En dat —— En dat —— En dat —— een toeval van Brand u verſchrikt had ——— u zeer verſchrikt had —— voorleeden Woensdag-nagt! ——

Daarop, na eene kleine tuſſchenpoos —— Kortom, Hij bekende, Dat hij eenige onnozele vrijheden gebruikt had, welke wel aanleidinge hadden kunnen geeven tot het breeken van den eed, waaraan gij hem verbonden hadt: En dat dit de oorzaak was van uw misnoegen.

Ik had wel zeer gaarn eens willen zien, hoe mijne Bekoorſter toen keek. ——— Gewiſlijk was zij bedremmeld in haare eigene gedagten, om zig te regtvaardigen wegens het zo bijſter kwaalijk neemen van eene zo beuzelagtige misdaad. —— Zij haperde —— Zij ſprak niet terſtond —— Toen zij ſprak, wenſchte zij, dat zij, Juffer Rawlins, nooit eenigen man ontmoeten mogt, die zulke onnozele vrijheden omtrent *haar* gebruiken zoude.

Juffer Rawlins drong verder aan.

Uw geval, Madam, is voorzeker zeer zonderling. Dog indien de hoope op eene verzoeninge met uwe eigene vrienden veragterd wordt, als gij hem verlaat, gun mij dan verlof van te zeggen, Dat het jammer is, het is jammer —— [Ik onderſtelle dat de maagd toen pratkeek, zig bewaaijde, en bloosde; —— het is jammer] dat de eed niet kan aan een kant geſteld worden; inzonder-

derheid daar hij bekent, juiſt niet zo ſtrikt van leeven geweeſt te zijn. ——

Ik kon wel binnen geloopen, en de meid een zoen gegeven hebben.

Cl. Gij hebt *zijne* Vertellinge gehoord. De mijne, gelijk ik u te vooren te kennen gaf, is te lang, en te droevig; mijne ontſteltenis op het zien van den deugniet is te groot; en mijn tijd is hier te kort, dan dat ik dezelve zoude aanvangen. En zo hij eenig oogmerk te bereiken heeft met zijne eigene verdeediginge, waarbij ik in *perſoon* geen nadeel zal lijden, laat hem zigzelven zo wit als een engel doen ſchijnen; met al mijn hart.

Mijne Liefde voor haar, en het uitmuntend character, hetwelk ik van haar gegeven had, wierden toen aangedrongen.

Cl. Schoonſchijnende verleider! —— Zeg mij ſlegts, of ik hem niet door eenigen weg agteruit ontkoomen kan?

Hoe ſloeg mijn hart toen *als een vogel!* om met de vrouwlijke taal te ſpreeken.

Cl. Laate ik eens uitzien —— [Ik hoorde de raam toen opſchuiven] Waar leidt dat pad naar toe? Is 'er geen mogelijkheid om eene koets te krijgen? —— Zekerlijk moet hij met eenigen boozen geeſt te doen hebben, hoe konde hij anders mij hebben opgeſpoord? —— Kan ik niet heimelijk in het een of ander nabuurig huis koomen, daar ik mij moge verbergen zo lang ik geheel kan weg geraaken? —— Gij zijt goede menſchen! — Ik ben niet altijd onder zodanige geweeſt! — O helpt mij, helpt mij, Lady's [met eene ongeduldige ſtem] of ik ben bedorven!

Daar-

Daarop een weinig ſtil houdende. Is dat de weg naar Hendon? [met den vinger wijzende, onderſtelle ik] —— Is Hendon eene afgeſcheidene plaatze? —— De Hamſteader koets, heeft men mij gezegd, brengt wel paſſagiers derwaards.

Juffr. Moore. Ik hebbe een eerelijken vriend te Mili-hill, [De Duivel haale haar, dagt ik!]daar gij, indien uw beſluit zo is, Madam, en indien gij u in gevaar agt, veilig zijn kunt, geloove ik.

Cl. Werwaards het ook zij, indien ik *deezen man* maar ontkoomen kan! —— Waar leidt dat pad naar toe, daar ginder? — Hoe heet dat vlek daar aan de regterhand?

Juffr. M. Highgate, Madam.

Juffer R. Aan den kant der Heide is een klein dorpje genaamd North-end. Daar woont eene Nigt van mij. Maar haar huis is klein. Ik weete niet zeker of zij zulk eene Lady wel zou kunnen genoegen geeven.

De drommel haale *haar* ook, dagt ik! —— Ik verbeeldde mij, dat ik deeze vrouwluij al beter in mijne belangen gebragt had. Maar de geheele Sexe houdt veel van bedrog ſmeeden —— En ook van bedrog-ſmeeders, Jan.

Cl. Eene ſchuur, een ſtal, eene vliering, zal een paleis voor mij zijn, indien het mij eene ſchuilplaatze zal verleenen voor *deezen man!* —

Haare gevoelige aandoeninge, dagt ik, is veel leevendiger dan de *mijne.* Wat duivel hebbe ik gedaen, dat zij zo *zeer* onverzoenbaar moet zijn! — Ik hebbe u Alles verteld, Belford, wat ik deed: Was daarin iets 't welk zo *zeer* buiten den haak was? —— Daar zulke uitzigten van Fa-

Familie-verzoeningen zig ook nog aan haar vertoonen! —— Voorzeker zij is eene zeer *gevoelige* Lady! ——

Zij kreeg daarop mijnen nieuwen knegt in 't oog, die onder het venſter wandelde, en vraagde of hij niet een van de mijne waare? ——

Willem was op den uitkijk naar den ouden Grimes [Dat is de naam van den ouden vent, welken mijne Beminde aan Juffer Howe heeft afgevaardigd]. En als men haar zeide, dat de man die zij zag, mijn knegt *was*; Ik zie, zeide zij, dat 'er geen ontkoomen aan is, ten zij ik u, Madam, [tot Juffer Rawlins, onderſtelle ik] te vriend kan hebben, tot dat ik verder koomen kan. Ik twijffele niet, of die knaap is omtrent het huis op de wagt geſteld om te paſſen op alle mijne treden. Dog de booze deugniet zijn meeſter heeft geen *regt om mij te dwingen*. Hij zal mij niet beletten van te gaen waar het mij gelieft. Ik zal het geheel vlek tegen hem op den been brengen, zo hij mij moeijelijkheid aandoet. Waarde Ladys, is 'er geen agterdeur om uit te geraaken, terwijl gij hem aan de praat houdt?

Juffer R. Met uw verlof dat ik vraage, Madam, is 'er geen gelegenheid meer om te hoopen dat de zaak worde bijgelegd? Waare het niet beter, dat gij hem zag't? Hij bemint u zekerlijk teder: Hij is een fraaij Heer naar de wereld: Gij moogt hem verbitteren, en de zaaken erger maaken voor u ze ve.

Cl. O Juffr. Moore, O Juffer Rawlins! gij kent den man niet! —— Ik wenſche zijn aange-

gezigt niet te zien, nog een woord meer met hem te wiſſelen zo lang ik leeve.

Juffr. Moore. Ik vinde niet, Juffer Rawlins, dat de Heer iets verkeerdlijk heeft opgegeven. Gij ziet, Madam [tegen mijne Clariſſa] hoe eerbiedig hij is, met niet binnen te koomen voor dat het hem wordt toegelaaten. Hij bemint u zekerlijk teder. Eijlieve, Madam, laat hem met u ſpreeken, gelijk hij wenſcht te doen, over het onderwerp der Brieven.

Dat is zeer goed voor Juffr. Moore! Juffr. Moore, dagt ik, is eene zeer goede Vrouw. Toen vervloekte ik haar niet.

Juffer Rawlins zeide iets; maar zo zagt, dat ik niet kon hooren wat het was. Dus wierde 'er op geantwoord.

Ik ben in groote verlegenheid! Ik weete niet wat mij te doen ſtaet! ——— Dog, Juffr. Moore, wees zo goed en geef hem zijne Brieven —— Daar zijn ze —— Gelief hem te zeggen, dat ik wenſche dat hij en Lady Eliſabet en Juffer Montague elkanderen gelukkiglijk ontmoeten moogen. Het kan hem niet ontbreeken aan verſchooningen bij dezelve over het geen gebeurd is, alzo weinig als aan voorwendzelen bij die geene, welke hij zoekt te miſleiden. Zeg hem, dat ik door zijn toedoen, het goed gevoelen van mijne eigene vrienden jegens mij geheel verlooren hebbe. Om die reden bekommere ik mij te minder, in welke gedaante ik aan de zijne voorkoome.

Juffr. Moore kwam daarop naar mij toe; en ik vreezende dat 'er onderwijlen tuſſchen de twee andere iets mogt omgaen, dat mij niet paſſen zou-

de

de, nam de Brieven, en trad ter kamer in, en vond haar geweeken in het ſchrijfkamertje; mijne Beminde met een ernſtig weezen luiſterende tegen Juffer Rawlins, die geheel aandagtig was.

Haare rug was naar mij toegekeerd, en Juffer Rawlins, door aan haare mouw te trekken, haar te kennen geevende dat ik 'er was, Kan ik dan geen vertrek hebben daar ik van uw overlaſt bevrijd ben, mijn Heer? zeide zij met eene verſtoordheid, als of ik haar kwam ſtooren in eenig geſprek, 't welk haar ter harten ging. ——— Wat hebt gij hier, of met mij te doen? —— Gij hebt uwe Brieven; hebt gij niet?

Lovel. Ik hebbe die mijn lief; en mag ik u bidden, overweeg dog wat gij gaet doen. Ik verwagte ieder oogenblik hier den Capitein Tomlinſon. Bij mijne ziel, dat is zo. Hij heeft beloofd om hetgeen gebeurd is, voor uwen Oom te verzwijgen: Maar wat zal hij denken, zo hij vindt dat gij deezen wonderlijken luim nog al blijft behouden?

Cl. Ik zal eens mijn beſt doen, mijn Heer, om voor een oogenblik of twee mijn geduld tegen u te behouden, terwijl ik u eenige weinige vraagen doe in het bijzijn van deeze Lady, en van Juffr. Moore [welke toen juiſt binnen kwam] welke beide gij door uwe ſchoonſchijnende vertellingen met vooroordeel ten uwen voordeele hebt ingenomen: ——— Kunt gij zeggen, mijn Heer, dat wij te zamen getrouwd zijn? Leg uwe hand op uw hart, en antwoord mij, Ben ik uwe getrouwde Vrouw?

Ik

Ik ben te verre gegaen, dagt ik, om voor zulk een ſtoot als deezen te gaen omleggen, al hoe regt die op den man aan is.

Mijne allerlieffſte ziel! hoe kunt gij zulk eene vraag doen? Is het of tot *uwe* eere, of tot de *mijne*, dat daaraan getwijffeld worde? — Zekerlijk, zekerlijk, Madam, gij kunt niet gelet hebben op den inhoud van Capitein Tomlinſon's Brief.

Zij klaagde dikwijls over flaauw-moedigheid geduurende onzen gantſchen woordenſtrijd, en over zwakheid van lighaam en geeſt, van wegens de Vlaagen, waarin zij vervallen was: Dog weinig reden had *zij* tot deeze klagte, dagt mij, die in ſtaat was om mij zo beet te houden, als zij deed. Ik bekenne, dat ik verſcheidene maalen bijſter met haar verlegen was.

Gij en Ik! *ſnoodſt karel* —

Mijn naam is Lovelace, Madam ——

Daarom is het dat ik u den *ſnoodſten karel* noeme [Was dit te vergeeven, Jan?] — Gij en ik weeten de waarheid, de *geheele* waarheid — Ik behoeve mijne agtinge bij deeze juffrouwen niet te zuiveren: — Die hebbe ik reeds verlooren bij ieder een, op welker agtinge ik reden had om geſteld te zijn. Dog laate ik dit *nieuw* ſtaaltje eens zien, van hetgeen waartoe gij bekwaam zijt. — Zeg, deugniet (zeg, Lovelace, indien gij het zo liever hebt) Zijt gij weezenlijk en waarlijk mijn getrouwde Man? —— Zeg! antwoord zonder haperinge.

Zij beefde van ongeduldige verontwaardiginge; maar zij had eene verwilderde houdinge en wee-

zen

zen, waarmede ik eenigzins mijn voordeel deed, om deezen vervloekten ſtoot af te weeren. En een vervloekte ſtoot was het zeker; nademaal, zo ik het volſtrektlijk had ſtaende gehouden, zij nooit iets geloofd zou hebben van het geen ik zeide: En hadde ik bekend, dat ik niet getrouwd was, dan had ik mijn eigen aanſlag in duigen gegooid, zo omtrent de vrouwen als omtrent haar; en ik kon dan geen voorwendzel hebben om haar te vervolgen, of haar te beletten van te gaen waarheen het haar geliefde. Niet dat ik mij ſchaamde, om zulks ſtaende te houden, waare het met policij beſtaenbaar geweeſt. Voor zulk een jakhals wilde ik ook niet gaarn bij u geagt worden.

Lovel. Mijne waardſte Liefde, hoe praat gij in het wild! Waarop wilt gij *hebben* dat ik antwoorde? is het wel noodig dat ik antwoorde? Mag ik mij hieromtrent wel niet weder beroepen op uw eigen Boezem, zo wel als op de onderhandelinge en Brief van Capitein Tomlinſon? Gij weet zelve wel hoe de zaaken tuſſchen ons ſtaen. —— En Capitein Tomlinſon —

Cl. O deugniet! Is dit een antwoord op mijne vraag? Zeg, zijn wij getrouwd, of niet?

Lovel. Wat *Getrouwd te zijn in zig behelſt*, weeten wij alle. Indien het gelegen zij in de Vereeniginge van twee harten [Dat was een draaij, Jan!] moet ik tot mijne uiterſte droefheid zeggen, dat wij het *niet* zijn; nademaal ik nu zie dat gij mij haat. Zo men ziet op de Voltrekkinge des Huwelijks, moet ik tot mijne ſchaamte en leedweezen bekennen, dat wij het *niet* zijn. Maar,

mijn lief, gelief dog te bedenken, wat antwoord een half douzijn menſchen, onder welke gij van daan gekoomen zijt, op uwe vraag zouden kunnen geeven. En maak nu, in *de ongeſteldheid van uwen geeſt*, en de oploopendheid uwer drift, een ſtuk niet twijffelagtig in het bijzijn deezer juffrouwen, hetwelk gij bekend hebt bij die geene, welke ons beter kennen.

Ik wilde haar iets hebben in 't oor geluiſterd omtrent de Onderhandelinge met haaren Oom, en den inhoud van des Capiteins Brief; maar, agteruit wijkende, en met eene afweerende hand, Blijf van mij af, *karel*, riep de lieve baldaadige —— Op uw eigen hart beroepe ik mij, nademaal gij eene zo jammerlijke uitvlugt maakt op mijne vraag! — Ik doe geen bekentenis van een Huwelijk met u! — Zijt getuigen, Ladys, dat ik zulks niet doe. En houd op met mij te pijnigen, houd op met mij te volgen. — Voorwaar, voorwaar, hoe veel ſchuld ik ook mag hebben, ik hebbe niet verdiend om *dus* vervolgd te worden! — Ik hervatte derhalven mijne voorige taal: Gij hebt geen regt om mij te agtervolgen: Gij *weet* wel dat gij dat niet hebt: Vertrek dan; en laat mij mijn hard lot zo goed draagen als ik kan. O mijn waarde wreede Vader! zeide zij, in eene geweldige buij van droefheid [op haare knieën vallende, en haare opgehevene handen te zamen vouwende] uw zwaarwigtige vloek is vervuld over uwe verwenſchte Dogter! Ik worde *geſtraft*, verſchrikkelijk geſtraft, door dien deugniet zelf, in welken ik zo ondeugend mijn vertrouwen geſteld had!

Bij mijne Ziel, Belford, de kleine toveres bewoog

woog *mij* met haare woorden, dog nog meer met haare wijze van uitſpraak. Verwonder u dan niet, dat haare houdinge, haare droefheid, haare traanen, de vrouwen tot diergelijke blijken van medelijden bragten.

Had ik daar niet vervloekt veel te ſtellen?

De twee vrouwen weeken naar het afgelegenſt einde van de kamer, en luiſterden, Een vreemd geval! Dit is geen ijlhoofdigheid — hoorde ik haar even zeggen.

Het bekoorelijk ſchepzel wierp haaren neusdoek over haar hoofd en hals, terwijl zij bleef leggen op haare knieën, met haar rug naar mij toe, en haar aangezigt verbergende op een ſtoel, en bij herhaalinge ſteeds ſnikte en zwoegde van droefheid en drift.

Ik nam deeze gelegenheid waar om naar de vrouwen te treeden, en haar ſtandvaſtig te houden.

Gij ziet, Ladys [luiſterende] wat een ongelukkig man ik ben! Gij ziet, welken geeſt dit lief ſchepzel heeft — Alles, alles is te wijten aan haare onverzoenbaare Bloedverwanten, en aan haars Vaders Vloek. — Vervloekt mögen zij alle zijn! Zij hebben de herſens ontſteld van de bekoorelijkſte vrouw ter wereld!

Ach! Mijn heer, mijn heer, antwoorde Juffer Rawlins, welke ſchuld haare Bloedverwanten ook mögen hebben, alles is tuſſchen u en haar zo niet als het behoort te zijn. Het is duidelijk dat zij zigzelve niet agt getrouwd te zijn: Dat is *duidelijk*: En indien gij eenige agtinge hebt voor de arme Lady, en haar niet geheel en al van haare

zinnen berooven wilt, zoudt gij beter doen met weg te gaen, en aan den tijd en bezadigder overweeginge de uitkoomſt ten uwen voordeele over te laaten.

Zij zal mij hiertoe ten laatſten dwingen, vreeze ik, Juffer Rawlins; Dat *vreeze* ik waarlijk; en dan zijn wij beide verlooren: Want ik kan zonder haar niet leeven; dat weet zij maar al te wel: En zij heeft geen een vriend, die naar haar wil omzien: Dit weet zij ook wel. Ons Huwelijk zal, als haars Ooms vriend hier koomt, onbetwiſtbaar beweezen zijn. Dog ik ſchaame mij, als ik bedenke gelegenheid gegeven te hebben om te gelooven dat het geen Huwelijk is: Dat is het, daar zij heen wil!

Wel het is dog een zeer vreemd geval, zeide Juffer Rawlins; en zou meer gezegd hebben, wanneer de toornige Schoonheid, naar de deur koomende, zeide, Juffr. Moore, ik verzoeke u een woordje. En zij traden beide in de Eetzaal.

Ik zag haar, even te vooren, een pakje in haar zak ſteeken; en volgde haar ter kamer uit, uit vreeze dat zij mij ontſlippen mogt; en naar de trap treedende, op dat ze *mij niet mogt voorbij geraaken*, Willem, riep ik met een luide ſtem [ſchoon ik wel wiſt dat hij niet nabij was] —— Eij lieve, kind, tegen eene meid, die antwoord gaf, roep een van beide mijne knegten tot mij.

Zij kwam daarop naar mij toe, met een grimmig weezen: Roept gij uwen knegt, mijn Heer, om mij met u beiden te beletten van te gaen waar het mij belieft?

Vat

Vat dog alles wat ik doe, mijn waardſte leeven, niet op in een verkeerden zin. Kunt gij mij zo laag en zo onwaardig agten, dat ik een knegt gebruiken zou om u vaſt te houden? —— Ik roepe hem om hem te zenden naar de openbaare huizen, of herbergen van dit vlek, om te verneemen naar Capitein Tomlinſon, die mogelijk aan de eene of andere van dezelve is afgeſteegen, en nu miſſchien zig ophoudt met noodlooze opſchikkinge van zijne kleederen; en ik wilde wel dat hij maar kwam, al waare hij zonder kleederen, God vergeeve het mij! want tot in mijn hart worde ik doorſtoken van uwe wreedheid.

Daar wierd mij een antwoord gebragt, dat geen van beide mijne knegten bij der hand was.

Niet bij der hand, zeide ik? ——— Waar kunnen die honden heen geloopen zijn?

O mijn Heer! met een ſmaadlijk weezen; Niet verre, durve ik wel verzekeren. Een derzelver was nog zo even onder het venſtér; volgens uw ordre, onderſtelle ik, om op mijne gangen te paſſen —— Dog ik zal doen wat mij belieft, en gaen waar het mij belieft; en dat onder uw gezigt.

God verhoede, dat ik u ergens in verhinderen zoude, hetwelk gij behoudens uwe eigene veiligheid doen moogt.

Nu geloove ik waarlijk, dat haar oogmerk was, om uit te ſluipen in gevolge van het geen zij met Juffer Rawlins in het Schrijfkamertje geluiſterd had; miſſchien naar Juffer Rawlins huis.

Zij trad daarop te rug naar Juffr. Moore, en gaf haar iets, hetwelk daarna bleek een diamant-

ring te zijn, en verzogt haar [niet luisterende, maar met een weezen als of ze mij tartede] Dat tot pand voor haar te neemen, zo lang tot dat zij haare rekeninge voldoen zou; waartoe zij wel haast middel zou vinden; alzo zij geen meer geld bij zig had, dan zij mogelijk zou van nooden hebben, voor dat zij bij eene van haare bekenden kwam.

Juffr. Moore wilde hetzelve wel van de hand geweezen hebben; dog zij wilde van geen weigeren hooren; en daarop, haare oogen afdroogende, deed zij haare handschoenen aan — Niemand heeft regt om mij tegen te houden, zeide zij! — Ik *wil* gaen! —— Voor wien zoude ik vreezen? ——— Daar deeze haare vraag zelf, bekoorelijk Schepzel! van haare vreeze getuigenis gaf.

Ik verzoeke vergiffenis, Madam [zig keerende tot Juffr. Moore, en nijgende] van de moeijelijkheid die ik u hebbe aangedaen. —— Ik verzoeke vergiffenis, Madam, tot Juffer Rawlins, [insgelijks tegen haar nijgende] — Beide mogelijk zult gij wel iets van mij hooren in een gelukkiger uur, zo mij zulk een ten deele valt — En God zegene u beide! —— tegen haare traanen worstelende tot snikkens toe —— en zou voort getrippeld hebben.

Ik trad naar de deur: Ik deed die toe; en mijn rug daartegen zettende, greep ik haare weerstreevende hand ——— Mijn waardste leeven! Mijne engelin! zeide ik, waarom wilt gij mij dus raadloos maaken? — Is dit de vergiffenis, welke gij zo plegtiglijk beloofdet? —

Laat mijne hand los, mijn Heer! — Gij hebt niets

niets met mij te doen! Gij hebt geen regt over mij! Gij *weet* wel dat gij dat niet hebt.

Maar waarheen, waarheen dog, mijne waardſte Liefde, wildt gij gaen? —— Denkt gij niet, dat ik u zal volgen, al waare het tot aan het einde der wereld? ——— Waarheen dog wildt gij gaen?

Wel moogt gij vraagen waarheen ik gaen wil, die de oorzaak geweeſt zijt dat mij geen vriend meer is overgebleeven! —— Maar God, die mijne onnozelheid en mijne opregte oogmerken kent, zal mij niet geheel verlaaten, wanneer ik buiten uwe magt ben ——— Maar in dezelve zijnde, kan ik niet verwagten dat een ſtraal van de Godlijke genade of gunſt tot mij kan reiken.

Hoe geſtreng is dit! ——— Hoe ijzelijk geſtreng! ——— Buiten *uwe* tegenwoordigheid, mijne toornige Schoone! kan ik nog op het een nog op het ander hoopen. Gelijk mijne Nigt Montague aanmerkt in den Brief, dien gij gelezen hebt, Gij zijt mijne Noord-ſtar, en mijne gids; en zo ik ooit gelukkig ſtae te worden, het zij hier of hiernamaals, moet het in en door u zijn.

Zij wilde daarop de deur hebben opengedaen. Maar als ik mij eerbiediglijk tegen haar aankantede, Ga weg, Karel! Ga weg, Lovelace! zeide zij: Verhinder mij niet in mijn gang. Zo gij niet wilt dat ik tot het venſter mijne toevlugt neeme, zo laat mij ter deure uitgaen; want, nog eens zegge ik, gij hebt *geen regt om mij vaſt te houden.*

Uwe gramſchap, mijn waardſte leeven, wil ik wel bekennen dat wel gegrond is. Ik wil wel

bekennen, dat ik geheel ſchuldig geweeſt ben. Op mijne knie [en ik knielde] vraage ik u om vergiffenis. En kunt gij weigeren uwe eigene *belofte* te beveſtigen? ——— Zie vooruit op de gelukkige uitzigten, die zig voor ons opdoen. Ziet gij niet hoe Milord M. en Lady Sara verlangen om *u* te zegenen, om dat gij mij, en hunne geheele familie ten zegen zult ſtrekken? Kunt gij geen vermaak ſcheppen in het beloofd bezoek van Lady Eliſabet en mijne Nigt Montague? En in de beſcherminge die *zij* u aanbieden, zo gij over de *mijne* niet wel voldaen zijt? Wenſcht gij niet om uws Ooms vriend te zien? Toef ſlegts tot dat Capitein Tomlinſon koomt. Ontvang van hem het nieuws, dat uw Oom bewilligt in beider wenſchen.

Zij ſcheen ten eenenmaale verlegen; viel bijna van zigzelve, en was gedrongen tegen het beſchot te leunen, terwijl ik voor haare voeten knielde. Een vloed van traanen borſt eindelijk uit haare minder gramme oogen ——— Goede God! zeide zij, haar beminnelijk aangezigt, en zamengevouwene handen opheffende, wat zal nog eindelijk eens mijn lot zijn! ——— Verlos mij van deezen gevaarlijken man; en geleid mij! Ik weete niet wat ik doe; wat ik kan doen; nog wat ik behoore te doen!

De vrouwen, als voor welke ik beleeden had dat ons Huwelijk maar half voltrokken was, hoorden in dit geheel toneel niets dat ter wederſpreekinge [ter vierkante wederſpreekinge] diende van hetgeen ik betuigd had: Zij geloofden dat zij in de bedaaringe van haare drift, en haar wankelend beſluit, eene Liefde voor mij zagen, welke haare gram-

ſchap

ſchap te vooren onderdrukt had; en zij poogden haar te zamen te overreeden om tot des Capiteins koomſt te vertoeven, en zijne voorſlagen te hooren; haar de gevaaren voor oogen houdende, waaraan zij zou zijn blootgeſteld; de moeijelijkheden die ze zou mogen uitſtaen; eene Lady van haare gedaante, zonder geleide, zonder beſcherminge. Van den anderen kant, ſpraken zij lang en breed van mijn betuigd berouw, en van mijne beloften; voor welker volbrenginge zij aanbooden zig te verbinden. Zo veel aandoeninge had mijne knielende nederigheid op haar te wege gebragt.

De vrouwen, Jan, erkennen ſtilzwijgende de minderheid van haare Sexe, met de hovaardij die zij ſtellen in eenen knielenden Minnaar aan haare voeten te beſchouwen.

Zij keerde zig van mij af, en viel neder op een ſtoel.

Ik ſtond op, en naderde haar met eerbied. Mijn allerliefſt ſchepzel, zeide ik — en zou voortgeſproken hebben — Maar met een gelaat gloeijende van eene welbewuſte waardigheid, viel zij mij in de reden — Onedelmoedige, ondankbaare Lovelace! ——— Gij kent de waardij niet van het hart, welk gij gehoond hebt! Nog kunt gij begrijpen hoe zeer mijne ziel uwe laagheid veragt. Maar laagheid moet altoos het deel zijn des mans, die ſnoodlijk kan te werk gaen! ———

De vrouwen geloovende dat wij waarſchijnelijk nader tot malkanderen zouden koomen, gingen heen. De lieve ſtijfhoofdige ſtelde zig daar wel tegen. Dog zij zagen wel, dat ik begeerig was naar haar afweezen. En wanneer zij

weg gegaen waaren, wierp ik mij nogmaal aan haare voeten, en erkende mijne misdaaden; ſmeekte haar nog voor deeze eene reize om vergiffenis, en beloofde de naaukeurigſte omzigtigheid in toekoomende.

Het was voor haar onmogelijk, zeide zij, haar *Geheugen* te behouden, en het mij te *vergeeven*. Wat hadt gij *gezien* in het gedrag van Clariſſa Harlowe, 't welk u kon aanmoedigen om haar dus te hoonen, als gij hebt durven doen? Hoe laage gedagten moeſt gij van *haar* hebben, dat *gij* kondt beſtaen u zo ſchuldig te maaken, en van *haar* verwagten dat zij zo zwak zou zijn om het u te vergeeven?

Ik verzogt haar, dat zij mij den Brief van Capitein Tomlinſon voor haar wilde laaten overleezen. Ik was verzekerd dat het onmogelijk was, dat zij daaraan de vereiſchte aandagt kon verleend hebben.

Ik *hebbe* daaraan de vereiſchte aandagt verleend, zeide zij; en ook aan de andere Brieven. Zo dat hetgeen ik zegge, wel beraaden is. En wat hebbe ik te vreezen van mijn Broeder en Zuſter? —— Zij kunnen maar het bederf van mijn Fortuin bij mijn Vader en Oomen *vervullen*. Dat mogen zij doen, met al mijn hart. U, mijn Heer, mag ik danken, dat gij mijn Fortuin in de laagte gebragt hebt: Maar ik danke God, dat mijn Gemoed niet met mijn Fortuin gedaald is. Het is, integendeel, opgeheven boven Fortuin, en boven U; en voor een half woord ſchenke ik hun het Goed, waarom zij mij benijd hebben, en ſchelde hun alles kwijt wat ik van mijne familie te verwag-

wagten hebbe, waarover zij ongeruſt mogen zijn.

Ik ſloeg mijne handen en oogen om hoog in ſtilzwijgende verwonderinge over haar.

Mijn Broeder, mijn Heer, mag wel denken dat ik bedorven ben. Tot roem van *uw* character, mag hij wel denken dat het onmogelijk is bij *u* te zijn, en eerelijk te blijven. Gij hebt maar al te veel hunne hevigſte beſchuldigingen gebillijkt door alle deelen van uw gedrag. Maar nu ik u ontvlooden ben, en buiten het bereik van uwe onnaſpoorelijke argliſtigheden, wil ik mijzelve bewinden in mijne eigene onnozelheid [en toen ſloeg de driftige Schoonheid haare armen om zig heen] en aan den tijd, en aan mijne eigene omzigtigheid de herſtellinge van mijn character overlaaten. — Verlaat mij dan, mijn Heer —— Agtervolg mij niet! ——

Goede God! haar in de reden vallende —— En waarom dog dit alles! —— Waare ik niet geweeken voor uwe ſmeekingen (Vergeef het mij, Madam) gij kondt uwe gramſchap niet meer den teugel gevierd hebben ——

Deugniet! —— Was het geen misdaad genoeg, *gelegenheid* te geeven tot die *ſmeekingen?* Wildt gij eene verdienſte bij mij inleggen, dat gij haar niet ten uiterſten bederve bragt, die gij hadt behooren te beſchermen? — Ga weg, karel! zig van mij afkeerende, haar gelaat over en over zo rood als karmozijn van drift — Zie mij niet meer! — Ik kan u onder mijn gezigt niet verdraagen! —

Allerliefſt, allerliefſt ſchepzel! ——

Indien ik het u vergeeve, Lovelace —— en daar hield zij ſtil. Te tragten, voer zij voort,

te

te tragten, met *voorbedagten raade*, door *ſnoode en laage ſtreeken*, door *geſchreeuw van Brand* ——— een arm ſchepzel te verſchrikken, die bewilligd had eenen elendigen kans met u aan te gaen voor haar leeven!

Om Gods wil ——— poogende haare afweerende hand te vatten', zo als zij van mij vlood naar het ſchrijfkamertje ——

Wat hebt gij Gods zaak ten uwen voordeele bij te brengen, O afſchuwelijkſte der menſchlijke zielen!

Daarop zig *van mij* afkeerende, terwijl zij haare oogen afdroogde, en zig weder *naar mij toe* keerende, dog haar lief aangezigt half ter zijde gewend, In welke zwaarigheden hebt gij mij ingewikkeld! ——— *Gij die een effen pad voor u badt*, na dat gij mij in uwe magt getroond hadt ——— Mijn geeſt heeft nu in eenen opſlag alle uwe kromme wegen voor zig; en indien gij zulke gedagten hebt van Clariſſa Harlowe, als haar hoogmoedig hart haar ſpelt dat gij van haar behoort te hebben, zo zult gij uw fortuin elders zoeken. Hoe dikwijls hebt gij mij getergd om u te zeggen, dat mijne Ziel boven u verheven is?

Om Gods wil, Madam, om den wil van eene Ziel, welke het in uw vermogen is voor verderf te bewaaren, vergeef mij de voorgaende misdaad. Ik ben de grootſte ſchurk op aarde, zo ze voorbedagtlijk was opgeſtemd. Nogthans onderwinde ik mij niet mij zelven te verſchoonen. Tot uwe genade neeme ik mijne toevlugt. Ik zal niets onderneemen voor mij in te brengen, dan boet-

vaar-

vaardigheid. Zie maar Capitein Tomlinſon. Zie maar Lady Eliſabet en mijne Nigt; laat die voor mij pleiten; laat *die* borgen zijn voor mijne eere.

Indien Capitein Tomlinſon koomt, terwijl ik hier blijve, zie ik hem mogelijk. Dog wat u belangt mijn Heer ——

Allerliefſt ſchepzel! mag ik u bidden om mijne misdaad bij den Capitein, als hij koomt, dog niet te verzwaaren. Mag ik u bidden ——

Wat verzoekt gij? ——— is het niet dat ik uw ſtreng zal trekken tegen mij zelve! ——— Dat ik het zal bewimpelen ——

Betigt mij niet, Madam, viel ik 'er tuſſchen in, met opzetlijke ſchurkerij! —— Geef zulk een draaij niet aan mijne misdaad, welke uws Ooms gevoelen zou mogen verzwakken —— dat van uwen Broeder verſterken ———

Zij vloog van mij af naar het verſte einde van de kamer; [*Zij kon niet verder loopen*] ——— En toen kwam juiſt Juffr. Moore boven, en gaf haar te kennen, dat het middagmaal gereed was; en dat zij Juffer Rawlins bewoogen had om haar haar gezelſchap te verleenen.

Gij moet mij excuſeeren, Juffr. Moore, zeide zij. Juffer Rawlins zal ook wel zo goed zijn, hoope ik ——— Ik kan niet eeten —— Ik kan niet beneden gaen. Wat u belangt, mijn Heer, ik onderſtelle dat gij het billijk zult agten om hier van daan te gaen; ten minſten tot dat de heer koomt, dien gij verwagt.

Ik ging eerbiedigljk weg naar de naaſte kamer, op dat Juffr. Moore haar berigten mogt [het wel-

welk ik zelve niet durfde doen] dat ik bij haar mijn logement en tafel genomen had, gelijk ik [luiſterende] verzogt dat zij doen zoude: En Juffer Rawlins in den doorgang ontmoetende, Liefſte Juffer Rawlins, zeide ik, wees dog mijne vriendin: Span met Juffr. Moore te zamen om mijne Egtgenoot te bevreedigen, indien zij eenige nieuwe buitenſpoorigheden moge uitſlaen, om dat ik hier mijn logement genomen hebbe, en voorneemens ben om hier te eeten. Ik hoope, dat zij meer edelmoedigheid zal hebben, dan dat zij eene juffrouw denke te beletten van haare kamers te verhuuren.

Ik onderſtelle, dat Juffr. Moore (welke ik bij mijne Schoone liet) haar hiervan al berigt gedaen had, voor dat Juffer Rawlins binnen kwam; want ik hoorde haar zeggen, terwijl ik Juffer Rawlins ophield ——— „ Neen, zeker: Hij heeft groot-
„ lijks mis — Zekerlijk denkt hij niet, dat ik dit
„ doen zal. „

Zij redentwiſteden beide met haar, zo als ik kon opmaaken uit ſtukken en brokken van hetgeen zij zeiden; want zij ſpraken zo zagt, dat ik geen onderſcheidene reden hooren konde, dan van de Schoone Stijfhoofdige, welker toorn haar luider ſpreeken deed. En in deezen zin hoorde ik haar zig uiten, ten antwoord op verſcheidene deelen van haare praat tot haar: ——— „ Mijne goede
„ Juffr. Moore, mijne lieve Juffer Rawlins, dring
„ mij dog niet verder: ——— Ik kan met hem
„ niet aan tafel gaen zitten! „

Zij zeiden iets, zo ik onderſtelle ten mijnen voordeele —— „ O die inneemende deugniet!

„ —

„ ——— Welke verdeediginge kan ik hebben
„ tegen eenen man, die, ik mag gaen waar ik wil,
„ iedereen, zelf der deugdzaame uit mijne Sexe,
„ ten zijnen voordeele kan ompraaten? „

Na dat 'er iets anders gezegd wierd, hetwelk ik niet onderſcheidenlijk hoorde ——— „ Dit is af-
„ grijzelijk argliſtig! ——— Mogt gij zijn ondeu-
„ gend hart kennen, hij is niet buiten hoope van
„ u twee braave menſchen te beweegen, om hem
„ in de ſnoodſte zijner aanſlagen te onderſteu-
„ nen. „

Hoe kwam zij (dagt ik op dat oogenblik) aan al dit doorzigt? Mijn duivel ſpeelt mij immers hier geen poets. Zo ik dat dagt, ik zou trouwen, en eerelijk leeven, om het hem betaald te zetten.

Ik onderſtelle, dat zij daarop inbragten en aandrongen hetgeen ik Juffer Rawlins in het oor geknoopt had, toen zij binnen ging, dat zij Juffr. Moore niet tot hindernis zou willen zijn; want dus drukte zij zig uit ——— „ Hij zal u ongetwijf-
„ feld betaalen wat gij eiſcht. Gij behoeft niet te
„ twijffelen aan zijne mildheid. Maar een huis
„ kan ons beide niet bevatten. Waarom, zo dat
„ weezen konde, zoude ik van hem gevloo-
„ den zijn, om toevlugt te zoeken onder vreem-
„ de? „

Daarna, ten antwoord op iets anders dat zij inbragten ——— „ Het is een mifflag, Madam; Ik
„ ben *niet* met hem verzoend. Ik wil niets ge-
„ looven van hetgeen hij zegt. Heeft hij u niet
„ een doorſlaend ſtaaltje gegeven hoedanig een
„ man hij is, en waartoe hij bekwaam is, met de
„ ver-

„ vermomminge en veinzerij waarin gij hem ge-
„ zien hebt? Mijne hiſtorie is te lang, en mijn
„ verblijf zal hier maar kort zijn; anders konde ik
„ u wel overtuigen, dat mijne verſtoordheid tegen
„ hem maar al te wel gegrond is. „

Ik onderſtelle, dat zij toen *haar* verlof begeerden dat ik met haar het middagmaal mogt houden: Want zij zeide; „ Daaromtrent hebbe ik
„ niets te zeggen —— Het is uw eigen huis,
„ Juffr. Moore —— Het is uw eigen tafel ——
„ Gij moogt tot denzelven toelaaten wien het u
„ belieft —— Laat mij alleen mijne vrijheid van
„ mijn gezelſchap te kiezen. „

Daarop, ten antwoord, zo als ik onderſtelle, op haare aanbiedinge om haar een geregt boven te zenden —— „ Een ſtuk brood, zo het u be-
„ lieft, en een glas water; dat is alles wat ik te-
„ genwoordig kan doorkrijgen. Ik ben weezen-
„ lijk zeer ongeſteld. Zag't gij niet hoe erg het
„ met mij was? —— Niets dan verontwaardi-
„ ginge hadde mijne leevensgeeſten kunnen gaende
„ houden! ——

„ Ik hebbe 'er niet tegen dat hij het middag-
„ maal met u houde, Madam; „ voegde zij 'er bij, ten antwoord, onderſtelle ik, op eene verdere vraag van dezelve natuure —— „ Dog ik
„ wil geen nagt verblijven in het huis, daar hij lo-
„ geert. „

Ik vermoede, dat Juffer Rawlins haar te kennen had gegeven, dat zij dan ook niet wilde blijven eeten —— want zij zeide, „ Laat ik Juffr.
„ Moore niet berooven van uw gezelſchap, Juf-
„ fer Rawlins. Gij zult geen onpleizier hebben

in

„ in zijne práat. Hij kan op u geen toeleg hebben. „

Daarop, onderſtelle ik, hielden zij haar voor, wat ik agter haar rug kon zeggen, om mijne eigene Vertellinge goed te maaken; —— „ Het „ ſcheelt mij niet wat hij zegt, of wat hij denkt „ van mij. Berouw en Verbeteringe zijn al het na„ deel welk ik hem toewenſche, wat ook van mij „ moge worden! „

Uit haaren toon, weende zij toen zij deeze laatſte woorden ſprak.

Zij droogden beide haare oogen af toen ze uitkwamen; en zouden mij wel hebben willen overreeden, om het logement op te geeven en te vertrekken, tot dat haars Ooms vriend kwam. Maar ik wiſt wel beter. Ik had geen zin om het den duivel te betrouwen, hoe gemeenzaame kennis zij en Juffer Howe ook mogen onderſtellen dat ik met hem hebbe, om haar weder te vinden, indien zij mij nog eens ontvlugtede.

Daar ik meeſt voor vreeze, is dat zij zig zal werpen in de armen van haare eigene Bloedverwanten; en indien zij dat doet, vertrouwe ik vaſtlijk dat zij niet in ſtaat zullen zijn om haare zielroerende welſpreekendheid te wederſtaen. Dog egter, gelijk gij zien zult, is des Capiteins Brief aan mij wonderlijk wel geſchikt om mijne vreeze ten deezen opzigte te gemoet te koomen; bijzonderlijk in die plaatze, daar gezegd wordt, dat haar Oom geen vrijheid denkt te hebben om regtſtreeks met haar briefwiſſelinge te houden, of eenig aanzoek van haar te ontvangen —— *Dan door*

Capitein Tomlinſon, gelijk 'er duidelijk in legt opgeſlooten (a).

Ik moet bekennen (niettegenſtaende de Wraak, welke ik zo plegtiglijk gezwooren hebbe) dat ik zeer gaarn haar eene verdienſte bij mij had willen doen inleggen *met het wederkrijgen van haare gunſt*, en zo weinig als mogelijk is verſchuldigd zijn aan de bemiddelinge van Capitein Tomlinſon. Mijne grootsheid had hierin belang: En dit was eene van de redenen, waarom ik hem niet had medegebragt. Eene andere was; Dat, indien ik verpligt waare om mijne toevlugt te neemen tot zijnen bijſtand, ik beter in ſtaat mogt zijn (door haar eerſt zonder hem een bezoek te geeven) om hem te onderrigten wat hij zeggen of doen moeſt, naar den luim en geſteltenis waarin ik haar zou vinden.

Hoe het zij, ik was van harten blijde, dat Juffr. Moore zo regttijdig boven kwam met het berigt, dat het middagmaal gereed was. De Schoone Vlugteling had den Boven-toon gegreepen. Zij had het Spel in haare eigene magt; en door mij zulk een goed voorwendzel te verleenen om weg te gaen, kreeg ik tijd om mijzelven te verſterken; de Capitein had dus tijd om te koomen; en de Lady om te bedaaren. Shakespeare geeft te regt deezen raad,

Weerſta de Woede niet, terwijl haar kragt
nog duurt;
Ontwijkze een oogenblik, op datze moogt
bedaaren:

Geen

(a) Zie bl. 159.

Geen Schotdeur ſtuit den loop der opgezwollen baaren,
Zij duikt voor 't waſſend nat, 't geen veld en vrucht verdrinkt.
Maar zo de forſche ſtroom, als hem de woede ontzinkt,
Wordt, met verſtand, beſtierd, en, door de kunſt verdreeven,
Geleid, en afgetapt, een veil'ger wed gegeven,
De toedrift afgeſneên, en 't overſchot des vloeds
Met ſluis of dam geſtuit, dan mag elkeen, droogvoets,
Het korts verdronken veld weêr onverlet betreeden.

Ik ging met de vrouwen naar beneden om het middagmaal te neemen. Juffr. Moore zond haare Schoone Gaſt een ſchoteltje ſpijze boven; maar zij nuttigde ſlegts een klein ſtukje brood, en dronk een glas water. Ik twijffelde niet of zij zou haar woord wel houden, als het eens ten monde was uitgegaen. Is ze niet eene Harlowe? ——— Zij ſchijnt zigzelve aan ongemakken te willen gewennen, welke zij, als het al op het ergſt afloope, nooit kan ondervinden; nademaal, ſchoon zij tot het uiterſt weigere verpligtinge aan mij te hebben, of (om mij meer overeenkoomſtig met mijn eigen hart uit te drukken) om *mij verpligtinge op te leggen*, iedereen, die haar ziet, haar vriendſchap moet bewijzen.

Maar ik moet u eens vraagen, Belford, Zijt

gij niet voor mij bezorgd uit hoofde van den inhoud des Briefs, welken de vertoornde Schoonheid geſchreeven en met eenen man te paard heeft afgevaardigd; en wegens hetgeen Juffer Howe daarop mag antwoorden? Zijt gij niet gereed om te vraagen, Of het niet waarſchijnelijk zij dat Juffer Howe, wanneer zij de vlugt van haare ſtoute vriendin te weeten koomt, bekommerd zijn zal over haaren Brief, welke zij wel weeten moet dat niet dan na die ontvlugtinge ten huize van Wilſon zijn konde; en dus, waarſchijnelijk, mij in handen vallen zoude? ———

Voor alle deeze dingen, gelijk gij uit het gevolg zien zult, is reeds zorg gedragen met zo veel overleg, als menſchlijke voorzienigheid kan toelaaten.

Ik hebbe u reeds verteld, dat Willem op den uitkijk is naar den ouden Grimes — Oude Grimes is, zo het ſchijnt, een babbelaar, een zot van een vent; en indien Willem hem maar onder ſchoots kan krijgen, durve ik voor het gevolg wel inſtaen: Want is Willem niet al Zeven jaaren reeds mijn knegt geweeſt?

XI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *Ten Vervolge.*

Wij hadden, behalven Juffer Rawlins, aan tafel eene jonge Weduw, eene Nigt van Juffr. Moore, welke gekoomen was om eene maand bij haar

haare Moeij te blijven —— Haar naam is *Bevis*; zeer vrijpoſtig, zeer leevendig, en zeer met *mij* ingenomen, verzekere ik u; —— met een lachend weezen alles opectende wat ik zeide; en bereid om alle woorden goed te keuren voor dat ik die ſprak: En die, tegen den tijd dat de maaltijd half gedaen was (met behulp van hetgeen zij te vooren al had opgezameld) zo kundig was van onze Hiſtorie, als eene der twee andere.

Dewijl het mij wel paſte, om haar ten mijnen voordeele te bereiden tegen al wat 'er van Juffer Howe koomen mogt, bouwde ik verder op het gezeg, in hetwelk ik boven tegen die kwaadrokkenende Lady mij had uitgelaaten. Ik verbeeldde haar een laatdunkend Schepzel te zijn, wraakzugtig, loos, onderneemende, en als eene die, waare zij een man geweeſt, gezwooren en gevloekt, en vrouwenſchendinge bedreeven, en een ſpel van den duivel zou hebben aangeregt, naar mij dagt [*Ik twijffele daar niet aan, Jan*]: Dog die niettemin, wegens het voordeel van eene Vrouwlijke Opvoedinge, en door Hoogmoed en Trotsheid, geloofde ik, *van perſoon* deugdzaam was.

Juffr. Bevis ſtond toe, dat 'er *zeer veel gelegen* was in de Opvoedinge —— en in *Hoogmoed* ook, zeide zij. Terwijl Juffer Rawlins voor den dag kwam met een preutſch God verhoede, dat de Deugd alleen aan Opvoedinge zou verſchuldigd zijn! Hoe het waare, ik verklaarde, dat Juffer Howe eene ſlimme brouwſter van kwaad was; eene die altoos *mijne* Vijandin was geweeſt: Haare beweegredenen wiſt ik niet: Maar alzo zij den man

veragtede, welken haare Moeder begeerde dat zij neemen zoude, eenen Hickman; ſchoon ik 'er niet regtſtreeks voor uit kwam, dat zij mij liever zou gehad hebben; zo verbeeldden zij zig egter alle onmiddelijk, dat *dit* de grond was van haare partijdigheid tegen mij, en van haare Nijd tegen mijne Beminde: En het was jammer, zeiden zij, dat zulk eene fraaije jonge Lady door zulk eene gewaande vriendin niet heen zag.

En egter heeft niemand [voegde ik 'er bij] meer reden dan zij, om bij *ondervindinge* de kragt te kennen van eene haat gegrond op Wangunſt; gelijk ik voorheen te kennen gaf aan *u*, Juffer Rawlins, in het geval van haare Zuſter Arabella.

Ik kreeg toen veel complimenten over mijn perſoon en talenten, ter deezer gelegenheid; hetwelk mij eene zonderling goede gelegenheid gaf om mijne zedigheid aan den dag te brengen, door den lof derzelver van mij af te ſchuiven, met een *Neen, zeker! —— Ik zou zeer trots zijn, Ladys, indien ik die gedagten had.* Terwijl ik dus mijzelven verkleinende, en Juffer Howe verheffende, haar goed gevoelen won ten aanzien van mijne zedigheid en edelmoedigheid beide; en mij daarenboven alle de gaaven, welke ik van mij afweerde, wierden opgedrongen.

Kortom zij overſtelpten zelf die zedigheid, welke (om zediglijk te ſpreeken van mijzelven) haare loftuitingen *verwekten*, door niets te gelooven van al hetgeen ik tegen mijzelven zeide.

En waarlijk, ik moet zeggen, dat zij zelf bijkans mijzelven overtuigd hebben, dat Juffer Howe metterdaad op mij verliefd is. Ik ben dikwijls ge-

genegen geweeſt om dit te hoopen. En wie weet of het zo niet is? De Capitein en ik zijn overeengekoomen, dat het *bij gelegenheid* zo geduid zal worden —— En wat is uw gevoelen, Jan? Zij haat zekerlijk Hickman: En meisjes, die *niet vooringenomen* zijn, *haaten* zelden, ſchoon zij niet mogen *minnen*, En indien zij liever een *ander* zou gehad hebben, waarom ben IK die *ander* niet? Want ben ik niet een fikſe Vent, en een Guit? En houden die leevendige Ladys niet veel van deeze fikſe Venten, en deeze Guiten? En wat wonder is het, dat de man, die de genegenheid van Juffer Harlowe kon tot zig trekken, zo veel vermogt op die van eene Lady, met haare *Helaaſen* (a), welke men eere doen zou met haar naaſt dezelve den Tweeden rang te geeven?

Nog beſchuldig gij mij van ZONDERLINGE grootsheid in deezen waan, Belford. Kendet gij eens de heimelijke grootsheid, welke 'er ſchuilt in het hart van dengeenen, die *dezelve beſt vermommen* of *bemantelen*, gij zoudt groote reden vinden om *mij* vrij te ſpreeken, of ten minſten wat door de vingeren te zien: Nademaal het gemeenlijk de *zelfbewuſte over-volheid is van laatdunkendheid*, die de ſchijnheilige het naauwſt doet oppaſſen om dezelve te verbergen. ——

Nogthans koomt zij bij deeze knaapen, hoe trotslijk-ootmoedig zij ook zijn, zomtijds in weerwil van hunne mantels uit de mouw kijken, al waare het maar met zelf-verlochenende, compliment-bedelende Zelf-vernederingen.

(a) Zie bl. 66. daar Juffer Howe zegt, *Helaas! myne waarde, ik wiſt wel dat gij hem lief hadt!*

Dog nu ik mijzelven dus verlaagd hebbe, met mij bij u ter deezer gelegenheid te ontſchuldigen, zo laat mij nog een ander bewijs-ſtuk gebruiken ten voordeele van mijne aanmerkinge, dat de Ladys gemeenlijk een Guit boven een zedig man kiezen; en van mijn vermoeden hierop, dat Juffer Howe op mij verlieſd is: Het is dit; Het gemeen gerugt zegt, Dat Hickman eén zeer deugdzaame, en zeer onnozele knaap is ——— een *manlijke-maagd*, verzekere ik u! —— Voor een miſſelijken hond hebbe ik hem altijd gehouden, ——— Nu de vrouwluij, Jan, hebben niet op met Nieuwlingen. *Als Twee zuiver maagd te zamen paaren in den Egt, moet het eerſte kind een ſul zijn*, is haar gemeene regel. Zij hebben veel behaagen in de Liefde tot de Sexe, welke op de *kundigheid daarvan* gegrond is. Eene goede reden; Nieuwlingen verwagten meer dan het mogelijk is, dat zij in de gemeenſchap met haar kunnen vinden. De man die haar kent, en nogthans *Vuurigheid* en *vlammen* (a) voor haar heeft, om de woorden van Juffer Howe te ontleenen, ſchoon dat Vuur gemeenlijk meer verſchuldigd is aan den duivel die in hem, dan aan de toveres die buiten hem is, is de man die haar de hoogſte en aangenaamſte eere doet. Hij weet *wat hij te verwagten heeft, en waarmede hij zig heeft te vergenoegen.*

Daarbij moet de verdienſte van eene vrouw, in zommige gevallen, beſtaen in *Onkunde*, het zij *weezenlijke* of *voorgewende*. De Man moet, in deeze gevallen, *der geheimen doorbedreeven* zijn.

(a) D. IV. bl. 119. 173.

zijn. Is het dan wel te verwonderen; dat eene vrouw eenen Ligtmis boven een Nieuwling kiest? —— Terwijl zij in den eenen de ſtoutmoedigheid verwagt, welke haar ontbreekt, merkt zij den anderen en zig zelve aan als twee gelijkwijdige lijnen, welke ſchoon zij bij malkanderen langs loopen, nooit kunnen te zamen koomen.

Nogthans heeft de Sexe hierin over het algemeen ook mis; want deeze vroome onnozele knaapen zijn ſchalk. Ik zelve was voormaals zedig; en dit, gelijk ik elders hebbe te kennen gegeven (a), heeft mij dies te beter in ſtaat geſteld om over beide Sexen te oordeelen.

Dog om met mijn verhaal voort te gaen:

Dus iedereen bereid hebbende tegen eenigen Brief, die van Juffer Howe koomen mogt, en tegen dat de boode van mijne Beminde zal te rug keeren, dagt ik het gevoegelijk dat onderwerp te beſluiten met te kennen te geeven, dat mijne Egtgenoot niet verdraagen kon dat 'er iets gezegd wierd, 't *welk tot nadeel ſtrekte van Juffer Howe*; en met eene diepe zugt voegde ik 'er bij, dat ik meer dan eens zeer ongelukkig was geworden door de kwaadwilligheid van Ladys, welke ik nooit iets misdaen had.

De weduw Bevis geloofde, dat dit heel ligt wel zo weezen konde.

Deeze beduidingen binnen deur, gevoegd bij andere aan Willem, beide buiten en binnen deur [Want het is mijn oogmerk, dat hij verliefd zal worden op de meid van weduw Moore, en een honderd pond ten minſten, in mijnen dienſt

(a) D. III. bl. 166, 167.

overgegaerd hebben] zullen groote hulpmiddels zijn, naar dat de zaaken ſtaen te loopen.

XII. BRIEF.

De Hr LOVELACE, *Ten Vervolge.*

Wij hadden den maaltijd naauwlijks gedaen, wanneer mijn koetſier, die op de wagt ſtond naar Capitein Tomlinſon, gelijk Willem op den ouden Grimes paſte, dien braaven heer herwaards geleidde, vergezeld van eenen knegt, *beide* te paard. Hij ſteeg af. Ik ging uit om hem aan de deur te ontmoeten.

Gij kent zijn ſtaatig voorkoomen, en nooitbloozende vrijmoedigheid; en nogthans kunt gij u niet verbeelden welk eene deftigheid de Schobbejak aannam, nog hoe eerbiedig ik jegens hem was.

Ik geleidde hem in de kamer, en bood hem der vrouwen, en dezelve hem aan. Ik dagt dat 'er mij grootlijks aan gelegen was (alzo zij nog mogelijk eenig wantrouwen mogten hebben omtrent ons Huwelijk, van wegens de plomp aangedrongen vraagen mijner Schoone ten dien opzigte) haar volkoomelijk te overtuigen van de waarheid van al wat ik beweerd had. En hoe konde ik dit beter doen, dan door een weinig redenwisſelinge met hem te houden in haar bijzijn?

Waarde Capitein, mij dagt, gij bleeft lang; want

want ik hebbe een vreezelijken ſtrijd gehad met mijne Egtgenoot.

Capit. Het is mij leed dat ik laater koome, dan mijn voorneemen was ——— Het vereffenen van mijne rekeninge met mijn Bankier —— [Dat is een hond, Jan!] hield mij langer op dan ik voorzien had [den geheelen tijd zijne lobben neertrekkende en uitſtrijkende]: Want daar was een klein verſchilletje tuſſchen ons ——— twintig ponden alleen, trouwens, welke ik niet in rekeninge gebragt had.

De ſchobbejak heeft in deeze tien jaaren geen twintig ponden van zijn eigen gezien.

Daarop ſpraken wij onder malkanderen over de characters van de familie der Harlowes; Ik ſchimpte met hen allen; de Capitein nam het op voor zijnen waarden vriend den Hr. Joannes Harlowe; met een *Niet zo ſchielijk!* —— *Niet zo ſchielijk, jonge Heer!* —— en diergelijke vrijheden neemende.

Hij gaf reden van *hunne* partijdigheid uit *mijne* tartingen: Geen goede familie, welke zulk eene bekoorelijke Dogter had, zou het luſten *getart*, in plaatze van *gevrijd* te worden: Hij *moeſt* zijn gevoelen regt uit zeggen: Nooit was hij een dubbelhartig man. —— Hij beriep zig op de Ladys of hij niet gelijk had?

Hij kreeg haar op zijne zijde.

De kaſtijdinge, die ik den Broeder gegeven had, zeide hij mij, moeſt de zaaken verergerd hebben.

Hoe dapper deed mij dit der vrouwen toe-

ſchij-

ſchijnen! ——— De Sexe bemint dog ons vuurige gaſten in haare harten.

Dat mogt zijn zo het wilde, ik zou nooit iemand van de familie beminnen, dan mijne Egtgenoot; en alzo ik niets van hen noodig had, zoude ik, waare het niet om *haarent*wille, niet zo verre gekoomen zijn, als ik *was* tot eene Verzoeninge.

Dit was zeer goed van mij; zeide Juffr. Moore.

Zeer goed inderdaad; Juffer Rawlins.

Goed! ——— Het is meer dan goed; het is zeer edelmoedig; zeide de Weduw.

Capit. Wel ja, zo is het, moet ik zeggen: Want ik merke wel, dat de Hr. Lovelace ruwlijk van hen allen behandeld is —— Ruwer, dan ik mij verbeeld kon hebben dat een man van zijn *aanzien* en *moed*, had kunnen verkroppen. Maar dan denke ik egter, mijn Heer [zig tot mij wendende] dat gij rijklijk beloond zijt met zulk eene Lady; en dat gij het den Vader behoort te vergeeven om den wille der Dogter.

Juffr. Moore. Zo denke ik ook, zeker.

Juffer R. Zo moet iedereen denken, die de Lady gezien heeft.

Weduw B. Eene fraaije Lady, zekerlijk! Dog zij is van eenen heftigen geeſt; en heeft eenige zeer miſſelijke eigenzinnigheden, uit het geen ik gehoord hebbe. De waardij van goede mannen kent men niet, dan na dat men ze verlooren heeft.

Haare conſcientie perſte haar eene zugt af.

Lovel. Niemand moet ſmaalen op mijne engelin ——— Eene engelin is ze waarlijk. —— Eenige kleine ſmetten heeft zij wel, ten aanzien van haaren al te haaſtigen geeſt, en onvergeevelijken aart. Dog dit heeft zij van de Harlowes; daarbij nog aangeſtookt van die Juffer Howe. —— Dog zij heeft van zig zelve ontelbaare voortreffelijkheden.

Cap. Ja dog, praat eens van moed, Dat is 'er eerſt eene moedige heldin, die Juffer Howe, die gij daar zo genoemd hebt! [En dus gaf ik hem aanleidinge om alles te beveſtigen, wat ik van die feeks gezegd had.] Nogthans was ze ook te beklaagen; mij met een oog van beduidenis aanziende.

Gelijk ik alreeds hebbe aangeroerd, ik had te vooren met hem afgeſproken om *bij gelegenheid* Juffer Howe van heimelijke Liefde te betigten, als het beſte middel om alles kragtloos te maaken, wat van haar ten mijnen nadeele koomen mogt.

Cap. Mijn Hr. Lovelace, waare het niet dat ik uwe zedigheid kende, *gij* zoudt wel eene reden kunnen geeven ———

Lovel. bij mij neder ziende, en zeer zedig — Dat kan ik niet denken, Capitein —— Maar laat ons van iets anders ſpreeken.

Elke vrouw, die 'er bij was, kon mij wel in de tronij zien, zo beſchaamd was ik.

Cap. Wel dan, wat aangaet onze *tegenwoordige* omſtandigheden —— Dog het is mogelijk niet welvoegelijk —— mij aanziende, en in 't rond op de vrouwen.

Lovel. O Capitein, gij moogt in het bijzijn van

van dit gezelſchap wel alles zeggen —— Alleen, Andries [tegen mijn nieuwen knegt, die ons bediende aan tafel] ga gij weg: Dit goede meisje [de dienſtmaagd aanziende] zal ons wel alles langen, wat wij noodig hebben.

Weg ging Andries: Hij wiſt wel wat hij doen moeſt; en de meid ſcheen wel in haar ſchik, dat mijne Wel-Edelheid haar de voorkeuze gaf.

Cap. Wat aangaet onze *tegenwoordige* omſtandigheden, zegge ik, mijn Hr. Lovelace —— Voorzeker, mijn Heer, wij zijn alle *uit malkanderen geſlagen*, moet ik u zeggen, indien mijn vriend de Hr. Joannes Harlowe te weeten kwam hoedanig *die* zijn. Hij zou de waarheid van uw trouwen al zo zeer in twijffel trekken, als de overige familie doet.

Hier ſtaken de vrouwen de ooren op; en zaten geheel aandagtig ſtil.

Cap. Ik vraagde u te vooren naar bijzonderheden, mijn Hr. Lovelace: Dog gij *ontweekt van dezelve te melden.* —— Het mag trouwens niet *welvoegelijk* zijn, dat ik van dezelve onderrigt worde. Dog ik moet bekennen, dat het mijn begrip is te boven gegaen, dat eene vrouw over iets hetwelk haar man kan doen (zo hij geen gewelddaadige handen aan haar ſlae) zo zeer geſtoord kan zijn, dat zij zig geregtigd agte om van hem *weg te loopen.*

Lovel. Capitein Tomlinſon — Mijn heer — Ik verzekere u dat ik 'er mij aan zal ergeren —— Ik zal 'er ten uiterſten moeijelijk over worden —— indien ik dat woord *wegloopen* weder hoore gebruiken ——

Cap.

Cap. Uwe Kiesheid, en uwe Liefde, mijn Heer, mogen u daaraan zig doen ergeren —— Dog het is mijne gewoonte alles bij zijn regten naam te noemen, men mag zig daaraan ergeren zo men wil ——

Gij kunt u niet verbeelden, Belford, hoe dapper, en hoe onafhangelijk de ſchelm keek.

Cap. Als gij het zult goedvinden, *jonge Heer*, om ons de bijzonderheden te melden, zullen wij een woord zien te vinden tot deeze onbezonne daad in eene zo verwonderlijke Lady, 't welk u beter behaagen zal ——— Gij ziet, mijn Heer, dat ik den perſoon verbeeldende van mijnen waarden Vriend den Hr. Joannes Harlowe, zo vrij ſpreeke als ik onderſtelle dat *hijzelve* doen zoude, indien hij hier tegenwoordig waare. Dog gij blooſt, mijn Heer, —— Ik verzoeke u om vergiffenis, Hr. Lovelace: Het betaamt een zedig man niet te ſnuffelen naar die Geheimen, welke een zedig man niet openbaaren kan.

Ik bloosde niet, Jan, maar ſloeg het compliment niet af, en keek bij de neus neer: De vrouwen ſcheenen behaagen te hebben in mijne zedigheid: Dog de Weduw Bevis neigde meer over om mij uit te lachen, dan om mij dieswegens te prijzen.

Cap. Welke ook de oorzaak mag zijn van deezen ſtap (ik zal het niet weder *Wegloopen* noemen, mijn Heer, nademaal dat hard woord uwe tederheid kwetſt) ik kan niet nalaaten mijne verwonderinge daarover uit te drukken, als ik mij erinnere uw teder gedrag jegens elkanderen, waarvan ik getuige was, de laatſte maal dat ik bij u geweeſt ben.

ben. Van *Overmaatige Liefde*, dunkt mij, hoorde ik u eens gewaagen —— maar *Overmaatige Liefde* [glimlachende] met uw verlof dat ik het zegge, mijn Heer, is al eene klugtige oorzaak van krakeel —— Weinige Ladys ——

Lovel. Mijn lieve Capitein! En ik deed mijn beſt om te bloozen.

De Vrouwen deeden 't ook; en daaraan meer gewend zijnde, ſlaagden zij beter. —— Juffr. Bevis trouwens heeft eene gloeijend-roode kleur, en blooſt altijd.

Juffer. R. Het beduidt niets of men de zaaken al verglimpe: De Lady boven heeft haar Huwelijk zo goed als ontkend. Gij weet, mijn Heer, dat zij zulks deed; zig naar mij wendende

Cap. Haar Huwelijk ontkennen! Mijn Hemel! Hoe hebbe ik dan mijnen waarden vriend den Hr. Joannes Harlowe bedrogen!

Lovel. Arme lief! —— Dog laat haare waarheid niet in twijffel getrokken worden. Zij zou zig om de geheele wereld aan geen moedwillige onwaarheid ſchuldig maaken,

Toen ontving ik weer aller loftuitingen.

Lovel. Lief ſchepzel? —— Zij denkt dat zij reden heeft voor haare ontkenninge. Gij weet Juffr. Moore; gij weet, Juffer Rawlins; wat ik boven aan u bekend hebbe, ten aanzien van mijne gelofte ——

Ik keek voor mij neer, en draaijde, gelijk eens te vooren, mijn diamant-ring in het rond.

Juffr. Moore keek ſcheef; en gluurde van ter zijde naar Juffer Rawlins, als haare medegenoot van de aangeroerde bewuſtheid.

Juffer

Juffer Rawlins keek zo wel bij de neus neer als ik; met haare oogen-leden half geſlooten, als of ze een Pater-noſter prevelde, terwijl zij haare ſnuif-doos beſpiegelde, de tuſſchen-wijdte tuſſchen haare neus en kin met een digtgeſlooten mond verlengende.

Zij bragt mij de godvrugtige Juffr. Fetherſtone te Oxford in gedagten, welke ik u eens geweezen hebbe, onder andere drollige beeldteniſſen in de St. Marije-Kerk, daar wij gegaen waaren om haare twee Zuſters te bezien: Haare oogen geſlooten houdende, dewijl ze met dezelve open, haar hart niet betrouwde; en de leden maar effentjes half opligtende, om te zien wie 'er van tijd tot tijd in kwam; en ze weer laatende vallen, als haare nieuwsgierigheid voldaen was.

De weduw Bevis gaapte, als of ze een geheim op het ſpoor had.

De Capitein keek olijk, als of hij het half beet had.

Juffr. Moore brak eindelijk het ſchaamagtig ſtilzwijgen af. Men kon anders, zeide zij, zo wel geen reden geeven van Mevr. Lovelaces gedrag, dan door de kwaade parten van die Juffer Howe; en door de geſtrengheid van haare bloedverwanten; welke maar al te waarſchijnelijk zomtijds haar het hoofd een weinig mogten doen draaijen: 'Er bijvoegende, dat het zeer edelmoedig in mij was, voor den ſtorm te wijken als die woedde, liever dan op zulken tijd haar te verbitteren.

Maar laate ik u zeggen, Heeren, zeide de

weduw Bevis, dat dit iets is, 't welk onder duizend geen een man doen zou.

Ik verzogt, dat 'er *van geen gedeelte van deeze onze redenwisselinge bij mijne Egtgenoot gerept mogt worden*; en keek nog al meer beschaamd. Haare groote fout, moest ik bekennen, was overmaat van Kiesheid.

De Capitein gluurde rondom zig; en zeide, Hij geloofde dat hij wel kon gissen uit hetgeen ik hem in Stad van ter zijde had te kennen gegeven (van mijne *overmaatige Liefde*) en uit hetgeen 'er nu was voorgevallen, dat wij ons Huwelijk niet geheel voltrokken hadden.

O Jan! hoe onnozel keek toen, of poogde toen uw vriend te kijken! hoe vies Juffr. Moore! hoe gemaakt Juffer Rawlins! —— terwijl de eerzaame weduw Bevis onbeschroomd in 't rond keek; en schoon slegts meesmuilende met haaren mond, met haare oogen voluit lachte, en alle de oogen in het gezelschap tot lachen scheen te tergen.

Hij merkte aan, dat ik een phoenix van een man was, indien het zo waare; en hij kon niet anders hoopen, of de zaaken zouden in een dag of twee gelukkig worden bijgelegd; en dat hij dan het pleizier zou hebben van aan haaren Oom te betuigen, dat hij, om zo te spreeken, op haaren trouwdag tegenwoordig geweest was.

De Vrouwen scheenen zig alle te vereenigen tot dezelve hoope.

Ach Capitein! Ach, Ladys! ——— Hoe gelukkig zoude ik zijn, indien ik mijne lieve Egâe tot hetzelve gevoelen brengen konde!

Het zou een zeer gelukkig besluit zijn van eene

ne zeer netelige affaire, zeide Weduw Bevis; en ik zie niet, waarom wij deezen nagt zelf niet mogen bruiloft houden.

De Capitein glimlachte mij trotslijk toe. Hij zag duidelijk genoeg, zeide hij, dat het tot nog toe maar *kinder-spel* met ons geweest was. Een man van mijn character, die zulk eene grilligheid kon involgen, moest eene wonderbaare agtinge hebben voor zijne Lady. Dog een ding moest hij de vrijheid neemen van mij te zeggen; en dat was *Dit* —— Dat hoe begeerig jonge baloorige Ladys ook zijn mogten om in dit bijzonder stuk haar zin te hebben, het een heel slegte aanvang was voor den man; alzo het zijne Bruid eene zeer hooggaende proef verschafte van het vermogen, dat zij op hem had: En hij durfde wel instaen, dat geen vrouw, *dus* ingevolgd in haare grillen, den man daarom ooit te meer zou agten; maar heel veel het tegendeel —— En daar waaren wel *redenen te geeven, waarom zij het niet deed.*

Wel, wel, Capitein, niet meer van dit onderwerp in het bijzijn der Ladys. ——— *Men* gevoelt [mijne schouders oprekkende, op eene schaamagtige *te-bloozen-poogende* wijze] dat *men zo* bespottelijk is ——— Ik ben genoeg gestraft voor mijne tedere dwaasheid.

Juffer Rawlins had haaren waaijer gekreegen, en wilde gaarn haar aangezigt agter denzelven verbergen ——— Om dat haare blos niet volkoomen gereed was, onderstelle ik.

Juffr. Moore bremde, en keek bij zig neer; en stapte daarmede van de haare af.

Terwijl de lugtige Weduw, uitlachende, den

Capitein prees als eenen van de metaphyſiken in Hudibras, daaruit opzeggende,

Hij weet wel wat, en deeze kennis ſtijgt zo hoog
Als 't metaſiſiſch brein ooit vloog.

Dit deed Juffer Rawlins ter deege bloozen: —— Foeij, foeij, Juffr. Bevis! riep zij; niet gezind zijnde, onderſtelle ik, om voor volſtrekt onweetende gehouden te worden.

Om kort te gaen, ik begon te denken, dat ik geen kwaade ruilinge gedaen had van onze winkeldoende Mama, tegen de niet winkeldoende Juffr. Moore. En inderdaad de Vrouwen en ik, en mijne Beminde ook, bedoelen alle dezelve zaak: Wij verſchillen alleen omtrent de wijze van tot het voorgeſtelde einde te koomen.

XIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE. *Ten Vervolge.*

Het was nu hoog tijd om mijne Egtgenoot te berigten, dat Capitein Tomlinſon gekoomen was. En te meer, alzo de meid ons zeide, dat de Lady haar gevraagd had, Of zulk een heer [als zij hem beſchreef] niet in de kamer was?

Juffr. Moore ging boven, en verzogt in mijnen naam, dat zij ons gehoor verleenen wilde.

Dog

Dog zij kwam weerom, het verzoek van mijne Beminde boodſchappen, dat Capitein Tomlinſon haar voor tegenwoordig geliefde te verſchoonen. Zij was zeer onpaſſelijk. Haare geeſten waaren te flaauw en zwak om met hem in geſprek te treeden; en zij moeſt wat leggen.

Ik was moeijelijk, en in 't eerſt geheel mijn raad ten einde. De Capitein was ook moeijelijk. En mijne gemelijkheid, moogt gij wel gelooven, was te grooter om *zijnenthalven*.

Zij had zig zeer veel vermoeid, bekenne ik. Haare Vlaagen in den ogtend moeten haar zeer ongeſteld gemaakt hebben; En zij had haare verſtoordheid zo ſterk aangezet, dat het te minder wonder was, dat zij zig zeer flaauw bevond, wanneer haare opgedreevene geeſten gezakt waaren. *Zeer* flaauw, mag ik wel zeggen; indien het daalen en rijzen met elkander evenredig is; want zij was opgevoerd geweeſt boven de peil van een gemeen Sterveling.

De Capitein, evenwel, zond in zijn eigen naam eene boodſchap boven, dat indien hem mogt toegelaaten worden om een kopje Thee met haar te drinken, hij zulks voor eene Gunſt zou neemen: en dan naar Stad wilde gaen, en eenige noodige zaaken afdoen, om, zo het mogelijk waare, den morgen vrij voor zig te houden om bij haar te koomen.

Dog zij bragt eene heftige hoofdpijn tot haare verſchooninge in; en Juffr. Moore beveſtigde, dat de verſchooninge billijk was.

Ik wilde gehad hebben, dat de Capitein daar dien nagt zou logeeren, zo wel om hem eere te

doen, als ter aanleidinge tot mijn voorneemen om zelve mijne nieuwgehuurde kamer te betrekken: Dog zijne uuren waaren voor hem te koſtelijk om den avond te blijven.

Het was inderdaad zeer ongevoegelijk voor hem, zeide hij, om des morgens weerom te koomen; dog hij was genegen alles te doen, wat in zijn vermogen was, om deeze breuk te heelen; en dat zo wel om den wil van mij en mijne Lady, als om dien van zijnen waarden vriend, den Hr. Joannes Harlowe; die niet moeſt te weeten koomen, hoe verre dit misverſtand gegaen waare. Hij zou derhalven ſlegts een kopje Thee drinken met de Ladys en mij.

En diesvolgens, na dat hij dit gedaen, en ik een klein afzonderlijk geſprek met hem gehad had, ſpoedde hij zig weg.

Zijn gezel had ondertuſſchen een hoog character van hem opgegeven aan de bedienden van Juffr. Moore: En dit overgedragen van de Weduw Bevis (die geen grootſche vrouw zijnde, met alle bediende van haare Moeij, zo men zegt, *Alle maats, gbe maats* is) zo was hij een heer *van fatzoen*, een *beſcheiden* heer, een man van *verſtand* en *opvoedinge* bij haar alle: En het was jammer, dat, daar hij zulke drokke bezigheden had, hij verpligt waare om weerom te koomen.

Ik verzette 'er mijn leeven onder, luiſterde de Weduw Bevis met eene hoorbaare ſtemme, Daar is al zo veel *ſtijf hoofdigheid* als *hoofdpijn* in het weigeren van eene Zekere dame om deezen braaven heer te zien. —— Ach, Heere! hoe

ge-

gelukkig konden zommige luiden zijn, indien zij wilden!

Daar is geen volmaakt geluk in deeze wereld, zeide ik, zeer ernſtig, en met eene zugt; want de Weduw moeſt weeten, dat ik haar hoorde: Zo wij geen *weezenlijk* ongeluk hebben, kunnen wij het maaken, zelf uit de overvloeijende volheid van ons goed fortuin.

Dat 's wel waar, en, Dat 's wel waar, van de twee Weduwen. Eene keurlijke aanmerkinge! van Juffr. Bevis. Juffer Rawlins gaf daaraan *haare* toeſtemminge met een glimlachje; en ik dagt dat zij mij in haar hart noemde, Een bekoorelijk man! Want zij betuigt eene groote hoogagtinge te hebben voor zedelijke aanmerkingen.

Ik had naauwlijks affcheid genomen van den Capitein, en was weder bij de vrouwen gaen zitten, wanneer Willem kwam; en mij uitroepende „ Mijn heer, mijn heer, „ zeide hij, zo gemeenzaam met zijne tronij grijnzende, als of hetgeen hij te zeggen had hem regt gaf tot vrijpoſtigheid; „ Ik hebbe den vent onder gekreegen! ——— „ Ik hebbe den ouden Grimes gekreegen —— „ Hah, hah, hah, hah! ——— Hij is in de be- „ nedenſte Korf-fles — Genoegzaam zo dronken „ als een *Verken*, met je Wel-Edelheids per- „ miſſie —— [De hond was zelve niet veel beter] „ Hier is zijn Brief — van — van Juffer Howe — „ Ha, ha, ha, ha, „ lachte de Schobbejak; dien vaſthoudende, als of hij voorwaarden met mij wilde maaken, en zo wel mijne loffpraak, als mijn ongeduld aan den gang helpen.

Ik kon hem wel voor zijn kop geſlagen heb-

ben; dog hij wilde zijne *mondsmaat* uitpraaten ——— „ Oude Grimes weet niet dat ik den „ Brief hebbe ——— Ik moet weer bij hem „ maaken te koomen voor dat hij dien mist —— „ Ik maakte maar een voorwendzel om voor wei- „ nig minuuten reisjes uit te gaen ——— Maar „ —— maar „ —— en toen lachte de hons- vot weder —— „ Hij moet 'er blijven —— Oude „ Grimes *moet* 'er blijven —— tot dat ik weerom „ koome om de rekeninge te betaalen. „

Verd—mde Babbelaar! ——— Grijnzende ſchurk! —— Den Brief! —— Den Brief! ——

Hij trok zijn *wijden bek*, zo als hij dien noemt, te zamen, en gaf mij den Brief; dog eer prat *de borſt vooruit ſteekende*, dan zig *buigende*; en wraggelde toen daar heen als een van de we- duwe Sorlings haanen op den meſt hoop, zig ver- hovaardigende na een groot ſtuk te hebben uitge- voerd. En den geheelen tijd, terwijl ik het briefje om hoog hield naar het ligt, om te beproeven of ik niet agter deszelfs inhoud kon koomen, zonder het zegel te breeken [want met haaſt afgevaardigd zijnde, was het zonder omſlag] ſtond hij daar te lachen, zijne ſchouders op te trekken, zijne bee- nen uit te ſmijten; nu zijne gladde kin wrijvende, dan zijn hoed op zijn duim draaijende; dan we- der mij in het aangezigt gluurende, met zijn hoofd wenkende —— O Chriſtus! riep nu en dan de ſchobbejak.

Welk eene geneugte heeft deeze hond in kwaad doen! —— Meer dan ik kan hebben in de vervullinge van mijne geliefdſte voorneemens! —

Dee-

Deeze knaapen zijn altoos gelukkiger dan hunne meesters.

Eens was ik van gedagten om dit briefje te verkreukelen, tot dat ik het zegel gebroken had. *Nieuwe* familien [die van Juffer Howe is niet oud] houden veel van zwierige Zegels: En men zou kunnen onderstéld hebben, dat het in stukken gepletterd was in den broeks-zak van den ouden Grimes. Dog ik was blijde, dat ik mij de schuld zo wel, als het vermoeden kon bespaaren van in eene zo vuile trek de hand gehad te hebben, want dus veel (genoeg tot mijn oogmerk) was ik in staat van deszelfs inhoud, zonder dat, in characters na te krabbelen, de vouwen mij alleen beroovende van weinige woorden, die den zamenhang uitmaakten; welke ik tusschen haakjes hebbe aangevuld.

Mijne Juffer Harlowe, weet gij, had voorheen haaren naam veranderd in *Juffer* Lætitia Beaumont. Nu is 'er nog een ander *alias* bij dien, Jan; want het opschrift van dit briefje aan haar was onder den naam van *Juffr.* Henriette Lucas. Ik hebbe haar geleerd wel voor een halve Guit te speelen, gelijk gij ziet.

„ Ik wensche u geluk, mijne waarde, met al
„ mijn hart en ziel, dat gij [den schurk] ontkoomen
„ zijt. [Ik verlange] naar de bijzonderheden van
„ alles. [Mijne] moeder is uit: maar dewijl ik elk
„ oogenblik haar weder 't huis verwagte, vaardi-
„ ik [uwen] boode aanstonds weder af. [Ik zal
„ mijn best doen] om zonder tijdverzuim bij Juffr.
„ Townsend te koomen; en zal u wijdloopig

„ ſchrijven in een dag of twee, indien ik haar
„ binnen dien tijd kan te zien koomen. [Onder-
„ tuſſchen] ben ik bijſter ongeruſt over een Brief,
„ dien ik u giſteren door Collins zond, [die den-
„ zelven moet] gelaaten hebben ten huize van
„ Wilſon, na dat gij weggeraakt waart. [De-
„ zelve is] van zeer groot belang. [Ik hoope]
„ dat de ſchurk dien niet heeft. Om de gantſche
„ wereld zoude ik niet willen [dat hij dien had].
„ Zend 'er onmiddelijk om, indien met dat te
„ doen, de plaatze daar gij zijt [niet zal] ontdekt
„ worden. Zo hij dien heeft, laat het mij van
„ [ſtonden] aan weeten op de eene of andere
„ wijze. Zo niet, dan behoeft gij niet te zen-
„ den. „

Den 9 Junij. *Uwe, altoos en eeuwig,*
A. H.

O Jan, hoe zeer ſtelt deeze *onderſcheppinge* mijn hart geruſt! —— Ik zond den ſchobbejak met den Brief te rug naar den ouden Grimes, en belaſtede hem niet meer te zuipen. Hij bekende, dat hij *de laadinge half in* had, gelijk hij het uitdrukte.

Hondsvot, zeide ik, zult gij van avond niet gaen vrijen bij een van Juffr. Moores meiden?

Dat je de hagel niet wil, mijn Heer! —— Ik zal nugteren zijn. —— Ik had dat al vergeten —— Maar de oude Grimes is vergiftig taaij —— Ik dagt al, ik zou hem nooit onder gekreegen hebben.

Voort,

Voort, Schurk! —— Laat den ouden Grimes koomen; en wel op zijn paard, hier aan de deur ——

Zo zal hij, als het je Wel-Edelheid belieft, indien ik hem op de zadel krijgen kan, en zo hij kan zitten ——

En belaſt hem, dat hij niet van 't paard geweeſt is, nog *eenig* menſch geſproken heeft —

Genoeg, mijn Heer! Gemeenzaam met zijn hoofd knikkende, om te toonen dat hij mij begreep. En voort ging de ſchurk —— Ik in de kamer, naar de vrouwen.

Binnen een kwartier-uurs kwam de Oude Grimes te paard, ſlingerende naar zijn zadel-boom nu aan deezen, dan aan geenen kant; en dan eens weder zijn hoofd voegende bij dat van zijn meer nugteren beeſt.

Het gaf bij de vrouwen een zeer goeden ſchijn, dat ik geen pooginge deed om den Ouden Grimes te ſpreeken (ſchoon ik *in haar bijzijn* wenſchte, dat ik den inhoud wiſt van 't geen hij bragt); maar integendeel verzogt, dat zij mijne Egtgenoot aanſtonds wilden te weeten doen, dat haar boode was weerom gekoomen.

Zij vloog naar beneden, al hoe heftige hoofdpijn zij had.

O hoe bad ik om eene gelegenheid om mij op haar te mogen wreeken over de onheuſche moeijelijkheid, welke zij haars Ooms vriend had aangedaen!

Zij ontving den Brief van den ouden Grimes met haare eigene handen, en begaf zig in eene binnenkamer om dien te leezen.

Zij

Zij kwam terſtond weder uit tot den knaap, die veel werks had om op zijn paard te blijven zitten —— Daar is uw geld, vriend. Mij dagt, gij bleeft lang. Maar wat moet ik doen om iemand te krijgen, die onmiddelijk voor mij naar Stad gaet? *Gij* kunt niet, zie ik wel.

Oude Grimes ontving zijn geld; liet zijn hoed vallen in het afligten; die wierd hem wedergegeven; en hij reed heen; zijne oogen als die van doode ſchelviſch, ſtijf in zijn voorhoofd ſtaende, zo als ik door het venſter zag; eenigermaate ſpraakloos; en zijne taal enkel in hikken en kuchen beſtaende. Mijn hondsvot behoefde zo diep niet te zijn ingezeild met deezen *taaijen* ouden Grimes. Dog de Schobbejak was met hem in zijn element.

De Lady vervoegde zig tot Juffr. Moore. Zij bekreunde zig niet wat het koſten moeſt. Was 'er niet een man te paard voor haar te krijgen? Alleen om een Brief te gaen haalen, die voor haar gebragt was bij eenen Hr. Wilſon aan de Palmagie-baan.

Een arme buurman wierd 'er toe gehuurd. Hem wierd een paard bezorgd. Hij kreeg zijn laſt en onderrigtinge.

Te vergeefs tragtede ik met mijne Beminde in geſprek te koomen, toen zij beneden was. Haare hoofdpijn, onderſtelle ik, kwam haar weder aan. Zij kan, gelijk de reſt haarer Sexe, onpaſſelijk of wel te pas zijn wanneer het haar belieft.

Ik merke den ſtreek dien ze voorhoudt, dagt ik. Het is om van Juffer Howe alle mogelijk ligt en raad te ontvangen, voor dat zij tot een beſluit koomt;

koomt; en diesvolgens haare maatregels te neemen.

Zij ging naar boven, haar ongeduldig verlangen te kennen geevende naar den Brief, waarom zij gezonden had; en verzogt Juffr. Moore om het haar te laaten weeten, indien ik ondernam eenen van mijne knegten naar Stad te zenden —— Om den Brief te bekoomen, onderſtelle ik, was haare vreeze: Dog zij mogt ten dien aanzien wel volkoomen geruſt geweeſt zijn; en zou het egter miſſchien niet zijn geweeſt, hadde zij geweeten, dat de braave Capitein Tomlinſon (die voor haaren boode in Stad zal zijn) dien Brief van zo veel belang daar zal brengen: Hetwelk ik hoope dat zal helpen om haar geruſt te ſtellen, en om haar met mij te verzoenen.

O Jan! Jan! denkt gij, dat ik alle deeze ſchelmſche moeite wil neemen, en zo dikwijls een ſchurk genoemd worden, om niet?

Dog egter, is het geen moeite neemen om het Schoonſte Schepzel ter wereld te bekoomen, niet ſlegts voor een *ras voorbijgaend oogenblik*, maar zo lang een van ons beider leeven duurt? De ſtrijd alleen zijnde, Of ik haar naar *mijn eigen zin*, dan naar den *haaren* hebben zal?

Maar nu weete ik wel, zult gij van ſchrik uw verſtand verliezen mijnenthalven —— Wat, Lovelace! Wilt gij haar den Brief doen krijgen, die u onvermijdelijk zal in de lugt doen vliegen, en de Mama in de lugt vliegen, en alle haare Nymphen! —— nogthans geen voorneemen te hebben om u te hervormen, geen voorneemen om te trouwen?

Heb

Heb geduld, beuling! Kunt gij uwen baas niet betrouwen?

XIV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE. *Ten Vervolge.*

Ik ging naar boven op mijn nieuwgehuurd vertrek, en viel aan 't ſchrijven in characters, naar gewoonte. Ik dagt dat ik mij van een goed kwartier vaſt voorzien had. Maar het wreed Schepzel, verneemende dat ik voorhad daar mijn logement te neemen, verklaarde zig met zo veel heftigheid daartegen, dat ik genoodzaakt was het gewonnen te geeven, en een ander logement aan te neemen, omtrent twaalf huizen daarvandaan, 't welk Juffr. Moore mij aanprees. En al het voordeel dat ik verwerven konde, was dat Willem, buiten weeten van mijne Egtgenoot, en uit vreeze of zij eene gril in in haar hoofd kreeg, daar in huis zou ſlaapen.

Juffr. Moore was, trouwens, niet genegen om *een van ons beide* misnoegen te geeven. Maar Juffer Rawlins was van gevoelen, dat mij niets meer behoorde vergund te worden: En egter bekende Juffr. Moore, dat de weigeringe een vreemd ſtuk van dwingelandij was tegen eenen Man, indien ik haar getrouwde Man *waare*.

Ik had veel zin om Juffer Rawlins hiervoor te kaſtijden. Koom en bezie Juffer Rawlins eens,

Jan

Jan —— Indien ze u behaagt, zal ik haar voor u wel krijgen, zonder *mijne hand 'er om te verdraaijen*, gelijk men zegt!

De Weduw Bevis was, trouwens, zeer ſterk voor mij in de weer [Een onnozel of verongelijkt man zal overal vrienden vinden]. Zij zeide, Dat *veel te verdraagen* van zommige vrouwen, zo veel was als verpligt te zijn om meer te verdraagen: En ik merkte aan, met eene zugt, *dat zagtzinnige geeſten altoos moeſten overheerſcht worden.* En toen vernieuwde ik, in mijn hart, mijne geloften van Wraak tegen deeze trotſe en ſtijfzinnige Schoonheid.

De tweede knaap kwam omtrent negen uuren uit de Stad te rug, met Juffer Howe's Brief van voorleeden Woensdag. „ Collins, *ſchijnt* „ *het*, had, toen hij dien daar liet, verzogt, dat „ dezelve veilig en ſpoedig aan Juffer Lætitia Be„ aumont, in eigene handen mogt geleverd wor„ den. Maar Wilſon verſtaende, dat nog zij nog „ ik in ſtad waaren [*Hij kon van ons geſchil niet* „ *weeten, moet gij denken*] beſloot dien te be„ waaren tot onze wederkoomſt, om denzelven „ aan een van ons in eigene handen te geeven; „ en leverde dien nu over aan haaren boode. „

Dit wierd *haar* berigt. Wilſon, twijffele ik niet, ſtaet dieswegens bij haar in gunſt.

Zij ontving den Brief met groote gretigheid; opende dien met eene ſchielijke haaſt [Daar ben ik blijde om: Nogthans geloove ik, dat alles wel was.] in het bijzijn van Juffr. Moore en Juffr. Bevis [Juffer Rawlins was naar huis gegaen]; en zeide, Dat zij om de geheele wereld niet wilde, dat

ik

ik dien Brief gekreegen had, om den wil van haare waarde vriendin de ſchrijfſter; die met veel ongeruſtheid daaromtrent aan haar geſchreeven had.

Haare *waarde vriendin*! herhaalde Juffr. Bevis, wanneer ze mij dit vertelde! ——— Zulke kwaadſtookſters worden altijd voor *waarde vriendinnen* geagt, tot dat zij ontdekt worden.

De weduw zegt, dat ik de fraaijſte Heer ben, dien zij ooit beſchouwde.

Ik hebbe gevonden, dat eene vuurige kus nu en dan zeer vriendlijk wordt opgenomen.

Ik zou wel een zeer ondeugende vent kunnen zijn, Jan, indien ik al het kwaad ging doen, het welk ik in mijne magt hebbe. Dog ik ben 'er altoos voor om eenen al te ligten buit voor de *wormen-Guiten* over te laaten. Wat anders dan moeijlijkheid (ſchoon de Lady eene Engelin is) hegt mij hier zo volſtandig vaſt? En hier ſtaet het nu vaſt bij mij, Te Overwinnen of te Sterven!

* * * *
* *

Ik ben nu zo even van deeze eerzaame weduw geſcheiden. Zij kwam mij eens zien in mijn nieuw logement. Ik gaf haar te kennen, dat ik wel zag, dat ik nog verder verpligtinge aan haar zou moeten hebben in den loop van deeze moeijelijke zaak. Zij moeſt mij gunnen, dat ik haar een fraaij geſchenk gaf, als alles gelukkiglijk over was. Dog ik verzogt, dat zij niet het minſte blijken liet van het geen tuſſchen ons voorviel, *zelf niet aan haare Moeij*; want dat die, zo als ik zag, zig regeeren liet

liet van Juffer Rawlins: En Juffer Rawlins nog jonge juffer zijnde, verſtond niet wat *billijk* en *betaamelijk* was in huwelijks-zaaken, gelijk zij, mijne waarde weduw, het verſtond.

Dat 's wel waar: Hoe *zou* zij dat verſtaen? zeide Juffr. Bevis, hovaardig op het weeten —— van niemendal! Maar voor haar part, zij begeerde geen geſchenk. Het was genoeg, zo zij iets kon toebrengen ter verzoeninge van Man en Vrouw, en ter loorſtellinge van twiſt-zaaijers. Zij twijffelde niet, of zulk een nijdig ſchepzel als Juffer Howe was blijde, dat Mevr. Lovelace was weggeloopen —— Jaloersheid en Verliefdheid *was* Haantje-pik!

Zie, Belford, hoe keurlijk de dingen zig ſchikken tuſſchen mij en mijne nieuwe kennis de Weduw! —— Wie weet, of zij niet, na dat wij nog wat gemeenzaamer zijn geworden, het mogelijk voor mij (ſchoon ik bij nagt uit den huize gebannen ben) zo beſteeke, dat ik mijne Egtgenoot 's middernagts een bezoek kan geeven, wanneer alles ſtil en vaſt in ſlaap is.

Waar kan eene vrouw veilig zijn, die zig eens in de ſchuit begeven heeft met eenen loozen en onvertzaagden Minnaar?

Maar eens van dien *Brief*, dunkt mij dat gij zegt, van Juffer Howe.

Ik wiſt wel dat gij ongeruſt over mij zijn zoudt: Dog hebbe ik u niet gezegd, dat ik in alles voorzien hebbe? Dat ik altijd zorg droeg om de Zegels geheel te houden, en de Omſlagen te bewaaren (a)? Was het dan niet gemaklijk, dunkt

(a) Zie bl. 77.

u, om een korter Brief toe te ſtellen uit een langer; en de woorden zelve uit te ſchrijven?

Ik kan u berigten, dat het zo wel belegd was, dat 'er geen vermoeden zijnde, dat dezelve in mijne handen geweeſt was, het niet gemaklijk viel mij te ontdekken. Waare het de hand van mijne Beminde geweeſt, daaraan zou, in zulk eene lengte, geen nabootzen geweeſt zijn. Haar kieſch en bezadigd gemoed is zelf te zien in het fatzoen van haare letteren. Juffer Howe ſchrijft geen ſlegte hand; maar dezelve is niet zo regelmaatig en zigzelve gelijk. De natuurelijke ongeduldigheid van deeze kleine duivelin, haare vingers voortzweepende, gaf, onderſtelle ik, van den beginne aan haare hand in 't ſchrijven, zo wel als aan het overige van haar, haare horten en ſtooten en die bijzonderheden, welke, gelijk ſterke trekken der ſpieren in een weezen, van pen, en van penceel wel moeten getroffen worden.

Hebt gij luſt om eens te zien, wat het was dat ik Juffer Howe *toeliet* om aan haare beminnelijke vriendin te ſchrijven? Wel, lees het dan hier, zo als het getrokken is uit den haaren van voorleeden Woensdag, met een weinig van mijn eigen 'er bij gevoegd. De bijvoegzels zijn onderſtreept.

Mijne waardſte Vriendin,

Gij zult miſſchien denken, dat ik al te lang hebbe ſtil gezweegen. Dog ik had zedert mijnen laatſten twee Brieven begonnen op verſchillende tijden, en t'elken maale al vrij veel geſchreeven; en ſcherp genoeg, verzekere ik u, zo ontſteken zijn-

zijnde tegen den verfoeijelijken deugniet, bij welken gij zijt; inzonderheid op het leezen van den uwen van den 21ſten der voorleedene maand.

Den EERSTEN had ik voor, open te houden, tot dat ik u een weinig berigt kon geeven van mijne handelingen met Juffr. Townſend. Het hield eenige dagen aan voor dat ik haar zag: En deeze tuſſchenkoomende dagen mij tijd geevende, om hetgeen ik geſchreeven had weder over te leezen; dagt ik het gevoegelijk dien aan een kant te leggen, en te ſchrijven in een ſtijl, die een weinig minder vuurig was; want gij zoudt mij beſchuldigd hebben, weete ik, over de vrijheid van eenige mijner uitdrukkingen [Vervloekingen, zo gij wilt.] En wanneer ik al vrij verre met den TWEEDEN was gevorderd, en de veranderinge van uwe uitzigten, toen hij u Juffer Montague's Brief mededeelde, en zig beter aanſtelde, eene veranderinge in uw voorneemen te wege bragt, leide ik dien ook aan een kant. En in deeze onzekerheid dagt ik dat ik zoude wagten, om de uitkoomſt der zaaken tuſſchen u te zien, voor dat ik weder ſchreef, geloovende dat alles wel haaſt aan den eenen of anderen kant beſliſt zoude worden. ——

* *

Hier wierd ik genoodzaakt om af te breeken. Ik ben *al te weinig* mijne eigene meeſteres. Mijne Moeder (a) is geſtadig naar boven en beneden; en oppaſſende als of ik aan een Vent

(a) Zie bl. 46.

ſchreef. Waartoe [vraagtze mij] behoeve ik mijzelve op te ſluiten (a), indien ik de voorheen gewiſſelde Brieven ſlegts doorleeze? Want dat is mijn voorwendzel, als zij hier koomt ſnuffelen met een ſcherp-aangezet aangezigt, gelijk ik wel zeggen mag, uit eene nieuwsgierigheid waarvan zij meer laſt dan vermaak heeft ——— Onze lieve Heer vergeef het mij; dog ik geloove dat ik haar, als zij weder binnen koomt, in den baard zal vliegen.

* *

Vergeef gij het mij ook, mijne waarde. Mijne Moeder moet wel; om dat zij zegt, dat ik mijns Vaders dogter ben; en om dat ik wel verzekerd ben de haare te zijn.

Zo waar ik leeve, mijne waarde, zomtijds ben ik van gevoelen, dat deeze ſnoode karel bekwaam geweeſt is om uwe oneere te bedoelen. Als ik op zijn voorgaende gedrag te rug zie, kan ik het niet helpen, dat ik zo denke: Welk een Schurk, indien het zo is! —— Maar nu hoope, en geloove ik waarlijk, dat hij zulke gedagten aan een kant gelegd heeft. Ik zal u mijne redenen voor beide gevoelens opgeeven.

Wat het eerſte aangaet; te weeten, dat hij het voormaals in zijn hoofd gehad heeft, om zijnen ſlag met u waar te neemen, zo hij konde, daartoe neeme ik in bedenkinge, dat (b) Hoogmoed, wraakzugt, en luſt om onbetreden paden te

(a) Bl. 50. (b) Bl. 58.

te bewandelen, de voornaame inmengzels zijn in het character van deezen doorwrogten Ligtmis. Hij haat uwe geheele familie, uitgenomen u zelve ——— Nogthans is hij een wreedaart in zijne Liefde. Zijn Hoogmoed, en de agtinge, welke eenige weinige loflijke hoedanigheden, onder zijne haatelijke verſpreid, hem hebben bijgezet, hebben hem verzekerd van maar al te goeden ingang bij onze naar het oog oordeelende, onze niet onderſcheidende, onze zigzelve altijd vleijende, en al te veel betrouwende Sexe, dan dat hij zig der gedienſtigheid en onderdaanigheid, en op het overmeeſteren van zijne ongeregelde driften, eenigzins bevlijtigen zoude.

Hij heeft eenige reden voor zijnen wrevel tegen alle de mannen, en tegen eene vrouw uit uwe familie. Hij heeft u, en zijne eigene familie ook, altoos getoond, dat hij zijn Hoogmoed ſtelt boven zijn belang. Hij is een openbaar Huwelijks-haater; een bekend Minne-handelaar; vol van zijne vindingen, en zig daarop beroemende. Alzo (a) zijne Trotsheid hem in verbeeldinge gebragt had, dat geen vrouw zijner Liefde weerſtand bieden konde, geen wonder dat hij als een Leeuw in netten gevangen worſtelde tegen eene hartſtogt, welke hij niet wel beantwoord agtede. Hiervandaan (b), miſſchien, is het niet moeijelijk te gelooven, dat het voor zulken deugniet als deezen mogelijk wierd, zijne oude vooroordeelen tegen het huwelijk weder in te volgen; benevens die Wraakzugt, welke altoos eene eerſte hartſtogt bij hem geweeſt is.

(a) Zie bl. 60. (b) Bl. 61.

En hier uit kunnen wij reden geeven van (a) zijne uitſtellen; zijne kwellende handelingen; dat hij u zo verre gebragt heeft om te verdraagen, dat hij in het zelve huis zijn verblijf had; dat hij u bij het volk deszelfs deed doorgaen voor zijne Vrouw; dat hij u in het gezelſchap gebragt heeft van zijne Loſſe metgezellen; de onderneeminge om u die Juffer Partington tot eene bedgenoot op te dringen, *enz.*

Mijne redenen voor het tegenſtrijdig gevoelen; te weeten, dat hij nu beſlooten heeft om u alle regt te doen, wat in zijn vermogen is u te doen; zijn deeze: (b) Dat hij ziet dat zijne eigene familie ijverig zamenſpant ten uwen voordeele; Dat de afſchuwelijke deugniet u bemint; met zulk eene Liefde, *evenwel*, als waarmede Herodes zijne Mariamne beminde; Dat ik bij onderzoek (c) vinde dat het waar is, dat de Advocaat Williams (welken de Hr. Hickman weet een uitſteekend man te zijn in zijne zaaken) de Huwelijks-voorwaarden metterdaad zo goed als afgedaen heeft: Dat 'er twee gelijkluidende Opſtellen van dezelve gemaakt zijn; het een met voordagt om aan *deezen zelven* Capitein Tomlinſon gezonden te worden: En ik vinde ook dat hij metterdaad meer dan eens een Verlof-brief heeft getragt te krijgen, en dat 'er tot nog toe zwaarigheden tegen gemaakt zijn, zo wel tot misnoegen als te loorſtellinge van Lovelace. De Procureur van mijne Moeder, die zeer gemeenzaam is met den Procureur, welken de deugniet gebruikt, is in vertrouwen aan deeze kundſchap gekoomen; en

(a) Zie bl. 61. (b) Bl. 64. (c) Bl. 65.

en geeft te kennen, dat dewijl de Hr. Lovelace een man van groote middelen is, deeze zwaarigheden waarſchijnelijk wel zullen te boven gekoomen worden.

Voormaals had ik al eens beſlooten naaukeurig onderzoek te doen naar Tomlinſon; en nog, zo gij wilt, kan uws Ooms begunſtigde Huishoudſter wel, van verre, eens onderſtaen worden.

Ik weete wel dat de zaak zo belegd is (a), dat Juffr. Hodges onderſteld wordt niets te weeten van de vreedehandelinge, door middel van Capitein Tomlinſon ondernomen. Dog (b) uw Oom is een oud man; en oude mannen verbeelden zig verpligtinge te hebben aan hunne gelieven, indien die jonger zijn dan zijzelve, en onthouden zelden iets aan haar medeweeten. ——— Nogthans, dunkt mij, kan dit niet noodig zijn; nademaal (c) Tomlinſon, zo als gij hem beſchrijft, zulk een braaf man, en zulk een fatzoenlijk heer is; het einde, hetwelk zo hij een bedrieger waare, daarmede te bereiken was, zo veel meer dan noodig zijnde, indien Lovelace ſchurkerij in het hoofd had. ——— En dus ook hetgeen hij u mededeelde van des Hren. Hickmans aanzoek bij uwen Oom, en van Juffr. Nortons bij uwe Moeder (zommige van welke bijzonderheden ik wel verzekerd ben, dat zijn ſnoode dienaar Joſeph Leman, aan deszelfs nog ſnooder gebruiker niet kon openbaaren); zijn drijven op den trouw-dag, in den naam van uwen Oom; met het doen van welk hij niet eenig ondeugend oogmerk van hem kon begunſtigen; en

(a) Zie bl. 54. (b) Ibid. (c) Bl. 55.

hetgeen hij ſchrijft van uws Ooms voorſlag, om anderen te doen denken dat gij getrouwd waart, van den tijd af dat gij te zamen in een huis gewoond hebt; en dat men dien zou doen overeenkoomen met den tijd van des Hren. Hickmans bezoek bij uwen Oom; het vorderen dat 'er een vertrouwd perſoon bij de Plegtigheid tegenwoordig zij, welken uw Oom daartoe zou benoemen — Deeze dingen maaken, *dat ik mij verzekere dat hij het nu eindelijk eerelijk met u meent.*

Dog indien 'er eenige onverwagte uitſtellen van zijnen kant mogen voorkoomen, zo geef mij kennis, mijne waarde, van de Straat daar Juffr. Sinclair woont; en waar het huis van Mevr. Fretchville ſtaet (waarvan ik niet vinden kan, dat gij ooit eenige meldinge gemaakt hebt in uwe voorgaende Brieven —— hetwelk een weinig vreemd is); en ik zal naaukeurig onderzoek doen naar dezelve, en ook naar Tomlinſon; en ik zal u (indien uw hart u toelaat mijnen raad te volgen) wel haaſt eene toevlugt en ſchuilplaatze voor hem bezorgen bij Juffr. Townſend.

Maar waarom moet ik nu, daar het zo goed met u ſchijnt te gaen, u met mijne te rug ziende bedenkingen bekommerd en verlegen maaken? En egter kunnen zij nog van gebruik voor u zijn, zo 'er eenig uitſtel van zijnen kant voorkoome.

Dog dat dunkt mij kan niet wel zijn. Hetgeen gij derhalven nu te doen hebt, is, u zo te gedraagen jegens deezen grootshartigen deugniet, dat het uit zijnen geeſt alle gebeugenis verbannen

mag

mag van voorgaende ergerniſſen (a) en hem met u te laaten omgaen als een ondertrouwd Minnaar. Gij zult de beſchuldiginge van Viesheid en Gemaaktheid ondergaen, indien gij hem met die afweerigheid behandelt, *met welke gij hem tot nog toe behandeld hebt.* Zijne ſchielijke (en al zo ſchielijk herſtelde) onpaſſelijkheid heeft hem gelegenheid gegeven, om te ontdekken dat gij hem lief hebt [Helaas! mijne waarde, ik wiſt wel dat gij hem lief hadt!] Hij ſchijnt zijne natuure veranderd te hebben, en is geheel en al liefde en zagtzinnigheid. *En nu niet meer te krakeelen, verzoeke ik u.*

Ik ben niettemin, zeer boos op hem wegens de vrijheden, welke hij omtrent uwe perſoon gebruikte (b); *en ik denke dat het noodig is eenigermaate op uwe hoede te zijn, dewijl hij zekerlijk een indringer is. Dog zo zijn trouwens alle mannen; en gij zijt zulk een bekoorelijk ſchepzel, en hebt hem zo koel en afweerig behandeld!* —— *Dog niet meer van dit onderwerp. Alleen, mijne waarde, wees niet al te kieſch, nu gij zo nabij den Egten ſtaat zijt. Gij ziet in welke zwaarigheden gij u zelve gebragt hadt,* wanneer Tomlinſons Brief vereiſchte dat gij weder bij *den deugniet* kwamt.

Indien (c) u geen beletzels, geen nieuwe redenen van vermoeden ontmoeten, vereiſcht uwe Agtinge in het oog der wereld, dat gij de zijne wordt, *en gelijk uw Oom te regt oordeelt, geagt wordt, al voor deezen tijd, de zijne geweeſt te zijn.* En nogthans, *moet ik u zeggen,* kan

(a) Zie bl. 66. (b) D. IV. Br. LIV. (c) Zie bl. 68.

ik *naauwlijks* verdraagen *te denken*, dat deeze Ligtmiſſen voor hunne ſchurkerij beloond worden met de beſte der Sexe, daar de ſlegtſte derzelve te goed voor hen zijn.

Ik (a) zal deezen langen Brief door Collins zenden, die den dag van zijne reize verandert om mij te believen. Alzo geen van onze Brieven door middel van Wilſon beſteld, zijn weggeraakt, wanneer gij voor het uiterlijke in ongevalliger omſtandigheden waart, dan gij tegenwoordig zijt, *twijffele ik niet of* deeze zal ook veilig overkoomen.

Juffer Lardner (b) (welke gij gezien hebt ten huize van haare Nigt Biddulph) zag u Zondag voor veertien dagen in St. James Kerk. Zij hield u den geheelen tijd in haar oog; maar kon niet maaken dat gij haar in het gezigt kreegt, ſchoon zij tweemaalen voor u nijgde. Zij dagt u haar compliment te maaken, wanneer de Godsdienſt over was; want zij twijffelde niet of gij waart getrouwd —— en wel om eene miſſelijke reden —— Dewijl gij alleen te kerk waart. ——— Aller oogen, gelijk gemeenlijk overal waar gij zijt, zeide zij, waaren op u. En alzo gij dieswegens ſcheent haaſt te maaken, en nader bij de deur waart dan zij, ſloopt gij uit, voor dat zij bij u konde koomen. Dog zij gebood haaren knegt om u te volgen tot de deur, daar gij in huis zoudt gaen. Deeze knegt zag u in een draagſtoel treeden, welke op u wagtede; en gij geboodt de karels om u te brengen ter plaatze daar zij u ingenomen hadden. *Zij beſchrijft het huis als een zeer*

(a) Bl 70. (b) Bl 51.

zeer ordentlijk huis, en wel geſchikt om luiden van fatzoen te ontvangen: *En hetgeen mij hiervan gewag doet maaken, is, dat gij miſſchien een bezoek van haar zult krijgen; of ten minſten eene boodſchap.*

Zo dat gij het getuigenis hebt van den Hr. Doleman voor de agtinge van het huis en de luiden, bij welke gij zijt; en hij is een man van middelen (a), en eenige agtinge; hoewel voormaals een Guit; maar getrouwd aan eene vrouw van goeden huize; een overval van beroerte gehad, en nu gelijk men denken mag, berouw hebbende. Gij hebt *insgelijks het ten minſten ſtilzwijgend getuigenis van den Hr. Mennell; dat van den Hr.* Tomlinſon; *en nu eindelijk, dat van Juffer Lardner; zo dat het te minder noodig zal zijn om daarnaar te verneemen: Dog gij kent mijnen moeijzieken en navorſchenden aart, zo wel als mijne genegenheid voor u, en mijne bekommeringe voor uwe eere. Dog alle twijffel zal wel haaſt in zekerheid verdwijnen.*

Niettemin moet ik 'er bijvoegen, dat ik begeere dat gij maar ſpreekt om bij u te koomen (b) indien ik u den minſten dienſt of pleizier kan doen. Ik rekene het Gerugt niet; ik rekene de Berispinge niet; nog het Leeven zelf, denke ik waarlijk, zo waardig, als ik uwe Eere en uwe Vriendſchap ſchatte —— Want is niet uwe Eere mijne Eere? En is niet uwe Vriendſchap de Glorij van mijn Leeven?

Dat de Hemel u bewaare, mijn allerdierbaarſt ſchep-

(a) Zie bl. 49. (b) Bl. 71.

Schepzel, in Eere en Veiligheid, is de bede, de te aller uure herhaalde bede, van

Uwe altoos getrouwe en toegenegene

ANNA HOWE.

Donderdag morgen 5 uuren.

Ik hebbe den geheelen nagt geſchreeven. *Verſchoon mijn ſlegt ſchrijven. Mijne raven-ſchaften zijn geheel afgebezigd, en ik moet een nieuwen voorraad opdoen.*

Deeze Ladys ſchrijven altijd met raven-ſchaften, Jan.

Indien gij bekwaam zijt om alle mijne *voorzienigheden* in deezen Brief te bevatten, zult gij u genoegzaam alzo veel verwonderen over mijne ſchranderheid als ik zelve. Gij ziet dat Juffer Lardner, Juffr. Sinclair, Tomlinſon, Mevr. Fretchville, Mennell, alle daarin gemeld worden. Ook mijne eerſte vrijheden, omtrent haare perſoon genomen [Zedigheid, zedigheid, Belford, geloove ik, is meer bepaald aan Tijd, Plaatze, en Gelegenheid, zelf bij menſchen van de grootſte kiesheid, dan deeze kieſche gemoederen gaarn hebben dat men geloove]. En waarom wordt van alle deeze door mij gewag gemaakt naar den egten Brief, dan uit ſchroom dat in toekoomende eenige Brief van de Feeks mijne handen mogt ontſnappen, in welken zij deeze naamen zou kunnen aanhaalen? En indien 'er geen derzelver in deezen, die voor den haaren ſtaet door te gaen, gevonden wierden, zou-

zoude ik *met de kous op het hoofd t' huis koomen*, gelijk Lord M. het in zulken geval zou uitdrukken.

Duivelſch hard is het (en egter mag ik het mijzelven danken) tot alle deeze kwellinge, moeite, en onruſt gedwongen te worden! —— En *waarom*, vraagt gij? ——— O Jan, om eene zege *voorshands* van meer waardij voor mij dan eens Konings Kroon! ——— Vraag mij niet naar de waardij derzelver eene *maand hierna*. Dog wat is trouwens een Konings Kroon zelf, wanneer iemand daaraan gewend is?

Juffer Howe mogt wel beangſt zijn over den Brief, welken zij geſchreeven had. Haare zoete vriendin heeft, uit hetgeen ik haar uit denzelven hebbe laaten toekoomen, reden om zig te verheugen in de gedagte, dat dezelve niet in mijne handen viel.

En nu moeten alle mijne vonden in het werk geſteld worden, om den verwagten Brief van Juffer Howe te onderſcheppen; welke haar, zo als ik onderſtelle, eene veilige plaatze ſtaet aan te wijzen, en daar ze zig voor mij verbergen kan. Juffr. Townſend ſtaet, ongetwijffeld, in dit geval, haar weg te ſmokkelen. Ik hoope dat de *Schurk*, gelijk ik zo menigmaal tuſſchen deeze twee kleuters genoemd ben, wel in ſtaat zal zijn om dit ſtuk haar te ontdraaijen.

Maar wat dog, vraagt gij miſſchien, indien de Lady het in haar hoofd mogt krijgen, om met oogluikinge van Juffer Rawlins, dit huis heimelijk in den nagt te verlaaten?

Hier hebbe ik al om gedagt, Jan. Slaapt Wil-

Willem niet in het huis? En is de Weduw Bevis mijne getrouwe vriendin niet?

XV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Saterdag, 6 uuren, den 10 *van Junij.*

De Lady gaf gisteren-avond aan Willems Vrijster een Brief, om deezen ogtend gebragt te worden aan het Post-huis, gerigt aan Juffer Howe, onder couvert aan Hickman. Ik durve zeggen, dat men niet zien zal dat of Couvert of Brief geopend geweest zijn. De inhoud bestond maar in agt regels —— Om te kennen te geeven ——
„ Dat zij haaren Brief met de dubbele dagtekenin-
„ ge veilig ontvangen had; en haar wijzende op
„ een langer Brief, welken zij voorheeft te schrij-
„ ven, als zij een gerufter hart, en minder bee-
„ vende vingers hebben zal. Maar meldt dat 'er
„ iets gebeurd is, [Mijne ontdekkinge van haar,
„ meent zij] het welk haar zeer groote ontstel-
„ tenis, beroeringe, en schroom verwekt heeft.
„ Dog waarvan zij den uitslag zal afwagten [Hier-
„ in legt eenige hoope voor mij, Jan!] voor dat
„ zij haar nieuwe ontroeringe of ongerustheid
„ haarentwege verschaft. ——— Zij betuigt haar
„ met

„ met hoe veel ongeduld zij zal verlangen naar „ haaren naaſtvolgenden, *enz.*

Nu, Belford, dagt ik dat het niet meer dan vriendlijk in mij zijn zoude, aan Juffer Howe de bekommeringe te beſpaaren, welke deeze ontroerende uitſlagen in haar verwekken mogten; nademaal de nieuwsgierigheid van zulk een geeſt door dezelve bijſter moeſt worden gaende gemaakt. Weshalven zulk een goed voorſchrift hebbende om na te volgen, ſchreef ik; en dat van mijne Beminde 'er uit neemende, ſtak ik het volgende kort briefje in hetzelve couvert; waarvan het opſchrift en het ſlot in haare eigene woorden is begreepen.

Hamſtead, Dingsdag-avond.

Mijne altoos-waarde Juffer Howe,

Een weinig regels ſlegts, tot dat mij bezadigder geeſt en ſtiller vingers gegund worden, en tot dat ik de ontſteltenis kan te boven koomen, welke uwe kundſchap mij heeft aangebragt —— Om u te berigten —— dat uw minzaame lange Brief, van Woensdag, en, gelijk ik zeggen mag, van Donderdag-morgen, mij veilig ter handen gekoomen is. Op het ontvangen van den uwen met mijnen boode aan u, zond ik daarom ten huize van Wilſon. Daar, de Hemel zij gedankt! lag hij nog. Die Hemel beloone u voor alle uwe voorgaende, en voor alle uwe *toegedagte* goedheid jegens

Uwe voor altoos verpligte

CL. HARLOWE.

Ik

Ik wendde zeer veel naaukeurigheid aan om dit te ſchrijven. Het kan niet onder verdenkinge vallen, hoope ik. Haare hand is zo *bijzonder* net. Nogthans was het haare minder fraaij geſchreeven, dan zij gemeenlijk ſchrijft. En ik hoope, dat Juffer Howe iets zal over het hoofd zien, wegens *beroerdheid van geeſt*, en *ongeſtadige vingers*.

Mijne Bedagtzaamheid voor de *geruſtheid* van Juffer Howe's *gemoed* ſtrekte zig nog al verder uit, dan tot het reeds gemelde ſtaaltje.

Op dat dit briefje zo ſpoedig als mogelijk tot haar koomen mogt (en voor dat het met den poſt tot Hickman kon gebragt zijn) vaardigde ik het af met een van Mowbray's knegten. Juffer Howe, zo 'er iets mogt aan gehaperd hebben, of eenige vertraaginge geweeſt zijn, mogt, gelijk gij wel denken zult, haare bezorgdheid aan haare gevlugte vriendin hebben medegedeeld; en deeze *aan* mij, miſſchien op eene wijze, die mij niet wel behaagd zou hebben.

Gij zult al weer met verwonderinge vraagen —— Alle deeze moeite om een enkel meisje?

Ja, Jan! ——— Maar is dit meisje niet eene CLARISSA? ——— En wie weet, of niet het gunſtig Fortuin, ter belooninge van mijne volſtandigheid, mij haare bekoorelijke vriendin 'er bij moge toegooijen? Daar zijn wel minder waarſchijnelijke dingen gebeurd, Belford. En zekerlijk zal ik haar hebben, indien ik daartoe beſluite.

XVI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Agt uuren, Saterd. Ogt. den 10 *Junij.*

Ik ben zo te rug gekoomen van het huis van Juffr. Moore, waarheen ik gegaên was, om te zien of mijne Beminde ook iets te beveelen had. Maar niet toegelaaten ——— Een zeer slegten nagt gehad.

Ongetwijffeld moet zij al zo moeijelijk zijn, dat zij haare gramschap zo heel verre heeft laaten gaen, als ik reden hebbe om te zijn, dat ik van de goede gelegenheid, die ik Woensdag-nagt had, zulk een onnozel gebruikt gemaakt hebbe.

Maar nu eens den toestand beschouwd, Jan, waarin ik tegenwoordig ben; en eene of twee van mijne genomene voorzorgen ter loops aangeroerd.

Ik hebbe deezen ogtend de vrouwen gezien, en vinde ze half-welgesteld, half-twijffelende.

Juffer Rawlins Broeder zegt haar, dat ze bij Juffr. Moore *woont.*

Juffr. Moore kan niets doen buiten Juffer Rawlins.

Luiden die logement houden op openbaare plaatzen, verwagten iets te winnen van iedereen, die maar onder haar bereik koomt. Schoon mij-

zelven niet wierd toegelaaten om daar te huisvesten, hebbe ik alle de kamers gehuurd, die zij ledig heeft, tot de vliering-zolders toe; en dat wel, gelijk ik u voorheen gezegd hebbe, voor eene maand vaſt, voor zulken prijs als zij zal goed vinden; de koſt 'er onder begreepen; die van mijne Egtgenoot en alles: Maar dit moet zij tegenwoordig nog niet weeten. Dus hoope ik, hebbe ik Juffr. Moore vaſt *aan haar belang*.

Dit is, op zijn duivelſch, de verzoekingen te ſchikken naar de neigingen.

Ik hebbe altoos aangemerkt, en voorheen al, geloove ik, zo veel eens te kennen gegeven (a), dat alle Handelaars, ſchoon maar in kleinigheden, door kalanten in kleinigheden zig eer zullen laaten overhaalen, dan regelregt door een ſteekpenning, al is hij tienmaal zo veel waardig; inzonderheid zo zij voorgeeven naar hunne conſcientie te handelen: Want het aanbieden van een ſteekpenning zou niet alleen gelegenheid geeven tot kwaad vermoeden, maar zou ook hunne naauwgezetheid ſtooten en ontruſten; terwijl gij een hoogen prijs betaalende voor hetgeen gij koopt, u maar onderwerpt om betrokken te worden op die wijze, waardoor zulk een menſch zijne koſtwinninge heeft. Hebbe ik niet gezegd, dat de menſchlijke natuure een ſchelm is (b)? —— En weete ik niet wel, dat ze het is?

Om hiervan een hooger ſtaaltje te geeven, Hoe veele grootſche Raadsheeren wierden in den jaare 1720. door geſchenken of intekeningen van Zuid-zee-Actien bewoogen, om de hand te leenen aan

(a) D. III. bl. 252. (b) Ibid. bl. 267. en D. IV. bl. 83.

aan een ontwerp 't welk den ondergang des volks moeſt na zig ſleepen; welke egter den man van zig weggeſchopt zouden hebben, die beſtaen had hun eene zelf tweemaal zo groote ſom vaſt aan te bieden, als welke zij nu kans hadden om met de Actien te winnen? ——— Maar om weder te keeren tot mijne *beſchouwinge*, en tot mijne *voorzorgen*.

Juffer Rawlins weiffelt heen en weer, naar dat zij de vertellingen van mijne Lady hoort, of na dat ze de mijne hoort. Eenigermaate, zou ik wel haaſt twijffelen, is deeze Juffer Rawlins eene Ongeloovige. Ik hebbe mijne gedagten nog niet laaten gaen over haar zwak. De volgende reize dat ik haar zie, zal ik bijzonderlijk agt geeven op alle de maalen en ſproeten van haaren geeſt; en dan zal ik het beſluit opmaaken, en mijne *middelen gebruiken*.

De Weduw Bevis, gelijk ik u berigt hebbe, is geheel in mijn belang.

Mijn knegt Willem ſlaapt in het huis. Mijn andere nieuwe knaap paſt *mij* op; en kan derhalven niet volkoomen dom zijn.

Willem is reeds over hoofd en ooren verliefd op eene van Juffr. Moore's meiden. Hij wierd van haar getroffen, zo dra hij zijne oogen op haar ſloeg. Het is dog maar eene plompe boeren-meid. Maar alle Vrouwluij, van de Graavin tot de Kokmeid toe, zijn wel met zigzelve in haar ſchik, wanneer een man op het eerſt gezigt met haar wordt ingenomen. Al zijn ze nog zo *gemeen* [Geen Vrouwmenſch kan *lelijk* zijn, Jan!] zij zullen twintig goede redenen vinden, behalven de

eene voornaame (om des *Wils wille*) met behulp van den ſpiegel van buiten (en miſſchien in weerwil van denzelven) en eigen waan van binnen, om de *inneeminge* van den eerzaamen knaap te billijken.

„ De Schelm heeft 150 *l.* in mijnen Dienſt „ overgegaerd „ —— Wel 50 meer dan ik hem gebooden had over te gaderen. Ongetwijffeld denkt hij, dat hij zulks wel gedaen *kon* hebben; ſchoon ik geloove dat hij geen paar dubbeltjes rijk is. „ Ik ben een beſt Heer ——— Wel driftig, „ maar ras weer te vreeden. „

De meid is reeds ten uiterſten vriendlijk jegens hem. De andere meid is ook omtrent hem zeer heuſch. Hij heeft voor *haar* ook al een man op het oog. Zij moet zeggen, dat Mr. Andries, mijn *andere* knegt [Het meisje is voor het bepaalen van den *perſoon*] een zeer wel beſpraakt beleefd jongman is.

„ Wij gemeene luiden hebben ook al onze „ klugten, met Uw Wel Edelh. believen, zegt „ de eerzaame Joſeph Leman, gelijk onze meerderen ze hebben (a). „ En te regt zegt zo de eerzaame Joſeph. ——— Stelde ik gemak boven moeijelijkheid, ik zou aan deeze Zondaaren van laager geboorte zommige van hunne klugten wel benijden.

Dog al had Willem de meiden niet van verliefdheid voorgepraat, wij weeten alle, dat Dienſtbooden in eene *zaak van gemeen overleg* vereenigd, aanſtonds gemeenzaam worden zo dra zij malkanderen maar zien ——— Ook zijn ze groo-

te

(a) D. III. Br. XLIII.

te geſlagtrekenaars; zij weeten onmiddelijk het geheel geſlagt en geſlagts-geſlagt van elkanderen over alle de drie koningrijken verſpreid, zo wel als de geſlagtrekeningen en de geſlagts-geſlagten van diegeenen, welken zij dienen.

Dog mijne voorzorgen zijn hier nog niet ten einde.

O Jan, waartoe was het voor mij, met zulk een vindingrijk vernuft, noodig om mijne Beminde ten huize van Juffr. Sinclair te brengen?

Mijne Egtgenoot zal mogelijk de booden, welke zij afvaardigde den een aan Juffer Howe, den anderen naar het huis van Wilſon, wel *verder* van nooden hebben. Met een van deeze is Willem reeds wel bekend, zo als gij gehoord hebt — Een beker met elkaer te ſtorten is bij deeze gaſten zo goed als hunne Zielen in malkaer te ſtorten —— Met den anderen boode zal hij ook wel haaſt bekend zijn, zo hij het *alreeds* niet is.

Des Capiteins knegt is ook *zijn* laſt gegeven en zijn poſt aangeweezen. Ik hebbe daarvan reeds al iets aangeroerd (a). *Hij* dient ook den goedertierenſten en bedagtzaamſten meeſter. Ik houde 'er van om iedereen in agtinge te brengen zo veel ik kan.

Op den poſt, zo wel den algemeenen, als den Stuiverspoſt * zal insgelijks ſtrikt gepaſt worden.

Men zal in gedagten houden om Juffer Howe's Collins te beſchrijven. Als mede de Livereijen van Juffer Howe en Hickmar.

(a) Zie bl. 230.

* Die door London en tien mijlen in het rondt rijt.

Men zal een iegelijk waarſchuwen tegen Jakob Harlowe en Singleton. Men zal mij kennis geeven van alle navraaginge, welke 'er zal mogen gedaen worden naar mijne Egtgenoot, het zij bij haaren naam als getrouwd of ongetrouwd, voor dat *zij* daarvan berigt zal krijgen ——— En dit op dat ik het in mijne magt moge hebben om *ongelukken voor te koomen.*

Ik hebbe Mowbray en Tourville (en Belton, zo zijne gezondheid het toelaat) bevolen om hun kwartier voor eene week te Hamſtead te koomen neemen, met hunne knegten om hen op te paſſen. U ſpaare ik tegenwoordig, wegens uwe bijzondere belangen. Maar houd uzelven evenwel bereid-willig in gereedheid, ten blijke van uwe *onderdaanigheid.*

Wat mijne Egtgenoot zelve betreft, heeft zij geen reden om welgenoegd te zijn op mij, dat ik haar den Brief van Juffer Howe hebbe laaten ontvangen uit het huis van Wilſon? Een duidelijk bewijs, of dat ik geen diepzinnig bedrieger ben, of dat ik geen verdere oogmerken hebbe, dan om mij weder met haar te bevreedigen wegens eene zo geringe en zo *toevallige* misdaad.

Juffer Howe zegt, ſchoon met eene inleidinge van *Helaas!* dat haare bekoorelijke vriendin mij lief heeft; Zij moet derhalven naar deeze Verzoeninge janken —— Daar de uitzigten zo fraaij ſtaen ——— Indien zij mij met minder ſtrafheid, en meerder beſchaafdheid behandelde; indien zij mij eenig *medelijden* toonde; genegen ſcheen om mij te verſchoonen, en het in de gunſtigſte plooij te ſtaen; moet ik zeggen, dat het onmogelijk zijn zou-

zoude *haar* niet eenig te betoonen. Maar gehoond en getart te worden van eene weerſpanneling, welke men in zijne magt heeft, welk vorſt kan dat verdraagen?

Maar om weder te keeren tot het tooneel des bedrijfs. Ik moet de vrouwen ſtandvaſtig houden. Ik had geen gelegenheid om met mijne waardige Juffr. Bevis afzonderlijk te ſpreeken.

Tomlinſon, die hond, nog niet gekoomen!

XVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Uit mijne Kamer, ten huize van Juffr. Moore.

Juffer Rawlins is bij haar Broeder in huis; Juffr. Moore bezig met huiſlijke zaaken; de Weduw Bevis met zig te kleeden; Ik hebbe niets te doen dan ſchrijven. Deeze vervloekte Tomlinſon is nog niet gekoomen! ——— Niets kan 'er buiten hem gedaen worden.

Ik denke dat hij met eene vrij barſe taal zal klaagen over de behandelinge, welke hem giſteren bejegend is. „ Wat is hem aan onze zaaken gele-
„ gen? Hij kan geen ander oogmerk hebben dan
„ om ons dienſt te doen: Wreed is het, een man
„ van zijne waardigheid, en die het zo drok heeft,
„ *zonder hem eens geboor te geeven*, zonder hem
„ eens te zien, weer naar Stad te zenden. Hij

„ verzet nooit zijne voeten, of daar hangt iets van
„ belang aan zijne beweegingen. Een verbruid
„ ding is het, dus eigenzinnig te beuzelen met de
„ oogenblikken van zulken heer! ——— Deeze
„ vrouwen denken, dat alle bezigheid der wereld
„ moet ſtil ſtaen voor haare *femelaarijen* (Een
„ goed vrouwlijk woord, Jan!]: Dat de grootſte
„ beuzelſters onder alle Schepzels, zig verbeelden
„ onder dezelve de weezens van het grootſt be-
„ lang te zijn —— *Wel wat zeg je 'er me van,*
„ *keijeren!* gelijk ik Moedertje Sorlings wel eens
„ hebbe hooren zeggen tot haare dienſtbooden,
„ als zij ze bekeeven had, met toorn en verſmaa-
„ dinge ondereen gemengd. „

Dit niettegenſtaende, dunkt mij, zou ik wel willen dat dit *haſſebaſſen* [Gij ziet hoe mijn geeſt met vrouwen, en vrouwenwoorden is opgevuld] over, *gelukkiglijk* over was, dat ik geruſtlijk mag gaen nederzitten en de gevaaren nadenken die ik doorgegaen ben, en de moeijelijkheden die ik hebbe uitgeſtaen. Ik hebbe een *nadenkenden* geeſt, gelijk gij weet; dog het woord *nadenken* zelf ſluit in dat *alles over* is.

Onder welke diſtels en doornen rent de ongelukkige (een bekrabd aangezigt en geſchcurde kleederen moeten daarvan het onvermijdelijk gevolg zijn) die met geweld een nieuw pad wil inſlaen door een hoogopgeſchooten Kreupelboſch; *dat* verlaatende, hetwelk voor hem gebaand was van dengeenen, die denzelven weg voor hem bereisd hadden!

* * *

* * * *
* *

Een bezoek gehad van de Weduw Bevis, in mijne eigene kamer. Zij vertelt mij, dat mijne Egtgegenoot gisteren-avond, na dat ik naar mijn logement gegaen was, gedagten had om uit het huis van Juffr. Moore te vertrekken.

Ik wenſche bijna dat ze dit ondernomen had te doen.

Juffer Rawlins, naar het ſchijnt, die daarover geſproken wierd, raadde haar hetzelve af.

Juffr. Moore ook, ſchoon zij niet bekende dat Willem in haar huis ſliep (of liever waakte en opzat, te vrijen) ſtelde haar de zwaarigheden voor oogen, welke zij, naar haar gevoelen, zoude hebben te boven te koomen, zonder mijne kennis; haar verzekerende, dat zij nergens veiliger kon zijn dan bij haar, tot dat zij had vaſtgeſteld werwaards zij gaen wilde. En de Lady zelve bedagt zig, dat zo zij weg ging, zij den verwagten Brief van haare waarde vriendin, Juffer Howe, niet mogt krijgen; welke zo als zij bekende, haare gangen voor het toekoomende zoude rigten.

Zij moet ook zekerlijk eenige nieuwsgierigheid hebben om te weeten, wat haars Ooms vriend haar van wegen haaren Oom te zeggen heeft, hoe veragtelijk zij ook gisteren eenen man van zijne waardigheid behandelde. Nog kon zij, zou ik denken, volſtrektlijk vaſt beſlooten hebben om zig te onttrekken aan het ontvangen van een bezoek van twee der voornaamſte Ladys van mijne familie, en mij geheel en al in het gezigt van hen alle den

ſchop te geeven. ——— Wijders, werwaards kon zij dog gegaen zijn? —— Daarenboven, alzo Juffer Howe's Brief (na haare wegloopinge) haar zo veilig is ter handen gekoomen, moet dit haar immers in een vertrouwender luim brengen omtrent mij, en omtrent alle andere, ſchoon ze zulks niet onmiddelijk mogt willen bekennen.

Maar deeze vroome luidjes hebben zo *weinig* liefde! —— Zijn zulke *geſtrenge* beſchuldigers! ——— Nogthans wie is *volſtrektlijk volmaakt?* —— Hoe het zij, het waare te wenſchen, dat *zij* zo zedig wilden zijn van zomtijds eenigen twijffel te hebben omtrent zigzelven: Dan zouden zij iets overzien in anderen, gelijk andere in hen (al hoe voortreffelijk zij zigzelve ook verbeelden te zijn) iets moeten overzien.

Saterdag, Een uur.

Tomlinſon is eindelijk gekoomen. Genoodzaakt om een omweg van vijf mijlen te rijden (ſchoon ik zijne traagheid zal wijten aan veel en gewigtige bezigheden) om het gezigt te ontwijken van twee of drie onbeſcheidene Schobbejakken, die weinig denkende, in wiens zaaken hij gebruikt wierd, 'er op uit waaren om hem op het lijf te loopen. Ik denke dat ik deezen knaap buiten bekommeringe zal ſtellen, zo hij in deeze zaak naar mijn genoegen zig gedraagt.

Ik zond naar boven zo dra hij kwam.

Zij verzogt verſchoond te zijn van bezoek te ontvangen tot Vier uuren van deezen namiddag.

Onverdraagelijk! ——— Nergens geeft dee-

deeze Sexe agt op! ——— Nergens in 't geheel, als het tegen haare vervloekte zinlijkheid aanloopt! ——— De Reken-dag, het reken-*uur*, liever zal wel koomen! ——— O dat het het naaſtvolgende waare.

De Capitein is boos. Wie kan hem beſchuldigen? Zelf de vrouwen denken dat een man van zijn belang, en die edelmoediglijk koomt om *ons* dienſt te doen, hard behandeld wordt. Had de hemel gewild, dat zij giſteren-avond ondernomen had om weg te geraaken! Daar de vrouwen mijne vijandinnen niet zijn, wie weet of de oeffeninge van het Manlijk gezag zo veel oogluikinge niet ontmoet mogt hebben, dat het waare uitgekoomen of op haar weder naar haar voorig logement te rug te voeren, of op de voltrekkinge van den egt ten huize van Juffr. Moore, in weerwil van ſchreeuwingen, flaauwten, en de reſt der vrouwlijke verbiddingen?

Mijne Beminde heeft zig heden nog aan niemand vertoond, uitgezonderd aan Juffr. Moore. Zij is, ſchijnt het, ten uiterſten flaauw: Onbekwaam tot het geſprek van zo veel aangelegenheid, 't welk namiddag ſtaet gehouden te worden. Verlangt iets te verneemen van haare waarde vriendin Juffer Howe —— Nogthans kan zij in een dag of twee geen Brief verwagten. Heeft ſlegte gedagten van alle mannen. ——— Geen wonder! —— Voortreffelijk ſchepzel als ze is, onder zulk een *Vader*, zulke *Oomen*, zulk een *Broeder*, als zij heeft!

Hoe ziet zij 'er uit?

Beter dan men kon verwagten wegens haare ont-

ontſteltenis van giſteren, en de ſlegte ruſt, die ze te nagt gehad heeft.

Deeze tedere duifjes weeten niet, voor dat zij op de proef gezet worden, wat zij wel verdraagen kunnen; inzonderheid als zij in Minnehandel zijn ingewikkeld; en haare opmerkinge geheel is ingenomen. Dog de Sexe houdt veel van drokke bedrijven. Van een ſtil leeven hebben zij een afkeer. Eene vrouw zal liever eenen ſtorm *verwekken*, dan dat zij buiten een zijn zoude. Als zij maar de eerſte plaatze kunnen hebben in den draaijwind, en dien beſtieren, dan zijn ze gelukkig. ——— Maar het ongeluk mijner Beminde is, dat zij in onruſt leeven moet; en egter die zelve niet verwekke, nog in ſtaat zij omze in bedwang te houden.

XVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Saterd. avond, den 10 *Junij.*

Welke de uitſlag zijn zal van alle mijne vonden en aanſlagen, de duivel haale mij, zo ik in ſtaat ben om dat te raaden. Dog ik wil, gelijk Lord M. zou zeggen *mijne eigene merkt door vooropkoopen* niet *bederven.*

Te vier uuren, het beſtemd uur, zond ik in

des

des Capiteins en mijn naam naar boven, met verzoek om toegelaaten te worden.

Zij zou den Capitein terſtond opwagten [Mij niet!]; en wel in de ſpreek-kamer, indien die niet bezet waare.

Alzo de eetzaal de mijne was, zo was dit miſſchien de reden waarom zij de ſpreek-kamer noemde — bijſter keurig weder, indien het zo is —— Geen goed teken voor mij, dagt ik, is deeze ſtijve naauwgezetheid.

In de ſpreek-kamer waaren, nevens mij en den Capitein, Juffr. Moore, Juffer Rawlins, en Juffr. Bevis.

De vrouwen zeiden, dat zij wel zouden weggaen, als de Lady beneden kwam.

Lovel. Dat behoeft niet, ten zij ze het verkieſt, Ladys — Luiden die zo verre boven water zijn als ik ben, behoeven geen geheim te maaken van eenige hunner zaaken. Behalven dat gij drie Ladys van alle onze belangen nu kundig zijt.

Cap. Ik hebbe eenige dingen aan uwe Lady te zeggen, welke zij miſſchien zelve niet verkiezen moge dat iemand hoore; gij zelf niet, mijn Hr. Lovelace, alzo gij en haare familie niet in zulk een goed verſtand zijt met elkanderen, als wel te wenſchen waare.

Lovel. Wel, wel, Capitein, ik moet mij daaraan, onderwerpen. Geef ons maar een teken om weg te gaen; en wij zullen weg gaen.

Het was beter, dat de uitſluitinge van de vrouwen van hem kwam dan van mij.

Cap. Ik zal mij buigen, en mijne hand beweegen, dus —— als ik met de Lady wenſche alleen

leen te zijn. Haar Oom heeft zeer veel met haar op. Ik hoope niet, mijn Hr. Lovelace, dat gij eene verzoeninge te moeijelijker maaken zult wegens den ijver, welken mijn waarde vriend toont, om dezelve te doen doorgaen: Dog ik moet u inderdaad zeggen, *gelijk ik u te vooren meer dan eens gezegd hebbe*, dat ik vreeze dat gij de oorzaak van dit misverſtand ligter aan mij hebt opgegeven, dan het behoort gerekend te worden.

Lovel. Ik hoope niet, Capitein Tomlinſon, dat gij de waarheid van mijn zeggen in twijffel trekt!

Cap. Ik vraage u vergiffenis, mijn Hr. Lovelace —— Dog die dingen, welke wij mannen ligt mogen ſtellen, zijn mogelijk zo ligt niet bij vrouwen van eene kieſche eerbaarheid. ——— En daarbij, indien gij uzelven met eene gelofte verbonden *hebt* zo behoort gij ———

Juffer Rawlins, het hoofd over einde houdende, met haare lippen geſlooten (maar haaren mond uitbreidende tot een glimlachje van goedkeuringe, te wijder om dat zij dien niet trensde) gaf ſtilzwijgende haar genoegen te kennen over de kiesheid van den Capitein.

Juffr. Moore *konde* ſpreeken —— *Dat 's wel waar*, was evenwel alles wat zij zeide, met eene beweeginge van haar hoofd, welke de goedkeurende buiginge beduidde.

Voor mijn part, zeide de lugtige weduw, ſtaarende met oogen zo groot als eijeren, Ik weet wel wat ik weet ——— Maar Man en Wijf *zijn* Man en Wijf; of zij zijn *geen* Man en Wijf. ——

Ik

Ik hebbe geen denkbeeld van te ſtaen op zulke vieze grillen.

Dog daar koomt ze! riep 'er eene, haare kamer-deur hoorende openen ——— Daar koomt ze! eene andere, die agter haar hoorende ſluiten ——— En toen daalde de engel onder ons neder.

Wij ſtonden alle op, buigende en nijgende; en konden niet anders. Want zij trad binnen met zulk een weezen en houdinge, welke onzer aller eerbied vorderde. Nogthans keek de Capitein vergiftig ſtemmig.

Cl. Eijlieve houdt uwe plaatzen, Ladys —— Eijlieve gaet niet weg (Want zij maakten beweeginge om te vertrekken; hoewel Juffer Rawlins moeſt geborſten hebben, hadde men haar laaten heen gaen.) Gij hebt voor deezen tijd mijne geheele Hiſtorie al gehoord, twijffele ik niet ——— Eijlieve houdt uwe plaatzen —— Ten minſten die van den Hr. Lovelace.

Een zeer bits en mal begin, dagt ik.

Capitein Tomlinſon, uwe dienaares, hem aanſpreekende met eene onnavolgelijke deftigheid: Ik hoope dat gij mij niet kwaalijk neemt, dat ik gisteren uw bezoek van de hand wees. Ik was weezenlijk onbekwaam om over eenig onderwerp te ſpreeken, 't welk aandagt vereiſchte.

Cap. Ik ben blijde dat ik u nu beter zie, Madam. Althans dat hoope ik.

Cl. Ik ben inderdaad niet wel. Ik zou mij niet verſchoond hebben van u voor eenige uuren op te wagten, waare het niet geweeſt in hoope dat ik beter zou geworden zijn. Ik verzoeke u ver-

vergiffenis, mijn Heer, wegens de moeite, die ik u verſchaft hebbe; en ik zal die dies te eer verwagten, dewijl *deeze dag*, zo ik hoope, *van alles een einde zal maaken.*

Dus gezet! dus vaſt bepaald! dagt ik —— Na zig egter daarop *beſlaapen* te hebben! —— Dog alzo het geen zij zeide, zo wel een goedeń als een kwaaden zin kon lijden, zo wilde ik daaraan geen nadeeligen hegten.

Lovel. Het was den Capitein leed, mijn lief, dat hij u zijnen dienſt niet bood, op het oogenblik dat hij giſteren hier kwam. Hij vreesde, dat gij het kwaalijk namt, dat hij zulks niet deed.

Cl. Miſſchien mogt ik wel denken, dat mijns *Ooms* vriend zou wenſchen om mij te zien zo dra hij kwam [Hoe keeken wij!] —— Maar, mijn Heer, [tot mij] *voor u vlijde het* mogelijk *beſt* hem op te houden.

De duivel, dagt ik! —— Dus is 'er dan wezenlijk zo wel geſtoordheid, als hoofdpijn, gelijk mijne goede vriendin Juffr. Bevis aanmerkte, gelegen geweeſt in haare weigeringe om den braaven heer te zien.

Cap. Het was uw wil mij op te houden, mijn Hr. Lovelace —— Ik was 'er voor om der Lady mijnen dienſt te bieden op het oogenblik dat ik kwam ——

Cl. Wel, mijn heer, [hem in de reden vallende] om dit aan een kant te ſtellen; want ik wil niet geagt worden ligtgeraakt te zijn —— Indien gij geen ongemak geleeden hebt, met genoodzaakt te zijn om weerom te koomen, zal ik wel te vreeden zijn.

Cap.

Cap. [half bedremmeld] Een weinig ongemak, moet ik zeggen, dat ik geleeden hebbe. Ik hebbe, voorwaar, al te veel bezigheden om handen. Dog de begeerte die ik hebbe, om u en den Hr. Lovelace dienſt te doen, zo wel als om mijnen waarden Vriend uwen Oom Harlowe genoegen te geeven: maakt dat ik groote ongemakken maar voor kleine agte.

Cl. Gij zijt zeer verpligtende, mijn Heer. —— Daar is hier eene groote veranderinge, zedert dat gij laatſt van ons ſcheiddet.

Cap. Eene zeer groote waarlijk, Madam! Ik ſtond daar zeer verbaasd over, Donderdagavond, wanneer de Hr. Lovelace mij naar uw logement geleidde, daar wij hoopten u te vinden.

Cl. Hebt gij ook iets aan mij te zeggen, mijn Heer, van wegens mijnen Oom zelven, 't welk vereiſcht dat het van mij *afzonderlijk* gehoord worde? Gaet niet heen, Ladys [want de vrouwen ſtonden op, en maakten beweeginge om weg te gaen] —— Indien de Hr. Lovelace blijft, ben ik verzekerd, dat gij ook moogt blijven.

Ik fronſte mijn voorhoofd. Ik beet op mijne lip. Ik keek de vrouwen aan; en ſchudde mijn hoofd.

Cap. Ik hebbe niets voor te draagen, dan waaraan de Hr. Lovelace ook deel heeft, en het welk hij hooren mag, uitgezonderd een heimelijk woord of twee, 't welk tot het laaſt wel kan worden uitgeſteld.

Cl. Eijlieve Ladys houdt uwe plaatzen —— De zaaken zijn veranderd, mijn Heer, zedert ik u

gezien hebbe. Gij kunt nu niets melden hetgeen mij betreft, waaraan *die heer* eenig deel kan hebben.

Cap. Gij doet mij verzet ſtaen, Madam! Het is mij leed dat ik dit hoore! —— Leed om uws Ooms wille! —— Leed om uwent-wille! —— Leed om den wil van den Hr. *Lovelace*! —— Hoewel ik mij verzekerd houde, dat hij grooter reden moet gegeven hebben, dan hij mij gemeld heeft, anders ——

Lovel. Inderdaad, Capitein, inderdaad, Ladys, ik hebbe u mijne Hiſtorie ten grooten deele verteld! —— En hetgeen ik u vertelde van mijne misdaad, was de waarheid: —— Hetgeen ik van mijne Hiſtorie verborgen hield, was alleen dat 't welk ik bedugt was, dat, zo het bekend wierd, dit lief ſchepzel meer bedilzugtig dan liefderijk zou doen geagt worden.

Cl. Wel, wel, mijn heer, zeg wat u belieft. Maak mij zo zwart als het u belieft. Maak u zelven zo blank als gij kunt. Ik ben nu niet in uwe magt: Die bedenkinge zal mijn trooſt zijn omtrent dit alles.

Cap. God bewaare mij, dat ik mijne voorſpraak zou verleenen voor eene misdaad, welke eene vrouw van deugd en eerbaarheid niet vergeeven kan! Maar zekerlijk, zekerlijk, Madam, dit gaet te verre.

Cl. Beſchuldig mij niet, Capitein Tomlinſon. Ik hebbe een goed gevoelen van u, als mijns Ooms vriend. Dog indien gij des Hren. *Lovelaces* vriend zijt, dat is eene andere zaak; want mijne belangen en die van den Hr. Lovelace moeten nu voor altoos geſcheiden zijn.

Cap.

Cap. Een woord met u, Madam, als het u belieft ——— beweeginge maakende om uit te gaen.

Cl. Gij moogt alles zeggen, wat u belieft te zeggen, in het bijzijn van deeze juffrouwen. De Hr. Lovelace mag Geheimen hebben. Ik hebbe 'er geene. Gij ſchijnt te denken, dat ik ſchuld hebbe: Ik zou mij verheugen, dat alle de wereld mijn hart kende. Laaten mijne vijanden als regters zitten over mijne daaden: Als ze onpartijdig doorzogt worden, vreeze ik niet voor den uitſlag. Laaten zij mij zelf vraagen naar mijne geheimſte gedagten, en, het zij dezelve voor of tegen mij dienen, ik zal ze hun openbaaren.

Cap. Edelaartige Lady! wie kan zo ſpreeken als gij ſpreekt?

De vrouwen ſloegen haare handen en oogen om hoog; als of elk gezegd had, Ik niet.

Hierin is geen ontſteltenis van zinnen! zeide Juffer Rawlins: Maar (naar haar eigen hart oordeelende) verbruid veel onwaarſchijnelijkheid, geloove ik dat zij dagt.

Mooij *gezegd*, voorwaar, zeide de weduw Bevis, haare ſchouders optrekkende.

Juffr. Moore zugtede.

Jantje Belford, dagt ik, weet alle de mijne: En hierin ben ik openhartiger dan eene van deeze drie, en een geſchikt partuur voor dit puikjuweel.

Cl. Hoe de Hr. Lovelace mij hier heeft opgeſpoord, kan ik niet zeggen. Maar zulke laage vonden, zulke liſtige, zulke erger dan Walthamſche vermommingen en veinzerijen, gebruikt om

zig in mijn bijzijn in te dringen; zulke onbeſchaamde, zulke plompe onwaarheden ——

Cap. Gun mij maar een woord, Madam, in t heimelijk ———

Cl. Ter ondersteuninge van een regt, het welk hij niet op mij heeft! ——— O mijn Heer, O Capitein Tomlinſon! —— Ik denke reden te hebben om te zeggen, dat de man (Daar ſtaet hij!) bekwaam is tot allerleije ſnoodheid! ——

De vrouwen keeken op malkanderen, en op mij, bij beurten, om te zien hoe ik dit opnam. Ik had zulke ſchietingen ter dier ſtonde in mijn hoofd, dat ik dagt, ik zou uitzinnig zijn geworden. Mijn brein ſcheen in brand te ſtaen. Wat hadde ik wel niet willen geeven, dat ik haar bij mij alleen gehad mogt hebben! ——— Ik liep de kamer over; met mijn geſlooten vuiſt aan mijn voorhoofd. O dat ik hier iemand had, dagt ik, welken ik, als Hercules, toen hij in de felle pijnigingen van Deianira's vergiftigd hembd verbrandde, in ſtukken ſcheuren konde!

Cap. Waarde Lady! ziet gij niet hoe de arme heer ——— Heere, hoe hebbe ik uwen Oom miſleid, als het zo gaet! Hoe gelukkig, vertelde ik hem, zag ik u! Hoe gelukkig, was ik verzekerd, dat gij met elkanderen zijn zoudt!

Cl. O mijn Heer, gij weet niet hoe veel voorbedagte ergerniſſen ik hem al *vergeven had*, toen ik u laatſt zag, voor dat ik zo bij u verſchijnen kon, hoedanig ik toen hoopte dat ik in toekoomende zijn mogt! — Maar nu moogt gij mijnen Oom wel zeggen, zo het u belieft, dat ik niet kan hoopen op zijne bemiddelinge. Zeg hem,

dat

dat mijne ſchuld, in deezen man gelegenheid te geeven om mij weg te voeren van mijne *beproefde*, mijne *ondervondene*, mijne natuurelijke vrienden (hoe hard zij mij ook behandelden) mij van dag tot dag meer en meer in het gezigt ſtaart; en nog dies te meer, alzo mijn noodlot tot eene ſcheidinge ſchijnt te hellen, volgens de vervloekinge van mijnen beleedigden en misnoegden Vader!

En toen berſtede zij uit in traanen, waarvan zelf die hond was aangedaen, die hier gebragt om mij te helpen, zelve over en over geheel *Ge-Belford* wierd.

De vrouwen, alzo gewend om te ſchreijen zonder droefheid als ze zijn om te lachen zonder reden, door de enkele kragt des voorbeelds [Die hagelſche bereidvaardigheid van haar!] moeſten ook noodwendig *haare* neusdoeken uithaalen. Dit was evenwel te minder te verwonderen, alzo ik zelve, tuſſchen beſchaamdheid, ontſteltenis, en moeijelijkheid, het naauwlijks kon uitſtaen.

Waartoe is dog een teder hart goed! —— Wie kan gelukkig zijn, die een *gevoelig* hart heeft? ——— En egter zult gij zeggen, dat die hetzelve niet heeft, een tijger, en geen menſch, moet zijn.

Cap. Mag ik u verzoeken, Madam, om mij te gunnen een woord met u in 't geheim te ſpreeken? en dat wel om *mijns zelfs* wil.

De vrouwen maakten zig hierop gereed om heen te gaen. Zij ſtond 'er op, dat indien *deeze* gingen, ik niet blijven zoude.

Cap. Mijn Heer, zig tegen mij buigende, mag ik u verzoeken ———

Ik hoope, dagt ik, dat ik deezen ernſtigen hond wel betrouwen mag, daar hij zulke leſſen heeft ontvangen. Zij heeft geen vermoeden op hem. Ik zal niet langer buiten blijven, dan dat ik haar tijd geeve om haar eerſte vuur te verſchieten.

Ik ging daarop lijdzaam heen, met de vrouwen ——— Dog met zulk eene buiginge voor mijne godin, dat ik daardoor elk hart won, buiten hetgeen ik *meeſt* geſteld was om te winnen; want de trotſe meid boog haare knie niet eens weerom.

Het geſprek tuſſchen den Capitein en de Lady, wanneer wij weggegaen waaren, was van den volgenden inhoud: Zij ſpraken beide luid genoeg voor mij om ze te hooren: De Lady uit toorn, de Capitein met voordagt; en gij moogt wel verzekerd zijn, dat 'er niemand luiſterde buiten mij. Hetgeen ik niet volkoomen had, wierd naderhand vervuld; want ik had mijn memorie-boek met parkementen bladen om alles op te tekenen. Indien zij dit geweeten had, zou zij miſſchien wel ſpaarzaamer geweeſt zijn met haare ſmaadredenen —— en *miſſchien* ook wel niet.

Hij gaf haar te verſtaen, dat dewijl haar Broeder volſtrektlijk beſlooten had om haar te zien; en dewijl hijzelve, ter opvolginge van haars Ooms voorgeſlagen middel, verhaald had dat wij getrouwd waaren; en alzo dat gerugt ter ooren gekoomen was van Lord M. Lady Eliſabet, en de overige mijner nabeſtaenden; en alzo hij genoodzaakt

zaakt geweeſt was, in gevolge van zijn *eerſt* verhaal, dat te beveſtigen; en alzo haar Broeder mogt gewaar worden waar zij was, en de vrouwen, die hier zijn, aanzoeken, om het Huwelijk of te beveſtigen, of te wederleggen; zo had hij zigzelven verpligt geagt om het verhaalde in het bijzijn der vrouwen ſtaende te houden: Dat dit hem niet weinig in verlegenheid gebragt had, alzo hij om de geheele wereld niet wilde dat zij reden zou hebben om te denken, dat hij tot veinzerij, bedrog, of valſchen handel bekwaam was: En dat dit hem begeerig gemaakt had om eens alleen met haar te ſpreeken.

Het was waar, zeide zij, zij *had* haare toeſtemminge tot zulk een voorſlag gegeven, geloovende dat die van haaren *Oom* kwam; en weinig denkende, dat dezelve aanleidinge zou geeven tot zo veele dwaalingen. Nogthans had zij wel kunnen weeten, dat eene dwaalinge menigmaal de wortel is van veele. De Hr. Lovelace had haar de waarheid van die aanmerkinge doen bemerken, bij meer dan eene gelegenheid; en het was eene aanmerkinge, welke hij, de Capitein, zelve gemaakt had in eenen der Brieven, die haar giſteren vertoond waaren (a).

Hij hoopte, dat zij geen wantrouwen op *hem* had: Dat zij niet twijffelde aan *zijne eerlijkheid*. Indien gij mij verdenkt, Madam —— Indien gij mij bekwaam verſlijt —— Voor welk een man —— Mijn genadige God! —— Voor welken man moet gij mij dan agten!

(a) Zie bl. 157.

Ik hoope, mijn Heer, dat 'er geen man ter wereld zijn kan, die zou kunnen verdienen om in zulk een geval als dit verdagt gehouden te worden. Ik verdenke u niet. Indien het mogelijk waare, dat 'er zulk een man kon zijn, ik houde mij verzekerd, dat Capitein Tomlinſon, een Vader van kinderen, een Man van Jaaren, van Verſtand en Ervarenheid, die man niet zijn kan.

Hij betuigde mij, dat hij juiſt toen, eene ſchielijke ſchitteringe van haar oog, een *Oogenſtraal*, zo als hij het noemde, voelde ſchieten door zijne trillende nieren; en hij kon zig niet weerhouden van te beeven.

Des honds Conſcientie, Jan! Anders niet! —— Ik hebbe wel een half douzijn zulke ſchitteringen, zulke oogen-ſtraalen gevoeld, in zo veele verſcheidene geſprekken met deeze ziel-doordringende Schoonheid.

Haar Oom moeſt zij bekennen, was niet gewend zulke middels en voorſlagen uit te denken: Dog dit had zij dus bij zigzelve overeen gebragt, alzo het geval zo ongelukkiglijk buitengemeen was; en wegens de zorg die hij droeg voor haare eere.

Dit ſtelde het hart van den bloed geruſt, en gaf hem meer moed.

Zij vraagde hem, Of hij dagt dat Lady Eliſabet en Juffer Montague voorhadden haar te bezoeken?

Hij twijffelde daar niet aan.

En verbeeldt hij zig, zeide zij, dat ik 'er toe gebragt zou kunnen worden om aan haar het verhaal

haal te beveſtigen, 't welk gij van u hebt laaten gaen?

[*Ik had gehoopt haar hiertoe te brengen, Jan, anders zou zij haare Brieven niet gezien hebben.* Maar ik had den Capitein al gezegd, dat ik geloofde deeze verwagtinge te moeten opgeeven.]

Neen. Hij geloofde, dat ik zulk eene gedagte niet had. Hij was taamelijk verzekerd, dat ik voorhad om, als ik haar zag, haar (in vertrouwen) de naakte waarheid te vertellen.

Hij gaf haar toen te kennen, dat haar Oom reeds eenige ſtappen gedaen had tot eene algemeene Verzoeninge. Op het oogenblik, Madam, dat hij weet dat gij weezenlijk getrouwd zijt, zal hij daarover met uwen *Vader* in onderhandelinge treeden; hebbende al metterdaad aan uwe *Moeder* zijne begeerte te kennen gegeven om met u verzoend te worden.

En wat zeide mijne moeder, mijn Heer? wat zeide mijne *lieve* moeder?

Met groote ontroeringe deed zij deeze vraag; haar lief aangezigt vooruitſteekende, zo als de Capitein haar beſchreef, met de ernſtigſte oplettendheid, als of zij den weg bekorten wilde welken zijne woorden tot haar hart hadden af te leggen.

Uwe Moeder, Madam, berſtede daarop in tranen uit: En uw Oom wierd zo doorgriefd van haare tederheid, dat hij met het onderwerp niet kon voortgaen. Dog hij heeft voor om ter deege hetzelve met haar weder aan te vangen, zo dra hij hoort dat de Plegtigheid over is.

Uit den toon van haare ſtem te hooren, weende zij. Het lief ſchepzel, dagt ik, begint te verſlaauwen? ——— En ik benijdde den hond zijne welſpreekendheid. Ik kon naauwlijks de gedagte verdraagen, dat eenig leevend menſch het vermogen zou hebben, 't welk ik verlooren had, van deeze hoogmoedige vrouw te overreeden, ſchoon ten mijnen eigenen voordeele. En zoudt gij het wel denken? deeze overlegginge gaf mij op dat oogenblik meer ongenoegen, dan ik gevoelde van haare verwijtingen, al hoe fel die waaren; of ook dan het genoegen dat ik had in haare onderſtelde verſlaauwinge. Want daar is Schoonheid in alles wat zij zegt en doet: Schoonheid in haare drift: Schoonheid in haare traanen! ——— Waare de Capitein een jonge vent geweeſt, en van aanzien en middelen, *zijn* hals zou in gevaar geweeſt zijn, en ik zou zeer nadeelige gedagten van *haar* gehad hebben.

O Capitein Tomlinſon, zeide zij, gij weet niet wat ik van de wonderlijke handelingen deezes mans al geleeden hebbe. Hij had, gelijk ik mij giſteren niet ſchaamde aan hem te zeggen, *een effen pad voor zig*. Door liſt kreeg hij mij eerſt in zijne magt: Maar toen ik in dezelve *was* ——— Daar hield zij ſtil. Toen weer beginnende ——— O mijn Heer, gij weet niet welk een wonderlijk man hij geweeſt is! —— Hoe onbeſchoft, en ruw van zeden! —— Ter ſchande van zijne Geboorte, en Opvoedinge, en Kennis, een onbeſchaafd man! —— En zo te werk gaende, als of zijne wereldſche en lighaamlijke voordeelen hem verhoogden boven die bevallige hoe-

da-

danigheden, waardoor een fatzoenlijk heer onderſcheiden wordt.

De eerſte vrouw die ooit zo van mij ſprak, of ooit zo van mij dagt, daar trooſt ik mij mede, dagt ik! —— Dog dit (tot haars Ooms vriend geſproken agter mijn rug) helpt mede ter ophoopinge van uwe alreeds te volle maate, lieffte! ——— Het ſtaet al in mijn memorie-boek.

Cl. Wanneer ik te rug zie op zijn geheel gedrag tegen een arm jong ſchepzel (want ik ben maar een zeer jong ſchepzel!) kan ik hem niet vrijſpreeken of van groote dwaasheid, of van diepzinnige argliſtigheid. —— En voorleeden Woensdag —— Daar hield zij ſtil; en keerde, zo ik onderſtelle, haar gelaat van hem af.

Ik verwondere mij, dat zij zig niet ſchaamde om dat geen aan te roeren, hetwelk zij zo ſchandelijk agtede; en dat tegen eenen *man* en *alleen* bij hem zijnde.

Cap. Het zij verre van mij, Madam, dat ik beſtaen zou al te diep te treeden in een zo teder onderwerp. De Hr. Lovelace bekent, dat gij reden hebt om op hem misnoegd te zijn. Maar hij zuivert zig zo plegtiglijk bij mij, van *opzetlijk* misdrijf ———

Cl. Hij kan zig niet zuiveren, mijn Hr. Tomlinſon. Het volk des huizes moet zeer ſnood zijn, zo wel als hij. Ik ben overtuigd, dat het eene ondeugende zamenzweeringe was —— Maar niet meer over zulk een onderwerp.

Cap. Nog een woord ſlegts, Madam —— Hij zegt mij, dat gij het hem beloofdet te vergeeven. Hij zegt mij ———

Hij

Hij wiſt wel, viel zij 'er tuſſchen in, dat hij geen vergiffenis verdiende, anders zoude hij mij die belofte niet hebben afgeperſt. Nog zou ik hem die gegeven hebben, waare het niet geweeſt om mijzelve te behoeden voor de grootſte mishandelinge ——

Cap. Ik zou wel wenſchen, Madam, al hoe onverſchoonelijk zijn gedrag ook mag geweeſt zijn, nademaal hij *iets* voor zig heeft in te brengen wegens zijn betrouwen op uwe *belofte*; dat gij, om het uiterlijk aanzien bij de wereld, en om ongelukken voor te koomen, welke 'er volgen mogen, zo gij hem volſtrektlijk verſtoot, van uw natuurelijk edelmoedig hart verkrijgen kondt, om hem door uwe vergiffenis eene verpligtinge op te leggen.

Zij zweeg ſtil.

Cap. Uwe Vader en Moeder, Madam, beklaagen het verlies van eene Dogter, welke uwe edelmoedigheid jegens den Hr. Lovelace hun kan herſtellen: Maak het dog tot geen mogelijk geval, dat zij reden kunnen hebben om een dubbel verlies te beſchreijen; het verliezen van een *Zoon*, zo wel als van eene *Dogter*, welke door zijne eigene heftigheid, die gij miſſchien kunt voorkoomen, hun en der geheele familie kan benomen worden.

Zij zweeg eene poos. Zij weende. Zij bekende, dat ze de kragt van deeze drangreden gevoelde.

Ik zal mijn fortuin aan deezen vent verſchuldigd zijn, dagt ik!

Cap. Met uw verlof, Madam, dat ik zegge, dat ik niet denke dat het heel moeijelijk zijn zoude uwen Oom over te haalen, indien gij daarop geſteld

ſteld zijt, om heimelijk in de Stad te koomen, en u met zijne eigene hand te geeven aan den Hr. Lovelace —— Ten zij, trouwens, uw tegenwoordig misverſtand hem mogt ter ooren koomen. ——— Daarbij, Madam, is het waarſchijnelijk, dat uw Broeder ter deezer tijd wel in de Stad mag zijn; en hij heeft beſlooten om u op te ſpooren ———

Cl. Waarom, mijn Heer, zou ik zo zeer ſchroomen voor mijnen *Broeder?* Mijn Broeder heeft *mij* verongelijkt, ik *hem* niet. Zal mijn Broeder tegen mij beſtaen, hetgeen de Hr. Lovelace beſtaen heeft! ——— Ondeugend, ondankbaar karel! dus ſmaadheid te doen aan een menſch zonder vrienden, zonder beſcherminge, door hem zelven van haare vrienden beroofd! ——— Ik kan niet om hem denken in zodanigen ligt, als ik voormaals om hem gedagt hebbe. Wat, mijn Heer, mijzelve te ſtellen in de magt van eenen deugniet, die met zulk eene voorbedagte Snoodheid tegen mij gehandeld heeft! Wie zal mij beklaagen; wie zal mij verſchoonen, zo ik het doe, al ſtond ik nog zo veel van hem te lijden? —— Neen, mijn Heer. —— Laat de Hr. Lovelace mij verlaaten ——— Laat mijn Broeder mij vinden. Ik ben zulk een armhartig Schepzel niet, dat ik vreeze eenen Broeder onder de oogen te zien, die mij heeft verongelijkt.

Cap. Stonden uw Broeder en gij alleen elkanderen te ontmoeten om in onderhandelinge te treeden, om de zaak te betwiſten, en de zwaarigheden uit den weg te ruimen, dat waare eene andere zaak. Maar wat kunt gij denken, Madam,

dat

dat de uitſlag zijn zal van eene bijeenkoomſt (daar hij den Hr. Solmes bij zig heeft) wanneer hij u *ongetrouwd* vindt, en van beſluit om den Hr. Lovelace nooit te neemen; al onderſteld zijnde dat de Hr. Lovelace 'er zig *niet* mede zou bemoeijen; hetwelk men zig niet verbeelden kan?

Cl. Wel, mijn Heer, ik kan dit alleen zeggen, dat ik een zeer ongelukkig ſchepzel ben! —— Ik moet het den wille der Voorzienigheid opdraagen, en geduldig zijn onder onheilen, welke *die* mij niet wil toelaaten te ontwijken. Dog ik hebbe mijne maatregels genomen. De Hr. Lovelace kan *mij* nooit gelukkig maaken, nog ik *hem*. Ik wagte hier alleen naar eenen Brief van Juffer Howe. Naar denzelven moet ik mij bepaalen ——

U bepaalen ten aanzien van den Hr. Lovelace, Madam? viel 'er de Capitein tuſſchen in.

Cl. Ten aanzien van hem hebbe ik mij reeds bepaald.

Cap. Zo het niet is ten zijnen voordeele, dan hebbe ik gedaen. Ik kan geen ſterker drangredenen gebruiken dan ik gebruikt hebbe, en het zoude nergens toe dienen die te herhaalen. Indien gij zijne misdaad niet vergeven kunt, houde ik mij verzekerd, dat dezelve grooter moet geweeſt zijn dan hij aan mij bekend heeft. Indien gij een volſtrektlijk vaſt beſluit genomen hebt, gelief mij dan te kennen te geeven, wat ik aan uwen Oom zal zeggen? Het behaagde u aan mij te betuigen, *dat deeze dag een einde zou maaken van hetgeen gij mijne moeite noemdet*: Ik zoude het in 't geheel voor geen moeite geagt hebben, konde ik ne-

de-

derig een middel geweeſt zijn, om braave en eerelijke perſoonen met elkanderen te verzoenen.

Hierop trad ik binnen met een ernſtig weezen.

Lovel. Mijn Hr. Tomlinſon, ik hebbe het geſprek ten grooten deele gehoord, 't welk gehouden is tuſſchen u en deeze onvergeevelijke (hoewel anderzins voortreffelijke) Lady. Het ſnijdt mij door het hart, dat ik het lief ſchepzel zo onverzettelijk vinde. Ik konde niet geloofd hebben dat het mogelijk waare, met zulke uitzigten, dat ik zo weinig deel had aan haare agtinge. Niettemin moet ik mijzelven regt doen ten aanzien van de ergernis, welke ik zo ongelukkiglijk gegeven hebbe, nademaal ik merke dat gij wel ligt zoudt denken, dat dezelve veel grooter is, dan ze weezenlijk was.

Cl. Ik zal uwe optellingen niet hooren, mijn Heer, van het voorgevallene. Het oordeel ſtaet, en behoort alleen aan mij te ſtaen over de ſmaadheid, welke aan mijne perſoon is aangedaen. Ik zal met *u* niet in redengeding treeden, nog u hooren over het aanſtootelijk onderwerp. En zij zou heen gaen.

Ik ſtelde mij tuſſchen haar en de deur —— Gij *moogt* wel alles hooren, wat ik te zeggen hebbe, Madam. Mijne *fout* is van zulken aart niet, of gij *moogt* het wel hooren. Ik zal een onpartijdig beſchuldiger van mijzelven zijn; en uwe ooren zal ik niet kwetzen.

Ik betuigde toen, dat de Brand een weezenlijke Brand geweeſt was [Zo was die ook]. Ik ontkende [met minder waarheid trouwens] dat het voor-

voorbedagtlijk was aangelegd. Ik erkende, dat ik vervoerd was door de geweldigheid van eene jeugdige hartſtogt, en door eene ſchielijke drift, welke weinige menſchen, in diergelijke omſtandigheden, in ſtaat zouden geweeſt zijn te bedwingen: Dat ik, toen zij het gebood en ſmeekte, weg ging op de belofte van *vergiffenis*, zonder haar de minſte onbetaamelijkheid te hebben aangedaen, of eenige vrijheid gebruikt, welke van perſoonen van kiesheid niet zoude vergeven worden, die in zulk eene bekoorelijke geſteltenis verraſt wierden. —— Daar haar ſchrik, wegens de noodkreet van brand, een ſtreelend gedrag vereiſchte en eene perſoonlijke tederheid, terwijl zij op het punt ſtond van in ſlaauwte te vallen: Daar de gehoopte dag van mijn geluk zo nabij was, dat men wel onderſtellen mogt dat ik voor een ondertrouwd Minnaar moeſt worden aangezien — En dat deeze verſchooninge *zelf voor de vrouwen des huizes* kon worden ingebragt, dat zij, denkende dat wij metterdaad getrouwd waaren, onderſtellen mogten dat het haar te minder aanging zig met ons bij eene zo tedere gelegenheid te bemoeijen —— Dit was een ſtout voorwendzel, Jan, ten voordeele van de vrouwluij!

Sterke verontwaardiginge vervulde haar ſmaadelijk oog, den eenen Oogenſtraal na den ander mij toeblikſemende. Elk trek van haar lief aangezigt was bezield. Nogthans ſprak zij niet. Miſſchien, Jan, kreeg zij in gedagte, dat deeze *verſchooninge voor de Vrouwen* haar reden gaf van mijne vond, om haar bij dezelve voor getrouwd te doen door-

doorgaen, wanneer ik *haar eerſt derwaards bragt.*

Cap. Inderdaad, mijn Heer, ik moet zeggen dat gij niet weldeedt met de angſten eener Lady te vermeerderen, die voorheen al zo verſchrikt was.

Het lief Schepzel poogde bij mij door te gaen. Ik zettede mijn rug tegen de deur, en verzogt haar nog een weinig oogenblikken te toeven. Ik zoude dus veel niet gezegd hebben, mijn allerlieſſt Schepzel, waare het niet om *uwentwille* zo wel als om *mijnentwille*, op dat Capitein Tomlinſon niet mogt denken, dat ik mij ſnooder gedragen had dan ik hebbe. En ik zal geen woord meer ſpreeken over het onderwerp, na dat ik mij beroepen hebbe op uw eigen hart, of het niet noodig was, dat ik *zo veel zeide*; en op den Capitein, of hij anders niet met een veel erger gevoelen van mij zou zijn heen gegaen, indien hij over mijne misdaad geoordeeld had uit de felheid uwer gramſchap?

Cap. Dat *zoude* ik inderdaad. Dat *bekenne* ik. En ik ben blijde, mijn Hr. Lovelace, dat gij in ſtaat zijt om uzelven dus verre te verdeedigen.

Cl. Die zaak moet wel beoordeeld worden, daar de misdaadige zig plaatſt op den zelven regtbank met den regter. —— Ik onderwerpe de mijne niet aan het oordeel van mannen ——— Ook niet, met uw verlof dat ik het zegge, van U, Capitein Tomlinſon, ſchoon ik gezind ben een een goed gevoelen van u te hebben. Waare de karel niet verzekerd geweeſt, dat hij u ter zijner begunſtiginge had overgehaald, hij zoude u hier te Hamſtead niet gebragt hebben.

Cap. Dat ik ben *overgehaald*, gelijk gij het noemt, Madam, is om den wil van uwen Oom, en om uwentwille; meer (dit zegge ik in het bijzijn van den Hr. Lovelace) dan om zijnentwille. Wat kan ik dog in het oog hebben, dan Vreede en Verzoeninge? Ik hebbe den Hr. Lovelace van den *beginne* af beſchuldigd, en ik beſchuldige hem nu *weder*, dat hij angſt met angſt, en ſchrik met ſchrik vermeerderd heeft; daar de Lady, gelijk gij bekent, mijn Heer [*bars kijkende*] *te vooren* al op het punt was van in flaauwte te vallen.

Lovel. Ik wil wel voor u bekennen, Capitein Tomlinſon, dat ik mij zeer ſchuldig gemaakt, en als een zeer dwaas man gehandeld hebbe; en ook als een zeer *ondankbaar*, indien dit dierbaar ſchepzel mij *ooit* vereerde met haare Liefde. Dog ik hebbe maar al te veel reden gehad om daaraan te twijffelen. En dit is nu een doorſlaend bewijs dat ze nooit die agtinge voor mij had, waarom mijn hoogmoedig hart wenſchte; dat zij, daar wij zulke uitzigten voor ons hebben; de Trouwdag zo nabij is; de Huwelijks-voorwaarden goed gekeurd en opgeſteld zijn; haar Oom bedagt is op eene algemeene Verzoeninge, tot welke ik, om *haarentwille*, niet om *mijnentwille*, gezind was mij in te laaten; dat zij, zegge ik, om eene zo *weezenlijk* geringe misdaad, bij eene zo *waarlijk* toevallige gelegenheid, mij voor altoos verſtooten kan; en met mij, alle hoope laaten vaaren van die Verzoeninge, op zodanigen voet als haar Oom die had ingeſteld, en waarin zij beruſt had; en alle gevolgen zig getrooſten, hoe *doodlijk* dezelve ook mogelijk zijn kunnen. —— Bij mijne Ziel,

Ca-

Capitein Tomlinſon, het lief Schepzel moet mij den geheelen tijd door gehaat hebben, terwijl zij voorneemens was mij met haare hand te vereeren. En nu moet zij beſluiten om mij te verzaaken, zo veel ik bevroeden kan, dewijl zij in haar hart de voorkeuze geeft aan den haatelijkſten karel — *dien Solmes*, die, gelijk gij mij berigt, haaren Broeder vergezelt: En met welke hoope, met welk een inzigt, vergezelt hij hem! — Hoe kan ik de gedagte hiervan verdraagen? ———

Cl. Het is redelijk, mijn Heer, dat gij over mijne agtinge voor u oordeelt, naar uwe eigene bewuſtheid van uwe wanverdienſte. Egter weet gij wel, gij zoudt u anders zo niet jegens mij hebben durven gedraagen, als gij zomtijds gedaen hebt, dat gij *daarvan meer* hadt dan gij verdiendet.

Zij trad van ons af; en weer naar ons toekoomende, Capitein Tomlinſon, zeide zij, ik zal voor u bekennen, dat ik niet *bekwaam* was om tot een beſluit te koomen van mijne *hand* te geeven, en — *niets meer dan mijne hand.* Hebbe ik hiervan niet een doorſlaend bewijs gegeven omtrent de voormaals toegeevendſte ouderen? hetwelk mij in eene verlegenheid gebragt heeft, die door deezen man verzwaard is, daar dankbaarheid en eerelijkheid hem verpligteden zijn beſt te doen, om dezelve draagelijk te maaken. Ik was zelf *geneigd*, mijn Heer, om hem te begunſtigen; ik maake geen zwaarigheid van dit te bekennen. Lang (veel te lang!) verdroeg ik zijne onbezeffelijke handelingen, zijne miſſlagen toeſchrijvende aan eene *onbedagte losheid*, en aan ge-

brek van kundigheid wat *waare kiesheid*, en *waare edelmoedigheid* vereiſchten van een hart, 't welk vatbaar was voor dankbaare indrukzelen jegens eene, die door zijn toedoen in ongelukkige omſtandigheden gewikkeld was. Het is nu *ondeugendheid* in hem (eene ondeugendheid, welke alle zijne *betuigingen* haar geloof beneemt) te zeggen, dat zijn laatſte wreede en ondankbaare hoon niet *voorbedagt* geweeſt is. ——— Maar wat behoeve ik van deezen hoon meer te zeggen, daar dezelve van zulk een aart was, dat zij die neiginge ter zijner gunſte geheel veranderd heeft, en mij doen verkiezen om alle de aanlokkende vooruitzigten, waarvan hij ſpreekt, te laaten vaaren, en alle gevaar te loopen, om mij van zijne magt te bevrijden?

O mijn allerlieſſt Schepzel! hoe gelukkig zou het voor ons beide geweeſt zijn, waare ik in ſtaat geweeſt om *die neiginge*, gelijk gij de goedheid hebt van ze te noemen, te ontdekken door zodanige koele agterhoudingen als geen man ooit bejegenden! ———

Hij *heeft* die wel ontdekt, Capitein Tomlinſon. Hij bragt *mij meer dan eens*, *tot bekentenis van dezelve*; waarroe mij te brengen voor hem dies te minder noodig was, alzo ik zeggen durve, dat zijne eigene *Grootsheid* hem *geen reden* gaf om *daaraan te twijffelen*; en alzo ik oogenſchijnelijk geen andere beweegoorzaak had om met het bekennen daarvan niet heel *voorbaarig* te zijn, dan mijn maar al te wel gegronde ſchroom voor zijn *gebrek van edelmoedigheid*. Met een woord, Capitein Tomlinſon (en nu ik een vaſt beſluit

ſluit genomen hebbe omtrent mijne maatregels, maake ik te minder zwaarigheid om dit te zeggen) ik zoude mijzelve veragt hebben, had ik mij bekwaam gevonden tot Preutsheid of Dwingelandij over den man, dien ik voorhad te trouwen. Ik hebbe altoos de waardſte vriendin, die ik ter wereld hebbe, beſchuldigd over eene fout van deeze natuure. Met een woord ——

Lovel. En had mijne engelin weezenlijk en inderdaad die gunſt voor mij, welke het haar behaagt te bekennen? —— Allerliefſt Schepzel, vergeef het mij. Herſtel mij in uw goed gevoelen. Immers hebbe ik niet meer gezondigd, dan vergeven kan worden. Gij zegt, dat ik u de beloſte afperſte, welke gij mij deedt. Dog ik kon mij niet vermeten hebben, om die belofte tot eene voorwaarde te ſtellen van mijne gehoorzaaminge, hadde ik niet gedagt dat 'er *plaatze* overbleef om vergiffenis te *verwagten*. Laat dog toe, bidde ik u, dat die uitzigten ſtand grijpen, welke zig zo aangenaam voor ons opdeeden. Ik zal naar ſtad gaen, en den Verlof-brief haalen: Alle zwaarigheden om denzelven te krijgen, zijn te boven gekoomen. Capitein Tomlinſon zal getuige zijn van het ſluiten des Contracts. Hij zal van wegen uwen Oom tegenwoordig zijn bij de Plegtigheid. Hij gaf mij trouwens hoope, dat uw Oom zelve ——

Cap. Zo *deed* ik mijn Hr. Lovelace: En ik zal u mijne redenen wel zeggen voor de hoope, die ik gaf. Ik ſteide aan mijnen waarden vriend voor (aan uwen Oom, Madam) dat hij zou voorgeeven, als of hij een reisje met mij wilde doen

naar mijne kleine Pagt-hoeve, zo als ik het noeme, nabij Northampton, voor eene week of zo. ——— Arme heer! hij is zedert eenigen tijd weinig uit den huis geweeſt! Maar al te zigtbaar inderdaad afneemende! ——— Veranderinge van lugt, zou men kunnen voorgeeven, dat goed voor hem was. ——— Dog ik zie, Madam, dat dit een al te teder onderwerp is ——

Het lief ſchepzel weende. Zij wiſt wel, waar op zij des Capiteins even aangeroerde meeninge moeſt t' huis brengen, aangaende de gelegenheid van haars Ooms afneemenden ſtaat van gezondheid.

Cap. Wij konden wel, zeide ik hem, dien weg inſlaen, maar van denzelven ons met mijne karos haaſtlijk ſtedewaards wenden; en dan konde hij de Plegtigheid met zijne eigene oogen zien verrigten, en den gewenſchten Vader zijn zo wel als den beminden Oom.

Zij keerde zig om van ons, en droogde haare oogen af.

Cap. En weezenlijk, ſchijnen hiertegen nu maar twee tegenwerpingen te zijn; voor zo verre de Hr. Harlowe den voorſlag niet tegenging —— De eene het ongelukkig misverſtand tuſſchen u lieden; hetwelk ik om geen ding zou willen dat hij te weeten kwam; nademaal hij dan ligtlijk des Hren. Jakob Harlowes onregtmaatige verdenkingen bij zig zou laaten gelden. —— De andere, dat het noodwendig eenig uitſtel zou te wege brengen van de Plegtigheid; welke zekerlijk in een dag of twee kan voltrokken worden ——— Indien ———

En

En toen boog hij zig eerbiediglijk voor mijne godin. ——— Hupſche vent! —— Maar dikwijls vervloekte ik mijn geſternte, dat het mij zo zeer verpligt maakte aan zijne behendigheid.

Zij zou geſproken hebben; maar ik, in de geſteldheid van haar weezen geen zin hebbende (ſchoon deszelfs geſtrengheid en verontwaardiginge een weinig verminderd ſcheen) zeide, en zou daardoor bijkans mijne zaak geheel verknoeid hebben, —— Zo even viel mij een Expedient in gedagten ——

Cl. Geen van uwe *Expedienten* hier, mijn Hr. Lovelace! —— Ik hebbe een afgrijzen van uwe *Expedienten*, van uwe *Uitvindingen* —— Ik hebbe daarvan reeds al te veel gehad.

Lovel. Zie eens, Capitein Tomlinſon! —— Zie eens mijn Heer — O hoe ſtellen wij ons zelve bij u ten toon! — Weinig gedagten hadt gij, durve ik zeggen, dat wij in zulk een aanhoudend misverſtand te zamen geleefd hebben! — Dog gij zult alles wel ten beſten willen ſchikken. Wij kunnen nog wel gelukkig worden. O dat ik had kunnen verzekerd zijn, dat dit dierbaar ſchepzel *mij* beminde met het honderdſte gedeelte der Liefde, welke ik *haar* toedraage! —— Wij hebben wederzijds wantrouwen gehad op malkanderen. Ik moet de vrijheid neemen van te zeggen, dat zij te veel naauwgezetheid gehad heeft: Ik vreeze, dat ik te weinig gehad hebbe. Hieruit zijn onze moeijelijkheden ontſtaen. Dog ik hebbe een Hart, Capitein Tomlinſon, een hart, dat mij gebiedt te hoopen op haare Lieſde, om dat het beſlooten

heeft dezelve zo zeer te verdienen, als een menſch die *kan* verdienen.

Cap. Ik ſtae inderdaad verzet over hetgeen ik gezien en gehoord hebbe. Ik verdeedige den Hr. Lovelace niet, Madam, in de ergernis die hij u gegeven heeft — Als zelve een Vader van Dogteren zijnde, *kan* ik hem *niet* verdeedigen; ſchoon zijne ſchuld ligter ſchijne te zijn, dan ik gevreesd had —— Dog op mijne conſcientie, Macam, gij laat uwe gramſchap te hoog loopen.

Cl. Te hoog, mijn Heer! — Te hoog, tegen den man die gelukkig had kunnen zijn, indien hij gewild had! — Te hoog tegen den man, die wel honderd maalen *mijne ziel in twijffelmoedigheid* gehouden heeft, zedert dat hij (door bedrog en liſt) magt over mij gekreegen had! —— Zeg, Lovelace, ſpreek zelve, Zijt gij niet *die* Lovelace, die door *mij* te hoonen, uwe *eigene hoope* bedorven hebt? — De deugniet die in ſnoode vermomminge verſcheen, ſpeelende voor een oud kreupel ſchepzel, die een logement zogt voor uwe zieke vrouw? — De juffrouwen hier Hiſtorien vertellende, welke gij alle zelve verzonnen hebt; en u bij haar het regt van een getrouwd man over mij aanmaatigende, hetwelk gij niet hebt? —— En is het [zig tot den Capitein keerende] te verwagten, dat ik geloof zou ſlaen aan de betuigingen van *zulk een karel?*

Lovel. Behandel mij, allerlieſſt ſchepzel, zo het u behaagt, ik zal het verdraagen: Hoewel uwe verſmaadinge en vinnigheid mij pooken in het hart geduwd hebben ——— Dog was het wel mogelijk, zonder die vermommingen, u te ſpreeken

ken te koomen? —— En kon ik dulden u te verliezen, indien vlijt, indien vindinge, het in mijn vermogen kon ſtellen om uwen toorn te ſtillen, en mij hoope verleenen van u te beweegen om de *beloofde vergiffenis* aan mij te beveſtigen? De wijze, waarop ik in het bijzijn der vrouwen tot u ſprak, als of de Huwelijks-plegtigheid reeds geſchied was, was in gevolge van hetgeen uw Oom *geraaden had*, en waarin *gij zelve beruſt hadt*; en geſchiedde dies te eer, alzo uw Broeder en Singleton, en Solmes, beſlooten hebben om na te vorſchen of hetgeen van uw Trouwen verhaald wierd, waar zij of niet, op dat zij diesvolgens hunne maatregels mogten neemen; en in hoope van dat onheil voor te koomen, welk ik mij maar *al te veel* bevlijtigd hebbe om voor te koomen, nademaal deeze gedweeheid uwen Broeder en zijne Medeſtanders maar tot vermetelheid heeft aangemoedigd.

Cl. O gij wonderbaare deugniet, hoe klapt gij! —— Maar, Capitein Tomlinſon, met uw verlof dat ik zegge, dat waare ik genegen om verder in dit onderwerp te treeden, ik mij wel beroepen wilde op het oordeel van Juffer Rawlins (wie hebbe ik anders om mij op te beroepen?) Zij ſchijnt eene perſoon van voorzigtigheid en eere te zijn; maar niet op het oordeel van eenig *Man*, of ik mijne gramſchap buiten de behoorelijke paalen uitſtrekke, wanneer ik beſluite ——

Cap. Vergeef mij, Madam, dat ik u in de reden valle —— Dog mij dunkt dat hiertoe geen reden zijn kan. Gij behoort, gelijk gij zeidet *alleen te oordeelen* over de onwaardigheden u aan-

gedaen. De juffrouwen hier zijn u vreemd. Gij zult misschien maar eenen korten tijd onder haar verblijven. Indien gij den staat van uw geval voor eenige van haar openlegt, en uw Broeder bij haar onderzoek koomt doen, zal uws Ooms voorgenomene bemiddelinge ontdekt worden, en in duigen vallen! —— Ik zal dan voor den dag koomen in een ligt, waarin ik nog nooit gestaen hebbe van mijn leeven —— want deeze vrouwen kunnen ligt zig niet verpligt agten om het geheim te bewaaren.

Hupsche vent!

Cl. O in welke zwaarigheden heeft een noodlottige stap mij ingewikkeld! —— Dog het is niet noodig mij hieromtrent op eenig menschen te beroepen. Ik hebbe reeds mijn besluit omtrent mijne maatregels.

Cap. Een *volstrekt vast* besluit, Madam?

Cl. Ja dog.

Cap. Wat zal ik zeggen aan uwen Oom Harlowe, Madam? —— Arme heer! hoe verbaasd zal hij staen! —— Gij ziet mijn Hr. Lovelace —— Gij ziet, mijn heer — zig tot mij keerende met eene zwaaijende hand —— Maar gij moogt het u zelven danken —— En wonderbaarlijk bars stapte hij van ons af.

Het is, bij mijne ziel, waaragtig, dagt ik. Ik liep de kamer over, en beet op mijne onoverreedende lippen, nu op de bovenste, dan op de onderste, van spijt.

Hij maakte eene diepe eerbiedenis voor haar —— En ging naar het venster, daar zijn Hoed en Zweep lag; en die opneemende, opende hij de

de deur. Kind, zeide hij tegen iemand, die hij zag, eijlieve, beveel mijnen knegt eens dat hij mijn paard aan de deur brengt ——

Lovel. Gij wilt niet gaen, mijn Heer —— Dat hoope ik immers niet —— Ik ben de ongelukkigſte man ter wereld! —— Gij wilt niet gaen —— Hoewel, helaas! —— Dog gij zult immers niet gaen, mijn Heer! —— Daar is mogelijk nog hoope, dat Lady Eliſabet eenigen invloed mag hebben ——

Cap. Mijn *waarde* Hr. Lovelace! en mogt mijn braave vriend, een toegenegen Oom, niet hoopen *eenigen* invloed te zullen hebben op zijne *Dogter-Nigt*? —— Dog ik verzoeke vergiffenis —— Een Brief zal mij altoos bereid vinden om de Lady ten dienſt te ſtaen, en dat zo wel om haarentwille als om den wil van mijnen waarden vriend.

Zij was op een ſtoel neer gevallen; met de oogen naar den grond geſlagen: Zij zat onbeweegelijk, als in een diep gepeins.

De Capitein boog zig weder voor haar: Maar zijne buiginge wierd niet beantwoord. *Mijn Hr. Lovelace*, zeide hij (met een weezen als of hij mijns gelijk en onafhangelijk was) *ik ben uw Dienaar.*

Nog zat het wonderlijk lief ſchepzel zo onbeweegelijk als een beeld; nog hand, nog voet, nog hoofd, nog oog verroerende —— Ik zag nooit voorheen iemand in eene zo diepe mijneringe, in zulk een waakenden droom.

Hij trad haar voorbij om uit te gaen door de deur daar ze naaſt bij zat, ſchoon door de andere

deur

deur te gaen regtſtreeks zijn weg was; en boog zig weder. Zij bewoog zig niet. Ik zal de Lady niet ſtooren in haare gepeinzen, mijn Heer. —— Adieu, mijn Hr. Lovelace —— *Niet verder, verzoeke ik u.*

Zij ſprong op, zugtende —— Zult gij gaen, mijn Heer?

Cap. Ja dog, Madam. Ik zoude u gaarn hebben dienſt gedaen: Dog ik zie, dat het niet in mijne magt is.

Zij ſtond op, de eene hand uithoudende, met eene onnavolgelijke deftigheid en minzaamheid —— Het is mij leed dat gij gaet, mijn Heer —— Ik kan 't niet helpen —— Ik hebbe geen vriend, dien ik kan raadpleegen —— De Hr. Lovelace bezit de konſt (of het geluk, moet ik het miſſchien noemen) om zig veele te maaken. —— Wel mijn Heer —— indien gij wilt gaen, ik kan 't niet helpen.

Cap. Ik wil *niet* gaen, Madam; zijne oogen pinkende. [Weer van eene vlaag van goedertierenheid aangetaſt!] Ik wil niet gaen, indien ik met langer te blijven u of dienſt of pleizier kan doen. Wat, mijn Heer [zig tot mij keerende] wat mijn Hr. Lovelace, was u Expedient? —— Miſſchien mag hij iets voordraagen, Madam ——

Zij zugtede; en zweeg ſtil.

WRAAK, deeze aanroepinge deed ik bij mijzelven, houd uw throon in in mijn hart. —— Indien de geweldenaares de LIEFDE *u nog eens weer daaruit drijft, zult gij nooit weder in 't bezit geraaken!*

Lo-

Lovel. Hetgeen waar op ik gedagt had, het geen ik bedoeld had voor te ſtellen [en ik zugtede] was dit, dat het lief ſchepzel, indien zij het mij niet vergeeven wil, zo als zij beloofde, haar misnoegen, het welk zij tegen mij heeft opgevat, wil opſchorten, tot dat Lady Eliſabet koomt. ——— Die Lady mag middelaares tuſſchen ons zijn. Dit lief ſchepzel kan zig dan onder *haare* beſcherminge begeeven, en haar vergezellen naar haar Land-huis in Oxfordshire. Het is een van de oogmerken van haare Ladyſchap, haare onderſtelde nieuwe Nigt te beweegen om met haar naar het land te gaen. Men kan iedereen buiten Lady Eliſabet, en u, Capitein Tomlinſon, en uwen vriend den Hr. Harlowe (gelijk hij begeert) in den waan laaten, dat wij al eenigen tijd zijn getrouwd geweeſt: En dat zij bij mijne Bloedverwanten is, zal tot een bewijs verſtrekken voor Jakob Harlowe, dat het zo *is*; en ons Huwelijk kan dan in 't geheim, en naar het welbehaagen van dit bemind ſchepzel worden ingezegend; en uw verhaal, Capitein, dus geſtaafd.

Cap. Op mijne eere, Madam, met zijne hand op zijne borſt ſlaende, een ſchoon Expedient! ——— Hierdoor kunnen alle oogmerken bereikt worden.

Zij peinsde —— Zij was grootlijks verlegen ——— Eindelijk, God geleide mij! zeide zij; Ik weete niet wat ik doen moet —— Een jong vriendloos ſchepzel! Wien hebbe ik om mede te raadpleegen? ——— Laat mij weg gaen, indien ik kan weggaen.

Zij

Zij ging heen met traage en beevende voeten, en begaf zig naar boven naar haare kamer.

Om Gods wille, zeide de geraakte ſchurk [zijne hand en opheffende]; Om Gods wille heb dog medelijden met deeze verwonderlijke Vrouw! ——— Ik kan niet verder gaen —— Ik kan niet verder gaen ——— Zij verdient alles —— Zagt! ——— verdoemde vent! —— De vrouwen komen daar.

Hij zwolg zijne wêmoedigheid op — keerde zig om —— bremde zijne ſtem in een *manlijker* toon —— Droog uwe vervloekte oogen af —— Dat deed hij. De Zonne-ſchijn greep plaatze op de eene kaak, en verſpreidde zig langzaam over de andere, en de knaap kreeg zijne geheele gedaante weerom.

De vrouwen kwamen alle drie binnen, geleid van die doornieuwsgierige Juffer Rawlins. Ik zeide haar dat de Lady boven gegaen was om alles te overweegen: Dat wij nog hoope op haar hadden. En wij ſtelden alles, wat 'er voorgevallen was, op zulk eene wijze voor, dat het der ſchoone Stijfzinnige of ſtilzwijgende of openlijk betuigde beſchuldiginge aanbragt van een hard hart en overmaat van kiesheid te bezitten.

De weduw Bevis, in 't bijzonder, ſtak de eene lip uit, ſmeet haar hoofd agter over, fronſte haar voorhoofd, en maakte zulke beweegingen met haare nu opgeheven, nu neergeſlagen oogen, welke toonden, dat zij dagt dat 'er heel veel ſtijfhoofdigheid en gemaaktheid bij de Lady was. Nu en dan veranderde zij haare beriſpende gezigten in gezigten van medelijden jegens mij

— Maar (gelijk zij zeide) zij hield niet van de zaaken te verzwaaren! —— Eene armhartige *affaire*, *God beter!* haare ſchouders optrekkende, om zo veel geweld over te maaken! En dan lachten haare oogen hartlijk —— Toegeevendheid was goed! Liefde was goed! Maar te veel was dog te veel!

Juffer Rawlins, evenwel, verklaarde, na dat zij de Weduw Bevis, met eene preutſche glimlach, eene *comique juffrouw!* genoemd had; Dat 'er iets in onze Hiſtorie zijn moeſt, hetwelk zij niet kon peilen; en ging van ons af, in een hoek nederzitten, daarover oogenſchijnelijk verdrietig zijnde.

XIX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE. *Ten Vervolge.*

De Lady bleef langer boven dan wij wenſchten; en ik hoopende dat zij (als eene regte Lady) alleen wagtede op eene *noodiginge* om weder bij ons te koomen, verzogt de Weduwe Bevis, dat zij in des Capiteins naam (die naar de Stad moeſt vertrekken) haar ging vraagen om ons met haar bijzijn te begunſtigen.

IK had 'er geen zin in om of Juffer Rawlins of Juffr. Moore met de boodſchap boven te zenden, uit vreeze of mijne Beminde in eene mededeel-zieke geſteldheid zijn mogt; inzonderheid daar zij aange-

geroerd had van zig op Juffer Rawlins te beroepen; welke buiten dat zulk eene onbepaalde nieuwsgierigheid heeft.

Juffr. Bevis kwam terſtond weerom met een antwoord (wenkende en pinkende tegen mij) dat de Lady haar zou volgen naar beneden. Juffer Rawlins kon niet nalaaten van aan te bieden om heen te gaen, gelijk de andere deeden. Hoewel haare oogen wel te kennen gaven, dat zij liever zou willen blijven. Dog die niet beantwoord zijnde, zo als zij ſcheen te wenſchen, ging zij nevens de andere weg, dog met traager voeten; en zij was naauwlijks uit de kamer, wanneer de Lady door de andere deur binnen kwam; eene droefgeeſtige deftigheid in haare perſoon en weezen zig vertoonende.

Zij ging zitten. Eijlieve, mijn Hr. Tomlinſon, neem plaatze.

Hij plaatſte zig op een ſtoel regt tegen haar over. Ik ſtond agter den haaren, op dat ik hem de *beſtemde* Seinen geeven mogt, wanneer de gelegenheid het zo medebragt.

Dusdanig —— Een wenk van het linker oog was om te betekenen, *Dring dat ſtuk aan, Capitein.*

Een wenk van het regter, en een knik, was om de *Goedkeuringe* te kennen te geeven van hetgeen hij zeide.

Mijn voorſten vinger op te houden, en op mijne lip te bijten. *Maak daarvan af te koomen, zo ras als mogelijk is.*

Regt vooruit te knikken, en te fronſen —— *Zweer daarop, Capitein.*

Mijne

Mijne vlakke hand uitgeſpreid, *Zorg te draagen om niet al te veel over dat bijzonder onderwerp te zeggen.*

Eene zamengetrokkene winkbraauw, en een ernſtige knik, was zo veel als hem te gebieden om *in toorn op te ſtuiven.*

En deeze beweegingen, zelf die met mijne hand, konde ik maaken, zonder mijn arm uit te ſteeken, of mijne hand om te draaijen, indien de vrouwen 'er bij geweeſt waaren; gelijk ik niet wiſt, wanneer wij deeze beweegingen afſpraken, of zij 'er niet zijn mogten.

Zij bremde — Ik zou geſproken hebben, om haar in haare onderſtelde beſchaamdheid te gemoet te koomen: Dog het ontbreekt deeze Lady nooit aan vrijmoedigheid, wanneer 'er vrijmoedigheid vereiſcht wordt, of tot haare eere, of tot die welbewuſte deftigheid, welke haar onderſcheidt van alle vrouwen, die ik ooit kende.

Ik hebbe alles overwogen, zeide zij, zo goed als ik konde, hetgeen is voorgevallen; en alles wat gezegd is; en mijnen ongelukkigen toeſtand. Ik hebbe geen kwaade meeninge; Ik wenſche geen leevend ſchepzel eenig kwaad, mijn Hr. Tomlinſon. Ik hebbe altoos luſt gehad om gunſtige meer dan ongunſtige beſluiten omtrent iemand te trekken, zomtijds wel, gelijk gebleeken is, omtrent zeer ondeugende harten. Bedilzugt, welke fouten ik ook moge hebben, was nooit *uit eigene natuure* mijn gebrek. —— Maar in zulke omſtandigheden als ik ben; zo behandeld als ik ben, onwaardiglijk behandeld, van eenen man die vol is van liſten, en daarin zijne eere ſtelt ——

Lovel. Mijn waardſte Leeven! —— Dog ik zal u niet ſtooren.

Cl. Dus behandeld zijnde, betaamt het mij te twijffelen —— Het is het belang mijner eere, te twijffelen, te vreezen, te ſchroomen —— Uwe tuſſchenkoomſt, mijn Heer, is zo regt tijdig, zo gunſtig voor *deezen man* — Mijns Ooms Vond, de eerſte van die zoort, geloove ik, waarom hij ooit gedagt heeft — een eenvoudig, eerelijk, goedhartig man, gelijk hij, zig niet toeleggende op zulke Vonden — Uw verhaal in overeenkoomſt daarmede — De gevolgen van dit verhaal; Mijn Broeder door het gerugt onthutſt; Zijn roekeloos beſluit daarop —— Het gerugt insgelijks onverwagt ter ooren gekoomen aan Lady Eliſabet, en de overige van des Hren. Lovelaces bloedverwanten — Het ſchielijk ſchrijven van Brieven daarop aan hem, welke hij, met den uwen, mij getoond heeft — Alle ceremonie, onder perſoonen die *door geboorte waarneemers* zijn *van het ceremonieel*, en die met regt op *haar aanzien* mogen boogen, aan een kant geſteld wordende —— Alle deeze dingen zijn *zo* ras op malkanderen gekoomen, en zommige derzelver *zo* regt van pas ——

Lovel. Lady Eliſabet, ziet gij, Madam, in haaren Brief, zet alle *pointille* ter zijde, zo als ze openlijk betuigt, uit eerbewijs voor u. Charlotte betuigt in den haaren, hetzelve te doen om dezelve reden. Goede God! dat hetgeen als eene blijk van agtinge jegens u bedoeld wordt van mijne nabeſtaenden, welke in alle andere gevallen, weezenlijk op het punt van eere ſtaen, dus geduid moet worden! Zij waaren blijde, Madam, met

met gelegenheid te hebben van u te eeren ten mijnen koſte. Iedereen van mijne familie heeft vermaak in met mij te ſchertſen. Maar haare vreugde bij het onderſteld geval ——

Cl. Twijffele ik, mijn Heer, of gij wel iets hebt in te brengen voor alles, wat gij goed vindt om te doen? Ik ſpreeke tegen den Capitein Tomlinſon, mijn Heer. Ik wenſchte wel, dat het u beliefde hiervandaan te gaen —— Ten minſten van agter mijnen ſtoel weg te koomen.

En zij keek den Capitein aan, bemerkende, ongetwijffeld, dat zijne oogen leſſen ſcheenen te ontvangen van de mijne.

Een reine kamp, en gelijk op, bij Jupiter!

De Capitein was beteuterd. De hond had in geen tien jaaren voorheen zulk eene blos op zijn aangezigt gehad. Ik beet mijne lippen van gemelijkheid: Wandelde over de kamer; dog nam niettemin mijnen poſt weerin; en pinkoogde den Capitein toe, als eene waarſchuwinge voor hem om meer te letten op *zijne* oogen: En daarop mijne winkbraauwen te zamen trekkende, en met den ernſtigen knik, zeide ik als het waare, *Belg u daar over, Capitein.*

Cap. Ik hoope, Madam, dat gij geen vermoeden hebt, dat ik bekwaam ben ——

Cl. Word niet misnoegd op mij, Capitein Tomlinſon. Ik hebbe u gezegd, dat ik niet ergdenkende van aart ben. Verſchoon mij om mijner opregtheid wille. Daar is geen opregter hart in de wereld, durve ik mij vermeeten te zeggen, dan dat van haar, die gij voor u ziet.

Zij haalde haaren doek uit, en hield dien aan haare oogen.

Ik was op dat oogenblik ook gereed om, op haar voorbeeld, betuiginge te doen van de eerelijkheid van *mijn* hart; maar mijne conſcientie *beſtemmelde* mij; en wilde niet gehengen dat de voorgenomen eed ten mijnen lippen uitging. — Een duivelſch ding, dagt ik, dat een menſch zo weinig zigzelven bezit, als hij zigzelven meeſt van nooden heeft!

De Schurk Tomlinſon keek mij aan met een bedroefd gelaat, als of hij verlof verzogt om mede te huilen voor gezelſchap. Het zou mogelijk al zo goed geweeſt zijn, dat hij gehuild *had*. Een gevoelig hart, of de tekens daarvan door een teder oog gegeven, zijn zeer agtbaare dingen, als ze door de gelegenheid gebillijkt worden.

En hier moete ik u voor de vuiſt bekennen, dat ik wel twintigmaalen in dit beproevend geſprek tot mij zelve zeide, dat konde ik gedagt hebben, dat ik alle deeze moeite zou hebben gehad, en alle deeze ſchuld op mij gelaaden, ik ten eerſten liever eerlijk had willen zijn. Maar waarom, Jan, is dit lief ſchepzel zo beminnelijk; nogthans zo onwinbaar? ——— Hoordet gij ooit wel te vooren, dat de lieflijkheden van Maij bloeiden in December?

Cap. Als het u belieft ——— als het u belieft, Madam —— Indien gij aan mijne eerelijkheid twijffelt ——

Een klaagende ſchobbejak! Hij moeſt ter deege toornig geworden zijn ——— Waartoe gaf ik hem den ernſtigen knik? Hij moeſt weder naar het

het venſter geſtapt hebben, als om zijn Zweep en Hoed te krijgen.

Cl. Ik maake alleen zodanige aanmerkingen, als mijne jeugd, mijne onervarenheid, en mijne tegenwoordige ongelukkige omſtandigheden in mij doen opkoomen —— Een eerelijk hart (hoedanig ik hoope dat van Capitein Tomlinſon te zijn) behoeft voor geen onderzoek te vreezen —— behoeft niet vreezen om doorgezien te worden —— Welke twijffelingen die man, die de *Oorzaak* is geweeſt *van mijne dwaalingen*, en, gelijk mijn geſtrenge Vader bad en wenſchte, *de ſtraffer van de dwaalingen die hij veroorzaakt heeft*, van mij, of van mijne eere ook gehad mogt hebben, ik zoude hem dezelve hebben vergeven, indien hij mij dezelve voor de vuiſt had voorgeſteld: Want eenige twijffelingen mogt miſſchien *zulk een man wel* hebben over het toekoomend gedrag van een Schepzel, welke hij beweegen konde om briefwiſſelinge met hem te houden tegen het *verbod van ouderen*, en tegen het *ligt't welk haar eigen oordeel op haar deed indringen*: En indien hij mij dezelve als een regtſchapen man en fatzoenlijk heer had voorgeſteld, ik zou blijde geweeſt zijn, dat mij gelegenheid gegeven wierd om mijne oogmerken te zuiveren, en getoond hebben dat ik tot zijn goed gevoelen geregtigd waare —— En ik hoope dat gij, mijn Heer ——

Cap. Ik ben bereid om alle uwe twijffelingen te hooren, Madam, en ze te doen opklaaren ——

Cl. Ik zal het alleen geeven, mijn, Heer, op uwe Conſcientie en Eere ——

De hond kon niet ſtil zitten op zijn ſtoel: Hij ſloeg zijne beenen over en weer over malkanderen: Haar oog was op hem geveſtigd: Hij vreesde derhalven, na den ſnuitſlag, dien hij ontvangen had, mij aan te zien om op mijne beweegingen te letten; en draaide nu zijne oogen naar mij toe, dan van mij af, als of hij zijne eigene gezigten door *tegengezigten* herroepen wilde.

Cl. —— Of alles waaragtig is, dat gij geſchreeven, en dat gij mij verteld hebt.

Ik gaf hem een knik regt vooruit, en fronſte — 't welk zo veel te zeggen was, als *Zweer daarop, Capitein.* Dog de Schobbejak kwam niet zo ronduit en ſtout voor den dag, dan ik het wilde gehad hebben. Evenwel, hij betuigde dat het waar was.

Hij had gehoopt, zeide hij, dat de omſtandigheden met welke zijne boodſchap vergezeld ging, en die hij aan haar had medegedeeld, *welke hij niet kon te weeten koomen dan van zijnen waarden vriend haaren Oom*, hem zelf voor de *ſchaduw* van vermoeden zouden beſchut hebben — Dog ik ben te vreeden, zeide hij, ſtamerende, dat gij zulke — zulke gedagten van mij hebt, als — als u zal believen, tot dat — tot dat gij volkoomen voldaen zijt ———

Die Hoerendop!

Cl. De omſtandigheden waarvan gij ſpreekt, moet ik bekennen, mijn Heer, *behoorden* u voor verdenkinge te beſchutten ——— Dog de man die voor u ſtaet, is een man die een engel verdagt zou maaken, zo die engel voor hem ſprak.

Ik kwam voorwaards. Ging over de kamer

——— Mijn bloed was inderdaad aan 't zieden —— Ik kan het niet verdraagen, Madam! —— En ik beet weder op mijne zo weinig overreedende lip ———

Cl. Geen menſch behoort ongeduldig te zijn over beſchuldigingen, welke hij zig niet ſchaamt te verdienen. Een onſchuldige *zal niet* oploopende worden over zulke beſchuldigingen. Een ſchuldige *behoort* het *niet* te worden. [Zeer uitneemend zou dit bekoorelijk ſchepzel om ſtrijd tegen Lord M. Spreuken kunnen kappen!] Dog ik doe nu geen onderzoek op u, mijn Heer, [tot mij] over de maat van uwe *verdienſten*. Het is mij alleen leed, dat ik gedrongen ben deezen *waardiger* Heer [*Waardiger* Heer, Jan!] zulke vraagen te doen, welke ik miſſchien niet behoore te doen, zo verre als die *hemzelven* betreffen. ——— En ik hoope, Capitein Tomlinſon, dat gij, die den Hr. Lovelace zo wel niet kent, dan ik, tot mijn ongeluk, hem kenne, en die zelve ook kinderen hebt, een arm jong Schepzel wel verſchoonen zult, die beroofd is van alle eerelijke beſcherminge, en die onwaardiglijk behandeld en in gevaar gebragt is van den *argliſtigſten man ter wereld*, en miſſchien *door eene zamenzweeringe van zijne creatuuren*.

Daar hield zij ſtil; en ſtond op, en keek mij aan; Vreeze, niettemin, blijkbaar gemengd zijnde met haaren Toorn. En zo behoorde het. Hoe het zij, ik was blijde met dit armhartig teken van Liefde ——— Niemand vreeſt diegeene, welke zij niet rekenen.

Wijven tongen hadden vrij praaten, zoude

ik haaſt gezegd hebben ——— Maar mijne conſcientie liet mij niet toe haar een *Wijf* te noemen; nog zulk eene gemeene uitdrukkinge tegen haar te gebruiken. Ik kon alleen uitſpatten met mijne beweegingen; mijne oogen opheffen, mijne handen uitſpreiden, mijn aangezigt wrijven, aan mijne peruik trekken, en kijken als een gek. Inderdaad, ik was ſterk in verzoekinge om eene verwoede baal te ſlaen. Waare ik alleen bij haar geweeſt, ik zou het vaſt gedaen hebben; en zij mogt voor de gevolgen hebben ingeſtaen.

De Capitein kwam ten mijnen behoeve tusſchen beide; zagtlijk, evenwel, en als iemand die niet geheel verzekerd was, dat hijzelve wierd vrijgekend. Eenige der redenen, welke wij beide hadden ingebragt, drong hij weder aan ——— En zagtjes ſpreekende —— Arme heer! zeide hij, wie moet geen medelijden met hem hebben! —— Inderdaad, Madam, met alle zijne gebreken, is het gemaklijk te beſpeuren, wat vermogen gij over hem hebt!

Cl. Ik hebbe geen pleizier, mijn Heer, in iemand te kwellen —— Zelf *hem* niet, welke *mij* zo zeer gekweld heeft. ——— Maar, mijn Heer, als ik mij BEDENKE, en als ik hem voor mij zie, kan ik mijne drift niet bedwingen! —— Inderdaad, inderdaad, Capitein Tomlinſon, de Hr. Lovelace heeft *bij mij niet gehandeld*, nog als een dankbaar, nog als een edelmoedig man; ja zelf niet als een *voorzigtig* man! —— Hij kent de waardij niet, gelijk ik hem giſteren zeide, van het hart hetwelk hij gehoond heeft!

Daar

Daar hield de engelin ſtil; haaren doek aan haare oogen houdende.

O Belford, Belford! dat zij zo zeer moet uitmunten, dat ze mij in mijne eigene oogen zomtijds als een ſchurk doet voorkoomen!

Ik ſmeekte haar om vergiffenis. Ik beloofde, dat ik mij mijn gantſche leeven zou bevlijtigen om dezelve te verdienen. Mijne misdaaden, zeide ik, *welke* die *ook* mogten geweeſt zijn, waaren eer van haar *gevreesde*, dan metterdaad *bedreevene* misdaaden. Ik verzogt haar het voorgeſlagen middel te laaten doorgaen, 't welk ik had uitgedagt —— Ik herhaalde hetzelve. De Capitein drong het aan, om haars Ooms halven. Ik nog al weder, om den wil der algemeene Verzoeninge; om den wil van mijne geheele familie; om verdere ongelukken voor te koomen —

Zij weende. Zij ſcheen in haar beſluit te wankelen —— Zij keerde zig van mij af. Ik maakte gewag van den Brief van Lord M. Ik ſmeekte haar om aan de bemiddelinge van Lady Eliſabet alle onze geſchillen te ſtellen, indien zij 't mij niet vergeeven wilde *voor* dat zij haar zag.

Zij keerde zig naar mij toe —— Zij zou geſproken hebben; maar haar gemoed was vol — En zij wendde haar aangezigt weder van mij af — Daarop half naar mij toegekeerd, met haaren doek aan haare oogen — Verwagt gij dan *weezenlijk* en *inderdaad* Lady Eliſabet en Juffer Montague? En denkt gij — zij hield weder ſtil —

Ik antwoordde op eene ernſtige wijze.

Zij keerde haar aangezigt geheel van mij af, en maakte eene tuſſchenpoos, en ſcheen zig te be-

denken. Maar met eenen driftigen toon zig weder naar mij toekeerende [O hoe bezwaarelijk is het vergeeven, Jan, voor eenen geeſt der Harlowes!] —— Laat haare Ladyſchap koomen, indien het haar belieft, zeide zij ——— Ik kan, ik kan niet verlangen om haar te zien —— En zo ik haar al zag, en zij uwe voorſpraak op zig nam, kan ik niet verlangen haar te *hooren!* —— Hoe meer ik 'er om denke, hoe minder ik den aanſlag kan vergeeven, welke ik overtuigd ben dat wierd aangelegd om mij te *verdelgen.* [Een vergiftig ſterk woord voor de zaak, onderſteld zijnde dat ze gelijk had!] Hoedanig is mijn gedrag geweeſt, dat een hoon van zulk eene natuure mij moeſt worden aangedaen, welke het eene zwakheid in mij zijn zoude te vergeeven? Ik ben diep gevallen in mijne eigene oogen! ——— En hoe kan ik een bezoek ontvangen, hetwelk mij nog meer moet ter neder drukken?

De Capitein hield bij haar aan ten mijnen voordeele met nog grooter ernſt dan voorheen. Wij beide ſchreeuwden zelf, gelijk ik wel zeggen mag, om genade en vergiffenis. [Hebt gij de vroome luiden nooit hooren praaten van den Hemel ſtormender-hand in te neemen?] — Met herhaalde betuigingen van diep berouw —— Met beloften van volſlagene Hervorminge —— Met het gelukkig ingevallen Expedient weder aan te dringen ——

Cl. Ik hebbe reeds mijne maatregels genomen. Ik ben te verre gegaen om te rug te treeden, of te wenſchen om te rug te treeden. Mijn gemoed is bereid tot Tegenſpoed. Het is mijn troost, dat ik

ik het kwaad, 't welk mij bejegend heeft, niet *verdiend* hebbe! —— Ik hebbe aan Juffer Howe geſchreeven, welke mijne voorneemens zijn. Mijn hart is niet *voor* u, —— het is *tegen* u, Hr. Lovelace. Ik zou zo niet aan u geſchreeven hebben, als ik gedaen hebbe in den Brief, dien ik agter liet, hadde ik niet vaſt beſlooten om, wat 'er ook van mij mogt worden, voor altoos van u af te zien.

Nu was ik vol hoope. Al hoe geſtreng haare uitdrukkingen waaren, ik zag dat zij vreesde, dat ik zou gedenken aan hetgeen zij had geſchreeven. En inderdaad, haar Brief is de vinnigheid zelve. *Toornige luiden, Jan, behooren nooit te ſchrijven, terwijl hunne drift nog gaende is.*

Lovel. De geſtrengheid, welke gij mij getoond hebt, Madam, het zij bij monde of bij geſchrift zal nooit in mijne gedagtenis verblijf hebben, dan tot uwe *eere.* In het ligt, waarin gij de dingen hebt opgenomen, is alles verdiend, en maar het natuurelijk gevolg van eene deugdzaame gevoeligheid; en ik aanbidde u zelf om de neepen, die gij mij gegeven hebt.

Zij zweeg ſtil. Zij had werks genoeg met haaren doek aan haare oogen.

Lovel. Gij beklaagt u zomtijds, dat gij geen vrienden hebt van uwe eigene Sexe om mede te raadpleegen. Juffer Rawlins, moet ik bekennen, is te nieuwsgierig om betrouwen in haar te ſtellen [Ik had geen behaagen, moogt gij wel denken, in haar voorſlag van zig te beroepen op Juffer Rawlins]. Het *kan* zijn dat zij het wel meent. Dog nooit van mijn leeven kende ik iemand, die genegen

gen was om de geheimen van anderen te doorſnuffelen, welke geſchikt was om betrouwd te worden. De nieuwsgierigheid der zodanigen wordt geregeerd door hoogmoed, welke niet voldaen kan worden, dan door een geheim voort te luiſteren tot dat het openbaar worde, om dus te toonen welke luiden van gewigt of ſchranderheid zij zijn. Het is in allen gevalle dus gelegen. Welk man of vrouw, die *gierig haakt* naar *magt*, of naar *rijkdom*, haakt dog gieriglijk naar een van die beide, met oogmerk om daarvan een goed gebruik te maaken? ——— Maar op de Ladys van mijne familie *kunt* gij betrouwen. Zij ſtellen hare eere in u als eene van haar zelve aan te merken. Vernieuw maar uwe toeſtemminge om bij *de wereld*, uit hoofde van uws Ooms uitgedagt middel, en ter verhoedinge van ongelukken, door te gaen als eene voor eenigen tijd reeds getrouwde Lady. Lady Eliſabet kan men van de naakte waarheid onderrigten; en gij moogt haar (*gelijk ze hoopt dat gij doen zult*) vergezellen naar haar Land-huis; en, indien het zo weezen *moet*, mij aanmerken als in eenen ſtaat van Boetdoeninge of Beproevinge, om aangenomen of verworpen te worden, naar dat ik blijken zal te verdienen.

De Capitein ſloeg wederom zijne hand op zijne borſt, en verklaarde op zijne eere, dat dit een voorſlag was, dat indien het geval zijne eigene Dogter betrof, en zij niet beſluiten kon om *onmiddelijk* te trouwen ('t welk hem egter verre weg de beſte keuze dagt te zijn) het hem zeer leed zijn zoude, zo ze dien ging verwerpen.

Cl. Waare ik bij de nabeſtaenden van den Hr. Lovelace, en ſtond ik bij de wereld door te gaen voor zijne vrouw, dan konde ik geen keuze meer hebben. En hoe konde hij dan in een ſtaat van Beproevinge zijn? —— O mijn Hr. Tomlinſon, gij zijt te zeer zijn *vriend* om te bemerken waar hij heen wil.

Cap. Ik ben *zijn* vriend, Madam, zo als ik voorheen al zeide, gelijk ik de uwe en uws Ooms ben, ter bevorderinge van eene algemeene Verzoeninge, die beginnen moet van een beter verſtand tuſſchen u lieden zelve.

Lovel. Beſluit ſlegts, mijn waardſte Leeven, om de aankoomſt en het bezoek van Lady Eliſabet af te wagten: En gun dat zij de zaak tuſſchen ons beſlegte.

Cap. Daar kan geen ſchaade van koomen, Madam. *Daarvan* kunt gij geen nadeel nog ongemak lijden. Indien des Hren. Lovelaces misdaad zodanig zij, dat eene vrouw van het character van Lady Eliſabet die onvergeevelijk oordeelt, wel dan ——

Cl. ['er tuſſchen in ſpreekende; en tot mij] Indien ik van u niet ontruſt worde, mijn Heer —— Indien ik (gelijk ik behoore te zijn) mijne eigene meeſteres ben, denke ik hier te blijven, in dit eerelijk huis [En toen wierd mij een *Oogenſtraal*, gelijk de Capitein het noemt, toegeblikſemd] tot dat ik een Brief van Juffer Howe ontvange. Dat, hoope ik, zal in een dag of twee geſchieden. Indien de Ladys, welke gij verwagt, binnen dien tijd koomen, en indien zij begeerig zijn om het ſchepzel te ſpreeken, 't welk gij ongeluk-

lukkig gemaakt hebt, zal ik moeten zien of ik haar bezoek kan ontvangen of niet.

Zij wendde zig ſchielijk naar de deur, en daaruit gegaen zijnde, ging zij den trap op naar haare kamer.

O mijn Heer, zeide de Capitein, zo dra zij was weggegaen, welk eene Engel van eene vrouw is deeze! Ik ben een zeer ondeugend man *geweeſt*, en *ben* het nog. Dog indien deeze verwonderenswaardige Lady, door *mijn* toedoen, iets ongelukkigs mogt overkoomen, zal ik meer reden hebben om mijzelven te beſchuldigen, dan over alle de booze bedrijven van mijn leeven te zamen.

En zijne oogen ſtonden waterig.

Niets ongelukkigs kan haar overkoomen, gij lijdelijke hond! ——— Wat ongeluks *kan* haar overkoomen? ——— Hebben wij onze gevoelens van zaaken op te maaken uit de romaneske denkbeelden van een meisje, welke onderſtelt *dat* het grootſt te zijn hetwelk het geringſt is van alle kwaad? Hebbe ik u onze geheele Hiſtorie niet verteld? Heeft zij haare belofte niet gebroken? Hebbe ik haar niet edelmoedig geſpaard, toen ze in mijne magt was? Ik was zedig, ſchoon ik met haar kon doen wat ik wilde: Ik hebbe wel grooter vrijheden gebruikt omtrent meisjes van eere en fatzoen bij een gemeen ſtoeij-partijtje, daar alles met hartig lachen over was, en Neusdoek en Muts weer in orde gebragt, en de Rokken te regt geſchud wierden, in mijne tegenwoordigheid. Nooit was eenig man, in diergelijke omſtandigheden, met zo vaſt een opzet als ik had, zo aangeprikkeld als

ik

ik wierd, van haare eigene Sexe zo wel, als door de aandrijvingen eener geweldige hartstogt, immer zo zedig. Nogthans wat genade betoont ze mij?

Nu, Jan, deeze deerlijke hond was een diergelijke ongelukkige kwant als gij zelve —— Alzo zijne beweegredenen ſlegts dienden om mij te beveſtigen in dat voorneemen, tot welks afſtand hij mij door het bijbrengen derzelver zogt te overreeden. Had hij mij aan mijzelven overgelaaten, en aan de tederheid van mijne eigene natuure, zo bewoogen als ik was toen de Lady heen ging; en was hij ſtil gaen zitten, en had hij eene haatelijke tronij gezet, en niets geſproken; het waare zeer wel mogelijk geweeſt, dat ik den ſtoel tegen hem over genomen had, van welken zij was opgeſtaen; en dat ik met hem te zamen gekreeten en gehuild had wel een half uur lang. Maar dat de vent met mij ging *redeneeren!* —— Dat hij beſtond een man te *overtuigen*, die in zijn hart wel weet dat hij een kwaad ſtuk pleegt! —— Hij moeſt immers wel denken, dat dit mij zou aanzetten om te beproeven, wat ik voor mijzelven zeggen konde; en wanneer de verwekte wroeginge uit het *hart* tot aan de *lippen* kan gebragt worden, moet ze wel in woorden uitwaaſemen.

Gij zoudt miſſchien, ter deezer plaatze, dezelve redenen hebben aangedrongen, die hij aandrong. Het geen ik hem derhalven antwoordde, kan ook voor u dienen, en *u* de moeite beſpaaren van een goede reſt brabbeltaal te ſchrijven, en *mij* van ze te leezen.

Cap. Gij geliefdet mij te zeggen, mijn Heer, dat uw voorneemen alleen was, *haare deugd te*

be-

beproeven; en dat gij geloofdet haar metterdaad te zullen trouwen.

Lovel. Zo zal ik, en ik kan 't niet helpen. Ik twijffele 'er niet aan of ik zal het doen. En wat het *beproeven* van haar belangt, is zij nu niet op het hoogſte van haare beproevinge? Hebbe ik geen reden om te denken, datze aan de hand koomt? Begint zij nu niet haare verſtoordheid te laaten vaaren over een beſtaen, hetwelk zij naar haare gedagten *niet* behoort te vergeeven! —— En indien zij dit doet, zal ze dan mogelijk het *uiterſt beſtaen* niet vergeeven? —— Kan zij, met een woord, *daarover* meer gebelgd zijn dan ze is over *dit*? — De Vrouwen zullen dikwijls, om haar zelver wille, het *uiterſt geheim* geheim houden; maar met veel boha de ooren van goden en menſchen doen tuijten van haar geſchreeuw over eene mislukte onderneeminge. Het was gekheid, het was zwakheid in mij, dat ik haar geen meer reden gaf tot deeze onmêdogende vinnigheid.

Cap. O mijn Heer, gij zult nooit in ſtaat zijn om deeze Lady zonder geweld te onder te brengen.

Lovel. Wel, beuling, moet ik dan mijn beſt niet doen, om gelegenen tijd en plaatze te vinden ——

Cap. Vergeef het mij, mijn Heer! Kunt gij dan Geweld in uwe gedagten neemen jegens zulk een ſchoon Schepzel?

Lovel. Inderdaad ik hebbe een afkeer van de gedagte om geweld te gebruiken; en waartoe, denkt gij, hebbe ik alle de moeite genomen, die ik genomen hebbe, en zo veele perſoonen in mijne

ne zaak te hulp geroepen, dan om de noodzaakelijkheid van eenen *geweldigen* dwang te vermijden? Maar egter, verbeeldt gij u dat ik eene *regelregte inwilliginge* verwagte van iemand, die zo veel op heeft met goede Manieren, voor hoedanig deeze Lady bekend is? Ik moet u zeggen, Mr Donald, dat uw baas Belford alles van deezen kant des geſchils al heeft aangedrongen, wat gij kunt aandringen. Moet ik de conſcientie van elken droevigen kwant geruſt ſtellen, zo wel als mijne eigene? —— Bij mijne ziel, Patrik, zij heeft *hier* een vriend [op mijne borſt ſlaende] die voor haar pleit met grooter en onweerſtaenbaarder welſpreekendheid, dan alle menſchen ter Wereld voor haar kunnen pleiten. En is zij *mij niet ontvlugt?* —— En egter hoe hebbe ik mijn eerſt oogmerk beantwoord om haar te beproeven (a), en in *haar* de Deugd van de allerdeugdzaamſte der Sexe? —— Volſtandigheid, man! Volſtandigheid —— Wat! zoudt gij willen hebben dat ik mij onthield van eene beproevinge, welke zo zeer tot eere kan ſtrekken van eene Sexe, die wij alle zo dier beminnen?

Dan hebt gij geen gedagten — geen gedagten, mijn Heer, [nog jammerlijker ziende] van deeze wonderbaare Lady te trouwen?

Ja, ja, Patrick, die hebbe ik al. Maar laat mij eerſt *mijnen* hoogmoed voldoen, om den *haaren* te vernederen. Laat mij zien, dat ze mij genoeg bemint, om het mij te vergeeven om mijnenthalven *zelven*. Heeft zij zig van te vooren niet beklaagd, dat zij niet in haars Vaders huis ge-

[a] Zie D. III. bl. 123, enz.

bleeven was, ſchoon het gevolg, indien zij dat gedaen *had*, geweeſt moeſt zijn, dat zij de Vrouw van den haatelijken Solmes zou zijn geworden? Indien men nu haare toeſtemminge kan verwerven om de mijne te worden, ziet gij niet, dat de *Verzoeninge* met haare *vervloekte nabeſtaenden* de *beweegreden* is, gelijk ze die altoos was, en niet *Liefde* te *mij*waards? ——— Nog haare Deugd, nog haare Liefde kan vaſtgeſteld worden, dan op eene volkoomene beproevinge; de *uiterſte* beproevinge — Dog indien haar weerſtand en gevoeligheid zodanig zij, als ik tot hieraantoe reden hebbe om te verwagten dat ze zijn zullen, en indien ik vinde dat in die gevoeligheid minder haat ſteekt tegen *Mij*, dan tegen het *Bedrijf*, dan zal ze de mijne zijn op zulk eene wijze als zij zelve verkieſt. Dan zal ik, al hoe gehaat het *Gekluiſterd Leeven* bij mij is, *haar trouwen.*

Wel, mijn Heer, ik kan dit alleen zeggen, dat ik deeg ben in uwe handen, om in zulk een vorm gekneed te worden als het u belieft. Maar indien, gelijk ik te vooren zeide ———

Geen dog van uwe *Te vooren gezeiden*, Patrik. Ik gedenk wel aan alles wat gij zeidet — En weet wel alles wat gij verder zeggen kunt — Gij zijt ſlegts als Pontius Pilatus, die uwe eigene handen waſcht (kenne ik u ſimmers niet?) op dat gij iets moogt hebben om uwe eigene Conſcientie mede te ſtillen, door't mij op den hals te ſchuiven. Dog wij zijn te verre gegaen om te rug te treeden. Zijn alle onze werktuigen niet in gereedheid? ——— Droog uwe bedroefde oogen af. Laat onbekommerdheid en blijmoedigheid weder bezit neemen

van

van uwe ernſtige trekken. Gij hebt tot hieraantoe uw ſtuk ten uiterſten wel uitgevoerd. Maak uw *voorgaende* gedrag door uw *toekoomende* niet te ſchande; en eene rijke belooninge ſtaet u te wagten. Indien gij deeg *zijt*, zo *wees* deeg; en ik ſloeg hem op de ſchouder — Neem uwe voorige gedaante maar weder aan — En ik zal voor de uitkoomſt verantwoorden.

Hij boog zig ten teken van toeſtemminge en onderwerpinge: Ging naar den ſpiegel; en begon zijne trekken te ontplooijen en te ontangſten: Trok zijne peruik te regt, als of die, zo wel als zijn hoofd en hart, buiten orde geraakt was door zijne wroeginge; en wierd weder de eigendom van den ouden Lucifer en mij.

Maar dagt gij wel, Jah, dat 'er zo veel — Hoe-zal-ik-het-noemen? — in deezen Tomlinſon was? Verbeeldet gij u wel, dat zulk een vent als hij gevoel had? Dat de natuure, zo lang al in hem dood en begraaven, ten aanzien van alle menſchlijke uitwerkzels, dus herleeven en haare kragt vertoonen konde? — Nogthans waarom doe ik u deeze vraage, die tot mijne evengroote verwondering, bij dezelve gelegenheid, diergelijke gevoeligheden van medelijden getoond hebt?

Wat Tomlinſon aangaet, het ſchijnt als of Armoede hem tot dien ondeugenden vent gemaakt heeft die *hij* is; gelijk Overvloed en Dertelheid ons gemaakt heeft hetgeen *wij* zijn. *Behoeftigheid* is dog de Proef van eerelijke Beginzelen. Maar wat ſteekt 'er dog in dit lomp woord, of ding, 't welk men EERLIJKHEID noemt, dat ik zelf, die daarvan in mijne tegenwoordige oogmer-

ken geen dienſt kan hebben, niet kan nalaaten zelf de toevallige Uitvloeijzels daarvan beminnelijk te agten in Tomlinſon, ſchoon betoond in een *Vrouwen-geval;* en *beter* gedagten *van hem* te hebben om dat hij daartoe bekwaam is?

XX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Deeze redenſtrijd tuſſchen den Capitein, en mij was naauwlijks over, wanneer de drie vrouwen, geleid van Juffer Rawlins, binnen kwamen, hoopende Ons niet te ſtooren —— Dog zeer begeerig zijnde, zeide de Maagd, om te weeten of het waarſchijnelijk waare, dat wij het eens zouden worden.

O ja, zo hoope ik. Gij weet, Ladys, dat uwe Sexe, in deeze gevallen, haare Voorregten niet ligt laat glippen. Zij moeten gevrijd worden, om haar eigen geluk niet te wederſtreeven. Eene gelukkige vond en middel hebben wij uitgedagt. De Oom twijffelt aan ons Huwelijk. Hij kan niet gelooven, nog eenig menſch wil het gelooven, dat het mogelijk zij, dat een man zo zeer Verliefd, daar de Lady zo begeerelijk is ——

Zij vatteden alle de kneep —— Het was een zeer ongemeen geval, ſtemden de twee weduwen toe. Vrouwen, Jan, (gelijk ik geloove dat ik el-

elders (a) al hebbe aangemerkt] hebben een hoog gevoelen van hetgeen zij voor ons doen kunnen. —— Juffer Rawlins verzogt, zo het mij beliefde, haar kennis te geeven van het uitgedagt middel; en keek als of het niet noodig waare met het overige van mijne reden voort te gaen.

Ik verzogt dat zij der Lady niet zouden te kennen geeven, dat ik haar verteld had, welk dit Middel waare; en dan zoude ik het haar doen hooren.

Dat beloofden zij.

Het was dit: Dat om den Hr. Harlowe te wille te zijn en genoegen te geeven, de Plegtigheid *weder verrigt* zou worden. Hij zelve ſtond 'er *heimelijk tegenwoordig* te zijn, en zijne Nigt met zijne eigene handen aan mij te geeven —— En zij was van ons en alleen gegaen om zig daarop te bedenken.

Gij ziet, Jan, dat ik mij van een voorwendzel voorzien hebbe, om zorg te draagen dat mijne waarheidſpreekinge geen kreuk leed bij de vrouwen, ingevalle ik mogt neigen om te Trouwen, en zij verkiezen mogt, dat Juffer Rawlins bij de Plegtigheid tegenwoordig waare. En ik twijffelde niet of ik zou 'er mijne Schoone wel toebrengen, om mijne geloofwaardigheid ongeſchonden te bewaaren, als ik haare toeſtemminge maar kon krijgen om de mijne te worden.

Eene keurlijke Vond! riep de Weduw. Zij zouden alle drie bijkans van vreugde daarover in de handen geklapt hebben. De Vrouwen willen

(a) Zie bl. 171.

gaarn tweemaal ten minſten trouwen, Jan; ſchoon wel niet aan *denzelven man*. En zij loofden alle het Verzoenings-Ontwerp, en den Voorſteller daarvan; en onderſtellende dat het van den Capitein kwam, zagen zij hem met welgevallen aan, terwijl zijn aangezigt blonk van de toejuichinge, welke daarin lag opgeſlooten. Hij zou zigzelven zeer gelukkig agten, indien hij eene algemeene Verzoeninge kon te wege brengen, en hij zwaaide met zijn hoofd, gelijk mijn knegt Willem bij zijne zege over den ouden Grimes; bij beurten het ook regt op houdende, gelijk Juffer Rawlins op het hoogſt van eene Preutſche buij.

Maar nu was het tijd voor den Capitein van te denken om naar Stad te keeren, als heel veel bezigheden voor morgen nog hebbende af te doen: Ook was hij niet zeker, of hij wel in ſtaat zou zijn om weder te Hamſtead bij ons te koomen, voor dat hij naar huis ging.

En egter dewijl alles zig tot een uitſlag van de zaak begon te ſchikken, was mijn oogmerk niet dat hij deezen avond Hamſtead verlaaten zoude.

Eene boodſchap van voorſchreeven inhoud wierd, op mijn verzoek, door Juffr. Moore boven gebragt; met het compliment van den Capitein, en om te weeten of zij ook eenige bevelen had voor hem aan haaren Oom?

Dog ik gaf te kennen aan de vrouwen, dat het gevoegelijk voor haar zou zijn om weg te gaen, indien de Lady beneden kwam; dewijl zij mogelijk geen zin zou hebben, om zo vrij in *haar* bijzijn te ſpreeken over eenen zo bijzonderen voorſlag, als

als tegen *ons*, die haar denzelven in bedenkinge gegeven hadden.

Juffr. Moore bragt beſcheid beneden, dat de Lady haar kwam volgen. Zij vertrokken alle drie; en de Lady kwam de eene deur in, als zij de andere uitgingen.

De Capitein ſprak haar aan, den inhoud van de bovengebragte boodſchap herhaalende; en verzogt, dat zij hem haare bevelen wilde geeven ten aanzien van het verſlag, 't welk hij aan haaren Oom Harlowe te doen had.

Ik weete niet wat ik zeggen moet, mijn Heer, nog wat ik wenſchen zou dat gij zegt aan mijnen Oom ——— Miſſchien moogt gij wel bezigheid in de Stad hebben —— Miſſchien behoeft gij mijnen Oom niet te zien, voor dat ik iets van Juffer Howe vernomen hebbe; dan na dat Lady Eliſabet ——— Ik weete niet wat ik zeggen moet.

Ik bad om de herſtellinge van die agtinge, welke zij zo edelmoediglijk erkend had voormaals voor mij gehad te hebben. Ik durfde mijzelven vleijen, zeide ik, dat Lady Eliſabet, in eigene perſoon, en in den naam van mijne geheele familie, wel in ſtaat zou zijn om, op mijne beloofde Hervorminge en Boetvaardigheid, haar ter mijner begunſtiginge over te haalen; bijzonderlijk daar onze uitzigten in andere opzigten, ten aanzien van de gewenſchte algemeene Verzoeninge, zo gelukkig ſtonden. Maar, mijn allerlieſſt ſchepzel, zeide ik, laate ik de vergiffenis, waarom ik nederig ſmeeke, liever verſchuldigd zijn aan *uwe eigene edelmoedigheid*, dan aan de bemiddelinge van

eenig menſch op aarde. Hoe veel aangenaamer voor *u zelve*, O tederſt beminde van mijne ziele, zo wel als *verpligtender voor mij* moet het zijn, dat gij met mijne nabeſtaenden, en zij met u in perſoon de eerſte kennis maakende (want zij zullen zig niet laaten weerhouden van bij u te koomen) dezelve niet begonnen worde met wederzijdſche beſchuldigingen en beroepingen. Dewijl Lady Eliſabet hier zo ſpoedig zijn zal, zal het miſſchien niet mogelijk voor u zijn, haar bezoek met een volſtrekt vrolijk gelaat te ontvangen. Maar, liefſt, allerliefſt ſchepzel, ik bidde u, laat het misverſtand maar voor een gering doorgaen —— Als een misverſtand reeds uit den weg gebragt. Zig op iemand te beroepen zet diegeenen, op welke men zig beroept, Hoogmoed en Verhevenheid bij, en is gerigt om de beroepſter te verkleinen, niet alleen in derzelver oogen, maar ook in haare eigene. Verhef die niet tot regters, welke bereid zijn om leſſen en onderwijzingen van u te ontvangen. De bijzondere perſoonen van mijne familie zijn al zo hovaardig als ik gezegd worde te zijn. Dog zij zullen gewilliglijk zig buigen voor uwe Voortreffelijkheid ——— Gij zult in elks oogen de eerſte vrouw der familie zijn.

Hiermede zou ik het geklaard hebben bij elke andere vrouw ter wereld, behalven *deeze*; en egter is zij de eenige vrouw ter wereld, van welke het met waarheid gezegd mag worden. Maar dus, toorniglijk, verwierp zij het compliment.

Ja, voorwaar! —— [en daar hield zij een oogenblik ſtil, haaren lieven boezem tillende van edele verontwaardiginge] — Mijzelve ontſutzeld van

van den beginne af! — Weggelopen uit mijne eigene familie! Verſtooten van mijne nabeſtaenden! Van u baldaadiglijk gehoond! — Nederig mijne toevlugt neemende tot de beſcherminge van de uwe! — Is dit niet het ligt, waarin ik moet voorkoomen niet alleen aan de Ladys uwer familie, maar ook aan de geheele wereld? — Denkt gij, Heer, dat ik in deeze omſtandigheden, of al waare ik zelf in de *gelukkigſte* geweeſt, door dit voorwendzel van onverdiende Voortreffelijkheid konde worden aangedaen? — Gij zijt onkundig van het gemoed van Clariſſa Harlowe, indien gij haar bekwaam agt tot eene zo armhartige en *onbehoorelijke* hovaardij!

Zij ging van ons af naar het verſte einde van het vertrek.

De Capitein was weder aangedaen — Uitmuntend Schepzel! noemde ik haar; en eerbiediglijk tot haar naderende, drong ik verder aan hetgeen ik laatſt had voorgeſteld.

Het is maar kort geleeden, zeide ik, dat het mij meer dan onverſchillig was of de gevoelens mijner nabeſtaenden jegens mij goed of kwaad waaren; en het is meer om *uwentwille* dan om *mijnentwille zelve*, dat ik in een goed blad wenſche te ſtaen bij mijne geheele familie. De voornaame beweegreden waarom Lady Eliſabet in de Stad koomt, is om geſchenken te koopen voor de geheele familie, welke zij bij deeze gelukkige gelegenheid meenen te doen.

Deeze bedenkinge, mij tot den Capitein wendende, weete ik wel, dat bij een zo edelmoedig lief Schepzel van geen gewigt kan zijn; dan al-

leen voor zo verre zij daarmede haare agtinge en eerbied betoonen. Maar welk eene miſt zou haare waardige harten overtrekken, ſtonden zij te vinden dat haare hooggeagte nieuwe Nigt, voor hoedanig zij haar nu houden, niet alleen *niet* haare Nigt, maar ook bekwaam is om mij voor altoos te verſtooten! Zij hebben mij lief. *Alle* hebben ze mij lief. Ik hebbe mij wel aan agtloosheid en ligtvaardigheid jegens haar ſchuldig gemaakt; dog ook alleen maar aan agtloosheid en ligtvaardigheid; en die wel te wijten aan een Hoogmoed, welke mij verheven heeft boven laagheid, ſchoon dezelve niet alles voor mij verrigt heeft.

Mijne geheele familie zullen borgen zijn voor mijn goed gedrag jegens dit waard Schepzel, haare Nigt, haare Dogter, haare Couſine, haare Vriendin, haare uitgelezene Gezellin en Wegwijſter, alles te zamen. ——— Bij mijne Ziel, Capitein, wij *kunnen*, wij *moeten* wel gelukkig worden!

Maar liefſt, allerliefſt Schepzel, laate ik op mijne knieën [en ik viel daarop neder, terwijl zij den geheelen tijd, aan het venſter ſtaende, half van mij was afgekeerd, en haaren neusdoek menigmaal aan haare oogen hield] laate ik op mijne knieën aanhouden om de *beloofde* vergiffenis; en laat het aan haar, bij haar bezoek, niet blijken, dat wij zo ongelukkig zijn met elkanderen. Lady Eliſabet zal het naaſtvolgende uur, dat zij u ziet, haar gevoelen van u, en van de waarſchijnelijkheid onzes toekoomenden geluks ſchrijven aan Lady Sara haare Zuſter, eene flaauwgeeſtige vrouw, die zig nu het verlies van eene Dogter, over welke zij

nog

nog rouwt, met mijne Bruid hoopt te vergoeden!

De Capitein voegde zig toen bij mij, en drong haars Ooms hoope en verwagtingen weder aan, en zijn beſluit om kragtdaadiglijk te arbeiden aan eene algemeene Verzoeninge; de ongelukken die konden voorgekoomen worden; en de zekerheid die 'er was, dat haar Oom zoude kunnen overgehaald worden om haar met zijne eigene hand aan mij te geeven, indien het haare verkiezinge mogt zijn te wagten tot dat hij in de Stad kwam. Maar wat hem belangde, hij raadde haar nederig, en drong haar heftiglijk, om den naaſtvolgenden dag, of Maandag ten langſten, den dag van mijn geluk te maaken.

Laat mij toe, waardſte Lady, zeide hij, en ik kon zelve wel voor u knielen [zijne knie buigende] ſchoon ik geen belang hebbe in mijnen ernſt, behalven het vermaak dat ik ſcheppen zoude in bekwaam te zijn om u allen dienſt te doen, om u te ſmeeken dat gij mij gelegenheid geeft van uwen Oom te verzekeren, dat ik zelve met mijne eigene oogen den gelukkigen knoop zag leggen! — Alle misverſtand, alle twijffelinge, alle miſtrouwen, zal dan een einde hebben.

En wat, Madam, voegde ik 'er weder bij, nog al knielende, kan 'er dog zijn in uwe nieuwe maatregels, zij mogen weezen hoedanig zij willen, hetwelk zo gelukkiglijk, zo *agtbaarlijk*, zal ik de vrijheid neemen van te zeggen, voor allen in 't algemeen, de tegenwoordige moeijelijkheden uit den weg zal ruimen?

Juffer Howe zelve, indien zij u bemint, en indien zij uwen goeden naam lief heeft, Madam, drong

drong de Capitein aan, zijne knie nog al geboogen houdende, moet zig verheugen met u in een zo gelukkig beſluit der zaake.

Toen haar aangezigt omwendende, zag zij den Capitein half-knielende —— O mijn Heer! O Capitein Tomlinſon! —— Waartoe deeze *onbehoorelijke* vernederinge? haare hand aan zijne elboog ſlaende om hem op te heffen. Dit kan ik niet verdraagen! —— Daarna haar oog op mij ſlaende, Sta op, Hr. Lovelace —— Kniel niet voor het arm ſchepzel, hetwelk gij baldaadiglijk gehoond hebt! —— Hoe wreed in de gelegenheid daartoe gegeven! —— En hoe laag in de onderwerpinge!

Niet laag voor zulk eene engel! —— Nog kan ik opſtaen, dan om vergiffenis te erlangen! ——

De Capitein drong nog al weder aan op den Trouwdag —— Hij ſtond verbaasd, zeide hij, indien ze ooit agtinge voor mij had ——

O Capitein Tomlinſon, viel zij 'er tuſſchen in, hoe zeer zijt gij de vriend van deezen man! —— *Indien ik nooit agtinge voor hem gehad hadde, zoude hij het nooit in zijne magt hebben gehad om mij te hoonen*; nog konde ik, indien ik mijne gedagten nooit op hem geſteld had, dien hoon (al hoe verfoeijelijk die was) *zo zeer ter harten genomen hebben als ik doe*, welke mij zo onverdiend, zo ondankbaarlijk wierd aangedaen —— Maar laat hem eens weg gaen —— Laat hem voor een oogenblik eens weg gaen.

Ik was meer dan half bevreesd om den Capitein alleen bij haar te betrouwen. Hij gaf mij een te-

teken, dat ik mij op hem verlaaten mogt. En daarop kreeg ik zijnen Brief aan mij uit mijnen zak, nevens de Brieven van Lady Eliſabet, en Juffer Montague, en Lord M. (welken laatſten zij toen nog niet gezien had); en die aan hem geevende, Bezorg voor mij, in de eerſte plaatze, mijn Hr. Tomlinſon, dat deeze drie Brieven weder gelezen worden; en ook *Deeze*, van Lord M. En ik bidde u, mijn waardſte Leeven, verleen daaraan de behoorelijke overweeginge: En laat mij bij mijne te rug koomſt de gelukkige uitwerkzels dier overweeginge gewaar worden.

Ik ging toen heen; hoewel met traage voeten, en een ongeruſt hart.

De Capitein hield aan, dat zij voor hetgeen ze hem te zeggen had, vooraf nog eens weder aan het leezen zoude gaen, zo als hij mij berigt. Zij willigde het in, dog met eenige zwaarigheid; als of zij *vreesde ten mijnen voordeele vermurfd* te zullen worden.

Zij beklaagde haaren ongelukkigen toeſtand; van vrienden verlaaten; en niet weetende waar zij gaen, of wat zij doen zoude. Zij deed veele vraagen, *doorziftende* vraagen, omtrent haaren Oom, omtrent haare Familie, en omtrent hetgeen hij wiſt van des Hren. Hickmans vrugtloos aanzoek ten haaren voordeele.

Hij was in dit bijzonder ſtuk wel voorbereid; want ik had hem de Brieven getoond, en de Uittrekzels der Brieven van Juffer Howe, aan welke ik zo gelukkiglijk gekoomen was (a). Mogt zij wel

(a) Zie D. IV. bl. 268, env.

wel verzekerd zijn, vraagde zij hem, dat haar Broeder, met Singleton, en Solmes, metterdaad naar haar zogten?

Hij betuigde, dat zij het deeden.

Zij vraagde, Of hij dagt dat ik hoope had van haar over te haalen, om naar Stad te rug te keeren?

Hij was verzekerd dat ik die niet had.

Was hij weezenlijk van gevoelen, dat Lady Eliſabet haar een bezoek zou geeven?

Daar twijffelde hij niet aan.

Maar, mijn Heer; maar Capitein Tomlinſon —— [zig ongeduldiglijk van hem af, en weder naar hem toe keerende] Ik weete niet wat ik doen moet ——— Maar waare ik *uwe* Dogter, mijn Heer —— Waart *gij* mijn eigen Vader —— Helaas! mijn Heer, ik hebbe nog Vader nog Moeder! ——

Hij keerde zig van haar, en droogde zijne oogen af.

O mijn Heer! gij bezit goedertierenheid! [Zij weende ook] Daar zijn nog eenige mannen, God zij gedankt, in de wereld, die bewoogen kunnen worden. O mijn Heer, ik hebbe onbermhartige mannen aangetroffen —— zelf ook in mijne eigene familie, anders konde ik zo ongelukkig niet geworden zijn, als ik ben —— Dog ik maake iedereen ongelukkig!

Zijne oogen liepen over, ongetwijffeld.

Waardſte Madam! Hemelſche Lady! ——— Wie kan — wie kan — ſtamerde en huilebalkte de hond, zo als hij bekende. En ik hoorde trouwens een gedeelte van hetgeen 'er voorviel, ſchoon

ſchoon *zij beide* zagter ſpraken dan ik wenſchte; want uit de natuure van *hun* geſprek, was 'er geen gelegenheid om een hoogen toon te vatten.

HUN, en BEIDE, en ZIJ! —— Hoe is het mij tegen de borſt, deeze engelin van een menſch, met eenig man op aarde buiten mijzelven, in een woord te bevatten.

Cap. Wie kan zig weerhouden van aangedaen te zijn? ——— Maar, Madam, gij kunt geen's anderen mans worden.

Cl. Dat wilde ik ook niet. Hij is zo bij mij gezonken! —— Het huis in brand te ſteeken! — Eene zo ſnoode konſtenaarij! —— aangelegd tot een allerergſt oogmerk! ——— Zoudt gij wel willen, dat eene van uwe Dogters —— Maar wat wilde ik dog zeggen? — Egter ziet gij wel, dat ik niemand hebbe waarop ik kan vertrouwen! —— De Hr. Lovelace is een wraakgierig man! — Hij kon geen liefde hebben voor het ſchepzel, 't welk hij kon hoonen zo als hij mij gehoond heeft!

Zij maakte eene tuſſchenpoos. En toen weder 't woord vattende ——— Kortom, nimmer, nimmer kan ik het hem vergeeven, nog hij mij. —— Denkt gij, mijn Heer, dat ik zo verre zou gegaen zijn als ik ben, indien ik een oogmerk gehad had om ooit in een juk met hem te trekken? ——— Ik liet *zulk* een brief daar leggen ——

Gij weet, Madam, dat hij de regtmaatigheid erkend heeft van uwe gramſchap ——

O mijn Heer, hij kan erkennen, en zijn woord te rug haalen, wel vijftig maalen op een dag ——— Dog denk niet, dat ik hier beuzele met mijzelve en u, en ſlegts door veel aanſtaen

overreed wil worden om het hem te vergeeven, en de zijne te worden. Daar is geen menſch van mijne Sexe, die *duidelijker* en *openhartiger* zou geweeſt zijn dan ik, van het oogenblik af dat ik *voornam* de zijne te worden, hadde ik met een hart gelijk *mijn eigen* te doen gehad. Ik was altoos vreemd van *Agterhoudendheid*, durve ik zeggen, mijn Heer, daar ik geen reden tot Twijffelinge had. Des Hren. Lovelaces gedrag heeft mij miſſchien, als *al te kieſch* doen ſchijnen, wanneer mijn hart *aanmoediginge* en *verzekeringe* van nooden had; en wanneer, als het die gehad had, mijn geheel gedrag daardoor zou zijn beſtierd geworden.

Zij hield ſtil; met haaren doek aan haare oogen.

Ik vraagde naar het geringſt gedeelte van haar gedrag zo wel, als naar haare woorden. Ik houde veel, gelijk gij weet, van de menſchlijke natuure, en meer bijzonderlijk de vrouwlijke natuure, na te gaen tot door derzelver geheimſte ſchuilhoeken.

De jammerlijke vent verloor zig zelven in eene ſtilzwijgende verwonderinge over haar. En dus ging het edel ſchepzel voort.

Het is het lot van Ongelijke Vereenigingen, dat taamelijk goede menſchen door dezelve menigmaal Beriſpinge ondergaen, daar zij gelukkiger gepaard zijnde, tot Lof hadden knnnen geregtigd zijn. En zal ik niet eene vereeniginge ſchuwen met eenen man, welke een menſch op den doolweg zou kunnen brengen, die zig vleit dat zij gezegend is met eene neiginge om goed te zijn; en die ieder-

dereen wenſcht gelukkig te maaken, met welke zij eenigzins verknogt is, zelf tot haare bedienden toe?

Zij maakte eene tuſſchenpoos, eens over de kamer treedende —— de vent, de duivel haale hem, den geheelen tijd zig doodſtil houdende: Daarna ging zij voort:

Voorheen, 't is waar, hoopte ik nederig een middel te zijn ter zijner Hervorminge. Maar nu ik *zulk eene hoope niet* hebbe, is het wel behoorelijk [Gij zijt een ernſtig man, mijn Heer] eenen kans te waagen, welke *mijne eigene zeden* in gevaar zal brengen?

Nog zweeg de ſchobbejak al ſtil. Indien mijn voorſpraak niets voor mij te zeggen hadde, wat hoope was 'er dan dat ik mijn pleit zou winnen?

En nu, mijn heer, wat is het beſluit van alles? —— Het is dit —— Dat gij uw beſt wilt doen, indien gij dien invloed op hem hebt, welken een man van uw verſtand en ervarenis behoort te hebben, om hem te overreeden, en dat zo wel om zijnentwille als om mijnentwille, om mij vrij en onverhinderd mijn eigen noodlot te laaten volgen. En hiervan moogt gij hem verzekeren, dat ik nooit eens anderen mans zal worden.

Dat 's onmogelijk, Madam! Ik weete wel, dat de Hr, Lovelace mij met geduld niet zou willen hooren over zulk een onderwerp. En ik verzekere u, dat ik ook al *eenigen moed* hebbe, en het zou mij niet luſten eenige ſmaadheid van hem, of van eenig man die 'er leeft, voor goed op te neemen.

Zij maakte eene tuſſchenpoos ——— Daarop de reden hervattende ——— En denkt gij, mijn Heer, dat mijn Oom zal weigeren een Brief van mij te ontvangen? [*Hoe afkeerig, Jan, om een tutteltje ten mijnen voordeele toe te geeven!*]

Ik weete, Madam, dat zo als de zaaken nu ſtaen, hij daarop niet zoude antwoorden. Zo het u belieft, wil ik wel eenen van u aan hem mede neemen.

En wil hij zijne voorneemens ter *mijner* begunſtiginge niet agtervolgen, nog zelve met mij verzoend worden, ten zij ik getrouwd ben?

Van wegens hetgeen uw Broeder van zig laat gaen, en voorgeeft te gelooven, om dat de Hr. Lovelace met u zijn verblijf heeft in hetzelve —

Niet meer hiervan, mijn Heer ——— Ik ben een ongelukkig ſchepzel!

Hij drong toen weder aan, dat het aanſtonds, of op morgen in haare magt ſtond, om een einde te maaken van alle haare moeijelijkheden.

Hoe kan dat *weezen?* zeide zij: Daar de Verlof-brief *nog niet* is verkreegen? De Huwelijksvoorwaarden *nog niet* getekend zijn? Juffer Howe's Antwoord op mijnen laatſten *nog niet* ontvangen is? ——— En zal ik zo groote HAAST maaken, mijn Heer, als of ik dagt dat *mijne Eere in gevaar was, indien ik het uitſtelde?* En egter den man *trouwen*, van welken die alleen in gevaar gebragt kan worden! ——— Ongelukkige, driewerf ongelukkige Clariſſa Harlowe! ——— In hoe veele zwaarigheden heeft een roekelooze ſtap u ingewikkeld! ——— En zij keerde zig van hem af, en weende.

De

De ſchobbejak, als om haar te troosten, weende ook: Egter waaren haare traanen, zo als hij wel had kunnen merken, traanen, die eer eene *buigzaame* dan *ſtijfzinnige* geſteltenis te kennen gaven.

Daar is eene zoort van ſteen, weet gij wel, die in de Groeve zo zagt is, dat zij om zo te ſpreeken met een mes kan geſneeden worden; maar indien die gelegenheid niet worde waargenomen, en dezelve eenigen tijd aan de lugt zij blootgeſteld, zal hij zo hard worden als Marmer, en 'er bezwaarelijk dan met den Beitel zijn door te koomen (a). Zo greep ook deeze Lady, op dat oogenblik niet gevat zijnde, na eene keer of twee over de kamer gewandeld te hebben, meer moed; en toen verklaarde zij, gelijk ze nog eens te vooren gedaen had, dat zij den uitſlag zou afwagten van Juffer Howe's Antwoord op den Brief, welken zij haar hiervandaan gezonden had, en diesvolgens haare maatregels neemen ——— het ondertuſſchen aan hem overlaatende, hoedanig een verſlag hij goed vond te doen aan haaren Oom ——— 't welk zij niet twijffelde van Capitein Tomlinſon, of zou zo gunſtig zijn als de *waarheid* veelen konde: En zij zou gaarn een weinig regels van hem hebben, om te verneemen hoe *dat* waare.

Zij wenſchte hem eene goede reize. Zij klaagde over haar hoofd; en ſtond heen te gaen: Maar ik liep om naar de deur, welke naaſt bij de trap was, als of ik juiſt uit den tuin kwam (wel-

(a) Dusdanig is in 't bijzonder de natuure van den Steen, die omtrent Bath gegraven wordt.

ken ik, binnen treedende, zeide heel mooij te zijn) en vattede haare weerſtreevende hand, zo als zij zou uitgaen: Mijn waardſte Leeven, gij gaet immers niet heen? —— Wat hoope is 'er, Capitein? —— Kunt gij mij niet eenige hoope geeven van Vergiffenis en Verzoeninge?

Zij zeide, Zij wilde niet vaſtgehouden worden. Dog ik wilde haar niet gaen laaten, voor dat zij beloofd had weerom te koomen, wanneer de Capitein mij verſlag gedaen had van hetgeen haar beſluit was.

En toen hij dit gedaen had, zond ik naar boven, met verzoek om het houden van haare belofte; en zij kwam weder beneden, en herhaalde, (als hetgeen zij vaſt beſlooten had) dat zij zou wagten naar het Antwoord van Juffer Howe op den Brief, dien zij haar gezonden had, en volgens deszelfs inhoud haare maatregels neemen.

Ik trad daarover met haar in redengeding, op de ootmoedigſte en ernſtigſte wijze. Zij maakte het voor mij noodzaakelijk, dat ik veele van de redenen moeſt herhaalen die ik al voorheen had aangedrongen. De Capitein ondersteunde mij met gelijken ernſt. Eindelijk vielen wij beide op onze knieën voor haar neder.

Zij was in verlegenheid. Eens vreesde ik, dat zij in flaauwte zou gevallen zijn. Geen van ons beide egter wilde opſtaen, zonder dat ons iets waare ingewilligd. Ik pleitede voor mijne eigene zaak; de Capitein voor die van zijnen waarden vriend haaren Oom; en *beide* drongen wij weder aan het voorkoomen van onheil in toekoomen-

mende; en den vreede en het geluk der twee familien.

Zij bekende dat zij niet beſtand was tegen dien ſtrijd. Zij zugtede. Zij ſnikte Zij weende. Zij wrong haare handen.

Ik was volmaakt welſpreekende in mijne geloften en betuigingen. Haare oogen vol traanen ſloeg zij op mij neder; eene gloeijende blos vertoonde zig op elke bekoorelijke wang; eene zigtbaare benaaudheid in elken minnelijken trek —— Eindelijk, haare beevende knieën haar ſchijnende te begeeven, viel zij op den naaſten ſtoel neder; haar bekoorelijk aangezigt, als of het eene ſchuilplaatze zogte (welke eens Moeders boezem allerbeſt verleend zoude hebben) op haare eigene ſchouder nederzijgende.

Ik vergat op dat oogenblik alle mijne Wraakzugtige eeden. Ik wierp mijzelven, daar zij zat; aan haare voeten; en haare hand grijpende, drukte ik die met mijne lippen. Ik ſmeekte den Hemel, mij zo mijne voorgaende misdaaden te vergeeven, en mijne toekoomende hoope te zegenen, als mijne voorneemens eerelijk en regtmaatig waaren omrrent de Bekoorſter van mijn hart, indien zij mij nog eens weder in haare gunſt herſtellen wilde. En mij dagt ik voelde druppels heet water [Konden het wel traanen zijn?] op mijne kaaken nederbiggelen; terwijl mijne kaaken gloeijende als vuur, de onwelkoome vreemdelingen ſcheenen op te ſchrokken.

Ik ſtond toen op, niet twijffelende, of deeze ſtilzwijgende verlegenheid *bebelsde* eene vergiffenis in zig. Ik deed den Capitein opſtaen. Ik

luisterde hem in 't oor ——— Bij mijne Ziel, karel, het is mij ernst. —— Spreek nu maar van Verzoeninge, van haaren Oom, van den Verlofbrief, van Huwelijks-voorwaarden —— En mijne stem verheffende, Indien eindelijk mijne engelin mij verlof wil geeven, Capitein Tomlinson, om zo groot een zegen den mijnen te noemen, zal het onmogelijk zijn dat gij bij haaren Oom te veel zoudt zeggen ten lof van mijne dankbaarheid, mijne genegenheid, en getrouwheid jegens zijne bekoorelijke Nigt; en hij mag wel, zo ras als 't hem belieft, beginnen met zijne Gunstige ontwerpen ter uitwerkinge van de wenschelijke Verzoeninge! ——— Nog zal hij mij eenige voorwaarden voorschrijven, waaraan ik mij niet zal onderwerpen.

De Capitein zegende mij met zijne oogen en handen —— God zij gedankt, luisterde hij mij toe. Wij naderden te zamen de Lady.

Cap. Wat belet, waardste Madam, wat belet nu, dat Lady Elisabet Lawrance, als ze koomt, van de waarheid van alles onderrigt mag worden? En dat zij dan heimelijk bij uwe Trouw-verbintenis mag tegenwoordig zijn? —— Ik zal blijven, tot dat dezelve is ingezegend; en dan zal ik met die gelukkige tijdinge verreizen naar mijnen waarden Hr. Harlowe. En alles zal, alles moet, wel haast gelukkig worden.

Ik moet een antwoord hebben van Juffer Howe, antwoordde de nog beevende Schoone. Ik kan mijne nieuw-genomene maatregels niet veranderen, buiten haaren raad. Ik wil liever alle mijne hoope van geluk in deeze wereld verbeuren, dan

dat

dat ik haar goed gevoelen verbeuren zoude, en dat zij mij los, onbeſtendig, en roekeloos zoude agten. Alles wat ik verder over het tegenwoordig onderwerp zal zeggen, is dit, Dat als ik haar antwoord hebbe op het geen ik *hebbe* geſchreeven, ik aan haar den geheelen toeſtand der zaake ſchrijven zal, zo verre als ik daartoe dan in ſtaat zal zijn.

Lovel. Dan moet ik eeuwig wanhoopen —— O Capitein Tomlinſon, Juffer Howe haat mij! —— Juffer Howe ———

Cap. Dat is, miſſchien, zo niet ——— Als Juffer Howe uw leedweezen verſtaet over de begaene misdaad, zal zij nooit raaden, dat met zulke uitzigten van eene algemeene Verzoeninge, de hoope van zo veele aanzienlijke perſoonen in beide familien verijdeld worde. Daar moet noodzaakelijk, zo als deeze uitmuntende Lady voorzien en te kennen gegeven heeft, eenige geringe tijd heen loopen, met daadlijk den Verlof-Brief te bezorgen, en met de Huwelijks-voorwaarden na te leezen en te tekenen. In dien tijd kan het antwoord van Juffer Howe ontvangen worden; en Lady Eliſabet kan koomen; en zij zal, ongetwijffeld, wel invloed hebben om de twijffelmoedigheid der Lady te verdrijven, en den Trouw-dag te verhaaſten. Het zal, ondertuſſchen, mijn poſt zijn, den Hr. Harlowe geruſt te ſtellen. Alles waarvoor ik wegens uitſtel vreeze, is van den kant van den Hr Jakob Harlowe; en derhalven moet alles met voorzigtigheid en geheimhoudinge behandeld worden; ——— gelijk uw Oom, Madam, heeft voorgeſteld.

Zij zweeg ſtil. Ik verheugde mij over haar ſtilzwijgen. Het lief ſchepzel, dagt ik, heeft het mij reeds metterdaad in haar hart vergeven! —— Maar waarom wil zij mij geen verpligtinge aan haar opleggen, door de edelmoedigheid van eene duidelijke verklaaringe? —— En nogthans, alzo dat ook niet iets verhaaſten zoude, terwijl ik den Verlof brief nog niet in handen hebbe, zo is zij te minder te beſchuldigen (indien ik haar regt zal doen) dat zij meer tijd neemt om te *zakken*.

Ik ſtelde voor, om, bij voorbeeld morgen-avond, naar Stad te gaen; en ik twijffelde niet of ik zoude Maandag ogtend den Verlof brief medebrengen. Zou zij mij gelieven te verzekeren, dat zij niet uit het huis van Juffr. Moore zou vertrekken?

Zij zou ten huize van Juffr. Moore blijven, tot dat zij een antwoord kreeg van Juffer Howe.

Ik zeide haar, dat ik ten minſten hoopte haare *ſtilzwijgende* toeſtemminge te mogen hebben, tot het verkrijgen van den Verlof brief.

Ik zag wel uit de geſteltenis van haar weezen, dat ik deeze vraag niet behoorde gedaen te hebben. Zij was 'er zo verre van daan, van het *ſtilzwijgende* toe te ſtemmen, dat zij zig openlijk daartegen verklaarde.

Alzo ik nooit voorhad, zeide ik, haar te vraagen, om weder in een huis te gaen, op het volk van welk zij zo zeer misnoegd was, geliefde zij dan maar ordre te geeven, dat haare kleederen herwaards gebragt wierden? Of zoude Dorcas bij haar koomen, om haare bevelen ten dien aanzien te ontvangen?

Zij

Zij begeerde nooit iemand meer te zien, welke tot dat huis behoorde. Misschien zou zij Juffr. Moore of Juffr. Bevis wel kunnen beweegen om voor haar derwaards te gaen, en haare sleutels met zig te neemen.

Ik twijffelde niet, zeide ik, of Lady Elisabet zou tegen dien tijd wel koomen. Ik hoopte niet dat zij 'er iets tegen zou hebben, dat ik die Lady en mijne Nigt Montague met mij herwaards bragt?

Zij zweeg stil.

Voorzeker, mijn Hr. Lovelace, zeide de Capitein, de Lady kan hier niets tegen hebben.

Zij zweeg nog al stil. Dus was stilzwijgen in dit geval toestemmen.

Geliefde zij niet te schrijven aan Juffer Howe? ——

Mijn heer! mijn heer! 'er bits tusschen invallende —— Mij niet meer te vraagen: Mij niets voor te schrijven. —— Gij zult doen zo als u goed dunkt. Zo zal ik ook, als het mij gelieft. Ik hebbe geen verpligtinge aan u. Capitein Tomlinson, uwe dienaares. Beveel mij in de gunst van mijnen Oom Harlowe. En zij ging heen.

Ik vattede haare weerstreevende hand, en smeekte haar alleen, dat zij mij belooven wilde om morgen-ogtend vroeg bij mij te koomen.

Waartoe zoude ik bij u koomen? Hebt gij meer te zeggen, dan reeds gezegd is? —— Ik hebbe genoeg van uwe geloften en betuigingen, mijn Hr. Lovelace. Ten welken einde zoude ik morgen-ogtend bij u koomen?

Ik herhaalde mijn verzoek, en dat wel op de

vuurigſte wijze, Ses uuren 's morgens noemende.

„ Gij weet, dat ik in dit jaar-ſaiſoen al-
„ toos voor dat uur opſtae „ was de half-uitgedrukte toeſtemminge.

Zij beval zig toen weder in de gunſt van haaren Oom; en ging heen.

En dus, Belford, heeft zij *haare merkt doen rijzen*, gelijk Lord M. zou zeggen, en ik de mijne neergeſmeeten. Juffer Howe's volgende Brief is nu de ſpil, waarop het noodlot van beide draaijen moet. Ik zal volſtrektlijk bedorven en verlooren zijn, indien ik denzelven niet kan onderſchepen.

XXI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Saterd. Middernagt.

De godlooze, zegt een text, over welken ik eens hebbe hooren prediken, *hebben geen ruſt* — En ik kan ook mijne oogen niet ſluiten (hoewel ik mij wilde te vreede houden met een half uur ſlegts in een leuningſtoel) ——— Dus moet ik al voort krabbelen.

Ik ſcheidde van den Capitein, na weder een ſterken redenſtrijd met hem gehad te hebben, ten aanzien van hetgeen het Noodlot ſtaet te zijn van dee-

deeze Lady. Dewijl de vent een voortreffelijken kop heeft, en in welken leevens-ſtand ook eene uitmuntende vertooninge zou gemaakt hebben, waare zijn vroege leeftijd niet bevlekt met eene diepe misdaad, en hij daarop betrapt; en dewijl hij eene regtmaatige zaak voorhad; zo had ik al heel veel zwaarigheid met hem; en liet mij eindelijk beweegen om te belooven, dat indien ik haar kon overreeden om het mij edelmoediglijk te vergeeven, en om mij in haare gunſt te herſtellen, ik dan mijn uiterſte beſt zou doen om mij van mijne liſten af te maaken, zo gelukkiglijk als ik konde (alleen Lady Eliſabet en Charlotte *moeſten koomen*); en dan, hem als haars Ooms Gelaſtigde in zijne plaatze neemende, mij der ſchande onderwerpen, en trouwen.

Maar indien ik dat doe, Jan (met den ſterkſten tegenzin tegen den Egten-ſtaat, dien eenig man ooit had) welk eene vertooninge zal ik dan maaken in der Guiten Jaarboeken! En kan ik alle deeze moeite voor nietmetal gedaen hebben? Of om eene Vrouw ſlegts, welke, hoe voortreffelijk ook [en *ieder* vrouw, denke ik, dat ik goed zou kunnen maaken, dewijl ik ieder vrouw zo wel mij zou kunnen doen *vreezen* als *beminnen*] van mij kon verkreegen zijn zonder de pijniginge die ik hebbe uitgeſtaen, en op veel eerelijker wijze dan met dezelve? En hebt gij niet gezien, dat dit trots vrouwmenſch [Vergeef het mij dat ik haar *trots* noeme! en een *vrouwmenſch!* Egter is zij niet trots?] niet weet hoe zij op eene bevallige wijze moet vergiffenis geeven? Ja inderdaad mij in 't geheel niet heeft vergeven? Maar zij houdt mijne

ziel

ziel in *onzekerheid*, 't welk voor de haare zo ſinerlijk geweeſt is.

In dit ſtil oogenblik, denke ik, dat indien ik mijn voorgaende ontwerp ging voortzetten, en beſloot om eens te beproeven, of ik eene grooter misdaad niet kan doen dienen voor eene ſpongie om eene kleiner uit te wiſſchen; en dan vergiffenis daarvoor verkrijgen; Ik mij dan wel bij *mijzelven* kan regtvaardigen; en dat, gelijk de Schoone Onverwinnelijke zou zeggen, is alles in alles.

Dewijl het mijn oogmerk is, in alle mijne bedenkingen, de herhaalinge te mijden, ten minſten het lang ſtil ſtaen op hetgeen ik van te vooren al aan u geſchreeven hebbe, ſchoon de ſtaat des Gevals niet moge veranderd zijn; zo wilde ik wel, dat gij de *oude* redeneeringen (bijzonderlijk die in mijn antwoord op uwe laatſte (a) betwiſtende brabbeltaal begreepen zijn) eens weder gingt overweegen; en 'er de *nieuwe* bijvoegdet, zo als die uit mijne pen vallen; en dan zal ik mijzelven onverwinnelijk agten; —— ten minſten als Guit tegen Guit geredeneerd.

Ik merke het overmeeſteren van deeze Lady aan als een weezenlijk ſtuk van mijn geluk: En is het niet natuurelijk aan *alle menſchen* eigen, dat zij tragten te verkrijgen al wat zij denken dat hen gelukkig maaken zal, het voorwerp moge van meer of minder belang zijn in de oogen van anderen?

Wat aangaet de wijze, waarop ik haar tragte te verkrijgen, door het doen van valſche eeden, ge-

(a) Zie D. IV. Br. LVII.

geloften, en diergelijke — Vertellen ons niet de digters van twee duizend jaaren her en ouder, dat Jupiter lacht met de meineedigheid der Minnaaren? En laate ik, bij hetgeen ik te vooren over dit ſtuk gemeld hebbe, nog eene vraag of twee voegen.

Preeken de Moeders, de Moeijen, de Grootmoeders, de Gouvernantes der Mooije Onnozele, haar niet altoos voor, van haare wieg zelf af tot haare rijpere jaaren, van de bedriegelijkheid der mannen? —— Dat zij geen agt moeten ſlaen op derzelver eeden, geloften, en beloften? — Welk eene partij leugenſters zouden alle deeze eerwaardige matroonen zijn, indien 'er niet nu en dan een mooij ligtgeloovig ſchelmtje bedot wierd ter regtvaardiginge van haar voorpreeken, en om als eene vuurbaak te dienen opgeſtoken ten voordeele van de overige?

Zien wij dan niet, dat een eerelijk vrijbuiter een noodzaakelijk kwaad is in veele opzigten? Zien wij niet, dat het grootlijks vereiſcht word*, dat nu en dan een zoet meisje van hem ter zijde worde afgetrokken? —— En hoe uitſteekender het meisje is, in gaaven van perſoon, verſtand, en middelen, is het niet waarſchijnelijk dat het Voorbeeld van dies te meer uitwerkinge zijn zal?

Indien deeze *poſtulata* * mij worden toegeſtaen, wie, bidde ik u, kan mijne Bekoorſter in dit alles evenaaren? Wie is derhalven zo geſchikt tot een voorbeeld voor de overige Sexe? —— Op zijn ergſt genomen, houde ik mij geheel en al aan de ſtellinge van mijnen waardigen vriend Mandeville, *Dat de Ondeugden van bij-*

zon-

* *Vereiſchten.*

zondere perſoonen ten Voordeele ſtrekken van 't Gemeen.

Wel dan, indien dit lief ſchepzel *vallen* moet, zo als men 't noemt, ten voordeele van alle de mooije zottinnetjes onder de Sexe, dan *moet* ze vallen; en daarmede is het uit en een einde van de zaak. En wat ongemeens of raars zou daarin dog geſtoken hebben, indien ik daarmede zo lang niet waare bezig geweeſt? —— En dus ſtappe ik van alle redenkavelinge en geſchil over dit ſtuk af: En legge u', als gij aan mij ſchrijft, ten deezen aanzien een eeuwig ſtilzwijgen op.

Hieraan vaſt-geouweld, als eene naderhand geſchreevene inleidinge tot de volgende ſtukken, welke met omgekeerde comma's [dus "] gemerkt zijn.

Heere, Jan, wat zal ik nu doen! —— Hoe brengt het een kwaad het ander voort! — Vreezelijk nieuws hebbe ik u te vertellen! —— Terwijl ik dagt op eene enkele rooverij, hebbe ik hier (hoewel tot mijne eigene verdeediginge) mij aan doodſlag ſchuldig gemaakt! Een bloedigen doodſlag! —— Zo geloove ik dat het zal uitkoomen —— Zij legt te zieltoogen! —— Arme onbeſcheidene tegenſtreefſter! Eeuwig weerſtand biedende! Eeuwig tegenſpreekende! Daar legt zij te wentelen in haar bloed! Haaren doodſteek hebbe ik haar gegeven! —— Dog zij was eene dief-egge, eene bedriegſter, zo wel als eene pijnigſter. Zij had mijne pen geſtolen. —— Terwijl ik gemelijk zat te peinzen, in twijffel hangen-

gende omtrent mijne toekoomende maatregels, ſtal zij die; en dus ſchreef ze met dezelve, met eene hand net gelijk aan mijne eigene; en zou mij wel in mijne tronij hebben ſtaende gehouden, dat het weezenlijk mijn eigen handſchrift was.

" Dog laate ik mij bedenken voor dat het te " laat is. Laate ik de menigvuldige volmaakthe- " den van dit altoos-verwonderenswaardig ſchep- " zel in bedenkinge neemen. De hand is nog " maar alleen opgeheven. De ſlag is nog niet " geveld. Juffer Howe's volgende Brief kan wel " alle uwe ſpillen in de aſch gooijen. Uit ſtaat- " kunde behoordet gij nu ten minſten eerelijk te " zijn. Gij kunt zonder haar niet leeven. Gij " zoudt haar liever willen trouwen, dan haar vol- " ſtrektlijk verliezen. Gij zult haar ongetwijffeld, " hoe onbuigbaar zij ook ſchijne te zijn, kunnen " overhaalen tot het Huwelijk. Dog indien zij u " nu bevindt een ſchurk te zijn, zult gij nooit " meer haare aanmerkinge kunnen tot u trekken, " en zij zal u miſſchien verwerpen en een afgrij- " zen van u hebben.

" Ben ik egter reeds al niet te verre gegaen? " Gelijk een berouwhebbende dief bedugt is voor " zijne bende, en genoodzaakt om mede voort te " gaen, uit vreeze voor de galg, tot dat hij aan de " galg geraakt, zo ben ik ook bedugt voor de ben- " de van mijne vervloekte liſten.

" Zo waaragtig als ik hoope te leeven, het is " mij leed (terwijl ik thans ſchrijve) dat ik zulk " een dwaas verraader geweeſt ben, dat ik het " buiten mijne *eigene magt* hebbe gebragt, ge- " lijk ik vreeze dat ik gedaen hebbe, om eerelijk

" te

" te zijn. Dwang haate ik in allerleije gedaante;
" en kan niet verdraagen, dat ik zelf *gedwongen*
" worde dien deugniet te zijn, welken mijne keu-
" ze mij gemaakt heeft! —— Dus Belford,
" ben ik nu eindelijk, gelijk gij gezegd hebt, een
" werktuig, en geen vrij werker.

" Bij mijne ziel, Jan, het is een zeer zot
" ding, dat een man van geest en moed zig tot
" zulk een toppunt van ongeregtigheid gebragt
" heeft, dat hij moet voortgaen, en 'er zig zelven
" niet uit kan redden; en egter ten naasten bij ver-
" zekerd zijn kan, dat zijne overwinninge zijn on-
" dergang weezen zal.

" Waarom moest mij zulk eene vrouw als dee-
" ze ontmoeten, welker val zelf haare glorij, en
" misschien mijne schande niet alleen, maar ook
" mijn bederf zal zijn?

" Welk een geluk moet zulk een man ge-
" waar worden, die regelmaatig voortgaet tot eenig
" loflijk einde; en in zijnen voortgang tot het
" zelve zig niets heeft te verwijten! Wanneer hij,
" door eerelijke middelen, dat einde bereikt, hoe
" groot en onvermengd moeten dan zijne geneug-
" ten zijn! Welk een gelukkig mensch zoude ik,
" in dit bijzonder geval, geweest zijn, waare het
" mij gegeven om slegts te *zijn* hetgeen ik wensch-
" te te *schijnen!* "

Dus verre had mijne Conscientie geschreeven met mijne pen; en zie eens welk eene laffe ziel zij van mij gemaakt had! —— Ik greep haar bij de keel —— *Daar!* —— *Daar!* zeide ik, gij snoode onbeschofte! —— Houd *daar*, en *daar*! —— Hoe dikwijls hebbe ik u wel gewaar-

schuwd!

ſchuwd! — En nu, hoope ik, gij ruſt-verſtoorende prij, dat ik u de reſt gegeven hebbe!

Al piepende, met een zagt ſtemmetje, uw vervloekt hoofd nog eens optillende, ſmeekt gij mij te vergeefs om genade, die mij, op *uwen* tijd, zo weinig betoond hebt! —— Houd *daar*, een ſlag die uw bloed doet gudzen! —— En nu zal uwe pijn, en mijne pijn door u mij aangedaen, wel haaſt over zijn —— Leg daar! —— Wentel voort! — Hadde ik u den doodſteek niet gegeven, gij zoudt mij beroofd hebben van alle mijne geneugten. Het is klaar, dat gij mij niet kondt verbeterd hebben. Gij kondt mij alleen in wanhoope hebben ter neergeſtort. Zag't gij niet dat ik al te verre gegaen was om te rug te treeden? — Wentel voort, zegge ik u nogmaal! —— Gaap naar uwen adem! — *Dat* is uw laatſte ſnik, zekerlijk! — Hoe harden dood hebt gij!

VAARWEL! — Ongelukkig Man! VAARWEL!

Het is nog al goed, evenwel, in u, mij nog *vaarwel* te zeggen! —

Vaarwel, vaarwel, vaarwel, gij ook, O gij onbuigbaare, en tot hieraantoe, onverwinnelijke boezem-beſtookſter — Vaarwel ook gij voor eeuwig.

XXII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zondag-morg. (*den* 11. *Junij*) *te* 4 *Uuren.*

Een weinig woorden nog op het mondlijk berigt, 't welk gij mij gisteren avond gezonden hebt aangaende uwen armen ouden man; en dan ftae ik op van mijnen ftoel, fchudde mij eens uit, verfriffe mij, verkleedde mij, en zo naar mijne Bekoorfter, die ik, niettegenftaende haare afkeerigheid, hoope te overreeden cm eene wandelinge met mij te doen op de Heide, in deezen warmen en fchoonen morgenftond.

De vogels moeten haar voor deezen tijd al hebben wakker gemaakt. Zij zijn nu in vollen zang. Zij roemde altijd, dat ze zig gewende om het opgaen der Zonne te befchouwen; een van Gods wonderen in de natuure; gelijk zij het eens noemde.

Haar venfter ziet op het Ooften uit. De valleijen moeten van derzelver ftraalen verguld zijn, tegen den tijd dat ik bij haar koome; want alreeds hebben zij de bergen doen lachen, der geheele natuure eene blijde gedaante bijgezet.

Hoe kwaalijk paffende zult gij deeze vrolijke voorreden vinden op een zo treurig onderwerp, als waartoe ik mij nu keere!

Ik

Ik ben blijde te hooren, dat uwe langwijlige verwagtingen eindelijk beantwoord zijn.

Uw knegt vertelt mij, dat gij vergiftig droevig zijt over het verſcheiden van den ouden kwant.

Ik moet zeggen, dat gij 'er wel kunt *uitzien*, als of gij het waart; daar gij u hebt afgeſloofd, geduurende een groot getal van dagen en van nagten, met een ſtervend menſch geſtadig op te paſſen, wiens annaderend uur gij beſchouwdet ——— Terwijl gij u, welſtaenshalven, hieldt als of gij zijn afmartelende pijnen en ſtuipen beklaagdet —— Daar gij bloot ſtondt om te moeten antwoorden op duizend onbeſcheidene vraagen naar den ſtaat van een man, die gij maar wenſchtet dat dood was — Bij hem moeſt bidden — want dit hebt gij mij eens geſchreeven! —— Voor hem leezen —— Daar gij gedrongen wierdt om in conſultatie te treeden met een hoop prat-kijkende en boha-maakende Doctoren, en hunne gedienſtige Jan-Pottagies de Apothekers, nevens het Slagers-gild der Kerveren en Branderen; alle te zamen vereenigd, om de doctorale klugt te ſpeelen, en riemen te ſnijden uit zijn vleeſch en uit zijne goederen beide ——— Daarbij nog met den ſchroom bezet te zijn van uw belang te moeten deelen, in hetgeen hij zal nalaaten, met een hoop gierig-hoopende, nooit-te-vreeden-zijnde nabeſtaenden, legatariſſen, en de duivel mogt weeten wie al, die heimelijk zijne loflijke, en niet-loflijke hartſtogten ingevolgd en geſtreeld hebben. ——— In deeze omſtandigheden, verwondere ik mij niet, dat gij 'er uitziet in de oogen der bedienden (die in hun hart zo wei-

nig droevig zijn als gijzelve, en die gaapen naar legaaten, gelijk gij naar de *ervenis*) als of gij inderdaad droevig waart; en als of het grootſt bekſcheef-trekkend wee u waare overgekoomen.

Daarbij, zo als ik dikwijls gedagt hebbe, kan de bedenkinge, die natuurelijk ontſtaen moet uit zulke naare Voorwerpen, als de dood van iemand, met welken wij gemeenzaam geweeſt zijn, moet uitleveren, wanneer wij verpligt zijn om denzelven bij te woonen en te verbeiden in zijne langzaame aannaderingen, en in zijne aangezigt-verdraaijende benaaudheden, dat het ten eenigen dage ook onze eigene beurt zal worden, al heel veel helpen om den ſchijn der droefheid geloof bij te zetten.

En Dit is het dat, ernſtig overdagt zijnde, wel voor eenen tijd een fraaij voorkoomen van opregtheid kan verleenen aan de rouwklagten van leevendige Weduwen, van in hun hart verheugde Erfgenaamen en Overblijvende Legatariſſen van allerleije zoort; nademaal door de inwendige vreugde te onder te houden, die aandoenlijke bedenkingen het aangezigt moeten bedroeven, en een ſchijn van weezenlijk leed voegen bij het aangenomen Rouw-gewaad.

Maar nu gij aan de Belooninge gekoomen zijt van al uw waaken, uwe angſten, en geſtadig oppaſſen, zeg mij eens wat het is; zeg mij eens of het uwe moeite vergoedt, en uwe hoope beantwoordt?

Wat mij zelven aangaet, gij ziet wel uit den ernſt van mijnen ſtijl, hoe het onderwerp ter mijner vernederinge mede geholpen heeft. Dog de nood-

noodzaakelijkheid, waarin ik ben van of ſpoedig te Trouwen, of eene Schaakinge te bedrijven, heeft mijne vrolijker uitzigten overneveld, en meer dan het geval zelf, toegebragt om mij mede aangedaen te maaken van uwe tegenwoordige blijde-droefheid.

Vaarwel, Jan. Ik moet wel haaſt uit mijne pijn zijn; en mijne Clariſſa zal ook wel haaſt zijn uit de haare —— Want dit vereiſcht de hachelijkheid van het geval.

XXIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zondag-ogtend.

Ik hebbe de eere gehad van het gezelſchap mijner Bekoorſter twee volſlagen uuren lang. Wij kwamen voor ſeſſen bij malkanderen in den tuin van Juffr. Moore. Eene wandelinge op de Heide wierd mij geweigerd.

De bezadigdheid van haar gelaat, en haare gunſtige inwilliginge van deeze bijeenkoomſt, gaf mij eenige hoope. En alles, wat of de Capitein of ik giſteren had aangedrongen, om eene volkoomene en vrijwillige vergiffenis te verwerven, dat drong ik weder aan en ik berigtede haar daarenboven, dat de Capitein Tomlinſon naar huis ge-

trokken was, in hoope van haaren Oom Harlowe te overreeden, dat hij zelve in perſoon opkwame, om mij met den grootſten zegen te beſchenken, dien eenig menſch ooit ontving.

Dog het uiterſte dat ik verwerven konde was, Dat zij geen beſluit ten mijnen voordeele neemen wilde, voor dat zij Juffer Howe's naaſtvolgenden Brief ontvangen had.

Ik zal de drangredenen niet herhaalen, welke ik gebruikte. Maar ik zal u het zaakelijke melden, van hetgeen zij ten antwoord daarop zeide.

Zij had alles in overweeginge genomen, gafze mij te kennen. Mijn geheel gedrag had zij voor zig. Het huis, daar ik haar gebragt had, moeſt een ſnood huis zijn. Het volk deszelfs toonde al vroeg, waartoe zij bekwaam waaren, met de ſterke pooginge welke zij gedaen hadden om haar Juffer Partington op te dringen; zo als zij niet twijffelde, met mijne goedkeuringe —— [Zij heeft immers, dagt ik, geen dubbeld gekreegen van Juffer Howes ontdekkenden Brief!] Zij hoorden haar geroep. Mijne mishandelinge was ongetwijffeld met opzet geſchied. Als zij zig mijn geheel vooraſgaende gedrag jegens haar te binnen bragt, moeſt het zo zijn. Ik had, buiten tegenſpraak, het ſnoodſte oogmerk gehad. En de behandelinge zelve, die ik haar aandeed, ſtelde dat buiten allen twijffel.

Over en over geheel Ziel, Belford! zij ſchijnt gevoelig te zijn van vrijheden, welke mijne hartstogt mij niet heeft laaten bemerken dat ik genomen hebbe; anders konde haare verſtoordheid zo diep niet zijn ingeworteld.

Zij

Zij verzogt van mij, om alle gedagten van haar aan een kant te ſtellen. Somtijds, zeide zij, dagt ze dat zij wreedlijk behandeld was van haare naaſte en waardſte bloedverwanten: Op zulke tijden kwam een geeſt van moeijelijkheid, en zelf van verſtoordheid, in haar op; en de Verzoeninge, welke op andere tijden haar zo wenſchelijk voorkwam, was dan niet zo zeer de troetel-wenſch van haar hart, dan wel het ontwerp, 't welk zij voorheen gemaakt had — om haare goede Norton tot haare beſtierſter en leidsvrouw te neemen, en op haar eigen Goed te gaen leeven op zodanige wijze, als haars Grootvaders oogmerk geweeſt was dat zij doen zoude.

Dit Ontwerp, twijffelde zij niet, of haar Neef Morden, die een van haare Voogden over dat Goed was, zou haar wel in ſtaat ſtellen (en dat wel, zo als zij hoopte, zonder pleiten) om werkſtellig te maaken. En indien hij dit kan doen, en doet, wat, mijn Heer, moet ik u dan vraagen, zeide zij, hebbe ik in uw gedrag beſpeurd, dat ik boven dat Ontwerp zou kiezen eene Vereeninge van Belangen, daar 'er zulk eene Oneenigheid van Gemoederen is?

Dus ziet gij, Jan, dat 'er zo wel *reden*, als *verſtoordheid* is in de keuze, welke zij tegen mij doet! ——— Gij ziet, dat zij durft denken, dat zij *zonder* mij gelukkig zijn kan; en dat zij *met* mij ongelukkig zijn moet!

Ik verzogt haar, ten beſluite van mijne wederaangedrongene drangredenen, om te ſchrijven aan Juffer Howe, voor dat Juffer Howe's antwoord koomen konde, op dat zij den tegenwoordigen

ſtaat der zaaken voor haar mogt openleggen; en indien zij aan haar oordeel zig gedraagen *wilde*, haar gelegenheid verleenen om hetzelve te geeven, op eene volkoomene kundigheid van het geval ———

Zo zoude ik doen, Hr. Lovelace, was het antwoord, indien ik zelve in twijffel ſtond, wat ik kiezen zoude; het Huwelijk, of het Ontwerp 't welk ik gemeld hebbe. Gij kunt niet anders denken, mijn Heer, of het laatſte moet mijne keuze zijn. Ik wenſche van u af te ſcheiden met bezadigdheid ——— Dring mij niet tot het herhaalen ———

Van mij af te ſcheiden, Madam, viel ik 'er tusſchen in! ——— Ik kan die woorden niet verdraagen! —— Dog laate ik u bidden, evenwel, om te ſchrijven aan Juffer Howe. Ik hoope, indien Juffer Howe mijne vijandin niet is ———

Zij is geen vijandin van uw perſoon, mijn Heer; —— gelijk gij overtuigd zoudt worden, zo gij *haaren laatſten Brief aan mij zag't* (a). Maar waare zij geen vijandin van uwe *bedrijven*, dan zoude zij nog *mijne* vriendin, nog eene vriendin der *deugd* zijn. Waarom wilt gij mij tergen, Hr. Lovelace, om zulke harde uitdrukkingen te gebruiken, waartoe ik, hoe zeer gij ook dezelve verdiend hebt, thans niet genegen ben; als die in de twee voorgaende dagen al genoeg geleeden hebbe van mijne eigene heftigheid?

Ik beet mijne lip van gemelijkheid. Ik zweeg ſtil.

Juf-

(a) De Lady meent eenvoudiglijk den nagemaakten van den Hr. Lovelace. Zie bl. 242, env.

Juffer Howe, ging zij voort, is van den ſtaat der zaaken reeds volkoomen kundig, mijn Heer. Het antwoord, dat ik van haar verwagte, heeft zijn opzigt op *mijzelve*, niet op *u*. Haar hart blaakt te veel van ijver in de zaak der vriendſchap, dan dat ze mij, een oogenblik langer dan noodzaakelijk is, in onzekerheid zou laaten omtrent hetgeen ik behoeve te weeten. Ook hangt haar antwoord niet volſtrektlijk van haar zelve af. Zij moet eerſt iemand ſpreeken; en die moet miſſchien nog andere ſpreeken.

Dat vervloekt ſmokkelwijf, Jan! ——— Juffer Howe's Townſend, buiten twijffel! ——— Verraderij, vonden, liſten, ſtreeken! —— Onderaardſche Mollen zijn deeze vrouwluij ——— Maar de aarde mag mij ook bedekken! ik mag ook een Mol worden, dagt ik, indien zij haar oogmerk bereiken! —— En indien deeze Lady mij nu ontkoomt!

Zij bekende regtuit, dat zij al van gedagten was geweeſt om, *zonder dat iemand van ons wiſt waar zij geſtooven was*, te ſcheep te gaen naar de eene of andere van onze Americaanſche Colonien. Maar nu zij *gedwongen* geweeſt was om mij te zien ('t welk haar grootſte ſchrik was geweeſt, en om welk te vermijden zij haar leeven wel had willen geeven) dagt zij dat zij gelukkigſt zou kunnen worden, met haar voorgaende gekoeſterd ontwerp weder aan te vatten, indien Juffer Howe eene eerelijke en heimelijke ſchuilplaatze voor haar konde vinden, tot dat haar Neef Morden kon overkoomen. Dog indien hij niet ſchielijk kwam, en indien zij eenige zwaarigheid had

om eene veilige toevlugt te krijgen, het zij voor de vervolgingen van haaren Broeder, of van *iemand anders* [mij meenende, onderſtelle ik] dan mogt zij nog miſſchien wel buiten 's lands gaen: Want om de waarheid te zeggen, zij kon niet in gedagten neemen om weder naar haars Vaders huis te keeren; nademaal haars Broeders woede, haars Zuſters verwijtingen, haars Vaders toorn, en haars Moeders nog aandoenlijker droeveniſſen, en onder die alle haare eigene zelfbewuſtheid, voor haar ondraagelijk zijn zouden.

O Jan! Ik ben dood krank, ik kwijne, ik zieltooge, naar Juffer Howe's volgenden Brief! Ik zou wel willen binden, een bal in den mond ſtoppen, uitſchudden, rooven, en alles doen behalven moorden, om denzelven te onderſcheppen.

Dog al hoe onverzettelijk zij ook ſchijnt te zijn, het was niettemin voor mi baarblijkelijk, dat zij nog eenige tederheid voor mij had.

Zij weende menigmaal onder het praaten, en zugtede nog meermaalen. Zij keek mij tweemaalen aan met een oog van *ontwijffelbaare* goedheid, en driemaalen met een oog *hellende* naar medelijden en zagtmoedigheid: Dog deszelfs goedertieren ſtraalen wierden, om zo te ſpreeken, even dikwijls en *ſchielijk* te rug getrokken, en haar gelaat van mij afgekeerd, als of haar minzaam oog niet te betrouwen waare, en mijne gretige oogen niet wederſtaen kon; welke in de haare als zogten naar een verlooren hart, en tot in haare ziel zelf poogden door te dringen.

Meer dan eens vattede ik haare hand. Zij ſtelde zig niet *veel* in de weer tegen die vrijheid.

Ik

Ik drukte die eens met mijne lippen. Zij wierd niet *zeer* toornig. Zij fronſte wel; maar haar fronzen vertoonde meer verlegenheid dan verontwaardiginge.

Hoe kwam de lieve ziel, (die met zulk een zijden kleed omhangen is) aan alle haare Standvaſtigheid (a)? ——— Was het noodig, dat de werkzaame ſtrafheid van zulk een dwingeland van een *Vader*, gemengd wierd met zulk eene lijdzaame goedaartigheid van eene wil-looze *Moeder*, om eene Standvaſtigheid, eene Gelijkmoedigheid, eene Beſtendigheid voort te brengen in de *Dogter*, op welke nooit eenige vrouw te vooren zig beroemen konde? —— Indien dat zo is, dan is zij aan dien overheerſchenden Vader meer verpligt, dan ik mij had kunnen verbeelden, dat een menſch zijn kon, welke iedereen die met haar verknogt was aanzien bijzettede, meer dan de Kroon zelve kon verleenen.

Ik hoopte, zeide ik, dat zij het voorgenomen bezoek zou toelaaten, 't welk ik zo dikwijls gemeld had, van de twee Ladys.

Zij was *hier*. Zij had *mij* al gezien. Zij kon zigzelve tegenwoordig niet helpen. Zij had altoos de hoogſte agtinge voor de Ladys mijner familie, van wegens haare eerwaardige characters. Waarop zij haar lief gelaat van mij afkeerde, en eene half-opgekoomene zugt overmeeſterde.

Ik knielde toen voor haar. Het was op een groen

(a) Zie D. I. bl. 79. 134, 135, 197, 198. over hetgeen zij zelve zegt aangaende die Standvaſtigheid, over welke de Hr. Lovelace, ſchoon *welverdiend* nadeel daarbij lijdende, niet kan nalaaten zig te verwonderen,

groen kuſſen; want wij wandelden in het grasperk. Ik greep haare hand. Ik ſmeekte haar met eenen ernſt, die mijn hart, zo als ik voelen konde, in mijne oogen opvoerde, om door haare Vergiffenis en Voorbeeld, mij derzelver, en haarer eigene goedertierene en edelmoedige wenſchen meer waardig te maaken. Bij mijne ziel, Madam, zeide ik, gij doorwondt mij met uwe goedheid, uwe onverdiende goedheid! en ik kan het niet verdraagen!

Waarom, waarom, dagt ik, gelijk ik verſcheidene maalen dagt geduurende dit geſprek, wil zij het mij niet *edelmoediglijk* vergeeven! Waarom wil zij het voor mij noodzaakelijk maaken, om Lady Eliſabet en mijne Nigt te haalen tot mijn bijſtand? Kan eene veſtinge, welke op de eerſte opeiſchinge zig niet overgeeft aan eenen onweerſtaenbaaren overwinnaar, dezelve voordeelige capitulatie verwagten, als of ze hem de moeite niet verſchafte van zijne zwaare artillerij tegen dezelve aan te voeren en te planten?

Welke *Gevoeligheden*, zeide het godlijk ſchepzel, haare hand mij ontrukkende, moet gij onderdrukt hebben! —— Welk eene verſchrikkelijke verhardinge moet als een oordeel van God uw hart bevangen hebben; die bekwaam zijt tot zodanige roeringen als gij zomtijds getoond hebt; en tot zodanige gevoelens als zomtijds van uwe lippen gevloeid zijn; en nogthans die alle zo verre kunt zijn te boven gekoomen, dat gij in ſtaat zijt om te handelen zo als gij gehandeld hebt, en dat met een vaſt opzet en voorbedagtlijk; en wel, zo als

als men *zegt*, uw geheel leeven lang, van uwe kindsheid af tot op deezen tijd!

Ik zeide haar, dat ik gehoopt had, van wegens de edelmoedige bekommeringe, die zij voor mij had laaten blijken, wanneer ik eene zo ſchielijke en gevaarlijke onpaſſelijkheid kreeg —— [De Ipecacuanha-proef, Jan!]

Zij viel mij in de reden. —— Gij hebt mij wel beloond voor de bekommeringe, waarvan gij ſpreekt! ——— Evenwel wil ik wel ronduit bekennen, nu ik vaſt beſlooten hebbe niet meer om u te denken, dat gij (hoe onvergenoegd ik niettemin met u was) wel hadt kunnen deel krijgen —

Zij maakte eene tuſſchenpoos. Ik verzogt haar om voort te gaen.

Onderſtelt gij, mijn Heer, en zij keerde haar lief aangezigt van mij af, terwijl wij wandelden; onderſtelt gij, dat ik niet gedagt had om mij een plan te ontwerpen, naar welk ik mij zelve mogt beſtieren, wanneer ik mij zo ongelukkiglijk bedrogen, en mijzelve, om zo te ſpreeken, ontſtolen vond? ——— Wanneer ik vond, dat ik niet kon zijn en doen, hetgeen ik wenſchte *te zijn* en *te doen*; kunt gij u verbeelden, dat ik mijne gedagten niet had laaten gaen, welke weg *naaſt* daaraan gevoegelijk waare in te ſlaen? —— En gelooft gij, dat het mij al niet eenige moeite gekoſt heeft, om volgens deezen *naaſt* daaraan koomenden weg, verpligt te zijn ———

Daar hield zij weder ſtil.

Dog laat ons het geſprek afbreeken, hervattede zij Het onderwerp wordt al te — Zij zugtede — Laat ons het geſprek afbreeken — Ik zal bin-

binnen gaen — Ik zal mij gereed maaken om ter kerk te gaen — [De duivel! dagt ik]. Zo goed als ik kan te voorſchijn koomen in deeze allen-dag-gedragen kleederen — zigzelve beſchouwende — zal ik ter kerke gaen.

Zij keerde zig toen van mij af om in huis te gaen.

Zegen mij, mijn bemind Schepzel, zegen mij met de aanhoudinge van deeze zielroerende verkeeringe — Wroeginge heeft mijn hart bevangen! — Ik hebbe ten uiterſten kwaad gedaen — Geef mij verder reden, om mijne roekelooze dwaasheid te vervloeken, door de aanhoudinge van dit bezadigd, dit zieldoordringend geſprek.

Neen, neen, mijn Hr. Lovelace. Ik hebbe al te veel gezegd. Ongeduld begint op mij in te dringen. Indien gij mij bij de Ladys kunt verſchoonen, zal het beter zijn voor de geruſtheid van mijn Gemoed, en voor uwe Agtinge, dat ik haar niet zie. Noem mij bij *haar* al te vies, eigenzinnig, femelagtig; al wat u belieft, moogt gij mij bij haar noemen. Niemand buiten Juffer Howe, van welke, naaſt den Almagtigen, en mijne eigene Moeder, ik wenſche te worden vrijgeſproken van moedwilligen miſſlag, zal alles weeten wat 'er gebeurd is. Wees gij zo gelukkig, als gij kunt worden! ——— *Verdien* om gelukkig te worden, en gij zult het zijn, ten minſten in uwe eigene overdenkinge, al waart gij nog zo ongelukkig in andere opzigten. Wat mijzelve aangaet, indien ik in ſtaat zal zijn om bij eene behoorelijke overdenkinge op mijn eigen gedrag te rug te zien, zonder mijzelve dat groot verwijt te moeten doen,

van

van moedwillig, en tegen het ligt van mijn eigen oordeel gedoold te hebben; zal ik gelukkiger zijn dan of ik alles had, wat de wereld voor begeerelijk rekent.

Het edel ſchepzel ging voort; want ik kon niet ſpreeken.

Deeze vrijſpreekinge van mijzelve, hoope ik, dat, als mij kragten genoeg verleend worden om de duiſternis te verdrijven, welke mijn geeſt tegenwoordig maar al te dikwijls overſchaduwt, mij zal verheffen boven alle de rampen, die mij kunnen overkoomen.

Haare geheele perſoon wierd van haare gevoelens bezield en bewrogt. Zij ſcheen rijziger dan voorheen. Hoe verhefte de Godheid die in haar was haar, niet alleen boven mij, maar ook boven haar zelve!

Godlijk Schepzel! (gelijk ik haar *agtede*) *noemde* ik haar. Ik erkende de verhevenheid van haaren geeſt; en zou voortgaen —— Maar zij viel mij in de reden —— Alle menſchlijke voortreffelijkheid, zeide zij, geldt alleen in vergelijkinge. Mijn Geeſt, geloove ik, is inderdaad verheven boven den uwen, daar de uwe door kwaade hebbelijkheden zo zeer verlaagd is: Dog dit zou ik niet geweeten hebben, indien gij geen *moeite genomen* hadt, om mij van de minderheid van den uwen te overtuigen.

Hoe groot, hoe verheven groot, is dit ſchepzel! — Bij mijne ziel, ik kan haar haare Deugden niet vergeeven! — Het is niet te verdraagen, zelfbewuſt te zijn van de oneindige minderheid, welke zij mij toeſchrijft. —— Maar waarom wil zij

van

van mij afloopen, als goede voorneemens plaatze grijpen? — Het gloeijend ijzer wil zij niet gaen ſmeeden — O waarom wil zij het buigzaam Waſch laaten hard worden?

Wij hadden maar een weinig treden naar het huis gedaen, wanneer de onbeſcheidene vrouwen ons te gemoet kwamen, met de aankondiginge dat het ontbijt gereed was. Ik konde ſlegts met opgeheven handen, haar ſmeeken om mij hoope te geeven van onze zamenſpraak na het ontbijt te hervatten.

Neen; zij wilde naar kerk gaen.

En zij ging in huis, en regelregt de trap op. Nog wilde zij mij verpligten met haar gezelſchap aan den Thee-tafel.

Ik bood door Juffr. Moore aan, om liever en den tafel en de kamer te verlaaten, dan dat zij zigzelve daarvan zou uitſluiten, of de twee weduwen berooven van de gunſt van haar gezelſchap.

Dat was de zaak alleen niet, gaf zij Juffr. Moore te kennen. Zij had haare uiterſte pooginge gedaen om haare gramſchap te bedwingen. Dit had haar al eenige moeite gekoſt. Zij was nu begeerig om zigzelve te bedaaren, op hoope dat zij eenig nut mogt trekken uit den Godsdienſt, welken zij ſtond bij te woonen.

Juffr. Moore hoopte dat zij aan het middagmaal zou tegenwoordig zijn.

Zij had liever daarvan willen verſchoond zijn. Nogthans, indien zij die gemoedsgeſteldheid, welke zij hoopte, verkrijgen konde, zou zij mogelijk niet ongenegen zijn van te toonen, dat zij die Gevoeligheden was te boven gekoomen, welke den man

man eenen ſchijn van gewigt bijzetteden, die bij haar niet meer verdiende te zijn hetgeen hij geweeſt was.

Dit wierd ongetwijffeld gezegd om Juffr. Moore te verſtaen te geeven, dat wij door ons geſprek in den tuin niet verzoend waaren.

Juffr. Moore ſcheen zig te verwonderen, dat wij, na eene zo lange onderhandelinge, malkanderen niet beter verſtonden; en te meer, alzo zij geloofde, dat de Lady zig den voorſlag had laaten welgevallen aangaende de herhaalinge van de Plegtigheid, op welke ik haar verteld had dat van haaren Oom Harlowe geſtaen wierd. Dog hiervan gaf ik reden, door beide de weduwen te vertellen, dat zij beſlooten had zig te binnen te houden, tot dat zij van Capitein Tomlinſon vernam, of haar Oom in perſoon bij de Plegtigheid wilde tegenwoordig zijn, of dien braaven heer daartoe als zijn gelaſtigden benoemen wilde.

Ten aanzien van deeze bijzonderheid, beval ik haar weder eene ſtrikte geheimhoudinge; hetwelk van de weduwen beloofd wierd, zo voor zigzelve, als voor Juffer Rawlins; van welker ſtilzwijgendheid zij mij zulk een berigt gaven, waardoor bleek, dat zij de *Geheimbewaarſter-generaal* was van alle vrouwen van fatzoen te Hamſtead.

Heere, Jan! Welk eene wereld vol kwaade ſtukjes moet Juffer Rawlins, op deezen voet, weeten! —— Welk eene Pandora's doos moet haar boezem zijn! ——— Nogthans, hadde ik niets 't welk mijner oplettendheid waardiger was om in agt te neemen, zoude ik wel willen aanneemen

om dezelve te openen, en mijn gebruik te maaken van de ontdekkinge.

En nu, Belford, merkt gij wel, dat al mijn ſteun is op de bemiddelinge van Lady Eliſabet en Juffer Montague; en op de hoope van Juffer Howe's naaſtvolgenden Brief te onderſcheppen.

XXIV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

De ſchoone Onverbiddelijke is metterdaad nu naar kerk gegaen, met Juffr. Moore en Juffr. Bevis. Dog Willem paſt naaukeuriglijk op haare beweegingen; en ik houde mij bij de werken om ter aller gelegenheid kundſchap van hem te ontvangen.

Zij *verkoos* niet [Een magtig woord bij de Sexe; als of zij *altijd* haaren eigenen wil moeſten hebben!] dat ik haar zou oppaſſen. Ik drong daar niet ſterk op, op dat zij niet in het begrip mogt koomen, dat ik reden dagt te hebben om aan haare vrijwillige weeromkoomſt te twijffelen.

Eens kreeg ik het in mijn hoofd om voor Juffr. Bevis andere bezigheid te vinden. En ik geloove, dat zij al zo veel pleizier zou gehad hebben in mijn gezelſchap, als om ter kerk te gaen; want zij ſcheen in haar beſluit te wankelen, toen ik haar zeide, dat het genoeg was dat 'er twee

uit

uit een huisgezin op eenen dag ter kerke gingen. Dog dewijl zij haar Goed (gelijk de vrouwen alles noemen) aan had, en haare Moeij Moore verwagtede dat ze haar zou vergezellen, dagt zij het beſt om mede te gaen —— *Op dat het geen miſſelijken ſchijn mogt hebben, zo als je wel weet*, luiſterde zij aan eenen, dien het weinig ſcheelen kon welken ſchijn het mogt hebben.

Dus ben ik hier in mijne Eetzaal; en hebbe niets te doen dan ſchrijven, tot dat zij weerom koomen.

En wat zal mijn onderwerp zijn, denkt gij? —— Wel, het oud verſleeten onderwerp, voorzeker; Zelf-ſtrijd —— door wroeginge, die mij voor een tijd beſpringt: Want alzo de ſlag nog niet geveld is, zo verdubbelt haar beſcherm-engel zijne poogingen om haar te behouden.

Indien het *dat* niet zij, [En egter, welke magt kan *haar* beſcherm-engel dog hebben over *mij?*] weete ik niet wat het is, hetwelk mijne wraakzugt ſtuijt, zo dikwijls ik op verraad toelegge tegen eene zo oppermagtige deugd. De Conſcientie is dood en uit den weg, zo als ik u verteld hebbe; dus kan het die niet zijn. Eene jonge Conſcientie, die gelijk de phœnix, uit de aſch der oude oprijſt, kan het zekerlijk niet zijn. Dog indien het die waare, zoude het jammer zijn, dat ik eene jonge Conſcientie niet zou kunnen dood leggen en ſmooren.

Wel dan moet het LIEFDE zijn, verbeelde ik mij. De LIEFDE zelve, eene van boven aangeblaazene Lieſde jegens zulk een aanbiddelijk voorwerp —— Ook mogelijk dat ik eenigzins meer

gelet hebbe op uwe fleemende beweegredenen ten haaren voordeele.

Laaten wij dan toeſtaen, dat LIEFDE het beweegend beginzel is; en te meer, alzo de LIEFDE natuurelijk den Minnaar ongenegen maakt om misnoegen te geeven aan het voorwerp zijner vlammen; en daar hij weetende dat eene ergernis met voorbedagt *overleg* bedreeven eene doodlijke ergernis voor haar zijn zoude, niet verdraagen kan dat ik denke om haar dezelve aan te doen.

Laaten de LIEFDE en ik een weinig te zamen praaten over dit onderwerp —— Het zij dan eene *Jonge Conſcientie*, of *Liefde*, of *Gijzelve*, Jan, gij ziet dat ik 'er voor ben om elken bloedbeuling gehoor te geeven. Dog *deeze* moet de laatſte redenſtrijd zijn over dit onderwerp; want ſtaet haar noodlot nu niet eenigzins op het punt van beſliſt te worden? En moet mijn naaſte ſtap niet onherroepelijk zijn, naar welken kant die ook gerigt zij?

* * * *
 * *

En nu is de redenſtrijd over.

Duizend mooije dingen (want de LIEFDE is minzaamer dan de CONSCIENTIE) heeft deeze kleine kabouter ten haaren voordeele ingebragt.

Hij hield ſtaende dat hij onzer beider harten wel kende: En beweerde, dat ſchoon mijne Liefde eene bijſter ſterke en magtige Liefde waare; en ſchoon ze zig de verdienſte kon toe-eigenen van den getrouwen dienſt van veele maanden, en met on-

oneindig zwaarigheden hadde te worſtelen gehad; dat zij nogthans DE REGTE ZOORT VAN LIEFDE niet is.

De regte zoort van Liefde! —— Wat een ſlegthoofd! ——— Maar, met behoorelijke eerbied voor uwe godheid, zeide ik, wat heeft zij dog bij U verdiend, dat gij op haare zijde moet zijn? Is de *haare*, bidde ik u, eene *regte zoort van Liefde?* Is het wel *Liefde* in 't geheel? Zij *geeft niet voor* dat ze het is? Zij erkent uwe oppermagt niet. Wat d—l beweegt u om zo ernſtig te pleiten voor eene weerſpanneling, die uwe magt in den wind ſlaet?

En toen kwam hij met zijne *Indien's* en *Ende's* voor den dag ——— En het zou Lieſde, en wel eene Liefde van de verhevenſte zoort *geweeſt zijn*, en *nog* zijn, geloofde hij, indien ik dezelve wilde aanmoedigen door de *regte zoort van Liefde*, waarvan hij ſprak: En ter verdeediginge van zijn gevoelen, bragt hij haare eigene bekenteniſſen in, zo wel die van giſteren, als die van heden ogtend: En ging zelf zo verre te rug als tot mijne Ipecacuanha-ziekte.

Ik praatte nooit te vooren zo gemeenzaam met zijne godheid: Gij moogt derhalven wel denken, dat zijne ſpraak mij miſſelijk in de ooren klonk. En daarop gaf hij mij te kennen, hoe dikwijls ik koud water gegooid had op de bekoorelijkſte vlam, welke den boezem eener Lady ooit deed gloeijen, terwijl die nog maar jong en eerſt gebooren was.

Ik vraagde hem naar eene beſchrijvinge van deeze *regte zoort* van Liefde. Hij poogde die

te geeven: Maar ſlaagde daarin heel droevig: Nog konde ik, al moeſt 'er mijn leeven aan hangen, overtuigd worden, dat hetgeen hij meende te roemen, LIEFDE was.

Kortom, wij hadden een aanmerkelijk geſchil over dit onderwerp, waarin hij aandrong op de *weergadelooze verdienſte* van de Lady. Niettemin kreeg ik de overhand over hem; want hij wierd volſtrektlijk ſtom gepraat, wanneer ik (haare tegenwoordige ſtijfzinnigheid al daar laatende, welke egter een genoegzaam antwoord was op alles wat hij inbragt) beweerde en aanbood om, door duizend voorbeelden *voor de vuiſt*, te bewijzen, dat Liefde niet beſtierd wierd door *verdienſte*, nog onder de heerſchappij kon ſtaen van *voorzigtigheid*, of van eenig ander *redelijk vermogen:* En dat, indien de Lady voor Liefde vatbaar waare, het zulk eene zoort van Liefde was, *met welke hij niets te maaken had*, en hoedanige nooit te vooren geheerſcht had in een vrouwelijk hart.

Ik vraagde hem, Wat hij dagt van haare vlugt van mij, in eenen tijd dat ik wel meer dan half overwonnen was van die *regte zoort van Liefde*, van welke hij ſprak? —— En toen toonde ik hem den Brief, dien zij ſchreef, en voor mij leggen liet, met oogmerk ongetwijffeld om mij van hartzeer te doen ſterven, of mij aan te voeren om mijzelven te verhangen, te verzuipen, of voor den kop te ſchieten; om niets te zeggen van eene menigte van verklaaringen door haar gedaen, waarmede zij zijn vermogen tartede, en alles wat naar Liefde zweemde in haar gedrag jegens mij,

weet

weet aan de vervolginge en verſtootinge van haare vrienden; 't welk haar om mij deed denken ſlegts als haare laatſte toevlugt.

LIEFDE gaf haar toen op. De Brief, zeide hij, verdiende nog vergiffenis nog verſchooninge. Hij dagt niet, dat hij voor zulk eene *openbaare* weerſpanneling gepleit had. En voor het overige zoude hij een verraader zijn van de regten zijner eigene opperheerſchappije, indien hetgeen ik had bijgebragt waar was, en hij nog zou voortgaen met voor haar te pleiten.

Ik zwoer dat alles waaragtig was. En ik zwoer naar *waarheid:* Hetwelk ik miſſchien juiſt altijd niet doe.

En wat denkt gij nu dat van de Lady worden moet, die de LIEFDE zelve opgeeft, en voor welke de CONSCIENTIE niet kan pleiten?

XXV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zondag-namiddag.

O Belford! hoe na op eene hairs-breedte ben ik aan mijn bederf geweeſt, en hoe gelukkig het ontkoomen! ——— Zodanig, dat ik beeve tuſſchen ſchrik en blijdſchap, als ik bedenke wat 'er had *kunnen* gebeuren, en niet gebeurd is.

Welk eene ſtijfzinnige meid is deeze, dus te

kampen met haar Noodlot, daar ze egter reden heeft om te denken, dat haare Sterren zelf tegen haar vegten! Ik ben de gelukkigſte aller menſchen! —— Maar mijn adem begeeft mij genoegzaam, als ik overweege aan welken dunnen draad mijn Noodlot gehangen heeft.

Maar om u niet langer in 't onzekere te houden; Ik hebbe, nog geen half uur geleeden, den verwagten Brief van Juffer Howe in mijne magt gekreegen —— En door *zulk* een toeval! Dog ik zal hier deezen, met den voorgaenden afvaardigen; alzo uw boode wagt.

XXVI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE. *Ten Vervolge.*

Dus ging het toe ——— Mijne Bekoorſter vergezelde Juffr. Moore deezen namiddag wederom ter kerke. Ik had, in de *eerſte* plaatze, zeer ernſtig aangehouden, om haar gezelſchap aan het middagmaal te verwerven: Dog te vergeefs. Volgens hetgeen zij aan Juffr. Moore gezegd had (a), was ik *van al te veel gewigt* bij haar, dan dat mij die gunſt zou worden oegeſtaen. In de *tweede* plaatze, ſmeekte ik haar om mij, na het middagmaal, nog met eene wandelinge in den tuin te begunſtigen. Maar zij *wilde* weder ter kerk gaen. En welke reden hebbe ik om daarover verblijd te zijn!

Mij-

(a) Zie bl. 368, 369.

Mijne waardige vriendin Juffr. Bevis dagt, dat eene Preek op een dag, wel in agt genomen zijnde, genoeg was; dus bleef zij t' huis om mij gezelſchap te houden.

De Lady en Juffr. Moore waaren geen quartier-uurs uitgeweeſt, wanneer 'er een jonge Boeren-knaap te paard aan de deur kwam, en vraagde naar Juffr. *Henriette Lucas*. De weduw en ik (geen beſluit hebbende genomen waarmede wij elkanderen den tijd zouden korten) waaren in de kamer, naaſt aan de deur; en als ik den knaap hoorde vraagen, O mijne waarde Juffer Bevis, zeide ik, ik ben verlooren, voor altoos verlooren, indien gij 'er mij niet uit helpt! —— Nademaal daar, naar alle waarſchijnelijkheid, een boode is van die onverzoenbaare Juffer Howe met een Brief; welke, indien hij aan Mevr. Lovelace worde ter hand geſteld, mogelijk alles zal om verre gooijen wat wij gebouwd hebben.

Wat wildt gij hebben, zeide zij, dat ik doe?

Roep van ſtonden aan de meid, op dat ik die haare les mag geeven; en indien het zo zij als ik mij verbeelde, zal ik u zeggen wat gij doen zult.

Wed. Margriet! — Margriet! koom eens aanſtonds hier.

Lovel. Wat antwoord, Margrietje, gaft gij den man, als hij vraagde naar Juffr. *Henriette Lucas?*

Grietje. Ik vraagde alleen, Wat zijne boodſchap was, en van wie hij kwam? (Want, mijn Heer, je Weledelheids knegt had mij verteld hoe de zaaken ſtonden): En op u roepen kwam ik binnen, Madam, voor dat hij mij antwoordde.

Lovel. Wel, kind, indien gij ooit zelve wenſcht in uw huwelijk gelukkig te worden, en gaarn zien zoudt dat diegeene te loor geſteld wierden, die 'er op uit zijn om kwaad tuſſchen u en uwen Man te ſtooken, zo zie dat gij zijne boodſchap uit hem krijgt, of den Brief, zo hij eenen heeft, en breng dezelve aan mij, en zeg 'er niets van aan Mevr. Lovelace als zij inkoomt; en daar is een guinie voor u.

Grietje. Ik wil alles gaarn doen wat ik kan ten dienſt van je Weledelheid voor niet [Niettemin met eene bereidvaardige hand de guinie aanneemende]: Want Mr. Willem heeft mij verteld wat een goed heer gij zijt.

Weg ging Grietje naar den knaap aan de deur.

Grietje. Wat is uwe boodſchap, vriend, bij Juffr. *Henriette Lucas?*

Knegt. Ik moet haar zelve ſpreeken.

Lovel. Mijn *lieffte* weeuwtje, verbeeld gij de perſoon van Mevr. Lovelace —— Om Gods wil ſpeel gij eens voor Mevr. Lovelace.

Wed. Ik de perſoon verbeelden van Mevr. Lovelace, mijn Heer! Hoe kan ik dat doen? —— Zij is blank; Ik ben bruin. Zij is teder: ik ben vet ——

Lovel. Dat kan niet ſcheelen, dat komt 'er niet op aan ——— De vent kan wel een knegt zijn die eerſt gekoomen is: Hij is niet in livereij, zie ik. Mogelijk kent hij haar niet van perſoon. Gij kunt wel van de zon verbrand, en wat waterzugtig zijn.

Wed.

Wed. Waterzugtige luiden zien 'er niet zo fris en rood uit als ik ——

Lovel. Dat 's waar ——— Maar mogelijk weet de kinkel dat niet. Het is maar om hem voor tegenwoordig te pieren.

Grietje, Grietje, riep ik, met eene vrouwenſtem, zagtjes aan de deur. Madam, antwoordde Grietje; en kwam bij mij aan de kamer-deur.

Lovel. Zeg hem dat de Lady ziek is; en wat is gaen leggen op een ruſtbank. En maak, zo veel gij kunt, zijne boodſchap uit hem te krijgen.

Weg ging Grietje.

Lovel. Nu, mijne lieve weduw, ga op den Bank regt uit leggen, en leg uwen neusdoek over uw aangezigt, op dat, indien hij u zelve ſpreeken wil, hij uwe oogen en uw hair niet zien moge. — Zo —— Dat 's goed. Ik zal hier bij u in het ſchrijfkamertje gaen.

Zo deed ik.

Grietje [weeromkoomende]. Hij wil mij zijne boodſchap niet overleveren. Hij wil Henriette Lucas zelve ſpreeken.

Lovel. [de deur in de hand houdende] Zeg hem, dat Dit Henriette Lucas is; en laat hem maar binnen koomen. Luiſter hem in 't oor (zo hij 'er aan twijffelt) dat zij verbrand, waterzugtig, en dezelve juffrouw niet is die ze plegt te zijn.

Weg ging Margriet.

Lovel. En nu, mijne waarde weduw, laat mij eens zien, hoe fraaij gij u als Mevr. Lovelace kunt houden! ——— Vraag, of hij van Juffer Howe koomt. Vraag, of hij bij haar woont.

Vraag,

Vraag, hoe ze vaart. Noem haar, bij ieder woord, uwe waarde Juffer Howe. Bied hem geld aan —— Daar hebt gij een halve Guinie voor hem —— Klaag over uw hoofd, om een voorwendzel te hebben van te blijven leggen; en bedek uw voorhoofd en uwe oogen met uwe hand, daar uw neusdoek uw aangezigt niet verbergt. — Dat 's goed —— En geef den vent zijn affcheid ——— [Daar koomt hij] ——— zo ras als gij maar kunt.

De knaap kwam binnen, buigende en ftrijkvoetende, en zijn hoed met beide zijne handen vooruit houdende.

Knegt. Het is me leed, Madam, met je permiffie, dat ik je niet wel vinde.

Weduw. Wat is uwe boodfchap aan mij, vriend?

Knegt. Gij zijt Juffr. Henriette Lucas, onderftelle ik, Madam?

Weduw. Ja. Koomt gij van Juffer Howe?

Knegt. Van die koome ik, Madam.

Weduw. Weet gij mijn regten naam, vriend?

Knegt. Ik zou erg genoeg zijn om die te raaden. Maar dat is mijne boodfchap niet.

Wed. Wat is dan uwe boodfchap? Ik hoope dat Juffer Howe wel is?

Knegt. Ja dog, Madam; heel wel, God dank. Ik wenfchte wel dat gij ook zo waart.

Wed. Ik hebbe al te veel droefheid om wel te zijn.

Knegt. Zo dunkt mij hebbe ik ook al *hoore* zeggen.

Wed.

Wed. Mijn hoofd doet zo vreezelijk zeer, dat ik het niet kan ophouden. Ik moet u verzoeken om mij uwe boodſchap te kennen te geeven.

Knegt. Ik zal, en daarmede gedaen, mijne boodſchap is haaſt bekend gemaakt. Het is maar om u deuze Brief in je eige *partekliere* handen te geeven ——— Daar is hij.

Wed. [*Dien aanneemende*] Van mijne waarde vriendin Juffer Howe? ——— Och mijn hoofd!

Knegt. Ja, Madam: Maar het is me leed dat je zo ſlegt geſteld bent.

Wed. Woont gij bij Juffer Howe?

Knegt. Neen, Madam: Ik bin ien van heur boere-zoonen. Heur Lady moeder mot niet weete, dat ik op deuze boodſchap uit bin. Dog de Brief onderſtelle ik zal u alles wel berigten.

Wed. Waarmede zal ik u voldoen voor deeze vriendlijke moeite?

Knegt. Wel nieuwers mêe, wat te praat! Dat ik doe is ter Liefde van Juffer Howe. Zij zel me meer dan genoeg voldoene. Maar mogelijk kan je heur gien antwoord zende, zo ziek ben je?

Wed. Was u geordonneerd om naar een antwoord te wagten?

Knegt. Neen: Dat kan ik juiſt niet zegge. Maar mij wierd bevolen om te zien hoe je 'er uitzag, en hoe je voer; en zo je ien regel of zo ſchreef, daar wel zorg veur te draage, en ze allien in 't ſecreet aan onze jonge Landvrouw te geeve.

Wed. Gij ziet dat ik 'er wonderlijk uitzie. Niet zo wel als ik plegt te doen.

Knegt.

Knegt. Neen; dog ik weete niet dat ik je ooit meer zag als iens voorheen en dat was bij een Hek, daar ik u en mijne jonge Landvrouw ontmoette; maar ik wiſt wel beter als dat ik ien fatſoenlijke juffrouw in de tronij zou kijke; inzonderheid bij ien Hek.

Wed. Wilt gij ook iets eeten of drinken, vriend?

Knegt. Eén kroes dun Bier, dat kan me niet ſcheelen.

Wed. Margriet, neem den jongman mede, en onthaal hem met hetgeen hier in huis is.

Knegt. Uw dienaar, Madam. Dog zo als ik hier naar toe kwam, bleef ik eeten, daar ginder op de Heij, anders om je de waarheid te zeggen, zou ik hier al eer geweeſt zijn. [*Dank zij mijne Sterren, dagt ik, dat gij dat deedt*] Een ſtuk gezouten Oſſevleeſch ſtond 'er op tafel, in de herberg het Kaſteel, daar ik ſtil hield om naar dit huis te verneeme: En dus, hoewel ik maar voorhad mijn keelgat reisjes te ſmeeren, kond ik ook niet nalaate te eeten. Dus zal ik je dun bier maar iensjes proeve; want het oſſevleeſch was dapper gezouten.

Babbelende hond! Dat je de pokken! dagt ik.

Hij ging, buigende en ſtrijkvoetende, heen.

Margariet, zeide ik zagtjes, met eene vrouwen ſtem [uit het ſchrijfkamertje wippende, en de kamer-deur in mijne hand houdende] Maak dat gij hem, zo ras als gij kunt, uit den huize krijgt, op dat zij niet uit de kerk koomen, en hem hier betrappen!

Grietje. Heb daar geen vreeze voor, mijn Heer. De

De knaap ging naar beneden, en dronk naar het ſchijnt, eene goede teug Ale; en Margriet merkende dat hij zeer praatziek was, zeide hem, Zij verzogt hem pardon; zij had een Vrijer die zo even uit zee gekoomen was, welken zij gedrongen was geweeſt in de ſpijskamer te verbergen; Dus hield zij zig verzekerd, dat hij haar wel verſchoonen zou van langer bij hem te blijven.

Ja, ja, zeker, zeide de kinkel: *Want ſchoon hij zelve geen wild kon opdoen, wilde hij eens anders jagt niet verknoeijen.* Dog hij luiſterde haar in 't oor, dat een zeker Jonker Lovelace een *vermaledijde ſchurk* was, indien men de waarheid mogt zeggen.

Waarom dat, zeide Margriet? En zij zoude, zo als ze aan de weduw zeide (die mij dit alles weer vertelde) wel eene goede konkel om zijne ooren gegeven hebben.

Om dat hij alle vrouwen zoende, daar hij maar bijkwam.

Ter zelver tijd, vattede de hond Margariet in zijne armen, en zoende haar dat het klapte, vertelde zij naderhand aan Juffr. Bevis, zo dat zij het wel in de voorkamer had kunnen hooren.

Zodanig beſtaet de menſchlijke natuure, Jan: Dus werktze in perſoonen van allen ſtaat; en dus bedrijft de kinkel, zo wel als zijne meerderen, het geen hijzelve berispt; en berispt hetgeen hij bedrijft! Nogthans wiſt deeze boefagtige hond niet anders of de meid had een vrijer in de ſpijskamer opgeſlooten! Indien de waarheid bekend waare, zouden miſſchien eenige van de rood-gebakkesde melk-

melkmeiden. hem met al zo veel regt, als haare meerdere van dezelve Sexe Jonker Lovelace, eenen vermaledijden *ſchurk* mogen noemen.

De knaap gaf aan de meid te kennen, dat zo veel hij van het gelaat der jonge Lady had kunnen beſchouwen, het 'er heel *roodvallig* uitzag, bij hetgeen hij meende dat het was; en hij dagt dat zij vrij wat vetter was, zo als ze lag, en niet zo lang.

Alle vrouwluij zijn tot liſten en ſtreeken geboren, Jan; en pleegen die meer of min, zo als haare Vaders, Voogden, Gouvernantes, bij diere ondervindinge getuigen kunnen; en in Minne-handel zijn zij van natuure bedreeven, en wel de helft vlugger van vernuft dan de mannen. Deeze vaardige, ſchoon plompe meid, gaf hiervan een ſtaaltje, en werkte de leuze van waterzugt nog verder uit, die ik haar gegeven had. Dat de Lady zo dik ſcheen, kwam voort uit eene waterzugtige ongeſteldheid, en uit het rond poſtuur waarin ze lag — *Zeer waarſchijnelijk, zeker.* Dat zij hem korter voorkwam, konde hij wel gemerkt hebben dat hiervandaan kwam, dat zij haare voeten had opgetrokken, wegens pijn, en om dat de ruſtbank wat te kort was, onderſtelde zij —— *Zeper waar, daar had hij niet om edogt.* Haare roodvallige kleur kwam voort uit haare droefheid en hoofdpijn —— *Ja, dat zou wel kunnen weezen* ——— Dog hij was zeer wel in zijn ſchik, dat hij den Brief aan Juffer Henriette zelve ter hand geſteld had, gelijk hij aan Juffer Howe zou berigten.

Hij begeerde de Lady nog eens weer te zien, toen

toen hij wegging, en wilde zig daarvan niet laaten afbrengen. De Weduw zat derhalven op, met haar neusdoek over haar aangezigt, en met haar hoofd tegen het beſchot leunende.

Hij vraagde, of zij ook eenige *partikliere* boodſchap had?

Neen: zij was zo ziek dat ze niet kon ſchrijven; waarover zij zeer bedroefd was.

Zou hij 's volgenden dags nog eens weder aan vraagen? want hij zou eens naar London gaen, nu hij 'er zo nabij was; en hij zou dien nagt blijven bij een neef, die woonde in een ſtraat genoemd de Veter-laan,

Neen: zij zou ſchrijven zo dra zij in ſtaat was, en het zenden met den poſt.

Wel dan, indien zij niet met hem te zenden had, zou het mogelijk wel kunnen gebeuren dat hij een dag of twee in de ſtad bleef; want hij had nog nooit de Leeuwen in den Tour gezien, nog Bedlam, nog de Koninglijke Graffteden; en hij wilde een heiligen dag of twee maaken, gelijk hij daartoe verlof had, zo zij niets te beſtellen of te boodſchappen had, 't welk vereiſchte dat hij 's volgenden dags wederom voortſpoedde.

Dat had zij niet.

Zij bood hem de halve guinie aan, die ik haar voor hem gegeven had; maar hij weigerde die, met groote betuigingen van belargloosheid, en Liefde, zo als hij het noemde, tot Juffer Howe; om welke dienſt te doen, hij wel zou willen rijden tot aan het einde der wereld, of *zelf* naar Jericho.

En dus ging de malle vent zijn weg: En ik

was verblijd in mijn hart dat hij maar voort was; want ik vreesde niets zo zeer, dan dat hij zou gebleeven zijn tot dat ze uit de kerk kwamen.

Dus, Jan, kreeg ik, tot mijns *harten geruſtſtellinge*, den Brief van Juffer Howe; en dat wel door zulk een loop van toevalligheden, welke mij doet zeggen, dat de Sterren der Lady tegen haar vegten. Maar egter moet ik ook al heel veel toeſchrijven aan mijne eigene voorzorge in het neemen van goede maatregelen: Want hadde ik mij niet verzekerd van de Weduw door mijne vertellingen, en van de meid door mijnen knegt, dan zoude alles niets te beduiden gehad hebben. En ik had mij zo wel verzekerd van haare harten zelf, van de eene door eene enkele guinie, van de andere door een half-douzijn vuurige kusjes, en door den afkeer dien zij beide hadden van zulke ondeugende ſchepzelen, die vermaak ſchepten in kwaad te rokkenen tuſſchen Man en Vrouw, dat zij beloofden, dat nog Juffr. Moore, Juffer Rawlins, Mevr. Lovelace, nog eenig leevend menſch 'er iets van weeten zoude, voor dat het ten minſten eene week geleeden was, en ik 'er verlof toe gegeven had.

De Weduwe verblijdde zig, dat ik den Brief van de kwaadſtookſter gekreegen had. Ik maakte mijn excuus bij haar, en ging met denzelven aanſtonds alleen; en na dat ik dien gelezen had, viel ik aan mijn character-ſchrift, om u van mijn goed geluk kennis te geeven: En dewijl zij niet zo ras weerom kwamen als de Kerk uit was (zijnde, zo als naderhand bleek, bij Juffer Rawlins in huis getreden, en daar eene wijl vertoeſd

toefd hebbende, op dat zij die bemoeijal mogten mede brengen om met haar thee te drinken) zo ſchreef ik dus verre aan u, op dat gij, dus verre gekoomen zijnde, u ter deezer gelegenheid met mij mogt verheugen.

Zij zijn alle drie zo even ingekoomen.

Ik ſpoede mij naar haar toe.

XXVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD; *Schildkn.*

Ik ben met een anderen Brief aan u begonnen, waarin ik mijn verhaal vervolge: Dog ik geloove dat ik u deezen zenden zal, voor dat ik dien ten einde brenge. Uit den ingeſlooten zult gij zien, dat geen van beide de briefwiſſelſters eenige genade van mij verdient: En ik hebbe beſlooten om, als ik met de eene hebbe Afgedaen, met de andere te beginnen.

Indien gij zegt, Dat de tergingen, welke ik *eene* van haar hebbe aangedaen, de vrijheden van *deeze* billijken zullen; Ik antwoorde, Zo *zullen* ze bij iedereen buiten mijzelven. Maar hij die bekwaam is om die tergingen aan te doen, en de magt heeft om diegeene te ſtraffen, welke *dieswegens* kwaalijk van hem ſpreeken, *zal* verſtoordheid daarover toonen; en met te minder wroeginge misſchien, hoe meer hij die vrijheden verdiend heeft:

Indien gij zegt, Het is evenwel onregtmaatig zo te handelen; Antwoorde ik weder, dat de menſchlijke natuure het niettemin medebrengt. — En zoudt gij willen hebben dat ik geen *menſch* waare, Jan?

Lees hier dan den Brief, zo gij wilt. Dog gij zijt mijn vriend niet, indien gij onderneemt om voor eene van beide deeze ſtoute ſchepzels te pleiten, na dat gij dien gelezen *hebt*.

Aan Juffr. HENRIETTE LUCAS, *ten huize van Juffr.* MOORE *te* Hamſtead.

Na dat ik die ontdekkingen gedaen had van de ſchurkagtige raadſlagen van den *overgegevenſten karel*, van welke ik omſtandig in mijnen langen Brief van voorleeden Woensdag (a) gemeld hebbe, kunt gij ligt gelooven, mijne waardſte vriendin, dat mijne verwonderinge, toen ik uwen van Donderdag avond uit Hamſtead (b) gelezen had, niet zo groot was dan mijne verontwaardiginge. Al had de *ſchurk* beſtaen eene ſtad in brand te ſteeken in plaatze van een huis, het zou mij niet vreemd zijn voorgekoomen. Het eenige waarover ik verbaasd ſtae, is dat hij (wiens roem het is, zo als mij verteld wordt, *dat geen vrouw hem uit haare ſlaapkamer houden zal, wanneer hij beſlooten heeft om daarin te zijn*) niet al van te vooren zijn hoef ontdekte. En het is verwonderlijk voor mij, daar hij zulken voordeeligen kans, waarvan men ijzen moet, en

in

(a) Zie bl. 45--71. (b) Zie bl. 77--87.

in zulk een afſchuwelijk huis, op u had, dat gij op dien tijd de *onteeringe* kondt *ontkoomen*, en naderhand van zulk een troep van *helſche booswigten* afgeraaken.

Ik gaf u, in mijnen langen Brief van laatſtleeden Woensdag en Donderdag, redenen waarom gij dien ſchoonſchijnenden Tomlinſon behoordet te miſtrouwen. Die karel, mijne waarde, moet een ſtaatige ſchurk zijn. *De blikſem van den Hemel treffe den deugniet, die hem en de overige van zijne* GEWEETENLOOZE BENDE *te werk geſteld heeft, om hunne poogingen aan te wenden ten bederve van de volmaaktſte deugd!* —— De Hemel zij gelooſd! gij zijt alle hunne ſtrikken ontvlooden, en *nu buiten gevaar.* —— Dus zal ik u tegenwoordig niet ontruſten met de bijzonderheden, welke ik verder aangaende dit afſchuwelijk bedrog verzameld hebbe.

Om dezelve reden gae ik eenige *nieuwe Hiſtorien* met ſtilzwijgen voorbij, van den *afgrijzelijken deugniet zelven*, welke mij zijn ter ooren gekoomen! Eene in 't bijzonder, van eene zo *ijzelijke* natuure! —— Inderdaad, mijne waarde, de karel is een duivel.

De geheele Hiſtorie van Mevr. Fretchville, en haar huis, twijffele ik insgelijks niet voor een volſtrekt verdigtzel te boek te ſtellen. —— *Die Vent!* —— *Welk eene verſmaadinge en afgrijzen heeft mijne ziel voor den ſchurk!*

Uwe gedagte om buiten 's lands te gaen, en uwe redenen om zulks te doen, doen mij zeer gevoelig aan. Dog wees getrooſt, mijne waarde; Ik hoope dat het niet noodzaakelijk voor u zijn

zal uw eigen vaderland te verlaaten. Waare ik verzekerd, dat het zo jammerlijk zou loopen, ik zou alle mijne eigene betere uitzigten vaarwel zeggen, en wel haaſt bij u zijn. En ik zoude u vergezellen werwaards gij ook gingt, en in uw lot met u deelen: Want het is onmogelijk dat ik gelukkig zijn zoude, indien ik wiſt, dat gij niet alleen aan de gevaaren der zee waart blootgeſteld, maar ook voor de aanvegtingen van andere ſnoode mannen; alzo de bevalligheden van uwe perſoon alle oogen naar zig trekken, en u ter aller uure aan die gevaaren blootſtellen, welke andere, door de gaaven der Natuure min bevoordeeld, zouden kunnen mijden. —— Zijnde dit alles dat ik weete, waartoe de Schoonheid (die zo grootlijks begeerd, zo hoog geagt wordt) van dienſt is.

O mijne waarde, ſtond ik ooit te trouwen, en de moeder te worden van eene CLARISSA [*Clariſſa* moet de naam zijn, zo zij iets minnelijks beloove] hoe dikwijls zou mijn hart ijzen over het lief ſchepzel, onder haar opwaſſen, als ik bedagt, dat eene voorzigtigheid en oordeel, welker in geene vrouw ooit voorbeeld wierd gevonden, in *u* geen genoegzaame beſchuttinge geweeſt waaren voor die Schoonheid, welke zo veel verwonderaars als aanſchouwers naar zig getrokken had! —— Hoe weinig ſmerte zoude ik hebben wegens den aanval van die *wreede* Ziekte, gelijk ze genoemd wordt, welke menigmaal de grootſte verwoeſtingen maakt in de ſchoonſte aangezigten!

Sa-

Saterd. namiddag.

Zo even ſcheide ik van Juffr. Townſend (a). Ik meende, dat gij haar eens bij mij gezien hadt. Maar zij zegt, dat zij nooit de eere had van in perſoon bij u bekend te zijn. Zij heeft een *managtigen geeſt*. Zij kent de wereld. En dewijl haare twee Broeders in de ſtad zijn, is ze verzekerd dat zij *dezelve* wel beweegen kan, om in eene zo goede zaak, (indien het van nooden waare) met *hun beider Scheeps-Volk*, ten uwen dienſt te zijn.

Geef 'er uwe toeſtemminge aan, mijne waarde; en de *gruwelijke ſchurk* zal voor alle zijne ondeugendheid met *gebroken beenen*, *ten minſten*, betaald worden!

Het ongelukkigſt is, dat Juffr. Townſend niet bij u kan koomen voor *aanſtaenden Donderdag*, of *Woensdag op het ſpoedigſt*. Zijt gij geruſt, dat gij tot dien tijd toe wel veilig zijn kunt daar gij zijt? Ik denke, dat gij te nabij London zijt; en miſſchien zou het beter zijn dat gij *in* London waart. Zo gij vertrekt, zo laat mij van ſtonden aan weeten, *waarnaartoe*.

Hoe wordt mijn hart van een gereeten, als ik denke om de noodzaakelijkheid waartoe zulk een waard ſchepzel gedreeven is, om zigzelve te verbergen! *Die duivelſche vent!* Hij moet dartel en brooddronken zijn in zijne uitvindingen — Nogthans heeft die wreede, die woeſte dartelheid u bewaard

(a) Wegens Juffr. Townſend enz. Zie D. IV. bl. 235-238.

voor de ſchielijke geweldenaarij, waartoe hij zijne toevlugt heeft genomen in de ſchendinge van anderen, welker naamen en familien ook niet veragtelijk waaren. Voor de zodanige, beroemde zig de *ſchurk* altoos, dat hij zijne netten ſpreidde.

De *ondeugendheid* van dit *ſchoonſchijnend monſter* heeft meer toegebragt, dan eenige andere bedenkinge kon doen, om den Hr. Hickman bij mij in agtinge te doen koomen. De Hr. Hickman alleen heeft (van mij) kennis van uwe vlugt, en de reden daarvan! Hadde ik hem de reden niet gemeld, dan mogt hij van het ſnood beſtaen *nog erger* gedagten gehad hebben. Ik deelde hem hetzelve mede door hem uwen Brief uit Hamſtead te toonen. Toen hij dien gelezen had [*en hij beefde en wierd rood*, onder het leezen] wierp hij zig aan mijne voeten, en verzogt mij om verlof van zijne opwagtinge bij u te maaken, en u de beſcherminge van zijn huis te verleenen. Den goedaartigen man ſtonden de traanen in de oogen, en met herhaalden ernſt drong hij op dit onderwerp; voorſlaende om zijne karos met vier paarden, of een Vol Geſpan te neemen, en in perſoon, voor het oog van alle de wereld, zig de glorij te geeven van eene zo onderdrukte onnozelheid te beſchermen.

Ik kon niet anders dan welgenoegd op hem zijn. Ik gaf hem te kennen dat ik zo was. Ik verwagtede naauwlijks zo veel moed van hem. Dog eens mans lijdzaamheid omtrent een bemind voorwerp van onze Sexe, kan miſſchien tot geen bewijs verſtrekken van gebrek van moed bij gepaſte gelegenheden.

Ik

Ik dagt dat ik ook, weerkeerig, eenige agt behoorde te geeven op zijne veiligheid, alzo zulk een openbaare ſtap hem de wraak zou op den halze haalen van den *onderneemendſten ſchurk* ter wereld, die altoos eene bende van zulke venten, als hij zelve een is, op zijnen wenk gereed heeft, om elkanderen in de ſnoodſte wanbedrijven te onderſteunen. Dog egter, voor zo verre de Hr. Hickman zig van den bijſtand des Geregts had kunnen voorzien, zoude ik daarop niet geſtaen hebben, hadde ik uwe kiesheid niet gekend [nademaal zulk een ſtap een groot gerugt moeſt gemaakt hebben, en gelegenheid gegeven tot opſpraak, als of 'er eenig voordeel op u behaald waare] en waare 'er niet de grootſte waarſchijnelijkheid, dat alles veel ſtiller en kragtdaadiger kon behandeld worden door middel van Juffr. Townſend.

Juffr. Townſend zal in perſoon bij u koomen —— Zij *hoopt*, Woensdag —— Haare Broeders, en eenige van derzelver volk, zullen hier en daar verſpreid, en als of zij van u niets wiſten [Zo hebben wij het beſtemd] u niet alleen veilig in London zien koomen, maar ook aan haar huis te Deptford.

Zij heeft eene nigt, welke daar ten uwen dienſt zal zijn, indien zij zelve genoodzaakt zij om u te verlaaten. En gij kunt daar blijven, tot dat des deugniets woede over het verliezen van u, en zijne naſpooringe, over zijn.

Hij zal wel haaſt, waarſchijnelijk, eenige *nieuwe ſchurkerij* aanvangen, welke hem mogelijk geheel inneeme: En men kan wel uitſtrooijen, dat gij vertrokken zijt om de beſcher-

minge te vorderen van uwen Neef Morden te Florence.

Mogelijk, indien men hem dit kan doen gelooven, zal hij wel overſteeken op hoope van u daar te vinden.

Na eenigen tijd, kan ik u een logement bezorgen in een van onze nabuurige dorpen; daar ik het geluk moge hebben van u dagelijks te bezoeken. En indien deeze Hickman geen zotte kuuren heeft, en indien mijne Moeder geen onredelijke dingen doet, mag ik wel te eer denken om te trouwen, op dat ik, zonder tegenſpraak, de gunſtling van mijn hart ontvangen en onthaalen moge.

Veele, zeer veele, gelukkige dagen hoope ik, dat wij nog te zamen beleeven zullen: En gelijk dit *mijne* hoope is, zo verwagte ik, dat het *uw* trooſt zal zijn.

Wat uw Goed belangt, nademaal gij beſlooten hebt daarover niet te pleiten, zullen wij geduld hebben, zo lang tot dat of Colonel Morden overkoome, of ſchaamte eenige luiden dwinge om regtvaardigheid te oeffenen.

Over het geheel genomen, kan ik niet anders denken, of uwe uitzigten zijn *nu* veel gelukkiger, dan zij hadden kunnen zijn, waart gij metterdaad getrouwd aan zulk een man als deezen. Ik moet u derhalven geluk wenſchen met uwe ontkoominge, niet alleen van eenen *gruwelijken Ligtmis*, maar ook van *eenen zo ſnooden Egtgenoot*, als hij voor eene iegelijke vrouw *moeſt* geweeſt zijn; maar inzonderheid nog voor eene perſoon van uwe deugd en kiesheid.

Gij haat hem, gij haat hem van harten, hoo-

pe

pe ik, mijne waarde —— Ik houde mij daarvan *verzekerd* Het zou vreemd zijn, indien eene zo groote reinheid van leeven en zeden geen afgrijzen had van hetgeen zo ſtrijdig is tegen haar zelve.

In uwen Brief, dien ik voor mij hebbe, meldt gij van eenen aan mij geſchreeven tot een *loopje* (a). Zulk eenen hebbe ik niet ontvangen. Maak derhalven vaſten ſtaat, dat hij dien moet hebben. En indien hij denzelven heeft, is het te verwonderen, dat hij mijnen langen van den 7den insgelijks niet heeft gekreegen. De hemel zij geloofd, dat hij dien niet heeft; *en dat dezelve u veilig is ter handen gekoomen!*

Ik zende deezen met een jongen knaap, wiens Vader een van onze boeren is, met bevel om dien in geene andere dan uwe eigene handen over te leveren. Hij zal terſtond weerom koomen, indien gij hem eenigen Brief medegeeft. Zo niet, dan zal hij verder naar London gaen, tot zijn eigen pleizier. Hij is een eenvoudige knaap, maar zeer eerelijk. Dus moogt gij wel alles aan hem zeggen. Zo gij aan hem geen Brief mede geeft, verzoeke ik een regel of twee, zo ras als mogelijk is.

Mijne Moeder weet 'er niets van, dat *hij* naar u toe gaet: Nog ook, dat gij den *vent* verlaaten hebt! Vergeef het mij! Dog hij verdient geen welgemanierdheid.

Ik zal verlangen om te hooren, hoe gij en Juffr. Townſend de zaaken ſchikken. Ik wenſchte wel, dat zij eer had kunnen bij u koomen. Dog ik hebbe geen tijd verzuimd om haar hiertoe

(a) Zie bl. 83. 91.

toe te beweegen, gelijk gij wel zult onderſtellen. Ik gedraage mij aan *haar* omtrent het geen ik u verder te zeggen en te raaden hebbe. Dus zal ik ſluiten met mijne gebeden, dat de Hemel mijn allerwaardſt Schepzel wil geleiden en beſchermen, en alle uwe toekoomende dagen gelukkig maaken!

ANNA HOWE.

En nu onderſtelle ik, Jan, dat gij deezen vervloekten Brief gelezen hebt. Gun mij, dat ik over eenige ſtukken van deszelfs inhoud eenige weinige aanmerkingen maake.

Het is verwonderlijk voor Juffer Howe, dat daar ik zulk een voordeeligen kans had op haare vriendin, enz. En het is voor mij ook verwonderlijk. Indien mij ooit weder zulk eene gelegenheid verleend worde, zal de oorzaak van onzer beider verwonderinge, geloove ik, wel ophouden.

Gij ziet dus dat Tomlimſon verder ontdekt is. Daar is zulk eene perſoon niet als Mevr. Fretchville. *De blikſem van den hemel treffe* ——— O Heere, O Heere, O Heere! —— Welk eene ijzelijke Heks is dit! — Mijne *bende*, mijne *geweetenlooze bende*, wordt 'er ook ingeſleept ——— En gij zult nog weder voor deeze kleuters pleiten; zult gij? — *De Hemel zij geloofd*, zegt zij, dat haare vriendin buiten gevaar is ——— *Daar* mogt Juffer Howe wel beter van verzekerd zijn: —— En dat zij zelve veilig is. ——— Dog hadde deeze helleveeg het niet ge-

gedaen (gelijk ik dikwijls gezegd hebbe) ik moeſt zekerlijk beter geſlaagd hebben ——

Nieuwe hiſtorien van mij, Jan! —— Welke kunnen die dog zijn? —— Ik hebbe niet gevonden, dat mijne edelmoedigheid jegens mijne Roozeknop mij ooit het *verſchuldigde* credit aanbragt bij dit paar vriendinnen. Het is zeer hard, Belford, dat het Credit tegen het Debet niet geſteld, en een balans kan opgemaakt worden ten voordeele van een guit, zo wel als dit geſchiedt in het geval van ieder *gemeen* man! —— Dog dengeenen, van welken men geen goed verwagt, wordt de lof niet gegund van het goed, hetwelk hij doet.

Ik behoorde een weinig meer op mijn *character* en goeden naam gelet te hebben, dan ik gedaen hebbe. Want niettegenſtaende dat men beweert, dat de regels van Regt en Onregt zo openbaar zijn, moet ik u zeggen, dat naam en *character* alle menſchen zwaait en wegneemt. Laat een man of vrouw zig eens in het goed gevoelen der wereld geveſtigd hebben, en alles wat een van beide doet zal geheiligd zijn. Ja doet zelf voor de Geregts-Hoven, het *character* 'er dikwijls niet al zo veel toe, als de bedrijven, om iemand vrij te ſpreeken of te veroordeelen, en zomtijds zelf in weerwil der bedrijven? —— Nogthans, [onbedagte, die ik geweeſt ben, en nog ben!] zo agtloos te zijn omtrent het mijne! — En nu, geloove ik, is het onherſtelbaar — Dog om van deeze zedelijke bedenkingen af te ſtappen.

Gij, Jan, weet genoegzaam alle mijne onderneemingen, die gedenkenswaardig zijn. Kan de

de bijzondere Hiſtorie, welke deeze kleuter aanroert, ook die van Lucijtje Villars zijn? ——— Of kan zij iets gehoord hebben van mijnen minnehandel met het mooij Heidinnetje, 't welk mij ontmoetede in Norwood, en van de val waarin ik haaren wreeden man [Een vent, die al zo wrevelig en dwinglands was als de oude Harlowe] beknipte, wanneer hij een wijf vervolgde, welke *hem* niet kwaalijk zou behandeld hebben, zo hij *haar* wel behandeld had? ——— Dog hij verzoop niet geheel. De man is heden ten dage nog in leeven: En Juffer Howe meldt van de Hiſtorie als eene zeer ijzelijke. Daarenboven, zijn deeze beide wel een jaar oud, of meer.

Dog een kwaad gerugt en laſteringe is altoos *nieuw*. Wanneer de kwaaddoener een ſnood bedrijf al heeft vergeten, wordt het dikwijls aan den een en den ander verteld, die 'er nooit voorheen iets van gehoord hebbende, het als een nieuwtje aan anderen uittrompetten. Dog te regte zeide de eerelijke corregidor te Madrid [Een gezeg, waarmede ik de verzameling van Lord M. verrijkt hebbe] ——— *Goede daaden worden maar een dag lang in gedenken gehouden: Maar kwaade veele jaaren, zelf na den dood van den misdaadigen.* — Zo groot is de ſmaak, dien de wereld heeft in kwaadſpreekendheid. Met andere woorden, zo begeerig is iedereen om zigzelven te ontſchuldigen, door zijnen naaſten te bekladden. Gij en ik, Belford, hebben der wereld grooten dienſt gedaen, met haar gelegenheden te verſchaffen om de luſt van haaren duivel te voldoen.

Juff-

Juffer Howe wil haare eigene betere uitzigten vaarwel zeggen, en in haar lot met haar deelen, zo zij buiten 's lands ging. — Bekoorelijke Roman-ſpeelſter! —— Ik moet het met deeze meid eens aanpaſſen, Jan. Ik hebbe altoos wel goede hoope gehad op eene vrouw, welker hartstogten haar tot zulke hoogvliegende gedagten opvoeren! —— Hadde ik Juffer Howe eerſt aangetaſt, haare driften (zo ontvonkt en geleid, gelijk ik dezelve had kunnen bewerken) zouden haar binnen een veertien dagen in mijne knip gebragt hebben.

Maar denkt gij [en ik weete trouwens dat gij zo denkt] dat 'er iets ſteekt in deeze hoogvliegende gevoelens onder de Sexe? Waarlijk, Jan, deeze heftige vriendſchap is niets dan kaf en ſtoppels, die ligtlijk worden weggeblazen van den wind zelf, die ze verwekt. Aapen! enkel aapen van *ons!* zij denken dat het woord *vriendſchap* eenen fraaijen klank heeft; en daar wordt veel van gepraat; het is een woord dat in de mode is: En dus, zeker, wil eene ongehuwde vrouw, die denkt dat zij eene Ziel heeft, en weet dat haar iets ontbreekt, geagt worden eene gezellin-ziel daartoe gevonden te hebben onder haare eigene Sexe. Dog ik zegge nogmaal, dat het woord een *enkel* woord, de zaak een *enkele* naam bij haar is; een kurk-gebodemde pallet-bal, welken zij gaarn heen en weer kaatzen, om elkanderen in het voorſtig weder van een ongehuwden ſtaat te doen glooijen; dog welke, als een *man* tuſſchen beide de gewaande *onafſcheidbaare* in koomt, aan een kant gelegd wordt, gelijk haar Muſijk, en andere maag-

maagdlijke tijdkortingen; welke niettemin, mogelijk noodig zijn om de lieve ſchelmtjes van het daadlijk pleegen van kwaade ſtukjes af te houden. Kortom, als zij dus den viſch gevangen hebben, gooijen zij het net agter den bank (a).

Gij zijt miſſchien gezind, om eene uitzondering te maaken voor deeze twee Ladys. Met al mijn hart. Mijne Clariſſa heeft eene ziel, zo eenige *vrouw*ze heeft, die tot vriendſchap bekwaam is. Haare vlam is helder en beſtendig. Maar die van Juffer Howe, wierdze niet gevoed door haars Moeders tegenkantinge, is te heftig om lang te duuren. Hoe dikwijls hebbe ik gezien, dat tegenkantinge niet alleen Vriendſchap beveſtigde, maar zelf Verliefdheid voortbragt. Ik twijffele niet of den armen Hickman zou het te beter gaen bij deeze Feeks, indien haare moeder zo ijverig tegen hem waare als zij voor hem is.

Dus veel, trouwens, wat aangaet deeze twee Ladys, wil ik u wel toeſtaen; dat de werkdaadige geeſt der eene, en de zagtmoedige geſteldheid der andere, haare vriendſchap duurzaamer kan maaken, dan zij anders zijn zoude; want dit is zeker, dat in alle vriendſchap, het zij tuſſchen mannen of vrouwen, een manlijke en een vrouwlijke geeſt (dat is te zeggen, een derzelve van eenen *verdraagzaa-*

(a) Hij zinſpeelt hier op de Hiſtorie van een Paus, die (voormaals een arme viſcher) geduurende elken trap van aanzien welken hij beklom, zelfs tot het Cardinaalſchap toe, zijn Net voor het oog van alle zijne gaſten ophing, als een teken van nederigheid. Dog als hij tot de Pauslijke waardigheid kwam, nam hij het weg, zeggende, Dat hij het net niet meer noodig had, nu hij den viſch had gevangen.

kaamen aart) moet zijn, om dezelve beſtendig te doen duuren.

Dog dit ſtelle ik ter neer, als eene waarheid, welke alle ondervindinge beveſtigt; dat vriendſchap tuſſchen vrouwen nooit zo verre gaet, dat het voldoen van voornaame begeerten daaraan opgeofferd, of leeven, leden, of goederen in gevaar geſteld worden, gelijk ze dikwijls gaet onder onze edeler Sexe.

Wel, daaraan volgt nu eene beſchuldiginge tegen de arme *Schoonheid*! —— Wat heeft dog de Schoonheid gedaen, dat *Juffer Howe* op dezelve geſtoord zij? —— Juffer Howe, Jan, is eene bekoorelijke meid. Zij heeft geen reden om met de Schoonheid over hoop te leggen! —— Hebt gij haar ooit wel gezien? —— Daar is wel te veel vuur en moed in haare oogen, voor een meisje —— Dog dat is geen gebrek bij een man, die dat vuur en dien moed kan vernederen naar welgevallen; en ik weete, dat ik de man ben die dat doen kan.

Eene lieve brunette Schoonheid is Juffer Howe. Eene eerſte Schoonheid onder de Schoonheden, als haare nog lieflijker vriendin [met zulk eene verzamelinge van helderſchijnende bevalligheid, van natuurelijke netheid, van aangeborene minzaamheid, en egter zelfbewuſte, hoewel geenzins laatdunkende, defigheid, elken trek gloeijende van zinrijke meeninge] 'er niet bij is.

Ik hebbe zomtijds mijn vermaak geſchept in het verſchil tuſſchen deeze twee, als zij te zamen waaren, te leezen uit de aanſpraak van eenen Vreemdling, welke in beider tegenwoordigheid

kwam, als zij zijde aan zijde ſtonden. Nooit was 'er bij zulk eene gelegenheid een voorbeeld, waarin de vreemdling zijn eerbewijs niet eerſt afleide bij mijne Clariſſa.

Een eerbiedig ſtemmig ontzag bezat elken trek van des ſpreekers gelaat. Zijn oog ſcheen verlof te verzoeken om haar te naderen; en laager dan gemeen, het zij van man, of vrouw, was de buiginge of nijginge. En ſchoon dit ontzag terſtond verminderd wierd door haare minzaame lieftaligheid, verdween het egter niet zo geheel en al, of gij kondt wel zien dat 'er de eerbiedigheid overbleef, als of de perſoon meer van eene godin dan van eene vrouw in haar beſchouwde.

Maar op het oogenblik dat dezelve vreemdling zig wendt naar Juffer Howe (ſchoon zij hoogmoedig en prat, in een deftig poſtuur zig vertoone) zult gij uit het weezen van zijn gelaat, en de houdinge in zijn aanſpraak, merken, dat hij een zoort van evengelijkheid aanneemt. Hij ſchijnt de vrouw in haar ontdekt te hebben, al hoe bekoorelijk die vrouw zij. Hij lacht. Hij ſchijnt ſnelle en bitze antwoorden te verwagten, en wordt nooit in zijne meeninge bedrogen. Dog dan bereidt hij zig oogenſchijnelijk om zo wel ſlagen te *geeven* als te *ontvangen*. Hij durft, na dat hij eenigen tijd in haar gezelſchap geweeſt is, een ſtuk met haar betwiſten ——— Terwijl hij der andere alles gewonnen geeft, ſchoon hij 'er door geen laatdunkende ſtoutſpreekendheid toe gedrongen worde.

Om kort te gaen, met Juffer Howe ziet een vrijpoſtig man [Ongetwijffeld zag het de heer Ge-

George Colmar wel] dat of hij en zij wel zeer ras gemeenzaam kunnen worden [met eerbaarheid, meene ik] of dat hij zo verre haar ongenoegen kan op zig laaden, dat hem voor altoos haare tegenwoordigheid verbooden worde.

Wat mijzelven belangt, wanneer ik eerſt bij deeze Lady wierd ingeleid, hetwelk geſchiedde van mijne godin, die toen zelve eene gaſt was ten huize van Juffer Howe; Ik was geen half uur bij haar geweeſt, of ik hongerde en dorſtede zelf naar een ſtoeij-partijtje met het leevendig ſchelmtje; en in het tweede en derde bezoek, wierd ik daarvan meer afgeſchrikt door de kiesheid van haare vriendin, dan door mijnen ſchroom voor haare eigene. De tegenwoordigheid van dit bekoorelijk ſchepzel, dagt ik, houdt ons beide in ontzag. En ik wenſchte dat zij eens afweezig, ſchoon eenige andere vrouw 'er bij waare, op dat ik eens de proef mogt neemen van het verſchil in Juffer Howe's gedrag onder de oogen van haare vriendin, en agter den rug derzelver.

Kieſche vrouwen *maaken* kieſche vrouwen, zo wel als zedige mannen. Met al het vuur en den moed van Juffer Howe, was het ligt te zien, uit haar oog zelf, dat zij op leſſen wagtede, en voor beſtraffinge vreesde, van het doordringend oog van haare zagtzinniger vriendin (a): En nogthans was het al zo ligt te bemerken, uit de open-

(a) Juffer Howe zegt D. III. bl. 119. *Dat zij altoos meer ſchroom had voor* Clariſſa, *dan voor haare Moeder*; en D. III. bl. 330 *Dat zij haar genoegzaam al zo veel vreeſt, als zij haar bemint*; en op veele andere plaatzen, in haare Brieven, beveſtigt zij deeze aanmerkinge van Lovelace.

hartigheid en de minzaame zeden der andere, dat de vreeze, met welke Juffer Howe jegens haar was aangedaen, meer voortkwam uit haare eigene edelmoedige bezeffinge, dat zij te kort ſchoot bij derzelver voortreffelijkheden, dan aan de bewuſtheid, die Juffer Harlowe had van haare eigene uitmuntendheid boven *haar*. Dikwijls hebbe ik, zedert dat ik aan Juffer Howe's Brieven kwam, mijne gedagten laaten gaen over deeze regtmaatige en fraaije loffpraak in eenen derzelver begreepen (a): „ Iedereen zag, dat de voorrang, welken zij „ u boven *zigzelve* gaven, u niet tot eenige zigt„ baare zegepraal over hen verhefte; want al„ toos hadt gij over ieder ſtuk, hetwelk gij wont, „ iets te zeggen, het geen het bukkend hart op„ beurde, en iedereen welvergenoegd en met zig„ zelve voldaen liet, ſchoon zij de overwinnin„ ge niet behaalden. „

Alzo ik voorneemens ben, in mijne hoogere jaaren te tragten, om voor de vrijheden mijner jeugd omtrent bijzondere perſoonen van de Sexe boete te doen, door waarſchuwingen en onderrigtingen te geeven aan de geheele Sexe; zo hebbe ik het mijner geheugenis aanbevoolen, om mij over deeze leere uit te breiden; —— te weeten, Dat het ruim zo noodig is, de dogters te onderrigten omtrent het verkiezen van haar gezelſchap onder de vrouwen, als het is haar te waarſchuwen tegen aanſlagen der mannen.

Ik zegge dit evenwel niet tot kleinagtinge van Juffer Howe. Zij heeft uit *hoogmoed*, het welk

(a) D. IV. bl 94.

welk haare vriendin uit een *beginzel* van reden heeft. [Onze lieve Heere helpe de Sexe, indien zij geen hoogmoed hadden!] ——— Dog egter vertrouwe ik vaſtlijk, dat Juffer Howe haare hoogſte volmaaktheden aan de verkeeringe en briefwiſſelinge met Juffer Harlowe verſchuldigd is. Dog deeze beide Ladys 'er buiten gelaaten zijnde, maake ik geen zwaarigheid van te ſtellen [en ik behoorde immers al iets van de zaak *te weeten*, Jan] dat 'er meer meisjes bedorven zijn, ten minſten ten bederve *voorbereid*, door haare eigene Sexe (de dienſtbooden zo wel, als haare gezellinnen daaronder begreepen zijnde) dan *regtſtreeks* door de aanſlagen en bedriegerijen der mannen.

Dog het is tijds genoeg, als ik oud en koud worde, om over dit ſtuk breeder te handelen.

Wat aangaet de vergelijkinge tuſſchen de twee Ladys, over dat onderwerp (want daar hebbe ik zin in) zal ik ruimer uitweiden, als ik *ze beide gehad* hebbe ——— Waartoe ik hoope dat gij mij zult toeſtaen, dat deeze Brief der ſchelden-de kleuter mij goed regt geeft om mijn beſt te doen.

Ik keere nu weder om nog iets meer van deszelfs inhoud in bedenkinge te neemen, en om daardoor mijne wraak te billijken, die ik nu zo nabij onder het gezigt hebbe.

Wat Juffr. Townſend aangaet; haaren managtigen geeſt, haare twee Broeders; en derzelver Scheeps-volk ——— Ik zegge niets dan dit op deeze baldaadige bedreiginge ——— Laaten zij maar aankoomen! ——— Dog wat aangaet haar onbeſchoft dreigement —— Van *den gruwelij-*

ken ſchurk, zo als zij mij noemt, *voor alle mijne ondeugendheid*, met GEBROOKEN BEENEN te *betaalen*! ——— Gebroken beenen, Belford! —— Wie kan dit kruijers-dreigement verdraagen! —— Gebroken beenen, Jan! —— Die vervloekte kleine ſtraat- —— Leen mij eenen naam voor haar —— Dog ik verbanne alle *woedende* gramſchap. Indien ik deeze twee kleuters in mijne magt krijge, de Hemel verhoede het dat ik een tweede Phalaris zou worden, die zijn ſtier tegen den uitvinder zelven bezigde! Geen van haare beenen zal ik breeken! —— Zij zullen 'er veel beter koop bij mij af koomen!

Dog deeze venten zijn ſmokkelaars, ſchijnt het. En ben ik ook niet een ſmokkelaar? —— Dat ben ik; en ik hebbe den minſten twijffel niet, of ik zal mijne goederen voor Donderdag, of Woensdag zelf in behouden haven hebben.

Dog ontbrak het mij aan eene liſt, welk eene keurlijke nieuwe konde ik uit deezen Brief van Juffer Howe voor mij ſmeeden? Het is mij bijkans leed, dat ik mij tot eene andere bepaald hebbe ——— Want hoe gemaklijk zoude het nu voor mij geweeſt zijn, een troep Zwabbers bij een te verzamelen, en eene Juffr. Townſend te verwekken (welke, gelijk gij ziet, in perſoon bij mijne Beminde niet bekend is) die hier Dingsdag, op het herhaald aanzoek van Juffer Howe, koomen mogt, om mijne Beminde te vervoeren naar een pakhuis, hetwelk ik haar zelve bezorgd had.

Deeze is evenwel mijne zegepraalende hoope, dat op dien tijd, dat deeze ſchavuiten te Hamſtead zullen zijn (om op ons te paſſen) mijne lieve

Juf-

Juffer Harlowe en ik [Dus verbeelde ik mij, dat het Noodlot het beſchikt heeft] in elkanderens armen vaſt zullen leggen ſlaapen in de ſtad. —— Leg ſtil, ſchurk, tot dat de tijd gekoomen is. —— Mijn hart, Jan, mijn hart! —— Het bonſt altijd op de verſte uitzigten zelf van deezen aart.

Dog het ſchijnt, dat *de ondeugendheid van dit ſchoonſchijnend monſter* [daar zij mij mede meent, Jan!] Hickman bij haar in agtinge gebragt heeft. Dus hebbe ik nog al eenig goed gedaen! ——— Maar aan wien, kan ik niet zeggen: Want deeze arme knaap, indien ik hem al toeliet deeze helleveeg te krijgen, zal door de genietinge van zijne eigene wenſchen, gelijk het veelmaalen met ons allen gaet, geſtraft worden. —— Nog kan zij ook, zo het mij voorkoomt, gelukkig zijn met hem, al beſtierde hij zig naar haaren wil, en al hadde hij zelve geen wil in 't geheel; nademaal 'er nimmer een bewindhebbend wijf was, die wiſt waar ze moeſt uitſcheiden: Magt maakt zulk eene brooddronken ——— Zij veragt den man, dien zij regeert. Gelijk Alexander, die weende, om dat 'er geen meer werelden voor hem te overwinnen waaren, zal zij ſteeds uitzien naar nieuwe gelegenheid om haare mag te oeffenen, tot dat zij ongemakkelijk worde voor zigzelve, eene blaam voor haaren man, en eene plaag voor alle, die omtrent haar zijn.

Dog deeze eerzaame knaap, ſchijnt het, ſmeekte met *traanen in zijne oogen*, en met eenen *nederigen voetval*, de Feeks om *verlof*, dat hij met zijne *caros met vier paarden* mogt op reize gaen, om *zig*, *voor het oog van alle de wereld*,

de glorij te geeven van eene zo onderdrukte onnozelheid te beſchermen. Ja, hij *wierd rood*, ſchijnt het; en beefde ook! als hij den Brief las van de ſchoone klaagſter. —— Hoe *heldhaftig* is dit alles! —— De vrouwen houden veel van *dappere* mannen; en geen wonder, dat zijne *traanen*, zijn *beeven*, en zijn *voetval*, hem hooge agtinge bijzetteden bij de *zagtmoedige* Juffer Howe.

Maar denkt gij, Jan, dat ik in diergelijken geval (en even zeer met de wederwaardigheid aangedaen) dus zou gehandeld hebben? —— Denkt gij niet, dat ik eerſt de Lady zou verloft hebben, en dan, zo het noodig waare, verſchooninge daarvoor verzogt, met de Lady aan mijne hand? —— Zoudt *gij* dus niet gedaen hebben, zo wel als ik?

Dog het is al beſt zo als het is. De eerzaame Hickman kan nu met zijne heele huid ſlaapen gaen. En egter is dat meer, dan hij miſſchien zou kunnen gedaen hebben (al hadde hij de verloſſinge der Lady *niet ondernomen*) waare ik agter dit zijn *verzoek om verlof* langs eenigen anderen weg gekoomen dan door eenen Brief, welken men niet moet weeten dat ik onderſchept hebbe.

Juffer Howe denkt, dat ik mogelijk van het agtervolgen mijner Bekoorſter zal worden afgetrokken, door eenige nieuwe *ſchurkerij* op te jaagen. *Schurkerij* is een woord, waar mede zij bijſter veel op heeft. Dog ik kan haar wel zeggen, dat dit voor mij onmogelijk is, voor dat ik het einde van deeze *ſchurkerij* bereikt hebbe.

Moeij-

Moeijelijkheid is een *prikkel* voor zulk een geeſt als den mijnen. Ik dagt, dat Juffer Howe mij al beter kende. Al kwam zij zigzelve, in den romanesken ijver haarer vriendſchap, aanbieden, lijf om lijf, om haare vriendin te behouden, het zou niet helpen, zo lang het lief ſchepzel aan deeze zijde van de maan is.

Zij dankt den Hemel, dat haare vriendin haaren Brief van den 7den ontvangen heeft. Wij zijn daarover alle blij. Zij behoort 'er mij ook voor te danken. Dog ik zal thans haaren dank niet vorderen.

Dog als zij zig verblijdt, dat de Brief veilig is overgekoomen, noopt zij mij dan, inderdaad, niet tot wraak, en *verwagt* ze die niet? ——— Alles op zijn regten tijd, Juffer Howe. *Wanneer gaet gij op reize naar het Eiland Wight, Liefde.*

Ik zal tegenwoordig ſluiten met van u te verzoeken, om een Lijſt te maaken van de bittere uitdrukkingen, van welke de ingeſloten Brief overvloeit: En dan, indien gij onderſtelt dat ik een diergelijken gemaakt hebbe, en daarbij gevoegd alle de Bloemen van denzelven Bloeij uit de voorgaende Brieven van hetzelve vinnig ſchepzel, en die van den Brief van Juffer Harlowe, welken zij bij haar wegloopen voor mij agterliet; zult gij zekerlijk van gedagte zijn, dat ik genoegzaame tergingen ontvangen hebbe om mij te regtvaardigen in alles, wat ik aan een van beide doen zal.

Zend den ingeſlooten weerom, zo dra gij dien hebt doorgelezen.

XXVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zondag-nagt ——— *Maandag-morgen.*

Ik ging naar beneden met Wraak in mijn *hart*, mijn geeſt genoegzaam geheel ingenomen zijnde met den inhoud van Juffer Howe's Brief, op het oogenblik dat Juffer Harlowe en Juffr. Moore (vergezeld van Juffer Rawlins) inkwamen: Maar in mijn weezen vertoonde ik alle zagtmoedigheid, alle bedaardheid, alle vreedzaamheid, die de ſpiegel mij kon leeren; en in mijn gedrag alle de beſchaafdheid, die zulk een onbeſchaafd ſchepzel, hoedanig zij mij dikwijls gezegd heeft dat ik ben, kon aanneemen.

Juffer Rawlins wierd, bijkans zo ras als zij inkwamen, t'huis ontbooden, om iemand op te wagten die haar onverwagt kwam bezoeken; grootlijks tot haar leedweezen zo wel, als ter loor ſtellinge van mijne Schoone, zo als ik uit beider gezigt kon merken: Want zij waaren overeengekoomen, ſchijnt het, indien ik naar ſtad ging, gelijk ik gezegd had van voorneemen te zijn, om eene wandelinge op de Heide te doen; ten minſten in den tuin van Juffr. Moore; en wie weet, wat daarvan de uitſlag mogt geweeſt zijn, waaren de geeſt van nieuwsgierigheid in de eene en

de

de geeſt van mededeelzaamheid in de andere bij malkanderen gekoomen?

Juffer Rawlins beloofde om weer te koomen, indien het mogelijk waare: Maar zond eene boodſchap om zig te verſchoonen; alzo die haar kwam bezoeken, voorhad den geheelen avond bij haar te blijven.

Ik was over haare boodſchap in mijn hart verheugd; en na lang ſmeekens, verwierf ik van mijne Beminde de gunſt van nog eens weder in haar gezelſchap eene wandelinge te doen in den tuin, hebbende, gelijk ik haar te kennen gaf, eene menigte van dingen te zeggen, aan haar voor te ſtellen, en uit haar te verneemen, om mijzelven en mijne gangen in toekoomende daarnaar, eindelijk te beſtieren.

Zij had zig verwaardigd, moeſt ik u gezegd hebben, om met oogen van mij afgekeerd, en eene *half-zijdelingſe* houdinge, twee kopjes thee in mijn bijweezen te ſlorpen — Lieve ziel! — Hoe *onbeſchaafd* maakt toorn de beſchaafdſte! want nooit zag ik Juffer Harlowe zig zo onhebbelijk gedraagen. Ik verbeeldde mij, dat zij niet wiſt hoe zij onhebbelijk moeſt zijn.

Wanneer wij in den tuin waaren, ſtortede ik mijne geheele ziel uit in haare aandagtige ooren; en ſmeekte om haare weerkeerende gunſt.

Zij gaf mij te verſtaen, dat zij haar ontwerp gemaakt had voor haar leeven in toekoomende: Dat al hoe ſnood de behandelinge ook waare, welke zij van mij ontvangen had, die egter alleen de reden niet was, waarom zij mijn aanzoek verwierp: Maar dat zij alles ten rijpſten overwoogen hebbende

bende, overtuigd was, dat zij nog door mij gelukkig kon worden, nog mij gelukkig maaken; en zij belaſtede mij, om onzer beider wille, om niet meer aan haar te denken.

De Capitein, vertelde ik haar, was om zo te ſpreeken te poſt naar huis gereeden, om mijnen wenſch bij haaren Oom te bevorderen. —— Lady Eliſabet en Juffer Montague waaren ongetwijffeld ter deezer tijd al in de ſtad gekoomen. Ik zou 's morgens vroeg heen reizen om mijne opwagtinge bij haar te maaken. Dezelve aanbaden haar. Zij verlangden haar te zien. Zij *wilden* haar zien. —— Zij wilden niet toelaaten dat haar gezelſchap naar Oxfords-hire haar ontzegd wierd. Waar kon zij beter gaen, om voor de aanvallen van haaren Broeder bevrijd te zijn? —— Waar, om volſtrektlijk buiten vreeze geſteld te worden voor iemand anders? —— Mogt ik eenige hoope hebben van haare gunſt weder te krijgen, indien Juffer Howe bewoogen kon worden om mijne voorſpraak te zijn?

Juffer Howe bewoogen worden om uwe voorſpraak te zijn! herhaalde zij, met eene ſmaadelijke, dog heel mooije houdinge. —— En daar hield zij ſtil.

Ik *herhaalde* hoe leed het mij zou zijn, dat ik in de noodzaakelijkheid gebragt wierd, om van het misverſtand bij Lady Eliſabet en mijne Nigt gewag te maaken, als van een misverſtand dat nog moeſt worden bijgelegd; en als of ik van zeer *weinig* aanbelang waare bij een lief ſchepzel, die bij mij van zo *veel* belang was; dringende, dat deeze omſtandigheden mij ten uiterſten zouden

ver-

verlaagen, niet alleen in mijn eigen gevoelen, maar ook in dat van mijne nabeſtaenden.

Dog zij wees mij nog al op Juffer Howe's volgenden Brief; en alle inwilliginge, waartoe ik haar in deeze geheele onderhandelinge kon brengen, was dat zij de aankoomſt en het bezoek der twee Ladys zoude afwagten, indien zij in een dag of twee kwamen, of voor dat zij den verwagten Brief ontving van Juffer Howe.

De Hemel zij hiervoor dank! dagt ik. En nu mag ik naar ſtad gaen, lieſſte, met hoope van bij mijne te rug koomſt u te vinden daar ik u gelaaten hebbe.

Dog egter, dewijl zij redenen zou kunnen vinden om in mijn afweezen van voorneemen te veranderen, zal ik hierop niet volkoomelijk betrouwen. Mijn knaap, derhalven, die hier in huis is, en die door de goedgunſtige kundſchap van Juffr. Bevis, kennis zal hebben van elken ſtap dien zij doen kan, zal Andries met een paard in gereedheid houden, om mij onmiddelijk berigt te geeven van haare beweegingen; en daarenboven, zij moge gaen waar ze wil, hij zal een van haar gevolg zijn, ſchoon zij 'er zelve niets van weete, indien het mogelijk is.

Dit was alles, wat ik op de ſchoone Onverbiddelijke kon uitwerken. Moet ik daarom blijde, of moet ik 'er droevig over zijn? ——

Blijde, geloove ik. En egter is mijn hoogmoed verbruid vernederd met te denken, dat ik zo weinig vaſtheid had in de genegenheden van deeze dogter der Harlowes.

Praat mij niet voor, dat Deugd en Reden haare

haare leidslieden zijn bij deeze gelegenheid! —— Het is *Hoogmoed*, een grooter hoogmoed dan mijn eigen, die haar regeert. *Liefde* heeft zij geheel niet, ziet gij; nog had zij die ooit; ten minſten niet in eenigen verhevener trap. Liefde, welke dien naam verdient, ſtond nooit onder de heerſchappij van *Voorzigtigheid*, of van eenig *redelijk* vermogen. Zij kan niet veelen dat zij voor eene *vrouw* geagt worde, verzekere ik u! En indien ik, bij de uiterſte onderneeminge, haar *geen* vrouw vinde, wat nadeel zal zij dan hebben van de beproevinge? —— Niemand is te beſchuldigen wegens het lijden van eenig kwaad, hetwelk hij niet kan ſchuwen nog vermijden.

Indien een Generaal van een ſtraatſchender overweldigd en geplonderd wierd, zoude hij uit dien hoofde minder bekwaam zijn om het bevel over een leger te voeren? — Indien egter de Generaal, zig groote dapperheid aanmaatigende, en gezwetſt hebbende, dat hij zig nooit zou laten plonderen; wanneer het 'er op aankwam, maar eenen flaauwen weerſtand bood, en zijne beurs overgaf als hij nog meeſter van zijn degen was, dan zal inderdaad de ſtraatſchender, die hem plondert, voor den dapperſten man geagt worden.

Dog deeze laatſte onderhandelingen hebben mij eene reden verſchaft ter verdeediginge van mijn geliefd voorneemen, welke ik nog nooit hebbe ingebragt.

O Jan! hoe veel zwaarigheid moet men erkennen dat 'er in is voor een menſch, om eene overheerſchende drift, welke die ook zijn mag, te overmeeſteren, wanneer het involgen van dezelve

in

in zijne *magt* is, hoe onregtmaatig hij ook weete dat het zij, tot het involgen van dezelve te beſluiten? Denk hier eens om; en dan zult gij in ſtaat zijn om wel reden, zo niet verſchooninge, te geeven van eene voorgenomene misdaad, voor welke *hebbelijkheid* kan worden ingebragt, in een boezem die niet minder ſtormt dan onbetembaar is.

Hetgeen volgt, is mijne nieuwe reden ——:

Zo zij bezwijke in de beproevinge; zo ik ſlaage; en zo zij weigere om met mij aan te houden; en zelf beſluite om mij niet te trouwen (waarvan ik geen denkbeeld kan maaken); en zo zij verſmaade aan mij verpligtinge te hebben wegens de ſchoone geſchenken, met welke ik mij verhovaardigen zou haar te voorzien, zelf tot de *helft van mijn Capitaal* toe; nogthans kan zij niet volſtrekt ongelukkig worden —— Heeft zij geen regt op een onafhangelijk goed? Zal Colonel Morden, als een van haare Voogden, haar niet in het bezit daarvan ſtellen? En ſchetſte zij in onze voorgaende onderhandelinge de *leevenswijze* niet af, welke zij altoos boven den *gehuwden ſtaat* verkoos — te weeten, „ Haare goede Norton tot haare be„ ſtierſter en leidsvrouw te neemen, en op haar „ eigen Goed te gaen leeven op zodanige wijze, „ als haars Grootvaders oogmerk geweeſt was dat „ zij doen zoude? (a.) „

Men heeft daarenboven aan te merken, dat zij, volgens haar eigene denkbeelden, niet boven de *eene helft* van haaren goeden naam kan wederkrijgen, al ſtonden wij nu te zamen te trouwen; zo veel nadeel denkt zij geleeden te hebben door met mij voort te gaen. En zal zij niet altoos klaagen

(a) Zie bl. 359.

gen en treuren over het verlies van de *andere helft?* ——— En indien zij om de *helft* zulk een ongeneuglijk en verdrietig leeven leiden moet, mag zij dan niet al zo wel klaagen en treuren over het *geheel?*

En ook, moet ik u zeggen, zal haar eigen ontwerp van boetvaardigheid, in dit geval, niet half zo volmaakt zijn, indien zij *niet* valle, dan wanneer zij *valt:* want welk eene zotte boetvaardige zal zij ſpeelen, die zig niets te verwijten heeft? —— Zij maakt zig moeijelijk, weet gij, en brengt het als een ſtuk van beſchuldiginge tegen mij in, dat zij niet met haare eigene toeſtemminge met mij voortging; maar zigzelve ontſutzeld wierd.

Nog breng gij ten mijnen verwijte in, het verbreeken van zo menigmaal herhaalde geloften. Zij wil mij niet *toelaaten*, ziet gij immers, om dezelve te volbrengen. En zo zij al *wilde*, hebbe ik dit nog te zeggen, dat ik op dien tijd, dat ik de plegtigſte derzelver deed, volkoomen vaſt beſlooten had dezelve te houden. Dog welk Vorſt agt zigzelven eenigzins langer verpligt om de artikels van verbonden, welke hij ten allerheiligſten bezwooren heeft, in agt te neemen, dan met zijn belang of neiginge overeenkoomt; ſchoon hij weete, dat de verbreekinge daarvan gevolgd moet worden van eene vernielinge van duizenden?

Koomt dan alles niet hierop uit, dat Juffer Clariſſa Harlowe, indien het haare eigene ſchuld niet zij, alzo deugdzaam moge zijn, *na dat* zij haare eere verlooren heeft, zo als men het noemt, als *van te vooren?* Zij kan een uitſteekender voorbeeld

beeld worden voor haare Sexe; en indien zij buige (een *weinigje* buige) onder de beproevinge, kan zij eene *volkoomener boetvaardige worden*. Nog kan zij ooit tot eenen *bekrompenen ſtaat* geraaken, dan door haare eigene moedwilligheid.

En dus kunnen dan haare *oude* minne en zij; een *oud* koetſier; en een paar *oude* koetspaarden; en twee of drie *oude* dienſtmaagden; en miſſchien een *zeer oude* knegt of twee (want alles wat omtrent haar is, zal oud, en boetvaardiglijk zijn) zeer welgemoed te zamen leeven; *oude* preeken, en *oude* gebede-boeken leezende; *oude* mannen, en *oude* vrouwen ondersteunende; en *oude* leſſen geevende, en *oude* waarſchuwingen, over nieuwe onderwerpen zo wel, als *oude*, aan de jonge Ladys in haare nabuurſchap; en dus tot een goeden hoogen *ouderdom* leeven, en voortgaen met heel veel goed te doen, door vermaaninge en voorbeeld beide, in haar geſlagte.

En moet eene vrouw, die dus aartiglijk zonder *tegenſpraak* kan leeven; die altoos het *Ongehuwd leeven* boven het *Gehuwde* ſtelde, en *nog* ſtelt; en die in ſtaat zal zijn om alles te doen, waartoe het ontwerp, 't welk zij zig gemaakt heeft, haar zal opleiden; gezegd worden bedorven, verlooren te zijn, en diergelijke malle klap? ——— Ik kan mijn geduld niet bewaaren jegens de mooije zottinnetjes, welke die ſterke woorden gebruiken, om een ras voorbijgaend kwaad te beſchrijven; een kwaad, welk door een enkel kerkgebruik tot niet met al gemaakt wordt.

Als men dus romanesk zal ſpreeken, hoe veele *fleurige Bederven* zijn dan u, zo wel als mij

bekend? Laat ons maar rondom ons zien, en wij zullen zommige beſchouwen van de trotſte en *bedilagtigſte* geeſten van onze kennis onder de Sexe, welke nu doorgaen voor eerbaare vrouwen, dog van welke men vreemde hiſtorien zou kunnen vertellen; en andere, welker mannen in hunne harten veel pijne hebben uitgeſtaen wegens haare dartelheden, zo wel voor als na het trouwen; en die egter niet half zo veel van haar weeten, als eenige van ons eerzaame gaſten hun zouden vertellen kunnen.

Dog mijzelven dus voldaen hebbende ten aanzien van het ergſt, dat dit *bekoorelijk ſchepzel* kan overkoomen; en dat het haare eigene ſchuld zal zijn, indien zij ongelukkig worde; hebbe ik in 't geheel niet in overweeginge genomen, welk waarſchijnelijk *mijn eigen lot* ſtaet te zijn.

Dit is altoos mijn denkbeeld geweeſt, ſchoon Juffer Howe ons Guiten de beſte der Sexe misgunne, en zegge, dat de ſlegtſte voor ons te goed is (a); Dat de vrouw van een Ligtmis rein, vlekloos, onbeſmet behoort te zijn. Ten welken einde heeft zulk een dog een vrij leeven geleid, dan om de wereld te leeren kennen, en daarmede zijn voordeel te doen? —— En, om eens *zeer* ernſtig te zijn, het zou voor het gemeen zeer ongelukkig weezen, dat twee perſoonen, de hoofden eener familie, beide ondeugend waaren; nademaal, door twee zodanige, een geſlagt van fielten (Lovelaces en Belfords, zo gij wilt) mogt worden voortgezet, welke groot kwaad zouden bedrijven kunnen in de wereld.

Gij

(a) Zie bl. 68.

Gij ziet dog in den grond, dat ik geen overgegeven vent ben; en dat 'er nog al een mengzel van ſtemmigheid in mij is. Dit kan wel toeneemen, als ik ouder worde; en wanneer mijne werkdaadige bekwaamheid begint te verminderen, mag ik ook gaen zitten met den Prediker, en beſluiten dat mijn geheel voorgaende leeven ſlegts ijdelheid is geweeſt en kwellinge des geeſts.

Dit is zeker, dat ik nooit eene vrouw zal vinden, die zo wel naar mijnen ſmaak is, als Juffer Clariſſa Harlowe. Ik wenſche alleen maar, dat ik zulk eene Lady als haar mag hebben, om mij bij het Ondergaen van mijne Zon tot trooſt en cieraad te verſtrekken. Ik hebbe dikwijls gedagt, dat het voor ons beide zeer ongelukkig is, dat zulk een uitmuntend ſchepzel een weinig te laat te voorſchijn kwam voor mijne *uitreize*, en een weinig te vroeg in mijnen *voortgang*, voor dat ik kan denken om *weerom te keeren*. En evenwel, nademaal ik de lieve reizigſter op mijnen weg hebbe opgeraapt, kan ik niet nalaaten te wenſchen, dat zij mij het overige van mijnen weg gezelſchap wilde houden, ſchoon ze om mij te believen een weinig van haar eigen pad moeſt afgaen. En dan konden wij, miſſchien, des *avonds* in dezelve *Herberg* opleggen; en in de verkeeringe met elkanderen zeer gelukkig zijn; onder het verhaalen van de moeijelijkheden, en gevaaren, welke wij op onzen weg daarnaartoe hadden doorgeſtaen.

Ik verbeelde mij, dat gij ligtlijk vermoeden zult, dat eenige deelen van deezen Brief in de ſtad geſchreeven zijn. Wel, Jan, ik kan niet anders zeggen, of de Lugt van Weſtmunſter is een weinig

dikker dan die te Hamſtead; en de verkeeringe met Juffr. Sinclair, en de Nymphen minder eerelijk, dan met Juffr. Moore en Juffer Rawlins. En ik ben in mijn hart van gedagte, dat ik die dingen op de eene plaatze kan zeggen en ſchrijven, welke ik niet kan op de andere; nog inderdaad op eenige andere plaatze.

Ik kwam omtrent Zeven uuren deezen ogtend in de ſtad —— Ik moet wel in gedagten houden om alle noodige bevelen en waarſchuwingen te geeven.

Ik verzogt met een gehoor begunſtigd te worden, voor dat ik afreed. Ik was begeerig om eens te zien, welk van haare beminnelijke weezens het haar behaagde aan te neemen, na dat 'er nog een nagt meer voorbij was. Dog zij had beſlooten, vond ik, om de breuk open te laaten. Zij wilde mij zelf niet eens gelegenheid geeven van haar weder te ſmeeken om die te heelen, voor de aankoomſt van Lady Eliſabet en mijne Nigt.

Ik kreeg kennis van mijnen Procureur, door een weinig regels met een man te paard, juiſt voor dat ik afreed, dat men voor twee dagen alle zwaarigheden was te boven gekoomen, en dat ik den Verlof-brief voor het haalen krijgen konde.

Ik zond den Brief aan mijne Beminde boven, door Juffr. Bevis, met een herhaald verzoek, om daarover tot haare tegenwoordigheid te worden toegelaaten: Dog dit mogt ook al niet baaten. Ik onderſtelle, dat zij dagt, dat het zo veel zou zijn als de gevolgen toe te ſtemmen, welke men natuurelijk verwagten moeſt dat uit het verkrijgen van dit Geſchrift zouden voortkoomen, indien zij toege-

geſtaen had om mij over den inhoud deezes Briefs te ſpreeken, daar zij mij die eere geweigerd had, voor dat ik denzelven aan haar boven zond. —— Zij is niet te verraſſen —— Daar is geen voordeel te doen met haare onoplettendheid omtrent de kleinſte omſtandigheden.

En nu, Belford, gae ik uit om mijne zaaken te verrigten.

XXIX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag, den 12 Junij.

Zag't gij ooit wel een Verlof-brief, Jan?

EDMUND, *bij der gratie Godes, Lord Biſſchop van London, aan onzen welgeliefden in Chriſtus, Robert Lovelace* [Uw dienaar, mijn goede Lord! Wat hebbe ik dog gedaen om zo veel goedheid te verdienen, die uw Lordſchap nimmer van mijn leeven gezien hebbe?] *onder de parochie van St. Martin in the Fields *, Vrijer, en Clariſſa Harlowe, van dezelve parochie, Vrijſter, Salut.* —— DEWIJL *gij, zo als mij berigt wordt, beſlooten hebt om in den heiligen Staat des Huwelijks te treeden* [Dit wordt hem

* Onder London behoorende.

alleen berigt, dat merkt gij wel aan] *met goedvinden en toeſtemminge van &c. &c. &c. en zeer begeerig zijt, dat deeze uwe Trouwverbintenis plegtiglijk verrigt worde ten aanſchouwen van Gods Kerke; Zo zijn wij wel genegen, dat deeze uwe eerelijke begeerten* [Eerelijke begeerten, Jan!] *ſpoedig haare behoorelijke vervullinge mogen krijgen: En derhalven op dat gij in ſtaat moogt zijn om te wege te brengen, dat dusdanig eene Huwelijks-plegtigheid onverhinderd en wettig voltrokken worde in de Parochiekerk van St. Martin in the Fields, of St. Giles the Fields, in het graafſchap van Middleſex, door den Prieſter, Vicaris, of Prediker, op welken tijd van 't jaar ook* [Op WELKEN tijd van 't jaar ook, Jan!] *buiten proclamatie van geboden: Mids dat 'er, om reden van eenige voorgaende verbintenis* [Ik denke waarlijk, dat ik in mijnen tijd drie of vier voorgaende verbinteniſſen gehad hebbe; maar de goede meisjes hebben mij in lange wijle daarover niet aangeſproken] *bloedverwantſchap, namaagſchap, of eenige andere wettige oorzaak welke ook, 'er geen regtmaatige verbinderinge ten deezen aanzien gevonden worde; en 'er ter deezer tijd niet eenige actie, proces, aanklagte, of geſchil, of eiſch gemoveerd worde of hange voor eenigen kerkelijken of wereldlijken regter, wegens of aangaende eenig Trouwverbond, door of met eenen van u beiden aangegaen; en dat voorengezegde Huwelijksplegtigheid openlijk verrigt worde in de bovengemelde Kerke, tuſſchen agt en twaalf uuren des voordemiddags; en zonder prejudicie van den Pre-*

Predikant der Parochie en plaatze waaronder genoemde juffer behoort: Zo geeven en gunnen wij, om goede redenen [Het koſt mij ——— Laat eens zien, Jan —— Wat koſt het mij wel?] *gelijk wij doen door deezen, ons Verlof, of de Magt, zo wel aan u die in verbond ſtaet te treeden, als aan den Prieſter, Vicaris, of Prediker der gedagte Kerke, daar gij voorhebt de gedagte Huwelijks-plegtigheid te voltrekken, om hetzelve te voltrekken, in zodanige wijze en manieren als boven geſpecificeerd is, volgens de gewoonten en Kerk-gebruiken in het Gemeen-Gebede-Boek voorgeſchreeven, 't welk ten dien opzigte met het gezag des Parlements gepubliceerd is. Voorbehoudens altoos, Dat zo 'er naderhand eenig bedrog zal blijken gepleegd te zijn, ten tijde van het vergunnen deezes Verlofs, het zij door valſche voorgeevingen, of verbergen van de waarheid* [Dit nu, Belford, is een weinigje hard voor ons: Want ik kan niet zeggen, dat alle onze voorgeevingen letterlijk waar zijn: —— Zo dat ik, in goede conſcientie, op deezen Verlof-brief niet behoore te trouwen] *het Verlof in allen opzigte kragtloos en te niet zal zijn, als of het zelve niet gegeven waare. En in zulken gevalle, verbieden wij alle Predikanten, welke ook zo 'er iets van het voorengedagte tot hunne kennis mogt koomen, om tot de inzegeninge te treeden van voorgeſchreeven Huwelijk, zonder eerſt Ons, of onzen Vicaris-Generaal te raadpleegen. Gegeven enz.*

Daaronder volgt des Griffiers naam, en een groot zegel daaraan hangende, met deeze woor-

den rondom hetzelve —— ZEGEL VAN DEN VICARIS GENERAAL EN EERSTEN REGTER VAN HET STIGT VAN LONDON.

Een goed koddig geſchrift; alles bij malkanderen genomen zijnde! Maar welk, denkt gij, is het wapen van deezen Huwelijks Voorlooper? — Wel, in de eerſte plaatze, *Twee Degens kruislings over malkanderen*; om te toonen, dat het Huwelijk een Staat is, waarin zo wel aanvallende als verweerende geſtreeden wordt: *Drie Leeuwen*; om te kennen te geeven, dat diegeene, welke in deezen Staat treeden, eene driedubbele maate van kloekmoedigheid behooren te hebben. En [Kondt gij u wel verbeeld hebben dat deeze prieſterlijke gaſten, in een zo ernſtig geval, zouden ſpotten, en gekſcheeren met de arme zielen, welke koomen vraagen dat hun de weg gebaand worde ter involginge van hunne *eerelijke begeerten?*] dan zijn 'er nog *drie kromme hoorns*, netjes aan de einden te zamen geknoopt met linten; welke der vrouwen dragt zijnde, ſchijnen te beduiden dat zij zeer waarſchijnelijk des Buls plumaadje zo wel kunnen vercieren, als opzetten.

Om het volgens de Wapenkonſt te beſchrijven, zo ik niet mis hebbe —— Een rood veld, waarop Twee Degens, als een kruis van St. Andries over malkanderen, van Goud; het tweede ſchild, een zwarte keper tuſſchen drie jagthoorns, van GOUD [*Zo moeſt het weezen*]: Aan het hoofd van het tweede drie ſpringende Leeuwen van de eerſte ——— Maar de duivel haale hen met hunne beeldſpraak, zoude ik wel zeggen, indien

dien ik in goeden ernſt beſlooten had te trouwen!

En ik zou wel vaſt beſlooten hebben om te trouwen, waare het niet om deeze reden, Dat ik eens getrouwd zijnde, mijn geheele leeven getrouwd moet blijven.

Dat is 'er de plaag van! ——— Konde een menſch 'er mede leeven, gelijk de Vogels doen, elken Valentijn-dag * te verwiſſelen [Eene zeer *natuurelijke* ſchikkinge! want de Vogels hebben geen *verſtand*, voorwaar, om zigzelve te kluiſteren, gelijk wij ſlegthoofden van menſchen met groote en ſtaatige moeiten gewoon zijn te doen] dan zoude 'er niet met al in ſteeken. En welken heerelijken tijd zouden dan de *Regtsgeleerden* hebben aan den eenen kant, met hunne *Noverint Univerſi's*, † en met pleijdooijen aan te vangen over de wedergeevinge van goederen en have; en de *Paſtooren*, aan den anderen kant, met hunne inwilligingen (die dan jaarlijks moeſten vernieuwd worden, gelijk *andere* Vrijbrieven) van de *eerelijke begeerten* hunner onderhoorigen?

Wierd daarbij dan eene vaſtgeſtelde boete, volgens Rang of Middelen, bij elke Veranderinge betaald, ten behoeve van den Staat [Dog geene bij eene *Vernieuwde Paaringe* met *oude Gelieven*, ter aanmoediginge van ſtandvaſtigheid, bijzonderlijk onder het *laager* zoort van volkje], zo zoude de Veranderinge genoegzaam moeijelijk gemaakt worden, en het geheel Gemeene-beſt 'er wel van

* Den 14. van Sprokkelmaand; zijnde dit het gemeen zeggen in Engeland.

† Proclamatien.

vaaren; terwijl die Kinderen, over welker onderhoud de Ouders het niet eens konden worden, als *Kinderen van het Gemeen* konden worden aangemerkt, en bezorgd gelijk de Kinderen der oude Spartaanen; welke (en zo zouden ook in dit geval de onze zijn) een volk van helden waaren. Hoe konde ik de inſtellingen van Lycurgus verbeterd hebben, Jan, waare ik een Wetgeever geweeſt!

Toonde ik u nooit een Beſtek, 't welk ik op zulk een denkbeeld als dit ontworpen hebbe? —— Waarin ik de *voordeelen* aantoonde, en de *ongemakken* tegenging, van de tegenwoordige mode in deeze te veranderen? Ik geloove, dat ik het nooit gedaen hebbe.

Mij heugt, dat ik, betoogelijk klaar, bewees dat *zulk* eene Veranderinge een middel zijn zou ter vernietinge, ter volſtrekte vernietiginge, van vier of vijf gruwelijke hoofdzonden. —— *Schaakingen*, gemeenlijk zo genoemd; Overſpel en Hoererij; nog zou dan naar *Veelwijverij* gehaakt worden. Menigmaal zou het *Doodſlag* en *Duellen* voorkoomen: Naauwlijks zou men van zulk iets als *Jalouſie* (de oorzaak van ijzelijke geweldenaarijen) eens hooren: En Geveinsdheid tuſſchen man en vrouw zoude uit elks boezem verbannen zijn. Nog zou, waarſchijnelijk, de beſchuldiginge van *Onvrugtbaarheid* dan vallen, gelijk zij nu maar al te dikwijls doet, daar zij het minſt verdiend wordt. —— En mogelijk zoude 'er geen onvrugtbaare vrouw in 't geheel gevonden worden.

Daarenboven, welk eene menigte van huiskrakeelen zoude men vermijden, wierd zulk een Ont-

Ontwerp ter uitvoer gebragt? Nademaal beide Sexen elkanderen ligt zouden verdraagen, aangezien zij binnen weinige maanden zigzelve zouden kunnen helpen.

En welk een keurlijk onderwerp voor de verkeeringe zoude dan het laatſt galant en edelmoedig affcheid zijn tuſſchen man en vrouw! Elk misſchien, een nieuwe egae in het oog hebbende, en heimelijk over de vrijlaatinge zig verblijdende, zou zig kunnen toeleggen om in ſchijn zig heuſchlijk-droevig te houden. „ Hij beſchonk haar met dit ju-„ weel, zal de verteller zeggen, tot een *Voorbeeld*: „ Zij hem met dat: Hoe weende *hij*! Hoe ſnikte „ *zij*! Hoe keeken zij elkanderen agter na!„ Het geen nogthans 'er de klugt van is, geen van beide wenſchende, om nog een jaar de proef uit te houden.

En indien onbeſtendige knaapen, of onbeſtendige kleuters zig kwaalijk gedraagen in een eerſt Huwelijk, het zij om datze *nieuwelingen* zijn en meer verwagt hebben in de zaak te vinden, dan 'er kan gevonden worden; of wegens *eigenzinnigheid* van *haaren*, of *meeſteragtigheid* van *zijnen* kant, het anders uitvallende dan zij van malkanderen gedagt hadden [want het is een magtig verſchil, Jan, of dezelve perſoon bij ons woont, of ons koomt bezoeken]; welk eene ſchoone gelegenheid zal dan elk, door dit Ontwerp, hebben, om een goeden naam, dien zij verlooren hadden, te herwinnen, en door den volgenden kans alles weer te regt te brengen?

En, O Jan, met welk eene blijdſchap, met welk eene verrukkelijke blijdſchap, zouden de

ver-

veranderlingen (of *veranderlijken*, zo u dit woord beter behaagt) de weeken, de dagen, de uuren tellen, naar maate de jaarlijkſche verbintenis tot haar wenſchelijk tijdperk naderde!

Wat Mildzugt of Opſtijgingen belangt, van zulk eene ziekte zou men dan niet weeten nog hooren. Het Doctorale gild zoude 'er, inderdaad, nadeel, en alleen nadeel bij lijden, nademaal friſſe gezondheid en verſche leevensgeeſten, de gevolgen van zuiver bloed en zuivere zappen (wanneer geeſt en lighaam bij aanhoudinge wel met elkanderen in hun ſchik zijn) geduuriglijk zouden toevloeijen; en de geneugten der *Verwagtinge*, de hoogſte van alle onze geneugten, alles in volle kragt en leevendig zouden houden.

Dog op dat geen maatſchappij van menſchen nadeel lijden mogt, zouden de *Doctoren*, dagt mij, *Paſtoren* kunnen worden, alzo 'er groot gebrek aan paſtoren zijn zoude. Behalven dat, daar zij aan het algemeen nut deelen zouden, zijin derdaad ſlordige knevels moeſten zijn, indien zij hun Eigen belang boven het Gemeen ſtelden.

Elk een zoude dan wel twaalf maalen trouwen, op zijn minſt. Beide mannen en vrouwen zouden dan zorgvuldig zijn omtrent hun goeden naam, en beſchaafd in hun gedrag, zo wel als zinnelijk over hun *lighaam*, en net in hunne *kleedinge*[En dit ſtuk doet 'er al heel veel toe, moet ik u zeggen, om de hartſtogt leevendig te houden] om of eene *Vernieuwinge* te wege te brengen met een *oud Lief*, of om zig aan te prijzen aan een *nieuw*. Terwijl de Nieuws-papieren zouden opgepropt zijn met bekendmaakingen; en de ge-

geheele wereld dezelve zoude leezen, alzo 'er de geheele wereld aan gelegen zijn zoude om te zien *wie en wie te zamen zijn* ———

„ Gisteren, bij voorbeeld, traden in den Hei-„ ligen Egt „ [Wij zouden dan alle met eerbied van het huwelijk spreeken] „ de Hoog Edele Ro-„ bert Graaf Lovelace „ [Ik zal tegen dien tijd wel Graaf zijn] „ met haare Genade de Hertogin „ Douairiere van Vijftig-Huizen; zijns Lordschaps „ eene en dertigste vrouw „ ——— Ik zal dan te vreede zijn, misschien, om mij met eene weduw te behelpen, zo men het noemt. Dog zij moet dan ook niet meer dan eenen man gehad hebben. Gij weet, dat ik kiesch valle in deeze bijzonderheden.

Ik weete, Jan, dat gij, voor uw part, mijn Ontwerp zult goed keuren.

Dewijl Lord M. en ik, met ons beiden, drie of vier Burgten tot onzen dienst hebben, denke ik dat ik zal maaken in het Parlement te koomen, om tot dit heilzaam einde een Bill in te brengen.

Nog zullen de Huizen van het Parlement, nog de Huizen der Convocatie *, met reden iets daartegen hebben. En alle de Geregts-hoven, het zij *geestlijk* of *vleeschlijk*, het zij *burgerlijk* of *onburgerlijk*, zullen daarbij hunne rekeninge vinden, als het tot eene Wet gemaakt is.

Bij mijne Ziel, Jan, ik zou bedugt zijn voor een algemeenen opstand, en dat de Vrouwen die verwekken zouden, indien zulk een Bill verworpen wierd. ——— Want hierin bestaet de voortreffelijkheid des Ontwerps: De Vrouwen zullen e-

* De Vergaderinge der Kerkelijken in Engeland.

even veel reden hebben om daarin genoegen te neemen als de Mannen.

Zoudt gij denken, dat de *oude voorregt-drijvende Harlowe*, bij voorbeeld, indien 'er zulk eene Wet gevonden wierd, zijne hoorns niet zou hebben ingetrokken? ——— Zulk eene uitmuntende vrouw als hij heeft, zou anders nooit eene *vernieuwinge* met zulken norſen dwingeland hebben aangegaen: Die zo wel als alle andere getrouwde dwingelanden, zig van jaar tot jaar op een goed gedrag hadde moeten uitleggen.

Eene helleveeg van een wijf zou, indien zulk eene Wet doorging, eene phœnix zijn.

De *Kerken* zouden de eenige *markt-plaatzen* zijn voor de Schoone Sexe; en *Huiſlijke Voortreffelijkheid* haare voornaamſte aanprijzinge.

Nog zou 'er in geheel Groot Britannie, en alle deszelfs landen en onderhoorige geweſten, eene *Oude Meid* gevonden worden. Want welk eene miſſelijke ziel moeſt zij zijn, die haare *beproevinge van een jaar* niet zou krijgen?

Kortom, eene geheele veranderinge, ten goede, in de *zeden* en *leevenswijze* van beide Sexen, moeſt in weinige jaaren, het gevolg zijn van eene zo heilzaame Wet.

Wie zou zulk eene van mij verwagt hebben? Ik wenſche maar dat de duivel mij daarvoor geen poets ſchuldig is.

Zou het daarbij niet eene zeer aartige onderſcheidinge zijn, Jan? gelijk in de Bloemen; Zulk een Heer, of zulk eene Lady is eene EENJAARIGE —— Zulk eene, eene VEELJAARIGE.

Eene zwaarigheid, evenwel, heugt mij, dat mij

mij voor den boeg kwam, wegens de waarſchijnelijkheid dat eene vrouw *prægnans* zou kunnen zijn, zo als de Regtsgeleerden het noemen. Dog dus hebbe ik daartegen voorzien.

Dat geen man zou worden toegeſtaen eene andere vrouw te trouwen, zonder toeſtemminge van zijne huisvrouw *in der tijd*, voor dat zij de kraam gelegd hebbe, en hij alle de koſten betaald die daarop loopen; en voor dat zij te zamen zijn overeengekoomen, of het Kind *hem*, *haar*, of het *gemeen* zal worden toegeweezen. Zullende de vrouwen, in dit geval, hebben hetgeen ik de *bedwingende keuze* noeme: Want ik zou het ook niet in des mans magt willen ſtellen om een hondsvot te zijn.

En inderdaad, ik deed in ieder gedeelte van mijn ontwerp de ſchaal ten voordeele van de vrouwen overſlaen; Want van harten zeer beminne ik de lieve ſchelmtjes.

Hoe oneindig beter is dit mijn ontwerp te agten boven dat der Veelwijverije van de oude Patriarchen, die wijven en bijwijven zonder getal hadden! ——— Ik geloove dat David en Salomon hunne honderden hadden *op een tijd te gelijk*. Hadden zij niet, Jan?

Laate ik 'er bijvoegen, dat *Eenjaarige Parlementen*, en *Eenjaarige Huwelijken*, de ontwerpen zijn welke mij naaſt aan 't hart leggen. Hoe konde ik uitweiden over de nuttigheden, die uit beide zouden voortkoomen!

XXX.

XXX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Wel, nu beginnen mijne liſten te zwellen; en mijne bezigheid van over dit onderwerp aan u te ſchrijven zal wel haaſt ten einde loopen. Want daar ik nu den Verlof-brief gekreegen hebbe; en Juffr. Townſend met haare Pek-broeken aanſtaenden Woensdag of Donderdag te Hamſtead ſtaet te koomen; en mogelijk nog een ander Brief of boodſchap van Juffer Howe, om eens te verneemen hoe Juffer Harlowe vaart, op des Kinkels verſlag van den ſlegten ſtaat haarer gezondheid, en om haare verwonderinge te kennen te geeven, dat zij niets van haar vernomen heeft ten antwoorde op den haaren omtrent haare ontvlugtinge; ——— Zo moet ik wel ras de Lady doen ſpringen, of zelve in de lugt vliegen. En dus maake ik mij nu gereed, met Lady Eliſabet en mijne Nigt Montague, om mijne Beminde te bezoeken met eene koets met vier paarden, of een vol geſpan; want om de geheele wereld zou Lady Eliſabet niet met twee willen rijden; al waare het maar voor twee of drie mijlen. En dit is een welbekend ſtuk van haar character.

Maar hoe is het met de wapens en den helm op de koets en de paardetuigen?

Weet

Weet gij niet, dat zij zig met eene van Blunt moet behelpen, terwijl haare eigene nieuw-bekleed en herſteld wordt? Waartoe zij de gelegenheid liefſt wilde waarneemen nu zij in de ſtad is. Niets van deeze zoort kan op het Land naar haar zin gedaen worden. De Livereijen koomen ten naaſten bij overeen met die van Lady Eliſabet.

Gij hebt Lady Eliſabet Lawrance verſcheidene maalen gezien —— Hebt gij niet Belford?

Neen, nooit van mijn leeven.

Gij hebt wel; en ook wel bij haar geſlapen; of het gerugt geeft u meer lof, dan gij verdient —— Wel hoe, Jan, weet gij dan den anderen naam niet van Lady Eliſabet?

Den *anderen* naam! ——— Heeft zij twee.

Die heeft ze. En wat denkt gij van Lady Beb. Wallis?

O de duivel!

Nu vat gij de kneep. Lady Barbara, weet gij, door haare omſtandigheden, en door hovaardij opgevijzeld, verſchijnt of vertoont zig nooit, dan bij bijzondere gelegenheden ——— Om bij mannen van aanzien, of die braaf met geld ſpeelen, voor eene Hertogin, of Graavin, ten minſten, door te gaen. Men heeft zig altoos over haar verwonderd wegens eene grootsheid in haar weezen, welke weinige vrouwen van Aanzien kunnen evenaaren: En nooit hield men haar voor eene andere, dan voor welke zij ging; ſchoon menig en menigmaalen de vrijſter van Lords.

En wie, denkt gij, is mijne Nigt Montague?

Wel, hoe zoude ik dat weeten?

Dat is ook waar! Wel, mijne kleine Jannetje Golding, een leevendig, dog zedig-kijkend meisje, is mijne Nigt Montague.

Daar hebt gij, Belford, eene Moeij! —— Daar hebt gij eene Nigt! Beide hebben zij vernuft tot haar wil. Beide zijn ze gewend luiden van Aanzien na te bootzen. Beide zijn zij van fatzoenlijke afkoomst. Haare eigene meesteressen; en wel opgevoed —— Nogthans alle medelijden te boven gekoomen. —— Regte *Spartaansche* dames; zig niets schaamende dan ontdekt te worden —— Altoos, derhalven, daartegen op haare hoede. En in haar eigen waan, wanneer zij de aangenomene rol wel speelen, van dat Aanzien, 't welk zij nabootzen.

En hoe denkt gij dat ik haar in kleedinge toerustе? —— Ik zal het u vertellen.

Lady Elisabet in eene kostelijke met goud geweevene zijde stoffe, vercierd met Juweelen van hoogen prijs.

Mijne Nigt Montague in een bleek geel kleed, over einde staende van zilveren bloemen van haar eigen werk. Charlotte munt, zo wel als mijne Beminde, verwonderlijk uit met haare naald. Niet volkoomen zo kostelijk met Juweelen behangen dan Lady Elisabet; maar met Pendanten en eene Solitaire van groote waardij; en die haar oneindig wel staen.

Janneije, weet gij, heeft eene goede kleur, een schoonen hals, en ooren van eene aanmerkelijke fraaijheid —— Zodanige heeft Charlotte ook. Zij is mede omtrent van Charlotte's hoogte.

Beide

Beide met kanten opgepronkt, de koſtelijkſte die men krijgen konde.

Gij kunt u niet verbeelden, welk eene Som de Leeninge der Juweelen mij koſtede; ſchoon maar voor drie dagen.

Deeze lieve meid zal mij half in den grond brengen. Dog ziet gij, nu ter deezer tijd al niet, dat haar rijk van korten duur is? —— Zo moet het zijn. En Juffr. Sinclair heeft reeds alle toebereidinge gemaakt om haar nog eens weder te ontvangen.

* * * * * *

Daar koomen de Ladys —— Gevolgd van Suſanna Morriſon, eene boeren-dogter, van eene haarer landhoeven, als de kamenier van Lady Eliſabet; met haare handen voor haar, en wel ter deegen onderweezen.

Wat voordeel geeft de kleedinge aan de vrouwen! inzonderheid aan die geene, die van natuure een welgemanierd weezen en houdinge hebben, en die opvoedinge gehad hebben!

Hadt gij eens gezien, welk een zwier zij daarmede maakten —— Couſijn, en Nigt, en Neef, bij ieder woord; Lady Eliſabet het hoofd regt op en de borſt vooruit ſteekende, en *hoogmoediglijk-minzaam* kijkende: Charlotte met haaren waaijer ſpeelende, en over den vloer zweevende zonder dien te raaken.

Hoe verlange ik mijne Bruidje-Nigt te zien! roept de eene —— Want haar is nu berigt, dat wij niet getrouwd zijn; en zij zijn wel in haar

ſchik, dat ik haar die kleinagtinge niet hebbe aangedaen, welke zij van mij gevreesd hadden.

Hoe verlange ik om mijne waarde toekoomende Nigtje te zien, de andere!

Je Ladyſchap, en je Ladyſchap, en eene misſelijke nijginge hij ieder aanſpraak, van die houtene Suſanna Morriſon.

Speelt uwe rollen wel, gij deugnieten! —— Gij weet hoe ſijn ik onderſcheide. Daar zal in *dit geval* geen hartstogt plaatze hebben om het oordeel te verblinden, en het aangelegd bedrog te helpen, gelijk als wanneer gij te doen hebt met Hoog-getitelde zondaaren. Mijne Bekoorſter is al zo bezadigd en al zo net onderſcheidende, ſchoon niet volkoomen zo bedreeven in haare eigene Sexe, als ik ben. Uwe gemeenlijk vertoonde waardigheid kan het nu voor mij niet klaaren. Een weezen van verheven rang, als of u die *aangebooren* waare. ——— Maar ook niet over het paard heen! —— Niets twijſſelagtigs. Uw gelaat moet uw hart niet beklappen.

Onbedwongen en ongemaakt! ——— Uwe kleedinge zelf zal u trots genoeg doen voor den dag koomen.

Een weinig *ſtemmiger*, Lady Eliſabet. Meer waardigheid, minder pratheid in uwe deftigheid.

Dat 's het regte weezen! Keurlijk getroffen ——— Nog eens —— Gij hebt het beet.

De duivel haale u! ——— Minder trotsheid. Gij zijt gevallen in het weezen van *nieuwgebakken aanzien*. Gij moet minder bezef hebben van uwen nieuwen ſtaat. Luiden die tot

waar-

waardigheid gebooren zijn volgt de eerbied als hun regt, zonder dat zij het vorderen.

Nu eens *uwe* rol, Nigt Charlotte! ———

Al heel wel. Maar een weinig te dartel is dat weezen — Hoewel ik mijne Beminde al voorbereid hebbe om in u beide veel leevendigheid en de vrijmoedigheid van groot Aanzien te verwagten.

Vervloekte oogen hebt gijluij! —— Met dat lonken zal het nimmer gaen. Een neergeslagen schaamagtig gezigt, indien gij u dat kunt eigen maaken ——— Kijk mij eens aan. Onderstel nu eens, dat Ik mijne Beminde ben.

De duivel haal dat Gluuren. Al te *beduidende* leep! —— Voormaals kende ik u zodanig een meisje, als ik u nu wilde hebben.

Vrolijk, maar niet vrijpostig, Nigt Charlotte! —— Pas wel op niet te vergeeten om uw gezigt naar beneden, of ter zijden af te wenden, als gij wordt aangezien. Wanneer de oogen der andere uwe oogen ontmoeten, laaten de uwe dan wijken. Uw gelaat kan wel beschouwen veelen.

O Heere! O Heere! dat zulk een jong schepzel zo ras het onnozel voorkoomen kan vergeeten, waarmede zij eerst bekoorde; en welk ik dagt dat u alle was aangeboren! ——— In Vijf jaaren te vernielen wat in Twintig was opgebouwd! Hoe natuurelijk de laatste les! Hoe moeijelijk om de eerste weer te leeren!

Onbedreeven, zo waaragtig als ik hoope zalig te worden, in de voornaamste Konsten van uwe Sexe! —— Nog eens zegge ik, wat duivel heeft uw hart in uwe oogen te doen?

Hebbe ik u niet verteld, dat mijne Beminde

zeer naaukeurig let op de oogen? Zij haalde eens een text bij mij aan (a), welke mij toonde, hoe ze aan haare kundigheid kwam. ——— Dorcas wierd hoog-ſchuldig gevonden op het eerſt oogenblik dat zij haar zag.

Nog eens, onderſtel dat *ik* mijne Bekoorſter ben. —— Nu hebt gij te verſchijnen voor mijn *doorzoekend* oog, en mijn *twijffelend* hart ——

Daar hebt gij 't, mijn lief!

Studeer op dat Weezen in den ſpiegel! ——

Bekoorelijk! ——— Volmaakt goed!

Nu eens uwe eerbewijzen, duivels! ———

Heel wel, Nigt Charlotte, voor eene jonge Lady van het land! —— Tot dat complimenten voor gemeenzaamheid wijken, *moogt* gij wel laag nijgen. Gij moet onderſteld worden uwe houdinge van de Franſche School nog niet vergeten te hebben.

Maar dat is te laag, al te laag, Lady Eliſabet, voor uwe jaaren, en uw aanzien. Het gemeen gebrek van uwe Sexe zal u in gevaar brengen: Dat gij te lang jong tragt te zijn! —— De duivel ſpeelt met u al te maal, als gij over uzelve oordeelt naar uwe wenſchen, en naar uwe grootsheid! Vijftig is, in dat geval, nooit meer dan Vijftien.

Onbedwongene bevalligheid, zelf-bewuſte waardigheid gelijk die van mijne Bekoorſter, O hoe bezwaarelijk is die te treffen!

Nu

(a) Sirach, XXVI. *De Hoererij eens Wijfs wordt bekendt aan de verheffingen der oogen, en aan haare oogbraauwen ——— Neemt agt op haar onbeſchaamd oog, en verwonder u niet, indien zij tegen u zoude mishandelen.*

Nu eens beide te gelijk ———

Keurelijk! —— Dat 's de regte Air, Lady Eliſabet —— Dat is de regte Greep, Nigt Charlotte, geſchikt naar elks character! —— Maar nog eens, draag zorg om wel op uwe oogen te paſſen.

Vrees daar niet voor, Neef! —

Vrees daar niet voor; Couſijn.

Elk een zoopje Barbados —

En nu gaen wij voort —

XXXI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Ten Huize van Juffr. Sinclair,

Maandag namiddag.

Het is alles wel, zo goed als eenig hart kan wenſchen! ——— In weerwil van alle tegenſpraak —— In weerwil van eene tegenkantinge tot bezwijmens toe ——— In weerwil van alle voorzigtigheid, waakzaamheid, agterdogt —— is de Bekoorſter mijner ziele nog weer in haar oud logement!

Nu ſlaet elke pols heftig door? Nu bons, bons, bonſt mijn kloppend hart met reden!

Dog ik hebbe geen tijd om de bijzonder-

heden te melden, hoe wij het werk beſtoken hebben.

Mijne Beminde is nu bezig met ordres te geeven om eenige van haare kleederen op te pakken —— Om nooit weder in dit huis haare voeten te zetten! En dat zal ze nooit, durve ik zeggen, wanneer ze 'er eens weder uit is.

Nogthans kan ik zelf nog niet eens vergiffenis bedingen! —— De Schoone Harlowe-geeſt wil mijne genade niet *verdienen*! —— Zij zal wagten naar Juffer Howe's volgenden Brief; en dan, indien zij *in haare nieuwe Ontwerpen* eenige *Zwaarigheid* vinde [Niets hebt gij haar voor te danken] —— zal zij —— Wat? —— Wel *dan* zelf zal zij tijd neemen om te overweegen, of het mij vergeven, dan of ik voor altoos ſtae verſtooten te worden. Eene onverſchilligheid, welke in mijn hart de geheugenis van wel duizend van diergelijken aart verleevendigt. —— En egter verklaaren Lady Eliſabet en Juffer Montague [*Iemand zou wel haaſt in de gedagten gebragt worden, Jan, als of zij wenſchen dat mijne wraak van haar getergd worde*] dat ik met zulk eene hoogmoedige opſchortinge behoore te vreede te zijn!

Zij zijn geheel en al aan haar verknogt. Alles wat zij zegt, *is*, *moet* euangelij *zijn*! Zij zijn borgen, dat zij deezen avond nog naar Hamſtead zal te rug keeren. Zij zullen met haar weder derwaards gaen. Het avondmaal is van Lady Eliſabet beſproken ten huize van Juffr. Moore. Alle de ledige vertrekken aldaar, met mijne toelaatinge (want ik had dezelve voor eene maand vaſt ge-

gehuurd) om met haar en haare reisgenooten vervuld te worden, voor eene week ten minſten, of tot dat zij de lieve Stijfhoofdige overreeden kunnen, gelijk zij hoopen te zullen doen, om mij in haare gunſt te herſtellen, en Lady Eliſabet te vergezellen naar Oxfordshire.

Het lief ſchepzel heeft zo veel ingewilligd —— Dat zij zal ſchrijven aan Juffer Howe, en haar kennis geeven van den tegenwoordigen toeſtand der zaaken.

Indien zij ſchrijft, zal ik zien wat zij ſchrijft. Dog ik geloove, dat zij wel haaſt andere bezigheid zal krijgen.

Lady Eliſabet houdt zig verzekerd, zegt zij haar, dat zij haar zal overreeden om het mij te vergeeven; ſchoon zij zeggen durft, dat ik geen vergiſſenis verdiene. Lady Eliſabet is te kieſch, om naaukeurig onderzoek te doen naar den aart van mijne misdaad. Dog het moet eene misdaad zijn tegen *haar zelve*, tegen *Juffer Montague*, tegen *alle Deugdzaame uit de Sexe*, anders konde die zo ten hoogſten euvel niet genomen worden. Nogthans wil zij haar niet verlaaten voor dat zij het mij vergeeve, en voor dat zij onze Huwelijks-plegtigheid heimelijk voltrokken zie. Ondertuſſchen, dewijl zij de *uitvindinge van haaren Oom* goedkeurt, zal zij haar *in het bijzijn van vreemden* zo bejegenen, als of zij *reeds mijne vrouw* waare.

Stedman haar Solliciteur kan haare bevelen, ten aanzien van haare zaak voor de Kanſelaarij hangende, wel te Hamſtead koomen haalen. Niet een uur, waarmede zij *kunnen* begunſtigd worden,

willen zij miſſen van het gezelſchap en de verkeeringe met eene zo waarde, zo bekoorelijke nieuwe nabeſtaende.

Hard zou het derhalven geweeſt zijn, indien zij haar niet verpligt hadde met haar gezelſchap, in haare koets met vier paarden, naar en van het huis van haare Nigt Leeſon, die verlangde (gelijk zij zelve gedaen hadden) om eene met regt zo geroemde Lady te zien.

„ In welke verrukkinge zal Lord M. zijn, „ als hij haar ziet, en haar als zijne Nigt kan kus„ ſen!

„ Hoe zal Lady Sara zigzelve zegenen! —— „ Zij zal nu het verlies van haare lieve dogter, o„ ver welke zij rouwt, gelukkiglijk vergoed ag„ ten! „

Juffer Montague blijft hangen aan ieder woord, hetwelk van haare lippen valt. Zij aanbidt volſtrektlijk haare nieuwe Nigt: „ Want haa„ re Nigt *moet* ze zijn. En haare Nigt wil zij „ haar noemen! Zij ſtaet 'er voor in, dat haare „ Zuſter Martha haar niet minder hoogagtinge zal „ toedraagen.

„ Ja wel, krijte ik uit (luiſterende luid genoeg „ dat zij het hooren kan) hoe zullen mijne Nigt „ Martha's duiven-oogen glinſteren en overloo„ pen, in de eerſte bijeenkoomſt! —— Zulk een „ bevallig, zulk een edel, zulk een ongemaakt „ lief ſchepzel!

„ Welk eene gelukkige familie„ onze ſtemmen alle te zamen paarende, „ zal de onze „ zijn! „

Deeze, en diergelijke gelukſpreekende verwon-

wonderingen ter elker uure herhaald: Haare Zedigheid gekwetſt wordende door in verrukkinge uitgeboezemde lofbetuigingen: ——— „ Haare „ bevalligheden zijn haar al te natuurelijk, dan dat „ zij daarop hovaardig zijn zoude: —— Dog zij „ moet veelen, dat zij boete wegens voortreffelijk„ heden, die de *aller*-voortreffelijkſte overſchadu„ wen! „

Kortom, wij zijn hier, gelijk te Hamſtead, geheel vol vreugde en uitgelatene blijdſchap: Wij alle, uitgezonderd mijne Beminde; in welker lief gelaat [Haare bijkans bezwijmende wederſtreevinge om weer binnen deeze deur te treeden nog niet zijnde te boven gekoomen] eene zoort van angſtige welgenoegdheid heerſcht! —— Maar hoe zal zelf dat binnen weinige uuren veranderd worden!

Mij dunkt, ik beginne deernis te krijgen met de half-bevreesde Schoonheid! —— Maar, weg van hier, gij onüjdig indringende deernis! Gij hebt mij meer dan eens reeds zeer nabij uit het veld geſlagen! —— En, vaarwel, Bedenkinge! Vertrek, Overweeginge! en Ontferminge! Ik geeve u alle den zak, voor eene week in toekoomende ten minſten! —— Gedenk aan het verbreeken van haar woord! Aan haare vlugt, wanneer mijne verliefde ziel op genade jegens haar bedagt was! —— Gedenk aan haare behandelinge van mij in haaren Brief bij haar ontloopen naar Hamſtead! —— Haare bitterheid te Hamſtead zelve! —— Wat is 'er, dat ze niet van eenen ontketenden Beelzebub, en verraaderlijken ſchurk behoort te verwagten?

Laat

Laat daarbij ook gedagt worden aan haare keuze van het ongehuwd leeven boven *mij*! — Dat ze mij verägt! ——— Dat zij zelf weigert mijne VROUW te worden! ——— Zal het eenen hoogmoedigen Lovelace worden afgeſlagen met hem te *Trouwen*! ——— Zal hij nog hoogmoediger verſtooten worden van eene Dogter der *Harlowes*! —— Daar de Ladys van mijne eigene familie [zij *denkt* dat ze de Ladys van mijne familie zijn] te vergeefs ſmeeken om de wederkeeringe van haare gunſt jegens haaren verſmaadden bloedverwant, en Wetten ontvangen van haare nog hoogmoediger kiesheid!

Laat 'er insgelijks gedagt worden aan de vervloekingen van haare ſcheldende vriendin, op mij uitgeſtort wegens *haare* gegevene berigten, en daardoor haare *eigene* vervloekingen geworden!

Laat nog meer bijzonderlijk gedagt worden aan het Townſend's-verraad, 't welk tuſſchen haar beſtoken is, en nu, met een dag of twee, gereed ſtaet om uit te berſten; en de *jan-hagelſche dreigementen* van die kleine furie tegen mij uitgeſlagen.

Is *dit* het albeſliſſend tijdſtip niet, waarnaar ik zo lang gewagt hebbe? Zal Tomlinſon, zullen deeze vrouwluij gehuurd zijn; zullen zo veele werktuigen, tot onnoemelijke koſten, en met oneindig overleg, zijn aan den gang gebragt; zonder dat 'er met dit alles iets worde uitgevoerd?

Is *dit* het uur niet van haare beproevinge — En in *haar*, van de beproevinge der deugd van de geheele Sexe, de zo lang voorbedagte, zo lang gedreigde beproevinge? —— Of haare deugd op re-

reden ſteunt? Of *zij, eens te onder gebragt, niet altoos zal zijn te ondergebragt?* En zal ze niet de kroon zelf van haare glorij miſſen, het bewijsſtuk van haare tot nu toe alles-overtreffende voortreffelijkheid, indien ik mij te rug houde van de uiterſte beproevinge?

Nu is het einde der zo lang door ontzag bedwongene, der zo dikwijls opgeſchorte voorneemens op handen. En is het nog noodig de zonden van haare vervloekte familie in de maar al te zwaar weegende ſchaale te werpen?

Verfoeid zij het geweld! ——— *Zij de gedagte van geweld! Daar is in geweld geen zegepraal over den Wil!* Dit weete ik dat ik gezegd hebbe (a). Dog zoude ik hetzelve niet vermijd hebben, indien ik had kunnen? — Hebbe ik niet de proef genomen van alle andere middelen? En is mij wel eenige andere weg open gebleeven? Kan zij wel meer vergramd zijn over de *uiterſte mishandelinge*, dan zij geweeſt is over eene *flaauwer pooginge?* — En al loopt haare gramſchap nog zo hoog, kan ik niet alles vergoeden met te Trouwen? — Zij zal mij niet verſtooten, Jan, dat weete ik; de trotſe Schoonheid zal mij niet verſtooten, wanneer haar hoogmoed van lighaamlijk ongeſchonden te zijn vernederd is; wanneer zij geen hiſtorijtjes kan vertellen, of (haar weerſtand mag zo groot zijn als die wil) haare eigene Sexe zelf zal haar verdenken van Toegeevinge in den Weerſtand; en wanneer die Zedigheid, welke haaren boezem met euvelmoed vervullen mag, haaren mond zal geſlooten houden.

Maar

(a) D. IV. bl. 348, 349.

Maar hoe weete ik, dat ik mij zelven mijne zwaarigheden niet verwekt hebbe? —— Is zij niet eene Vrouw? —— Wat veranderen is 'er aan een bedreeven kwaad? — Moet zij niet *leeven?* — Haare godvrugt zal haar leeven beveiligen. — En zal de *tijd* mijn vriend niet zijn? — Hoedanig, met een woord, zal naderhand haar gedrag zijn? — Zij kan mij niet ontvlieden! — Zij moet mij 't wel vergeeven — En, gelijk ik dikwijls gezegd hebbe, *eens vergeven, zal voor altoos vergeven zijn.*

Waarom zou dan deeze verſlappende deernis mijn zot hart ontſtaalen?

Dat zal ze niet. Ik zal aan alle deeze dingen gedenken; en om niets anders denken, om een beſluit te doen ſtand houden, waarbij de vrouwluij, die omtrent mij zijn, nog al willen hebben dat ik niet in ſtaat zal zijn te blijven.

Ik zal het lief bekoorelijk ſchepzel leeren met mij om ſtrijd bedrog te ſmeeden! —— Ik zal haar leeren netten en ſtrikken te ſpannen tegen haaren veroveraar! — Ik zal haar toonen, dat zij in haare ſmokkelende ontwerpen ſlegts eene ſpin is in vergelijkinge van mij, en dat ze deezen geheelen tijd niet anders gedaen heeft dan een Spinneweb te weeven.

*** ***

Hoe zullen wij het nu maaken! Wij zijn in de diepte van zorg en angſt gedompeld! Hoe kwaalijk kunnen vrouwen verdraagen te loor geſteld te worden! — 'Er op gezet zijnde om naar Ham-

Hamſtead te vertrekken, en om voor altoos een huis te verlaaten, daar zij met oneindige tegenkantinge weder binnen kwam; de dingen, die zij voorhad om mede te neemen, gereed zijnde om opgepakt te worden; zij zelve op den ſprong om heen te gaen; en ik bereid om haar derwaards te vergezellen; begint zij te vreezen, dat zij deezen avond niet vertrekken zal; en heeft zig vol zorg en wanhoope geworpen in haar oud vertrek; zig daarin opgeſlooten; en door het ſleutelgat ziet Dorcas haar op haare knieën —— biddende, onderſtelle ik, om eene veilige verloſſinge.

En waarvan? —— En waarom deeze doodlijke angſten?

Wel, daar is deeze onvriendlijke Lady Eliſabet, met kennis van het lief ſchepzel, ſchoon tot haar leedweezen, en deeze holbollige Nigt Montague zonder dezelve, terwijl zij bezig was met ordres te geven omtrent het pakken, in de koets weggeſneld naar haar eigen logement [Alleen, trouwens, om eenig nagtgewaad, en zo voort, bij zig te ſteeken, met oogmerk om haare lieve Nigt naar Hamſtead te vergezellen]; en zij zijn, tot verwonderinge van mij niet minder dan van haar, nog niet weerom gekoomen.

Ik hebbe gezonden om te weeten wat dit beduidt.

In eene groote ontſteltenis van geeſt wilde zij wel gehad hebben, dat ik 'er zelve naar toe ging. Zij was naauwlijks te vreede te ſtellen! —— Het meisje, God zegene haar! is wild door haare eigene ijdele angſten! —— Waar is zij bevreesd voor?

Ik

Ik vervloeke haar beide wegens haar lang wegblijven —— Mijn traage ſchurk, hoe zammelt die! —— De duivel haale hem! Laaten zij haare koets zenden, en wij zullen zonder haar heen gaen. Dat zij het hoorde, gebood ik den knaap dit aan haarlieden te zeggen. —— Misſchien draalt hij om de koets mede te brengen, indien 'er iets gebeurd zij dat de Ladys belette om deezen avond mijne Beminde te vergezellen.

* * *
* *

De duivel haale haar, zegge ik nogmaal! — Zij *beloofden* nog ook dat zij niet lang zouden blijven, om dat het maar twee nagten geleeden was, dat 'er eene karos aan den voet van den Hamſteader heuvel was geplonderd: hetwelk mijne Schoone ontſtelde, toen het haar verteld wierd!

Och! daar is Lady Eliſabets knegt, met een briefje.

Aan ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Maandag-avond.

Maak ons excuus, verzoeke ik u, waarde Neef, bij onze allerlieffte Nigt. Een nagt kan den koop niet breeken. Want daar heeft Juffer Montague eene geweldige onpaſſelijkheid gekreegen, met drie vlaagen van bezwijminge, de eene op de andere. De ontſteltenis, geloove ik, van haare blijdſchap, dat ze uwe Lady bevond alle ver-

verwagtinge zo zeer te boven te gaen, [Nooit heerſchte Familie-liefde, gelijk gij weet, zo ſterk, dan onder ons] en de al te gretige begeerte om in haar gezelſchap te zijn, zijn hiervan de oorzaak: Want zij is maar zwak van geſtel, arm meisje! al hoe wel zij 'er ook uitziet.

Indien zij beter zij, zullen wij zekerlijk morgen ogtend met u gaen, na dat wij met haar, aan uw logement, ontbeeten hebben. Dog het zij ze beter worde of niet, ik zal mijzelve het pleizier doen van uwe Lady naar Hamſtead te vergezellen, en zal morgen omtrent negen uuren ten dien einde bij u koomen. Na mijn verſchuldigd compliment aan uwe waardigſte Beminde, blijve ik

De Uwe van harten,

ELIS. LAWRANCE.

Mijne eere en deugd, Jan, nu weete ik niet hoe ik het met mijzelven maaken zal: Want daar zo even, als ik het bovenſtaende briefje door Dorcas had binnen gezonden, kwam mijne Beminde uit met hetzelve in haare hand: In eene vlaag van uitzinnigheid! ——— Waaragtig, bij mijne ziel!

Zij had trouwens den geheelen avond over *haar hoofd* geklaagd.

Dorcas liep buiten adem, om mij te berigten dat haare Lady naar mij toe kwam op eene wonderlijke wijze: dog zij volgde haar zo ſchielijk, dat de verſchrikte meid geen tijd had om te zeggen op hoedanige wijze.

Het ſchijnt, toen zij het briefje gelezen had ——— Nu ben ik inderdaad, zeide zij, een verlooren ſchepzel! O mij arme Clariſſa Harlowe!

Zij ſcheurde haare muts af; vraagde waar ik was: En zij kwam binnen, met haare blinkende lokken langs haaren hals golvende; haare lobben geſcheurd, en in ſlarden hangende om haare ſneeuw-witte handen; met haare armen uitgeſpreid; haare oogen wild draaijende, als of ze uit haare holen zouden uitſpringen ——— Zij zeeg neder aan mijne voeten, zo dra zij tot mij naderde; haaren bekoorelijken boezem tillende tot aan haar opgeheven aangezigt; en haare armen om mijne knieën ſlaende, Waarde Lovelace, zeide zij, zo ik ooit — zo ik ooit — zo ik ooit — En buiten ſtaat om een woord meer te ſpreeken, en haaren omarmden ſteun los laatende, zeeg zij plat op den vloer ter neder, nog in Bezwijminge nog buiten dezelve.

Ik ſtond geheel verbaasd. —— Alle mijne voorneemens voor een weinig oogenblikken ſtil ſtaende, wiſt ik niet wat ik zeggen nog wat ik doen moeſt. Maar mijzelven bedenkende, Ben ik al *weder*, dagt ik, op het ſpoor om overwonnen en tot een gek gemaakt te worden! —— Indien ik nu bezwijke, hebbe ik het voor eeuwig weg.

Ik heſte haar op: Maar zij zeeg neder, als of alle haare gewrigten ſlap waaren; haare ledemaaten haar begeevende — egter nog ook niet in eene Bezwijminge. Ik hoorde nooit van zulk eene, ik zag nooit zulk eene lieve wonderlijk-aangedaene meid: Genoegzaam leevenloos, en ſpraakloos

loos ook voor weinig oogenblikken ——— Welke moeten haare angſten ter dier ſtonde geweeſt zijn! En waarvoor dog? —— Eene hoog-denkbeeldige lieve ziel! ——— Zoete onbedrevenheid! dagt ik.

Nooit zulk eene opregte, zulk eene ontwijfelbaare tegenkantinge ontmoet hebbende, raakte ik aan 't wankelen — wierd ik bedremmeld —— Nogthans hoe konde ik weeten, dat die zodanig zijn zoude tot dat ik ze op de proef bragt? —— En hoe, daar ik dus verre gegaen was, konde ik ophouden, al hadde ik de vrouwluij *niet* gehad om mij aan te prikkelen, en zulke omſtandigheden in den wind te ſlaen, over welke zij zig vermaten beter te kunnen oordeelen dan ik?

Ik tilde haar, hoe het waare, op een ſtoel; en met woorden van eene ontſtelde hartſtogt, gaf ik haar te kennen, Alle haare vreeze was noodloos: Verwonderde mij over dezelve: Bad haar om dog geruſt te zijn: Smeekte dat zij zig verlaaten wilde op mijne eere en trouw: En herhaalde alle mijne oude geloften, en ſtortede 'er nieuwe nog bij uit.

Eindelijk, met eene hartbreekende zwoeginge, Ik zie, ik zie, Hr. Lovelace, ſprak zij met afgebroken redenen — Ik zie, ik zie — dat ik eindelijk — eindelijk — bedorven ben! — Bedorven, indien *uw* medelijden — Mag ik u bidden om uw medelijden! — En neder zeeg haar hoofd, gelijk eene Lelij op een half-gebroken ſteel, topzwaar van den overlaadenden morgen-daauw, op haaren boezem, met eene zugt die mij door mijn hart ging.

Alles wat ik kon bedenken om haar weder geruſt te ſtellen, toen zij een weinig tot zigzelve was gekoomen, zeide ik.

Waarom zond ik niet om haarlieder koets, gelijk ik had te verſtaen gegeven? Die kon 's morgens weerom koomen om de Ladys.

Zo had ik metterdaad gedaen, zeide ik haar, wanneer ik haare wonderbaare ongeruſtheid zag. Dog dezelve was toen uit om een doctor te haalen voor Juffer Montague, of al te met zijne koets niet zo gereed mogt zijn.

Ach! Lovelace! zeide zij, met een twijffelend weezen; en angſt in haar ſmeekend oog.

Lady Eliſabet zoude het vreemd dunken, gaf ik haar te kennen, als zij te weeten kwam, dat het haar zo mishaagelijk was, een nagt naar *haar* gezelſchap te verbeiden in een huis daar zij *zo veele* had doorgebragt.

Zij gaf mij hierop ſcheldnaamen. — Zij had mij te vooren al ſcheldnaamen gegeven. — Ik was geduldig.

Ik zou haar dan laaten gaen naar het logement van Lady Eliſabet; *van ſtonden aan* laaten gaen; indien de perſoon, welke ik Lady Eliſabet noemde, weezenlijk Lady Eliſabet waare.

INDIEN, mijn lief! Goede God! Welk een ſchurk, toont dat INDIEN, dat gij mij gelooft te zijn!

Ik kan het niet helpen — Ik bidde u nogmaal, laat mij gaen naar Mevr. Leeſon's, indien dat INDIEN niet behoort gezegd te worden.

Daarop ſtouter moed grijpende — Ik wil 'er naar toe gaen! Ik zal den weg wel opvraagen!

— Ik wil alleen gaen! — En zij zou bij mij zijn doorgedrongen.

Ik ſloeg mijne armen om haar heen om haar vaſt te houden; bragt den ſlegten ſtaat in, waarin ik hoorde dat de arme Charlotte was; en hoe veel meer ontroeringe haare ongeduldigheid, indien zij daar heen ging, der arme Charlotte geeven zoude.

Zij wilde van hetgeen ik zeide niets gelooven, ten zij ik op ſtaenden voet bevel gaf om eene koets te haalen (nademaal zij die van Lady Eliſabet niet krijgen konde, nog haar toegelaaten wierd om te gaen naar Mevr. Leeſon's) en haar naar Hamſtead liet vertrekken, ſchoon het nog zo laat was; en geheel alleen; zo veel te beter: Want in het huis van zulk *volk*, waarvan Lady Eliſabet, 'er naar vernomen hebbende, gehoord had dat zij van een ſlegt character waaren [*Mijne praatzugtige nieuwe nabeſtaende zig dit zotlijk hebbende laaten ontvallen, op dat zij zigzelve in agtinge mogt brengen, door kwaad van andere te ſpreeken*]; daar elke zaak, daar elk weezen, 'er uitzag met zo veel ſnoode beduidenis, zo wel als *mijn eigen* [*Gij hebt nog al te veel bezeffinge, dagt ik, mijne Bekoorſter!*] had zij vaſt beſlooten geen een nagt meer te blijven.

Vreezende voor eenig toeval aan haar verſtand, en zeer bedugt zijnde, dat zij mogelijk voor den morgen nog al heel veel zou hebben uit te ſtaen (ſchoon zij niet wel heftiger zijn kon onder het ergſt hetwelk zij vreesde) gaf ik haar haaren zin, en gebood Willem zijn beſt te doen om aanſtonds

ſtonds eene koets te krijgen, die ons naar Hamſtead bragt: Ik zou op den prijs niet zien.

Roovers, met welke ik haar zogt te verſchrikken, vreesde zij niet — Ik was alle haare vreeze, vond ik; en dit huis haar ſchrik: Want ik zag duidelijk, dat zij nu geloofde, dat Lady Eliſabet en Juffer Montague beide bedriegſters waaren.

Maar haar miſtrouwen koomt een weinig te laat om haar van dienſt te zijn.

En O Jan, de Woede der Min, de Woede der Wraak, berijdt mij nu! Beurtlings verſcheuren ze mij! ——— e voortgang reeds zo verre gemaakt ——— Der vrouwluiden aanſtookingen ——— Het vermogen, dat ik zal hebben, om haar tot het uiterſte te beproeven, en dan nog haar te trouwen, indien zij 'er niet toe gebragt kan worden om zonder trouwen met mij te leeven — Ik mag verlooren gaen, Belford, zo zij mij nu ontkoome!

*** ***

Willem is nog niet te rug gekoomen. Het is nabij Elf uuren. ———

*** ***

Willem koomt op dit oogenblik weerom. — Daar is geen koets te krijgen, *voor geld nog goede woorden.*

Nogmaal, dringt zij mij —— Laat mij dog naar Mevr. Leeſon's gaen, Lovelace! Mijn goede Lovelace, laat mij dog gaen naar Mevr. Leeſon's

ſon's! Wat is Juffer Montague's onpaſſelijkheid bij mijn ſchrik? —— Om den wil van God Almagtig, mijn Hr. Lovelace! ——— met haare handen zamen gevouwen ———

O mijne engelin! Welk eene wildheid is dit! — Weet gij wel, ziet gij wel, mijn waardſte Leeven, welk eene vertooninge uwe ongegronde vreeze u heeft doen maaken? —— Weet gij wel, dat het al over Elf uuren is?

Laat het Twaalf, Een, Twee, Drie, Vier —— wat uur ook zijn —— Het kan mij niet ſcheelen — Indien gij het eerelijk met mij meent, zo laat mij dog gaen uit dit gehaate huis!

Gij zult gelieven aan te merken, Belford, dat ſchoon dit naderhand geſchreeven wierd, ik het egter (gelijk bij andere gelegenheden) ſchrijve zo als het geſproken en gebeurd is, als of ik alleen gegaen waare, om elke reden op papier te ſtellen zo dra die geſproken wierd. Ik weete dat gij behaagen hebt in deeze leevendige *tegenwoordigentijds*- ſchrijfwijze, als zijnde eene van mijne bijzonderheden.

Juiſt zo als zij de laatſte woorden herhaald had, *Indien gij het eerelijk met mij meent, zo laat mij gaen uit dit gehaate huis*, kwam Juffr. Sinclair, met een ſtaend zeil, binnen ſtuiven. — En, eijlieve Madam, wat heeft *dit huis* uw gedaen? —— Mijn Hr. Lovelace, gij hebt mij eenigen tijd gekend; en zo ik al niet de vriesheid bezitte van deeze Lady, hoope ik dat ik niet verdiene om dus behandeld te worden!

Zij zettede haare dikke armen in de zijden: *Ho!* Madam, ik moet u zeggen, dat ik verbaasd

ſtae over uwe vrijheden tegen mijn character! En, mijn Hr. Lovelace, [haar hoofd opſteekende, en geweldig ſchuddende] indien gij een edelman, en man van eere zijt ——

Zij nooit te vooren iets anders dan onderdaanigheid in dit vrouwmenſch gezien hebbende, al hoe weinig behaagen zij in haar had, wierd verſchrikt van haar manlijk weezen, en fel gezigt —— God help mij! riep ze —— Wat zal 'er nu van mij worden! Daarop haar hoofd herwaards en derwaards wendende, in eene wilde zoort van verbaasdheid, Wien hebbe ik tot eenen beſchermer! Wat zal 'er nu van mij worden!

Ik zal uw beſchermer zijn, mijne waardſte Liefde! —— Dog inderdaad gij oordeelt met eene liefdelooze geſtrengheid over de arme Juffr. Sinclair! Dat doet gij waarlijk! —— Zij is van geboorte eene fatzoenlijke vrouw, en de Weduw van een man van eere; en ſchoon zij in zulke omſtandigheden gelaaten zij, dat zij genoodzaakt is om logementen te verhuuren, zou zij zig egter ſchaamen moedwillig zig aan eenige ondeugendheid ſchuldig te maaken.

Zo hoope ik —— Het kan wel zo zijn — Ik kan mis hebben —— Maar —— Maar daar ſteekt geen misdaad in, denke ik, geen hoofd-misdaad, dat ik zegge in haar huis geen behaagen te hebben.

De oude draak kwam naar haar toe wraggelen, met haare armen weder in de zijden —— Haare oogbraauwen, opſteekende gelijk de borſtels op een verkens-rug, en over haare verkorte neus te zamen getrokken, verbergden meer dan half

half haare fret-oogen. Haar mond ſtond ſcheef gedraaid. Haare kwijl blibben ſtak zij uit, als om wind en ſpog op te blaazen in haare paarde-neusgaten; en haare kin was bezeverd, en meer dan gewoonlijk vooruitſteekende van drift.

Met twee *Ho-Madams* kwam zij de verſchrikte Schoone aan boord; die, vervaard, mij bij de mouw greep.

Ik vreesde, dat zij in ſlaauwte vallen zoude; en met een verſtoord gezigt zeide ik aan Juffr. Sinclair, dat deeze vertrekken de mijne waaren; en ik kon mij niet verbeelden wat het meende, dat zij luiſterde naar hetgeen tuſſchen mij en mijne egtgenoot omging, of binnen kwam, zonder geroepen te worden; en nog meer verwonderde ik mij, dat zij zig deeze zeldzaame vrijheden aanmaatigde.

Ik mag te beſchuldigen zijn, Jan, dat ik dit ondeugend ſchepzel deeze ſtoutheid liet gebruiken; dog dat zij binnen kwam, was zonder mijne ordres.

De oude Totebel, op een ſtoel neervallende, viel aan het huilen en ſchreeuwen. En met haar te vreede te ſtellen, en te tragten om de Lady met haar te verzoenen, liep de tijd heen tot digt bij Een uur.

En dus wierd zij, en door ſchrik, en doordien het zo laat in den nagt was, en door hetgeen volgde, afgetrokken van de gedagten, om uit den huize te geraaken naar Mevr. Leeſon's, of ergens anders heen.

XXXII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag-Ogtend, den 13 *Junij.*

En nu, Belford, kan ik niet verder gaen. De zaak is gedaen. Clariſſa leeft. En ik ben

Uw ootmoedige Dienaar
R. LOVELACE.

Dit geheel godloos bedrijf wordt van de mishandelde Lady verhaald aan Juffer Howe, in haare volgende Brieven, gedagtekend Donderdag den 6 *Julii. Zie* D. VI. Br. XLIV. XLV. XLVI.

XXXIII. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Watford, Woensd. den 14 *Junii.*

O Gij wreedaartig monſter! Welk ſtuk hebt gij in *één zondig uur* bedreeven, waarvan gij uw *geheel leeven lang* berouw moet hebben!

Ik

Ik ben met onuitſpreekelijk leedweezen en bekommeringe aangedaen over het noodlot van deeze weergadelooze Lady! Geen menſch ademtoogt 'er, in wiens handen zij zou kunnen gevallen zijn, en zo veel geleeden hebben, als zij van u geleeden heeft.

Ik had al een groot deel van eenen anderen langen Brief geſchreeven, waarin ik mijn beſt deed om uw keijſteenen hart te vermurven ten haaren voordeele; want het was naar mijne gedagten maar al te waarſchijnelijk, dat het u gelukken zou haar weder te krijgen in het huis van dat vervloekt vrouwmenſch. Dog ik vinde, dat het te laat zou geweeſt zijn, al hadde ik dien voltrokken, en afgezonden. Nogthans kan ik niet nalaaten te ſchrijven, om u te dringen, dat gij haar de *eenige* vergoedinge doet, welke gij haar nu kunt doen, door een behoorelijk gebruik te maaken van den Verlof-brief, welken gij gekreegen hebt.

Arme, arme Lady! Het geeft mij ſmert dat ik haar ooit gezien hebbe. Dat zulk eene aanbidſter van de deugd wierd opgeofferd aan de ſnoodſte van haare Sexe; en Gij derzelver werktuig in de handen des duivels, tot een oogmerk zo onedelmoedig, zo ondeugend, zo onmenſchlijk! —— Stel uwen roem, O wreedſte aller menſchen, in deeze bedenkinge; en dat uwe zegepraal over eene vrouw, die om uwentwil verlaaten wierd van alle vrienden welke zij ter wereld had, wierd uitgewrogt, niet door uw voordeel te doen met haare zwakheid en ligtgeloovigheid; maar door de godlooſte konſtenaarij; na dat 'er eene lange reeks

van doorwrogte bedriegerijen te vergeefs beproefd was.

Ik kan u wel zeggen, dat het goed is voor u of voor mij, dat ik de Broeder niet ben van de Lady. Waare ik haar Broeder geweeft, haare fchendinge moeft van de bloedvergietinge van een van ons beiden gevolgd zijn.

Verfchoon mij, Lovelace; en laat de Lady niet te erger vaaren, om dat ik mij haare zaak dus aantrekke. En egter hebbe ik nog maar eene *andere* beweegreden om u verfchooninge te vraagen; en dit is, om dat ik aan uwe eigene mededeelzaame pen de kundigheid verfchuldigd ben, die ik hebbe van uwe barbaarfche fielterij, nademaal gij dezelve, indien gij gewild hadt, mij voor eene gemeene verleidinge hadt kunnen opdigten.

CLARISSA LEEFT, zegt gij. Dat zij leeft, geeft mij wonder; en deeze woorden toonen, dat gij zelve [fchoon gij, niettemin, kondt voortgaen] naauwlijks verwagtedt, dat zij de mishandelinge overleeven zoude. Welke moet de benaaudheid der arme Lady geweeft zijn (die zo waakzaam was geweeft voor haare eere) wanneer de fchrikkelijke Zekerheid de plaatze innam der wreede Vreeze! — En egter kan men giffen, welke die geweeft moet zijn, uit de afbeeldinge die gij van haar maalt, wanneer zij agterdogt kreeg, dat zij bedroogen, verlaaten, en verraaden was van de gewaande Ladys.

Dat gij haare uitzinnigheid ter deezer gelegenheid befchouwen kondt, en haar half-fpraakloos, half-bezwijmende zien leggen aan uwe voeten, en egter uwe booze voorneemens behouden, zal naauw-

naauwlijks geloofbaar geagt worden, zelf bij diegeenen die *u* kennen, zo zij *haar* gezien hebben.

Arme, arme Lady! Met zulke edele hoedanigheden, welke den verhevenſten huwelijken-ſtaat tot cieraad verſtrekt zouden heben, te vallen in de handen van den *eenigſten* man ter wereld, die haar zo had kunnen behandelen als gij haar behandeld hebt! —— En de oude draak, gelijk gij haar met regt noemt, los te laaten op de voorheen al verſchrikte onnozele, welk eene barbaarsheid was *dat!* Welk een *armhartig* ſtuk van barbaarsheid! om datgeen door Schrik te verkrijgen, hetwelk gij wanhoopte te behaalen door Liefde, ſchoon onderſteund door de argliſtigſte laagen en ſtreeken!

O LOVELACE! LOVELACE! *hadde ik voorheen 'er aan getwijffeld, nu zoude ik overtuigd moeten worden, dat 'er eene* WERELD NA DEEZE *koomen moet, om de verongelijkte verdienſte regt te doen, en de barbaarſche trouwloosheid te ſtraffen!* Konden de godlijke SOCRATES, en de godlijke CLARISSA anders dus geleeden hebben?

Dog laate ik, zo het mogelijk zij, voor een oogenblik, deeze ſchurkagtige mishandelinge van de uitmuntendſte der vrouwen tragten uit mijn zin te zetten.

Ik hebbe hier bezigheid, welke mij nog eenige weinige dagen zal ophouden; en dan zal ik dit huis miſſchien voor altoos verlaaten.

Ik hebbe hier eenen zwaarmoedigen en verdrietigen tijd gehad. Ik zou nooit geweeten hebben, dat ik half de agtinge had gehad, die ik vinde gehad te hebben, voor den ouden heer, waare ik hem,

hem, op zijne ernſtige begeerte, niet zo geſtadig bijgebleeven, en getuige geweeſt van de pijningingen, welke hij onderging.

Deeze naare gelegenheid kan mogelijk 'er iets toegedaen hebben om mij menſchlijker te maaken: Maar zekerlijk konde ik nooit zulk eene geweetenlooze ſchelm geweeſt zijn, als gij geweeſt zijt, jegens eene vrouw die de helft der voortreffelijkheid had van deeze Lady.

Dog ik bidde u, waarde Lovelace, zo gij een menſch en geen duivel zijt, beſluit dog, op ſtaenden voet, om uwe zonde van ondankbaarheid te boeten, door u zelven de hoogſte eere aan te doen, die gij kunt ontvangen, met haar wettiglijk de uwe te maaken.

Dog indien gij van u zelven niet verwerven kunt om haar dit regt te doen, denke ik dat ik geen zwaarigheid zou maaken van eene ſchermutzelinge met u [Eene verbreekinge van vriendſchap voor altoos moet 'er *ten minſten* op volgen] indien gij haar opoffert aan de vervloekte vrouwluij.

Gij zijt begeerig om te weeten, wat voordeel ik behaale bij het verſterven van mijn Oom. Dat weete ik niet zeker; want ik hebbe zulk eene gretige nieuwsgierigheid niet gehad, dan zommige van de maagſchap, welke meer ordentlijkheid behoorden getoond te hebben, gelijk ik hun hebbe te kennen gegeven, en het lijk eerſt hebben laaten koud worden voor dat zij met hun hongerig onderzoek begonnen. Dog zo veel ik uit des armen mans geſprek tegen mij kon opmaaken, die meermaalen, dan ik wenſchte, het onderwerp aan-

aanroerde, oordeele ik dat het boven de 5000 *l.* in kas, en in de fondſen zal bedraagen, na dat alle legaaten betaald zijn, behalven de vaſte goederen, welke zuiver 1000 *l.* 's jaars opbrengen.

Ik wenſchte wel uit den grond mijns harten, dat gij een Liefhebber van geld waart! Al bedroeg het Capitaal de dubbele waardy, gij zoudt het tot een duijt toe hebben; onder eene voorwaarde alleen [want mijne omſtandigheden waaren voorheen al zo ruim, als ik die wenſche te zijn terwijl ik ongetrouwd ben] ——— Dat gij mij wilt toeſtaen om, zo als men het noemt, de *Vader* te zijn van deeze vaderlooze Lady voor het altaar.

Denk hierom! mijne waarde Lovelace: Wees eerelijk: en laate ik u beſchenken met het ſchitterendſt juweel, 't welk ooit man bezat; en dan zult gij, met lighaam en ziel, voor eeuwig aan u verbinden uwen

BELFORD.

XXXIV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Donderdag, den 15 van Junij.

Laat mij gaen, gij grooten hond, gij! ——— Laat mij gaen! ——— hebbe ik een kleiner jon-

jonge wel hooren zeggen, terwijl hij blohartig zijne armen over zijn hoofd en aangezigt hield, tegen een grooter, die hem braaf vuiſtlook gaf, om dat hij met zijn appel, zijn china's-appel, of zijn banket was weggeloopen.

Zo zegge ik tot u, ter gelegenheid van uwe geſtrengheid tegen uwen armen vriend, die, gelijk gij bekent, u (ondankbaare die gij zijt!) de wapens verſchaft heeft, met welke gij zo vreezelijk tegen hem ſchermt. ——— En ten welken einde en nutte dog, daar het kwaad bedreeven is? daar gevolglijk, de zaak onherſtelbaar is? en daar eene CLARISSA mij niet beweegen konde!

Maar, evenwel, desniettegenſtaende, moet ik bekennen, dat 'er iets zeer zonderlings is in het geval van deeze Lady: En zomtijds kan ik niet nalaaten berouw te hebben, dat ik ooit mijn toeleg op haar maakte; nademaal niet *een vermogen, nog van Ligbaam nog van Ziel*, ter mijner begunſtiginge kon bewoogen worden; en nademaal, om de uitdrukkinge van den wijsgeer, bij eene veel ernſtiger gelegenheid, te gebruiken, 'er geen onderſcheid te vinden is tuſſchen het bekkeneel van koning Philippus, en dat van een ander menſch.

Maar der luiden uitſpoorige denkbeelden van de dingen veranderen geen gebeurde zaaken, Belford: En alles geſchied zijnde, heeft Juffer Clariſſa Harlowe maar het noodlot ondergaen van duizend andere van haare Sexe ——— Alleen ſtelden deeze zulk eenen romanesken prijs niet op hetgeen zij haare *Eere* noemen; dat is 't al.

En egter wil ik u dit wel toeſtaen ——— Dat indien iemand iets hoog ſchat, al is het nog zulk

zulk eene beuzeling in zigzelve, of in de oogen van anderen, dien perzoon daarvan te berooven, geen beuzeling voor hem is. Beſchouw de zaak in dit ligt, en ik bekenne ongelijk, groot ongelijk gedaen te hebben aan dit verwonderenswaardig ſchepzel.

Maar hebbe ik wel geen twintig en nog twintig van de Sexe gekend, welke met haare denkbeelden van deugd hoog ſcheenen te loopen; en egter, als zij op de proef gebragt wierden, in haare geſtrengheid verflaauwden? En hoe zouden wij overtuigd worden, dat *eenige* derzelver de toets kunnen uitſtaen, voor dat zij beproefd zijn?

Duizend maalen hebbe ik wel gezegd, dat ik nog nooit zulk eene vrouw als deeze ontmoetede. Indien ik eene ontmoet had, ik zou bezwaarelijk ooit een toeleg gemaakt hebben op Juffer Clariſſa Harlowe. Tot hieraantoe is zij eene engel in allen deele: En was dit het ſtuk niet, waarvan ik in den aanvang mij voorſtelde de proef te neemen (a)? En was eene *Ongetrouwde Zamenleevinge* niet mijn geliefd oogmerk? En ben ik nu, eindelijk, niet op den regten weg daarnaartoe? ——— Het is waar, ik hebbe mij nergens op te beroemen ten aanzien van haaren wil. *Vlak het tegendeel zelf.* Maar nu zijn wij tot de Toets gekoomen, of zij 'er niet toe gebragt kan worden om een onherſtelbaar kwaad in de beſte plooij te ſchikken. Zo zij uitroepingen doe [Zij heeft wel reden om die te doen, en ik zal met geduld gaen zitten om voor een uur agtereen haare uitroe-

(a) Zie D. III. bl. 135.

pingen te aanhooren, tot dat zij derzelver moede is] dan zal zij misschien verder afkoomen om zig over mij te beklaagen: Beklag zal mij hoope geeven: Beklag zal toonen, dat zij mij niet haat. En indien zij mij niet haat, zal ze het mij vergeeven: En indien zij 't mij *nu* vergeeft; dan zal alles over zijn; en zij zal de mijne zijn naar mijn eigen goeddunken: En dan zal het de betragtinge zijn van mijn geheel leeven in toekoomende om haar gelukkig te maaken.

Dus ziet gij, Belford, dat ik tot op deeze pleisterplaatze ben voortgereisd [door oneindige omwegen, trouwens, en met niet min oneindige wroegingen] met een vast bepaald doelpunt in het oog, van den beginne af. Laate ik dan op uwe dringende bede, dat ik haar dankbaarlijk regt zal doen met haar te trouwen, antwoorden met de twee regels van Matth. Prior aangaende zijn gehoopt Rekenmeesters-amt; die hij legt in den mond van zijnen St. John en Harley;

't Geen Teewis zegt, maak dat geschiedt.
JA, *zegt de Graaf* ——— MAAR HEDEN NIET.

Gij ziet, Jan, dat ik geen vast besluit neeme evenwel om haar niet, op den eenen of anderen tijd, het gewenscht regt te doen, al stond ik zelf wel te slaagen in mijn gewenscht oogmerk, de *Ongetrouwde Zamenleevinge.* En hiervan verzekere ik u, dat indien ik ooit trouwe, het moet, het zal zijn met Juffer Clarissa Harlowe. ——— Nog is haare eere in 't geheel bij *mij* iets verminderd,

leerd, door het geen zij dus verre geleeden heeft; Maar regt het tegendeel. Zij moet alleen zorg draagen, dat indien zij 'er ten laatſten toe gebragt worde om het mij te vergeeven, zij toone, dat haar Lovelace de eenige man op aarde is, welken zij het bij eene zodanige gelegenheid kon vergeeven.

Maar ach, Jan! hoe zal ik het ondertuſſchen maaken met dit verwonderenswaardig ſchepzel? Tegenwoordig ——— [Noode is het, dat ik het zegge ——— Dog tegenwoordig] is zij geheel bedwelmd.

Ik had liever, dunkt mij, dat zij alle haare werkzaame vermogens behouden had, ſchoon ik gevoel mogt gehad hebben van haare nagels en van haare tanden, dan dat zij gezonken waare in zulk een ſtaat van volſtrekte —— gevoelloosheid (zal ik het zo noemen?) als waarin zij den gantſchen tijd zedert Dingsdag-ogtend geweeſt is. Nogthans, dewijl zij weder een weinig begint leevendig te worden, en nu en dan ſcheldnaamen, en uitroepingen te gebruiken, vreeze ik genoegzaam mij in te laaten met de benaauwdheid van eenen geeſt, welker ongemeene beroeringen ontſtaen uit eene kiesheid, die geen voorbeeld heeft, nog in de oude nog in de hedendaagſche Geſchiedenis. Want, desniettegenſtaende, wat is 'er dog in haar geval, 't welk zulk eene gloeijende, zulk eene *bloeijende* bekoorſter *geheel bedwelmen* moeſt? —— Overmaat van droefheid, overmaat van ſchrik, heeft wel iemands hair doen te berge rijzen, en zelf (zo als wij gelezen hebben) de kleur daarvan veranderd, Maar dat zij iemand

zo volſtrekt bedwelmen, dat zij dezelve, zomtijds, ongevoelig maaken omtrent die ingebeelde mishandelingen, welke anderen uit bedwelminge zouden opwekken, is zeer verbaazende!

Dog ik zal dit onderwerp daar laaten, op dat het mij niet al te ernſtig maake.

Ik was giſteren te Hamſtead, en deed daar alle ſchulden af, met geen geringe toejuichinge. Ik vertelde haar, dat de Lady nu al zo gelukkig was, als ik zelve. En daarin ſteekt niet veel onwaarheid; want ik ben geheel en al niet gelukkig, als ik mijzelven gelegenheid gunne om te *denken*.

Juffr. Townſend met haare Pekbroeken, was 'er nog niet geweeſt. Ik gaf haarlieden op, wat ik wilde dat zij aan haar zeggen zouden, als zij kwam.

Evenwel, desniettegenſtaende [Hoe veele *desniettegenſtaende's* hebbe ik al?] konde ik wel in een zeer ernſtigen luim vallen, indien ik dien involgde. —— De Duivel haale mij gekskap die ik ben! Ik verwondere mij, wat mij dog ſchort! —— Ik moet voor eenige dagen wel eene friſſer lugt eens ademen.

Maar hoe zal ik het onderwijlen maaken met dit verwonderenswaardig ſchepzel? —— Hang mij op, zo ik het weete! —— Want zo ik hier van daan gae, zal de vergiftige Spinnekop van deeze wooninge zeer gretig zijn om aan te vallen op de bekoorelijke Vlieg, welker zijden vleugels reeds zo verward zijn in mijne afſchuwelijke web, dat zij hand nog voet kan reppen: Want zo zeer heeft de droefheid haar bedwelmd, dat zij tegenwoor-

dig

dig al zo zeer ontbloot is van wil, als zij altoos van begeerte ſcheen te zijn. Ik moet derhalven niet in gedagten neemen om haar nog in twee dagen aan een te verlaaten.

XXXIV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Ik hebbe nu zo even eene proef gehad, hoedanig de verſtoordheid van dit lief ſchepzel zijn zal, als zij volkoomelijk herſteld is: Eene zielroerende waarlijk! —— Want, als ik agter Dorcas in haare kamer kwam; en haar ontſteld gemoed poogde te ſtreelen en te bevreedigen; hield zij, in het midden van mijne Vleijerijen, in eene ſpraaklooze doods-benaaudheid, den onſchuldigen Verlof-brief (welken zij in haare eigene magt had) om hoog naar den Hemel; gelijk de arme verlegene Cataloniers het verbond met de Engelſchen opſtaken bij eene gelegenheid, waarmede ik de ergſte mijner daaden zou kunnen goed maaken.

Zij ſcheen in den zin te hebben om wraak over mij te roepen; wanneer gelukkiglijk, de Looden God, uit deernis met haaren beevenden Lovelace, zijne vaak-aanbrengende roede zwaaide over haare half-gelokene oogen, en de ſchoone Uitroepſter in ſlaap leide, voor dat zij haare voor-

genomene Verwenſchinge half voltrekken konde.

Gij zult, uit hetgeen ik geſchreeven hebbe, wel giſſen, dat 'er eenige *kleine* Konſtenaarij gebruikt is: Dog het was met een *edelmoedig* oogmerk (indien gij mij wilt toeſtaen dit woord bij zulk eene gelegenheid te bezigen) om het al te leevendig gevoel wat te verminderen, hetwelk zij waarſchijnelijk zou gehad hebben van hetgeen zij ſtond te lijden. Een middel 't welk ik nooit voorheen had behoeven te gebruiken, en waarom ik nu niet gedagt zou hebben, indien Juffr. Sinclair mij hetzelve niet had voorgeſlagen: Aan welke ik de behandelinge daarvan overliet: En ik hebbe zedert den geheelen tijd niets gedaen dan op haar te vloeken, uit vreeze, dat de al te groote doſis haar bekoorelijk verſtand voor altoos zal bedwelmd hebben.

Hierover ben ik bekommerd —— Want ik ben van gedagten, dat de arme Lady zo niet behoorde te zijn behandeld. *Arme Lady*, zeide ik? —— Wat hebbe ik te doen met uwen kruipenden ſtijl? — Dog ben ik 'er niet ergſt aan; nademaal haare gevoelloosheid mij tot een dief gemaakt heeft van mijne eigene geneugten?

Ik had niet voor om u dit klein *onnozel* loopje, (want als zodanig dagt ik het ſlegts te gebruiken) te vertellen; waare het niet dat ik eene haat hebbe tegen onopregtheid: Bij u, inzonderheid: En dewijl ik niet kan nalaaten op eenen ernſtiger trant te ſchrijven dan naar gewoonte, zoudt gij miſſchien, zo ik de waare oorzaak niet had aangeweezen, u verbeelden dat ik rouwig was over de daad zelve:

ve: En dit zou *u* heel veel moeite verſchaft hebben met een partij lompe beweegredenen op papier te kladden, om vergoedinge te doen door Trouwen; en *mij*, met uwe ongezouten' brabbeltaal te leezen. Behalven dat gij, hadde ik het niet beleeden, hetzelve den eenen dag of den anderen hadt kunnen gewaar worden met verzwaarende omſtandigheden; en ik weete dat gij zulk een hoog gevoelen hebt van de Deugd deezer Lady, dat het u ontſchieten zoude, indien gij reden hadt om te denken, dat zij waare te ondergebragt met *haare eigene* toeſtemminge, of met eenige de *minſte* buiginge in haaren Wil. En dus is zij aan mij, eenigermaate, verpligt, dat zij ten koſte van *mijne* eere, zulk eene regtmaatige verdeediginge voor zig kan inbrengen, ter volkoomene behoudeniſſe van de *haare*.

En nu is het geheel geheim 'er uit.

Gij zult zeggen, dat ik een afſchuwelijke vent ben! —— Gelijk de Lady, dat ik de *ontketende Beelzebub* ben, en een *verraaderlijke ſchurk:* En alzo dit al voorheen van u gezegd is, en 'er niets ergers gezegd *kan* worden, zo verzoeke ik, indien gij niet wilt hebben dat ik geheel ernſtig op u worde, en dat ik in gedagten raake dat gij meer meent met uw Schermutſelings-Zegswoord, dan ik genegen ben om te gelooven dat gij meent, dat gij uwe bekijvingen en ſmaadredenen wilt agter wege laaten: Want is de zaak niet geſchied? —— Kan het nu geholpen worden? —— En moet ik nu niet tragten het in de beſte plooij te ſchikken? ——— En te meer beveele ik u dit, en eene onſchenbaare geheimhoudinge;

dewijl ik beginne te denken, dat mijne ſtraffe grooter zal worden dan de misdaad, al waare het alleen maar van wegens mijne eigene nagedagten.

XXXVI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Vrijdag, den 16 van Junij.

Het is mij leed, uw ongeluk te verneemen; dog ik hoope dat gij daaraan niet lang zult leggen. Uw knegt vertelt mij, hoe na het u geſtaen heeft om den hals te breeken. Ik wenſche maar dat het geen kwaade voorbeduidenis mag hebben: Maar naar mijne gedagten ſchijnt gij u niet met zulke drieſte onderneemingen op te houden dan te vooren; en egter het zij vrolijk of droevig, gij ziet dat eens Guiten hals altoos in gevaar is, zo niet van den beul, van zijn eigen paard. Dog het is een ondeugend kreng, naar het ſchijnt; en ik zou van gedagten zijn, dat gij u nooit weer op zijn rug behoordet te waagen; want het is vergiftig ſlegt als ruiter en paard beide niet deugen.

Uw knaap geeft mij uwe begeerte te kennen, dat ik voortgae met u te ſchrijven ter uwer *vervrolijkinge*, onder het verdriet van tegen wil en dank in huis te moeten zitten: Maar hoe kan ik den-

denken dat het in mijne *magt* is om iemand te vervrolijken, daar mijn onderwerp niet geneuglijk is voor mijzelven?

Cæsar wist nooit wat het was *hypochonder* te zijn, zo als ik het noemen zal, voor dat hij wierd hetgeen Pompeius was; dat is te zeggen, voor dat hij tot het toppunt kwam van zijne eerzugt: Dus wist ook uw Lovelace niet wat naargeestigheid was, voor dat hij zijn wensch met het bekoorelijkst schepzel ter wereld vervuld had.

En hoe kan ik egter zeggen, *vervuld?* daar de *wil*, de *toestemminge* 'er ontbreekt —— En ik nog uitzigten voor mij hebbe om die te verkrijgen?

Nogthans konde ik mijnen wensch bijkans met den uwen paaren, welken gij mij door uwen knegt hebt laaten overbrengen, al hoe onvriendlijk die is, dat ik uw ongeluk mogt gekreegen hebben voor laatstleeden Maandag-avond: Want, zie, hier is de arme Lady vervallen tot het tegenstrijdig uiterste van hetgeen ik u in mijnen laatsten berigtede: Want nu is zij al zo veel te leevendig, als zij te vooren te gevoelloos was; en behalven dat ze taamelijk menigvuldige tusschenkoomende zonneblinken heeft, zoude men haar raazend dol oordeelen, en ik zou genoodzaakt zijn om haar op te sluiten.

Ik ben dieswegens verbruid zeer ontroerd: Want ik beginne te vreezen, dat haar verstand onherstelbaar gekrenkt is.

Wie duivel kon zulke vreemde uitwerkzels verwagt hebben van eene zo gemeene, en zo geringe oorzaak?

Maar deeze meisjes van zo hooge en tedergevoelige Ziel, die voor ſchijnende ligten en voorbeelden der overige Sexe wilden te ſcheep koomen, worden zo bezwaarelijk tot de gemeene peil ter neder gebragt, dat een wijs man, die de ruſt van zijn gemoed ſtelt boven zijne glorij in eene van dien verhevenen rang te onder te brengen, niets met haar zou willen te maaken hebben.

Ik doe alles wat in mijn vermogen is om haaren geeſt te doen bedaaren, als ik mij in haare tegenwoordigheid dringe.

Ik gae voort, met haar om vergiffenis te ſmeeken in het een oogenblik; en met trouw en eere te zweeren in het ander.

In het eerſt wilde ik haar hebben diets gemaakt, en ik ondernam om mij op getuigen van de waarheid daarvan te beroepen, dat wij daadlijk getrouwd waaren. Schoon de Verlof-brief in haare handen was, dagt ik dat deeze betuiginge geloof zou vinden in haare ongeſtelde herſenen; en bekoorelijke gevolgen hoopte ik dan dat daaruit zouden voortkoomen. Dog dit wilde niet door den beugel. ——

Ik gaf derhalven die hoope op: En nu verklaare ik haar, dat het mijn beſluit is haar te trouwen, op het oogenblik dat haar Oom Harlowe mij verwittigt, dat hij de Plegtigheid met zijne tegenwoordigheid vereeren wil.

Dog zij gelooft niets van 't geen ik zegge; nog kan mij (het zij ze bij haare zinnen is, of niet) met geduld onder haar gezigt verdraagen.

Ik ontferme mij over haar van gantſcher ziele; en ik vervloeke mijzelven, als zij haare jam-

me-

merende buijen heeft, en als ik bedugt ben, dat een verſtand, zo bekoorelijk, voor altijd bedwelmd zijn zal. Dog meer vervloeke ik nog deeze vrouwluij, welke mij dit middel hebben aangeraaden! —— Heere! Heere! welk een ſtuk werks hebbe ik uitgeregt! ——— *En waartoe dog dit alles?*

Giſteren-avond ging zij weder, voor de eerſte maal zedert voorleeden Maandag, aan haare pen en inkt: Dog zij ſpoedt zig in haar ſchrijven met zo veel drift en haaſt, dat het maar al te baarblijkelijk haare ontſteltenis toone.

Ik hoope, evenwel, dat deeze bezigheid zal helpen om haaren geeſt tot bedaaren te brengen.

*** ***

Nu zo even berigt Dorcas mij, dat zij hetgeen ze ſchrijft verſcheurt, en het papier in ſtukken onder den tafel gooit, als of niet weetende wat zij doet, of daarin geen genoegen hebbende: Dan ſtaet zij op, wringt in haare handen, weent, en gaet van den eenen ſtoel op den anderen zitten de geheele kamer rond: Dan keert zij tot haar tafel, en gaet weder zitten ſchrijven.

*** ***

Een wonderlijken Brief, gelijk ik het wel noemen mag, heeft Dorcas mij op dit oogenblik gegeven van haarentwegen ——— *Breng deezen*, zeide zij, *aan den ondeugendſten kanel.* Dorcas, die karonje, bragt hem, zonder eenige ver-

verdere aanwijzinge, aan *mij*. Ik ging zitten, met voorneemen (ſchoon hij taamelijk lang is) om u daarvan een afſchrift te geeven: Maar dat kan ik niet doen, al hing 'er mijn leeven aan; zo bijſter ſlaet zij daarin allen ſpoor te buiten. En het origineel is al te veel een origineel ſtuk om het uit mijne handen te laaten gaen.

Dog eenige van de ſtukken en flarden, zo als die of verſcheurd, of aan een kant gegooid zijn, zal ik afſchrijven, om de nieuwigheid der zaake, en om u te toonen hoe haar geeſt werkt, nu zij in deeze grillige en wonderlijke geſteldheid is. Egter weete ik wel, dat ik u dus nog al meer wapens verſchaffe tegen mijzelven. Dog ſpaar maar uwe aanmerkingen. Mijne eigene bedenkingen maaken die noodloos. Dorcas denkt dat haare Lady naar dezelve vraagen zal: Dus wenſcht zij dezelve te hebben om ze weder onder den tafel te leggen.

Uit het eerſt zult gij kunnen giſſen, dat ik haar verteld hebbe, dat Juffer Howe zeer ziek is, en niet ſchrijven kan; op dat zij te beter reden zou kunnen vinden, waarom zij den Brief niet ontvangen heeft, die voor haar geſchikt was.

I. PAPIER.

(*In twee ſtukken geſcheurd.*)

Mijne waardſte Juffer Howe!

O welke vreezelijke, welke vreezelijke dingen hebbe ik u te vertellen! Dog ik kan ze u egter

ter ook niet vertellen. Maar zeg; zijt gij weezenlijk ziek, zo als een ſnood, ondeugend ſchepzel mij onderrigt dat gij zijt?

Dog hij zeide mij nog nooit de waarheid; en ik hoope ook hierin niet: En egter, indien het waar was, zoude ik zekerlijk voor deezen tijd al tijdinge van u gehad hebben! —— Maar wat hebbe ik te doen met beſchuldigen? —— Gij moogt mijner wel moede zijn! —— En zo gij 't zijt, kan ik het u wel vergeeven; want ik ben mijzelver moede: En alle mijne nabeſtaende waaren mijner al lang te vooren moede eer dat gij het wierd.

Hoe goed zijt gij altoos jegens mij geweeſt, mijne eigene waarde Anna Howe! —— Maar hoe zwerve ik met mijne gedagten!

Ik ging zitten om u heel veel te zeggen —— Mijn hart was vol —— Ik wiſt niet wat ik eerſt zou zeggen —— En gepeins, en droefheid, en beſchaamdheid, en (O mijn arm hoofd!) ik kan niet zeggen wat al —— En gepeins, en droefheid, en beſchaamdheid, kwamen zo digt op mij indringen; *deeze* wilde de eerſte zijn; *die* wilde de eerſte, *alle* wilden zij wel de eerſte zijn; zo dat ik in 't geheel niets kan ſchrijven. —— Alleen, wat zij mij gedaen hebben, dat kan ik niet zeggen; dog ik ben nergens meer in hetgeen ik plegt te zijn. — Nergens in, zeide ik? Ja, ik ben al; want ik ben nog, en zal altoos zijn,

Uwe opregte ——

Het

Het mogt de peſt! Ik kan zelve niet meer ſchrijven van deeze welſpreekende wartaal; welke eer eene opgereezene, dan verdoofde verbeeldingskragt aanwijſt: Maar Dorcas zal de andere op onderſcheidene papieren uitſchrijven, zo als die van de verwilderde Bekoorſter geſchreeven zijn: En eenigen tijd hierna, wanneer alles voorbij is, en ik beter verdraagen kan om dezelve te leezen, zal ik mogelijk u vraagen om ze eens te zien. Bewaar ze derhalven; want dikwijls zien wij met vermaak te rug zelf op de zwaarſte droeveniſſen, als derzelver oorzaak is weggenomen.

II. PAPIER.

(*Doorgeſchrapt, en onder den tafel geworpen.*)

——— En kunt gij, mijn lieve geëerde Papa, beſluiten om uw arm kind voor altoos te verſtooten? —— Dog ik ben verzekerd, dat gij het niet doen zoudt, indien gij wiſt wat zij geleeden heeft zedert haare ongelukkige —— En wil geen menſch ſpreeken voor uwe arme verdrukte dogter? —— Geen een goed menſch? —— Wel dan, waardſte Heer, laat het eene daad van uwe eigene aangeboorene goedheid zijn, welke ik zo veel ondervonden, en zo zeer misbruikt hebbe. Ik durve niet denken, dat gij mij zoudt in huis neemen —— Neen zeker —— Mijn naam is —— Ik weete niet welk mijn naam is! —— Ik durve niet wenſchen om ooit weder in uwe familie te koomen! —— Dog uw zwaarwigtige vloek,

zijt

mijn Papa —— Ja, ik *wil* u mijn Papa noemen, en gij moogt het beletten zo gij kunt —— want gij zijt mijn eigen lieve Papa, het zij gij wilt of niet — En ſchoon ik een onwaardig kind ben — nogthans *ben* ik uw kind —

III. PAPIER.

Eene Lady kreeg zeer veel zin in een jonge Leeuw, of een Beer, 't is mij vergeten wat — Maar een Beer, of een Tijger, geloove ik, was het. Het wierd haar preſent gedaen, toen het een jong was. Zij voedde het met haare eigene hand: Zij bragt het ondeugend dier op met groote tederheid; en ſpeelde 'er gaarn mede, zonder vreeze of ſchroom voor gevaar: En het gehoorzaamde aan alle haare bevelen: En zijne tamheid, zo als zij gewoon was te roemen, nam toe naarmaate van deszelfs wasdom; zo dat het, als een ſchoothondje, haar het geheel huis door zou naloopen. Maar let eens wat 'er op volgde: Ten laatſten dus of zo verzuimd hebbende deszelfs hongerigen muil te verzadigen, of het anderzins bij deeze, of geene gelegenheid boos gemaakt hebbende, nam het zijnen aart weder aan; viel ſchielijk op haar aan, en verſcheurde haar —— En wie was meeſt te beſchuldigen, bidde ik? Het Beeſt, of de Lady? De Lady, zekerlijk! —— Want hetgeen *zij* deed, was *buiten* haare natuure, *buiten* haar character, ten minſten: Dog dat het *beeſt* deed, was *volgens* zijne eigene natuure.

Hoe

IV. PAPIER.

Hoe zijt gij tot het ſtof toe vernederd, gij trotſe Clariſſa Harlowe! Gij tradt nooit uit uws Vaders huis, dan om eere, en verwonderinge te behaalen. Die gewend waart uwe oogen, ſchitterende van gezonde leevendigheid, en zelfvertrouwendheid, rondom te ſlaen op verſchillende voorwerpen tevens, welke gij voorbij gingt, als om u te verhovaardigen (want zo plegt uwe doorzigtige Zuſter te zeggen) op de verwagte toejuichingen van alle, die u beſchouwden! Gij plegt te ruſt te gaen wel vergenoegd over de vleijerijen, welke u den verſtreeken dag beweezen waaren, en kondt alles afleggen behalven uwe Grootsheid! ——

V. PAPIER.

Verheug u nu niet, mijne Bella, mijne Zuſter, mijne Vriendin; maar ontferm u over het vernederd ſchepzel, welker dwaas hart gij plegt te zeggen, dat gij wel beſchouwdet door het dun dekkleedt, waarmede het overtogen was.

Het moet zo wel geweeſt zijn! Anders waare mijn val niet toegelaaten geweeſt ——

Gij doorgronddet mijn trots hart met de jaloersheid van het doorzoekend oog eener oudere Zuſter.

Gij kendet mij beter, dan ik mij zelve kende.

Hier-

Hieruit kwamen uwe beſchuldigingen, en uwe bekijvingen, toen ik begon te waggelen.

Dog vergeef mij nu die ijdele zegepraalingen mijns harten.

Ik dagt, rampzalige trotſaart die ik was, dat hetgeen gij zeidet uit uwe nijdigheid voortkwam.

Mij dagt, ik konde mijne oogmerken van alle zodanige Grootsheid zuiveren.

Ik ſteunde al te geruſt op de kundigheid, die ik meende te hebben van mijn eigen hart.

Mijne onderſtelde voordeelen wierden een ſtrik voor mij.

En welk is nu het einde van alles? ——

VI. PAPIER.

Wat is nu geworden van de uitzigten van een gelukkig leeven, welke ik voormaals dagt dat zig voor mij opdeeden? ——— Wie zal mij nu bijſtaen in de plegtige voorbereidingen? Wie zal nu de bezorginge hebben van de bruids-cieraaden, welke de angſtvalligheden der ſchroomagtige Maagd verzagten en verſtrooijen? Men zal mij nu niet ſtreelen om mijne lachjes! Geen aanmoedigende eerbetuigingen nu, om u de hoope in te boezemen van verpligtinge te leggen op een gemoed, 't welk uwer niet onwaardig is! Geen verheffinge nu wegens welbewuſte verdienſte, en met toejuichingen geroemde reinheid, haar neergeſlagen oog van den voor haare voeten leggenden aanbidder, en van eene met hoogagtinge eerende

wereld, opſlaende naar haare welgenoegde en zig verblijdende ouders en nabeſtaenden!

VII. PAPIER

O gij verderflijke Rups, die aaſt op het ſchoon blad der Maagdlijke Faam, en die bladen vergiftigt, welke gij niet kunt opvreeten!

Gij felle Koorn-brand, gij verzengende Ooſte-wind, gij alles overſpreidende Honigdaauw, die de vroege beloften van een helſchijnend jaar bederft! die ſpot met den moeijelijken arbeid, en de vrolijke hoope verijdelt, van den zugtenden Landman.

Gij knaagende Mot, die het fraaijſte kleed bederft!

Gij in-eetende Kanker worm, die aaſt op den opengaenden knop, en de damaſte Roos in een ſaluw geel verandert!

Indien God, zo als ons de Godsdienſt leert, ons, ook in eene groote maate, zal oordeelen naar onze goedgunſtige of booze bedrijven tegen elkanderen —— O deugniet! bedenk u dan, bedenk u in tijds, hoe groot dan uwe verdoemenis moet zijn!

VIII. PAPIER.

In het eerſt zag ik iets in uw Weezen en Perſoon, hetwelk mij niet mishaagde. Uwe geboor-

te en Middelen waaren voor u geen geringe voordeelen. —— Gij handeldet niet onedel omtrent mijnen driftigen Broeder. Elk een zeide, dat gij dapper waart: Elk een zeide dat gij edelmoedig waart. Een *dapper* man, dagt ik, kan geen man van *laagen* geeft zijn: Een *edelmoedig* man, geloofde ik, dat niet *onedelmoedig* zijn konde, daar hij erkende *verpligtinge* te hebben. Dus vooringenomen, hoopte ik al het overige, waarnaar mijne ziel wenschte en verlangde in uwe Hervorminge! —— Ik wist niet, dan bij gerugt, van eenige doorslaende voorbeelden uwer snoodheid. Gij scheent openhartig zo wel, als edelmoedig: Openhartigheid en Edelmoedigheid namen mij altoos in: Al wie bestendig de blijken daarvan vertoonen konden, over derzelver harten oordeelde ik naar mijn eigen, en alle hoedanigheden, welke *ik wenschte* dat in hen gevonden wierden, was ik *bereid* te vinden; en als ik ze vond, geloofde ik dat ze de eigenaartige vrugten van den grond waaren.

Mijne Middelen, mijn Rang, mijn Character, dagt ik eene verdere beveiliginge voor mij te zijn. In geen dier opzigten was ik onwaardig om de Nigt te zijn van Lord M. en van zijne twee edele Zusters. —— Uwe eeden, uwe verwenschingen —— Maar, Och! gij hebt eene barbaarsche en ondeugende zamenzweeringe gemaakt tegen die eere, welke gij behoordet beschermd te hebben: En nu hebt gij mij gemaakt —— Wat snoods is 'er, dat gij mij *niet* gemaakt hebt?

Nogthans, God kent mijn hart, had ik geen zondige neigingen! —— Ik eerde de deugd! —— Ik haatede de ondeugd! — Dog ik wiſt niet, dat gij de Ondeugd zelve waart!

IX. PAPIER.

Hadde het geluk van eenig aller-armſt Uitvaagzel ter wereld, welke ik nooit gezien, nooit gekend, nog ooit van gehoord had, zo zeer in *mijne* magt geſtaen, als mijn geluk ſtond in de *uwe*, mijn goedertieren hart zou mij hebben doen vliegen om zulk een arm verlegen menſch te hulp te koomen ——— Met hoe veel vermaak zoude ik het neerhangend hoofd opgebeurd, het verſlagen hart getrooſt hebben! —— Maar wie zal zig nu ontfermen over de arme rampzalige, die in plaatze van het getal der elendigen te verminderen, hetzelve vermeerderd heeft!

X. PAPIER.

Breng mij daar mijn gepeins zig zelf verlieze op 't leſt',
Waar, 't geen mij overſchiet van 't leeven, voorts verzwinde,
'k Mij zelf vergeet, en de ondaad van dien dag!
O wreed herdenken! —— hoe bevreedige ik u beſt?

—— Helaas! gij hebt een ſtuk verrigt,
Die 't aangezigt bekladt, de zedigheid beſchaamt;
De roos ontrukt
Aan 't ſchoon gelaat der ſchuldelooze Liefde,
En plaatſt 'er weêr een blaar!

Toen leide ik 't hoofd ter neêr,
Ter neêr in 't koude zand, en leefde een poos niet meer;
Voorts vloog mijn vrije Ziel naar een onkenbaar iet:
Ach! zeide ik, dwaaze Ziel,
Toen ik ze weer te rug naar heure kooij zag ſpoeijen,
Zoekt ge uw verbroken kluiſters op, zottin!
Om hier, gelijk voorheen, op de galeij te roeijen?
Keert gij te rug naar 't lijf, onwaardig uwe min,
Daar gij geſchikt zijt en veroordeeld om te treuren?

Mijn dierbaare Anna! zeg, zijt gij nog mijn vriendin?
Dan help me, en ſpreek een woord van vreede tot mijn ziele;
Die binnen in mij oorlog voert,
Mij geen gedagte geeft dan die mijn hart ontroert.
'k Staê wagg'lende op den kant des Vreedes,
Waar ik alleen aan U mij houde, aan anders niet;
Ach! ondersteun mij dan in 't woên van mijn verdriet!

Als de Eer verlooren is, dan vindt men troost in 't ſterven:
De Dood verbergt ons beſt, wanneer men de Eer moet derven.

De dood alleen is ſchrikkelijk voor den boozen,
Maar voor de onſchuldigen een bullebak, verkleed
Om kinders te verbaazen ——
Neem weg haar mom; gij vindt ze uw vriendin.

Ik konde u een verrelijng doen
Waarvan uw hert zou ſchricken

Hoe ſnel word ik vervolgd
Van felle tegenſpoeden,
Die dijen als watergolven
Elkâer voortſtuwende loeds woeden.

Vaarwel dan, Vreugd,
Geneugt, vermaak en ſpel;
Gezellen onzer Jeugd!
Gij Leeven zelf, vaarwel!

Want nooit kan 't Leeven hier een zuiv'ren zegen voeden
De Hemel ſtraft de *Kwaaden* en beproeft de *Goeden*.

Evenwel, Belford, hebbe ik effentjes deeze afſchriften van Dorcas overgekeeken; en ik zie dat in zommige derzelver orde en gezond verſtand is, al hoe wild ook andere derzelver zijn; en dat haar geheugen, 't welk haar zo wel ten dienſt ſtaet in deeze vlugtige rijm-ſtukjes, wel verre is van gekrenkt te zijn. En dit geeft mij hoope, dat zij wel haaſt haar bekoorelijk verſtand zal weder krijgen ——— Schoon ik niet twijffele, of ik zal de gevolgen van deszelfs herſtellinge bezuuren moeten.

Dog in den Brief, dien zij mij ſchreef, zijn nog grooter buitenſpoorigheden; en ſchoon ik zeide, dat dezelve te aandoenlijk was om u daarvan eene copij te geeven, nogthans, na dat ik u de ingeſlooten loſſe papieren hebbe laaten zien, denke ik dat ik 'er wel een afſchrift daarvan mag bijdoen. Dorcas zal dien derhalven afſchrijven. *Ik* kan niet. Het leezen van denzelven deed mij tienmaalen meer aan, dan de geſtrengſte beſtraffingen van een geregeld verſtand konden doen.

Aan den Hr. LOVELACE.

Ik had niet voor om ooit meer een regel aan u te ſchrijven. Ik zou u niet willen zien, zo ik het helpen konde. ——— O dat ik u nooit had gezien!

Maar zeg mij eens de waarheid, Is Juffer Howe weezenlijk en waarlijk ziek? —— Zeer ziek? ——— En koomt haare ziekte niet uit vergif? En weet *gij* niet, wie het haar gegeven heeft?

Wat gij, of Juffr. Sinclair, of iemand anders (Ik kan niet zeggen wie) aan mijne arme herſens ge-

gedaen hebt, weet gij beſt: Dog ik zal nooit meer zijn die ik geweeſt ben. Mijn verſtand is weg. Ik hebbe al mijn brein weg geweend, geloove ik; want ik kan niet meer weenen. Ik hebbe 'er trouwens ook wel ten vollen mijn deel van gehad; dus kan het niet ſcheelen.

Maar, eijlieve, Lovelace, hits Juffr. Sinclair niet weder op mij aan. Ik hebbe haar nooit eenig leed gedaen. Zij verſchrikt mij *zo*, als ik haar zie! —— Den geheelen tijd zedert — Wanneer was het? Ik kan 't niet zeggen. *Gij* wel, onderſtelle ik. Het kan zijn dat zij eene goede vrouw is, zo veel mij bekend is. Zij was de vrouw van een man van eere — Zeer waarſchijnelijk — Schoon gedrongen om logementen te verhuuren tot haar beſtaen. Arme juffrouw! Doe haar te weeten dat ik deernis met haar hebbe: Maar laat ze niet weder bij mij koomen —— Dat bidde ik u!

Nogthans kan zij wel eene heel goede vrouw zijn ——

Wat wilde ik dog zeggen? —— Ik hebbe vergeten wat ik zou gaen zeggen.

O Lovelace, gij zijt de Satan zelve; of hij helpt 'er u door in alles; en dat is al zo erg!

Maar hebt gij uzelven waarlijk en weezenlijk aan hem verkogt? en voor hoe lang? Welken duur ſtaet uw rijk te hebben?

Arme man! Het verdrag *zal* eens ten einde loopen: En wat zal dan uw noodlot zijn!

O Lovelace! indien gij bedroefd kondt zijn over uzelven, zo zoude ik ook bedroefd zijn —— Maar wanneer alle mijne deuren vaſtgeſlooten zijn, en niets dan het ſleutelgat open, en de ſleutel daar

voor korten ingeſtoken, dan te koomen daar gij zijt zonder eenige derzelver, om zo te zeggen, te openen —— O mij rampzalige, rampzalige Clariſſa Harlowe!

Want nooit zal ik Lovelace worden ——— mijn Oom mag het opneemen zo het hem belieft!

Wel, nu koomt mij dog te binnen wat ik zou gezegd hebben —— Het is ten *uwen* voordeele —— niet ten mijnen —— Want niets kan mij nu voordeel geeven! —— O gij ſchurkagtig karel! gij gebaate Lovelace!

Dog Juffr. Sinclair kan wel eene goede vrouw zijn ——— Indien gij mij bemint —— Maar dat doet gij niet ——— Dog laat haar niet weer op mij komen aanſtuiven met haar meer dan manlijk gelaat en houdinge! O zij is eene verſchrikkelijke vrouw! Zo ze eene vrouw is! Zij behoefde dat *vreezelijk mom-aanzigt* niet aan te doen, om mij mijn verſtand door ſchrik te ontjaagen. Dog vertel haar niet wat ik zegge —— Ik hebbe geen haat op haar —— Het is alleen vervaardheid en dwaaze vreeze, dat is 't al. ——— Het kan wel dat zij geen kwaade vrouw *is* —— Dog alle *mannen*, alzo weinig als alle *vrouwen*, zijn ook niet gelijk —— God verhoede dat zij u gelijk zijn zouden!

Helaas! gij hebt mijn verſtand vermoord onder u allen —— Ik zegge niet wie het gedaen heeft! ——— God vergeeve het u allen! —— Maar waare het niet beter geweeſt, dat gij mij geheel van kant gebragt had eens voor al? Dat hadt gij veilig kunnen doen! Want niemand zou mij van uwe handen geëiſcht hebben ——— Neen, niet ee-

eene leevendige ziel ——— Ten zij, trouwens, Juffer Howe gezegd mogt hebben, als zij u zag, Wat hebt gij gedaen, Lovelace, met Clariſſa Harlowe? —— En dan kondt gij wel het een of ander los lugtig antwoord gegeven hebben —— Haar over zee weggezonden; of, Zij is van mij weggeloopen, gelijk zij van haare Ouderen gedaen heeft. En dit zou ligtlijk geloof hebben gevonden; want gij weet, Lovelace, dat zij, die van *dezelve* wegloopen konde, zeer wel van u mogt wegloopen.

Dog dit raakt niet aan het geen ik wilde zeggen. Nu hebbe ik het! ——

Ik ben het het weder kwijt ——— Deeze zotte meid koomt mij plaagen ——— Waartoe zoude ik eeten? Ten welken einde zoude ik wenſchen om te leeven? ——— Ik zegge u, Dorcas, dat ik nog eeten nog drinken wil. Het kan met mij niet erger worden dan het is.

Ik wil doen, zo als gij het hebben wilt —— Goede Dorcas, kijk mij niet zo vinnig aan —— Dog gij kunt nog zo kwaad niet kijken, dan ik eene zekere hebbe zien kijken.

Mijn Hr. Lovelace, nu mij weder te binnen koomt, om hetgeen te zeggen de pen van mij in de hand genomen wierd, zo laate ik ſpoedig mijne gedagten op papier ſtellen, op dat ik ze niet weder verlieze —— Hier ben ik nu bij mijne zinnen —— En egter ben ik naauwlijks ook nog bij mijne zinnen —— Dog ik weete, dat mijn verſtand niet is zo als het behoort te zijn, desnietemin —— Laat mij derhalven een ding aan u

voorſlaen: Het is ten *uwen* voordeele —— niet ten *mijnen:* En dit is het:

Gij moet noodwendig en veel moeijelijkheid en veel koſten van mij hebben. En mijn Oom Harlowe, als hij weet in wat ſtaat ik ben, zal niet wenſchen dat ik immer eenigen man krijge: Neen, *u* zelf niet, die de oorzaak daarvan geweeſt zijt — Barbaar en ondankbaare! — Een minder zamengevlogten ſchelmſtuk koſtede eenen Tarquijn —— Dog ik vergeete weder wat ik zeggen wilde ——

Dit is het dan — Ik zal nooit weer tot mijzelve koomen: Ik ben een zeer ondeugend ſchepzel geweeſt —— een grootſch, hovaardig, arm ſchepzel — vol van heimelijken hoogmoed — welke ik ongemerkt deed doorgaen onder eene mom van nederigheid, en ieder een wiſt te bedriegen — Zo zegt mijne Zuſter — En nu worde ik geſtraft — Dus laat mij uit dit huis, en buiten uw gezigt gebragt worden; en laat mij heimelijk gezet worden in dat Bedlam, 't welk ik eens gezien hebbe: Dog het was toen een naar gezigt voor mij! Al hoe weinig ik dagt, dat *ik* daar *zelve* in zou koomen! —— Dat is alles wat ik zeggen wilde: Dit is alles wat ik hebbe te wenſchen —— Dan zal ik u geheel uit den weg zijn; en daar zal zorg voor mij gedragen worden; en Brood en Water, als ik maar niet van u gepijnigd worde, zullen lekkernijen zijn; en mijn Bed van Stroo het gemaklijkſt, waarop ik gelegd hebbe — zedert — ik kan niet zeggen hoe lang wel!

Mijne kleederen, als ze verkogt worden, zullen genoeg opbrengen om mij daar te onderhouden, miſſchien, zo lang als ik zal leeven. Maar,

Lo-

Lovelace, *waarde* Lovelace, zal ik u'noemen; want gij hebt mij genoeg gekoſt, gewislijk! — laat mij niet van iedereen bekijken, om den wil van mijne *familie*; ja om *uwentwille* zelven, laat dat niet geſchieden — Want als ik alles te weeten koome wat ik geleeden hebbe, 't welk ik nog niet weete, en het kan niet ſcheelen of ik het ooit te weeten koome — Zoude ik mogelijk wel ligt op u met naame kunnen ſchelden, en alle uwe godloosheid vertellen omtrent een arm vernederd ſchepzel, die voormaals zo hoogmoedig was als eenig menſch ——— Dog waarop kan ik niet zeggen ——— Ten zij op mijne eigene dwaasheid en grootsheid — Dog dit tot hieraantoe ——— want ik ben daarvoor genoeg geſtraft ———

Dus, onderſtel eens, in plaatze van Bedlam, dat ik naar een afgezonderd dolhuis gebragt wierd, daar niemand koomt! ——— Dat zal heel veel beter zijn.

Maar, nog iets anders, Lovelace: Laaten zij mij niet wreedlijk behandelen, als ik daar ben — *Gij* hebt mij wreed genoeg behandeld, weet gij wel! — Laaten ze mij niet wreed behandelen; want ik zal zeer gezeggelijk zijn; en doen zo als iemand het maar hebben wil — Uitgenomen hetgeen gij wilt hebben dat ik doe — want dat wil ik nooit. — Nog iets anders, Lovelace: Laat dog deeze *goede* vrouw; Ik zou haaſt gezegd hebben *ſnoode* vrouw; dog zeg haar dat niet — Dewijl zij u niet zou laaten mij naar die gelukkige ſchuilplaatze zenden, indien zij het te weeten kwam —

Nog iets, Lovelace: En laat ik vrij gebruik hebben van pen, en inkt, en papier ——— Dat

zal

zal alle mijne tijdkortinge zijn — Dog zij behoeven niet aan eenig menſch, waaraan ik ſchrijven zal, te zenden hetgeen ik ſchrijve, nademaal het hun maar moeijelijkheid zal verwekken: En daar door zou iemand u kwaad kunnen doen, mogelijk — Ik wenſche niet dat eenig menſch aan iemand kwaad doe mijnenthalven.

Gij vertelt mij dat Lady Eliſabet Lawrance, en uwe Nigt Montague hier geweeſt zijn om afſcheid van mij te neemen, dog dat ik ſliep, en niet wakker gemaakt kon worden. Dus verteldt gij mij eerſt ook, dat ik getrouwd was, weet gij wel; en dat gij mijn egte man waart —— Ach! Lovelace! zie dog toe wat gij zegt —— Dog laat haar niet (want zij zullen den ſpot drijven met mijne elende) laat *die* Lady Eliſabet, laat *die* Juffer Montague niet koomen, wat ook de *weezenlijke* mogen doen, nog ook Juffr. Sinclair, nog eenige die bij haar t' huis leggen, nog haare Nigten, koomen om mij in mijne verblijfplaatze te zien —— De *weezenlijke*, zegge ik; want, Lovelace, ik zal alle uwe ſchelmerijen wel op zijnen tijd ontdekken — Dat zal ik inderdaad — Dus zet mij daar maar zo ſpoedig als gij kunt — Het is ten *uwen* voordeele — Dan zal alles voor raaskallen doorgaen, wat ik zeggen kan: gelijk ik niet twijffele of de uitroepingen van veele arme ſchepzelen gaen daarvoor, ſchoon 'er in dezelve desniettemin mogelijk maar al te veel waarheid ſteeke —— En gij weet dat *ik al dol begon te worden te Hamſtead* —— Zo zeidet gij. —— Ach! ſchurkagtig kaiel! wat hebt gij niet te verantwoorden!

**

* *

Eene kleine tuſſchenpoos ſchijnt mij verleend te worden. Ik had begonnen over te zien hetgeen ik geſchreeven hebbe. Het is niet geſchikt om van iemand gezien te worden, zo verre als ik in ſtaat geweeſt ben om het weder door te leezen: Dog zal het niet uithouden, geloove ik, om het geheel en al door te zien. Indien ik derhalven niet alreeds mijne ernſtige begeerte aan u gemeld hebbe, moet ik u zeggen, dat het *deeze* is: Dat ik zonder uitſtel uit dit affchuwelijk huis worde weggezonden, en opgeſlooten in een afgezonderd Dolhuis omtrent deeze ſtad; want zodanige ſchijnen 'er te zijn; om nooit meer gezien, of vertoond te worden aan eenig menſch, ten waare tot uwe eigene verdeedigínge, indien gij mogt beſchuldigd worden met het vermoorden van mijne perſoon; eene veel ligter misdaad, dan dat van mijne eere, welke de grootſte ſchurk op aarde mij ontroofd heeft. En weiger mij dit mijn laatſt verzoek niet, bidde ik u; en dan nog een ander, en dat is, Dat ik u nooit meer mag zien! Dit mag zekerlijk wel ingewilligd worden aan

De elendiglijk misbandelde

CLARISSA HARLOWE,

Ik wil uw hevig preeken niet hooren, Belford, over deezen zielroerenden Brief. Dus niet een woord van dien aart. Het papier, zult gij zien, dat zelf bevogtigd is met de traanen van de ver-

verharde afſchrijfſter; 't welk haare inkt hier en daar heeft doen vloeijen.

Juffr. Sinclair is eene regte heldin, en beſchaamt ons alle, denke ik. En zij is eene *vrouw* ook nog! Gij zult zeggen, dat de beſte zaaken, als zij bedorven zijn, de ergſte worden. Dog dit is zeker, dat waarop ook de Sexe haare harten ſtellen mogen, zij daarin ter deegen doorwerken. En hiervandaan koomt het, dat een ſchelmſtuk, 't welk onder fielten van mannen in enkele rooverij zoude eindigen, moord wordt, als'er eene vrouw mede de hand in heeft.

Ik weete wel dat gij mij beſchuldigen zult, dat ik tot *Konſtenaarij* mijne toevlugt genomen hebbe. Maar ſchrijven de artſen geen *opiata* voor in zwaare gevallen, daar de heftigheid der ziekte den lijder ligtlijk in eene koorts of raazernij zou ſtorten? Ik houde ſtaende, dat *genade* mijne beweegoorzaak was tot dit middel te gebruiken; nog konde het iets anders zijn. Want Vrouwenſchennis, weet gij, is voor ons Guiten wel verre van geen wenſchelijke zaak te zijn. Niets dan de Wet is, ten dien aanzien, in den weg; en de gedagte van hetgeen eene zedige vrouw eer zou lijden, dan *vivâ voce* iemand gaen beſchuldigen, vermindert veel den ſchroom, welken een eerelijke knaap uit dien hoofde zou mogen hebben. Wijders, zo deeze *ſluimervalligheden* [ik haate het woord *opiata* en *ſlaapdranken* bij deeze gelegenheid] haar verſtand op hol gebragt hebben, dat is een uitwerkzel 't welk zij menigmaal hebben op zommige geſtellen; en was in dit geval eer de

ſchuld

ſchuld van de *doſis*, dan het oogmerk van den ingeever.

Maar is Wijn zelf geen ſlaapdrank eenigermaate? —— Op hoe veele heeft men met Wijn zijn voordeel gedaen, en met andere nog meer bedwelmende ſpijzen? ——— Ik moet u zeggen, Jan, dat de *ondervindinge* van veele der *lijdelijke* Sexe, en de *conſcientien* van veel meer der *werkelijke*, als men zig daarop beriep, getuigen zullen dat uw Lovelace de ergſte ſchurk niet is. En ik zou niet gaarn hebben, dat gij mij noopte om mijzelven door vergelijkingen te zuiveren.

Indien zij eene aanhoudende uitzinnigheid ontkoome, wanneer mijne bedriegerijen zig ontwinden, dit denke ik dat alles is, waaromtrent ik behoore bekommerd te zijn. Hetwelk ik derhalven van u begeere, is, Dat als mijne daaden op tweederleije wijze kunnen worden opgenomen, gij daaraan de gunſtigſte uitlegginge verleent. Want dit vereiſcht niet alleen onze vriendſchap van u, maar ook mijne eigene openhartigheid, welke u de kennis verſchaft heeft van de bedrijven, tegen welke gij zo gereed zijt om uit te vaaren.

*** ***

Willem is zo even weerom gekoomen van eene boodſchap naar Hamſtead; en berigt mij, dat Juffr. Townſend giſteren aan het huis van Juffr. Moore was, vergezeld van drie of vier raauwe gasten; een grooter getal (zo men onderſtelde) op eenigen afſtand daarvandaan zijnde. Zij ſtond vreemd te kijken over het nieuws, dat mijne egtge-

noot

noot en ik volkoomen verzoend waaren; en dat twee fraaije Ladys, mijne nabeſtaenden, haar waaren koomen bezoeken, en met haar naar ſtad gegaen: Daar zij zeer vergenoegd met mij was. *Zij* was wel verzekerd, dat wij niet getrouwd waaren, zeide zij, of het moeſt geſchied zijn, terwijl wij te Hamſtead waaren: En *zij* waaren wel verzekerd, dat de plegtigheid daar niet verrigt was. Dog dat de Lady gelukkig en wel vergenoegd is, daaraan is geen twijffel te ſlaen: En eene ſcheut wierd van Juffr. Moore en Juffr. Bevis uitgeſlagen tegen *twiſt-ſtookers*, alzo zij wisten dat Juffr. Townſend met Juffer Howe bekend was.

Nademaal nu mijne Schoone nog Brieven ontvangen kan, nog wegzenden, zo ben ik taamelijk geruſt ten aanzien van deeze Juffr. Townſend en derzelver uitzendſter. En ik verbeelde mij, dat Juffer Howe zal bedremmeld zijn, niet weetende wat zij van de zaak denken moet, en ſchroomen om meer Brieven door Wilſon te laaten beſtellen; en miſſchien meenen, dat haare vriendin haar weinig rekent; of van gedagten veranderd is ten mijnen voordeele, en dat ſchaamt te bekennen; alzo zij geen antwoord heeft gekreegen op het geen zij ſchreef; en gelooven zal, dat de Boerenknegt haaren laatſten Brief haar in eigene handen heeft overgegeven.

Ondertuſſchen is mij een klein ontwerpje in mijn hoofd gekoomen, van eene *nieuwe* zoort; enkel voor tijdkortinge, dat is 't al: Verſcheidenheid heeft onweerſtaenbaare bekoorelijkheden. Ik kan niet leeven buiten minne-ſtreeken. Mijne Bekoorſter heeft geen driften; dat is te zeggen, geene

ne van die driften, die ik wel wenſchte dat zij had. Zij trekt allen mijnen eerbied tot zig. Ik helle tegenwoordig meer over om berouw te hebben van hetgeen ik bedreeven hebbe, dan om voort te gaen tot nieuwe misdaaden: En ik zal 'er berouw van hebben, tot dat ik zie hoe zij het opneemt, als zij herſteld zal zijn.

Zal ik u mijn ontwerp mede deelen? Het is geen hoogvliegend. — Het is dit —— Om Juffr. Moore, Juffer Rawlins, en mijn Weeuwtje Bevis hier te krijgen; want zij zijn begeerig om mijne egtgenoot een bezoek te geeven, nu de zaaken zo gelukkig tuſſchen ons ſtaen. En indien ik het wel beleggen kan, zullen Belton, Mowbray, Tourville, en ik, haar een weinig meer toonen van de leevenswijze deezer booze ſtad, dan zij tegenwoordig daarvan weeten. Waarom zouden zij *bekend* zijn met een man van mijn character, en daardoor niet te *beter* en *wijzer* worden? — Ik wilde hebben dat elk een tegen de Guiten zou ſchimpen met *oordeel* en *kundigheid*, zo zij dog ſchimpen *willen*. Twee van deeze vrouwluij gaven mij al heel veel moeite: En de derde, vertrouwe ik vaſtlijk, zal wel een vrolijken avond door de vingeren zien.

Gij zult nieuwsgierig zijn om te weeten, hoedanig de perſoonen van deeze vrouwen zijn, welke ik bedoele zo veel eere aan te doen. Mij dunkt dat ik u tot nog toe niets gemeld hebbe, hetwelk u de characters van haare perſoonen aanwijſt.

Juffr. *Moore* is eene Weduw van omtrent de Agtendertig; door wederwaardigheden een weinig bedrukt; dog zulke zijn dikwijls het vrolijkſt volk, als zij in de warmte koomen. Zij heeft nog al ee-

eene goede gedaente; en heeft veel van eene juffrouw zo als men het noemt, en is zeer net over haar lighaam en kleedinge. Zij heeft, geloove ik, alle gedagten van onze Sexe opgegeven: Maar als de uitdoovende vonken omtrent het half-verteerd brandhout worden opgereekt, zal 'er brandſtoffe genoeg over zijn, durve ik zeggen, om te ontvlammen, en eene geneuglijke warmte te verleenen aan een halfverkleumden bijſtaender.

Juffr. *Bevis* ziet 'er welgedaen uit; dat is te zeggen, is dik en vet; is eene liefhebſter van vrolijkheid, en eene bij welke geen droefheid ooit eene week aan een huisveſtede, durve ik zeggen; omtrent Vijf en twintig jaaren oud: Mowbray zal zeer weinig moeite met haar hebben, geloove ik; want men kan alles zelve niet doen. En egter gebeurt het zomtijds, dat vrouwen van deeze onbedwongen trant, als het op het ſtuk aankoomt, de verwagtinge niet beantwoorden, welke haare lugtige uitgelatenheid belooft aan iemand die een toeleg op haar maakt.

Juffer *Rawlins* is eene jonge Lady, welgevallig genoeg; maar niet ſchoon. Zij heeft verſtand, en wil geagt worden *de wereld te kennen*, zo als men het noemt; maar haare kundigheid is zij meer verſchuldigd aan de *Beſpiegelinge*, dan aan *Ondervindinge*. Eene enkel ſpel-letter-greep-kundigheid is dit, Jan, die altoos iemand, die daarop betrouwt, te loor ſtelt, als zij moeſt gelden om haar van dienſt te zijn. Want zulke jonge Ladys ſteunen zo veel op haar eigen verſtand en omzigtigheid, en zijn zo veel verheven boven de waarſchuwingen, van welke andere die minder

der gevoelen van zigzelve hebben kunnen bevoordeeld worden, dat haare waanwijsheid gemeenlijk haar in 't laag brengt, wanneer zij worden aangetaſt van eenen man van ervarenis, die weet hoe hij haare grootsheid vleijen moet, en haare wijsheid in top verheffen, op dat hij zijn voordeel moge doen met haare dwaasheid. Maar, wat Juffer Rawlins aangaet, indien ik *Ondervindinge* kan voegen bij haare *Beſpiegelinge*, welk eene volmaakte perſoon zal zij dan zijn! ——— En hoe veel verpligtinge zal zij dan aan mij hebben; en niet alleen *zij*, maar ook alle diegeene, welke voordeel kunnen trekken uit de *leſſen*, die zij reeds zig zo wel bevoegd agt om te geeven! Minnelijk gaarn, Jan, hebbe ik te doen met deeze *les-uitdeelſters*, en *voorbeeld-geefſters*.

Nu, Belford, hoewel 'er niets merkwaardigs is in eenige van deeze characters; kunnen wij egter wel, bij nood, eenen goeden vrolijken halven dag met haar doorbrengen, indien wij, haar waſch door aanzettende ſpijzen aan tafel hebbende week gemaakt, onze vrouwluij en haar aan het danſen kunnen krijgen: Het danſen, zegge ik, waarvan alle vrouwen veel houden, en hetwelk alle mannen derhalven, om *beider* wille, behooren aan te moedigen.

En dus, als Tourville zingt, Belton op de viool ſpeelt, Mowbray op eene ruwe wijze lief-kooſt, ik op eene ſtreelende; en gij, Jan, tegen dien tijd wel te pas genoeg zijt om de reij mede op te voeren; dan moeſt 'er de drommel mêe ſpeelen, zo wij haar niet kneeden in zulk eene gedaante als het ons belieft ——— onze eigene vrouwluij,

door haare ſchaterende ongebondenheden, haar aanmoedigende om alle haare gewoone ingetogenheid te overſchrijden: Want Vrouwen zetten Vrouwen, weet gij wel, hart bij en ſtooken elkanderen kragtig aan, terwijl geen van haar zig gaarn van andere laat overtreffen en verbluffen, wanneer haare harten ter deegen doorwarm zijn.

Ik weete wel, dat in het eerſt, de *toevallige* afweezigheid van mijne lieve Mevr. Lovelace eene zwaarigheid zijn zal, als welke voornaamlijk haar oogmerk zijn zal te bezoeken: Dog indien wij haar in gloria krijgen kunnen, dan zullen zij niet wenſchen om haar te zien; en ik kan twintig toevallen en voorwendzels verzinnen, van uur tot uur, voor haare afweezigheid, tot dat elk van haar een onderwerp zal hebben, waarmede alle haare gedagten zijn ingenomen.

Ik verlange van harten om eens eene luſtige baal te ſlaen, en ik twijffele niet of deeze zou ons zeer wel gevallen. Deeze vrouwen denken reeds van mij, dat ik een wilde gaſt ben; *en zij hebben daarom niet te minder behaagen in mij*, zo veel ik kan bemerken; en ik zal zorg draagen, dat zij voor de oogen van malkanderen met zo veel vrijheid behandeld worden, dat zij uit ſtaatkunde het geheim van elkanderen wel bewaaren moeten. En zal ik dus doende niet eene goede zaak aan haar doen? nademaal het den knoop zal leggen van een onverbreekelijken band van eenigheid en vriendſchap tuſſchen drie vrouwen, die nabuuren zijn, en tegenwoordig ſlegts *gemeene* verpligtingen, hebben aan elkanderen: Want ik behoeve u niet te vertellen, dat Geheimen van Minnaarije, en

Ge-

Geheimen van deeze natuure, gemeenlijk het kragtigſt cement zijn van vrouwlijke Vriendſchap.

Dog, evenwel, indien mijne Beminde gelukkiglijk weder tot haar verſtand herſteld moge worden, zullen 'er mogelijk wel voorvallen tuſſchen ons ontſtaen, die genoegzaame drokte verſchaffen zullen om alle de bekwaamheden van uwen vriend bezig te houden, zonder naar nieuwe gelegenheden om te zien. Zij is reeds al, gelijk ik dikwijls hebbe aangemerkt, het middel geweeſt om menigten van haare Sexe te behouden; hoewel buiten haar eigen weeten.

Saterdag-Avond.

Volgens het berigt van Dorcas aangaende het gedrag van haare Lady, ſchijnt het lief ſchepzel aan het beteren te zijn. Ik zal zo dra mogelijk hiervan kennis geeven aan den braaven Capitein Tomlinſon, op dat hij Oom Joannes daarvan moge verwittigen. Ik moet, van dien kant, behoorelijk in ſtaat geſteld worden om haar te bevreedigen, of ten minſten, haare eerſte heftigheid te doen afneemen.

XXXVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zondag-namiddag, te 6 uuren (den 18 Junij.)

Ik ging deezen morgen vroeg uit, en kwam niet eer dan nu even t' huis, wanneer mij berigt wierd, dat mijne Beminde, in mijn afweezen, het in haar hoofd gekreegen had te onderneemen om weg te geraaken.

Zij trippelde ſchielijk naar beneden, met een pakje in een neusdoek beknoopt, haar hoed op; en was al metterdaad in 't voorhuis, wanneer Juffr. Sinclair haar zag.

Eij, Madam, tuſſchen haar en de voordeur in ſpringende, gelief mij te kennen te geeven waar gij heen gaet?

Wie heeft regt om mij tegen te houden? was het woord.

Dat hebbe ik, Madam, op ordre van uw Egtgenoot: En haare armen in de zijden zettende, zo als zij bekende, Ik verzoeke dat gij weder gelieft naar boven te treeden.

Zij wilde geſproken hebben; maar konde niet: En in traanen uitberſtende, keerde zij zig om, en ging boven naar haare kamer: En Dorcas wierd over den hekel gehaald, dat zij haar in den gang liet koomen, voor dat zij gezien wierd.

Dit

Dit toont, gelijk wij gisteren avond hoopten, dat zij haar bekoorelijk verstand wederkrijgt.

Dorcas zegt, dat zij, den geheelen dag, maar eens te vooren van haar gezien wierd; en dat zij toen zeer stemmig en bedaard scheen.

Ik zal tragten haar te zien. Het moet in haare eigene kamer zijn, onderstelle ik; want zij zal bezwaarelijk bij mij willen koomen in de Eetzaal. Wat voordeel zal de stoutmoedigheid van onze Sexe mij verleenen over de zedigheid der haare, indien zij hersteld zij! —— *Ik*, de stoutmoedigste aller mannen: *Zij*, de eerbaarste aller vrouwen. Zoete ziel! mij dunkt ik zie haar voor mij: Haar aangezigt van mij afgekeerd: Haare spraak zig verliezende in zugten —— Beschaamd —— Bij zig bewust —— Welk eene zegepraalende vertooninge zal mij dit geeven, als ik staare in haar neergeslagen weezen!

*** ***

Op dit oogenblik geeft Dorcas mij te kennen, dat zij gelooft dat ze mij koomt opzoeken. Zij vraagde haar naar mij: En als Dorcas van haar ging, droogde zij haare rood-gezwollen oogen voor haaren spiegel [Niet voorneemens dus om mij door haare traanen te beweegen!] al te aandoenlijk zugtende voor mijne onvertzaagdheid. Maar ten welken einde ben ik dus verre gegaen, indien ik mijn voornaam oogmerk niet agtervolge? Haare Kiesheid moet wel een weinig verminderd zijn. Zij weet het ergst dat 'er op loopen kan. Dat zij mij niet kan ontvlieden; dat ze mij zien moet; en

dat ik haar door mijn gezigt eene lieve beſchaamdheid kan aanjaagen, zijn omſtandigheden die mij grootlijks begunſtigen. Wat kan zij doen, dan raazen en uitroepen? Ik ben dat raazen en ſchreeuwen wel gewend. ——— Dog indien zij herſteld zij, zal ik eens zien hoe zij zig gedraagen zal bij deeze onze eerſte bijeenkoomſt, waarin zij haar verſtand heeft, na hetgeen zij heeft geleeden.

Daar koomt zij! ———

XXXVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zondag-Nagt.

Beſchuldig mij nooit meer dat ik toegelaaten hebbe, dat 'er konſtenaarij gebruikt is omtrent dit verwonderenswaardig Schepzel. Al hadden alle de vorſten der lugt, of die beneden dezelve zijn, met mij zamengeſpannen, nooit hadden zij haar kunnen te onderbrengen terwijl zij bij haar verſtand was.

Ik wil mijzelven niet vooruitloopen ——— Alleen zal ik u zeggen, dat ik van haar al te wakker gemaakt ben, dan dat ik om ſlaap zou denken, al ging ik te bed; en dus zal 'er voor mij niets anders te doen zijn, dan een verhaal te ſchrijven van onze wonderlijke zamenſpraak, terwijl die zo ſterk

in

in mijnen geeſt is ingedrukt, dat ik nergens anders om kan denken.

Zij was gekleed in eenen witten damaſten nagt-rok, min onagtzaam dan in eenige dagen voorleeden. Ik zat met mijne pen tuſſchen mijne vingers, en ſtond op, toen ik haar eerſt zag, met groote minnelijkheid, als of zij nog in 't vol bezit van haare magt was. Gelijk ze inderdaad zo is.

Zij trad binnen met zulk eene deftigheid in haare houdinge, dat dezelve mij groot ontzag aanjaagde, en mij toebereidde tot de armhartige vertooninge, welke ik in de volgende verkeeringe maakte. Eene armhartige vertooninge inderdaad! ——— Dog ik zal haar regt doen.

Zij kwam met raſſe ſchreeden heel digt tot mij naderen; met een witten neusdoek in haare hand, haare oogen nog fel nog mild ſtaende, maar zeer ernſtig; en met eene beſtendige bedaardheid in haar geheel gelaat, welke het uitwerkzel ſcheen te zijn van een diep gepeins; En dus kwam zij mij aan boord met een weezen, houdinge, en gebaaren, welker weergâe ik nooit gezien hebbe.

Gij ziet hier voor u, mijn Heer, de rampzalige, welker verkiezinge van u boven uwe geheele Sexe gij beloond hebt —— zo als die inderdaad *verdiende* beloond te worden. Mijns Vaders vreezelijke Vloek heeft alreeds naar den letter zelf zijne uitwerkinge op mij gehad, ten aanzien van Dit leeven; en het ſchijnt mij maar al te baarblijkelijk, dat het uwe ſchuld niet zijn zal, dat dezelve niet volkoomelijk vervuld worde met het verlies van mijne Ziel, zo wel als mijne Eere —— Van welke gij, ſchurkagtig karel! mij beroofd hebt, met

eene zo onnatuurelijke, zo onmenſchlijke godloosheid, dat gij, zo 't ſchijnt, zelf *gij*, het hart niet hadt om zulks te onderneemen, dan na dat mijne zinnen vooraf daaraan waaren opgeofferd.

Hier deed ik eene ſtamelende pooginge om te ſpreeken, mijne pen neer leggende: Maar zij ging voort: ——— Hoor mij uit, misdaadige deugniet! ——— overgegeven menſch! ——— *Menſch* zegge ik? ——— Nogthans welken naam kan ik anders? nademaal de doodlijke verſcheuringen van het wildſte beeſt natuurelijker zouden geweeſt zijn, en oneindig meer welkoom, dan hetgeen gij aan mij misdreeven hebt; en dat met voorbedagt opzet en liſt, welke dat enkel hart alleen waardig zijn, 't welk nu, *laage* zo wel als ondankbaare ziel die gij zijt, ſchijnt binnen u te beeven ——— En wel moogt gij beeven; wel moogt gij tſidderen, en hakkelen, en ſtameren, gelijk gij doet, als gij bedenkt wat ik om uwentwille geleeden hebbe, en hoe gij mij hetzelve hebt vergolden!

Bij mijne Ziel, Belford, mijn geheel geſtel ſchuddede. Want niet alleen haar Gezigt, en haare Gebaaren, maar ook haare Stem, zo deftig, had eene onuitſpreekelijke aandoeninge: En daarbij mijne vervloekte ſchuld, en haare onnozelheid, en verdienſte, en rang, en verhevener talenten, alles ſtaarde mij op dat oogenblik zo vreezelijk in mijn gezigt, dat mijne tegenwoordige rekenſchap, welke zij zo onverwagt van mij vorderde, zo als ik toen dagt, ſcheen te gelijken naar die algemeene, waartoe men ons leert dat wij zullen gedagvaard wor-

worden, wanneer onze Conſcientie onze beſchuldigſter zal zijn.

Dog zij had tijd gehad om alle de vermogens haarer welſpreekendheid bijeen te zamelen. Den geheelen dag waarſchijnelijk bij haar verſtand geweeſt zijnde. En daarbij was ik te meer in mijne meeninge bedroogen, alzo ik gedagt had, dat ik het lief ſchepzel met mijn gezigt beſchaamd zou kunnen maaken ——— Dog het is duidelijk, dat de bezeffinge, die ze heeft van haare verongelijkingen, deeze weergâlooze vrouw verheft boven *alle geringer*, *alle zwakker* bedenkingen.

Mijne waarde —— Mijne liefde —— Ik — ik — ik hebbe nooit —— Neen, nooit —— Met trillende lippen, beevende ledemaaten, eene ſtamelende, en afgebrokene ſtem binnens monds ——— Nooit zekerlijk, zag een zondaar 'er zo uit *gelijk* een zondaar! Terwijl zij dus voortging, haare ſneeuw-witte hand zwaaijende, met alle de bevalligheden der beweegelijke Redenkonſt.

Ik draage geen moed of de beteuteringe, welke in uwen geheelen perſoon zigtbaar is. Ik hebbe den geheelen dag gebeden om eene bedaardheid, indien ik uit dit ſnood huis niet ontkoomen konde, welke mij in ſtaat mogt ſtellen om mijnen verderver nog eens weder onder de oogen te zien, met de bewuſtheid van eene die onnozel heeft geleeden. Gij ziet mij, nademaal mijne verongelijkingen de kragt der *woorden* te bovengaen *om ze uit te drukken*, gij ziet mij, *bezadigd genoeg* om te wenſchen, dat gij bij aanhoudinge moogt geteiſterd worden door de werkingen van uwe eigene Conſcientie, tot dat eene kragtdaadige boet-

vaar-

vaardigheid u inneeme, op dat gij niet alle hoope verbeuren moogt op *die* genade, welke gij niet beweezen hebt aan het arm ſchepzel, die thans voor u ſtaet, die zo wel verdiend had eenen getrouwen vriend te vinden, daar zij den ergſten vijand gevonden heeft!

Maar zeg mij (want ongetwijffeld hebt gij eenig ontwerp, 't wel gij zoekt uit te voeren) Zeg mij eens, nademaal ik uwe gevangene ben, zo als ik merke, in het allerſnoodſt huis, en geen vriend hebbe om mij te beſchermen of te behouden, wat gij voorhebt dat van 't overſchot eens leevens worden zal, 't welk niet waardig is te behouden? Zeg mij, of 'er nog meer onheils voor mij ten agteren is; en of gij in verdrag zijt getreeden met den grooten verleider, in de perſoon van zijne affchuwelijke dienaares in dit huis; en of het verderf mijner Ziele, ter vervullinge van mijns Vaders vloek, de zegepraal van eene zo ſnoode zamenzweeringe ſtaet te bekroonen? —— Antwoord mij! —— Zeg, indien gij moeds genoeg hebt om regt uit te ſpreeken tegen haar, die gij bedorven hebt, berigt mij, wat ik nog verder hebbe te lijden van uwe barbaarsheid?

Hier hield zij ſtil; en zugtende, keerde zij haar lief aangezigt van mij af, met haaren neusdoek die traanen opdroogende, welke zij poogde te binnen te houden; en als dit niet geſchieden konde, voor mijn gezigt te verbergen.

Gelijk ik u te kennen gaf, ik had mijzelven bereid tot hoogloopende driften, tot raazen, vliegen, ſcheuren, verwenſchen: Deeze rasvoorbijgaende heftigheden, de werkingen van ſchielijke droef-

droefheid, en ſchaamte, en wraakzugt, zouden ons met elkanderen op gelijken voet gebragt, en onze rekeninge vereffend hebben. Aan deeze was ik wel gewend; en alzo niets heftigs lang van duur is, had ik wel kunnen wenſchen met deeze bejegend te worden. Maar zulk eene majeſtueuſe bezadigdheid —— Mij koomende opzoeken — welken zij egter, zo als duidelijk blijkt uit haare onderneeminge om weg te geraaken, wel gaarn zou gemijd hebben te zien ——— Niet als eene Lucretia in gedagten neemende om wraak op zigzelve te oeffenen —— Nogthans verzwolgen, haar geheele geeſt verzwolgen zijnde, gelijk ik zeggen mag, in eene zo hevige droefheid, dat ze, volgens haare eigene woorden, de kragt der ſpraake te boven gaet om uit te drukken ——— en bekwaam te zijn, daar zij ontſteld was van herſenen zelf tot deezen morgen toe, om zulk eene knellende vraag mij voor te leggen, als of zij in mijn toekoomend oogmerk waare doorgedrongen ——— Hoe konde ik vermijden van te kijken als een gek, en gelijk voorheen, met afgebrokene gezeggen, en beteuteringe te antwoorden?

Hetgeen — Hetgeen — e —— Hetgeen geſchied is —— Ik, ik, ik moet zeggen — Moet bekennen — Moet belijden — Hem — Hem — Is niet goed —— Is niet zo als 't behoort — Maar — e ——— Maar — Maar —— Ik hebbe 'er waarlijk — waarlijk ——— berouw van ——— Bij mijne Ziel hebbe ik het ——— En — En — wil al doen — alles doen — Al wat mijn pligt is — al dat gij — dat gij — dat gij zult eiſchen, om u vergoedinge te doen! —

O Belford! Belford! Wie zegepraalde nu! — Zij, of Ik?

Vergoedinge! O gij regt veragtelijke deugniet! —— Daarop, haare oogen opheffende —— Goede God! Wie zal deernis hebben met een ſchepzel, welke door eene zo laage ziel ten val gebragt kon worden! —— Nogthans — en toen keek zij mij met verontwaardiginge aan —— Nogthans ik haate u (al hoe vuig en laag van ziel gij zijt!) niet half zo veel dan ik mij zelve haate, dat ik u niet eer beſchouwde in uwe eigenaartige koleuren! —— Dat ik nog hoopte op eenig Zedelijk goed, of op Dankbaarheid, of op Mededogen van eenen Ligtmis, die *om* een Ligtmis te *worden*, alle zedelijke verpligtingen gewraakt en met voeten moet getreden hebben (a).

Zij haalde toen den naam van haaren Neef Morden aan, als of die haar gewaarſchuwd had tegen een man van ongebondene beginzelen; en trad naar het venſter met haaren neusdoek aan haare oogen: Maar, zig ſchielijk tot mij keerende met een weezen en houdinge van verſmaadinge en majeſteit ondereen gemengd —— [Wat zoude ik, ter dier ſtonde, wel niet willen gegeven hebben, dat ik haar nooit had verongelijkt!] Welke vergoedinge hebt *gij* voor te ſtellen! —— Welke vergoedinge kan zulk een doen als gij, aan eene perſoon van eenig hart, of gezond verſtand, voor het kwaad dat gij mij zo onmenſchlijk hebt doen lijden?

Zo

(a) *De woorden van haaren Neef Morden in zijnen Brief aan haar van Florence.* Zie D. IV. bl. 48.

Zo dra, Madam, —— Zo dra — als —— Zo dra als uw Oom ——— of ——— zonder verbeiden ———

Gij wildt mij zeggen, onderſtelle ik ——— Ik weete wel, wat gij mij zeggen wildt ——— Maar denkt gij, dat *Trouwen eene ſchuld als de uwe boeten kàn?* Al hoe verſtoken van vrienden en van goederen gij mij gemaakt hebt, den deugniet, *die zigzelven de eerbaarheid zijner vrouwe ontrooven kon*, veragte ik te veel, dan dat ik kan verdraagen aan u te denken in het ligt, waarin gij ſchijnt te hoopen dat ik u zal aanneemen!

Ik ſtamelde om haar in de reden te vallen: Maar hetgeen ik meende te zeggen verſtierf op mijne beevende lippen. Ik kon alleen uitſpreeken het woord Huwelijk ——— En dus voer zij voort:

Geef mij derhalven te kennen, of ik ſtae verhinderd te worden omtrent de vrije beſtellinge van mijzelve in toekoomende! Of ik in een Land van Vrijheid, als *dit*, daar de *Souverein* niet ſchuldig moet zijn aan *uwe* boosheid, en daar gij ook dezelve niet hadt durven onderneemen, hadde ik een vriend of nabeſtaende die naar mij omzag, hier gevangen ſtae gehouden te worden, om nieuwe mishandelingen te ondergaen? Of gij, met een woord, voorhebt mij te beletten om te gaen werwaards mijn lot mij leiden zal?

Na eene tuſſchenpoos; want ik zweeg nog al ſtil;

Kunt gij mij op deeze duidelijke vraag niet antwoorden? —— Ik ſtae af van allen eiſch, alle ver-

verwagtinge op u —— Wat regt hebt gij om mij hier vaſt te houden?

Ik konde niet ſpreeken. Wat konde ik dog zeggen op zulk eene vraag?

O deugniet! in haare opgehevene handen wringende, waare ik niet beroofd geweeſt van mijne zinnen, en dat op de *ondeugendſte* wijze — Gij weet beſt hoe — Waare ik in ſtaat geweeſt om bezeffinge te hebben van mijzelve, en uwe handelingen, en hadde ik maar geweeten hoe de dagen voorbijgingen; daar zou niet eene geheele week verſtreeken zijn, gelijk ik vinde dat geſchied is, voor dat ik u gezegd had, hetgeen ik u nu zegge —— *Dat de man, die zulk een ſchurk omtrent mij geweeſt is, als gij geweeſt zijt, mij nooit tot zijne Vrouw zal krijgen.* —— Ik zal aan mijnen Oom ſchrijven, om zijne gunſtige voorneemens ten mijnen opzigte aan een kant te leggen —— Alle mijne uitzigten zijn afgeſlooten —— Ik geeve mijzelve op als een verlooren ſchepzel ten aanzien van deeze wereld —— Verhinder mij niet te treeden in een leeven van geſtrenge boetvaardigheid, wegens briefwiſſelinge, tegen verbod, gehouden met eenen deugniet, die alle hunne waarſchuwingen en verbitteringe maar al te wel gebillijkt heeft; en om dat ik mijzelve in de magt geſtort hebbe van uwe ſnoode konſtenaarijen. Laat mij mijn beſt doen om mij te verzekeren van de eenige hoope, die mij is overgebleeven. Dit is alle de vergoedinge, welke ik van u vraage. Ik herhaale, derhalven, hebbe ik *nu* vrijheid om met mijzelve te handelen zo het mij behaagt?

Nu

Nu koomt de zot, de booswigt weder ſtamelen met zijn afgebroken antwoord: Mijne waardſte Liefde, ik ben beſchaamd, geheel beſchaamd, als ik bedenke wat —— wat geſchied is; en als ik bedenke —— Aan wie. Ik zie, ik zie, dat het niet is uit te houden tegen uwe welſpreekendheid! —— Zulke onweerſtaenbaare bewijzen van de Liefde der Deugd *om haar zelver wille* —— hoorde ik nooit van, nog hebbe ik ooit ontmoet, in al mijn leezen. En indien gij het eenen boetvaardigen ſchelm vergeeven kunt, die dus op zijne knieën ſmeekt om uwe vergiffenis [Toen viel ik neder, alles wat ik zeide mij volſtrektlijk ernſt zijnde] zo zweere ik bij al wat Heilig en Regtvaardig is (en de donder mag mij voor uwe voeten dood ſlaen, indien ik niet opregt ben!) dat ik door het Huwelijk, voor morgen-middag, zonder naar uwen Oom of eenig menſch te wagten, u alle regt wil doen welk ik u nu *kan* doen. En gij zult mij voorts altoos regeeren en beſtieren zo als het u zal goeddunken, tot dat gij mij uwer engelagtige reinheid meer waardig gemaakt hebt, dan ik nu ben: En ik zal niet beſtaen, om zelf uw kleed aan te raaken, voor dat ik de eere hebbe om eenen zo grooten zegen wettiglijk de mijne te noemen.

O gij argliſtige bedrieger! Daar is een regtvaardig God, dien gij aanroept: Nogthans de donder daalt niet neder; en gij leeft nog al om u te verzweeren en bedrog te pleegen!

Mijn waardſte Leeven! opſtaende; want ik hoopte dat zij begon te buigen ——

Hadt gij niet gezondigd boven de *mogelijkheid van vergiffenis*, viel zij 'er tuſſchen in; en

waare dit de eerſte maal geweeſt, dat gij eene zo plegtige belofte deedt, en de wraak afbadt, welke gij zo menigmaal getart hebt; mogelijk kon mijn wanhoopige toeſtand mij bewoogen hebben tot de gedagte, om eenen elendigen kans met een zo ondeugenden man te onderneemen. Maar, *na hetgeen ik van u geleeden hebbe*, zoude het *zonde* in mij zijn, dat ik mijne ziel wenſchte te verbinden aan een man, die zo na verknogt is aan 't verderf.

Goede God! —— hoe onmêdogend! —— Ik pooge niet te verdeedigen ——— Waare het in mijn vermogen het te herdoen —— *Zo na verknogt aan het verderf*, Madam! Zo *ondeugend* een man, Madam! ———

O hoe verre koomt nog alle uitdrukkinge te kort bij *uwe* euveldaaden, en bij mijn lijden! — Zulk een voorbedagt overleg in uwe godloosheid! —— De characters van perſoonen van eere uit uwe eigene familie ſchandelijk te misbruiken — En dat alles om een arm ſchepzel te begochelen, welke gij hadt behooren —— Maar waarom praate ik tegen u? ——— Dat uwe zonden op uw hoofd zijn! —— Nogmaal vraage ik u, Hebbe ik *nu* mijne eigene vrijheid, of hebbe ik ze niet?

Ik ondernam iets te zeggen ter verdeedigingе van de vrouwluij, verklaarende dat zij weezenlijk de perſoonen zelve waaren ——

Beſta niet, viel zij 'er tuſſchen in, al hoe ſnood gij zijt, om een woord te ſpreeken ter uwer eigene verdeedigingе in dit opzigt. Ik hebbe mijne gedagten laaten gaen over haar gedrag, haar geſprek, haare al te gereede beruſtinge in mijne ver-

verklaaringen ten uwen nadeele; haare vrije, en egter gemaaktlijk-ingetogen wulpſche zeden: En nu, dat de droevige uitkoomſt mijne oogen geopend heeft, en ik haare bedrijven en betuigingen met elkanderen vergeleeken hebbe, verwondere ik mij dat ik het gedrag van de naar geen deftige vrouw gel kende prij, welke gij bij mij bragt om mij te bedriegen, niet konde onderſcheiden van de waardige Lady, welke gij de eere hebt van uwe Moeij te noemen; en dat ik het oppervlakkig verglimpt ſchepzel niet ontdekken konde, welke gij bij mij deedt doorgaen voor de deugdzaame Juffer Montague.

Verbaazende liefdeloosheid in eene Lady, die zelve zo goed is! —— Dat de hooggaende blijdſchap, welke de Ladys hadden in *u* te zien, haar voor zulke geſtrenge berispingen bloot ſtelle! — Ik zweere ten plegtigſten, Madam ——

Dat dezelve, mij in de reden vallende, *waarlijk* en *inderdaad* Lady Eliſabet Lawrance en uwe Nigt Montague waaren! — O deugniet! Ik zie uit deeze plegtige betuiginge [*Ik had het nog niet betuigd*] wat geloof men heeft te ſlaen aan al het overige. Al hadde ik geen andere blijk —

Haar in de reden vallende, verzogt ik haar om mij met geduld te hooren. „ Ik vond, *be-*
„ *tuigde ik haar*, dat ik genoegzaam *openlijk*
„ van haar veragt en gehaat wierd. Ik had geen
„ hoope om haare Liefde, of haar Vertrouwen te
„ winnen. De Brief, welken zij bij haar vertrek
„ naar Hamſtead had agtergelaaten, overtuigde
„ mij genoegzaam, dat zij geheel en al onder
„ den invloed was van Juffer Howe, en maar

„ wagtede dat 'er een Brief van haar te rug kwam,
„ om te treeden in maatregels welke mij voor al-
„ toos van haar berooven zouden: Juffer Howe
„ was *altijd* mijne vijandin geweeſt: *Toen* nog
„ dies te meer, buiten twijffel, wegens den in-
„ houd van den Brief dien zij aan haar geſchree-
„ ven had, toen zij eerſt te Hamſtead kwam: Dat
„ ik den uitſlag van zulk een Brief niet durfde af-
„ wagten; en blijde was met eene gelegenheid,
„ van door middel van Lady Eliſabet en mijne
„ Nigt (ſchoon die mijne beweegreden niet wis-
„ ten) haar naar de ſtad te rug te krijgen; op
„ *dien tijd*, wel verre van *voorneemens* te zijn
„ om haar die mishandelinge aan te doen, waartoe
„ mijne wanhoope, en haar gebrek van vertrou-
„ wen in mij, mij zo ſnoodlijk had aangezet — „

Ik wilde hebben voorrgegaen, en bijzonder-ſijk zoude ik iets gezegd hebben van Capitein Tomlinſon en haaren Oom; dog zij wilde mij niet verder hooren. En het was inderdaad met zigtbaare verontwaardiginge, en niet zonder verſcheidene toornige tuſſchenvallen, dat zij mij dus veel hoorde zeggen.

Zoude ik durven onderneemen, vraagde ze mij, om mijne godloosheid te verglimpen? De twee vrouwluij, was zij overtuigd, dat bedriegſters waaren. Zij wiſt niet of Capitein Tomlinſon, en de Hr. Mennell, ook wel zodanig niet zijn mogten. Dog het zij *die* het waaren of niet, *Ik* was zekerlijk een bedrieger. En zij vorderde ſterk dat haar de vrije magt over zigzelve gelaaten wierd, geduurende het kort overſchot van haar leeven —— Want zij had inderdaad een afgrij-

grijzen van mij, hoe ze mij ook beſchouwde; en nog meer bijzonderlijk in dat ligt, waarin ik mij ter haarer aanneeminge aanbood.

En dit zeggende, ſnelde zij van mij weg; mij volſtrektlijk beroerd en beſchaamd laatende wegens haar aandeel in eene zamenſpraak, welke zij aanving met zulk eene ongemeene, hoewel geſtrenge bezadigdheid, en beſloot met zo veel opregte en ongemaakte verontwaardiginge.

En nu, Jan, moet ik nog eene ernſtige zinſneede *bijzonderlijk* tot u rigten.

Ik hebbe nog niet eens aangeroerd om te zamen Ongetrouwd te leeven —— Haars Ooms bemiddelinge heeft nog niet volſtrektlijk alle geloof bij haar verlooren, gelijk ik het genoegen had van uit een zegswoord in dit geſprek te merken — Nogthans verdenkt zij mijne toekoomende oogmerken, en twijffelt omtrent Mennell en Tomlinſon.

Ik *moet* zeggen, indien zij aan haar *ligt*, aan haar *kluwens-einde*, of hoe zal ik het noemen? op eene *eerelijke* wijze koomt, dan is haar doorzigt *wonderbaar*.

Dog zo ze *niet* eerelijk daaraan koomt, *dan* is de reden van haare ongeloovigheid, *dan* is de reden van haare partijdigheid tegen mij, duidelijk na te gaen.

Ik zal rond uit ſpreeken ——— Gij kondt mij, immers, geen verraaderlijke poets ſpeelen, Jan? —— Gij kondt u immers door uwe dwaaze deernis met *haar* niet verleiden laaten tot eene onvergeevelijke ſchendinge van trouwe jegens uwen vriend, die u alles zo onagterhoudende heeft medegedeeld?

Ik kan niet gelooven, dat gij tot zulk een ondeugend ſtuk bekwaam zoudt zijn. Geef mij, evenwel, voldoeninge ten deezen opzigte. Ik moet een vervloekt ſlegte vertooninge maaken in haare oogen, met mijne eeden en plegtige betuigingen, gelijk ik bij gelegenheid geen zwaarigheid zal maaken van te zweeren en de plegtigſte betuigingen te doen, indien zij den geheelen tijd door ontwijffelbaare berigten gekreegen heeft van mijne trouwloosheid. Ik weete wel dat gij mij zo weinig vreeſt, als ik u vreeze, in alles daar het op manhaftigheid aankoomt; en u ſchaamen zult, indien gij het gedaen *hebt*, om het te ontkennen, daar het u dus voor de ſcheenen geworpen wordt.

En hier luſt het mij bijkans ſtil te houden, en niet verder te ſchrijven, voor dat ik uw antwoord hebbe.

En zo zal ik doen.

Maandag-morgen, over drieën.

XXXIX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag-morg. 5. uuren (den 19 Junij.)

Ik *moet* wel voort ſchrijven. Niets anders kan mijn tijd korten: En ik denke dat gij geen hondsvot kunt geweeſt zijn jegens mij.

Ik

Ik zou gaarn mijne oogen wat geſlooten hebben: Maar de Slaap vliedt van mij. Te regt zegt *Horatius*, volgens deeze vertaalinge;

De zagte Slaap *ſpreidt nooit haar bed*
In 't hart, waar't ſtormt en woedt,
't Is niet genoeg dat zij 't gemoed
Met Duiſternis *en* Wolken *vindt bezet:*
De Duiſternis *alleen kan ons aan 't bed niet binden;*
Ze is niet genoeg, o neen! men moet ook Stilte *vinden.*

Nu wenſchte ik inderdaad wel van harten, dat ik deeze Lady nooit gekend had. Maar wie zou gedagt hebben, dat 'er zulk eene vrouw in de wereld was? Onder alle de Sexe die ik ooit gekend, van welke ik ooit gehoord of gelezen hebbe, was het *eens te ondergebragt, altoos te onder gebragt.* De *eerſte* ſtrijd was gemeenlijk de *laatſte;* of ten minſten wierden de wederſtreevingen vervolgens zo veel flaauwer en flaauwer, dat iemand dezelve liever zou willen ontmoeten, dan ontbeeren. Maar weete ik nog wel ———

*** ***

Het is nu nabij Zeſſen —— De Zon heeft reeds twee uuren geleeden alles rondom mij verligt: Want haare onpartijdige ſtraalen beſchijnen alzo wel het huis van Mama Sinclair, als eenig ander: Maar niets binnen mij kan zij verligten.

Met het aanbreeken van den dag keek ik eens door het ſleutelgat van de deur mijner Beminde.

Zij had verklaard, dat zij haare kleederen in dit huis niet meer zoude uittrekken. Daar beſchouwde ik haar in eene zoete ſluimer, welke ik hoope dat verkwikkelijk zal bevonden worden voor haare ontroerde zinnen; zittende op haar leuning ſtoel, met haar voorſchoot over het hoofd; haar hoofd ondersteund wordende van de eene lieve hand; terwijl de andere, door den ſlaap als leevenloos, bij haare zijde neer hing; de helft van eenen haarer fraaije voeten alleen zigtbaar zijnde.

Zie eens het verſchil van ons beider geval, dagt ik! Zij, de bekoorelijke verongelijkte, kan zoetlijk ſlaapen, terwijl de ſchelmſche verongelijker zijne oogen niet kan ſluiten; en den geheelen nagt te vergeefs getragt heeft zijne naargeeſtigheid te verdrijven, en zigzelven te ontvlieden!

Gelijk elke ondeugd gemeenlijk haare eigene ſtraffe medebrengt, zelf in *dit* leeven; zo 'er iets waare 't welk mij in verzoekinge kon brengen om aan eene *toekoomende* ſtraffe te twijffelen, zoude het dit zijn, dat 'er bezwaarelijk eene grooter zijn kan, dan welke ik ter deezer ſtonde ondervinde in mijne eigene wroeginge.

Ik hoope dat het zal afneemen. ——— Zo niet, dan zal het lief ſchepzel wel gewroken worden; want dan zal ik de elendigſte aller menſchen zijn.

Zes uuren.

Zo even berigt mij Dorcas, dat haare Lady openlijk, en zonder bewimpelinge, zig bereidt om weg te gaen. Zeer waarſchijnelijk. De ſuim, waar-

waarin zij gisteren-avond van mij wegvloog, heeft mij zulk eene onderneeminge wel doen verwagten.

Nu, Jan, dus gehaat, en veragt te worden! ——— En indien ik zwaarder gezondigd *hebbe* dan te vergeeven is ———

*** ***

Dog zij heeft mij eene boodschap gezonden door Dorcas, dat ze bij mij wil koomen in de eet-zaal; en begeert [Misselijk genoeg!] dat de meid bij het gesprek mag tegenwoordig zijn, 't welk tusschen ons zal gehouden worden. Deeze boodschap geeft mij eenige hoope.

Negen uuren.

Verbruide List, Schalkheid, Schelmerij! ——— Bij mijne Ziel, het stond dus of zo dat ze mij waare door de vingers gesloopen. Zij bedoelde niet anders met haare boodschap, dan om Dorcas uit den weg, en ruim baan te krijgen. Is een ingebeelde nood genoeg, om deeze Lady in het verlaaten van haare eerelijke beginzelen te regtvaardigen? Toont ze mij niet, dat zij, al zo wel als ik, moedwillig bedrog kan pleegen?

Waare zij in het voorhuis geweest, en 'er geen gang voor haar door te gaen om aan de voordeur te koomen, zij zou zekerlijk voort geweest zijn. Maar haare haast verraadde haar: Want Saartje Martin bij geval in de voorkamer zijnde, en eene schielijker beweeginge hoorende dan naar

gewoonte, en een geruiſch van zijde kleederen, als van iemand die zig voortſpoedde, keek eens uit; en ziende wie het was, ſtapte zij tuſſchen haar en de deur in, en zettede haaren rug tegen dezelve.

Gij moet niet weg gaen, Madam. Inderdaad niet.

Met wat regt? —— En hoe durſt gij —— En diergelijke bars-ſpreekende uitdrukkingen gebruikte het lief ſchepzel. ——— Terwijl Saartje haare Moeij voor den dag riep; en een half douzijn ſtemmen zig paarden in het geſchreeuw om mij, dat ik mij naar beneden moeſt haaſten, naar beneden haaſten, in een oogenblik.

Ik was met veel ernſt bezig om Dorcas boven te onderwijzen, en verwonderde mij wat dog het onderwerp zou zijn van het geſprek, waarbij de meid als getuige ſtond tegenwoordig te zijn, wanneer dit geſchreeuw tot mijne ooren kwam. En ik vloog naar beneden. ——— En daar was het bekoorelijk ſchepzel, de lieve bedriegſter, hijgende naar den adem, met haaren rug tegen den middelmuur, een pakje in haare hand hebbende [Vrouwen gaen niet van huis zonder haare pakjes] met Saartje, Marijtje (dog Marijtje vriendlijk voor haar ſpreekende) de Mama, Mabell, en Pieter (de knegt van het huis) rondom haar; alle evenwel eenigen afſtand van haar blijvende; de Mama en Saartje tuſſchen haar en de deur ſtaende —— Terwijl de lieve Ziel in haare milde woede herhaalde, Ik *wil* gaen! —— Niemand heeft regt —— Ik *wil* gaen! —— Al vermoordt gij mij, vrouwen, ik wil niet weder naar boven gaen!

Zo

Zo dra zij mij zag, trad zij een ſtap of twee naar mij toe; Hr. Lovelace, Ik *wil* gaen! zeide zij —— Hebt gij deeze vrouwen laſt gegeven — Wat regt hebben zij, of ook *gij*, om mij tegen te houden?

Is dit, mijne waarde, de voorbereidinge tot een geſprek, waarop gij mij aanleidinge gaft om te wagten, in de Eetzaal? En denkt gij, dat ik dus van u kan ſcheiden? ——— Denkt gij, dat ik het doen wil?

En moet ik, mijn Heer, dus van alle kanten bezet worden! —— Dus omcingeld? —— Wat hebben deeze vrouwen met mij te doen?

Ik verzogt haar alle ons te verlaaten, behalven Dorcas, die zo ſchielijk beneden was als ik. Mij dagt het toen goed eens een ſtoutmoedig weezen aan te neemen, alzo ik gevonden had dat over mijne gedweeheid zo grootlijks wierd gezegepraald. En nu, mijne waarde, zeide ik (haare tegenſtreevende voeten voortdringende) gelief zo goed te zijn om in de voorkamer te treeden. Hier, nademaal gij niet wilt naar boven gaen, mogen wij *onze zamenſpraak houden;* en Dorcas *daarbij getuige zijn.* ——— En nu, Madam, haar op een ſtoel doende zitten, en mijne handen in mijne zijden zettende, wat is 'er van uw believen?

Baldaadige ſchurk! zeide de verwoede Lady. En opſtaende, liep zij naar het venſter, en ſchoof de Raam op [Zij wiſt niet, onderſtelle ik, dat 'er ijzeren roeden voor het venſter waaren]. En toen zij vond, dat zij 'er niet kon uitkoomen op ſtraat, ſloeg zij haare opgehevene handen t' zamen, haar pakje hebbende laaten vallen —— Om Gods wille,

le, goede eerelijke Man! ——— Om Gods wille, juffrouw ——— [tegen twee die voorbij gingen] een arm, arm ſchepzel, zeide zij, dat bedorven is! ———

Ik greep haar in mijne armen, alzo het volk begon te verzamelen omtrent het venſter: En toen ſchreeuwde zij, Moord! Help! help! —— En ik droeg haar naar boven in de Eetzaal, in ſpijt van haar bedriegelijk hartje (gelijk ik het nu wel mag noemen) ſchoon ze geweldig worſtelde, hier en daar zig vaſt houdende aan de leuning van den trap, zo veel zij konde. Ik wilde haar daar op een ſtoel gezet hebben; maar zij zonk ter neder halfonbeweegelijk, en zo bleek als de dood. Dog een geweldige vloed van traanen berſtede gelukkig uit tot haare verligtinge.

Dorcas weende haarenthalven. De meid was inderdaad met haar bewoogen!

Geweldige opſtijgingen volgden daarop. Ik liet haar aan de zorg van Mabell, Dorcas, en Marijtje; welke laatſte voor haar de verdraagelijkſte is van de Zuſterſchap.

Deeze zo ſtoutmoedige onderneeminge, ontzettede mij niet weinig.

Juffr. Sinclair, en haare Nymphen zijn nog veel meer bekommerd, van wegens de agtinge van haar huis, zo als zij het noemen, alzo zij eenige ſchampere uitdrukkingen ontvangen hebben (met het inſlaen der glazen gedreigd zijn) om haar het jong ſchepzel, dat zo ſchreeuwde, te voorſchijn te doen brengen.

Terwijl het onderzoek-doende gepeupel op het heftigſt daarmede bezig was, kwamen de vrouw-

luij

luij bij mij boven loopen, om te weeten wat zij doen zouden; zijnde 'er reeds een Wijkmeeſter metterdaad gehaald.

Zie dat gij den Wijkmeeſter in de zij-kamer krijgt, zeide ik, met drie of vier van de voorbaarigſte van 't janhagel, en breng een der Nymphen voor den dag, die gij aanſtonds de oogen met uijen moet doen zwellen, en haar muts en halsdoek uit orde ſcheuren, welke bekenne dat zij de perſoon zij. De oorzaak, een vrouwen-ſchermutſelinge; dog dat haar regt geſchied, en zij daarmede voldaen is. Geef dan aan elken knaap een zoopje of twee, en daarmede zal alles wel zijn.

Elf uuren.

Alles is gedaen, zo als ik geraaden hebbe; en alles is nu wel.

Juffr. Sinclair wenſcht, dat zij nooit het aangezigt van zulk eene eigenzinnige Lady gezien had; en zij en Saartje dringen mij ten uiterſten ſterk, dat ik de ſtijfhoofdige Schoonheid, voor vier of vijf dagen, aan haare *betemminge*, zo als zij het noemen, wil overlaaten. Dog met vloeken bragt ik haar tot ſtilzwijgen; alleen beveelende dat 'er in toekoomende dubbele voorzorg zou gebruikt worden.

Marijtje, ſchoon zij de lieve ſtijfhoofdige vertrooſtede, zo veel zij konde, als zij *bij haar* was, houdt *bij mij* ſtaende, dat niets dan ſchrik mij eene draagelijke behandelinge zal bezorgen.

Dorcas wierd van de vrouwluij bekeeven over haare traanen. Zij bekende dat die weezenlijk waaren. Zeide, Zij was beſchaamd over zigzelve; maar kon-

konde het niet helpen. Zulk een opregt, zulk een *onbuigzaam* hartzeer, in eene zo *zoete* Lady! ——

De vrouwluij lachten haar uit: Dog ik gebood haar, geen verontſchuldiginge voor haare traanen in te brengen, nog zig aan haar gelach te ſtooren. Ik was blijde, dat ik haar *zo gereed* zag met dezelve. Van zulke vreemdlingen kon een goed gebruik gemaakt worden. Kortom, ik wilde dat zij dikwijls zig daarin toegaf, en zo het mogelijk waare, het vertrouwen van haare Lady poogde te winnen door haar medelijden met dezelve.

Zij zeide, dat haare Lady gunſtig van dezelve tegen haar geſproken had; en blijde was, dat zij zulke blijken van goedertierenheid in haar zag.

Wel dan, zeide ik, moet het uwe rol zijn, het zij 'er iets van koome of niet, *teerhartig* te weezen. Zo het al geen goed doe, het kan niet ſchaaden. Dog draag zorg, dat gij niet *al te voorbaarig*, of *al te gedienſtig* zijt met uw mededogen.

Dus zal Dorcas heel haaſt, geloove ik, bij haare Lady een goed medelijdend ſlag van een menſch zijn. En dewijl het de vrouwen betaamt zodanig te zijn, en mijne Beminde gaarn hooge gedagten heeft van haare eigene Sexe; zo zal het dies te gereeder ingang bij haar vinden.

Ik dagt dat ik nog eens eene proef zou genomen hebben (nu ik dus verre gegaen was) hoe verre ik het kon brengen om *Ongetrouwd te zamen te leeven.* Maar wat hoope kan 'er zijn om daarin te ſlaagen? —— Zij is onverwinnelijk!

—— *Tegen alle mijne denkbeelden, tegen alle mijne begrippen* (haar aanmerkende als eene vrouw, en in den bloeij zelf haarer bekoorelijkheden) *is zij volſtrekt onverwinnelijk.* Mijn geheel oogmerk is tegenwoordig, om haar wettiglijk regt te doen, indien ik haar eens weder van haaren hoogen toon kan af krijgen.

De *Bewilliginge* van zulk eene vrouw moet haar altoos nieuw, altoos bekoorelijk maaken. Maar, verbaazend is het! Kan het ontbeeren van eene Kerk-Plegtigheid zulk een onderſcheid maaken!

Zij is mij nog haare bewilliginge *ſchuldig*; want tot hieraantoe hebbe ik daarvan nog niets gehad om mij op te beroemen. Van mijnen kant is 'er niets geweeſt, dan *diepe wroeginge, benaaudheid van geeſt*, en eer *aanwaſſende, dan afneemende Liefde.*

Hoe doorgrieft mij haare hoogmoedige Verwerpinge! —— En egter hoope ik nog haar zo verre te krijgen, dat zij luiſtere naar mijne Vertellingen van de Familie-Verzoeninge, en van haaren Oom en den Capitein Tomlinſon. —— En dewijl zij mij een voorwendzel gegeven heeft om haar tegen haaren wil vaſt te houden, *moet* ze mij zien, het zij goeds moeds of niet —— Zij kan het niet helpen. En indien het met Liefde niet gaen wil, moet van Schrik, volgens den raad der vrouwluij, eens de proef genomen worden.

Eene netelige rol heeft, evenwel, mijne Beminde te ſpeelen. Indien zij het mij gemaklijk vergeeft, hervatte ik miſſchien mijne ontwerpen:

—— Indien zij haare verwerpinge met heftigheid doorzet, zal die heftigheid mij mogelijk wanhoopig maaken, en nieuwe geweldenaarij veroorzaaken —— Zij behoort, nademaal zij meent de vrouwluij ontdekt te hebben, te bedenken *waar zij is.*

Ik ben verbruid misnoegd op mijzelven. Indien ik mijne looze raadſlagen, mijne geneugte in liſten, en bedrog, en ſchalke vindinge aflegge, zal ik maar een gemeen karel zijn: Een diergelijk lomp log ſchepzel als gij zijt. Nogthans wat brengt mij het gelukken van mijne argliſtige aanſlagen dog aan, dan verdriet, ſchande, en berouw? Dog ik ben niet opgewaſſen, geheel niet opgewaſſen, tegen deeze vrouw. Hoe ik met haar, of zonder haar ſtellen zal, weete ik niet.

XL. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Ik krijge zo aanſtonds tijdinge van Simon Parſons, eenen van Lord M.'s rentmeeſters, dat zijne Lordſchap heel ziek is. Simon, die mijn onderdaanige dienaar is, uit kragt van mijne vermoedelijke opvolginge als erfgenaam, geeft mij in zijnen Brief te kennen, dat het niet kwaad zou zijn dat ik op M. Burg tegenwoordig waare. Dus moet ik ſpoed maaken, welken cours mij ook vrij-

vrijſtaen, of ik zal gedrongen worden te neemen.

Het zou geen kwaad vooruitzigt zijn voor dit bekoorelijk ſchepzel, indien de Oude Pair zo goed wilde zijn om de chamade te ſlaen; en al dikwijls heeft zijne podagra hem opgëeiſcht. Ruim 8000 *l.* 's jaars, en miſſchien de Titel, of nog hooger, Erflijk, zou mij wel bij haar voorthelpen.

Al hoe hoogmoedig deeze Lady voorgeeft boven allen hoogmoed verheven te zijn, een hoog aanzien zal wel zijne aantrekkelijkheden bij haar hebben; want aanzien doet altoos eens mans gelaat blinken in de oogen eener vrouwe. Ik hebbe wel een mooij goed Capitaal, als zuiver van ſchulden, gelijk het is: Maar welk eene edele verſcheidenheid van kwaade ſtukjes zal 8000 *l* 's jaars iemand in ſtaat ſtellen om te pleegen?

Miſſchien zult gij zeggen, dat ik *reeds* alles doe wat mij in mijn kruin koomt: Maar dat is een miſſlag ——— De helft niet, wil ik u wel verzekeren. En *vroome luiden* zelf, zo als ik wel gehoord hebbe, bezitten gaarn de *magt* van kwaad te doen, het zij ze *daarvan gebruik* maaken of *niet*. Koningin Anna zalr. die eene zeer vroome vrouw was, was altoos zeer geſteld op haare *voorregten*. En haare Staats-dienaars maakten, in meer dan een geval, op haaren naam, een *ſtaatsdienaarlijk* gebruik van deeze haare zwakheid.

*** ***

Dog nu eindelijk, ſtae ik te worden toege-

laaten tot de tegenwoordigheid van mijne vertoornde Schoone: Na drie weigeringen, niettemin; en een volſtrekten eiſch van mij, door Dorcas, dat ik haar moet zien in haare kamer, zo ik haar niet kan te zien koomen in de Eetzaal.

Dorcas evènwel, berigt mij, dat zij zegt, Indien zij haare eigene vrijheid had, dat zij mij nooit meer zou willen zien; en dat zij gevraagd heeft naar de characters en de omſtandigheden der buuren. Ik onderſtelle, om nu ze de proef van haare ſtem genomen heeft, aan dezelve om hulp te roepen, indien 'er iemand waare die haar hooren konde.

Zij ſtelt nu vaſt, zo het ſchijnt, dat ik van 't begin zelf af, de ondeugendheid gehad hebbe, om ten haaren bederve een huis uit te zoeken, 't welk zo geſchikt is tot vreezelijke ſielte-ſtukken.

Dorcas ſmeekt haar om zig dog geruſt te ſtellen —— Bidt haar om mij dog met langmoedigheid te zien —— Geeft haar te kennen, dat ik een alleronverzettelijkſt menſch ben, zo als ze heeft hooren zeggen —— Dat men met zagtheid iets op mij kan winnen; maar met niets anders, gelooft zij. En wat is het, dewijl haare Ladyſchap (zo als zij haar altijd noemt) *getrouwd* is, of ik al eens mijn eed verbroken *had*, of *voorhad* dien te breeken! ——

Zij gaf duidelijk genoeg aan de eerelijke meid te kennen, dat zij *niet* getrouwd was. —— Maar Dorcas wilde haare meeninge niet verſtaen.

Dit toont, dat zij beſlooten heeft om nergens voor te ſtuijten. En nu zal het dan op de proef van

van ſchranderheid aankoomen, of zij ſtuijten zal of niet.

Dorcas heeft haar iets te kennen gegeven van Milords ziekte, als een ontvangen berigt 't welk ik mij onder het ſpreeken had laaten ontvallen.

Dog hier houde ik op. Mijne Beminde is, ingevolge van mijne eiſchende boodſchap, zo even naar de eetzaal opgegaen.

XLI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag-namiddag.

Heb medelijden met mij, Jan, uit enkele bermhartigheid; nademaal, indien gij het niet hebt, niemand het hebben zal: En egter was 'er nooit man van mijne vlugheid en leevendigen aart, welke het meer van nooden had. Wij ſchrijven ligtlijk alles aan den Duivel toe wat ons overkoomt, het welk wij niet gaarn hebben dat gebeurt: Maar hier, daar ik (gelijk gij miſſchien zeggen zult) zelve de Duivel ben, koomen mijne plaagen voort van eene Engel. Ik onderſtelle dat alle menſchen geplaagd moeten worden van hun *Tegenſtrijdige.*

Zij begon met mij als eene regte vrouw [Zij ſchuld hebbende, en Mij de ſchuld geevende] op

het oogenblik dat ik maar in de eetzaal trad: —— Niet de minſte verontſchuldiginge, niet de minſte verſchooninge, wegens het oproer dat zij gemaakt had, en de moeite die zij mij had aangedaen.

Ik koome, zeide zij, in uwe vervloekte tegenwoordigheid, om dat ik het niet helpen kan. Maar waarom worde ik hier gevangen gehouden? ——— Alhoewel te vergeefs, kan ik niet nalaaten ——

Allerlieffte Madam, viel ik haar in de reden, geef u dog niet over aan zo veel heftigheid. Gij moet weeten dat uwe vaſthoudinge geheelenal te wijten is aan de begeerte, die ik hebbe, om u alle vergoedinge te doen, welke het in mijne magt is u te geeven. En Dit zo wel om *uwentwille*, als om *mijzelven*. ——— Immers, is 'er maar *een* weg over, om het ongelijk te herſtellen, 't welk gij geleeden hebt ———

Kunt gij de voorleedene week uitwiſſchen? *Verſcheidene* voorleedene weeken, moeſt ik zeggen; den geheelen tijd zedert dat ik bij u geweeſt ben? Kunt gij den tijd te rug roepen? —— Zo gij dat kunt ———

Immers, Madam, haar weder in de reden vallende, Indien het mij mag worden toegelaaten u *wettiglijk* de mijne te noemen, hebbe ik mogelijk maar te vroeg ———

Deugniet, die gij zijt! Spreek geen woord meer over dit onderwerp. Wanneer gij zwoert, wanneer gij beloften deedt te Hamſtead, begon ik in de gedagte te koomen dat ik de uwe moeſt worden. Indien ik mijne toeſtemminge had gegeven,

ven, op het verzoek van die geene, welke ik uwe nabeſtaenden dagt te zijn, zou dit eene voornaame beweegreden bij mij zijn geweeſt, Dat ik dan, hetgeen *meeſt* vereiſcht wierd, eene onbezoedelde eere aan u, een deugniet van alle eere ontbloot, ten huwelijksgoed kon gebragt hebben; en de gelukwenſchingen van eene familie, voor welke uw leeven eene geduurige ſchandvlek geweeſt is, ontmoet met eene bewuſtheid van derzelver gelukwenſchingen te *verdienen*. Maar denkt gij, dat ik als eene Hoer de nigt zou willen worden van uwen hoogwelgeboren Oom, en van uwe *weezenlijke* Moeijen; en onder uwe Nigten als haare Nigt mij begeeven uit een Bordeel? Want zodanig is, naar mijn gevoelen, dit vervloekt huis! ——— Daarop, haare handen om hoog heffende, „ Groote en goede God des Hemels, zeide „ zij, verleen mij dog geduld om mijzelve ſtaende te houden onder het gewigt van de verdruk„ kingen, welke Gij, tot wijze en goede einden, „ ſchoon tegenwoordig voor mij ondoorgronde„ lijk, hebt toegelaaten dat mij overkoomen!

Daarop zig wendende tot mij, die niet wiſt wat ik *aan* haar, nog *voor* mijzelven zeggen moeſt, Ik verzaake u voor eeuwig Lovelace! —— Van wien mijne Ziel een afgrijzen heeft! voor eeuwig verzaake ik u! —— Zoek uw fortuin waar gij ook wilt! ——— Dog nu, dat gij mij reeds bedorven hebt ———

U bedorven, Madam! —— De wereld behoeft niet ——— Ik wiſt niet wat ik zeggen moeſt.

Mij bedorven in mijne *eigene* oogen; en dat

is bij mij hetzelve als of *alle de wereld* het wiſt — Belet mij niet te gaen, werwaards mijn ingewikkeld noodlot mij zal leiden.

Waartoe ſtaet gij bedremmeld, mijn Heer? Wat regt hebt gij om mij tegen te houden, zo als gij voor korten deedt; en mij met geweld weder boven te brengen, waardoor gij mijne handen en armen bont en blaauw geneepen hebt? Wat regt hebt gij om mij hier vaſt te houden?

Mijn hart doorſnijdt gij, Madam, met uwe zo felle ſinaadredenen. Ik bezeffe maar al te wel het ongelijk dat ik u hebbe aangedaen, anders konde ik uwe verwijtingen niet *verdraagen*. De man die een ſchelmſtuk pleegt, en beſlooten heeft om daarin voort te gaen, toont de wroeginge niet, welke ik toone. Nogthans, indien gij uzelve denkt in mijne magt te zijn, zoude ik u raaden, Madam, om mij niet wanhoopig te maaken. Want gij *zult* de mijne zijn, of ik zal 'er mijn leeven bij opzetten! En het leeven is ook niet hebbenswaardig buiten u! ———

De *uwe* zijn! —— Ik de *uwe* zijn! —— zeide de driftige Schoonheid. O hoe beminnelijk in haare heftigheid! ———

Ja, Madam, de *mijne* zijn! —— Ik zegge nogmaal, Gij *zult* de mijne zijn! —— Mijne misdaad zelf is uwe glorij. Mijne Liefde, mijne Hoogagtinge voor u is vermeerderd door hetgeen is voorgevallen: *En zo behoort het.* Ik ben geregen, Madam, u te ſmeeken om het wederkeeren van uwe gunſt te mijwaards: Maar ik moet u zeggen, al waare het huis bezet met duizend gewapende mannen, die beſlooten hadden om u aan mij

mij te ontrukken, zij zouden hun voorneemen niet uitvoeren, zo lang ik leeven had.

Ik zal nimmer, nimmermeer de uwe worden, zeide zij, haare handen in malkanderen, en haare oogen om hoog ſlaende! —— Nooit zal ik de uwe worden!

Wij kunnen nog veele gelukkige dagen aanſchouwen, Madam. Alle uwe vrienden zullen mogelijk met u verzoend te worden. De onderhandelinge ten dien einde is verder gevorderd, dan gij u verbeeldt. Gij weet wel beter, dan dat gij *erger* gedagten van uzelve hebben zoudt wegens het lijden van iets dat gij niet *kondt helpen*. Schrijf maar de voorwaarden voor, waarop ik mijn vreede met u kan maaken, en ik zal aanſtonds daarin bewilligen.

Nooit, nooit, herhaalde zij, zal ik de uwe worden!

Vergeef het mij alleen, mijn waardſte leeven, nog deeze eene reize! ——— Eene zo onverwinnelijke deugd! wat verder oogmerk kan ik tegen u hebben? ——— Hebbe ik wel eenige verdere mishandelinge ondernomen? —— Zo gij de mijne wilt worden, zullen de verongelijkingen u aangedaen, mijzelven zijn aangedaen. Gij hebt maar al te regt gegiſt omtrent de onnatuurelijke Konſtenaarijen die 'er gebruik zijn. —— Maar kan 'er wel grooter blijk gegeven worden van uwe Deugd? ——— En nu hebbe ik alleen te hoopen, dat hoewel ik u geen *volkoomene* vergoedinge kan doen, gij mij egter zult toelaaten om u *alle* vergoedinge te doen, die voor mij mogelijk is.

Hoor mij uit, bidde ik u, Madam; want zij ſtond gereed om te ſpreeken met eèn weezen van ongeſtilden toorn: De God, welken gij dient, eiſcht maar berouw en verbeteringe. Volg Hem na, mijne waardſte Liefde, en zegen mij met de *middelen* om eenen leevensloop te hervormen, welke haatelijk voor mij begint te worden. *Dat* was *eertijds* uw begunſtigd doelwit. Hervat hetzelve, allerliefſt ſchepzel: Uit erbermenis over eene Ziel en Lighaam beide, welke u voormaals, zo als ik mij zelven vleide, *meer* dan onverſchillig waaren, hervat dog hetzelve. En laat de Zon van den dag van morgen getuige zijn van ons egtverbond.

Ik kan u niet oordeelen, zeide zij, maar GOD, op welken gij mij zo ſtoutlijk wijſt, kan; en houd 'er u van verzekerd, Hij zal het doen. Dog indien wroeginge u *weezenlijk* heeft aangegreepen, indien gij *inderdaad* geraakt zijt wegens uwe ondankbaare ſnoodheid, en iets meent met het Heilig Voorbeeld in te brengen, 't welk gij mij ter navolginge aanprijſt; zo laat mij u, in dit uw voorgewend oogenblik van berouw, eens door en door ziften; en uit uw antwoord zal ik oordeelen over de opregtheid uwer voorgegevene verklaaringen.

Zeg mij, is 'er eenige weezenlijke onderhandelinge onder handen, zo als gij voorgeeft, tuſſchen mijnen Oom, en Capitein Tomlinſon, en uzelven? ——— Spreek zonder haperen, is 'er eenige waarheid in dat vertelzel? ——— Maar gedenk, dat zo het niet waar is, en gij betuigt dat het *al* waar is, van welke verdere Verdoemenis dee-

deeze uwe betuiginge gevolgd moet worden, indien ze zo plegtig zij als ik dezelve vereiſche!

Dit was een vervloekte zet. Wat konde ik zeggen? ——— Zekerlijk, dagt ik, deeze ongenadige Lady heeft beſlooten mij ter verdoemenis te brengen; en beſchuldigt mij egter van een toeleg te hebben tegen haare Ziel! —— Dog was ik niet genoodzaakt om voort te gaen zo als ik begonnen had?

Kortom, Ik betuigde plegtiglijk dat het waar was! —— Hoe brengt de eene zonde, zo als de vroome luiden zeggen, de andere voort!

Ik voegde 'er bij, Dat de Capitein in ſtad geweeſt was, en zijne opwagtinge bij haar gemaakt zou hebben, zo zij niet buiten ſtaat waare geweeſt: Dat hij zeer bedrukt naar huis getrokken was, zo wel om haarentwille, als van wegen haaren Oom; ſchoon hij hem niet onderrigt had nog van de natuure der ongeſteldheid, nog van derzelver altoos beklaagelijke oorzaak; hem hebbende te verſtaen gegeven, dat het eene heftige koorts was: Dat hij zedert tweemaalen, op de begeerte van haaren Oom, iemand gezonden had om naar den ſtaat van haare gezondheid te verneemen: En dat ik reeds een man te paard had afgevaardigd met een Brief, om hem (en door hem haaren Oom) van haare herſtellinge te verwittigen; hem ernſtig verzoekende, dat hij zijn aanzoek bij haaren Oom vernieuwen wilde, om met zijne tegenwoordigheid te mogen begunſtigd worden bij de heimelijke inzegeninge van ons Huwelijk; en dat ik, zo niet van avond, althans morgen daarop antwoord verwagtede.

Laat mij u vervolgens vraagen, zeide zij (gij weet wat gevoelen ik hebbe van de vrouwen, welke gij bij mij te Hamstead bragt; en die mij herwaards verleid hebben tot mijn bederf; Laat mij u vraagen) Of die, *weezenlijk* en *waarlijk*, Lady Elisabet Lawrance en uwe Nigt Montague waaren? ——— Wat zegt gij —— Draal niet —— Wat zegt gij op deeze vraag?

Verbaazend is het, mijne waarde, dat gij dezelve verdagt houdt! ——— Dog daar ik uw vreemd gevoelen van haar weete, wat kan ik zeggen dat geloof zou vinden?

En is *dit* het antwoord, dat gij mij hierop geeft? Zoekt gij u dus van mijne vraag af te maaken? Maar geef mij te kennen, want ik brenge uwe opregtheid nu ter toetze, en zal over uwe nieuwe betuigingen oordeelen uit uw antwoord op deeze vraag; geef mij te kennen, zegge ik nogmaal, of die vrouwen *weezenlijk* Lady Elisabet Lawrance en uwe Nigt Montague waaren?

Stel mij in staat, mijne waardste Liefde, om u morgen wettiglijk de mijne te noemen, en wij zullen den volgenden dag, zo het u belieft, de reize aanneemen naar Berkshire, naar het huis van Milord M. daar zij beide ter deezer tijd zijn; en gij zult uzelve kunnen overtuigen door uwe eigene oogen, en door uwe eigene ooren, welke gij eer gelooven zult, dan alles wat ik kan zeggen of bezweeren.

Nu, Belford, was ik weezenlijk eenigzins bedugt voor verraaderij van u; 't welk mij zo jammerlijk deed om den kant praaten; want anders konde ik *al zo* veilig de waarheid hiervan bezwoo-

ren

ren hebben, als van het voorgaende: Dog als zij mij nog al verder drong om voor de vuiſt te antwoorden, waagde ik het plat uit; en zwoer daarop [*Minnaars Eeden, Jan!*] dat zij weezenlijk en waarlijk Lady Eliſabet Lawrance en mijne Nigt Montague waaren.

Zij ſloeg haare handen en oogen om hoog — Wat moet ik denken! ——— Wat *kan* ik denken! ———

Gij *denkt* dat ik een duivel ben, Madam; een weezenlijke duivel! anders kondt gij, na dat gij mij deeze vraagen gedaen hebt, niet twijffelen aan de waarheid van zo plegtiglijk bezwooren antwoorden.

En indien ik dit al van u denke, hebbe ik daar geen reden toe? Is 'er wel eenig ander man ter wereld (Ik hoope, om den wil der menſchlijke natuure, dat 'er geen is) welke omtrent eenig arm vriendloos ſchepzel zo kon handelen als gij gehandeld hebt bij *mij*, welke gij vriendloos *gemaakt* hebt ——— En die, voor dat ik u kende, iedereen tot een vriend had die mij kende?

Ik hebbe u *voorheen al* berigt, Madam, dat Lady Eliſabet en mijne Nigt hier metterdaad geweeſt zijn, om affcheid van u te neemen, voor dat zij vertrokken naar Berkſhire: Maar de uitwerkzels van mijn ondankbaar misdrijf (zodanig bekenne ik, met ſchaamte en wroeginge, dat het is) waaren de reden dat gij haar niet zien kondt. Ook konde ik 'er niet zeer op geſteld zijn, dat zij u zagen: Nademaal zij het mij nooit zouden vergeven hebben, hadden zij geweeten hergeen was voorgevallen —— En wat reden had ik om te ver-

verwagten, dat gij over het onderwerp zoudt ſtilzwijgen, waart gij al bij u zelve geweeſt?

Het kan nu niet ſcheelen, nu het oogmerk van haare koomſt met mijn bederf beantwoord is, *wie* of *wat* zij zijn: Dog indien gij dus plegtiglijk twee valſche eeden hebt beveſtigd, welken deugniet zie ik dan voor mij ſtaen!

Ik dagt, dat zij nu reden had om voldaen te zijn; en verzogt haar dat ze mij wilde gunnen om tot haar te ſpreeken over morgen, als den gelukkigſten dag mijns leevens. Wij hebben den Verlof-Brief, Madam ——— En gij *moet* het mij te goede houden, dat ik u niet van hier kan laaten gaen, voor dat ik alle middelen beproefd hebbe, die ik kan beproeven, om uwe vergiffenis te verwerven.

En ſtae ik dan [met eene zoort van uitzinnige verwilderinge] als eene gevangene te worden vaſtgehouden in dit afſchuwelijk huis? Zal het zo gaen, mijn Heer? —— Draag zorg! draag zorg! haare hand uithoudende, dreigender wijze, dat gij mij niet wanhoopig maakt! Indien ik valle, ſchoon door mijne eigene hand, daar zal naar mijn bloed onderzoek geſchieden: En bedrieg uw zelven in uwe ſchelmerij niet, Lovelace, indien het zo *gebeuren* mogt ——— Neem uw werk *gewis*, beveele ik u: Graaf een gat, 't welk diep genoeg is om dit ongelukkig lighaam in te proppen en te verbergen: Want maak daar ſtaat op, dat zommige van diegeenen, welke geen voet verzetten willen om mij in mijn leeven te beſchermen, Hemel en Aarde beweegen zullen om mij te wreeken als ik dood ben.

Een

Een ijzelijk lief ſchepzel! ——— Bij mijne Ziel, zij deed mij tzidderen! Zij mogt inderdaad wel praaten van haar ongeluk, dat zij gevallen was in de handen van den eenigen *man* ter wereld, die haar zo kon behandelen, als ik haar behandeld hebbe ——— Zij is de eenige *vrouw* ter wereld, die mij zo zou kunnen doen ijzen en ontroeren, als zij gedaen heeft. ——— Dus ſtaen wij in *dat* opzigt met elkanderen gelijk. En ik agte, dat ik verre weg het *ergſt* 'er aan ben: Nademaal mijne geneugte zeer gering; mijne onruſt zeer veel geweeſt is: En haare ſtraffe, zo als zij het noemt, is *over*: Maar wanneer de *mijne* over; of hoedanig die *zijn moge*, wie kan dit zeggen?

Hier, het gebeurde mij ſlegts erinnerende (denk dan eens, hoe ik op dien tijd zelven moet zijn aangedaen geweeſt) was ik genoodzaakt uit te ſcheiden, en een liedje bij mijzelven te zingen. Ik poogde eene leevendige vois aan te heffen; dog ik kraſte eer dan ik zong. En ik verviel in den ouden naaren Biddags-dreun van den dertigſten van Januarij *. Ik bremde al eens om een lugtiger toon te vatten; maar het wilde niet gaen: En op het laatſt eindigde ik met de boet-pſalm-melodij eens misdaadigen die ter dood geleid wordt.

Heij-ho! ——— Ik gaape als eene kaale wouwe op haar neſt, een kuiken willende inzwelgen, hetwelk haar van haare roofgierige moeder voor den bek geſlingerd wordt!

Wat

* Wanneer in Engeland jaarlijks de gedagtenis onderhouden wordt van de onthoofdinge van Koning *Carel* den I.

Wat duivel ſchort mij! —— Ik kan nog denken nog ſchrijven!

Leg daar, pen, voor een oogenblik! ——

XLII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Daar is zekerlijk al heel veel aan de aanmerkinge, *Dat het een menſch tienmaal meer moeite koſt om ondeugend, dan het hem zou koſten om vroom te zijn.* Tot welk eene verbruide menigte van liſten hebbe ik mijne toevlugt genomen, om tot mijn oogmerk te koomen met dit bekoorelijk ſchepzel; en hoe hebbe ik, eindelijk, mijzelven daarin verward; en hoe na ſtaet het mij nu nog egter te tuimelen in den put, welken te mijden het einde was van alle mijne aanſlagen! Welk een gelukkig man zoude ik geweeſt zijn met zulk een puikjuweel, konde ik 'er mijn hart toe gebragt hebben om haar te trouwen, wanneer ik haar eerſt bewoog om haars Vaders huis te verlaaten! Maar hoe, gelijk ik dikwijls hebbe aangemerkt, zoude ik *dan geweeten* hebben, dat eene eerſtbloeijende Schoonheid, die eene heimelijke briefwiſſelinge kon aanhouden, en het op die wijze waagen met een openbaaren wilden knaap, niet door neiginge wierd aangezet, welker bedenkinge zulk een vrijleever als mij ten eenigen dage al zo veel

veel ongeneugte zou verſchaffen, als ze mij toen ter tijd tot vermaak was? Gij gedenkt wel aan de Vertellinge van den Waard bij Arioſto. En *uwe* ondervindinge, zo wel als de *mijne*, kan wel twintig *Fiametta's* uitleveren, ten bewijze van de zwakheid der Sexe.

Dog om met mijn Verhaal voort te gaen.

Het lief ſchepzel vattede het ſtuk weder aan, waarop haar hart zo ſterk geſteld was; dringende om het *haatelijk huis* te mogen verlaaten, en dat wel met zeer hooggaende woorden.

Ik drong haar om met mij des volgenden dags voor het altaar te verſchijnen in een van de twee kerken, welke in den Verlof-brief gemeld worden. En ik bad haar, welk ook haar beſluit mogt zijn, om mij dit ſtuk bezadigd met haar te laaten verhandelen.

Indien ik wilde hebben, zeide zij, dat mijne begeerte bij haar het geringſte oogenblik in overweeginge kwam, zo moeſt ik haar niet beletten haare eigene meeſteres te zijn. Ten welken einde vraagde ik haare *toeſtemminge*, indien zij geen magt had nog over haare perſoon, nog over haare daaden?

Wilt gij mij op uwe eere belooven, Madam, zo ik u inwillige om een huis te verlaaten dat u zo mishaagelijk is? ——

Mijne eere, mijn heer! zeide het lief ſchepzel —— Helaas! —— En keerde zig weenende van mij af met onnavolgelijke bevalligheid —— Als of zij gezegd had —— Helaas! —— Gij hebt mij beroofd van mijne Eere!

Ik hoopte toen, dat haare vergramde driften

aan

aan 't bedaaren waaren; maar ik had mis: Want als ik haar vuuriglijk aanſtond op den dag; en dat uit aanmerkinge van onze wederzijdſche eere, en de eere van onze beider familien; antwoordde zij mij op deezen hoogdraavenden en hoogmoedigen toon:

En kunt gij, Lovelace, zo *laag* van geeſt zijn —— dat gij uwe vrouw zoudt begeeren te maaken van een ſchepzel, 't welk gij gehoond, onteerd, en misbruikt hebt, zo als gij mij gedaen hebt? Was het noodzaakelijk, dat gij mij tot de laage peil van uwe ſnoodheid onderdrukte, voor dat ik eene vrouw voor u geſchikt kon worden? Gij hadt een Vader, die een man van eere was: Eene Moeder, welke een beter Zoon verdiende. Gij hebt een Oom, die niet tot oneere ſtrekt van het Pairdom eens koningrijks, welks Pairs aanzienlijker en agtbaarder zijn dan de adel van eenig ander land. Gij hebt ook andere Bloedverwanten, op welke gij moogt roemen, ſchoon zij op u niet kunnen roemen —— En kunt gij u niet verbeelden, dat gij dezelve u hoort toeroepen; de Doode uit hunne begraaf-plaatzen; de Leevende uit hunne loflijke grootmoedigheid; om uw oud en doorlugtig huis niet te onteeren, door in den egt te treeden met een ſchepzel, welke gij gelijk geſteld hebt met het ſlijk der ſtraaten, en in den rang gebragt van de veragtelijkſte haarer Sexe?

Ik verhefte de Grootheid van haare Ziel, en haare Deugd. Ik vervloekte mijzelven wegens mijne ſchuld: En betuigde haar, hoe aangenaam voor de *Manes* mijner Voorouderen, zo wel als voor

voor den wenſch der Leevenden, de eere zijn zoude, om welke ik haar ſmeekte.

Dog zij hield nog al aan, dat zij uit vrijen wil moeſt werken; om zig eerſt in een ander logement te zien, voor dat zij de minſte overweeginge verleenen wilde aan hetgeen waarop ik drong. Nog wilde zij mij zelf dan haare gunſt beloóven, of mijn bezoek te zullen toeſtaen. Hoe, vraagde ik haar, konde ik het dan inwilligen, of ik moeſt beſluiten om haar voor altoos te verliezen?

Zij hield meermaalen haare hand aan haar voorhoofd terwijl ze ſprak; en eindelijk, inbrengende dat haare herſens ontſteld waaren, ging zij heen; geen van ons beide over de andere te vreeden zijnde. Dog zij tienmaal meer misnoegd over mij, dan ik over haar.

Dorcas ſchijnt bij haar in de gunſt te koomen ——

Wat nu! — wat nu! —

Maandag-Avond.

Hoe onverzettelijk is deeze Lady! —— Al weder zoude zij ons bijkans ontkoomen zijn! — Welk een vaſtgenagelde verſtoordheid! —— Zij had alleen, vinde ik, zig een weinig bedaard gehouden, om de agterdogt in ſlaap te wiegen. Zij was beneden gekoomen, en had al metterdaad de voordeur van de grendels, voor dat ik bij haar konde koomen; op den been gejaagd zijnde van Juffr. Sinclairs kokmeid, die de eenige was, wel-

ke haar door den gang zag vliegen: Nogthans was de blikſem nooit ſneller dan ik.

Weder bragt ik haar te rug na de eetzaal, met oneindig veel tegenkantinge van haare zijde. En in haar bijzijn gaf ik bevel, dat 'er in toekoomende geſtadig een der dienſtbooden beneden aan den trap geſteld zou worden.

Zij ſcheen zelf te ſtikken van droefheid en leed wegens dit mislukken.

Dorcas was bij uitſtek vlijtig omtrent haar; en zeide ſtoutlijk als haar eigen gevoelen, dat haare Lady behoorde toegelaaten te worden om naar een ander logement te gaen, nademaal dit haar zo mishaagelijk was: Al zou dit zeggen haar het leeven koſten, zij moeſt het zeggen. En was daarom *goede* Dorcas naderhand.

Dog geduurende eenigen tijd was het lief ſchepzel niet anders dan drift en woede ——

Ik zie, ik zie, zeide zij, toen ik haar boven gebragt had, wat ik van uwe nieuwe betuigingen te verwagten hebbe, O allerſnoodſte karel! ——

Hebbe ik iets aan u gepleegd, mijn bemind ſchepzel, 't welk deeze ongeduldigheid kan billijken, na eene bedaardheid die mij meer hoope gaf?

Zij wrong haare handen. Zij trok haar muts half af. Zij ſcheurde haare lobben. Zij was in eene volkoomene raazernij.

Ik vreesde, dat haare ziekte haar weder aankwam: Maar ſmeeken haar eer verbitterende, nam ik een toornig weezen aan. —— Ik gebood haar het ergſt te verwagten, dat zij te vreezen had —— En ging met dreigen voort, op hoope van

van haar vervaard te maaken, wanneer zij, aan mijne voeten neder vallende,

Het zal een werk van bermhartigheid zijn, zeide zij, van de hoogſte bermhartigheid die gij bewijzen kunt, mij terſtond te dooden op deeze plaatze ——— Deeze gelukkige plaatze; gelijk ik ze, in mijne laatſte oogenblikken, noemen zal! — Daarop, met eene nog uitzinniger woede een gedeelte van haaren betoverenden hals ontblootende ——— Hier, hier, zeide de zieldoorſnijdende Schoonheid, moogt gij het punt uwer genade doen ingaen! En ik zal u danken, en u al het voorgaende hoe verſchrikkelijk ook vergeeven: —— Met mijne laatſte ademtogt zal ik het u vergeeven en u danken! ——— Of help *mij* aan de middelen, en ik zal mijzelve voor u uit den weg brengen, zulk eene elendige verwerpeling! En u zegenen voor de middelen!

Waarom alle deeze uitſpoorige drift? Waarom alle deeze uitroepingen? Hebbe ik eenige nieuwe verongelijkinge tegen u beſtaen, mijn waardſte leeven? Welk eene uitzinnigheid is dit! Ben ik niet gereed om u alle vergoedinge te doen, welke ik u *kan* doen? Had ik geen reden om te hoopen —

Neen, neen, neen, neen — een half-douzijn maalen, zo ras als zij maar ſpreeken konde.

Had ik geen reden om te hoopen, dat gij eer bedagt waart op de middelen om mij gelukkig, en u zelve niet elendig te maaken, dan om dus zonder reden en onverhoeds te vlugten? ——

Neen, neen, neen, neen, als te vooren, haar hoofd ſchuddende met een wild ongeduld, als

zij beſlooten had niet te luiſteren naar hetgeen ik zeide.

Mijne voorneemens zijn zo eerelijk, indien gij wilt toelaaten dat zij ter uitvoer gebragt worden, dat ik niet bekommerd behoeve te zijn werwaards gij gaet, als gij maar wilt toeſtaen dat ik u bezoeke, en mijne geloften ontvangen. —— En God is mijn getuige, dat ik u niet van de deur te rug brenge met eenig inzigt ter uwer onteeringe, maar regt het tegendeel: En op dit oogenblik wil ik een Predikant laaten haalen om een einde te maaken van allen uwen ſchroom en twijffelingen.

Zeg dit vrij, en zeg nog duizendmaal meer, en bind ieder woord aan met eene plegtige beroepinge op dien God, welken gij gewend zijt aan te roepen ter beveſtiginge van de ſnoodſte valsheden; en alles zal nog te kort ſchieten, bij hetgeen gij bezwooren en aan mij beloofd *hebt*. En had mijn hart *geen* afgrijzen van u, en waare het niet tegen u verbolgen, wegens uwe *meineedigheden*, gelijk het *is*; ik zou, zegge ik u nogmaal, ik zou om geen duizend werelden, mijne ziel willen verbinden met zulk een man!

Hoe het zij, bedaar dog, Madam; om *uwentwille* zelf, bedaar dog. Laat toe dat ik u opheffe; al hoe *afgrijzelijk* ik ben voor uwe Ziele! ——

Dog zo ik u niet mag aanraaken; want zij ſloeg mij verwilderd op de handen; maar met zulk een lief driftig weezen, haaren boezem tillende en zwoegende terwijl zij naar mij opzag, dat ſchoon ik wel ter deegen verwoed was, ik haar wel met ziels-

ziels-verrukkinge aan den mijnen kon gedrukt hebben.

Indien ik u niet mag aanraaken, zal ik het niet doen. —— Maar maak 'er ſtaat op [en ik nam het wreveligſt weezen aan, 't welk ik konde, om eens te zien wat *dat* zoude uitwerken] maak 'er ſtaat op, Madam, dat dit de weg niet is om het kwaad, dat gij vreeſt, te ontgaen. Ik moge doen wat ik wil, ik kan niet erger behandeld worden! —— Dorcas, ga hier van daan!

Zij ſtond op, terwijl Dorcas gereed was om weg te gaen; en greep haar op eene verwilderde wijze bij den arm: O Dorcas! Zo gij van mijne eigene Sexe zijt, verlaat mij niet, belaſte ik u! —— Daarop Dorcas loslaatende, wierp zij zig op haare knieën neder, in den verſten hoek des vertreks, haare armen om een ſtoel ſlaende, op welks kuſſen zij haar aangezigt neerleide! —— O waar kan ik dog veilig zijn? —— Waar, waar kan ik veilig zijn, voor deezen man des gewelds? ——

Dit gaf Dorcas eene gelegenheid om zig in het vertrouwen van haare Lady te beveſtigen: De meid wierp zig aan mijne voeten, terwijl ik in geweldige gramſchap ſcheen te zijn; en mijne knieën omarmende, Dood mij, mijn Heer, dood mij, mijn Heer, zo het u belieft! —— Ik moet mij tegen u aanſtellen, om mijne Lady te behouden. Ik bidde u om vergiffenis, mijn Heer —— Dog gij moet aangehitſt worden! —— God vergeeve het de twiſt-ſtookers! —— Dog uw eigen hart, zo het aan zig zelf gelaaten wierd, zoude deeze dingen niet toelaaten! —— Spaar evenwel, mijn Heer! Spaar mijne Lady, bidde ik u!

—— op haare knieën om mij heen woelende, als of ik voorhad om tot haare Lady te naderen, wierde ik van haar niet tegen gehouden.

Dit, door mij ingevolgd met, Uit den weg duivel! —— Waar bemoeit gij u mede, duivel? Uit den weg, zegge ik! —— ontzettede het lief ſchepzel; die haar hoofd ſchielijk van den ſtoel opheffende, en in ſchrik het al zo ſchielijk weder neerſlaende, haare neus ſtiet, zo ik onderſtelle, tegen den kant des ſtoels; zo dat het bloed daaruit ſpringende, met een ſtroom nederliep langs haaren boezem; zij zelve te veel verbaasd zijnde om zig daarvoor te hoeden.

Nooit was eenig ſterveling in zulk een ſchrik en beroeringe, dan ik; want ik beſloot aanſtonds, dat zij zigzelve met eenig verborgen geweer doorſtoken had.

Ik liep in een verwilderden doods-angſt naar haar toe —— Want Dorcas liet uit ſchrik alle haare gemaakte verhinderinge vaaren ——

Wat hebt gij gedaen! —— O wat hebt gij dog gedaen! —— Sla uw gezigt eens op, mijn waardſte leeven! —— Lieve mishandelde onnozelheid, ſla uw gezigt eens op! Wat hebt gij gedaen! —— Ik zal u niet lang overleeven! —— En ik ſtond op het punt om mijn degen te trekken, en mijzelven van kant te brengen, wanneer ik ontdekte —— [Welk een laf hartigen bloedbeuling maakt dit bekoorelijk ſchepzel van mij naar haar welgevallen!] dat alles waarvoor ik vreesde maar eene bloedige neus was, 't welk, voor zo verre ik kan oordeelen (want het kon in een quartier uurs niet geſtempt worden) mogelijk tot behoud ge-

geweeſt is van haare herſenen, en haar verſtand.

Dog ik zie uit dit voorval, dat het lief ſchepzel in den grond maar eene regte bloodaart is; en dat ik haar door ſchrik haare bitterheid tegen mij kan afjaagen, wanneer ik mij maar wrevelmoedig en toornig aanſtelle: Dog daarentegen, als ter vergoelijkinge van het voordeel, 't welk dit mij verleent over haar, vinde ik dat ik zelve ook een bloodaart ben, waarvan ik mij te vooren niet verdagt had, nademaal ik bekwaam was om mij zo ligt te laaten verſchrikken door de vreeze, dat zij de geweldige handen aan zigzelve ſlaen mogt.

XLIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dog niettegenſtaende alle de verſtoordheid van dit lief ſchepzel tegen mij, wil mijn hart mij dog niet toelaaten anders te denken, of zij zal nog alles overſtappen, en haare toeſtemminge geeven om met mij in het Hek te treeden. Al ſtond zij morgen te ſterven, en al wiſt zij dat, zou eene vrouw van haar verſtand, van haare naauwgezetheid, en in haare omſtandigheden, en van eene zo hoogmoedige familie, niet liever getrouwd willen ſterven, dan anders? —— Daar is geen twijffel aan; al haatede zij den man nog

zo van harten. Dit zo zijnde, zo is 'er nu maar een man in de wereld dien zij hebben kan —— En die ben *Ik*.

Nu ik zo los 'er over heen praate [*Gemeenzaam ſchrijven*, is maar *praaten*, Jan] van in het Hek te treeden, zult gij gereed zijn, weete ik, om mij te ondervraagen naar mijne voorneemens ten deezen opzigte.

Zo veel als ik zelve van mijn hart weete, zal ik 'er u van te kennen geeven. —— Als ik *van* haar *af* ben, kan ik nog niet naalaaten van omtrent het Huwelijk in twijffel te hangen; en zelf neeme ik menigmaal een beſluit daartegen, en ſtelle vaſt om mijn geliefd ontwerp ter Onegte Zamenleevinge voort te zetten. Dog als ik *bij* haar ben, ben ik gereed met alles te zeggen, te bezweeren, en te doen, wat ik denke dat haar aangenaamſt zal zijn: En waare 'er een Paſtoor bij der hand, ik zou mij eensklaps, daar is geen twijffel aan, in den Egten-Staat ter neer ploffen.

Ik hebbe menigmaal, in *gemeene* gevallen gedagt, dat het gelukkig is voor veele loſſe jongens [daar zijn zo wel loſſe jongens, als loſſe meisjes, Jan; en miſſchien worden *die* al zo dikwijls bedot, als *deeze*] dat 'er Zwier en Omhaal noodig is tot de onherroepelijke Plegtigheid, en dat 'er gemeenlijk tijd is voor een man om zig te bedenken, tusſchen de hitte van den voorgaenden avond en de koelte van den volgenden morgen; anders weete ik niet, wie de lieve heksjes ontvlieden zoude, welker betoverende vermogens zo zeer geholpen worden door onze eigene aangezette verbeeldingen.

Een wijf kan ik altijd wel krijgen, plegt ik te

te zeggen. Ik had altoos vertrouwendheid en grootsheid genoeg, om te denken, dat geen vrouw, die 'er leeft, mij haare hand kon weigeren, als ik de mijne uithield. Het is eene verbruide kwellinge voor mij, te vinden, dat deeze Lady in ſtaat is mij aan het ſleeptouw te houden, en alle mijne *eerelijke* geloften van de hand te wijzen.

Wat kragt [Gun mij dat ik eens eene ernſtige aanmerkinge maake, Jan: Ik *moet* ze op papier ſtellen! Wat kragt] hebben kwaade hebbelijkheden op het menſchlijk gemoed! Wanneér wij eenen doolweg inſlaen, denken wij, dat wij het in ons vermogen zullen hebben om, wanneer wij willen, weder tot het regte pad te keeren. Dog dat is zo niet, zie ik nu duidelijk: Want wie kan meer naar regt en waarheid de verdienſten van dit lief ſchepzel, en zijne eigene wanbedrijven erkennen, dan ik? Wiens leedweezen kan, bij tijden, dieper zijn, dan het mijne, over de mishandelingen die ik haar hebbe aangedaen? Wiens voorneemens ſterker om die mishandelingen te vergoeden? —— Nogthans hoe kort gaat mijne boetvaardigheid weer over! —— Hoe worde ik vervoerd — Kunt gij zeggen waardoor? ——— O duivel der Jongheid, en duivel der Minneliſt, hoe verleidt gij mij! Hoe dikwijls eindigen wij met oorzaaken tot de diepſte wroeginge, hetwelk wij aanvangen uit wulpſche dartelheid! ———

Bij mijn tegenwoordig ſchrijven, evenwel, ſlaet de ſchaal over aan den kant des Huwelijks — Want ik wanhoope om mijn geliefd oogmerk bij haar door te drijven.

De Lady betuigt aan Dorcas, dat zij van hart-

zeer ſterven moet; en dat zij maar weinig tijds zal leeven. Daar hebbe ik geheel geen gedagten van, indien wij trouwen. In de eerſte plaatze, weet zij niet, wat een geeſt van allen ſchroom ontlaſt voor haar zal te wege brengen in een Staat, op welken alle de Sexe met het hoogſte genoegen vooruit ziet. Hoe dikwijls is het geheel heilig Conclave dus bedroogen in hunne verkiezinge van een Paus; niet in aanmerkinge neemende, dat de nieuwe waardigheid van zelve genoegzaam is om een nieuw leeven bij te zetten! Eene onbekommerdheid van weinige maanden zal mijne Bekoorſter een geheel verſchillend denkbeeld van zaaken geeven: En ik durve zeggen, gelijk ik voorheen gezegd hebbe (a), Eens getrouwd, dan ben ik getrouwd voor mijn geheel leeven.

Ik wil wel toeſtaen, dat haar Hoogmoed, in *een* opzigt, vernederinge geleeden heeft: Maar haare Zegepraal is in alle andere opzigten dies te grooter. En terwijl ik denken kan, dat alle haare beproevingen maar vermeerderingen zijn van haare eere, en dat ik den grondſlag van haare glorij gelegd hebbe in mijne eigene ſchande; kan ik dan wel wreed genoemd worden, indien ik van haare droefheid zo *niet* ben aangedaen, dan zommige menſchen wel zijn zouden?

En waarom zou zij dog van hartzeer ſterven? Haar wil is ongeſchonden: — Voor *tegenwoordig*, althans is haar wil nog ongeſchonden. Het uitroeijen van goede Hebbelijkheden, en het invoeren van kwaade, ter bederfinge van het geheel hart, is de ſchendinge. Dat haar wil niet te bederf-

(a) Zie bl. 425.

derven is, dat haar gemoed niet is te verergeren, heeft zij tot nog toe onwederſpreekelijk beweezen. En indien zij oorzaak geeft tot verdere beproevingen, en haare eerelijkheid onſchenbaar aankleeft, welke *denkbeelden* zal zij dan dog kunnen voeden, die in ſtaat zullen zijn om haare zeden te bederven? Welke *veſtigia*, welke *nagedagten*, dan zodanige die haar een afgrijzen zullen inboezemen van den ſchender?

Welk eene beuzeltaal is het dan te onderſtellen, dat zulk eene enkel *denkbeeldige ſchendinge* als zij geleeden heeft, bekwaam zou zijn om den draad des leevens af te ſnijden?

Haar Godsdienſt, het zij ze trouwe, of ongetrouwd blijve, zal haar wel behoeden voor de laagheid om zulk een nietwaardig toeval, iets dat zij *tegen wil en dank* geleeden heeft, voor haar doodlijk te maaken.

Zulke bedenkingen als deeze zijn het, die mij ſtaende houden tegen allen ſchroom voor ſpookgevolgen: En ik wilde ook hebben dat ze bij u van gewigt waaren; die zulk een gedugt voorſpraak voor haar zijt. En egter ſtae ik u dit toe; Dat zij 'er weezenlijk te veel werk van maakt: Dat zij het te veel ter harten neemt. Zekerlijk behoorde zij het ter deezer tijd al vergeten te hebben, ten zij 'er dat keurelijk, dat keurelijk gevolg van koomen mogt, 't welk ik nog al hoope hebbe dat koomen zal, al ſtae ik niet verder voort te gaen. En indien zijzelve hiervoor vreeſt, dan heeft de lieve over-eerbaare ziel eenige reden om het zo zeer ter harten te neemen: En egter, den-

ke

ke ik, zou zij dan niet weigeren om het egt te maaken.

O Jan! al bezat ik een Keizers-kroon, ik zweere u, dat ik die wel zou willen overgeeven, zelf aan mijnen *vijand*, om een ſchoonen Jonge te mogen hebben bij deeze Lady. En zo zij *mij ontkwam*, en 'er zulk een uitwerkzel niet op volgde, dan zoude mijne Wraak tegen haare familie, en in *zulk* een geval, tegen haarzelve, onvolkoomen zijn, en ik zoude het mijzelven al mijn leeven lang verwijten.

Waare ik verzekerd, dat de grondſlag hiertoe gelegd is [En waarom mag ik niet hoopen dat het zo is?] dan zoude ik niet twijffelen om haar nog te krijgen (zo zij den dag der genade voor haar liet voorbij loopen) zo als ik haar zelve hebben wil: Nog zoude ik, indien dit zo waare, in twijffel trekken of de genegenheid zou in *haar* wel *weder* worden *opgewekt*, 't welk zelden miſt in eene vrouw voor den Vader van haar eerſte kind, het zij geteeld in egt, of daar buiten.

En ik bidde u, Jan, let eens, in deeze mijne vuurige hoope, op het onderſcheid ten mijnen voordeele van andere Guiten; die alle, genoegzaam tot een toe, hunne luſten maar involgen, zonder zig der gevolgen te bekreunen. In navolginge, zo als men zou mogen denken, van den trots-treedenden ſchurk van een Vogel, die van gevederde Lady tot gevederde Lady zijne hoogvorſtlijke welluſten najaagt, het voor zijne gladde bijzitten overlaatende om het tierig krooſt in holen en hoeken uit te broeden, die zij zelve moeten opzoeken.

IN-

INHOUD
VAN HET
VIJFDE DEEL.

Brief.

I. *Lovelace, aan Belford.* Zamenſpraak met haar, met de deur tuſſchen beide. Haar brief aan hem. Zij wil hem in eene week niet zien.

II. *Van denzelven.* Affchriften van brieven, die tuſſchen hen gewiſſeld worden. Gaet naar de *Commons* om te zien of hij een Verlof-brief kan krijgen. Zij *zal* hem zien, verklaart hij, bij zijne wederkoomſt. Lieſde en medelijden bezwaarelijk van een te ſcheiden. Zijne heen en weer drijvende redeneeringen over hunnen tegenwoordigen toeſtand. Is jaloers over haare verhevener hoedanigheden. Doet haare onbeweegelijke Deugd behoorelijk regt.

III. *Van denzelven.* De Lady ontvlugt. Zijne woede. Doet eene plegtige geloſte van wraak, zo hij ze eens ooit weer in zijne magt krijgt. Zijn knegt Willem is gegaen om naar haar te zoeken Zijne hoope. Waarop gegrond. Hij wil eene bekendmaakinge van haar laaten doen. Beſchrijft haar gewaad. Brief door haar agtergelaaten. Beſchuldigt haar (*dat is te zeggen*, LOVELACE *beſchuldigt haar*) van Viesheid, Neuswijsheid, en Gemaaktheid.

IV. *Van denzelven* Een Brief van Juffer Howe aan Clariſſa valt hem in handen; welke, zo hij in de haare gekoomen was, alle zijne oogmerken opengelegd en ontdekt zoude hebben. Daarin ſpreekt zij Clariſſa vrij van *Neuswijsheid*, *Coquetterij*, en *onbehoorelijke Koelheid*. Verwondert zig over haar, prijſt, zegent haar wegens het voorbeeld 't welk zij haare Sexe gegeven heeft, en de agtinge die zij dezelve beeft bijgezet, door haar gedrag in de moeijelijkſte omſtandigheden.

Deeze Brief kan als een zoort van Kortbegrip worden aangemerkt van Clariſſa's beproevingen, vervolgingen, en voorbeeldlijk gedrag tot dus verre; en van Lovelaces doortrapte liſten,

liſten, laagen, en inzigten, zo verre als Juffer Howe onderſteld kon worden die te weeten, of daarnaar te giſſen.

Een Brief van Lovelace, welke verder de Vrugtbaarheid toont van zijnen argliſtigen geeſt.

V. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Geeft haar kennis van Lovelace's ſielterij, en haare ontkoominge. Waarvoor zij alleen bezorgd is. De weg, dien zij voortheeft in te ſlaen.

VI. *Lovelace, aan Belford.* Uitgelaaten van vreugde als hij van zijnen knegt Willem hoort, dat de Lady de vlugt naar Hamſtead genomen heeft: Aanmerkingen in eenen loſſen ſtijl over eenige *paſſagies* in den Brief, dien zij agterliet. Geeft te kennen, dat Tomlinſon gekoomen is tot behulp van zijne voorneemens. Het rijtuig is gekoomen; en nu, gelijk een Bruidegom gekleed, verzeld van een knegt, welken zij nooit gezien had, is hij reeds, zegt hij, te Hamſtead.

VII. VIII. *Van denzelven.* Bijſter in zijn ſchik met zijne verzonnen aanſlagen. —— Door welk middel hij in tegenwoordigheid der Lady koomt ten huize van Juffr. Moore. Haar ſchrik, flaauwten, uitroepingen. Zijne glimpige vertellingen aan Juffr. Moore en Juffer Rawlins. Zijn onbedeeſt gedrag jegens de Lady. Copijen van Brieven van Tomlinſon, en van verdigte van zijne eigene Nabeſtaenden, geſchikt om haar te vreede te ſtellen en te miſleiden.

IX. X. *Van denzelven.* Zijne verdere konſtenaarijen, vindingen, en onbedeeſtheid. —— Zij ſtelt hem netelige vraagen voor. „ Onedelmoedig en ondankbaar noemt „ zij hem. Hij kent de waardij van het hart niet, 't „ welk hij gehoond heeft. *Hij had een effengebaand pad „ voor zig, na dat hij haar uit haars Vaders huis getroond „ had.* Dog dat haare ziel nu boven de fortuin en hoven hem verheven was. Zijne liſtiglijk beleide voor„ zorgen.

XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. *Van denzelven.* Character van de Weduw Bevis. Neemt de vrouwen met voor-oordeel tegen Juffer Howe in. Boezemt haar gedagten in, dat zij op hem verliefd is. Zelve niet vreemd van zo te denken: En waarom. Vrouwen hebben geen zin in nieuwelingen. En waarom. —— Eene ſtreek op haar gemeen ſpreekwoord. —— Tomlinſon's aankoomſt. Liſtig geſprek tuſſchen hen. Juffer Rawlins neus-

neuswijsheid. ——— Zijn nageboorſte Brief na dien van Juffer Howe, No. IV. Andere vonden om de Lady te bedriegen, en om de vrouwen aan zijn ſnoer te hegten.

XVII. XVIII. XIX. XX. *Lovelace, aan Belford.* Bijzonderheden van verſcheidene gewigtige geſprekken tuſſchen hemzelven, Tomlinſon, en de Lady. Argliſtig beleid daarin van de twee eerſte gebruikt. Haar edel gemoed. ——— Hij zegt in haar bijzijn aan Tomlinſon, dat hij nooit eenige bewijzen van genegenheid van haar had. *Zij bekent ronduit de agtinge, welke zij te vooren voor hem had.* „ Hij had haar *meer dan eens*, betuigt zij „ voor Tomlinſon en hem zelven, tot bekentenis daar„ van gebragt. Nog zijne eigene trotsheid, was zij wel „ verzekerd, liet hem toe *daaraan te twijffelen.* Hij „ had haare ziel wel honderd maalen in twijffelmoedig„ heid gehouden. „ ——— Beide mannen bij beurten aangedaen door haar edel gedrag, en grootmoedige gedagten. ——— Hunne veronſchuldigingen, gebeden, te voetvallingen, om haar tot toegeevendheid te beweegen. Haare verlegenheid.

XXI. XXII. *Van denzelven.* Zijne onder voorwaarde gedaene belofte aan Tomlinſon ten voordeele der Lady. Zijne voorwendzels en ingebragte redenen over hunnen tegenwoordigen toeſtand, en over zijne geliefde en tot nog toe mislukte oogmerken. Zijne malle twiſt met zijne Conſcientie. Zijn laatſt vaarwel aan dezelve. ——— Zijne wonderlijke ligtvaardigheid, welke hij ſtemmigheid noemt, over den dood van Belfords Oom.

XXIII. XXIV. *Van denzelven.* Zij gunt hem eene zamenkoomſt in den tuin. Haare bezadigdheid. Haar geſprek groots en edel. Maar wil niets ter zijner gunſte vaſt ſtellen. Het is nogthans baarblijkelijk, zegt hij, *dat zij nog eenige tederheid voor hem heeft.* Zijne redenen. Eene zielroerende vertooninge tuſſchen hen. Haar *opregtheid en openhartigheid.* ——— Zij beſluit om te kerk te gaen; maar wil niet lijden, dat hij haar derwaards vergezelle. Zijne grillige redentwiſt met den God der Liefde, welken hij invoert, als pleitende voor de Lady.

XXV. XXVI. XXVII. *Van denzelven.* Hij heeft den Brief van Juffer Howe, waarnaar hij wenſchte, in handen gekreegen ——— Onderrigt hem van de wijze op welke hij daaraan gekoomen is. ——— Zijne aanmerkingen

gen op dezelve. Bedenkingen over vrouwelijke vriendſchap. Vergelijkinge tuſſchen Clariſſa en Juffer Howe.

XXVIII. *Lovelace, aan Belford.* Een ander geſprek met de Lady. Zijne ſchoonſchijnende redenen, om weder bij haar in gunſt te geraaken, van geen kragt. Zijn hoogmoed geraakt. Zijne wraakzugt ontſtoken. Nieuwe ſchijnredenen ter begunſtiginge van zijne booze bedoelingen. Krijgt tijdinge, dat 'er metterdaad een Verlofbrief verworven is.

XXIX. XXX. *Van denzelven.* Copij van den Verlof-brief, met zijne aanmerkingen over denzelven. Zijn ontwerp van Jaarlijkſche Huwelijken. —— Hij maakt zig gereed om met Lady Eliſabet en Juffer Montague een bezoek te geeven aan Clariſſa. Wie deeze gewaande Ladys zijn. Hoe opgekleed. Zij geeven zigzelve *airs* als of ze van rang waaren. Onderrigt haar op eenen koddigen trant, hoe zij haar rol overeenkoomſtig met haare aangenomene characters moeſten ſpeelen.

XXXI. XXXII. *Van denzelven.* Nu is de bekoorſter zijner ziele, nogmaal weder in haar oud logement. Kort verhaal van het afſchuwelijk bedrog. Verſtaalt zijn hart door wraakzugtige herdenkingen. Haare doodlijk-benaaude angſten. Voor een tijd ijlhoofdig. Is op het punt om in flaauwten te vallen. —— Dog alle haare verlegenheid, alle haare gebeden, haare onnozelheid, haare deugd, kunnen haar niet bewaaren voor de ondeugendſte mishandelinge.

XXXIII. *Belford, aan Lovelace.* Vaart heftiglijk tegen hem uit. Is bedroefd over de Lady. Is nu overtuigd, *dat 'er eene wereld na deeze moet zijn, om der verongelijkte verdienſte regt te doen.* Bidt hem, zo hij een menſch, en geen duivel is, dat hij haar alle regt doe, ſchoon gering, dat nu nog in zijne magt is.

XXXIV. *Lovelace, aan Belford.* Het rouwt hem, dat hij ooit op haar heeft toegelegd. Zoekt naar verſchooninge. Ziet hij dan niet, dat hij tot deezen poſt toe is voortgereisd *met één vaſtgeſteld doelwit in zijn oog van den beginne af?* Zij is tegenwoordig buiten zinnen, zegt hij.

XXXV. *Van denzelven.* Zielberoerend gedrag der Lady in haare uitzinnigheid. Hij bekent dat 'er Konſtenaarij omtrent haar gebruikt is. Begint wroeginge te gevoelen.

XXXVI. *Van denzelven.* De Lady ſchrijft op brokjes papier, die zij verſcheurt, en onder de tafel werpt. Afſchriften van

REGISTER
VAN
EIGEN DRUKKEN,

of het Regt der Copien van FOLKERT VAN DER PLAATS, Boekverkoper te Harlingen.

LATIJNSCHE BOEKEN.

Aurelius Leſſ. de Cognominibus Deorum Gentilium in 8.
Ariſtophans Comœdia Plutus cum Notis *Hemſterhuiſii.* in 8.
Bos (*L*), Antiquitates Græcorum in 12.
——— Obſervationes Miscellaneæ in 8.
Brais (*S. de*), Opuscula, & in ad Romanos Curante *H. Venema* in 4.
Catechismus Judæorum in 8.
Claubergii Logica Contracta in 12.
Clerici (*J*), Opera Philoſophica 4 voll. in 12.
Grotii (*H*), Epiſtolæ in Folio.
Horrei (*P*), Obſervationes Criticæ in 8.
——— Miscellanea Critica in 8.
——— (*G*), Animadverſiones in 8.
Heinſii (*N*), Adverſariorum Libri IV Curante *P. Burmanno* in 4.
Idſinga (*S. H. van*), Variorum Juris Civilis Liber Singularis in 8.
Melchioris Fundamenta Theologica in 8.
Scheltinga (*Tb.*), de Fato Nadabi & Abihu in 8.
Til (*S. van*), Methodus Concionandi in 12.

Ve-

Venema (*H*), Diſſertationes Sacræ; Libri Tres.
——— ad Danielem in 4 Tom. 1.
Limborch, in Acta Apoſtolorum in Folio.
Vitringa (C.), in Canticum Moſis in 4.
——— (*C. F.*), Opuscula. Accedunt *H. Venema*, Disputationes Criticæ Contra Artemonium in 8.
Waaijen (*van der*), Methodus Concionandi in 12.
Xenophon, de Inſtitut. Cyri gr. in 8.

NEDERDUITSE BOEKEN.

Aletophilus, Waare Volmaaktheid en Gelukzaligheid in de Wereld in 8.
Beſwaarreden, over het Doopformulier in 8.
Clarke (*S*), Predikatien in 8. 11 Deelen Compleet.
——— 4de Deel apart.
——— 5de Deel apart.
——— 6de Deel apart.
——— 7de Deel apart.
——— 8ſte Deel apart.
——— 9de Deel apart.
——— 10de Deel apart.
——— 11de Deel apart.
——— Over Gods Beſtaen en Eigenſchappen, Eerſte Deel in 8.
——— Over den Natuurlijken en Geopenbaarden Godsdienſt, Tweede Deel in 8.
Conradi (*P*), Intree-reden in 4.
Clerk (*J*), Parrhaſiana of Vrijmoedige Bedenkingen in 8.

Dor-

Dorhoud, over het Avondmaal in 8.
De Godsdienſt der Mannen, in 8.
Denyſe, Waarheid van de Chriſtelijke Godsdienſt in 8.
Foſter (*J*), 16 Predikatien in 8.
Het Regt der Vrijheid van Geloove, Godsdienſt en Conſcientie in 8. Derde Druk.
Clariſſa, of de Hiſtorie van eene Jonge Juffer, waarin de gewigtigſte belangen des gemeenen Leevens vervat zijn, 6 Deelen Compleet, de Twee laatſte onder de Pars.
Lacke, Tweede Brief over de Verdraagſaamheid in 8.
Oſtervald, Catechismus in 8. Derde Druk.
—— Over de Onkuisheid in 8. Tweede Druk.
Sherlock (*T*), Over de Aloude Profeeten in 8.
Staat van het Toekoomende Leeven, in 12.
Stinſtra (*J*), Vijf Predikatien in 8. met 't Bijvoegzel.
—— dito Tweede Druk.
—— Gedagten over de Brief van J. van den Honert in 8. Drie Deelen.
—— Tweede en Derde Stukje apart.
—— Leerreden over de Sluikerij in 4.
—— 24 Leerreden in 4. 2 Deelen.
—— Remonſtrantie aan de Ed. Mog. Heeren Staaten van Friesland, in 8. en 4.
—— Tegen de Geeſtdrijverij in 8.
Verhandeling over de Vereeniging der Chriſtenen in 8.
Portier (*H*), Waaragtig Berigt wegens het Suspendeeren in den Predikdienſt, van Wijtſe Jeens en Pieke Tjommes in 8.

Ve-

Venema (H), Verdediging van zijn Eer en Leer, in 8.

Naaukeurig Onderſoek van welken Geeſt het Berugt Beroerings-werk van Nieuwkerk is, in 4.

Vraagboek van de Doopsgeſinde Leeraaren te Harlingen, in 8.

Wolzogen (J), over Johannis in 4.

Nootwendige Voorzorg, der Edele Mogende Heeren Staaten van Frieslandt in 4.

Verders Alderhande Soorten van Boeken in alderhande Faculteiten en Taalen te bekoomen, alderhande Soorten van Papier zoo Schrijf als andere, alderhande Kerkboeken, &c. Schrijf-Boeken, en verder Kantoorgoet &c.

van tien deezer in 't wild loopende papieren; en van eenen zeer aandoenlijken Brief, ſchoon zonder zamenhang, aan hem geſchreeven. Hij onderneemt verder zijne ſnoode fielterij te verſchoonen. Poogt zijne gewoone ligtvaardigheid weder aan te neemen; en ſmeedt een ontwerp om de luiden te Hamſtead te lokken in het huis van het eereloos vrouwmenſch in de Stad. De Lady ſchijnt te beteren.

XXXVII. *Lovelace, aan Belford.* Zij onderneemt om in zijn afweezen weg te geraaken. Wordt door de haatelijke Sinclair verhinderd. Hij vermaakt zig met de hoope van haar als zij onder zijne oogen koomt, door zijn gezigt te beſchaamen. Dorcas boodſchapt hem, dat zij naar de eetzaal koomt, om hem op te zoeken.

XXXVIII. *Van denzelven.* Eene grootſche vertooninge van *haar* verhevener, en van *zijn* verlaagd gedrag. Biedt aan, haar vergoedinge te doen door het Huwelijk. Zij bejegent zijne aanbiedinge met verſmaadinge. Bedugt dat Belford hem verraadt.

XXXIX. *Van denzelven.* Wenſcht dat hij haar nooit gezien had. Met alle vrouwen, welke hij tot nogtoe gekend had, was het, *Eens te ondergebragt, altoos te ondergebragt.* Zijne elendige verſlagenheid. Zijne wroeginge. Zij tragt te ontvlugten. Het gemeen koomt op den been. Zijne ſneedige uitvindinge om hetzelve te bevreedigen. Heeft een weerzin van zigzelven, en zijne raadſlagen.

XL. XLI. *Van denzelven.* Lord M. zeer ziek. Zijne tegenwoordigheid op M. Burg noodzaakelijk. Maakt Dorcas op om zig bij haare Lady in gunſt in te wikkelen. Dringt weder bij haar aan om te Trouwen. Zij ſlaet hem volſtrektlijk af, uit de edelſte beweegredenen.

XLII. *Van denzelven.* Strijkt zigzelven door. Het koſt meer moeite, zegt hij, om ondeugend dan om vroom te zijn. Ernſtig twiſtgeding der Lady met hem. Verheft de grootheid haarer ziele. Dorcas raakt bij haar in gunſt. Hij wordt ontzet door eene andere pooginge der Lady om weg te geraaken. Verhinderd zijnde is zij in doods benaauwdheden. Hij tragt haar Schrik aan te jaagen. Dorcas ſpreekt voor haar. Staet op het punt om zijn degen tegen zigzelven te trekken. Bij welke gelegenheid.

XLIII. *Van denzelven.* Kan zig nog niet anders verbeelden

of de Lady zal de zijne zijn. Redenen voor zijne meeninge. Legt zijn hart voor Belford open, ten aanzien van zijne oogmerken met haar. Het knelt hem, dat zij zijne eerelijke geloften verwerpt. Haare Schendinge maar denkbeeldig. Haare zegepraal grooter dan haar lijden. Haar *wil* ongeſchonden. Hij is een beter man, zegt hij, dan de meeſte Guiten: En waarom.

E I N D E.

VERTUS DE L'EAU ADMIRABLE

APPELLÉE

EAU DE COLOGNE.

On ne peut donner à cette EAU tout l'éloge qu'elle mérite. Sa vertu est au-dessus de ce qu'on en sauroit dire, et l'expérience constante qu'on a des effets surprenans qu'elle ne cesse d'opérer dans une infinité de maladies, sur toutes les personnes de quelque âge et condition qu'elles soient, en est une preuve si convaincante, que c'est à juste titre qu'on lui donne le nom d'ADMIRABLE.

Cet esprit volatil, extrait des simples les plus rares et les plus exquis, est un élexir, qui a la propriété de retablir les parties du corps attaquées de quel que mal, ou y ayant de la disposition ; de les fortifier et de leur procurer leurs fonctions naturelles, leur insinuant une chaleur modérée et vivifiante, qui sympatisant avec la nôtre ranime les esprits vitaux.

On peut s'en servir intérieurement et extérieurement. Si l'on en use intérieurement : la dose en est de 50 jusqu'à 60 gouttes, dans du vin, de l'eau de fontaine, du bouillon ou autre liqueur convenable, qu'on prend une, ou plusieurs fois la semaine, avec cette precaution, que si on la prend dans du bouillon, il ne doit pas être trop chaud, de crainte qu'une chaleur excessive n'en fasse évaporer les parties les plus spirituenses. Si l'on s'en sert extérieurement, on doit s'en frotter les tempes, les pouls, les jointures et enfin la partie affligée.

Si on vouloit faire le détail de tous les maux auxquels cette liqueur sans pareille est propre, il faudroit faire celui de presque toutes les infirmités, auxquelles le corps humain est sujet ; car on peut presque l'appeler une médecine universelle. Il suffit d'en citer quelques uns qui pourront faire juger de ceux qu'on passe sous silence.

C'est un remède souverain contre le mal caduc, l'apoplexie, la paralysie, le tremblement, la roideur de col, les catharres causés par les humeurs froides et generalement toutes les maladies mercurielles, ou pituiteuses, particulièrement de cerveau, en prenant trois fois la semaine la dose ci-dessus, et de la même manière. C'est un antidote merveilleux contre toutes sortes des venins, et un préservatif excellent contre la peste.

Elle ouvre avec un heureux succès les obstructions du foie, de la rate, des reins, mésentères et autres parties, et guérit les maladies qui en sont la suite, comme la jaunisse, les catharres, la puanteur d'haleine et autres accidens sembables.

Elle guérit les palpitations du cœur et le réjouit si on s'en frotte la partie, ou qu'on en use intérieurement.

Elle soulage extérieurement la migraine, si l'on en respire par les narines.

Elle fait passer la colique et appaise les douleurs d'estomac, en la prenant intérieurement comme il est dit ci-dessus.

Elle dissipe les douleurs des côtés et les fausses pleuresies causées par des ventuosités ou fluxions froides, si on en frotte la partie affectée et qu'on y mette un linge chaud.

Elle dissout les tumeurs qui proviennent des chûtes et contusions, en résolvant le sang caillé, et prévient par sa force la putréfaction. Elle guérit les brûlures, si on y applique un linge trempé dans cette eau.

Elle est excellente pour les maux de dents ; lorsqu'on en est attaqué, il faut mêler une cuillerée de cette eau dans deux cuillerées d'eau de fontaine ; prendre de ce mélange dans la bouche et le tenir aussi long-tems qu'il est possible du côté de la douleur. Elle soulage infailliblement les femmes dans les accouchemens difficiles et aide à sortir à l'arrière-faix. On leur en donne à cette fin 50 à 60 gouttes dans une quantité suffisante d'eau fraiche.

Elle est d'une utilité sans égale aux graveleux, et même à ceux qui ont le malheur d'avoir la pierre formée, qu'elle dissout et fait sortir par petites gravières, en forme de sable, s'ils prennent tous les jours 50 à 60 gouttes de cette eau dans de l'eau fraiche.

Sa vertu s'étend aussi aux douleurs de la goutte qu'elle appaise entièrement ; à cet effet, il faut prendre quatre cuillerées de cette eau et faire dissoudre une demie once de sel commun, on en frotte l'endroit de la douleur, on y applique en outre un linge trempé dans la même eau.

Elle dissipe toute viscosité et raréfie, par sa chaleur, les vents turbulens et les tintemens opportuns aux oreilles, si on y introduit quelques gouttes de cette eau sur du coton.

Elle fortifie la vue et appaise la douleur des yeux provenant d'humeurs grossières, si après avoir fermé l'œil, on applique sur la paupière un linge humecté de cette Eau, et qu'on l'y laisse jusqu'à ce qu'il soit sec.

Enfin, si elle rend la santé, elle procure aussi la beauté ; car c'est un cosmétique qui embellit le teint, le rend uni, en dissipant toutes sortes de pustules, et généralement tout ce qui peut le rendre inégal, et pour cela il n'y a qu'à mêler de cette eau avec autant d'eau de fontaine, qu'il en faut pour en faire une espèce de lait virginal et s'en frotter doucement le soir et matin le visage.

On ne finiroit pas, si l'on vouloit rapporter tous les maux que cette eau incomparable a la vertu ou de prévenir ou de chasser. Il suffit de dire qu'il en est peu contre lesquels elle n'exerce son pouvoir, avec cette admirable qualité, qu'elle ne peut causer le moindre préjudice ou accident, pas même à un enfant au berceau; Il faut seulement avoir soin de ne pas s'approcher de la chandelle, lorsqu'on se frotte de cette eau, qui est si subtile, qu'elle s'enflammeroit et brûleroit ; ce qui est arrivé à quelques personnes qui n'ont pas eu la précaution qu'on doit avoir à cet égard.

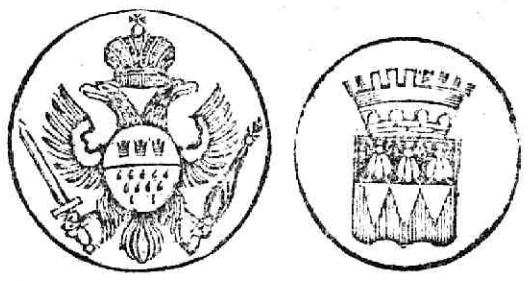

C. L. Marie Farina
Près de la place Juliers à Cologne

AVIS. Pour prévenir toute méprise dans la remise des lettres qui sont adressées sous la raison de **FARINA** *avec leurs différens prénoms et adresses, j'ai l'honneur de prier les personnes qui m'honoreront de leur confiance, d'adresser leurs lettres et demandes à Mr.* JEAN MARIE GILLET *à Cologne sur le Rhin, etant le seul chargé pour ma maison de la correspondance, de l'expédition et de la rentrée des fonds, en son propre et privé nom. Chaque phiole qui sortira de mon magasin sera enveloppée d'un imprimé indicatif de son usage, de ses qualités et vertus, et aura au frontispice la ville de Cologne. Mes occupations ne me permettant pas de les signer, j'ai pris le parti d'y suppléer par une griffe qui rapporte ma signature, dont l'empreinte est ci-dessous ; je prie mes correspondans de vouloir bien observer cet avis.*

Wirkung und Tugenden

des berühmten

EAU ADMIRABLE

oder sogenannten

Kölnischen Wassers.

Man kann diesem Wasser nicht alle die Lobsprüche beylegen, welche es verdient; seine Kraft übertrifft alles, was man davon sagen könnte, und die beständige Erfahrung, so man von den durchdringenden Wirkungen hat, welche es bey unzählbaren Krankheiten und Personen von jedem Alter und Temperament täglich giebt, ist ein überzeugender Beweis, daß man ihm mit Recht den Namen Wunderbar beylegen kann.

Dieses Wasser ist ein aus den kostbarsten und auserlesensten Arzneykräutern gemachter fliegender Geist; es ist ein Elexir, welches die Eigenschaft hat, die von einigem Uebel angegriffenen Theile des Leibes herzustellen, zu stärken, und ihnen ihre natürlichen Wirkungen zu verschaffen, indem es denselben eine gemäßigte und belebende Hitze einflößt, welche mit der natürlichen übereinstimmt und die Lebenszeister erfrischt.

Man kann sich dessen innerlich und äusserlich bedienen. Wenn man solches innerlich gebraucht, so nimmt man davon ein- oder mehrmal die Woche 50 bis 60 Tropfen mit Wein, Brunnenwasser, warmer Brühe oder andern fliessenden Sachen, mit der Vorsorge jedoch, daß man es nicht zu warm einnehme, weil eine allzu starke Hitze die lebhaftesten Theile davon verfliegen macht. Wenn man sich desselben äusserlich bedient, so reibt man damit die Schläfe, Pulse, Gelenke und endlich den schmerzhaften Theil.

Wenn die Beschreibung aller Uebel gemacht werden sollte, wofür dieses Wasser unvergleichlich gut ist, so dürfte man fast alle Krank- und Schwachheiten herzählen, denen der menschliche Körper unterworfen ist, ja man könnte es wohl eine allgemeine Arzney heissen. Es wird genug seyn, deren einige hier anzuführen, woraus man von denjenigen wird urtheilen können, die mit Stillschweigen sind übergangen worden.

Es ist ein kräftiges Mittel gegen die Schlag- und Gichtflüsse, Zittern, Steife des Halses, welches die Bewegung desselben verhindert, von kalten Feuchtigkeiten verursachte Flüsse, und insgemein gegen alle Krankheiten, die von vielen Schleimigkeiten, besonders aus dem Gehirn herrühren, wogegen man es dreymal die Woche tropfenweise, gleichwie oben beschrieben worden, einnimmt.

Es ist ein wunderbares Gegengift gegen allerley Gift, und ein vortreffliches Präservatif wider die Pest, wenn man solches nach der oben bemerkten Art einnimmt.

Es heilt das Herzklopfen, und erquickt es, wenn man sich äusserlich damit schmiert, auch kann man es innerlich gebrauchen. Es lindert die Kopfschmerzen, wenn man es durch die Nase einschnupft.

Es eröffnet mit glücklichem Erfolge die Verstopfung der Leber, der Milz, des Darmgekröses, und anderer Theile, und heilt die Krankheiten, so daraus entstehen, nemlich die Gelbsucht, Catharren, Ohnmachten, stinkenden Athem und dergleichen mehrere, wenn man selbiges wie oben innerlich gebraucht.

Es vertreibt die Kolik, und stillet das Magenwehe, wenn man es innerlich, wie oben gemeldet, gebrauchen.

Es zertheilt das Seitenstechen und die Brustkrankheiten, so von aufsteigenden Winden und kalten Flüssen herrühren, wenn man den schmerzhaften Ort damit schmiert, und ein warmes leinenes Tuch darauf legt.

Es löst die Geschwülste auf, welche von Fallen, Stoßen oder Schlagen verursacht werden, wobey es das geronnene Blut zertheilt, und durch seine Kraft die Fäulniß verhindert.

Es heilt den Brand, wenn man ein darein getunktes leinenes Tuch auflegt.

Es ist vortreflich wider die Zahnschmerzen, wenn man damit behaftet ist, so mischt man einen Löffel voll dieses Wassers mit zwei Löffel voll Brunnenwasser, nimmt solches zusammen in den Mund, und hält es darin an den schmerzhaften Ort, so lang als möglich ist.

Es tröstet unfehlbar die Weiber in beschwerlichen Kindbetten, und befördert die Nachgeburt; zu dem Ende giebt man ihnen 50 bis 60 Tropfen mit frischem Wasser ein.

Es ist unvergleichlich nützlich für die, so mit Grieß und Stein behaftet sind, welche es klein wie Sandkörnlein zertheilt und heraustreibt, dafür nimmt man täglich 50 bis 60 Tropfen mit frischem Wasser ein.

Seine Kraft erstreckt sich sogar, die Schmerzen des Podagra zu lindern, wenn man in vier Löffel voll dieses Wassers eine halbe Unze gemeines Salz zergehen läßt, und damit den schmerzhaften Ort schmiert, auch ein mit diesem Wasser angefeuchtetes Tüchlein darauf legt.

Es vertreibt alle durch die Hitze unruhiger Winde erhärteten zähen Schleimigkeiten, wie auch das ungestümme Ohrenklingen, wenn man einige laumarm gemachte Tropfen davon mit Baumwolle in die Ohren stopft.

Es stärkt das Gesicht, und stillet das Augenwehe, welches von starken Feuchtigkeiten herrühret, wenn man ein mit diesem Wasser benetztes Tüchlein auf das Augenlied oder den Deckel legt, und mit geschlossenem Auge darauf liegen läßt, bis daß es vertrocknet.

Wie es nun die Gesundheit wiederbringt, so verschafft es auch die Schönheit, denn es ist eine Schminke, die die Haut und deren Farbe schön und glatt macht, und alles was dieselbe nur ungleich machen kann, vertreibt. Man hat nur, um diesen Zweck zu erreichen, dieses Wasser mit so viel gemeinem Brunnenwasser zu vermischen, daß es einer Art von Jungfern-Milch ähnlich wird, womit man sich dann Abends und Morgens das Gesicht ganz sanft wascht.

Der Raum dieses Blattes gestattet es nicht, alle die Uebel herzuzählen, welche die Kraft dieses unvergleichlichen Wassers verhütet oder vertreibt; es wird genug seyn zu sagen, daß wenige Uebel sind, gegen welche seine Macht nicht wirkt, und zwar mit dieser seltenen Eigenschaft, daß es auch niemanden, sogar einem Kinde in der Wiege, nicht den geringsten Schaden oder Zufall verursachen kann.

Man muß allein Sorge tragen, nicht zu nahe an das Feuer oder Licht zu gehen, wenn man sich mit diesem Wasser gewaschen hat, weil es so subtil ist, daß es sich leicht entzündet, und denjenigen brennen würde, der diese Behutsamkeit nicht gebraucht, was schon Verschiedenen, so dieses versäumt haben, widerfahren ist.

EAU DE COLOGNE J M G

I. M. Maria Farina
in Cöln

Nachricht. Um allem Irrthum bei der Uebergabe der Briefe, die unter der Firma von Farina mit ihren verschiedenen Vornamen geschickt werden, vorzubeugen, benachrichtige ich diejenige Personen, welche mich mit ihren Bestellungen beehren wollen, ihre Briefe an H. Joh. Maria Gillet in Cöln a. R. zu adressiren, welcher der Einzige ist, den ich mit der Correspondenz, der Expedition und dem Empfang der Gelder, in seinem eigenen Namen, für mein Haus beauftragt habe. Jede Flasche aus meinem Magazin wird in einen Gebrauchzettel, auf welchem über dem Titel die Stadt Köln steht, eingewickelt seyn, und weil meine Beschäftigung mir nicht zuläßt, diesen Zettel zu unterzeichnen, so habe ich einen Stempel verfertigen lassen, welcher meiner Unterschrift ähnlich, und hier unten abgedruckt ist, wovon meine Correspondenten gefällige Notiz nehmen wollen.